

Kindlustusandja kriisi ennetamise ja lahendamise seaduse eelnõu seletuskiri

SISUKORD

1. Sissejuhatus	3
1.1. Sisukokkuvõte	3
1.2. Eelnõu ettevalmistaja.....	4
1.3. Märkused	4
2. Seaduse eesmärk.....	6
2.1. Eelnõu algatamise vajalikkus ja ülevaade	6
2.1.1. Eesti kindlustussektori õiguslik raamistik	6
2.1.2. Kindlustusandjate finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku eesmärk	7
2.1.3. Kindlustusandja kriisilahendus vs lõpetamismenetlus, sealhulgas pankrotimenetlus	9
2.1.4. Kriisilahenduse rahastamine.....	10
2.1.5. Solventsus II direktiivi muudatuste eesmärk.....	12
2.3. Väljatöötamiskavatsus	13
3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs	13
3.1. Eelnõu koostamisel analüüsitud valikud	13
3.2. Seaduseelnõu ülesehitus	18
3.3. Kindlustusandja kriisi ennetamise ja lahendamise seadus (eelnõu § 1–87)	19
Eelnõu § 3. Finantsinspektsioon järelevalve ja kriisilahenduse ülesannete täitjana, muu kriisilahendusasutus ning kolmanda riigi ametiasutus	21
3.4. Finantsinspektsiooni seaduse muutmine (eelnõu § 88).....	110
3.5. Finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse muutmine (eelnõu § 89)	120
3.6. Kindlustustegevuse seaduse muutmine (eelnõu § 90).....	121
3.7. Liikluskindlustuse seaduse muutmine (eelnõu § 91).....	206
3.8. Raamatupidamise seaduse muutmine (eelnõu § 92)	208
3.9. Tagatisefondi seaduse muutmine (eelnõu § 93).....	209
3.10. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine (eelnõu § 94).....	213
3.11. Võlaõigusseaduse muutmine (eelnõu § 95).....	215
3.12. Võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seaduse muutmine (eelnõu § 96).....	217
3.13. Väärtpaberituruseaduse muutmine (eelnõu § 97).....	217
3.14. Äriseadustiku muutmine (eelnõu § 98)	218
3.15. Seaduse jõustumine (eelnõu § 99).....	218

3.16. Eelnõu kooskõla EV põhiseadusega.....	218
4. Terminoloogia	225
5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele.....	225
6. Seaduse mõju.....	227
6.1. Sihtrühm	227
6.1.1. Kindlustusturu osalised	227
6.1.2. Kindlustusvõtjad ja muud võlausaldajad.....	230
6.1.3. Muu sihtrühm	230
6.2. Kindlustusandjate kriiside ennetamise ja lahendamise raamistiku mõju	233
6.2.1. Üldine mõju	233
6.2.2. Kriisilahenduse ennetamise ja lahendamise mõju kindlustusandjatele, nende omanikele ja juhtidele.....	233
6.2.3. Mõju kindlustusvõtjatele ja muudele võlausaldajatele	242
6.2.4. Mõju Finantsinspeksioonile ja Tagatisfondile	245
6.2.5. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele	247
6.3. Mõju Eesti Liikluskindlustuse Fondile ja kahjustatud isikutele kindlustusandja erirežiimi korral	248
6.4. Solventsus II direktiivi muudatuste mõju	249
6.4.1. Mõju kindlustusandjatele.....	250
6.4.2. Mõju kindlustusvõtjatele, kindlustatutele ja soodustatud isikutele	260
6.4.3. Mõju audiitorettevõtjatele ja vandeaudiitoritele.....	261
6.4.4. Mõju Finantsinspeksioonile ja Eesti Pangale	261
6.4.5. Mõju keskkonnale	265
6.5. Õigusabikulude kindlustuse muudatuste mõju	265
6.6. Muud mõjud	266
6.7. Mõjude kokkuvõte.....	266
7. Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud	269
8. Rakendusaktid	270
9. Seaduse jõustumine	270
10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon	271

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Kehtivas Eesti õiguses puudub kindlustusandjate makseraskuste lahendamiseks eraldiseisev kriisienetus ja -lahenduse raamistik. Olemasolevad meetmed ei ole piisavad, et tagada varajane ja läbimõeldud reageerimine kindlustusandja finantsseisundi halvenemisele või halvimal juhul maksejõuetusse sattumisele.

Seaduseelnõu eesmärk on luua selge ja terviklik lahendus, mis võimaldab kindlustusandja raskustesse sattumise korral sekkuda varakult ning vajaduse korral lahendada kriis viisil, mis kaitseb kindlustusvõtjaid, aitab säilitada finantsstabiilsust ja vähendab survet avalike vahendite kasutamisele. Regulatsioon on kindlustusvaldkonnas uus, kuid sarnane lähenemine on juba kasutusel panganduse ja investeerimisteenuste valdkonnas.

Eelnõuga võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2025/1¹ (edaspidi *IRRD direktiiv*) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2025/2² (edaspidi *Solventsus II direktiiv*).

Seaduseelnõu keskendub kahte liiki lahendustele: kindlustusandjate kriiside ennetamisele, mille eesmärk on kindlustusandja finantsseisundi olulise halvenemise korral selle taastamine, ning kriisilahenduse kavandamisele ja läbiviimisele olukorras, kus kindlustusandja satub raskustesse, eesmärgiga kaitsta kindlustusvõtjaid ja muid õigustatud isikuid, säilitada finantsstabiilsus ning tagada oluliste kindlustusteenuste jätkumine. Kriisilahendusmeetmeid rakendatakse üksnes juhul, kui tavapärased menetlused ei võimalda samal määral eelnõu eesmärke saavutada ning kui sekkumine on avalikes huvides vajalik ja proportsionaalne. Seaduse keskseks põhimõtteks on, et keegi ei tohiks kriisilahenduse tulemusel kanda suuremat kahju, kui ta kannaks kindlustusandja pankroti korral (nn NCWO-põhimõte³).

Seaduseelnõuga kehtestatakse kindlustusandjatele finantsseisundi taastamise ennetavate kavade koostamise kohustus, mis rakendub proportsionaalselt ja puudutab 60% kindlustusturust. Samuti nähakse ette kriisilahenduskavade koostamise ja kriisilahenduskõlblikkuse hindamise nõuded ning sätestatakse kriisilahendusmeetmed ja -õigused.

Proportsionaalsuse põhimõtte rakendamine võimaldab keskendada regulatiivse ja järelevalvelise tähelepanu nendele kindlustusandjatele ja riskidele, mis võivad ohustada kindlustusvõtjate kaitset ja finantsstabiilsust. Väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele kohaldatavad leevendused vähendavad halduskoormust ilma riskitaset suurendamata ning aitavad suunata ressursse riskide tegelikule juhtimisele, mitte formaalsete nõuete täitmisele. Samal ajal tugevdavad likviidsusriski ja makromajanduslike riskide käsitlemise nõuded kindlustusandjate võimet varakult tuvastada finantsseisundi halvenemist ja reageerida sellele enne võimaliku kriisi süvenemist. Koos moodustavad need meetmed ennetava raamistiku, mis vähendab kriiside tekkimise tõenäosust ning vajadust sekkuda hilisemas ja kulukamas kriisilahenduse etapis.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv ([EL\) 2025/1](#), millega luuakse kindlustus- ja edasikindlustusandjate finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistik ning muudetakse direktiive 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2007/36/EÜ, 2014/59/EL ja (EL) 2017/1132 ning määruseid (EL) nr 1094/2010, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 806/2014 ja (EL) 2017/1129 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L, 2025/1, 08.01.2025);

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv ([EL\) 2025/2](#), millega muudetakse direktiivi 2009/138/EÜ seoses proportsionaalsuse, järelevalve kvaliteedi, aruandluse, pikaajaliste garantiimeetmete, makrotasandi usaldatavusjärelevalve vahendite, kestlikkusriskide ning konsolideerimisgrupi ja piiriülese järelevalvega ning millega muudetakse direktiive 2002/87/EÜ ja 2013/34/EL (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L, 2025/2, 08.01.2025);

³ No Creditor Worse Off põhimõte.

Kindlustusvõtjate jaoks suurendab eelnõu kaitset olukordades, kus kindlustusandja satub raskustesse, ning kriisilahenduse läbiviimine aitab tagada kindlustusteenuste jätkumist ja hüvitiste maksmist. Riigi vaates aitab uus raamistik vähendada finantsüsteemi riske ja võimalikku vajadust avalike vahendite kasutamiseks. Finantsinspeksiooni (edaspidi *FI*) roll laieneb kriisiennetuse ja kriisilahenduse kavandamise ning läbiviimise osas, millega kaasneb töökoormuse suurenemine.

Halduskoormus suureneb eelkõige suuremate ja keerukamate kindlustusandjate puhul, kellele rakenduvad kavade ja kriisilahenduseks valmistumisega seotud nõuded, sealhulgas uute plaanide koostamine, täiendavad aruandlus- ja teavitamiskohustused ning riskihindamised. Väiksematele ettevõtetele ei kohaldata kõiki lisanduvaid kohustusi (seadusesse lisandub uus peatükk proportsionaalsuse meetmete kohta). Lisaks põhinevad osad eelnõus esitatud muudatused ettepanekutel, mis on suunatud finantssektori halduskoormuse vähendamisele.⁴ Seega kaasneb seaduse rakendamisega nii halduskoormuse suurenemine kui ka vähenemine ning halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamine käesoleva eelnõu puhul ei ole vajalik.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on välja töötanud Rahandusministeeriumi finantsteenuste poliitika osakonna nõunik Kristiina Kubja (tel 58851398, e-mail Kristiina.Kubja@fin.ee), sama osakonna osakonnajuhataja Siiri Tõniste (tel 58851466, e-mail Siiri.Toniste@fin.ee) ja osakonna nõunik Kertu Fedotov (tel 5885 1393, e-mail Kertu.Fedotov@fin.ee).

Eelnõu väljatöötamisel konsulteeriti FI, Eesti Kindlustusseltside Liidu, Eesti Kindlustusmaaklerite Liidu, FinanceEstonia, Eesti Aktuaaride Liidu, Audiitorkogu ja Tagatisfondiga.

Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (tel 5885 1493, e-mail Virge.Aasa@fin.ee) ja keeleliselt toimetab sama osakonna keeletoimetaja Heleri Piip (tel 5303 2849, e-mail Heleri.Piip@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga, mille kohaselt tuleb seaduseelnõu Solventsus II direktiivi ja IRRD direktiivi ülevõtmiseks esitada Vabariigi Valitsusele hiljemalt 2026. aasta III kvartaliks.

Eelnõuga muudetakse järgmisi seadusi:

- Finantsinspeksiooni seadus (edaspidi *FIS*) redaktsioonis RT I, 08.07.2025, 27;
- finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadus (edaspidi *FELS*) redaktsioonis RT I, 11.11.2025, 17;
- kindlustustegevuse seadus (edaspidi *KindlITS*) redaktsioonis RT I, 17.03.2026;
- liikluskindlustuse seadus (edaspidi *LKindlITS*) redaktsioonis RT I, 29.06.2024, 12;
- raamatupidamiseseadus (edaspidi *RPS*) redaktsioonis RT I, 10.07.2025, 3;
- Tagatisfondi seadus (edaspidi *TFS*) redaktsioonis RT I, 06.07.2023, 94;
- tsiviilkohtumenetluse seadustik (edaspidi *TsMS*) redaktsioonis RT I, 03.04.2025, 2;
- võlaõigusseadus (edaspidi *VÕS*) redaktsioonis RT I, 11.11.2025, 16;

⁴ Finantsinspeksiooni kiri 18.12.2025 nr 4.12-2/8010 „Ettepanekud vähendada finantssektori halduskoormust“ [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

- võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seadus (edaspidi *VÕSRS*) redaktsioonis RT I, 31.12.2024, 50;
- väärtpaberituruseadus (edaspidi *VpTS*) redaktsioonis RT I, 30.12.2025, 7;
- äriseadustik (edaspidi *ÄS*) redaktsioonis RT I, 06.07.2023, 131.

Eelnõu on seotud krediitiasutuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (krediitiasutuste juhtimis- ja tegutsemisnõuded) (848 SE)⁵ järgmiselt:

- 848 SE vastuvõtmise korral muutuvad käesoleva eelnõu § 88 punktis 25 olevad viited FIS §-dele 47¹² ja 47¹³, kuna 848 SE § 2 punktiga 27 lisandub FIS-i samuti uus § 47¹²;
- 848 SE § 2 punktidega 31 ja 32 täiendatakse FIS § 54 lõiget 4 uue punktiga 14. Samuti lisandub sellesse paragrahvi uus lõige 4⁸. 848 SE vastuvõtmise korral tuleb muuta käesoleva eelnõu § 88 punkte 28 ja 29 nii, et uue punkti ja lõike lisamise asemel lisatakse nende sätete sõnastusse viide kindlustusandjale.

Eelnõu on seotud järgmiste EL õigusaktidega:

- IRRD direktiiv;
- Solventsus II direktiiv;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2009/138/EÜ,⁶ mida muudetakse Solventsus II direktiiviga, kuid õigusabikulude muudatuste aluseks on käesolev direktiiv;
- Solventsus II direktiivi muudatused on seotud 29. oktoobril 2025. a vastu võetud Euroopa Komisjoni (edaspidi *komisjon*) ettepanekuga, millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2015/35 (edaspidi *Solventsus II määruse ettepanek*).⁷

Solventsus II direktiivi muudatuste tõttu vaatab Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve Asutus (edaspidi *EIOPA*) läbi ka kõik selle direktiiviga seotud olemasolevad suunised. Läbivaatamise peamine eesmärk on tagada, et need oleksid ajakohased ja kooskõlas Solventsus II läbivaatamisega muudetud õigusraamistikuga. Teine eesmärk on suuniseid lihtsustada ja lühendada. EIOPA on leidnud, et suuniste kogum peaks piirduma üksnes sellega, mis on rangelt vajalik Solventsus II usaldusväärseks ja järjepidevaks rakendamiseks.

Eesti seisukohti⁸ Solventsus II direktiivi ja IRRD direktiivi ettepanekute kohta arutati Euroopa Liidu koordineerimiskogus 2021. aasta 1. detsembril ja Euroopa Liidu asjade komisjonis 2022. aasta 28. jaanuaril⁹. Kui vastu võetud Solventsus II direktiiv on suuresti kooskõlas Eesti seisukohtadega (v.a bilansi auditeerimiskohtus), siis IRRD direktiivi ettepaneku puhul oli Eesti positsioon, et kriisilahenduse raamistikku tuleks kohaldada kindlustusgruppide tasandil. Eesti põhimure seisnes selles, et peame riigisisese õiguses looma raamistiku, mille rakendamise tõenäosus on pigem väga väike. Sellegi poolest muudeti direktiivi läbirääkimistel kriisiennetuse ja -lahenduse kavandamise kohaldamislävesid niivõrd, et käesoleva eelnõu väljatöötamise seisuga peab finantsseisundi taastamise ennetava kava koostama üks Eesti kindlustusandja elukindlustuse turul ja üks kindlustusandja kahjukindlustusturul. Samuti ei pea FI hetkeseisuga (aga võib) ühtegi kriisilahenduskava koostama, kuna kindlustusgrupi tasandil koostatavad kavad katavad kohustusliku turukaetuse normi ära.

⁵ Riigikogu veebileht: [848 SE](#)

⁶ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv [2009/138/EÜ](#), kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II);

⁷ KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../.../29.10.2025, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2015/35 seoses tehniliste sätete, pikaajaliste garantii-meetmete, omavahendite, omakapitaliriskide, sekuritiseerimispositsioonide spread-riskide, teiste standardvalemi kapitalinõuete, aruandluse ja avalikustamise, proportsionaalsuse ning grupi maksevõimega.

⁸ Eelnõude infosüsteem (EIS): <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/656de81c-c03e-4c3f-883c-9f79f4549319>

⁹ Riigikogu koduleht: [Komisjoni istung reede, 28.01.2022 kell 10.00](#)

Seaduseelnõuga viiakse Eesti riigisisene kindlustusõigus kookõlla Solventsus II ja IRRD direktiividega, mille ülevõtmistähtajad on 2027. aasta 29. jaanuaril. Uue seaduse ja seadusemuudatuste jõustumistähtaeg on 2027. aasta 30. jaanuaril. See tähtaeg tuleneb direktiividest.

Käesoleva eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu koosseisu häälteenamus, kuna muudetakse TsMS-i (Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *PS*) § 104 punkt 14). Samuti reguleerib eelnõu § 62 lõige 6 kohtumenetlust. Hüvitise määramisega seotud nõuded vaadatakse läbi tsiviilkohtumenetluse korras hagita menetluses.

2. Seaduse eesmärk

2.1. Eelnõu algatamise vajalikkus ja ülevaade

2.1.1. Eesti kindlustussektori õiguslik raamistik

Eesti kindlustusandjaid tabas 90-ndate lõpus pankrotilaine:

- 24.09.1999.a kuulutas Tallinna Linnakohus välja Ühiskindlustuse pankroti;
- 22.10.1999. a kuulutas Tartu Linnakohus välja Polaris-Elu pankroti;
- 25.10.1999. a kuulutas Tartu Linnakohus välja Polaris-Vara pankroti;
- 18.11.1999. a algatati Tallinna Linnakohtus AB Elukindlustuse pankrotimenetlus (pankrot kuulutati välja 19.01.2000.a);
- 22.11.1999 algatati Tallinna Linnakohtus ASA Kindlustuse pankrotimenetlus (pankrot kuulutati välja 14.01.2000.a).

Kindlustusandjate pankrotistumise peamiseks põhjuseks oli 1992. aasta kindlustusseaduse nõrkus kindlustusjärelvalve toimingute teostamisel probleemsete kindlustusandjate suhtes, seda just olulise osaluse omandamise ja kindlustustehniliste eraldiste kattevarade investeerimise osas. Pankrotistumisele aitas omakorda kaasa kindlustusandjate otsene seaduse eiramine ja väärad juhtimisotsused ning paari väikepanga pankrotistumine.¹⁰ 2000. aasta 1. augustil jõustus uus kindlustustegevuse seadus, mis muutis oluliselt täiuslikumaks järelvalve kindlustusandjate suhtes ning sätestas seni puudunud regulatsiooni nagu olulise osaluse omandamise ja nõuded kindlustusandja juhatuse ja nõukogu liikmetele, aktsionäridele ning filiaali juhatajale.¹¹ Eesti liitumine 2004. aasta 1. mail EL-iga mõjutas kindlustusturul toimuvat, sealjuures nii FI järelvalvelist tegevust kui kindlustusandjate kindlustustegevust. Eesti võttis seadusandlusesse üle EL kindlustusalased regulatsioonid – 2004. aastal võttis Riigikogu vastu uue kindlustustegevuse seaduse, mis jõustus 1. jaanuaril 2005. aastal.

2016. aasta alguses jõustus Solventsus II direktiivil põhinev uus kindlustustegevuse seadus, mille eesmärk oli ja on tagada, et kindlustusandja on maksejõuline, jätkusuutlik, hästi juhitud ja oma tegevuses läbipaistev ning rakendatavad järelvalvemeetmed aitavad kaitsta klientide huve.

Seega on Eestis kindlustussektori maksejõuetuse juhtumid jäänud 90-ndate lõppu, mil kindlustusturg oli alles kujunemisjärgus ning kehtiv regulatiivne ja järelvalveline raamistik ei olnud veel hetketasemel välja arendatud. Pärast seda perioodi on kindlustussektoris pankrotijuhtumid puudunud, mida saab muu hulgas seostada kindlustusregulatsiooni ja järelvalve järkjärgulise tugevdamisega. Eelkõige on olulist rolli mänginud kapitalinõuete karmistamine, riskipõhise järelvalve rakendamine ning Euroopa Liidu Solventsus II raamistiku ülevõtmine, mis on oluliselt parandanud kindlustusandjate riskijuhtimise, kapitaliseerituse ja läbipaistvuse taset.

¹⁰ Finantsinspektsiooni veebileht. Finantsinspektsiooni aastaraamatud: [Kindlustuse aastaraamat 1999](#)

¹¹ Finantsinspektsiooni veebileht. Finantsinspektsiooni aastaraamatud: [Kindlustuse aastaraamat 2000](#)

Ajalooline kogemus kinnitab, et ennetav ja terviklik regulatiivne raamistik aitab tõhusalt maandada kindlustusandjate maksejõuetuse riske ning kaitsta kindlustusvõtjaid. Samas ei tähenda senine maksejõuetuse juhtumite puudumine, et vastavad riskid oleksid täielikult välistatud, eriti arvestades kindlustussektori kasvavat keerukust, piiriülest tegevust ja potentsiaalseid süsteemseid kriise. Seetõttu on olnud ka põhjendatud regulatiivse raamistiku täiendamine, et tagada valmisolek ka ebatõenäoliste, kuid suure mõjuga kriisiolukordade jaoks.

2.1.2. Kindlustusandjate finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku eesmärk

Eesmärk. Finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku eesmärk on tagada, et kindlustusandjad ja pädevad asutused oleksid valmis ennetama ja lahendama kindlustussektoris tekkivaid tõsiseid makseraskusi ning leevendama nende mõju kindlustusvõtjatele ja majandusele. IRRD direktiiv loob kindlustusandjate kriiside lahendamiseks ühtlustatud ettevalmistus- ja kriisilahendusraamistiku, mis põhineb sarnastel põhimõtetel nagu pangandussektoris kohaldatav BRRD¹². Kuigi Solventsus II¹³-ga on loodud tugev usaldatavusraamistik, ei saa kindlustusandjate maksejõuetust täielikult välistada. Kontrollimatu maksejõuetus võib põhjustada häireid kindlustuskaitstes ning mõjutada kindlustusvõtjaid, kannatanuid ja majandust laiemalt.

Kriisilahendusraamistik annab pädevatele asutustele vajalikud vahendid, et kriisiolukorras kiiresti sekkuda, säilitada kindlustuskaitse järjepidevus ning kaitsta finantsstabiilsust ja maksumaksjate raha.

Ülesehitus. Direktiivis ja seaduseelnõus sätestatud meetmed jagunevad kaheks:

- ettevalmistavad meetmed, sealhulgas finantsseisundi taastamise kavade ja kriisilahenduskavade koostamine ning kriisilahenduskõlblikkuse hindamine;
- kriisilahendusmeetmed ja kriisilahendusasutuse volitused, mis võimaldavad kriisi korral tegutseda kiiresti ja tõhusalt.

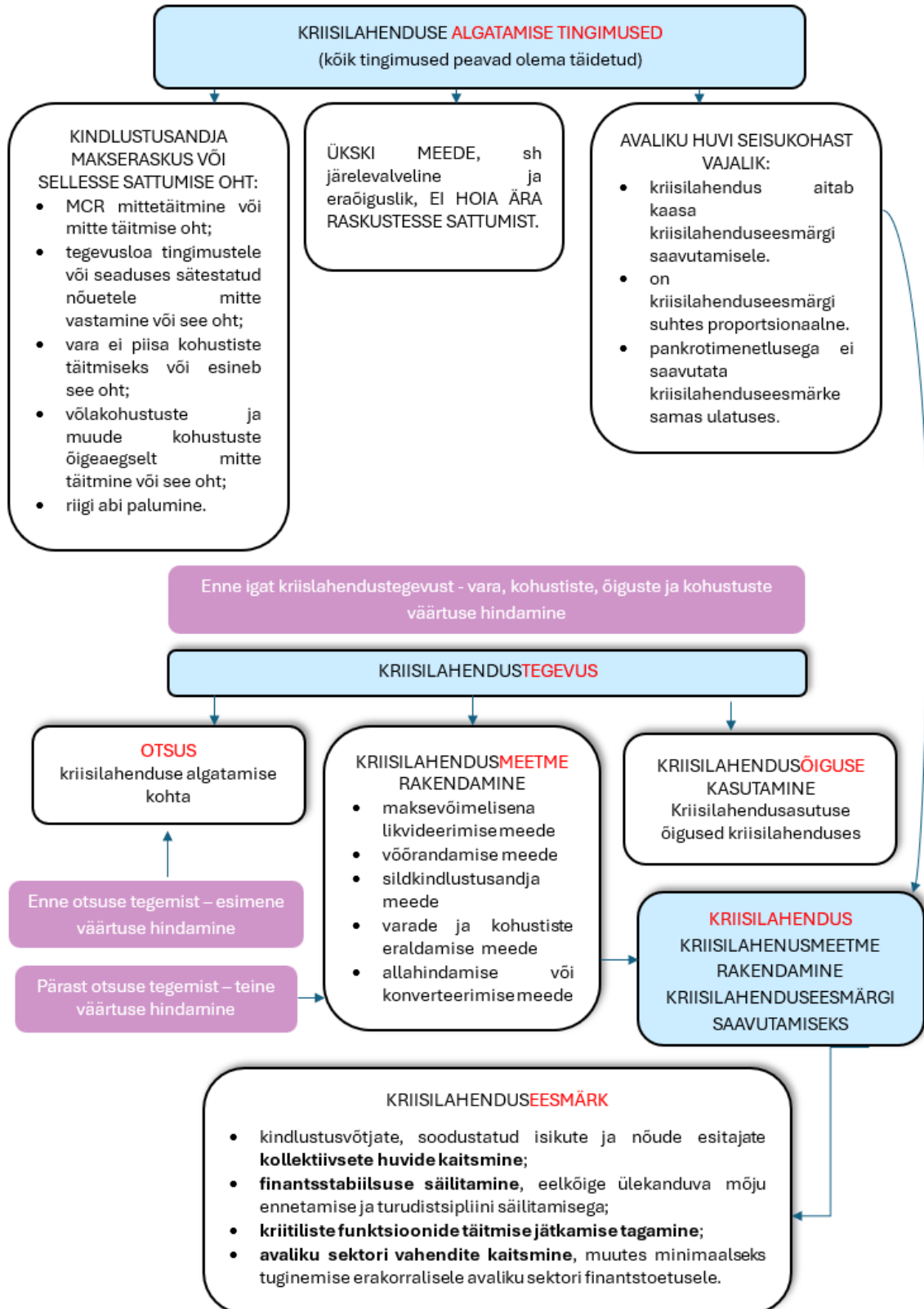
Panganduse ja kindlustuse kriisilahendus. Kuigi panganduse ja kindlustuse kriisilahendusraamistik on palju sarnasusi, erineb kriisilahenduse ajaraam oluliselt. Panganduses tuleb hoiuste väljavoolu vältimiseks tegutseda kiiresti, samas kui kindlustussektori kriisilahendusasutustel on tavaliselt rohkem aega leida sobivaid ja kindlustusvõtjatele kõige kasulikumaid lahendusi. Hoiuste väljavooluga sarnane sündmus on kindlustussektoris ebatõenäoline ning selle tagajärjed erinevad panganduse kriisist.

Proportsionaalsus. Finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse tulemuslikkus tuleks saavutada nii, et see ei tooks kindlustusandjate ja pädevate asutuste jaoks kaasa tarbetut halduskoormust ja kulusid. Seetõttu on finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistiku rakendamine proportsionaalne kindlustusandja ning tema tegevuse ja teenuste laadi, ulatuse ja keerukusega.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2014/59/EL](#), 15. mai 2014, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012

¹³ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv [2009/138/EÜ](#), 25. november 2009, kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (uuesti sõnastatud)

Kriisilahendusraamistik

Joonis 1. Kriisilahendusraamistik (allikas: Rahandusministeerium)

2.1.3. Kindlustusandja kriisilahendus vs lõpetamismenetlus, sealhulgas pankrotimenetlus

Õigusliku raamistiku analüüsimisel on käesolevas punktis kirjeldatud seost kehtiva lõpetamismenetluse ja uue kriisilahendusmenetluse vahel.

Kui pankrotimenetluse algatamise tingimuseks on kindlustusandja maksejõuetus (KindlITS § 155 punkt 3), siis kriisilahenduse käivitamiseks peavad olema täidetud kõik kriisilahenduse algatamise eeltingimused (eelnõu § 28 lõige 1), sh kindlustusandja on makseraskuses või sellesse sattumas ning lisaks peab kriisilahendus olema avaliku huvi seisukohast vajalik. Seega selleks, et otsustada, kas kindlustusandja suhtes tuleks algatada kriisilahendus või likvideerida ta pankrotimenetluses, on oluline avaliku huvi seisukohast vaadata, kas kriisilahendus aitab kaasa ühe või mitme kriisilahenduseesmärgi saavutamisele, on kriisilahenduseesmärgi suhtes proportsionaalne ning kindlustusandja likvideerimine pankrotimenetluses ei aita saavutada kriisilahenduseesmäärke võrdväärselt kriisilahendusega.

Kui pankrotimenetluse eesmärk on raskustes ettevõtja vara likvideerimine ja nõuete rahuldamine (arvestades, et kindlustusvõtjate nõuetel on eelis), siis kriisilahenduse eesmärgid on kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja õigustatud isikute kollektiivsete huvide kaitsmine, finantsstabiilsuse säilitamine, kindlustusandja kriitiliste funktsioonide jätkuvuse tagamine ja avaliku sektori erakorralise finantstoetuse või muude avalike vahendite kasutamise vajalikkuse vältimine või vähendamine.

Kriisilahendus võimaldab jätkata lepinguid ja nende täitmist (nt portfelli üleandmise korral ostjale või sildkindlustusandjale) – see on mõeldud kindlustusvõtjate huvide kaitseks ja kindlustusteenuse katkestuse vältimiseks. Pankroti korral lepingud lõpetatakse ja ka hüvitised võivad väheneda.

Kriitiliste funktsioonide/kindlustusteenuste jätkuvuse tagamise eesmärgi hindamisel tuleks näiteks vaadata, kas kindlustusandja katab elutähtsaid riske (mõju sotsiaalsele heaolule) või kas kindlustusandja portfelli kuuluvad pikaajalised pensionilepingud (mõju pensioniväljamaksetele) või tervisekindlustuslepingud (kui väljamakseid ei tehta, võivad inimesed jääda ilma vajaliku ravita). Kui kindlustusandja osutatavat teenust ei saa mõistliku aja või kuluga asendada ning teenuse seiskumine võib avaldada negatiivset mõju finantsstabiilsusele või reaalmajandusele, siis võib kindlustusandja osutatavat teenust või tegevust pidada kriitiliseks.

Arvestama peaks ka NCWO põhimõttega, et ükski aktsionär/võlausaldaja (sh kindlustusvõtja) ei tohiks kriisilahenduses jääda halvemasse seisu kui ettevõtja pankroti korral (kui jääb, makstakse kompensatsiooni).

Kokkuvõttes võib piisata pankrotist, kui tegemist pole süsteemselt olulise kindlustusandjaga, lepingute lõpetamine või run-off on aktsepteeritav, kindlustusvõtjate kahjunõuded on pigem väikesed ja/või kindlustuse tagamise skeem saab sekkuda ning kindlustusandjal puuduks ostja või kindlustusportfelli üleandmine poleks realistlik. Kriisilahendus võib osutada vajalikuks, kui kindlustusandja teenused ja tegevused on kriitilised koos märkimisväärse kliendibaasiga ning realistlik on portfelli üleandmine uuele kindlustusandjale või sildkindlustusandjale (misjärel alles jäänud kindlustusandja likvideeritakse).

Kriisilahenduses on võimalik ka lahendus, et kindlustusandja võõrandamise meetme või sildkindlustusandja meetme rakendamisel antakse uuele kindlustusandjale või

sildkindlustusandjale üle üksnes osa kriisilahenduses oleva kindlustusandja varast, õigustest või kohustistest, misjärel alles jäänud kindlustusandja likvideeritakse pankrotimenetluses.

Kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meetme rakendamisel lõpetatakse kriisilahenduses oleva kindlustusandja kui tema vara, õigused ja kohustised või oluline osa nendest müüakse kolmandale isikule või tema vara realiseeritakse täielikult ja tema kohustised täidetakse täies ulatuses.

2.1.4. Kriisilahenduse rahastamine

Käesolevas osas kirjeldatakse finantssektori kriiside rahastamise senist õiguslikku raamistikku ning uut kavandatavat rahastamismudelit.

Järelevalvetasud. FI kriisilahendusüksuse tegevusega seotud administratiivsed kulud kaetakse FI eelarvest ehk finantsjärelevalve subjektide (kindlustusandjate) järelevalvetasudest.

Omanike vahendid. Kuigi kriisilahenduses oleva kindlustusandja omanikud ei rahasta otseselt kriisilahendust, on neil n-ö esmase kahjukatmise kohustus ehk omanike investeeringud ja vahendid lähevad kaduma enne, kui kriisilahendusfondid, avalikud vahendid või muud tagamise skeemid rakenduvad.

Tagatisfond. Kriisilahenduse läbiviimisega seotud rahastamisallikad:

- seaduseelnõuga luuakse Tagatisfondi juurde kindlustusandjate kriisilahenduse osafond kriisilahenduses oleva kindlustusandja vara ja kohustiste üleandmise toetamiseks;
- Tagatisfond juba haldab pensionilepingute osafondi, mida saab vajadusel kasutada kriisilahenduses oleva kindlustusandja pensionilepingute kindlustusportfelli üleandmise toetamiseks (2024. aasta seisuga oli osafondis 64 733 eurot¹⁴), kuid kuna ainuke pensionilepingud sõlmiv kindlustusandja kuulub kindlustusgruppi, siis ka tema kriisilahendus toimuks ilmselt tasandil.

Kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi rahastamine:

- osafondi panustavad kõik kindlustusandjad, sõltumata, kas nad kuuluvad kriisilahenduse kavandamise ulatusse;
- seaduse kohaselt peavad osamakseid tegema ka kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaalid (hetkel ühtegi Eestis ei ole);
- kindlustusandjad tasuvad osafondi makseid alles siis, kui mõne kindlustusandja suhtes tehakse otsus kriisilahenduse algatamiseks (ehk n-ö ex-post lähenemine/tagantjärele maksed, vt selgitusi ka seletuskirja punktis 3.1 IRRD direktiivi artikli 81 ülevõtmise kohta).

Lisaks tagatakse Tagatisfondi kindlustusandjate kriisilahenduse osafondiga kindlustusandja omanikele, kindlustusvõtjatele ja muudele võlausaldajatele hüvitise maksmine, kui nad kannavad kindlustusandja kriisilahenduse tõttu suuremat kahju, kui nad oleks kandnud kindlustusandja pankroti korral.

Kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi vahendeid ei tohi kasutada kriisilahenduses oleva kindlustusandja kahjumi katmiseks.

Avaliku sektori erakorraline finantstoetus. Eesti ja ELi kindlustusõigus on üles ehitatud nii, et riigi rahaline sekkumine kindlustusandja raskuste korral on viimane ja erandlik abinõu, millele eelnevad ranged regulatiivsed nõuded, järelevalvelised meetmed ning turupõhised

¹⁴ Tagatisfondi veebileht. Majandusaasta aruanded, 27.06.2025. [Majandusaasta aruanne 2024](#)

lahendused, sh kindlustusportfelli üleandmine, või maksejõuetusmenetlus. Ka sellisel juhul võib riigi sekkumine osutada vajalikuks vaid siis, kui tegemist on süsteemselt olulise kindlustusandjaga ning ohus on finantsstabiilsus ja kindlustusvõtjate kollektiivsed huvid.

Eelnõuga ei muudeta kehtivat õigust ega looda uusi aluseid avaliku sektori finantstoetuse andmiseks.

IRRD direktiivi selgituspunkt 20 ütleb, et arvestades seda, mis tagajärjed võivad kindlustus- või edasikindlustusandja maksejõuetusel olla kindlustusvõtjatele, finantssüsteemile ja liikmesriigi majandusele, ning võimalikku vajadust kasutada sellise maksejõuetusega tegelemisel avaliku sektori vahendeid, tuleks kriisiohje ja kriisilahenduse protsessi kaasata juba varajases etapis liikmesriigi rahandusministeerium või muud asjakohased ministeeriumid.

Riigieelarve seaduse (edaspidi RES) § 45 sätestab riigieelarve muutmise ja lisaeelarve algatamise erisused. Lõike 2 punkti 1 kohaselt käsitletakse ka kindlustusandjat finantsasutusena, mille puhul saaks likviidsus- või maksevõimega seotud raskusi või makse- ja arveldussüsteemides või väärtpaberite arveldussüsteemides olulisi tõrkeid põhjustada võiva finantskriisi lahendamise või ennetamise eesmärgil vahendeid kasutada juhul, kui kõik erasektori lahendused on ammendunud ning endiselt on üleval oht finantsstabiilsusele.

RES § 60 lõige 7 täpsustab Riigikogu rolli summade puhul, mis on riigieelarves ettenähtust suuremad. Sätte kohaselt otsustab Riigikogu finantsasutustele (sh kindlustusandjatele) likviidsus- või maksevõimega seotud raskusi või makse- ja arveldussüsteemides olulisi tõrkeid põhjustada võiva finantskriisi lahendamiseks või ennetamiseks aktsiate, osade ja muude osaluste ning muu finantsvara omandamise ning välisriigi, euroala või selle liikmesriigi finantsstabiilsuse tagamiseks makstavate summadega seoses kohustuste võtmise või finantseerimistingute tegemise riigieelarves ettenähtust suuremas ulatuses. Riigieelarve seaduse seletuskirjas¹⁵ on selgitatud, et finantskriisi olukorras või selle ennetamiseks võib osutada vajalikuks Riigikogu operatiivne otsus riigipoolseks sekkumiseks. Seetõttu on ette nähtud võimalus, et Riigikogu otsustab riigieelarves ettenähtust suuremas ulatuses kohustuste võtmise finantskriisi lahendamiseks või ennetamiseks seoses finantsasutuste aktsiate, osade, muude osaluste ja finantsvara omandamise või välisriigi või euroala või selle liikmesriigi finantsstabiilsuse tagamiseks makstavate summadega. Pärast sellist Riigikogu otsust algatab Vabariigi Valitsus riigieelarve muutmise või lisaeelarve eelnõu, mille menetlemine aga ei takista Riigikogu otsuse rakendamist. / ... / lisaks krediidiastutustele võib vastavaid eelarvelisi erisusi kohalda ka juhul, kui likviidsus- või maksevõimega seotud raskused puudutavad kindlustusandjaid või finantseerimisasutusi. Eesti finantssektori jaoks omavad krediidiastutused oma mahult kõige suuremat mõju (süsteemse kriisi tõenäosus on kõige suurem võimalike probleemide korral). Samas võivad ka kindlustusandjate ja finantseerimisasutuste (pensionifondide valitsejad, investeerimisühingud) probleemid akumuleeruda ja mõjutada omakorda tõsiselt pangandust, mis võib tervikuna põhjustada süsteemse kriisi. Kriisi ennetamiseks või lahendamiseks on hädavajalik sekkuda võimalikult varajases faasis. Seetõttu on asjakohane, et kui kindlustusandjatel või finantseerimisasutustel esineb maksejõuetuse vms ilminguid, oleks tagatud ka sellisel juhul võimalus eelarveliste vahenditega sekkuda. See on võimalus, mitte kohustus.

RES § 61 kohaselt võib riik anda laenu või riigigarantii finantsasutusele või finantsasutuse kohustuste tagamiseks, et lahendada või ennetada likviidsus- või maksevõimega seotud raskusi või makse- ja arveldussüsteemides olulisi tõrkeid põhjustada võivat finantskriisi. Laenude ja riigigarantiide andmise otsustab Vabariigi Valitsus

¹⁵ Riigikogu veebileht. [Eelnõu - Riigikogu](#)

Riigikogu määratud piirmäära ehk limiidi ulatuses. Riigikogu kehtestab vastava piirmäära iga-aastase riigieelarvega. Vabariigi Valitsus võib anda laenu või riigigarantii tähtajaga kuni 30 aastat riigieelarvega määratud suurima lubatud jäägi ulatuses mh Eestis asuvatele või Eestis tegutsevatele finantsasutustele või nende kohustuste tagamiseks. Vabariigi Valitsuse 14. aprilli 2014. a määruse nr 50 „Laenu ja riigigarantii taotlemise ja andmise tingimused ja kord“ § 4 lõike 3 kohaselt küsitakse finantsasutusele laenu või garantii andmise kohta Eesti Panga või FI arvamust. Seega laenu ja riigigarantiid annab riik RES sätestatud põhimõtetel ja turutingimustel. Laenu intress on hind, millega riik saab ise laenata ja sellele lisatakse riskimarginaal. Riigigarantii RES mõttes on laenugarantii ja selle eest tuleb riigile maksta garantiitasu. See tähendab, et riik ei anna laene soodustingimustel. Põhimõtted lähtuvad Rahvusvahelise Valuutafondi ja Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni soovitudest mh riigi fiskaalriskide juhtimiseks.

RES § 71 kohaselt on stabiliseerimisreserv riigi rahalistest vahenditest moodustatud finantsreserv selliste kulude, investeeringute ja finantseerimistehingute rahastamiseks, mille eesmärk on muu hulgas finantsasutustele likviidsus- või maksevõimega seotud raskusi või makse- ja arveldussüsteemides olulisi tõrkeid põhjustada võiva finantskriisi lahendamine või ennetamine.

Stabiliseerimisreserv ei anna õigust nõuda riigilt raha. Riigi sekkumine finantsasutuste kriisiolukordades on üles ehitatud viisil, mis välistab automaatsed ja piiramata riiklikud kohustused, kuna sekkumine eeldab erandlikku ja konkreetset Riigikogu otsust ning on ajaliselt ja sisuliselt piiritletud.

Iga meetme tegelik mõju turule ja konkurentsile peab olema hinnatud EL riigiabi reeglite alusel. Kui riigieelarve vahenditest makstav toetus vastab riigiabi tunnustele¹⁶, tuleb abi andmisel järgida Euroopa Liidu riigiabi reegleid, sealjuures võib siseturuga kokkusobivaks pidada abi liikmesriigi majanduses tõsise häire kõrvaldamiseks. Siseriiklikud riigiabi andmise protseduurireeglid on kirjas konkurentsiseaduse¹⁷ 6. peatükis.

2.1.5. Solventsus II direktiivi muudatuste eesmärk

Solventsus II ja muudatusvajadus. Alates 2016. aastast kehtib ELis ühtlustatud ja tugev usaldatavusraamistik Solventsus II, mis põhineb iga kindlustusandja riskiprofiilil, tagades samas võrreldavuse, läbipaistvuse ja konkurentsivõime. Eesti õiguses on see üle võetud kindlustustegevuse seadusega.

Raamistik nõuab tõhusaid riskipõhiseid usaldatavusnõudeid, motiveerides kindlustusandjaid oma riskide mõõtmiseks ja juhtimiseks. Solventsus II vähendab märkimisväärselt maksejõuetuse riski, võimaldades kindlustusandjatel toime tulla äärmuslike sündmustega (1 kord 200 aasta jooksul), ning toetab Euroopa majanduse pikaajalist rahastust.

Direktiivi läbivaatamine tuvastas mõned piirangud ja puudused, mis on aluseks käesolevale seaduseelnõule:

- ebapiisav stiimul toetada pikaajalist rahastamist ja rohemajandust;
- riskitundlikkuse ja volatiilsuse piiratud käsitlemine;
- usaldatavusnõuete vähene proportsionaalsus, mis suurendab haldus- ja vastavuskulusid;

¹⁶ Rahandusministeeriumi veebleht. Riigiabi, 11.12.2025. [Riigiabi | Rahandusministeerium](#)

¹⁷ [RT I, 18.11.2025, 2](#)

- piiriüleste kindlustusandjate ja gruppide järelevalve ning kindlustusvõtjate kaitse puudujäägid;
- piiratud vahendid süsteemse riski juhtimiseks kindlustussektoris.

Kokkuvõttes on Solventsus II endiselt tõhus ja asjakohane, kuid vajab ajakohastamist, et parandada proportsionaalsust, tõhusust ja ühtsust ning tugevdada järelevalvet ja riskijuhtimist.

2.3. Väljatöötamiskavatsus

Väljatöötamiskavatsust ei ole koostatud tulenevalt Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“¹⁸ § 1 lõike 2 punktist 2, kuivõrd eelnõu käsitleb Euroopa Liidu õiguse rakendamist. Solventsus II ja IRRD direktiivide ettepanekutega koos koostas komisjon mõjuanalüüsi.¹⁹

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

3.1. Eelnõu koostamisel analüüsitud valikud

Eelnõu koostamisel analüüsiti järgmisi IRRD direktiivi ja Solventsus II direktiivi valikukohti.

IRRD direktiivi artikli 1 lõige 2. Rangemad nõuded: „Liikmesriigid võivad võtta vastu või säilitada käesolevas direktiivis ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ning rakendusaktides sätestatud normidest rangemad või neid täiendavad normid, kui need normid on üldkohaldatavad ega lähe käesoleva direktiiviga ega selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktidega vastuollu.“.

Valik: Eesti ei kohalda IRRD direktiivist rangemaid ja täiendavaid norme. Kuigi IRRD direktiivi puhul on tegemist miinimumdirektiiviga, võetakse seaduseelnõuga direktiiv üle ulatuses ja viisil, nagu see on direktiivis ette nähtud.

IRRD direktiivi artikli 3 lõige 1. Kriisilahendusasutuse määramine: „Iga liikmesriik määrab ühe või erandkorras mitu kriisilahendusasutust, millel on õigus rakendada kriisilahenduse vahendeid ja kasutada kriisilahendusõigusi.“.

Valik: Kuna Eestis on FI juurde juba loodud finantskriisi lahendamise üksus, siis võtab see üksus üle ka kindlustusandjate kriisilahendusega seotud ülesanded.

IRRD direktiivi artikli 3 lõige 11. Kriisilahendusasutuse, järelevalveasutuse ja nimetatud asutuste töötajate vastutuse piiramine: „Ilma et see piiraks artikli 67 kohaldamist, võivad liikmesriigid kooskõlas riigisisese õigusega piirata kriisilahendusasutuse, järelevalveasutuse ja nimetatud asutuste töötajate vastutust nende käesoleva direktiivi kohaste ülesannete täitmisest tuleneva tegevuse või tegevusetuse eest.“.

Valik: Eesti ei piira kriisilahendusasutuse, järelevalveasutuse ja nende töötajate vastutust nende käesoleva direktiivi kohaste ülesannete täitmisest tuleneva tegevuse või tegevusetuse eest.

¹⁸ [RT I, 22.05.2025, 8](#)

¹⁹ [COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT IMPACT ASSESSMENT REPORT](#) Accompanying the documents Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2009/138/EC as regards proportionality, quality of supervision, reporting, long-term guarantee measures, macro-prudential tools, sustainability risks, group and cross-border supervision and Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council establishing a framework for the recovery and resolution of insurance and reinsurance undertakings and amending Directives 2002/47/EC, 2004/25/EC, 2009/138/EC, (EU) 2017/1132 and Regulations (EU) No 1094/2010 and (EU) No 648/2012

IRRD direktiivi artikli 26 lõige 7. Täiendavad kriisilahendusmeetmed ja -õigused: „Liikmesriigid võivad anda kriisilahendusasutustele lisavahendeid ja -õigusi, mida saab kasutada, kui artikli 1 lõike 1 punktides a–e osutatud ettevõtja vastab artikli 19 lõikes 1 või artikli 20 lõikes 3 osutatud kriisilahenduse eeltingimustele, tingimusel et:

- a) piiriülese kindlustusgrupi suhtes kasutamise puhul ei pärsi sellised lisavahendid ja -õigused kindlustusgrupi tulemuslikku kriisilahendust ning
- b) need vahendid ja õigused on kooskõlas kriisilahenduse eesmärkidega ning artiklis 22 sätestatud kriisilahenduse üldpõhimõtetega.“.

Valik: Eesti ei näe ette täiendavaid lisavahendeid ja -õigusi kriisilahendusasutusele.

IRRD direktiivi artikli 30 lõige 9. Vara ja kohustiste ettevõtja ja juhtide vastutuse piiramine. „Vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja eesmärgid ei hõlma ühtegi kohustust ega vastutust kriisilahendusmenetluses oleva kindlustus- või edasikindlustusandja aktsionäride ega võlausaldajate ees. Vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja haldus-, juht- või järelevalveorgani või kõrgema juhtkonna liikmetel ei ole kõnealuste aktsionäride ega võlausaldajate ees vastutust seoses tegevuse või tegevusetusega oma ametikohustuste täitmisel, kui sellise tegevuse või tegevusetusega ei kaasne riigisisese õiguse tähenduses rasket hooletust või tõsist üleastumist, mis mõjutab otseselt kõnealuste aktsionäride või võlausaldajate õigusi.

Liikmesriigid võivad täiendavalt piirata vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja ning selle haldus-, juht- või järelevalveorgani või kõrgema juhtkonna liikmete vastutust seoses nende tegevuse või tegevusetusega oma ametikohustuste täitmisel.“.

Valik: Eesti ei piira vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja ning selle haldus-, juht- või järelevalveorgani või kõrgema juhtkonna liikmete vastutust seoses nende tegevuse või tegevusetusega oma ametikohustuste täitmisel.

IRRD direktiivi artikli 32 lõige 7. Sildkindlustusandja ja juhtide vastutuse piiramine. „Sildettevõtja eesmärgid ei hõlma ühtegi kohustust ega vastutust kriisilahendusmenetluses oleva kindlustus- või edasikindlustusandja aktsionäride või võlausaldajate ees. Sildettevõtja haldus-, juht- või järelevalveorgani või kõrgema juhtkonna liikmetel ei ole kõnealuste aktsionäride või võlausaldajate ees vastutust seoses tegevuse või tegevusetusega oma ametikohustuste täitmisel, kui sellise tegevuse või tegevusetusega ei kaasne riigisisese õiguse tähenduses rasket hooletust või tõsist üleastumist, mis mõjutab otseselt kõnealuste aktsionäride või võlausaldajate õigusi.

Liikmesriigid võivad vastavalt riigisisesele õigusele täiendavalt piirata sildettevõtja ja tema haldus-, juht- või järelevalveorgani või kõrgema juhtkonna liikmete vastutust tegevuse või tegevusetuse eest oma ametikohustuste täitmisel.“.

Valik: Eesti ei piira sildettevõtja ja tema haldus-, juht- või järelevalveorgani või kõrgema juhtkonna liikmete vastutust tegevuse või tegevusetuse eest oma ametikohustuste täitmisel.

IRRD direktiivi artikli 34 lõige 1. Kindlustuse tagamise skeemile sildkindlustusandja rolli andmine: „Erandina artiklitest 32 ja 33 võivad liikmesriigid ette näha, et sildettevõtja ülesanded ja õigused antakse asjakohasele kindlustuse tagamise skeemile.“.

Valik: Seaduseelnõu väljatöötamisel analüüsiti võimalust anda sildkindlustusandja ülesanded ja õigused üle Liikluskindlustuse Fondile (edaspidi *LKF*), arvestades sealjuures, et tema tegevus piirdub üksnes liikluskindlustusest tulenevate kohustiste haldamisega. Analüüsiti, kas sildkindlustusandja ülesannete andmine liikluskindlustuse tagamise skeemile on piisav

lahendus, sest skeem on loodud kitsalt liikluskindlustuse eesmärgil ning selle ressursid ja pädevus ei kata kogu kindlustussektori vajadusi – nt elukindlustuse või tervisekindlustuse klientidele pole tagatud sama kaitse. Kuna tegemist oleks täiendava võimaluse, mitte kohustusega sellist õigust kasutada, otsustati liikmesriikidele antud valikut kasutada ja näha Eesti õiguses ette lahendus, et kriisilahendusamet otsuse alusel ja LKF nõusolekul võib viimasele anda sildkindlustusandja ülesanded, kui see osutub vajalikuks, et tagada liikluskindlustuslepingute jätkuvus ja kahjustatud isikutele hüvitise maksmine. LKF-il poleks õigust sõlmida uusi kindlustuslepinguid n-ö sildkindlustusandjana.

IRRD direktiivi artikli 35 lõige 6. Teatud kohustiste välistamine allahindamise või konverteerimise rakendamisel: „Liikmesriigid võivad ette näha, et kriisilahendusametused ei rakenda allahindamise või konverteerimise vahendit seoses järgmisega:

- a) kohustised, mis tulenevad praegustest ja tulevastest kindlustuslepingutest tulenevatest nõuetest, mis on kaetud varadega vastavalt direktiivi 2009/138/EÜ artikli 275 lõike 1 punktile a;
- b) kohustised, mis tulenevad eratervisekindlustuslepingutest või pikaajalise hoolduse erakindlustuslepingutest, mida pakutakse riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi pakutava kohustusliku tervise- või pikaajalise hoolduse kindlustuse alternatiivina; välistamist kohaldatakse ainult asjaomase vastutuse selle osa suhtes, mis asendab riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi kohustuslikku osa.“

Valik: Eesti kohaldab kindlustuslepingutest tulenevate nõuete korral võimalust vastavad kohustised alla hinnata või konverteerida. Kõlblike kohustiste konverteerimist kapitaliinstrumentideks võib kindlustuslepingutest tulenevate nõuete suhtes rakendada üksnes siis, kui FI kriisilahendusüksus põhjendab, et kriisilahenduseesmärki ei ole võimalik saavutada muude kriisilahendusmeetmete rakendamisega või kui selliste nõuete konverteerimine toob kaasa parema kindlustusvõtjate kaitse võrreldes muu kriisilahendusmeetme rakendamisega ja nõuete alla hindamisega. Seega on tegemist kõige äärmuslikuma võimalusega, kui miski muu enam ei aita ja see on vajalik kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks. Väljamaksete suuruse vähendamine võib osutada paremaks lahenduseks, kui see, et väljamakseid ei tehta üldse. Kui kriisilahenduse lõpus tehtavast järeelhindamisest selgub, et kindlustusvõtjad kandsid suuremat kahju, kui nad oleks kandnud kindlustusandja pankroti korral, on neil igal juhul õigus hüvitisele, mis rahastatakse kriisilahenduse osafondist.

Punkti b valikukoht ei ole Eesti puhul rakendatav, kuna kindlustusandjate pakutav ravikindlustus ei asenda riiklikku sotsiaalkindlustussüsteemi kohustuslikku osa, vaid täiendab seda.

IRRD direktiivi artikli 44 lõige 1. Kriisilahendusmeetme rakendamisel erihalduri nimetamine: „Liikmesriigid tagavad, et kriisilahendusametused võivad nimetada erihalduri, et asendada kriisilahendusmenetluses oleva kindlustus- või edasikindlustusandja haldus-, juht- või järelevalveorgan. Samuti tagavad liikmesriigid, et erihalduril on oma ülesannete täitmiseks vajalik kvalifikatsioon ning vajalikud võimed ja teadmised. Liikmesriigid võivad sätestada, et kriisilahendusametused võivad määrata mitu erihaldurit.“

Valik: Kuna krediitiasutuste ja investimisühingute kriisilahenduse regulatsioon FELS lubab määrata mitu erihaldurit, on KKELS-is võetud sama lähenemine.

IRRD direktiivi artikli 52 lõige 2. „Liikmesriigid võivad samuti nõuda, et põhiamaetevõtjad tagaksid, et nende kolmanda riigi tütarettvõtjatest kindlustus- ja edasikindlustusandjad, kes on artikli 1 lõike 1 punktides a–e osutatud ettevõtjad, lisavad oma lõikes 1 osutatud

finantslepingutesse tingimused, et välistada võimalus, et kui kriisilahendusasutus kasutab kooskõlas lõikega 1 õigust peatada või piirata põhiemaettevõtja õigusi ja kohustusi, on see mõjuv põhjus nende lepingute ennetähtaegseks lõpetamiseks, peatamiseks või muutmiseks või tasaarvestuseks (netting) või tasaarvestuse (set-off) õiguse kasutamiseks või tagatistest tulenevate õiguste täitmisele pööramiseks.“.

Valik: Kuna valikukoht ei puuduta ühtegi Eesti ettevõtjat (Eestis ei ole ühtegi lõplikku emaettevõtjat, sealjuures sellist, kellel oleks kolmandas riigis asutatud tütarettevõtja (kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekt), ei ole Eesti puhul ka asjakohane näha seaduses ette täiendavad fantoomnõuded.

IRRD direktiivi artikli 66 lõige 5. Konfidentsiaalsusnõuded: „Liikmesriik võib anda loa teabevahetuseks järgmiste isikutega:

- a) järgides rangeid konfidentsiaalsuse nõudeid, mis tahes kolmanda isikuga, kui see on vajalik kriisilahenduse meetme kavandamiseks või rakendamiseks;
- b) oma liikmesriigi parlamendi uurimiskomisjoniga, oma liikmesriigi riigikontrolliga ja muude liikmesriigis uurimisega tegelevate organitega selleks sobilikel tingimustel;
- c) riigi ametiasutustega, mis vastutavad maksesüsteemide üle järelevalve tegemise eest; riigi ametiasutustega, mille vastutusallas on tavaline maksejõuetusmenetlus; riigi ametiasutustega, mis avalikes huvides teevad järelevalvet muude finantssektori ettevõtjate üle; riigi ametiasutustega, mille vastutusallas on finantsturgude, krediitiasutuste ja investeerimisühingute järelevalve, ning nende nimel tegutsevate inspektoritega; liikmesriikide ametiasutustega, mille vastutusallas on makrotasandi usaldatavusnõuete rakendamise kaudu finantssüsteemi stabiilsuse säilitamine liikmesriikides; riigi ametiasutustega, mille vastutusallas on kaitsta finantssüsteemi stabiilsust; ning isikutega, kelle ülesanne on teha kohustuslikke auditeid.“.

Valik: Seaduseelnõus nähakse ette, et seaduses sätestatud konfidentsiaalsusnõuded ei takista FI-l edastamast teavet Riigikontrollile, kui Riigikontroll vajab teavet, et hinnata FI juhtimise tulemuslikkust kindlustusandjate kriiside ennetamise või lahendamise meetmete kohaldamisel (analoog on FFELS-is).

IRRD direktiivi artikli 67 lõige 1. Kohtu luba kriisilahendustegevuseks: „Liikmesriigid võivad nõuda, et kriisiennetusmeetme või kriisiohjemeetme võtmise otsuseks on vajalik eelnev kohtu luba, tingimusel et riigisisese õiguse kohane kriisiohjemeetme võtmise otsusega seotud loa taotlemise ja kohtuliku arutamise menetlus on kiire.“.

Valik: Arvestades, et FELS ei sätesta vastavat nõuet pankade kriisilahendusega seoses, on KKELS-is valitud samasisuline lähenemine. Lisaks on koalitsioonileppe²⁰ punktis 188 kirjas – „teeme kõik kohtumenetlused ökonoomsemaks, näiteks jätame halduskohtust küsitavaks vaid need load, kus loa küsimine on päriselt vajalik“.

IRRD direktiivi artikli 81 lõige 2. Kriisilahenduse rahastamine: „Iga liikmesriik loob ühe või mitu rahastat tagamaks, et kriisilahendusasutuse käsutuses on piisavad rahalised vahendid, mille ta saab kõnealuses liikmesriigis tegevusloa saanud kindlustus- või edasikindlustusandjatelt ning kõnealuse liikmesriigi territooriumil asuvatelt kolmandate riikide kindlustus- või edasikindlustusandjate liidu filiaalidelt ennetavalt kogutavate või nende poolt tagantjärele makstavate osamaksete kaudu või nende osamaksete kombinatsiooni kaudu, et katta vähemalt artikli 57 kohaselt vahe ulatuses hüvitise maksmine aktsionäridele, kindlustusvõtjatele, soodustatud isikutele, nõude esitajatele või muudele võlausaldajatele.“.

²⁰ Vabariigi Valitsuse veebileht, 26.05.25. [Koalitsioonilepe 2025-2027](#)

Liikmesriigid võivad ette näha võimaluse kasutada esimeses lõigus osutatud rahastuid ka kriisilahenduse vahendite kasutamiseks seotud muude kulude katmiseks, kui rahastute kasutamine on vajalik kriisilahenduse eesmärkide saavutamiseks.

Liikmesriigid võivad kasutada oma rahastute puhul sama haldusstruktuuri kui kindlustuse tagamise skeemide puhul, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 883/2004.“.

Valik: Direktiiv jätab liikmesriigi otsustada, kas kriisilahenduse rahastamiseks koguda vahendeid *ex-ante* (ette rahastamine), *ex-post* (tagantjärele rahastamine) või nende kombinatsioonina.

Ex-ante rahastamise kasuks on asjaolu, et vahendid on kriisi puhkemise korral koheselt kättesaadavad (kiirem reageerimine). Selline lahendus jaotab maksmise koormuse ühtlasemalt ning kogutud vahendeid saab investeerida ning kasvatada nende väärtust. Teisalt suurendab see kindlustusandjate püsikulusid, sealjuures võib väiksematel kindlustusandjatel keeruline pidevalt makseid teha. Kuna kriise juhtub harva, võib olla tegemist ebaefektiivse ressursikasutusega (kindlustusandja ei saa seda raha kasutada mujal).

Ex-post rahastamismudel tähendab madalamat halduskoormust kindlustusandjatele ning nad saavad kasutada neid vahendeid oma äris muul kasulikul otstarbel, mis omakorda tähendab, et kriisi tekkimisel ei ole rahastu kohe saadaval. Samas kriisilahenduse korral rahastavad kriisilahendust teised kindlustusandjad ja see tähendab neile korruga suuremat halduskoormust. Kindlustusandjad võivad arvata, et „kui midagi juhtub, siis kõik maksavad nangun hiljem“, mis nõrgestab riskidistsipliini. Seega võib *ex-post* rahastamine karistada neid turuosalisi, kes olid tegelikult konservatiivsed ja vältisid liigseid riske – nad peavad kriisi järel ikkagi oma osa maksma.

Ex-ante ja *ex-post* kombinatsioon võimaldab tagada, et osa summast on koheselt kasutatav ning muu kogutakse tagantjärele maksetest.

Seega *ex-ante* tagab stabiilsuse ja kiiruse, aga on kallim ja koormavam. *Ex-post* on odav rahulikul ajal, aga kriisis riskantne.

Seaduseelnõus on ette nähtud *ex-post* rahastamismudel. Tõenäosus, et Eesti kindlustusandja suhtes on asjakohane algatada kriisilahendus, on pigem väike, mistõttu ei ole kindlustusandjalt etterahastamise nõudmine põhjendatud.

Teine liikmesriigi valikukoht on seotud kriisilahenduse rahastuse ulatuse määramisega. IRRD direktiivist tulenevalt peab rahastu olema loodud hüvitise maksmiseks, kui kriisilahendusega on kandnud osapooled suuremat kahju, kui nad oleks kandnud tavalise maksejõuetuse korral.

Eesti valik on võimaldada vahendite kasutamist ka kriisilahenduses oleva kindlustusandja vara ja kohustiste üleandmise toetamiseks ning garantii andmiseks.

Solventsus II direktiivi artikli 51a lõiked 2 ja 3. Auditeerimine: „Erandina artiklist 29c võivad liikmesriigid laiendada käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud nõuet (avaliku aruande bilansi auditeerimise kohustus) ka väikesteks ja mittekeerukateks liigitatud kindlustus- ja edasikindlustusandjatele ning väikesteks ja mittekeerukateks liigitatud kaptiivkindlustus- ja kaptiivedasikindlustusandjatele.

Liikmesriigid võivad laiendada lõikes 1 osutatud auditeerimisnõude kohaldamisala ka muudele solventsus- ja finantsseisundi aruande osadele.“.

Valik: Eesti ei laienda auditeerimisnõuete kohaldamisulatust ning ei kohalda SFCR bilansi auditeerimist väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele.

Solventsus II direktiivi artikli 122 lõige 5. Krediidimarginaali muutuste mõju volatiilsusega korrigeerimisele: „Liikmesriigid võivad lubada kindlustus- ja edasikindlustusandjatel võtta arvesse krediidimarginaali muutuste mõju volatiilsusega korrigeerimisele, mis on arvatud nende sisemudelis kooskõlas artikliga 77d, üksnes juhul, kui:

a) meetodiga, millega võetakse arvesse krediidimarginaali muutuste mõju valuuta volatiilsusega korrigeerimisele, ei võeta arvesse riskiga korrigeeritud hinnavahe ettevõtjapõhist kohandamist vastavalt artikli 77d lõikele 1c ega euro puhul volatiilsusega korrigeerimise võimalikku suurendamist makromajandusliku volatiilsusega korrigeerimisega vastavalt artikli 77d lõikele 4;

b) solventsuskapitalinõue ei ole väiksem järgmistest näitajatest:

i) solventsuskapitalinõudena arvatud tinglik solventsuskapitalinõue, välja arvatud see, et krediidimarginaali muutuste mõju volatiilsusega korrigeerimisele võetakse arvesse kooskõlas metoodikaga, mida EIOPA kasutab tehnilise teabe avaldamiseks vastavalt artikli 77e lõike 1 punktile c;

ii) kooskõlas alapunktiga i arvatud tinglik solventsuskapitalinõue, välja arvatud see, et artikli 77d lõike 2 teises lõigus osutatud valuuta puhul määratakse esindav portfelli kindlaks kõigi selles valuutas nomineeritud kindlustus- või edasikindlustuskohustustega kindlustus- või edasikindlustusandjate varade asemel nende varade alusel, millesse kindlustus- või edasikindlustusandja investeerib.“.

Valik: Eesti lubab kindlustusandjatel võtta arvesse krediidimarginaali muutuste mõju volatiilsusega kohandamisele. Tegemist pole kohustuse, vaid võimalusega.

Solventsus II direktiivi artikli 68 lõige 1. Teabevahetus järelevalveasutuste ja maksuhaldurite vahel: „Artikli 64 esimene lõik ja artikkel 67 ei takista teabevahetust sama liikmesriigi järelevalveasutuste ja maksuhaldurite vahel, niivõrd kui selline teabevahetus on liikmesriigi õiguse kohaselt lubatud. Juhul kui see teave pärineb teisest liikmesriigist, vahetatakse seda üksnes selle asutuse selgesõnalisel nõusolekul, kust asjaomane teave pärineb.“.

Valik: Eesti lubab FI-l vahetada teavet Maksu- ja Tolliametiga.

Solventsus II direktiivi artikli 144b lõige 6. Järelevalve sekkumine: „Lõikes 3 osutatud õigusi võib kasutada liikmesriigis tegutsevate asjaomaste kindlustus- ja edasikindlustusandjate suhtes, kui lõikes 3 osutatud erandlikud asjaolud mõjutavad kogu kindlustusturgu või selle olulist osa. Liikmesriigid määravad asutuse, kes kasutab esimeses lõigus osutatud õigusi.“.

Valik: Eestis on selleks asutuseks FI.

3.2. Seaduseelnõu ülesehitus

Seaduseelnõu ülesehitusel on lähtutud põhimõttest, et kindlustusandja kriiside ärahoidmiseks on asjakohane reguleerida alustuseks kriiside ennetamist (2. peatükk) ning seejärel kriisilahenduse kavandamist (3. peatükk), kriisilahenduse üldisi põhimõtteid (4. peatükk) ja kriisilahenduse läbiviimist (kriisilahendusmeetmete rakendamist ja -õiguste kasutamist) (5. ja 6

peatükid). Koos kriisilahendusõigust kasutamise näha ette ka õiguskaitsemeetmed, mis on kriisilahendusõiguste peatükile järgnevas peatükis (7. peatükk). Kriisilahendusega seotud teavitus- ja avaldamisnõuded on peatükis 8. Samas peatükis on ette nähtud ka konfidentsiaalsusnõuded. Kindlustusgruppide ja piiriülese kriisilahendusega seonduv on reguleeritud peatükis 9. Järelevalve ja vastutusega seonduvad sätted on ette nähtud seaduse lõpus (10. ja 11. peatükid) enne rakendussätteid (12. peatükk).

1. peatükk. Üldsätted
2. peatükk. Kriisiennetus
3. peatükk. Kriisilahenduse kavandamine
 1. jagu. Kriisilahenduskava
 2. jagu. Kriisilahenduskõlblikkus
 3. jagu. Lihtsustatud kriisilahenduskava ja kriisilahenduskõlblikkuse hindamine
4. peatükk. Kriisilahenduseesmärgid, üldised põhimõtted ja väärtuse hindamine
 1. jagu. Kriisilahenduseesmärgid ja üldised põhimõtted
 2. jagu. Väärtuse hindamine
5. peatükk. Kriisilahendusmeetmed
 1. jagu. Üldsätted
 2. jagu. Kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meede
 3. jagu. Kindlustusandja võõrandamine, sildkindlustusandja asutamine ning vara ja kohustiste eraldamine
 4. jagu. Allahindamise ja konverteerimise meede
6. peatükk. Kriisilahendusõigused ja riigi õiguse kohaldamine
7. peatükk. Õiguskaitsemeetmed
8. peatükk. Teavitamise-, avaldamis- ja konfidentsiaalsusnõuded
9. peatükk. Kindlustusgrupi ja piiriülene kriisilahendus
 1. jagu. Kriisilahenduskolleegium
 2. jagu. Otsuse tegemise ja teabevahetus
 3. jagu. Piiriülene kriisilahendus
 4. jagu. Kolmanda riigi kriisilahendusmenetlus
10. peatükk. Haldussund
11. peatükk. Vastutus
12. peatükk. Rakendussätted
 1. jagu. Muudatused kehtivates seadustes – FIS, FELS, KindlITS, LKindlITS, RPS, TFS, TsMS, VÕS, VÕSRS, VpTS ja ÄS muutmine
 2. jagu. Jõustumine

3.3. Kindlustusandja kriisi ennetamise ja lahendamise seadus (eelnoõ § 1–87)

Seadus reguleerib kindlustusandja ja kindlustusgrupi kriisiennetust ja kriisilahendust. Seadus keskendub järgmistele kriisilahenduse läbiviimise üldistele põhimõtetele:

- kriisilahendus algatatakse vaid juhul, kui eeltingimused selleks on täidetud ja see on vajalik kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks, sealjuures peab kriisilahendus olema vajalik lähtuvalt avalikust huvist;
- kriisilahenduses oleva ettevõtja kahjumi katavad esimeses järjekorras selle omanikud ja teises järjekorras võlausaldajad vastavalt nende nõuete rahuldamisjärgule pankrotimenetluses;
- kriisilahendus aitab kaitsta maksumaksjate raha;
- ühe ja sama nõude rahuldamisjärgu võlausaldajaid koheldakse võrdselt;
- kriisilahenduses oleva ettevõtja juhatuse ja nõukogu liikmed vahetatakse välja, välja arvatud erijuhtudel;

- ükski ettevõtja omanik või võlausaldaja ei kanna kahjumit suuremas osas, kui ta oleks kandnud pankrotimenetluse korral, sealjuures neil on õigus hüvitisele, kui selgub, et nad on kandnud suuremat kahju;
- seaduses on ette nähtud kaitsemeetmed kriisilahenduse läbiviimiseks, sealhulgas kriisilahendusega seotud otsuste edasikaebamise võimalus.

Eelnõu 1. peatükk. Üldsätted.

Eelnõu § 1. Seaduse reguleerimisala.

Seadus reguleerib kindlustusandja ja kindlustusgrupi kriisiennetust ja kriisilahendust. Kriisiennetuse eesmärk on kindlustusandja ja kindlustusgrupi finantsseisundi olulise halvenemise korral selle taastamine. Kriisilahenduse eesmärk on kindlustusvõtjate, kindlustatute, soodustatud isikute, kannatanute ja õigustatud isikute kollektiivsete huvide kaitsmine, finantsstabiilsuse säilitamine, kriitiliste funktsioonide täitmise jätkamise tagamine ja avaliku sektori vahendite kaitsmine.

Lihtsustatult öeldes sätestab seadus meetmed ja õigused, mille abil saab sekkuda kindlustusandja kriisi ennetamisse või vajaduse korral kriisi võimalikult tõhusalt lahendada. Seadus määratleb nii kohustused, mida kindlustusandjad ja kindlustusgrupid peavad järgima, kui ka õigused ja volitused, mida FI saab rakendada.

Samuti sätestatakse, et FI kui haldusorgan peab järgima haldusmenetluse seaduses sätestatud, kuid teatud erisustega.

Eelnõu § 2. Seaduse kohaldamisala. Paragrahv määrab seaduse kohaldamisalasse kuuluvad isikud.

Lõiked 1 ja 2. Eelkõige reguleerib seadus Eestis tegevusloa saanud kindlustusandjate kriiside ennetamist ja lahendamist. Seaduse kohaldamisalasse kuuluvad ka edasikindlustusandjad, kes on KKELS tähenduses kindlustusandjad ehk edasikindlustusandjatele kohaldatakse seaduses kindlustusandja kohta sätestatud.

Kuivõrd kindlustusgrupi ettevõtja maksejõuetus võib hakata kiiresti mõjutama kindlustusgrupi solventsust ja toimimist tervikuna, kehtestatakse ennetava finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse nõuded ka kindlustusgrupi tasandil, mistõttu kuuluvad seaduse kohaldamisalasse ka emasettevõtjast kindlustusandjad, kindlustusvaldusettevõtjad ja segafinantsvaldusettevõtjad (seaduses läbivalt kasutades terminit muu kriisilahenduse subjekt). Valdusettevõtjad on defineeritud KindITS § 87 lõigetes 6 (muudetakse käesoleva seaduseelnõuga) ja 7.

Seaduse kohaldamisalasse kuuluvad ka kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaalid.

Lõige 3. Erijuhtudel, kui kindlustusgrupi teatavad ettevõtjad osutavad kriisilahenduses olevale kindlustusandjale teenuseid, mis on olulised kindlustuskatte järjepidevuse tagamiseks, peaks kriisilahendusasutusel olema õigus tagada, et sellise olulise teenuseosutaja pakutavate kaupade tarnimist ja teenuste osutamist jätkatakse juhul, kui tema finantsseisund halveneb samasse kindlustusgruppi kuuluva kindlustusandja maksejõuetuse tõttu ning sellise õiguse kasutamine on vajalik kindlustusgrupi teiste ettevõtjate pakutava kindlustuskatte järjepidevuse säilitamiseks. Need õigused hõlmavad kriisilahendusõiguste kasutamist ja kriisilahendusmeetmete rakendamist olulise teenuseosutaja suhtes (vt selgitusi § 53 juures).

Eelnõu § 3. Finantsinspeksioon järelevalve ja kriisilahenduse ülesannete täitjana, muu kriisilahendusasutus ning kolmanda riigi ametiasutus

IRRD direktiivi artikli 3 lõike 1 kohaselt peab iga liikmesriik määrama ühe või erandkorras mitu kriisilahendusasutust, kellel on õigus rakendada kriisilahenduse meetmeid ja kasutada kriisilahendusõigusi.

Lõiked 1 ja 2. IRRD direktiivi artikli 2 punkti 13 kohaselt on järelevalveasutus direktiivi 2009/138/EÜ artikli 13 punktis 10 määratletud järelevalveasutus (kelleks on FI) ja IRRD direktiivi artikli 2 punktis 12 on defineeritud kriisilahendusasutus, kelleks on IRRD direktiivi artikli 3 kohaselt määratud ametiasutus (käesoleva eelnõu alusel samuti FI).

Kuna FI-l on seaduses nii finantsjärelevalve teostaja kui ka kriisilahendusülesanded, on lõigete 1 ja 2 eesmärk defineerida, et FI finantsjärelevalveüksus täidab finantsjärelevalveülesandeid ja FI kriisilahendusüksus täidab kriisilahendusülesandeid. FI on FIS § 5¹ alusel moodustanud finantskriisi lahendamise üksuse, mille ülesandeks on kriisilahenduse ettevalmistamine ja kavandamine ning kriisilahendusmeetmete ja -õiguste rakendamine. Käesoleva seaduse jõustumisel on selle üksuse ülesandeks ka kindlustusandjate ja asjakohasel juhul kindlustusgruppide kriisilahendusega seonduv.

Lõikes 3 defineeritakse laiemalt kriisilahendusasutus. Nimelt on seaduse kohaldamisel asjakohane viidata teatud juhtudel ka teiste lepinguriikide kriisilahendusasutustele, kes määratakse IRRD direktiivi artikli 3 alusel. Eesti puhul on selleks asutuseks § 3 lõike 2 kohaselt FI.

Lõige 4. Kindlustusgrupi kriisilahendusasutus on sama riigi kriisilahendusasutus, kus asub kindlustusgrupi järelevalve teostaja. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja määramine on reguleeritud KindlTS §-s 241.

Lõikes 5 on defineeritud kolmanda riigi ametiasutus, kes on sisuliselt kolmanda riigi finantsjärelevalve asutus või kriisilahendusasutus (ehk asutus, kellel on liidu vastavate pädevate asutustega analoogsed finantsjärelevalve ja kriisilahenduse ülesanded).

Eelnõu § 4. Kriisilahendustegevus, kriisilahendus ja kriisiennetusmeede

Paragrahvi on koondatud sisult seotud terminid, mida seaduses läbivalt kasutatakse.

Lõigetega 1 ja 2 võetakse üle IRDD direktiivi artikli 2 punktide 29 ja 1 mõisted. IRRD direktiivis kasutatakse läbivalt termineid kriisilahendustegevus ja kriisilahendus. Kriisilahendustegevus on laiemal tähendusega, hõlmates nii kriisilahenduse algatamise kohta otsuse tegemist kui ka kriisilahendusmeetmete rakendamist kriisilahenduses oleva ettevõtja suhtes ning ka FI kriisilahendusõiguste kasutamist. Kriisilahendus on konkreetsemalt kriisilahendusmeetmete rakendamine kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks (ehk otsus kriisilahenduse algatamise kohta on juba tehtud).

Kriisilahendusmeetmed on seaduse § 33 lõikes 1.

Lõikes 3 on määratletud kriisiennetusmeetmed (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 79 ülevõtmine), viidates FI järgmistele õigustele:

- FI finantsjärelevalveüksusel on õigus nõuda, et kindlustusandja määraks mõistliku tähtaja jooksul kindlaks, milliseid muudatusi saab ta teha oma majandustegevuses, et kõrvaldada

- finantsseisundi taastamise ennetavas kavas esinevad puudused või kava rakendamisel tekkida võivad takistused;
- kui kindlustusandja ei täida nõuetekohaselt eelkirjeldatud, võib FI finantsjärelevalveüksus teha ettekirjutuse, millega nõuab kindlustusandjalt meetmete võtmist, mida FI peab vajalikuks ning nõuetekohaseks, arvestades puuduste ja takistuste raskusastet ning meetmete mõju kindlustusandja majandustegevusele;
 - FI finantsjärelevalveüksusel on õigus nõuda kindlustusandjalt kõikide vajalike meetmete rakendamist, et taastada kuue kuu jooksul solventsuskapitalinõude (SCR) mittetäitmise tuvastamisest arvates nõuetekohaste omavahendite suurus või muuta oma riskiprofiili, et tagada SCR täitmine;
 - FI finantsjärelevalveüksusel on õigus keelata või piirata varaga seotud tehingud;
 - FI kriisilahendusüksusel on õigus nõuda kindlustusandjalt või grupilt meetmeid kriisilahenduskõlblikkust piiravate asjaoludega tegelemiseks või nende kõrvaldamiseks.

Lõige 4. Kindlustusgrupi kriisilahendus on kas kriisilahendusmeetmete rakendamine emaettevõtja või kindlustusgruppi järelevalve alla kuuluva kindlustusandja tasandil või kriisilahendusasutuste vahel kriisilahendusmeetmete rakendamise ja kriisilahendusõiguste kasutamise koordineerimine seoses kindlustusgrupi ettevõtjaga (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 31 ülevõtmine).

Eelnõu § 5. Kriisilahenduses olev ettevõtja ja vastuvõtja

Lõikes 1 on defineeritud kriisilahenduses olev ettevõtja. Tegemist on eelnõu § 2 lõigetes 1 ja 2 nimetatud ettevõtjaga, kelle suhtes on algatatud kriisilahendus (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 69 ülevõtmine).

Lõige 2. Vastuvõtja on defineeritud käesoleva seaduse tähenduses, kuna KindlITS 131 lõige 1 määratleb samuti vastuvõtja, aga kitsamalt kindlustusportfelli vastuvõtja tähenduses. Käesoleva seaduse tähenduses on tegemist isikuga, kellele antakse kriisilahendusmeetme rakendamisel üle kriisilahenduses oleva ettevõtja omandiõiguse instrumentid, võlainstrumentid, õigused, kohustised või nende mistahes kombinatsioon.

Eelnõu § 6. Omandiõiguse instrument ja võlainstrument

Lõige 1. Seaduses kasutatakse läbivalt terminit omandiõiguse instrument, mis võib olla nii aktsia, osa (nt kindlustusühistute korral), muu omandiõigust tõendav instrument või instrument, mis on konverteeritav aktsiaks (nt vahetusvõlakiri), osaks või muuks omandiõiguse instrumendiks või annab õiguse omandada aktsia (nt optsoon), osa või muud omandiõiguse instrumenti, ning instrument, mis väljendab osalust aktsias, osas või muus omandiõiguse instrumendis. Omandiõiguse instrument on defineeritud IRRD direktiivi artikli 2 punktis 51.

Omandiõiguse instrumendi omaja on isik, kes omab ettevõtjas omandiõiguse instrumenti ehk sisuliselt on tegemist ettevõtja omanikuga. Kuigi direktiivi eestikeelses versioonis on kitsalt osutatud aktsionärile (IRRD direktiivi artikli punkt 52), tuleb arvesse võtta, et ettevõtja omanikud võivad olla ka osanikud. Kuigi Eestis ei ole hetkel ühtegi kindlustusühistut asutatud, peavad kriisilahendusreeglid olema kohaldatavad ka selliste ühinguvormide kriisilahenduse korral.

Lõikes 2 on defineeritud võlainstrument, mis võib olla nii võlakiri kui ka muu väärtpaberina kaubeldav võlakohustus või võlakohustuslik instrument, mida saab õiguslikult üle anda (võõrandada). Samuti on võlainstrument, mille alusel tekib võlg (nt laenuleping) või tunnistatakse võla olemasolu (nt võlatunnistus). Võlainstrument on ka instrument, mis ei loo

veel võlaõigussuhet, aga annab õiguse tulevikus võlg omandada (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 39 ülevõtmine).

Eelnõu § 7. Kindlustuse tagamise skeem, rahastu, avaliku sektori erakorraline finantstoetus ja muud terminid

Paragrahvi 5 on koondatud terminid seoses kriisilahenduse rahastamise ja garantiifondidega.

Lõikes 1 määratletakse kindlustuse tagamise skeem, kelleks Eestis puhul on liikluskindlustuse seaduse § 10 lõikes 1 nimetatud LKF ja Tagatisefondi seaduse § 4 lõike 1 punktis 4 nimetatud pensionilepingute osafond. Kuna piiriülese kriisilahenduse korral võivad olla pildis ka teiste lepinguriikide kindlustuse tagamise skeemid, on kindlustuse tagamise skeem defineeritud KKELS-is üldisemalt, viitamata ainult Eesti kindlustuse tagamise skeemidele (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 62 ülevõtmine).

IRRD direktiivi põhjenduspunkti 86 kohaselt ei tohiks direktiivi rakendamine takistada riiklike kindlustuse tagamise skeemide kooseksisteerimist finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse raamistikuga, olenemata riiklike kindlustuse tagamise skeemide rahastamisallikast. Kriisilahendusmeetmete ja -õiguste kasutamine kindlustus- või edasikindlustusandja suhtes ei tohiks takistada kindlustusvõtjatele, soodustatud isikutele ja teistele nõude esitajatele (sh kahjustatud isikud) hüvitise maksmist nende riiklike kindlustuse tagamise skeemide kaudu.

LKF on liikluskindlustuse garantiifond, võttes vajaduse korral üle pankrotistunud liikluskindlustuse kindlustusandja kohustused²¹. Makseraskustes kindlustusandja kohustused lähevad kehtiva õiguse kohaselt LKF-ile üle alles kindlustusandja lõpetamismenetluse korral (LKindlTS § 50 lõige 1) ning mitte erirežiimi ehk kriisilahendusmeetmete rakendamise raames. Kui kriisilahendus käivitub ja otsustatakse, et liikluskindlustuse lepinguid ei õnnestu üle kanda uuele kindlustusandjale või sildkindlustusandjale, tagab LKF, et kindlustusvõtjate ja kannatanute nõuded oleksid täidetud. Samal ajal lõpetatakse kindlustusandja ülejäänud tegevus (nt pankrotimenetluses). Sedasi tagatakse kindlustuskaitse jätkumine või kahjude hüvitamine liikluskindlustuse valdkonnas. Nimelt lubab seadus kindlustusandja võõrandamise või sildkindlustusandja meetme rakendamise korral anda üle ka üksnes osa kriisilahenduses oleva ettevõtja varast, õigustest või kohustistest, misjärel likvideeritakse alles jäänud ettevõtja tavalises maksejõuetusmenetluses ehk kui peaks tekkima olukord, et üle ei anta liikluskindlustuse portfelli, siis sekkub LKF.

Kindlustusandja suhtes algatatakse kriisilahendus vaid juhul, kui kõik seaduses sätestatud tingimused on selleks täidetud. Üheks tingimuseks on, et kriisilahendus peab olema avaliku huvi seisukohast vajalik ning IRRD direktiivi 35 põhjenduspunkti kohaselt tuleks sellisel juhul arvesse võtta ka kindlustuse tagamise skeemide olemasolu, sest kriisilahendus ei tohi kindlustusvõtjate, soodustatud isikute, kahjustatud isikute jne jaoks olla ebasoodsam kui kindlustusandja pankrot (NCWO põhimõte). Seega peaks FI kriisilahendusüksus muu hulgas hindama, kas ühe kindlustusliigi nõuete täitmise tagamine kindlustusandja pankroti korral kaalub üles olukorra, kus kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks oleks asjakohasem kriisilahenduse algatamine ja vastupidi.

Kui kriisilahendus on siiski kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks vajalik ja pärast kriisilahendusmeetme rakendamist hinnatakse, kas omandiõiguse instrumentide omajaid, kindlustusvõtjaid, soodustatud isikuid, õigustatud isikuid ja muid võlausaldajaid oleks tavalise

²¹ Eesti Liikluskindlustuse Fondi veebileht. [Eesti Liikluskindlustuse Fond | Eesti Liikluskindlustuse Fond ja Eesti Kindlustusseltside Liit](#)

maksejõuetusmenetlus korral koheldud paremini, tuleb arvesse võtta ka neid makseid, mida kindlustusvõtjad, soodustatud isikud ja kahjustatud isikud oleksid kohaldataval juhul saanud kindlustuse tagamise skeemidest ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/103/EÜ²² kohastelt hüvitisfondidelt.

Eelnõuga muudetakse LKF rolli kindlustusandja raskustesse sattumise korral ning võimaldatakse LKF-ile üle anda liikluskindlustuse kindlustusportfell (vt selgitusi LKindITS muudatuste juures), kui kindlustusandja suhtes on kehtestatud erirežiim (erirežiimihalduri otsuse alusel ja LKF nõusolekul). Samuti antakse kriisilahendusametusele võimalus anda LKFile sildkindlustusandja ülesanded ja kohustused (tegemist on kriisilahendusametuse võimalusega kaaluda kindlustusandja kriisilahenduse korral sellist lahendust, st kriisilahendusametusel ei ole kohustust LKF-ile sildkindlustusandja ülesanded üle anda).

Tagatisfondi eesmärk on toetada kindlustusandja pensionilepingute kindlustusportfelli üleandmist teisele kindlustusandjale. Selleks on Tagatisfondi juurde loodud pensionilepingute osafond, mille arvel võib toetada pensionilepingute kindlustusportfelli üleandmist teisele kindlustusandjale, kui kindlustusandja pensionilepingutele vastavate tehniliste eraldiste summa ületab pensionilepingute kindlustusportfellile vastavat kattevara ning mh kui kindlustusandjale kehtestatakse kindlustustegevuse seaduse § 146 lõikes 1 sätestatud erirežiim (erirežiim tähendab ka kriisilahendusmeetmete rakendamist). Seega saab fondi vahendeid kasutada ka kindlustusandja kriisilahenduse raames pensionilepingute portfelli üleandmise toetamiseks.

Lõige 2. IRRD artikli 81 kohaselt loob iga liikmesriik ühe või mitu rahastut tagamaks, et kriisilahendusametuse käsutuses on piisavad rahalised vahendid, mille ta saab oma liikmesriigis tegevusloa saanud kindlustusandjalt ning oma territooriumil asuvatelt kolmandate riikide kindlustusandjate liidu filiaalidelt. Rahastu on defineeritud IRRD artikli 2 punktis 27 ning selle eesmärgiks on tulemuslik kriisilahendusmeetmete rakendamine ja kriisilahendusõiguste kasutamine.

Selleks luuakse Tagatisfondi juurde uus osafond (vt selgitusi TFS muudatuste juures).

Lõikega 3 võetakse üle IRRD direktiivi artikli 2 punkt 19. Avaliku sektori erakorralise finantstoetuse all mõeldakse sisuliselt mistahes vormis riigiabi ehk riigieelarveliste vahendite kasutamist. Nimelt võib erandjuhul kindlustusandja kriisilahendamiseks vaja minna ka erakorralist riiklikku rahastust. Nagu osutatud, peaks tegemist olema erakorralise olukorraga riigi vahendite kasutamiseks. Sellised riiklikud skeemid peavad vastama ELi riigiabi reeglitele.

Käesoleva eelnõuga ei muudeta kehtivat õigust ega looda uusi aluseid avaliku sektori finantstoetuse andmiseks. Lõige 3 on selgitava iseloomuga ning koondab ühe mõiste alla kehtivas õiguses ja Euroopa Liidu õiguses juba ette nähtud riigiabi ja muud riigieelarveliste vahendite kasutamise vormid, mis on ette nähtud, et säilitada või taastada kindlustusandja jätkusuutlikkus, maksevõimelisus või likviidsus.

Riigiabi on täpsemalt selgitatud ka Rahandusministeeriumi (edaspidi ka *RaM*) veebilehel²³, osutades, et kuna riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 107 lõige 1 ei anna, tuleb otsustamisel, kas tegemist on riigiabiga, lähtuda järgmistest kriteeriumidest:

- abi antakse riigi, linna või valla vahenditest;

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2009/103/EÜ](#), 16. september 2009, mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmise kohta (kodifitseeritud versioon)

²³ Rahandusministeeriumi veebileht. Riigiabi, 11.12.2025 [Riigiabi | Rahandusministeerium](#)

- abimeetmel on valikuline iseloom st ta on suunatud teatud ettevõtjale, ettevõtjate grupile või mingite kindlate kaupade tootmiseks;
- abimeede annab eelise abi saajale;
- abimeede moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel.

Eelnõu kohaselt:

- ei või kindlustusandja finantsseisundi taastamise ennetavas kavas finantsseisundi säilitamiseks või taastamiseks ette näha avaliku sektori erakorralise finantstoetuse kasutamist (§ 9 lõige 7);
- peab kriisilahenduskava sisaldama teavet kriisilahendamise rahastamise võimaluste kohta eeldusel, et ei kasutata avaliku sektori erakorralist finantstoetust (§ 16 lõike 2 punkt 7);
- hinnatakse kriisilahenduskõlblikkust, eeldamata kriisilahenduse korral avaliku sektori erakorralise finantstoetuse saamist (§ 21 lõiked 1 ja 4);
- on kriisilahenduseesmärk mh avaliku sektori erakorralise finantstoetuse või muude avalike vahendite kasutamise vajalikkuse vältimine või vähendamine (§ 27 lõike 1 punkt 4);
- loetakse kindlustusandja raskustes olevaks, kui ta taotleb avaliku sektori erakorralist finantstoetust (§ 28 lõike 3 punkt 5);
- ei arvestata väärtuse hindamisel võimaliku avaliku sektori erakorralise finantstoetusega kriisilahenduse ajal (§ 32 lõige 8);
- hüvitise õiguse järelhindamisel ei arvestata avaliku sektori erakorralise finantstoetuse kasutamist (§ 64 lõige 4).

Üksnes siis, kui kriisilahendusametuse poolsetest meetmetest ei piisa kriisiolukorra lahendamiseks, võib tekkida ka vajadus avaliku sektori (riigieelarveliste) finantsvahendite kasutamiseks (vt selgitusi seletuskirja punktis 2.1.4).

Lõige 4. Paljud seaduses kasutatavad terminid on kasutusel ka KindlITS-is ja FIS-is, mistõttu kasutatakse neid termineid viidatud seaduste tähenduses. Sedasi võetakse üle järgmised IRRD direktiivi artikli 2 terminid:

- punkt 2: kindlustusandja (KindlITS § 4 lõige 1);
- punkt 3: edasikindlustusandja (KindlITS § 3 lõige 2, § 15 lõige 1);
- punkt 4: kindlustusvaldusettevõtja (KindlITS § 87 lõiked 6–6³);
- punkt 10: kindlustusgrupp (KindlITS § 7, 87 lõige 1);
- punkt 21: kindlustusgrupi järelevalvaja (KindlITS § 87 lõige 3, § 241);
- punkt 24: oluline piiriülene kindlustustegevus (FIS § 47¹²);
- punkt 28: omavahendid (KindlITS § 55 lõige 1);
- punkt 37: segakindlustusvaldusettevõtja (KindlITS § 87 lõige 7);
- punkt 40: kindlustuslepingust tulenev nõue (KindlITS § 171 lõige 1¹);
- punkt 41: emaettevõtja (KindlITS § 7);
- punkt 58: esimese taseme omavahendite instrumendid: (KindlITS § 53 lõige 3);
- punkt 59: teise taseme omavahendite instrumendid: (KindlITS § 53 lõige 4);
- punkt 60: kolmanda taseme omavahendite instrumendid: (KindlITS § 53 lõige 5);
- punkt 85: väike ja mittekeerukas kindlustusandja (KindlITS § 45¹);
- punkt 87: tütarettevõtja (KindlITS § 7).

2. peatükk. Kriisiennetus. Kriisiennetuse põhialuseks on idee, et see on odavam ja tõhusam kui kriisilahendus. Ennetava meetmena tuleks kindlustusandjatel läbi mõelda, millised stsenaariumid võivad kahjustada nende stabiilsust ja milliseid meetmeid tuleks selliste stsenaariumide avaldumisel rakendada. Peatükiga 2 võetakse üle IRRD direktiivi artiklid 7–9 ning osaliselt artiklid 4 ja 17. On oluline, et kindlustusgrupid ja teatud kindlustusandjad koostaksid finantsseisundi taastamise ennetavad kavad, milles kehtestatakse meetmed, mida

kindlustusgrupp ja kindlustusandja peavad võtma, et pärast finantsseisundi olulist halvenemist, mis võib ohustada tema elujõulisust, saaks finantsseisundi taastada. Kavad on osa kindlustusandja juhtimissüsteemist.

Eelnõu § 8. Ennetusmeetme kohaldamine ja finantsseisundi taastamise ennetav kava

Paragrahvi eesmärk on sätestada, millised kindlustusandjad peavad koostama finantsseisundi taastamise ennetavad kavad (edaspidi ka *ennetavad kavad*).

Lõiked 1 ja 2. FI finantsjärelevalveüksus määrab kindlaks need kindlustusandjad, kes on kohustatud koostama ennetavad kavad. Sealjuures peavad sellise kava igal juhul koostama need kindlustusandjad, kelle kohta koostab FI kriisilahendusüksus kriisilahenduskavad (vt selgitusi § 15 juures). Ülejäänud kindlustusandjate kindlaksmääramisel võtab FI arvesse kindlustusandjate suurust, ärimudelit, riskiprofiili, seotust ja asendatavust, tema tegevuse olulisust teiste lepinguriikide majandusele ning kindlustusandja piiriülest tegevust (eelkõige, kas tegemist on olulise piiriülese kindlustustegevusega). Näiteks asendatavuse hindamisel vaatab FI, mil määral on kindlustusvõtjatel ja soodustatud isikutel võimalik kindlustuslepinguid asendada või vahetada need mõne teise kindlustusteenuse, -lepingu või sarnase finantsteenuse vastu mõistliku aja jooksul ja mõistlike kuludega, samuti teiste turuosaliste suutlikkust asendamishõudlust rahuldada.

Kavade koostamise riiklik kaetus peab olema vähemalt 60% Eesti elukindlustusturu tegevusest ja 60% kahjukindlustusturu tegevusest. Eelmises lõigus osutatud näitajate põhjal moodustub „pingerida“ ning alles siis fikseeritakse, millised kindlustusandjad peavad kava koostama, et oleks 60% turumahu kriteerium täidetud. FI määrab elukindlustusturu väärtuse, liites elukindlustuse tehnilised eraldised ning kahjukindlustusturu väärtuse määramiseks liidab kahjukindlustuse brutokindlustusmaksed.

Kindlustusandjate asutamisvabaduse või teenuste osutamise vabaduse alusel teostatavat tegevust käsitatakse asjaomase riigi turuosade hulgas, kus kindlustusandjal on tegevusluba.

Kui tegemist on kindlustusandjaga, kes tegeleb nii elu- kui ka kahjukindlustustegevusega, siis arvestatakse tema tegevus nii elu kui ka kahju turuosade jaotuses.

IRRD direktiivi artikli 5 lõike 12 kohaselt töötab EIOPA välja regulatiivsete tehniliste standardite (edaspidi *RTS*) eelnõu, et täiendavalt täpsustada selliste kindlustusandjate kindlaksmääramise kriteeriume. Samuti täpsustab EIOPA turuosade kindlaksmääramise meetodeid. 2026. aasta 16. veebruaril avaldas EIOPA raporti finantsseisundi taastamise ennetava kava nõuete ning turuosade kindlaksmääramisel kasutatavate meetodite kriteeriume käsitleva RTS eelnõu kohta.²⁴

Raporti põhjal peaksid järelevalveasutused pidama suuruse kriteeriumi hindamisel suuremaid kindlustus- või edasikindlustusandjaid või grupe tõenäolisemalt ennetava kava koostamise kohustusele alluvaks. Riskiprofiili kriteeriumi hindamisel arvestavad järelevalveasutused muu hulgas kindlustusandja SCR-i, omavahendite kvaliteedi ja suhtarvuga ning kindlustusandja riskivalmiduse ja likviidsusriskiga. Riskiprofiili hindamisel võetakse aluseks ORSA ja likviidsusriski juhtimise plaan. Hindamise põhjal peavad järelevalveasutused ennetava kava koostamisele alluvateks pigem neid kindlustus- või edasikindlustusandjaid või grupe, kellel on kõrge omavahendite nõue, madala kvaliteediga omavahendid, kõrge riskipositsioon

²⁴ EIOPA veebileht. EIOPA raport: [Final report on the Draft Regulatory Technical Standards on criteria for pre-emptive recovery planning requirements and methods to be used when determining the market shares](#)

võrreldes teiste ettevõtjate või gruppidega, suur riskivalmidus või kõrge likviidsusrisk. Seotuse kriteeriumi hindamisel arvestavad järelevalveasutused muu hulgas vastaspoolte riskipositsioonidega, finantsinstrumentide kontsentratsiooniga, nakkusriskidega²⁵ grupi ettevõtjate vahel ning kindlustus- või edasikindlustusandja tegevusteenuste olulisust grupi jaoks. Hindamise põhjal peavad järelevalveasutused ennetava kava koostamisele alluvateks pigem neid kindlustus- või edasikindlustusandjaid või gruppe, kellel on suur riskipositsioon paljude vastaspoolte suhtes, suur kontsentratsioon väheste finantsinstrumentide osas või nende suur maht koguvara suhtes, kõrge nakkusrisk või suur tegevusteenuste olulisus grupi jaoks. Asendatavuse hindamise põhjal peavad järelevalveasutused ennetava kava koostamisele alluvateks pigem neid kindlustus- või edasikindlustusandjaid või gruppe, kelle tegevust peetakse vähem asendatavaks, s.o kui alternatiivide arv on väike, mõju kindlustusvõtjatele, hüvitise saajatele ja asjakohastele kolmandatele isikutele on oluline või kindlustus- või edasikindlustusandjal või grupil on suur portfelli ning pakutavad tooted on keerukad. Liikmesriigi majanduse seisukohast olulisuse kriteerium korral hindavad järelevalveasutused mõju, mis kaasneks kindlustuskaitse katkemisega majanduse seisukohast olulistest mittefinantssektorites, ettevõtja rolli institutsionaalse investorina liikmesriigi turul, mõju tööhõivele liikmesriigi turul ja panust liikmesriigi sisemajanduse koguprodukti, arvestades brutokindlustusmaksete suhet SKP-sse. Hindamise tulemusel loevad järelevalveasutused ennetava kava koostamisele tõenäolisemalt alluvaks need kindlustus- või edasikindlustusandjad või grupid, kelle kindlustuskaitse katkemisel oleks märkimisväärne mõju, kellel on oluline roll institutsionaalse investorina, kelle tegevusel on suur mõju tööhõivele või kes annavad olulise panuse liikmesriigi SKP-sse. Piiriülese tegevuse analüüsimisel vaadatakse piiriülesest tegevusest saadud aastase brutokindlustusmakse tulu osakaalu kogu aastases brutokindlustusmakse tulus. Vajaduse korral hinnatakse ka nende riikide arvu, kus ettevõtja tegeleb piiriülese kindlustustegevusega, ning vastavate tegevusmahtude suurust. Hindamise tulemusel peetakse ennetava taastekava koostamisele tõenäolisemalt alluvaks neid kindlustus- või edasikindlustusandjaid, kellel on suur piiriüleste brutokindlustusmaksete osakaal, kes tegutsevad piiriüleselt paljudes riikides või kelle piiriülene tegevus on märkimisväärses matus koondunud vähestesse riikidesse. Lisaks loetakse ennetava kava koostamisele tõenäolisemalt alluvaks need kindlustus- või edasikindlustusandjad, kes teostavad olulist piiriülest tegevust.

Eelkirjeldatud kriteeriume vaadatakse ühtse tervikuna.

Lõige 3. Ennetavat kava ei pea eraldi koostama need kindlustusandjad, kes kuuluvad kindlustusgruppi, mille kohta koostatakse kindlustusgrupi ennetav kava. Samuti ei pea kava koostama väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad, kuid nende puhul on FI-l siiski õigus nõuda sellise kava koostamist, kui nende tegevus kujutab endast riski kas siis Eesti või piirkondlikul (nt Baltikum) tasandil (**lõige 4**).

Lõige 5. Turumahu kriteeriumi täitmisel võtab FI arvesse ka selliste kindlustusandjate turuosa, kelle kohta koostatakse kava kindlustusgrupi tasandil. Samuti kuuluvad turumahu kriteeriumi (60%) hulka need kindlustusandjad, kellel on automaatselt kohustus kava koostada, kuna nad kuuluvad ka kriisilahenduskavade koostamise kohaldamisalatusse.

Lõige 6. IRRD direktiiv ei näe ette tähtaega ennetava kava esitamiseks. Lõike 6 kohaselt kehtestab selle FI finantsjärelevalve üksus.

²⁵ Risk, et sündmus, olgu see siis sisemine või väline, avaldab negatiivset mõju ühele juriidilisele isikule või kontserni osale ning levib teistele juriidilistele isikutele või kontserni osadele.

Eelnõu § 9. Finantsseisundi taastamise ennetavale kavale esitatavad nõuded

Lõige 1. Ennetava kava eesmärk on näha ette meetmed, mida kindlustusandja rakendab, kui tema finantsseisund on oluliselt halvenenud. KindlITS §-s 93 sätestatud taastamiskava koostamine on kohustuslik alles siis, kui SCR-i ei täideta või esineb selline oht. Erinevalt viidatud taastamiskavast koostatakse käesolevas seaduses sätestatud finantsseisundi taastamise ennetav kava varasemas etapis – enne kindlustusandja olukorra halvenemist.

Kui see on asjakohane, saab finantsseisundi taastamise ennetava kava elemente kasutada KindlITS §-s 93 nõutud finantsseisundi taastamise kava koostamiseks või selle alusena. Kava koostamisel võib arvesse võtta olemasolevaid vahendeid, sealhulgas oma riskide ja solventsuse hindamist, hädaolukorrakavasid või likviidsusriski juhtimise kavasid.

Tabel 1. KKELS ja KindlITS kavade võrdlus (allikas: Rahandusministeerium; EIOPA ettekande põhjal²⁶)

	KKELS finantsseisundi taastamise ennetav kava	KindlITS finantsseisundi taastamise kava	KindlITS likviidsusriski juhtimise kava
Ajastus	- koostatakse tavapärasel ajakohasuses, enne kriisi.	- nõutakse pärast SCR rikkumist.	- koostatakse tavapärasel ajakohasuses.
Eesmärk	- tuvastada võimalikke haavatavusi, analüüsida olemasolevaid tööriistu ja mõju.	- kirjeldada meetmeid, millega taastada 6 kuu jooksul vastavus SCR-ile.	- tagada, et ettevõtte on piisav likviidsus oma finantskohustuste täitmiseks kõikide vastaspoolte ees.
Peamine fookus	- ennetus ja valmisolek.	- kapitali taastamine või riskiprofiili vähendamine, et täita SCR.	- likviidsuse piisavuse tagamine kohustuste täitmiseks igal ajal, sh stressiolukordades.
Seos kavade vahel	- saab olla aluseks hilisemale Solventsus II taastekavale.	- tugineb sageli varem koostatud IRRD kavale kriisilukorras.	- võib toetada KKELS kava, pakkudes sisendit haavatavuste, indikaatorite ja võimalike meetmete osas.

Lõikes 2 sätestatakse nõuded kava sisule, täpsustades, millist informatsiooni peab kava sisaldama. Kavas peab olema esitatud ülevaade kava põhielementidest ning kindlustusandja ja kindlustusgrupi kirjeldus. Samuti ülevaade olulistest muudatustest nii kavas kui ka kindlustusandjas/grupis pärast viimati esitatud kava esitamist. Kava peab sisaldama ka näitajate raamistikku (ehk mis hetkel tuleks kaaluda kavas nimetatud parendusmeetmete rakendamist või neid meetmeid rakendada). Samuti on kavas ülevaade võetavatest parendusmeetmetest. Kommunikatsioonistrateegi hõlmab nii asutusesisest kui -välist kommunikatsiooni. Nimelt võib kavas kirjeldatud meetmete rakendamine avaldada mõju kindlustusandjate töötajatele.

²⁶ EIOPA veebileht. Recovery Planning. [Overview of the new IRRD](#) (EIOPA ettekande slaid 9 ja 10)

Kui kindlustusandja on pidanud viimase kümne aasta jooksul esitama FI-le KindlITS § 93 lõike 3 kohaselt finantsseisundi taastamise kava (kindlustusandja esitab FI-le heakskiitmiseks kahe kuu jooksul SCR mittetäitmise tuvastamisest arvates finantsseisundi taastamise kava), siis peab ennetav kava sisaldama ka ülevaadet selle kohta, mis meetmeid kindlustusandja rakendas omavahendite suuruse taastamiseks ja SCR-i (taas)täitmiseks.

IRRD direktiivi artikli 5 lõike 12 punkti c kohaselt töötab EIOPA välja RTS-ide eelnõu, et täiendavalt täpsustada teavet, mille kindlustusandja peab ennetavasse kavasse lisama, sealhulgas parendusmeetmeid ja nende rakendamist. 2026. aasta 16. veebruaril avaldas EIOPA raporti (grupi) ennetava kava sisu käsitlevate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta.²⁷ RTS-i eelnõus on sätestatud, et parandusmeetmete jaotis peab sisaldama reaalseid ja rakendatavaid meetmeid, mida kindlustus- või edasikindlustusandja saab kasutada olukorras, kus:

- esineb tõsine makromajanduslik ja finantsstress (nt majanduskriis, finantsturgude järsk langus);
- ettevõtte finantsseis halveneb oluliselt, ning
- on vaja taastada kapitalipositsioon või maksevõime.

Meetmed peavad olema sellised, mille puhul saab mõistlikult eeldada, et need aitavad ettevõtte finantsseisundi taastada.

Lõiked 3–5. Nagu lõike 2 punktis 3 osutatud, sisaldab kava ka kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete näitajate raamistiku, milles on kindlaks määratud, mis hetkel tuleks kaaluda finantsseisundi taastamise kavas nimetatud asjakohaste parendusmeetmete rakendamist või neid meetmeid rakendada.

IRRD direktiivi artikli 5 lõike 11 punkti b kohaselt annab EIOPA välja suunised, et täiendavalt täpsustada selliseid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid näitajaid. 2025. aasta 9. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi ennetava taastamiskava koostamisel kasutatavate kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete näitajate täpsustamiseks ette nähtud suuniste eelnõu kohta.²⁸

Näiteks võivad need näitajad sisaldada kriteeriume, mis on seotud kindlustusandja kapitali, likviidsuse, vara kvaliteedi, kasumlikkuse, turutingimuste, makromajanduslike tingimuste ja tegevussündmustega. Kapitaliga seotud näitajad sisaldavad vähemalt kriteeriumi, kui nõuetekohased omavahendid vähenevad alla SCR-i.

Selliste näitajate korrapäraseks ülevaatamiseks ja rakendamiseks tuleb kehtestada ka kord.

Lõige 6. Ennetav kava peab olema usaldusväärne ja rakendatav. Kava usaldusväärset ja teostatavust hinnatakse eelkõige näitajate raamistiku ja parendusmeetmete alusel, erinevate makromajanduslike ja finantsstressi stsenaariumide kontekstis, mis on asjakohased ettevõtja konkreetsete tingimuste jaoks ning süsteemsete sündmuste, stressiolukordade ja nende kombinatsioonide alusel.

IRRD direktiivi artikli 5 lõike 11 punkti a kohaselt annab EIOPA koostöös Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga (edaspidi *ESRB*) välja suunised, et täiendavalt täpsustada selliseid stsenaariume. 2025. aasta 9. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi ennetava

²⁷ EIOPA veebileht. EIOPA raport: [Final report on the Draft Regulatory Technical Standards \(RTS\) on the content of pre-emptive recovery plans](#)

²⁸ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber: [Consultation on the proposal for Guidelines to specify further the qualitative and quantitative indicators in pre-emptive recovery planning - European Insurance and Occupational Pensions Authority](#)

taastamiskava koostamisel käsitletavate stsenaariumide ulatuse täpsustamiseks ette nähtud suuniste eelnõu kohta.²⁹

Lõike 7 kohaselt ei või kavas ette näha, et finantsseisundi säilitamiseks või taastamiseks kasutatakse avaliku sektori erakorralist finantstoetust.

Lõige 8. Ennetava kava kiidab enne selle esitamist FI-le heaks kindlustusandja juhatuse.

Lõige 9. Ennetavat kava tuleb ajakohastada iga kahe aasta järel, kuid iga kord pärast olulisi muudatusi kindlustusandjas või kui muutub prognoositavaks kindlustusandja finantsseisundi oluline muutus, millel võib olla oluline mõju kava tulemuslikkusele või mis võib muul viisil luua vajaduse kava läbivaatamiseks.

Lõige 10. Kui kindlustusandja peaks kuuluma sellisesse kindlustusgruppi, mille juhtiv ettevõtja asub kolmandas riigis, siis võib kindlustusandja oma kava koostamisel arvesse võtta sellise grupi kava, kui see on olemas.

Lõige 11. Kindlustusandja peab teavitama viivitamata FI-d, kui ta rakendab parendusmeedet (ehk esineb alus selle rakendamiseks). FI-le tuleb viivitamata teada anda ka juhul, kui ta seda ei rakenda, kuigi näitajate kohaselt ta peaks seda tegema.

Eelnõu § 10. Finantsseisundi taastamise ennetava kava hindamine ja menetlemine

Lõige 1. Kui kindlustusandja on esitanud FI finantsjärelevalveüksusele ennetava kava, hindab FI selle vastavust seaduses sätestatud nõuetele. FI-l on selleks aega üheksa kuud. Lisaks hindab FI, kas on tõenäoline, et kavas ette nähtud meetmete rakendamisel säilib või taastub kindlustusandja toimimise jätkusuutlikkus ja finantsseisund asjakohase ajavahemiku jooksul. Samuti hindab FI, kas on tõenäoline, et kava ja selles sisalduvaid konkreetseid meetmeid on võimalik kiiresti ja tõhusalt rakendada ka stressiolukorras, vältides nii palju kui võimalik olulist negatiivset mõju finantsüsteemile, sealhulgas stsenaariumide korral, millega kaasneks ennetavate kavade samaaegne rakendamine teiste kindlustusandjate poolt samal perioodil.

Lõiked 2 ja 3. Lõike 2 kohaselt edastab FI finantsjärelevalveüksus ennetava kava FI kriisilahendusüksusele, et viimane saaks vajadusel hinnata, kas või kuidas võivad kavas esitatud tegevused mõjutada kindlustusandja kriisilahenduskõlblikkust (kriisilahenduskõlblikkuse hindamine on reguleeritud eelnõu §-s 21). Kriisilahendusüksus võib esitada FI finantsjärelevalveüksusele soovitusi seoses oma tähelepanekutega.

Lõige 4. Kui kindlustusandja tegutseb olulise piiriülese kindlustustegevusega (FIS § 47¹² kohaselt), edastab FI finantsjärelevalveüksuse kindlustusandja kava ka teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele, kui viimane on seda taotlenud.

Lõige 5. Teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutus võib seda kava analüüsida, et teha kindlaks kõik selles sisalduvad meetmed, millel võib olla negatiivne mõju kindlustusvõtjatele, reaalmaajandusele või finantsstabiilsusele selles teises lepinguriigis. Vajaduse korral esitab lepinguriigi finantsjärelevalve asutus FI-le meetmete kohta soovitusid. Kui teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutus on FI-le vastavad soovitusid esitanud, annab FI finantsjärelevalveüksus lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele teada oma otsusest soovitusi järgida või mitte järgida.

²⁹ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Guidelines to specify further the range of scenarios in pre-emptive recovery planning](#)

Eelnõu § 11. Puuduste kõrvaldamine ennetatavast finantsseisundi taastamise kavast

Lõiked 1–3. Kui FI finantsjärelevalveüksuse hinnangul esinevad kavas puudused, teavitab ta sellest kindlustusandjat ning nõuab puuduste kõrvaldamist. Kui FI seda nõuab, annab ta kindlustusandjale võimaluse esitada puuduste kohta ka omapoolsed selgitused.

Kindlustusandjal on aega puuduste kõrvaldamiseks kaks kuud, kuid kindlustusandja võib FI-lt taotleda selle tähtaja pikendamist ühe kuu võrra.

Lõige 4. Kui FI ei ole jätkuvalt rahul kavaga, st kindlustusandja ei ole uuesti esitatud kavas puudusi piisavalt kõrvaldanud, võib FI nõuda ka kavas konkreetsete muudatuste tegemist.

Lõikes 5 ja 6. Kui kindlustusandja ei ole esitanud 2+1 kuu jooksul muudetud kava või kui FI arvates ei ole tema esialgses arvamuses tuvastatud puudusi või takistusi kavast kõrvaldatud ning neid ei ole võimalik kõrvaldada kavas kindlaid muudatusi tehes, võib ta kindlustusandjalt nõuda, et viimane määraks mõistliku tähtaja jooksul kindlaks, milliseid muudatusi saab ta teha oma majandustegevuses, et kõrvaldada kavas esinevad puudused või kava rakendamisel tekkivad takistused. Kui kindlustusandja seda ei tee või kui FI hinnangul ei ole pakutud tegevused piisavad, võib FI ettekirjutusega nõuda kindlustusandjalt meetmete võtmist, mida FI peab vajalikuks ja nõuetekohaseks, arvestades puuduste ja takistuste raskusastet ja meetmete mõju kindlustusandja majandustegevusele.

Eelnõu § 12. Kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetav kava

Paragrahv reguleerib finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamist kindlustusgrupi tasandil ning sellega võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 7.

Kindlustusgrupi ettevõtja maksejõuetus võib hakata kiiresti mõjutama terve kindlustusgrupi solventisust ja toimimist. Seetõttu on vaja kehtestada finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavandamise nõuded ka kindlustusgrupi jaoks.

Lõiked 1 ja 2. Kava koostamist saab nõuda kindlustusgrupi järelevalve teostaja. Selle koostab ning esitab kindlustusgrupi järelevalve teostajale kindlustusgrupi juhtiv emattevõtja. Tegemist on ettevõtjaga, kes on n-ö kindlustusgrupi hierarhias tipus, st ettevõtja ise ei ole ühegi teise kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja ega segafinantsvaldusettevõtja tütarettevõtja.

Lõige 3. Kava peab hõlmama kogu kindlustusgruppi ning selles peavad olema esitatud parendusmeetmed, mida vajadusel rakendada juhtiva emattevõtja ja eraldi tütarettevõtjate tasandil.

Lõige 4. Kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja hindab, kas nõuda grupi kava koostamist ja talle esitamist, võtab ta aluseks samad näitajad, mis on sätestatud §-s 8 individuaalsel tasandil.

Lõige 5. Nagu ka lõikes 3 osutatud, sisaldab kava parendusmeetmeid. Nende rakendamine peaks aitama saavutada kindlustusgrupi kui terviku või sinna kuuluvate kindlustusandjate stabiliseerumise, kui grupp või sinna kuuluvad kindlustusandjad satuvad stressiolukorda. Eesmärk on tegeleda raskustesse sattumise põhjusega või kõrvaldada see ning taastada kindlustusgrupi või sellesse kuuluva kindlustusandja finantsseisund, võttes samal ajal arvesse teiste kindlustusgrupi ettevõtjate finantsseisundit.

Kava peab sisaldama ka kirjeldust selle kohta, kuidas on tagatud, et meetmed on omavahel kooskõlas ja proportsionaalsed, et vältida vastuolusid.

Lõige 6. Kavas tuleb hinnata, kas miski (nt regulatsioonid, lepingud, tehnilised piirangud) võiks takistada grupisise meetmete kiiret ja tõhusat elluviimist – eriti seoses vahendite ja varaliigutamise ühelt grupi üksuselt teisele. Õiguslikud piirangud – nt seadused, mis ei luba kapitali või likviidseid vahendeid kiiresti ühest grupi ettevõttest teise üle kanda. Lepingulised piirangud – nt lepingutingimused, mis keelavad raha välja viia. Tehnilised takistused – kui grupi ettevõtete süsteemid, protsessid või ajagraafikud ei võimalda kiiret vahendite liigutamist. Rahalised piirangud – näiteks kui ühes ettevõtjas ei ole piisavalt vahendeid, et toetada teist kriisi sattunud ettevõtjat.

Lõige 7. Kavade koostamisele, ajakohastamisele ja näitajate ülevaatamise korra kehtestamisele kohaldatakse §-s 8 sätestatud (ehk samu nõudeid, mis kindlustusandja tasandil).

Lõiked 8–10. Olukorras, kui kindlustusandja kuulub kindlustusgruppi, kuid kava ei koostata kindlustusgrupi tasandil, võib FI finantsjärelevalveüksus nõuda sellise kava koostamist ja talle esitamist. Sellisel juhul kohalduvad samad nõuded, mis on §-s 9. Sama võib nõuda ka kindlustusvaldusettevõtjalt ja segafinantsvaldusettevõtjalt, sealjuures, kui nad on n-ö Eesti „tipp“, ning ka siis kohalduvad §-s 9 sätestatud nõuded.

Kui Eestis asutatud kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja ei ole ühegi Eesti kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja tütarettevõtja, siis teda loetakse vastavalt Eestis asutatud emaettevõtjast kindlustusvaldusettevõtjaks või Eestis asutatud emaettevõtjast segafinantsvaldusettevõtjaks ehk ta on n-ö Eesti tasandil kindlustusgrupi tipus. Liidu emaettevõtjast kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja puhul on n-ö grupi tipp liidus, st kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja ei ole ühegi lepinguriigi, sh Eesti kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja tütarettevõtja.

Komisjon on IRRD direktiivi artikli 7 lõike 4 kohta andnud direktiivi ülevõtmisega seoses täiendava selgituse (mittesiduv selgitus)³⁰: IRRD artikli 7 lõige 4 viitab olukorrale, kus grupi ennetav taastamiskava puudub. Sel juhul muutub taas kohaldatavaks IRRD artikli 5 lõige 1, kuna see käsitleb kindlustus- ja edasikindlustusandjaid, mis ei kuulu artikli 7 IRRD kohaselt ennetava taastamiskava koostamisele alluva grupi koosseisu. Kuigi IRRD artikli 5 lõige 1 viitab üksnes kindlustus- ja edasikindlustusandjatele, viib artikli 7 lõike 4 ja artikli 5 lõike 1 kooslugemine järeldusele, et IRRD artikkel 5, sealhulgas selle lõige 4, on kohaldatav ka artikli 1 lõikes 1 punktides (c) ja (d) nimetatud üksustele artikli 7 lõikes 4 sätestatud asjaoludel.

Komisjon on ka selgitanud, miks ei nõuta sellisel juhul solo tasandil kava emaettevõtjast kindlustusandjalt: IRRD artikli 7 lõige 4 annab järelevalveasutustele võimaluse nõuda (individuaalset) ennetavat taastamiskava tütarettevõtjatest kindlustus- või edasikindlustusandjatelt või artikli 1 lõikes 1 punktides (c) ja (d) IRRD nimetatud üksustelt juhul, kui grupi ennetav taastamiskava puudub. Seega toimib see järelevalveasutuste jaoks kaitsemehhanismina olukorras, kus grupi lõpliku emaettevõtja järelevalveasutus ei nõua grupi ennetava taastamiskava koostamist. Kui lõpliku emaettevõtja järelevalveasutus soovib ennetavat taastamiskava, saab ta nõuda grupi ennetavat taastamiskava, mitte (individuaalset) ennetavat taastamiskava.

³⁰ Siin ja edaspidi: Komisjoni selgitused on antud direktiivi ülevõtmise töögrupis ja need pole õiguslikult siduvad.

Lõiked 11–13. Kui FI leiab, et kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetavas kavas ei võeta gruppi kuuluvat Eesti ettevõtjat piisavalt arvesse, pidades silmas sellise ettevõtja olulisust Eestis ja kohustusi, mis on võrreldavatel teistel ettevõtjatel, võib ta põhjendatud arvamuse alusel taotleda, et kindlustusgrupi järelevalve teostaja nõuaks lõplikult emaettevõtjalt või kindlustusgrupi juhtivalt kindlustusvaldusettevõtjalt kindlustusgrupi läbivaadatud finantsseisundi taastamise ennetava kava esitamist, võttes arvesse järelevalveasutuse väljendatud tähelepanekuid.

Kui kindlustusgrupi läbivaadatud finantsseisundi taastamise ennetav kava on uuesti esitatud ja FI leiab, et läbi vaadatud kavas ei ole tema tõstatatud probleeme piisavalt käsitletud, võib ta nõuda, et tütarettevõtjatest kindlustusandjad või kindlustusvaldusettevõtja, segafinantsvaldusettevõtja, Eesti emaettevõtjast kindlustusvaldusettevõtja ja Eesti emaettevõtjast segafinantsvaldusettevõtja koostaksid ja esitaksid finantsseisundi taastamise ennetava kava. Sellisel juhul esitab FI kindlustusgrupi järelevalve teostajale kõnealuse hinnangu kohta põhjendatud arvamuse. Seejärel esitab ta kindlustusgrupi järelevalve teostajale ennetava finantsseisundi taastamise kava.

Lõige 14. Kava peab olema heaks kiidetud ettevõtja juhatuse poolt.

Eelnõu § 13. Kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetava kava menetlemine

Paragrahv reguleerib asjasse puutuvate järelevalveasutuste õigusi ja kohustusi seoses kindlustusgrupi kava läbivaatamise ja kava puudutavate otsuste tegemisega. Paragrahvi aluseks on IRRD artikkel 8 ja osaliselt artikkel 17.

Lõige 1. Kui lõplik emaettevõtja on kindlustusgrupi järelevalve teostajale esitanud kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetava kava, edastab viimane kava kindlustusgrupi kolleegiumi liikmetele (EIOPA, kindlustusgrupi kuuluvale kindlustusandjale tegevusloa andnud lepinguriigi finantsjärelevalve asutus, olulise tähtsusega filiaali asukoha finantsjärelevalve asutus), kindlustusgrupi kriisilahendusasutusele (kelle asukoht on samas riigis, kus on kindlustusgrupi järelevalve teostaja asukoht), tütarettevõtjast kindlustusandja asukohariigi kriisilahendusasutusele, sh FI kriisilahendusüksusele, kui kindlustusgrupi kuulub Eesti kindlustusandja. Lisaks tuleb kava esitada krediidasutuste ja/või investeerimisühingute kriisilahendusasutustele, kui kindlustusgrupp või osa sellest on finantskonglomeraat.

Kuigi EIOPA on samuti kindlustusgrupi järelevalvekolleegiumi liige, on punktid 1 ja 2 sõnastatud eraldi, kuna ühisotsusele peavad esialgu jõudma kolleegiumi järelevalveasutused ning EIOPA sekkub alles siis, kui ühisotsusele ei jõuta/ mõni järelevalveasutus on pöördunud erimeelsuste korral tema poole.

Lõige 2. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja hindab pärast konsulteerimist teiste järelevalvekolleegiumi finantsjärelevalve asutustega, kas või mis ulatuses vastab kava seaduses sätestatud nõuetele, lähtudes hindamisel samadest kriteeriumidest ja tähtajast (üheksa kuud), mis on sätestatud kindlustusandja tasandil kava hindamisele.

Lõiked 3 ja 4. Kuigi lõige 2 viitab, et kindlustusgrupi järelevalve teostaja hindab kava, peavad kindlustusgrupi järelevalve liikmed jõudma ühisotsusele nii kava läbivaatamises ja hindamises, tütarettevõtjast kindlustusandjalt kava koostamise nõudmises kui ka selliste meetmete kohaldamises, mis on mõeldud kavas sisalduvate puuduste kõrvaldamiseks.

Ühisotsusele tuleb jõuda nelja kuu jooksul alates hetkest, mil kindlustusgrupi järelevalve teostaja edastas kava lõikes 1 nimetatud asutustele.

Kui FI finantsjärelevalveüksus on saanud järelevalvekolleegiumi liikmena kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetava kava, peab ta tegema endast kõik, et jõuda teiste liikmetega ühisotsusele nii kava läbivaatamises ja hindamises, türaettevõtjast kindlustusandjalt kava koostamise nõudmises kui ka selliste meetmete kohaldamises, mis on mõeldud kavas sisalduvate puuduste kõrvaldamiseks.

Lõige 5 reguleerib otsuse tegemist, kui ühisotsusele ei jõuta ning ükski järelevalveasutus ei ole nelja kuu jooksul ka EIOPA poole pöördunud. Sellisel juhul teeb lõpliku otsuse kindlustusgrupi järelevalve teostaja, kui otsus on vaja teha seoses kindlustusgrupi finantsseisundi ennetava kava hindamise ja läbivaatamise ning kindlustusgrupi kavas sisalduvate puuduste kõrvaldamisega (mida teeb lõplik ematettevõtja). Türaettevõtjast kindlustusandja järelevalveasutus teeb lõpliku otsuse, kui see on vajalik seoses kindlustusandjalt individuaalse kava nõudmisega ja selles kavas puuduste kõrvaldamisega.

Lõige 6. Kui otsuse teeb kindlustusgrupi järelevalve teostaja, peab see olema põhjendatud ja arvestama peab ka teiste järelevalveasutuste seisukohtade ja vastuväidetega, mis on esitatud ühisotsusele jõudmise perioodi jooksul (nelja kuu jooksul). Otsus edastatakse lõplikule ematettevõtjale ja teistele järelevalveasutustele.

Lõige 7. Kui otsus tehakse kindlustusandja tasandil, peab ka selline otsus olema põhjendatud ja selles on asjakohasel juhul arvesse võetud teiste järelevalveasutuste seisukohad ja vastuväited.

Lõige 8. Kui türaettevõtjast kindlustusandja finantsjärelevalveasutus teeb otsuse nõuda finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamist (nagu FI finantsjärelevalveüksusel on see õigus lõike 5 punkti 2 alusel) ning kõik asjasse puutuvad finantsjärelevalveasutused ei ole selle otsuse suhtes vastuväiteid esitanud, võivad otsusega nõustunud järelevalveasutused jõuda omavahel ühisotsusele sellise kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetava kava osas, mis puudutab nende järelevalve alla kuuluvaid kindlustusgrupi ettevõtjaid. Eesmärk on tagada, et erimeelsuste korral ei takerduks ennetava kava koostamine kogu kindlustusgrupi ulatuses. Kui osa järelevalveasutusi ei nõustu kavaga, võimaldab säte neil järelevalveasutustel, kes otsusega nõustuvad, siiski kokku leppida kava selles osas, mis puudutab nende järelevalve alla kuuluvaid ettevõtjaid. See aitab tagada, et vajalikud ennetavad meetmed saab rakendada vähemalt nende grupi ettevõtjate suhtes, kelle üle teostavad järelevalvet otsusega nõustunud asutused.

Lõiked 9. Kava menetlemise üheks elemendiks on vajadusel EIOPA poole pöördumine. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1094/2010³¹ artikli 19 lõike 1 punkti a kohaselt võib EIOPA aidata pädevatel asutustel jõuda kokkuleppele ühe või mitme asjaomase pädeva asutuse taotluse korral, kui pädev asutus ei nõustu teise pädeva asutuse meetme või kavandatud meetme menetluse või sisuga või sellega, et meetet ei võeta.

Lõige 10 reguleerib olukorda, kui mõni järelevalveasutus on pöördunud EIOPA poole (nagu ka FI-l on see õigus lõike 9 kohaselt). Kuna sellist olukorda ei saa pidada ühisotsusele jõudmiseks, kohalduvad lõikes 5 sätestatud lõpliku otsuse tegemise reeglid, kuid selle vahega, et otsuse tegemisel tuleb ära oodata ka EIOPA otsus.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus [\(EL\) nr 1094/2010](#), 24. november 2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/79/EÜ

Lõike 11 kohaselt ei saa EIOPA poole pöörduda, kui järelevalveasutused on jõudnud nelja kuu jooksul ühisotsusele või kui ühisotsusele jõudmise tähtaeg on möödas.

Lõige 12. Kui EIOPA poole pöördumisest on möödas kuu aega ja EIOPA ei ole otsust teinud, kohalduvad lõpliku otsuse tegemisele lõikes 5 sätestatud põhimõtted.

Lõige 13. Ühisotsuseid ja lõikes 5 osutatud otsuseid käsitatakse lõplikena ning neid kohaldatakse järelevalveasutuste poolt.

Eelnõu § 14. Finantsseisundi taastamise ennetava kava lihtsustatud nõuded

Kuigi kriisienetuse puhul on oluline tagada finantsseisundi taastamise tulemuslikkus, tuleks vältida samal ajal kindlustusandjate ja järelevalveasutuste tarbetut halduskoormust ja kulusid. Lähtuda tuleks proportsionaalsusest ning arvesse võtta kindlustusandjate tegevuse ja teenuste laadi, ulatust ja keerukust.

Lõikega 1 antakse FI finantsjärelevalveüksusele võimalus määrata kindlaks kindlustusandjad ja kindlustusgrupid (kui ta on kindlustusgrupi järelevalve teostaja), kelle suhtes kohaldatakse lihtsustatud nõudeid (vt lõige 3).

Lõige 2. Selliste lihtsustatud nõuete kohaldamisel tuleks arvesse võtta kindlustusandja tegevuse laadi, mastaapi, keerukust ja asendatavust, aktsionäride struktuuri ja õiguslikku vormi, riskiprofiili, seotust teiste reguleeritud üksustega või finantsüsteemiga üldiselt. Samuti tuleks arvesse võtta, kas kindlustusandja maksejõuetusel ja sellele järgneval likvideerimisel tavalises maksejõuetusmenetluses oleks tõenäoliselt oluline negatiivne mõju kindlustusvõtjatele, finantsturgudele, teistele kindlustusandjatele või majandusele laiemalt.

IRRD direktiivi artikli 4 lõike 2 kohaselt annab EIOPA välja suunised, et täiendavalt täpsustada kriteeriume, mille alusel määratakse kindlaks kindlustusandjad, kes võivad saada leevendust lihtsustatud nõuete kohaldamise näol. 2025. aasta 9. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi teatavate kindlustus- ja edasikindlustusandjate ning gruppide suhtes lihtsustatud kohustuste kohaldatavuse kindlaksmääramise kriteeriumide täpsustamist käsitlevate suuniste eelnõu kohta.³² Suunise kohaselt põhineb hindamine kindlal kriteeriumide ja elementide lootelul. Hindamise eesmärk on selgitada, kas ettevõtja maksejõuetus ja sellele järgnev lõpetamine tavapärase pankrotimenetluse kaudu võiks avaldada olulist negatiivset mõju finantsturgudele, teistele ettevõtjatele, kindlustusvõtjatele, rahastamistingimustele või laiemale majandusele. Hindamist tehakse ainult nendele ettevõtjatele ja gruppidele, kelle suhtes kohaldatakse ennetava taastamiskava või kriisilahenduse kavandamise nõudeid vastavalt IRRD-le. Lihtsustatud kohustuste kohaldamiseks tuleb põhimõtteliselt hinnata kõiki kriteeriume. Kui aga juba ühe kriteeriumi alusel on selge, et ettevõtja ebaõnnestumine avaldaks olulist negatiivset mõju, tuleb kohaldada täismahus kohustusi ning edasist hindamist ei ole vaja.

Lihtsustatud kohustused on ebatõenäolisemad eelkõige:

- piiriülese tegevusega ettevõtjate puhul;
- ettevõtjate puhul, kelle maksejõuetus avaldaks olulist mõju kindlustusvõtjatele või turule.

Lõige 3. Lihtsustatud nõuded tähendavad kava sisu ja detailsuse vähendamist, esmase kava koostamise tähtaja muutmist ning kava ajakohastamise sageduse vähendamist.

³² EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [Consultation on the proposal for Guidelines to specify further details on the criteria on simplified obligations under the IRRD - European Insurance and Occupational Pensions Authority](#)

Peatükk 3. Kriisilahenduse kavandamine

Kriisilahenduse kavandamine on tulemusliku kriisilahenduse lahutamatu osa. Siiski ei saa eeldada, et kui kriisilahenduskava ei ole ettevõtja kohta koostatud, siis ei saa tema suhtes kriisilahendust algatada ja ellu viia.

Eelnõu § 15. Kriisilahenduskava koostamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 9, mis näeb ette, mille põhjal määratakse kindlustusandjad, kelle kohta kriisilahenduskava koostatakse.

Lõiked 1, 5, 6 ja 8. FI kriisilahendusüksus koostab kriisilahenduskava vähemalt 40%-le elukindlustusturust ja 40%-le kahjukindlustusturust, seejuures elukindlustuse turuosa põhineb tehniliste eraldiste brutosummal ja kahjukindlustuse turuosa põhineb kindlustusmaksete brutosummal. Kriisilahenduskava ei pea koostama väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele ning kindlustusandjatele, kes kuuluvad kindlustusgruppi ja kava on koostatud grupi tasandil (sellisel juhul võetakse ka gruppi kuuluvad kindlustusandjad turumahu arvestamisel arvesse). Juhul, kui grupi kohta ei ole kava koostatud, võib FI seda teha tüürettevõtjast kindlustusandja või valdusettevõtjate kohta. Samuti võib kriisilahenduskava koostada väikeste ja mittekeerukate kindlustusandjate kohta, kui FI hinnangul kätkeb kindlustusandja tegevus endast olulist riski Eesti või piirkondlikul tasandil. Üldjuhul ei kohaldata väikestele ja mitte keerukatele ettevõtjatele kavandamisnõudeid. Otsus selle kohta, kas ettevõtja on väike ja vähem keerukas, põhineb kvantitatiivsel hindamisel (Solventsus II direktiivi artikkel 29a). Siiski võib kvalitatiivse hindamise põhjal – näiteks kui ettevõtja tegutseb olulisel nišiturul – olla siiski vajalik kohaldada kavandamisnõudeid ka väikesele ja mitte keerukale ettevõtjale.

Kui ennetava finantsseisundi taastamise kava puhul töötab EIOPA välja RTS-ide eelnõu, et täiendavalt täpsustada turuosade kindlaksmääramise meetodeid, siis kriisilahenduse kavandamise puhul selliseid täpsustusi ette nähtud ei ole. See tähendab, et turuosa kindlaksmääramine jääb kriisilahendusametute ülesandeks IRRD artikli 9 lõike 2 teise lõigu alusel. Loomulikult võivad kriisilahendusametused otsustada kasutada EIOPA koostatud RTS-eelnõud/komisjoni delegeeritud määrust ennetavate taastamiskavade kontekstis kasutatavate meetodite kohta, kui ja niivõrd kui seda peetakse asjakohaseks.

Lõiked 2–4 . Kava kohaldamisalasse jäävate kindlustusandjate kindlaksmääramisel hindab FI kriisilahendusüksus, kas kindlustusandja maksejõuetuse korral oleks kriisilahendus avaliku huvi seisukohast õigustatud (FI peaks tegema võrdleva hindamise, et kindlaks teha, kas kriisilahendus avalikes huvides oleks mõne ettevõtja puhul tõenäolisem kui mõne teise puhul, ning valima need ettevõtjad, kelle puhul kriisilahendus avalikes huvides oleks tõenäolisem – vähemalt seni, kuni 40% turust on kriisilahenduskava koostamise nõude all) või kas kindlustusandja täidab kriitilist funktsiooni. Kriisilahendus on avaliku huvi seisukohast vajalik, kui see aitab kaasa ühe või mitme kriisilahenduseesmärgi saavutamisele, on kriisilahenduseesmärgi suhtes proportsionaalne ning kindlustusandja likvideerimine pankrotimenetluses ei aita saavutada kriisilahenduseesmärke samas ulatuses. Kuna kriitilise funktsiooni katkemine võib avaldada tõsiselt negatiivset mõju kindlustusvõtjatele, soodustatud isikutele ja kannatanutele, reaalmajandusele või finantsstabiilsusele tervikuna on selliste funktsioonide kindlakstegemine oluline osa kriisilahenduse kavandamise protsessis ning otsustamisel, kas kriisilahendusmeetme rakendamine on avalikes huvides.

Kriitiline funktsioon on defineeritud lõikes 3 ning see on tegevus, teenused või toimingud, mida viib ellu kindlustusandja kolmandate isikute heaks ning mida ei saa mõistliku aja jooksul või mõistlike kuludega asendada ning mille puhul kindlustusandja suutmatust seda tegevust või neid teenuseid või toiminguid ellu viia avaldab tõenäoliselt olulist mõju finantsüsteemile või reaalmajandusele ühes või mitmes liikmesriigis, sealhulgas eelkõige mõju, mis tuleneb suure hulga kindlustusvõtjate, soodustatud isikute või kahjustatud isikute sotsiaalsele heaolule avalduvast mõjust või süsteemsetest häiretest kindlustusteenuste osutamisel või üldise usalduse kadumisest nende osutamise suhtes.

See, mis on ühe liikmesriigi jaoks klassifitseeritud kriitilise funktsioonina, ei tohiks vaikimisi olla klassifitseeritud kriitilise funktsioonina teistes liikmesriikides. Vastava hinnangu annab liikmesriigi kriisilahendusasutus, lähtudes oma riigi ja kindlustusandjate spetsiifikast.

IRRD direktiivi artikli 9 lõike 9 kohaselt annab EIOPA hiljemalt 29. jaanuariks 2027 välja suunised, et täiendavalt täpsustada kriitiliste funktsioonide kindlakstegemise kriteeriume. 2026. a. 16. veebruaril avaldas EIOPA raporti kriitiliste funktsioonide kindlaksmääramise kriteeriume käsitlevate suuniste eelnõu kohta.³³

Lisaks tuleks kindlustusandja määramisel võtta arvesse vähemalt kriisilahenduseesmärkide saavutamise vajalikkust (vt eesmärged ja nende saavutamise tagamist §-s 27), kindlustusandja suurust, ärimudelit, riskiprofiili, seotust ja asendatavust ning kindlustusandja piiriülest tegevust.

Lõige 7. Kui kindlustusandja emaettevõtja asub kolmandas riigis, võib kriisilahendusasutus arvesse võtta tütarettevõtjast kindlustusandja kriisilahenduskava koostamisel kolmanda riigi kriisilahendusstrateegiat, millest juhendub kolmanda riigi pädev asutus oma vastutusalasse kuuluva kindlustusgrupi korral. Kui see kriisilahendusstrateegia on usaldusväärne ja rakendatav, võib seda strateegiat ja selle võimalikke tagajärgi seoses Eesti tütarettevõtjaga kajastada kriisilahenduskavas.

Eelnõu § 16. Kriisilahenduskavale esitatavad nõuded

Paragrahvis reguleeritakse, mida kriisilahenduskava peab sisaldama (IRRD artikli 9 ülevõtmine).

Lõige 1. Kava eesmärk on eelkõige näha ette võimalused kriisilahendusmeetmete rakendamiseks ning selleks vajalike õiguste kasutamiseks, juhul, kui ettevõtja suhtes peaks algatatama kriisilahendus. Loetelu tagab, et kriisilahenduse kava sisaldab kõige olulisemat teavet kindlustusandja kriisilahenduse kavandamise vaatenurgast, võimalikke kriisilahendusemeetmeid erinevates stsenaariumides (sh nende tegevuslik ja finantsiline mõõde) ning kõige olulisemaid järeldusi kriisilahenduskõlblikkuse hindamisest. Kava eesmärk on anda kriisilahenduse kavandamise protsessist rakenduslik kokkuvõte.

Lõikes 2 on loetelu teabest kava sisu kohta. IRRD direktiivi artikli 9 lõike 8 kohaselt koostab EIOPA RTS eelnõu, et täiendavalt täpsustada kriisilahenduse kava sisu. 2026. aasta 16. veebruaril avaldas EIOPA raporti kriisilahenduskavade ning grupi kriisilahenduskavade sisu käsitleva RTS eelnõu kohta.³⁴

Kava põhielemendid on:

³³ EIOPA veebileht. EIOPA suunis: [Guidelines to specify further the criteria for the identification of critical functions](#)

³⁴ EIOPA veebileht. EIOPA raport: [Final report on the Draft Regulatory Technical Standards on the content of resolution plans and group resolution plans](#)

- kokkuvõte;
- teave kindlustusandja kohta;
- kriisilahenduse strateegi või strateegiad;
- tegevuse jätkumine (toimepidevus);
- kriisilahendamise rahastamine;
- kommunikatsioonistrateegia;
- kriisilahenduskõlblikkuse analüüs;
- arvamus.

Raportis on osutatud, et määruse struktuur on sarnane delegeeritud määruse (EL) 2016/1075³⁵ struktuurile, kuna pankade taastekavad on osaliselt allutatud sarnastele sisunõuetele.

Lõikes 3 on defineeritud põhiäriiliinid, mis on olulised tegevusvaldkonnad (kindlustusteenused) ja nendega seotud teenused (nt lepingute haldamine ja kahjukäsitlus), mis toovad ettevõtjale olulist tulu või kasumit (nt suur osa müügikäibest tuleb sealt), või moodustavad strateegilise väärtuse ettevõtja jaoks (*franchise value* – usaldusväärsus turul, kliendibaas, brändi väärtus).

Tabel 2. Põhiäriiliinide ja kriitiliste funktsioonide võrdlus (*allikas: Rahandusministeerium*)

Põhiäriiliinid	Kriitilised funktsioonid
Tegevused, mis annavad olulise osa ettevõtja või grupi tulust, kasumist või turuväärtusest.	Tegevused, mille katkemine võib avaldada tõsiselt negatiivset mõju kindlustusvõtjatele, soodustatud isikutele ja kahjustatud isikutele, reaalmajandusele või finantsstabiilsusele tervikuna.
Olulisus ettevõtte enda ärimudeli ja väärtuse seisukohalt.	Olulisus süsteemse stabiilsuse ja klientide kaitse seisukohalt.
Aitab kindlaks teha, millised osad ettevõtte ärist on strateegiliselt kõige väärtuslikumad ning mille jätkumist võib olla otstarbekas säilitada (nt müüa edasi, hoida alles).	Aitab kindlaks teha, milliseid funktsioone peab igal juhul tagama, isegi kui see ei pruugi ettevõtte jaoks olla peamine tuluallikas.
Mõni tegevusliin võib olla korraka nii põhiäriiliin kui ka kriitiline funktsioon.	

Lõike 4 kohaselt aitab kindlustusandja FI kriisilahendusüksust kava koostamisel, esitades talle vajaliku teabe (kas FI finantsjärelvalveüksuse kaudu või otse). Teabe esitamise kohustus on sätestatud §-s 20.

Lõige 5. Kava koostamisel ja kriisilahendusmeetmete ja -õiguste valikul tuleb arvestada erinevate võimalike stsenaariumitega. Näiteks tuleb esitada üksikasjalik kirjeldus eelistatud kriisilahendusstrateegiast või -strateegiatest, mis on valitud erinevate võimalike stsenaariumide jaoks, ning nende kohaldatavatest ajakavadest ning kirjeldus ühest või mitmest kriisilahendusmeetmest või ühest või mitmest kriisilahendusõigusest, mille abil valitud kriisilahendusstrateegiat või -strateegiaid vastava stsenaariumi või stsenaariumide korral ellu viiakse.

³⁵ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2016/1075, 23. märts 2016, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks finantsseisundi taastamise kavade, kriisilahenduse kavade ja konsolideerimisgrupi kriisilahenduse kavade sisu, miinimumkriteeriumid, mille alusel peab pädev asutus finantsseisundi taastamise kavu ja konsolideerimisgrupi finantsseisundi taastamise kavu hindama, konsolideerimisgrupi finantskoetuse andmise tingimused, sõltumatute hindajate suhtes kohaldatavad nõuded, allahindamise ja konverteerimise õiguse lepingukohane tunnustamine, teavitamisnõuete ja peatamisteate menetlused ja sisu ning kriisilahenduse kolleegiumide tegevus

Lõige 6. Kriisilahenduskavas lähtutakse põhimõttest, et kindlustusandja kriisilahendus tuleb võimaluse korral ellu viia ilma avaliku sektori erakorralise finantstoetusega. Samas ei välista see kindlustuse tagamise skeemi või muude sarnaste rahastusskeemide kasutamist, mille eesmärk on toetada kindlustusvõtjate kaitset ja kriisilahendusmeetmete rakendamist. Selline lähenemine aitab tagada, et kriisilahendus ei koormaks põhjendamatult avalikke vahendeid ning et esmalt kasutatakse sektorisiseseid või turupõhiseid lahendusi.

Lõige 7. Kava põhielementide kokkuvõte tuleb teatavaks teha ka kindlustusandjale.

Lõikes 8 nähakse ette FI kriisilahendusüksuse kohustus kriisilahenduskava regulaarselt läbi vaadata ja vajaduse korral ajakohastada. Kava tuleb üle vaadata vähemalt iga kahe aasta järel, kuid lisaks ka juhul, kui kindlustusandja õiguslikus või organisatsioonilises ülesehituses toimub muudatus või ilmneb majandustegevuse või finantsseisundiga seotud sündmus, mis võib mõjutada kriisilahenduskava tulemuslikkust. Samuti tuleb kava üle vaadata olukorras, kus prognoositavaks muutub kindlustusandja finantsseisundi oluline muutus, mis võib mõjutada kavas ette nähtud kriisilahendusmeetmete asjakohasust või rakendatavust. Selline regulaarne ja sündmuspõhine ülevaatamine aitab tagada, et kriisilahenduskava püsib ajakohane ning võimaldab vajaduse korral kindlustusandja kriisilukorras kiiresti ja tõhusalt tegutseda.

Lõike 9 eesmärk on tagada, et FI kriisilahendusüksusel oleks õigeaegselt teave asjaolude kohta, mis võivad mõjutada kriisilahenduskava ajakohasust või rakendatavust. Seetõttu on nii kindlustusandjal kui ka FI finantsjärelevalveüksusel kohustus teavitada kriisilahendusüksust igast olulisest asjaolust, mis võib tingida kriisilahenduskava läbivaatamise või ajakohastamise. Sellisteks asjaoludeks võivad olla näiteks kindlustusandja õigusliku või organisatsioonilise struktuuri muutused (nt ühinemine, jagunemine või olulised muudatused grupistruktuuris), olulised muutused kindlustusandja ärimudelil või tegevusmahus, märkimisväärsed muutused riskiprofiilis, finantsseisundi oluline halvenemine või paranemine, kapitalistruktuuri muutused, samuti muud järelevalve käigus ilmnunud asjaolud, mis võivad mõjutada kriisilahenduskavas ette nähtud meetmete tõhusust või rakendatavust. Teavitamiskohustus aitab tagada, et kriisilahenduskava püsib ajakohane ning võimaldab kriisilahendusasutusel vajaduse korral kiiresti hinnata, kas kehtiv kava vastab jätkuvalt kindlustusandja tegelikule olukorrale.

Lõige 10. Kava, sh asjakohasel juhul muudetud kava, tuleb esitada ka FI finantsjärelevalveüksusele ja §-s 17 sätestatud juhul teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele ehk kui kindlustusandja tegevus teises lepinguriigis on oluline, siis ka selle riigi finantsjärelevalve asutusele.

Eelnõu § 17. Koostöö lepinguriigi pädeva asutusega kriisilahenduse kavandamisel

Kava koostamise tuleb kaasata ka teise lepinguriigi asutus, kui kindlustusandja tegeleb selles teises lepinguriigis olulise piiriülese kindlustustegevusega ja vastupidi (vt selgitusi FIS § 47¹² juures).

Lõike 1 kohaselt tuleb kindlustusandja kriisilahenduskava kavand saata teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele või kriisilahendusasutusele.

Lõiked 2–4. On oluline, et Eesti ja teise lepinguriigi asutused teevad omavahel koostööd, et tuvastada ega kavas sisalduvate meetmete rakendamisel ei avalduks negatiivset mõju kindlustusvõtjatele, reaalmajandusele või finantsstabiilsusele selles lepinguriigis, kus kindlustusandja olulise piiriülese kindlustustegevusega tegeleb. Kui selline negatiivne mõju tuvastatakse, esitab vastuvõtva riigi asutus päritoluriigi asutusele selle kohta omapoolsed soovitusel. Päritoluriigi kriisilahendusasutus annab põhjendatud vastuse seoses oma otsusega

soovitusi järgida või mitte. Kui ta siiski otsustab, et ei võta nõuetekohaselt arvesse vastuvõtva riigi pädeva asutuse soovitusi, võib selle riigi järelevalve- või kriisilahendusasutus pöörduda EIOPA poole vastavalt määruse (EL) nr 1094/2010 artikli 31 lõike 2 punktile c.

Eelnõu § 18. Kindlustusgrupi kriisilahenduskavale esitatavad nõuded

Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi kriisilahenduskava koostamist (IRRD direktiivi artikli 10 ülevõtmine). Paragrahvi eelduseks on, et FI kriisilahendusüksus on kindlustusgrupi kriisilahendusasutus ning on seetõttu kohustatud koostama grupi kriisilahenduskava.

Lõike 1. FI kriisilahendusüksusel on õigus koostada kava kindlustusgrupi kohta, kes peaks kuuluma kriisilahenduse kavandamise kohaldamisulatusse, arvestades kindlustusgrupi määramisel samade tingimustega, mis on kehtestatud kindlustusandjate tasandil.

Lõikes 2 on loetelu teabest, mida grupi kava sisaldab. Kindlustusgrupi kriisilahenduskava eesmärk on tagada, et kriisiolukorras oleks võimalik kogu gruppi puudutavad kriisilahendustegevused ette planeerida ja vajaduse korral koordineeritult ellu viia. Kavas määratakse kindlaks, milliseid kriisilahendustegevusi tuleb vajaduse korral rakendada üksikute gruppi kuuluvate ettevõtjate suhtes, et tagada kriitiliste funktsioonide jätkuv täitmine ning vältida häireid kindlustusvõtjatele pakutavas kaitses. Lisaks analüüsitakse kavas, millises ulatuses ja millisel viisil saab kriisilahendusmeetmeid grupi tasandil koordineeritult rakendada, ning tuvastatakse võimalikud õiguslikud, organisatsioonilised või finantsilised takistused, mis võivad sellist koordineeritud kriisilahendust piirata. Samuti käsitletakse koostöö ja koordineerimise korda kolmandate riikide asutustega juhul, kui kindlustusgruppi kuuluvad kolmandas riigis asuvad üksused, ning hinnatakse nende võimalikku mõju Euroopa Liidus elluviidavale kriisilahendusele. Kavas nähakse ette ka meetmed, mis aitavad kriisilahenduse elluviimist hõlbustada, sealhulgas vajaduse korral teatavate grupi funktsioonide või tegevusalade õiguslik või majanduslik eraldamine, arvestades gruppi kuuluvate ettevõtjate vahelisi vastastikuseid sõltuvusi. Lisaks esitatakse ülevaade võimalikest kriisilahendusmeetmete rahastamise allikatest, sealhulgas kindlustuse tagamise skeemide või muude sarnaste rahastusskeemide kasutamise võimalusest, ning põhimõtted rahastamisvastutuse jaotamiseks erinevate riikide rahastusallikate vahel eeldusel, et ei kasutata avaliku sektori erakorralist finantstoetust. Kavas esitatakse ka muu seaduses nõutud teave, mis on vajalik kriisilahenduse ettevalmistamiseks ja rakendamiseks.

Ka grupi kava puhul täpsustatakse selle sisu teise tasandi õigusaktis.

2026. aasta 16. veebruaril avaldatud EIOPA raport kriisilahenduskavade ning grupi kriisilahenduskavade sisu käsitlevate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta sisaldab ka grupi kava kohta sätestatud.

Lõiked 3 ja 4. Lõplik emettevõtja teeb FI kriisilahendusüksusega koostööd kava koostamisel ning esitab talle teabe selle koostamiseks, sealhulgas nii enda kui ka grupi ettevõtjate kohta. Selle teabe edastab FI kriisilahendusüksus EIOPA-le, kindlustusgrupi kriisilahenduskolleegiumi kuuluvatele kriisilahendusasutustele ja kindlustusgrupi finantsjärelevalve kolleegiumi asutustele.

Lõiked 5 ja 6. Kava koostatakse koostöös kriisilahenduskolleegiumi liikmetega, seejuures konsulteeritakse järelevalvekolleegiumiga. Kava koostamisse võib kaasata ka sellise kolmanda riigi kriisilahendusasutuse, kus asub kindlustusgruppi kuuluv tütarettevõtjast kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või olulise tähtsusega filiaal. Tegemist on olulise filiaaliga, kui tema aastane brutokindlustusmakse on rohkem kui 5% kindlustusgrupi aastasest

brutokindlustusmaksete summast või tema aastane brutokindlustusmaksete summa on rohkem kui 5% elukindlustustegevuse või kahjukindlustustegevuse või mõlema aastast brutokindlustusmaksete kogusummast riski asukohariigis.

Lõige 7. Kriisilahenduskava ei ole staatiline dokument, vaid seda tuleb regulaarselt läbi vaadata ja vajaduse korral ajakohastada, et see kajastaks kindlustusgrupi tegelikku struktuuri, tegevust ja riskiprofiili. Seetõttu nähakse ette, et kriisilahenduskava vaadatakse üle vähemalt iga kahe aasta järel. Lisaks tuleb kava üle vaadata ka siis, kui toimuvad olulised muudatused kindlustusgrupi või selle ettevõtjate õiguslikus või organisatsioonilises ülesehituses või kui leiavad aset majandustegevuse või finantsseisundiga seotud sündmused, mis võivad mõjutada kava rakendatavust või tulemuslikkust. Samuti tuleb kava läbi vaadata juhul, kui muutub prognoositavaks kindlustusgrupi finantsseisundi oluline muutus, mis võib mõjutada kriisilahenduskavas ette nähtud meetmete tõhusust. Selline regulaarne ja vajaduspõhine ülevaatamine aitab tagada, et kriisilahenduskava oleks kriisiolukorras ajakohane ja praktiliselt rakendatav.

Lõige 8. Kava ja muudetud kava tuleb edastada ka näiteks asjakohastele finantsjärelevalve asutustele. Kui kindlustusgrupp on finantskonglomeraat või osa sellest, siis edastatakse kava ka vastavatele kriisilahendusasutustele (krediitiasutuste kriisilahendusasutus ja/või investeerimisühingute kriisilahendusasutus).

Eelnõu § 19. Kindlustusgrupi kriisilahenduskava menetlemine

Paragrahv reguleerib asjasse puutuvate kriisilahendusasutuste õigusi ja kohustusi seoses kindlustusgrupi kava kohta otsuse tegemisega. Paragrahvi aluseks on IRRD artikli 11 lõige 4 ja osaliselt artikkel 17.

Lõike 1 kohaselt peavad asjasse puutuvad kriisilahendusasutused jõudma kindlustusgrupi kriisilahenduskavas ühisotsusele. Asjasse puutuvad kriisilahendusasutused on nii kindlustusgrupi kriisilahendusasutus kui ka sellesse gruppi kuuluvate ettevõtjate asukohariigi kriisilahendusasutused.

Lõige 2. Ühisotsusele tuleb jõuda nelja kuu jooksul alates hetkest, mil kindlustusgrupi kriisilahendusasutus edastas § 18 lõike 4 kohaselt teabe EIOPA-le, kriisilahenduskolleegiumi liikmetele ja järelevalvekolleegiumi asutustele. FI kriisilahendusüksus teeb endast oleneva, et jõuda teiste asutustega ühisotsusele, sõltumata, kas ta on ise kindlustusgrupi kriisilahendusasutus või asukohariigi (Eesti) kriisilahendusasutus.

Lõige 3 reguleerib otsuse tegemist, kui ühisotsusele ei jõuta ning ükski kriisilahendusasutus ei ole nelja kuu jooksul ka EIOPA poole pöördunud. Sellisel juhul teeb lõpliku otsuse kindlustusgrupi kriisilahendusasutus, kui otsus on vaja teha seoses kindlustusgrupi kriisilahenduskavaga. Türaettevõtjast kindlustusandja asukohariigi kriisilahendusasutus teeb lõpliku otsuse, kui see on vaja teha seoses kindlustusandjale individuaalse kriisilahenduskava koostamisega.

Lõige 4. Kui otsuse teeb kindlustusgrupi järelevalve teostaja, peab see olema põhjendatud ja arvesse peavad olema võetud ka teiste kriisilahendusasutuste seisukohad ja vastvaided, mis on esitatud ühisotsusele jõudmise perioodi jooksul (nelja kuu jooksul). Otsus edastatakse lõplikule maettevõtjale ja teistele asjasse puutuvatele kriisilahendusasutustele.

Lõige 5. Kui otsus tehakse kindlustusandja tasandil, teavitab kriisilahendusasutus sellest ka teisi kriisilahenduskolleegiumi liikmeid. FI-l on kohustus ka selle otsuse alusel koostatud kava ajakohastada.

Lõige 6. Kui otsus tehakse kindlustusandja tasandil ja asjasse puutuvad kriisilahendusasutused ei ole sellele vastu, võivad need asutused jõuda ühisotsusele kava selles osas, mis hõlmab nende järelevalve all olevad ettevõtjaid.

Lõige 7. Kava menetlemise üheks elemendiks on vajadusel EIOPA poole pöördumine. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1094/2010 artikli 19 lõike 1 punkti a kohaselt võib EIOPA aidata pädevatel asutustel jõuda kokkuleppele ühe või mitme asjaomase pädeva asutuse taotluse korral, kui pädev asutus ei nõustu teise pädeva asutuse meetme või kavandatud meetme menetluse või sisuga või sellega, et meetet ei võeta.

Lõige 8 reguleerib olukorda, kui mõni kriisilahendusasutus on pöördunud EIOPA poole (nagu ka FI-l on see õigus lõike 7 kohaselt). Kuna sellist olukorda ei saa pidada ühisotsusele jõudmiseks, kohalduvad lõikes 3 sätestatud lõpliku otsuse tegemise reeglid, kuid selle vahega, et otsuse tegemisel tuleb ära oodata ka EIOPA otsus.

Lõike 9 kohaselt ei saa EIOPA poole pöörduda, kui kriisilahendusasutused on jõudnud nelja kuu jooksul ühisotsusele või kui ühisotsusele jõudmise tähtaeg on möödunud.

Lõige 10. Kui EIOPA poole pöördumisest on möödunud kuu aega ja EIOPA ei ole otsust teinud, kohalduvad lõpliku otsuse tegemisele lõikes 3 sätestatud reeglid.

Lõige 11. Ühisotsuseid ja lõikes 3 osutatud otsuseid käsitatakse lõplikena ja kohaldatakse kriisilahendusasutuste poolt.

Lõige 12. Kui ühisotsusel võib olla mõju teise lepinguriigi riigieelarvele või võib tuua kaasa eelarvelisi kohustusi ja selle lepinguriigi kriisilahendusasutus on sellest kindlustusgrupi kriisilahendusasutust teavitanud, algatab viimane kindlustusgrupi kriisilahenduskava ümberhindamise. Komisjon on seda sätet direktiivi ülevõtmisega seoses täiendavalt selgitanud järgmiselt (mittesiduv selgitus): IRRD artikli 17 lõikes 9 nimetatud kordushindamine tuleb läbi viia enne ühisotsuse tegemist grupi kriisilahenduskava kohta. Mõiste „kordushindamine“ viitab grupi kriisilahenduskavale, mis on küll koostatud, kuid mida ei ole veel ühisotsusega vastu võetud.

Eelnõu § 20. Kriisilahenduskava koostamiseks ja rakendamiseks vajalik teave

Kriisilahenduskava koostamiseks võib vaja minna teavet, mida kriisilahendusasutus peab küsima kindlustusandjalt või lõplikult emattevõtjalt. Kindlustusandjatel on parimad teadmised oma toimimisest ja võimalikest tekkivatest probleemidest ning seetõttu peaksid kriisilahendusasutused koostama kriisilahenduse kavad muu hulgas kindlustusandjate esitatud teabe põhjal. Paragrahvi aluseks on IRRD direktiivi artikkel 12.

Lõike 1 kohaselt teevad kindlustusandja ja lõplik emattevõtja kriisilahendusasutusega koostööd ning esitavad talle vajaliku teabe kriisilahenduskava koostamiseks ja asjakohasel juhul rakendamiseks.

Lõiked 2 ja 3. Teave esitatakse kas finantsjärelevalve asutuse kaudu või otse kriisilahendusasutusele. Ebavajaliku halduskoormuse vältimiseks peaksid kriisilahendusasutused hankima vajalikku teavet peamiselt järelevalveasutustelt ehk kui teave

on finantsjärelevalvel olemas, siis edastab ta selle kriisilahendusasutusele enne, kui viimane küsib seda otse kindlustusandjalt.

IRRD direktiivi artikli 12 lõike 3 kohaselt töötab EIOPA välja standardite eelnõud ning minimaalse hulga standardvorme ja -malle teabe esitamiseks ja selle teabe sisu täpsustamiseks. 2025. aasta 22. juulil avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi kriisilahenduse aruandlust käsitlevate rakenduslike tehniliste standardite eelnõu kohta³⁶ koos kahe lisaga selgituste³⁷ ja standardvormide³⁸ kohta.

Konsultatsioonipaberis on aruandluskoormuse vähendamise eesmärgil teabe küsimise sagedus kehtestatud vähemalt kord kahe aasta jooksul, samas kui *ad hoc* teavet küsitakse ainult juhul, kui seda peetakse vajalikuks.

Eelnõu § 21. Kindlustusandja ja kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkuse hindamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artiklid 13 ja 14.

Lõiked 1, 2 ja 7. Kriisilahenduskava koostamise ja ajakohastamise lahutamatu osa on kindlustusandja kriisilahenduskõlblikkuse hindamine. See tähendab, et kriisilahendusasutus analüüsib kavandamise käigus, kas ja kuidas oleks võimalik kindlustusandja võimalikku kriisi tegelikkuses lahendada. Hindamine toimub samaaegselt kriisilahenduskava koostamise või ajakohastamisega, kuna kriisilahenduskava sisaldab meetmeid ja tegevusi, mille abil kriis oleks võimalik lahendada. Kriisilahenduskõlblikkuse hindamise eesmärk on veenduda, et kavandatud kriisilahendusmeetmed oleksid vajaduse korral ka praktiliselt rakendatavad. Selle käigus hinnatakse muu hulgas kindlustusandja õiguslikku ja organisatsioonilist struktuuri, finantsseisundit ning võimalikke takistusi kriisilahendusmeetmete rakendamisel. Kui hindamise käigus tuvastatakse takistusi, saab kriisilahendusasutus teha ettepanekuid nende kõrvaldamiseks või võtta neid arvesse kriisilahenduskava ajakohastamisel.

Kriisilahendusasutused peaksid hindama mh kindlustusandja tavapärase maksejõuetusmenetluse kaudu likvideerimise teostatavust ja usaldusväarsust. Kindlustusandja on kriisilahenduskõlblik, kui tema likvideerimine tavalises maksejõuetusmenetluses on võimalik ning teostatav kindlustustegevuse seaduses ja pankrotiseaduses sätestatud korras või kindlustusandja suhtes on võimalik läbi viia kriisilahendust, rakendades kriisilahendusmeetmeid ja kasutades kriisilahendusõigusi. Teisisõnu hinnatakse, kas kindlustusandja on võimalik turvaliselt lõpetada maksumaksja rahaga päästmiseta, tuginedes ainult olemasolevatele mehhanismidele nagu kindlustuse tagamise skeemidele.

IRRD artikli 13 lõike 5 kohaselt annab EIOPA hiljemalt 29. jaanuariks 2027. a välja suunised, et täiendavalt täpsustada kriteeriume kindlustusandjate või kindlustusgruppide kriisilahenduskõlblikkuse hindamiseks. 2026. aasta 16. veebruaril avaldas EIOPA suunise kindlustusandjate või gruppide kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel arvesse võetavate asjaolude ja kriteeriumide kohta.³⁹

³⁶ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Implementing Technical Standards on procedures and a minimum set of standard forms and templates for the provision of information referred to in Article 12\(1\) of the Directive \(EU\) 2025/1](#)

³⁷ EIOPA veebileht. [INSTRUCTIONS ON REPORTING TEMPLATES](#)

³⁸ EIOPA veebileht. [Annex II Templates to the Consultation Paper on draft ITS on resolution reporting - IRRD.xlsx](#)

³⁹ EIOPA veebileht. EIOPA suunis: [Guidelines to specify further the matters and criteria for the assessment of the resolvability of undertakings or groups](#)

Seega, kui kindlustusandja või kindlustusgrupp kuulub kriisilahenduse kavandamise alla, peaks kriisilahendusasutus määrama kindlaks eelistatud kriisilahendusstrateegia või -strateegiad, tuginedes EIOPA suunistes sätestatud kriteeriumidele. Samuti tuleks määrata kindlaks alternatiivsed strateegiad juhaks, kui kriisilahendusasutus leiab, et eelistatud strateegia(te) rakendamine on keeruline. Strateegiate usaldusväärsuse ja teostatavuse hindamisel tuleks aluseks võtta §-s 22 sätestatud kriisilahenduskõlblikkuse ulatus.

Lõikes 3 on defineeritud tavaline maksejõuetusmenetlus, mis Eesti kontekstis on pankrotimenetlus, kuid kuna teatud olukordades (nt piiriülene kriisilahendus) on vaja osutada ka teises lepinguriigis läbiviidavale maksejõuetusmenetlusele, on vastav termin defineeritud ka käesolevas lõikes (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 38).

Lõiked 4 ja 5. Kindlustusgrupi kriisilahendusasutus ja tütarettvõtjast kindlustusandjate asukohariigi kriisilahendusasutused hindavad pärast konsulteerimist asjasse puutuvate finantsjärelevalve asutustega kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkust. Grupp on kriisilahenduskõlblik, kui asjasse puutuvad kriisilahendusasutused on veendunud, et kindlustusgrupi ettevõtjate likvideerimine tavalises maksejõuetusmenetluses on võimalik ja teostatav õigusaktides sätestatud korras või kindlustusgrupi suhtes on võimalik läbi viia kriisilahendus, rakendades kriisilahendusmeetmeid ja kasutades kriisilahendusõigusi kindlustusgrupi ettevõtjate suhtes, kui need ettevõtjad saab õigeaegselt grupist eraldada, või kasutades muid riigisiseses õiguses sätestatud vahendeid.

Lõige 6. Kriisilahenduskõlblikkuse hindamise tulemus on üks avaliku huvi hindamise elemente, mida viiakse läbi erinevates kriisilahenduse kavandamise ja rakendamise etappides.

Kindlustusandja ja kindlustusgrupp tuleks kriisilahendusse võtta ainult juhul, kui kriisilahendusasutus järeldab, et tavapärase maksejõuetusmenetluse kaudu likvideerimine ei täidaks kriisilahenduseesmärke samal määral kui kriisilahendus. Kui kriisilahendusasutus jõuab järeldusele, et kriisilahendus võib olla avalikes huvides vajalik, sest likvideerimine tavalises maksejõuetusmenetluses ei vastaks kriisilahenduseesmärkidele samas ulatuses, viib ta läbi järgmised järjestikused etapid:

- (valik) valib eelistatud kriisilahendusmeetme ja -õigused, mis on asjakohased kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks, arvestades sealjuures kindlustusandja või kindlustusgrupi ärimudelit ja struktuuri;
- (teostatavus) hindab, kas valitud meetet on võimalik sobiva aja jooksul tulemuslikult rakendada ja teeb kindlaks selle rakendamise võimalikud takistused;
- (usutavus) hindab kriisilahendusmeetme usaldusväärsust, võttes arvesse kriisilahenduse võimalikku mõju lepinguriikide ja liidu finantssüsteemile või reaalmajandusele ning kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja õigustatud isikute kollektiivsete huvide kaitset, et tagada kriitiliste funktsioonide täitmise jätkuvus.

Komisjon on direktiivi ülevõtmisega seoses täiendavalt selgitanud (mittesiduv selgitus) lõigete 5 ja 7 koosõla grupi kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel järgmiselt: kuigi IRRD artikli 14 lõige 3 ei täpsusta sõnaselgelt, milline kriisilahendusasutus võib järeldada, et kriisilahendustegevus võib olla avalikes huvides vajalik, võib artikli 14 lõikes 3 sätestatud samme pidada kriisilahenduskõlblikkuse hindamise lahutamatuks osaks. Seetõttu võib järeldada, et artikli 14 lõikes 3 sätestatud sammud kuuluvad samuti artikli 14 lõikes 4 nimetatud otsustusmenetluse alla (lõikes 7 sätestatud ühisotsusele jõudmine).

Lõige 8. Kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkust hinnatakse kindlustusgrupi kriisilahenduskava koostamise ja ajakohastamisega samal ajal ning eesmärgil. Kui asjasse

puutuvad kriisilahendusasutused peavad jõudma ühisotsusele grupi kriisilahenduskava osas, siis see ühine otsustusprotsess hõlmab ka kriisilahenduskõlblikkuse hindamist.

Lõikega 9 võetakse üle IRRD direktiivi lisa 1, mis näeb ette kriisilahenduskõlblikkuse ulatuse, mida hindamisel peab analüüsima.

Lõige 10. FI kriisilahendusüksusel on õigus nii kindlustusandjalt kui ka asjakohasel juhul kindlustusgrupi ettevõtjalt (kui FI on kindlustusgrupi kriisilahendusasutus) nõuda talle vajaliku teabe esitamist hindamise läbiviimiseks.

Eelnõu § 22. Kindlustusandja ja kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkuse ulatus

Kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel analüüsib FI kriisilahendusüksus, kas ja millistel tingimustel oleks võimalik kindlustusandja või kindlustusgrupi kriisilahendus praktiliselt ellu viia. Hindamise käigus vaadeldakse eelkõige ettevõtja tegevuse järjepidevust ja kriitiliste funktsioonide säilitamise võimalusi, sõltuvusi teistest üksustest ja teenuseosutajatest, organisatsioonilise struktuuri keerukust ning võimalust eraldada või üle anda tegevusi ja portfelle. Samuti hinnatakse kahju kandmise ja rekapiitalseerimise võimet, likviidsuse ja rahastamise kättesaadavust kriisilahenduse ajal, infosüsteemide ja andmete kättesaadavust, juhtimissüsteemide toimimist ning kriisilahendusmeetmete usaldusväärsust ja võimalikku mõju kindlustusvõtjatele, finantssüsteemile ja reaalmajandusele.

Kriisilahendusasutus peaks hindama vähemalt eelistatud kriisilahendusstrateegia või -strateegiate teostatavust ja usaldusväärsust. Teostatavus viitab kriisilahendusstrateegia tõhusa rakendamise tõenäosusele ning selle hindamisel analüüsitakse lõike 1 punktides 1–8 ja lõigetes 2–7 sätestatud asjaolusid. Usaldusväärsus viitab eelistatud kriisilahendusstrateegia rakendamise võimalikule mõjule finantssüsteemile ja reaalmajandusele ning selle hindamisel analüüsitakse punktis 9 ja lõikes 8 sätestatud asjaolusid.

Hindamisel võetakse arvesse ka kindlustusandja või kindlustusgrupi tegevuse laadi, ulatust ja keerukust.

Täpsemad selgitused on ka eelviidatud EIOPA konsultatsioonipaberi punktides 1.21–1.43.

Eelnõu § 23. Kindlustusandja kriisilahenduskõlblikkust piiravad asjaolud

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 15.

Lõiked 1–3. Kui kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel ilmneb, et kriisilahenduskõlblikkust piiravad teatud sisulised asjaolud, teavitab FI kriisilahendusüksus sellest kindlustusandjat ja FI finantsjärelevalveüksust, misjärel peab kindlustusandja esitama nelja kuu jooksul ettepaneku võimalike meetmetega, mida ta rakendaks teates märgitud sisuliste piiravate asjaoludega tegelemiseks või nende kõrvaldamiseks. FI kriisilahendusüksus peab need meetmed heaks kiitma ning selleks ta konsulteerib ka FI finantsjärelevalveüksusega.

Lõiked 4 ja 5. Kui kindlustusandja esitatud meetmed ei ole piisavad, et vähendada või kõrvaldada kriisilahenduskõlblikkust piiravad asjaolud tulemuslikult, nõuab FI kriisilahendusüksus alternatiivse meetme rakendamist. Tal on õiguse seda nõuda nii otse kindlustusandjalt kui ka FI finantsjärelevalveüksuse kaudu. Alternatiivsete meetmete loetelu on ette nähtud lõikes 5. Alternatiivse meetmena võib nõuda, et kindlustusandja:

- vaataks läbi grupisisesed rahastamislepingud või tegeleks nende puudumise küsimusega või koostaks teenuslepingud;

- piiraks oma maksimaalset individuaalset ja summaarset riskipositsiooni;
- esitaks kriisilahenduse seisukohast olulist täiendavat teavet;
- võõrandaks teatava vara või restruktureeriks kohustised;
- piiraks hetkel läbiviidavat või kavandatud tegevust või lõpetaks selle;
- ei arendaks uusi või seniseid äriplane või piirakse nende arendamist või peataks uute või seniste toodete müügi või piiraks seda;
- muudaks oma edasikindlustusstrateegiat;
- muudaks oma õigusliku või tegevusstruktuuri vähem keerukaks, tagamaks, et kriisilahendusmeetmete rakendamisel oleks võimalik kriitilised funktsioonid teistest funktsioonidest õiguslikult ja tegevuslikult eraldada (sama saab nõuda ka otse või kaudselt kindlustusgrupi kontrolli all oleva ettevõtja tasandil).

Samuti on õigus nõuda kindlustusandjalt või emattevõtjalt Eesti või liidu emattevõtjast kindlustusvaldusettevõtja loomist. Kui kindlustusandja on segakindlustusvaldusettevõtja tütarettevõtja, võib nõuda, et segakindlustusvaldusettevõtja looks kindlustusandja kontrollimiseks eraldi kindlustusvaldusettevõtja, kui seda on vaja kindlustusandja kriisilahenduse hõlbustamiseks ning selleks, et vältida selliste kriisilahendusmeetmete rakendamist ja kriisilahendusõiguste kasutamist, millel on negatiivne mõju kindlustusgrupi sellele osale, mis ei osuta finantsteenuseid.

IRRD direktiivi artikli 15 lõike 8 kohaselt koostab EIOPA hiljemalt 29. juuliks 2027. a suunised, et täiendavalt täpsustada lõikes 5 sätestatud meetmeid ja iga meetme kohaldamise asjaolusid. 2026. aasta 16. veebruaril avaldas EIOPA suunise kriisilahendatavuse takistuste kõrvaldamiseks ette nähtud meetmete ja iga meetme rakendamise tingimuste kohta.⁴⁰ EIOPA suunise punktides 15–52 on esitatud selgitused iga meetme kohta.

Lõiked 6 ja 7. Lõikes 5 on loetletud võimalikud alternatiivmeetmed, mida kriisilahendusüksus võib kindlustusandja suhtes rakendada. Enne konkreetse meetme rakendamise nõudmist kaalub FI kriisilahendusüksus selle meetme rakendamise võimalikku mõju kindlustusandja majandustegevuse usaldusväärsusele ja stabiilsusele ning kindlustusteenuste siseturule.

Alternatiivmeetme määramisel selgitab FI kriisilahendusüksus kindlustusandjale, miks kindlustusandja esitatud meetmetega ei ole võimalik takistusi kõrvaldada ning kuidas alternatiivmeede on sobiv ja proportsionaalne takistuste kõrvaldamiseks.

Seega võib alternatiivmeetmeid rakendada vaid juhul, kui need on sobivad, vajalikud ja proportsionaalsed, et kõrvaldada või leevendada olulisi takistusi eelistatud kriisilahendusstrateegia (ja vajadusel ka alternatiivse kriisilahendusstrateegia) tõhusal rakendamisel. Alternatiivmeedet tuleks pidada sobivaks, kui see suudab oluliselt vähendada või kõrvaldada asjaomase olulise takistuse õigeaegselt. Alternatiivmeedet tuleks pidada vajalikuks, kui ei ole võimalik tuvastada „vähem häirivaid“ meetmeid, mis suudaksid saavutada sama eesmärgi samal määral. Meetme häirivat mõju tuleks hinnata mh kindlustusandjale kaasnevate kulude ja negatiivsete tagajärgede kaudu. Alternatiivmeedet tuleks pidada proportsionaalseks, kui kindlustusandja kriisilahenduse ja kriisilahenduseesmärkide saavutamise võimalik kogukasulik mõju kaalub üles kriisilahenduskõlblikkust takistavate tegurite kõrvaldamise või vähendamise võimalikud kogukulud ja võimalikud negatiivsed mõjud.

Lõige 8. Kindlustusandja annab FI kriisilahendusüksusele ühe kuu aja jooksul teada, kuidas ta plaanib FI alternatiivmeetme nõuet täita.

⁴⁰ EIOPA veebileht. EIOPA suunis: [Guidelines on further details on the measures to remove impediments to resolvability and the circumstances in which each measure may be applied](#)

Lõige 9. Kui FI kriisilahendusüksus on jõudnud järeldusele, et esinevad kriisilahenduskõlblikkust takistavad asjaolud või ta on otsustanud nõuda alternatiivse meetme rakendamist, peab ta seda kindlustusandjale igakülgsest põhjendama. Kindlustusandjal on õigus see otsus edasi kaevata.

Lõige 10. Kuna kriisilahenduskõlblikkuse hindamine on osa kriisilahenduse kavandamisest, peatatakse kindlustusandja kriisilahenduskava koostamine ja kindlustusgrupi korral kava osas ühisotsusele jõudmine, kui on tuvastatud kriisilahenduskõlblikkust takistavad asjaolud. Peatamine kestab senikaua, kui FI on kindlustusandja ettepaneku heaks kiitnud või mitte heaks kiitmise korral teinud otsuse alternatiivse meetme kohta.

Eelnõu § 24. Kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkust piiravate asjaoludega tegelemine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 16.

Lõige 1. Kui FI kriisilahendusüksus on grupi kriisilahendusasutus, kaaluda ta koos tütarettevõtjast kindlustusandjate asukohariikide kriisilahendusasutustega kriisilahenduskõlblikkust takistavate asjaolude hindamist kriisilahenduskolleegiumis.

Lõige 2. Kui kindlustusgrupi ettevõtja suhtes on otsustatud rakendada alternatiivset meetet, tuleb selles ka kindlustusgrupis ühisotsusele jõuda.

Lõige 3. Kindlustusgrupi kriisilahendusasutus koostab aruande, milles analüüsitakse asjaolusid, mis võivad täpsemalt piirata kriisilahendusmeetmete tõhusat rakendamist ja kriisilahendusõiguste kasutamist kindlustusgrupi suhtes. Seega analüüsitakse, kas tegelikkuses on midagi, mis takistab kriisilahendusmeetmete toimimist (nt keeruline grupistruktuur, juriidilised piirangud eri riikides, IT-süsteemide sobimatus jne).

Aruanne koostatakse koostöös kindlustusgrupi järelevalve teostaja ja EIOPA-ga ning pärast konsulteerimist teiste asjasse puutuvate kriisilahendusasutustega.

EIOPA kaasamine toimub kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1094/2010 artikli 25 lõikega 1, mille kohaselt EIOPA aitab kaasa tõhusate ja järjepidevate finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavade, kriisiolukorras kasutatavate menetluste ja ennetusmeetmete väljatöötamisele ja koordineerimisele ning osaleb selles aktiivselt, et minimeerida maksejõuetuse süsteemset mõju.

Lõige 4. Lõikes 3 osutatud aruanne esitatakse kindlustusgrupi lõplikule emaettevõtjale ja teistele asjasse puutuvatele kriisilahendusasutustele, kes omakorda edastavad selle oma vastutusalas olevatele gruppi kuuluvatele tütarettevõtjast kindlustusandjatele. Ehk kui FI kriisilahendusüksus ei ole kindlustusgrupi kriisilahendusasutus ning on vastava aruande saanud kindlustusgrupi kohta, kuhu kuulub Eesti kindlustusandja, siis ta edastab aruande ka sellele kindlustusandjale.

Lõige 5. Aruanne sisaldab meetmeid, mis on kindlustusgrupi kriisilahendusasutuse hinnangul vajalikud või asjakohased kriisilahenduskõlblikkust piiravate asjaolude kõrvaldamiseks, arvestades meetmete mõju kindlustusgrupi ärimudelile.

Lõiked 6–8. Emaettevõtjal võimalik nelja kuu jooksul esitada kindlustusgrupi kriisilahendusasutusele oma tähelepanekud aruandes esitatu kohta. Samuti võib ta teha ettepaneku omapoolsete meetmete kohta, millega on võimalik aruandes märgitud piiravate

asjaoludega tegeleda või need kõrvaldada. Kui FI kriisilahendusüksus on kindlustusgrupi kriisilahendusasutus, hindab ta pärast konsulteerimist kindlustusgrupi järelevalve teostajaga selliste meetmete asjakohasust ning teavitab meetmetest ka teisi kriisilahenduskolleegiumi liikmeid või kolleegiumis osalejaid ehk nii liikmeid kui ka vaatlejaid nagu on sätestatud eelnõu §-s 70.

Eelnõu § 25. Ühisotsus kriisilahenduskõlblikkust piiravates asjaoludes ja nendega tegelemises

Lõige 1 ja 3. Kriisilahenduskolleegiumis tuleb ühisotsusele jõuda nii kriisilahenduskõlblikust piiravates asjaoludes, emattetvõtja esitatud meetmetes kui ka kriisilahendusasutuse nõutud meetmetes, sealjuures arvestades meetmete võimalikku mõju kõikides nendes lepinguriikides, kus kindlustusgrupi ettevõtjad tegutsevad.

Lõikes 2 on ette nähtud ühisotsusele jõudmise periood, milleks on neli kuud, arvates hetkest, kui emattetvõtja esitas omapoolsed meetmed või neli kuud, arvates hetkest, kui sai läbi ettepaneku esitamise neljakuuline tähtaeg. Ehk kui emattetvõtja ei esitanud omapoolseid ettepanekuid § 24 lõikes 6 sätestatud tähtaja jooksul, tuleb ühisotsusele jõuda nelja kuu jooksul viidatud tähtaja lõpust arvates.

Lõiked 4 ja 5. Kui meetmetes ei jõuta ühisotsusele ettenähtud tähtaja jooksul, teeb grupi tasandil meetmete rakendamises lõpliku otsuse kindlustusgrupi kriisilahendusasutus. Otsus peab olema põhjendatud ja selle on arvestatud teiste asjasse puutuvate kriisilahendusasutuste seisukohtade ja vastuväidetega, mis on esitatud ühisotsusele jõudmise tähtaja jooksul. Otsus tehakse teatavaks lõplikule emattetvõtjale ja teistele asjasse puutuvatele kriisilahendusasutustele.

Lõige 6. Kui FI kriisilahendusüksus ei ole kindlustusgrupi kriisilahendusasutus ning kriisilahenduskõlblikust piiravates asjaoludes ja meetmetes ei jõuta ühisotsusele, teeb FI kriisilahendusüksus oma otsuse seoses piiravate asjaolude tuvastamise ja asjakohasel juhul meetmete rakendamisega kindlustusgruppi kuuluva Eesti kindlustusandja suhtes.

Lõiked 7 ja 9. Ühisotsustusmenetluses on pädevatel asutustel õigus pöörduda abi saamiseks ka EIOPA poole. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1094/2010 artikkel 19 reguleerib pädevate asutuste vaheliste erimeelsuste lahendamist piiriüleste olukordade puhul. EIOPA poole ei saa pöörduda, kui juba on jõutud ühisotsusele või sellele jõudmise periood on läbi saanud.

Lõige 8. Kui mõni asjasse puutuv kriisilahendusasutus on pöördunud ühisotsusele jõudmise perioodi jooksul EIOPA poole, oodatakse ära EIOPA otsuse ning FI kriisilahendusüksus teeb lõpliku otsuse kooskõlas EIOPA otsusega.

Lõige 10. Kui EIOPA ei tee omapoolset otsust ettenähtud aja jooksul (üks kuu), teeb lõpliku otsuse FI kriisilahendusüksus.

Lõige 11. Ühisotsus ja lõigetes 4 ja 6 sätestatud otsuseid käsitatakse lõplikena ja kohaldatakse kriisilahendusasutuste poolt asjaomastes liikmesriikides.

Eelnõu § 26. Lihtsustatud kriisilahenduskava ja kriisilahenduskõlblikkuse hindamine

Lõige 1. FI kriisilahendusüksus määrab kindlaks kindlustusandjad, kelle kohta koostatakse kriisilahenduskava ja viiakse läbi kriisilahenduskõlblikkuse hindamine lihtsustatud kujul. Kui

FI kriisilahendusüksus on kindlustusgrupi kriisilahendusasutus, määrab ta kindlaks ka grupid, kelle kohta koostatakse lihtsustatud kava ja viiakse läbi kriisilahenduskõlblikkuse hindamine lihtsustatud kujul.

Lõige 2. Selleks, et määrata kindlaks lihtsustatud kohaldamise alla kuuluvad kindlustusandjad ja kindlustusgrupid, võtab FI kriisilahendusüksus aluseks § 14 lõikes 2 sätestatud asjaolud (kindlustusgrupi tasandil).

Lõiked 3 ja 4. Lihtsustatud lähenemine tähendab kriisilahenduskava sisu ja detailsuse vähendamist, esmase kava koostamise tähtaja muutmist ning kava ajakohastamise sageduse vähendamist. Lihtsustatud kriisilahenduskõlblikkuse hindamine hõlmab nõutava teabe detailsuse vähendamist.

4. peatükk. Kriisilahenduseesmärgid, kriisilahenduse üldpõhimõtted ja väärtuse hindamine

1. jagu. Kriisilahenduseesmärgid ja kriisilahenduse üldpõhimõtted

Eelnõu § 26. Kriisilahenduseesmärgid ja nende saavutamine

Paragrahvi aluseks on IRRD direktiivi artikkel 18.

Lõikes 1 määratakse kindlaks kriisilahenduse eesmärgid, millest FI kriisilahendusüksus lähtub kriisilahendusmeetmete ja -õiguste rakendamisel. Eesmärkide määratlemine aitab tagada, et kriisilahenduse otsused tehakse selgete ja ühtsete põhimõtete alusel ning et valitavad meetmed oleksid suunatud avalike huvide kaitsele.

Kriisilahenduse esmane eesmärk on kaitsta kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja teiste õigustatud isikute kollektiivseid huve. Kindlustusandja raskustesse sattumine võib ohustada kindlustuskaitse jätkumist ning kahjustada isikuid, kellel on kindlustuslepingust tulenevad nõuded. Seetõttu on oluline tagada, et kriisilahenduse käigus säiliks võimalikult suures ulatuses kindlustuskaitse ja täidetak kindlustuslepingutest tulenevaid kohustusi.

Teiseks eesmärgiks on finantsstabiilsuse säilitamine. Suure või süsteemselt olulise kindlustusandja raskused võivad mõjutada finantsturgu laiemalt ning tekitada ebakindlust teiste turuosaliste hulgas. Kriisilahenduse meetmetega püütakse vältida negatiivse mõju levikut finantssüsteemis ning säilitada turudistsipliini, tagades samal ajal, et kriisilahendamise kulud ei kanduks põhjendamatult teistele turuosalistele.

Kolmandaks eesmärgiks on kindlustusandja kriitiliste funktsioonide jätkuvuse tagamine. Kriisilahendusmeetmete abil püütakse tagada, et sellised teenused ja funktsioonid jätkuksid ka olukorras, kus kindlustusandja finantsseisund on oluliselt halvenenud.

Neljandaks eesmärgiks on vältida või vähendada vajadust kasutada avaliku sektori erakorralist finantstoetust või muid avalikke vahendeid. Kriisilahendusraamistik lähtub põhimõttest, et kindlustusandja raskuste lahendamisel peaksid esmajärjekorras kandma riske omandiõiguse instrumendi omajad (ettevõtja omanikud) ja võlausaldajad ning alles viimasena kaalutakse avalike vahendite kasutamist. See aitab kaitsta maksumaksjaid ning säilitada turudistsipliini.

Kriisilahendusmeetmeid tuleks rakendada ainult selliste kindlustusandjate korral, kes on makseraskustes või tõenäoliselt jäävad makseraskustesse, ning ainult juhul, kui kriisilahenduse eesmärkide täitmine on üldistes huvides vajalik ja proportsionaalne, võttes nõuetekohaselt arvesse kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja õigustatud isikute kollektiivsete huvide

kaitsemise eesmärki. Meetmeid tuleks kohaldada üksnes juhul, kui kindlustusandjat ei saa likvideerida tavalises maksejõuetusmenetluses, ilma et see mõjutaks põhjendamatult kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja õigustatud isikute kaitset, destabiliseeriks finantssüsteemi või takistaks kriitiliste funktsioonide kiiret üleandmist ja jätkumist, ning kui puudub mõistlik väljavaade alternatiivseks erasektori lahenduseks.

Lõiked 2 ja 3. Seega, kui kriisilahendusamet valib, millist kriisilahendusmeetet rakendada ja õigusi kasutada, arvestab ta, milline meede/meetmed ja õigused aitavad kõige paremini kaasa kriisilahenduseesmärkide saavutamisele. Kõik eesmärgid on võrdse kaaluga ning FI kriisilahendusüksus peab leidma tasakaalu eesmärkide saavutamise vahel ehk kriisilahendusametused ei tohiks seada ühte eesmärki üle teiste eesmärkide, vaid hindaksid igas olukorras eraldi, mis on kõige mõistlikum viis eesmärkide saavutamiseks.

Lõige 4. Kriisilahenduse korral tuleks otsida lahendusi, mis oleksid rahaliselt võimalikult „säästlikud“ (minimaalsed kriisilahenduskulud) ja hoiaksid ettevõtja väärtust alles nii palju kui võimalik. Väärtuse hoidmise põhimõtet ei kohaldata absoluutse reeglina – kui väärtuse hävimine on vajalik kriisilahenduseesmärkide täitmiseks, siis see on lubatud. Kulude minimeerimist ei tohiks siiski pidada eraldiseisvaks kriisilahenduseesmärgiks, vaid pigem põhimõtteks, millest kriisilahendusametused peaksid juhinduma, kui nad otsustavad, kuidas kriisilahenduse eesmärgi kõige paremini saavutada.

Lõige 5. Kindlustusandja kriitiliste funktsioonide jätkuvuse eesmärgi saavutamiseks valib FI kriisilahendusüksus lähenemise, mis tagab kindlustuskaitse katkematus. Nt võib selleks olla sildkindlustusandja meetme rakendamine.

Lõige 6. Riigi eelarveliste vahendite kasutamise vältimiseks või vähendamiseks tuleks eelistada muid rahastamise viise. Näiteks tuleks eelistada rahastu või kindlustuse tegemise skeemide kasutamist.

Eelnõu § 28. Kriisilahenduse algatamise tingimused

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artiklid 19–21 ning selles sätestatakse eeltingimused kriisilahenduse algatamiseks.

Lõige 1. Kindlustusandja suhtes saab algatada kriisilahenduse vaid siis, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- kindlustusandja on makseraskustes või esineb oht, et ta satub makseraskustesse (vt selgitust lõike 3 juures);
- puudub realistlik väljavaade, et mistahes meede (järelevalveline või eraõiguslik, nt kapitali suurendamine olemasolevate aktsionäride või kolmanda isiku poolt) võiks makseraskustesse sattumise ära hoida. Eesmärk on tagada, et kriisilahendust ei algatata enneaegselt, vaid ainult juhul, kui tavalised meetodid ei anna praktilist lahendust ja kindlustusandja raskustesse sattumine on tõenäoline. See kriteerium aitab keskenduda kriisilahenduse korral ainult sellistele juhtumitele, kus tavapärased abinõud ei suuda tagada kindlustusvõtjate ja finantssüsteemi huvide kaitset.
- kriisilahendus on avaliku huvi seisukohast vajalik (vt selgitust lõike 5 juures).

Lõige 2. Lõikes 1 sätestatud tingimused peavad olema täidetud ka siis, kui kriisilahendustegevus on vaja läbi viia muu kriisilahenduse subjekti suhtes.

Lõige 3. Kindlustusandja on makseraskustes või tõenäoliselt satub makseraskustesse, kui üks või mitu järgmist tingimust on täidetud:

- ta ei täida MCR-i või on ilmne, et ta seda lähiajal ei tee, sealjuures puudub selle täitmiseks realistlik väljavaade;
- ta ei vasta enam tegevusloa saamise tingimustele või ei täida olulises ulatuses õigusaktides sätestatud nõudeid või objektiivsetele tõenditele tuginedes on ilmne, et ta ei täida lähitulevikus olulises ulatuses talle õigusaktides kohalduvaid nõudeid, mis võivad olla aluseks tema tegevusloa kehtetuks tunnistamisele;
- tal ei ole piisavalt vara, et täita kohustisi või on ilmne, et lähiajal ei jätku varast kohustiste täitmiseks (IRRD direktiivi artikli 24 lõike 6 punkti b kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu, et täpsustada meetodikaid kindlustus- või edasikindlustusandja vara ja kohustiste väärtuse hindamiseks kriisilahenduse kontekstis);
- ta ei ole võimeline tasuma õigeaegselt oma võlgu ja muid kohustusi või objektiivsetele tõenditele tuginedes on ilmne, et ta ei ole selleks võimeline lähitulevikus;
- kindlustusandja taotleb avaliku sektori erakorralist finantstoetust.

Lõige 4 kohustab kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti juhti teavitama koheselt FI finantsjärelevalveüksust, kui ta on makseraskustes või esineb makseraskustesse sattumise oht. Säte on vajalik, et tagada FI õigeaegne teadlikkus kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti finantsraskustest. Õigeaegne teavitamine võimaldab järelevalveasutusel hinnata olukorra tõsidust, rakendada vajalikke järelevalvemeetmeid ja planeerida võimalikke toiminguid enne, kui raskused süvenevad ja ohustavad kindlustusvõtjate huve või finantssüsteemi stabiilsust. See nõue aitab ennetada olukordi, kus finantsprobleemid avastatakse liiga hilja.

Lõikes 5 on määratletud, millal on kriisilahendus avaliku huvi seisukohast vajalik. Esiteks peaks kriisilahendus aitama kaasa vähemalt ühe kriisilahenduseesmärgi saavutamisele. Teiseks peab kriisilahendusmeede olema proportsionaalne ning seda tohiks rakendada ainult siis, kui tavaline maksejõuetusmenetlus ei võimaldaks saavutada kriisilahenduse eesmärke sama hästi või täiel määral. Põhjenduspunkti 35 kohaselt tuleks selle kindlakstegemisel, kas kriisilahendusmeetmete rakendamine on avalikes huvides vajalik, arvesse võtta ka kindlustuse tagamise skeeme, mida kohaldatakse kindlustusandja suhtes, kes vastab maksejõuetusmenetluse või kriisilahenduse tingimustele.

Lõige 6. Kui kindlustusandja puhul on kriisilahenduse algatamise tingimustest täidetud kaks tingimust, sealjuures ei ole avaliku huvi tingimus täidetud, ei algatata kindlustusandja suhtes kriisilahendust, vaid FI järelevalveüksusel on kohustus kindlustusandja lõpetada (ehk pole kaalutlusruumi).

Lõige 7. Samal ajal, kui kriisilahenduses oleva ettevõtja suhtes viiakse läbi kriisilahendust, ei tohiks finantsjärelevalveüksus kasutada järelevalvelisi õigusi selle ettevõtja suhtes, välja arvatud, kui ta on saanud kriisilahendusüksuselt selleks nõusoleku.

Näiteks on komisjon selgitanud: IRRD artikli 19 lõige 2 nõuab, et pädevad asutused ei võtaks kriisilahendusmeetmete rakendamise perioodil meetmeid, välja arvatud juhul, kui kriisilahendusasutus sellega nõustub. Selles etapis on võimalik tegevusloa tühistamine, kuid kriisilahendusasutus võib mitte nõustuda pädeva asutuse poolt Solventsus II direktiivi artikli 144 alusel tehtava tegevusloa tühistamisega.

Sama käib ka muude järelevalveliste meetmete kohta.

Lõige 8. Selleks, et FI kriisilahendusüksus saaks hinnata, kas kriisilahenduse algatamise tingimus seoses kindlustusandja makseraskusega on täidetud, on tal vaja nõuetekohast sisendit, sh teavet vastavale järeldusele jõudmiseks. Selle eest aitab hoolitseda FI

finantsjärelevalveüksus, tagades, et kriisilahendusüksusel on olemas vajalik teave tingimustele vastavuse hindamiseks. Üksused konsulteerivad omavahel vastavale järeldusele jõudmisel.

Lõige 9. Kui kindlustusandja kuulub segakindlustusvaldusettevõtjale, kuid mitte otse, vaid vahepealse kindlustusvaldusettevõtja kaudu, siis kindlustusgrupi kriisilahendus tuleb läbi viia selle kindlustusvaldusettevõtja tasandil.

Lõikega 10 antakse kriisilahendusasutustele võimalus sekkuda ka muu grupi ettevõtja (valdusettevõtja) suhtes, isegi kui see ettevõtja ise ei ole kriitilises seisus, kui täidetud on järgmised kolm tingimust:

- üks või mitu selle ettevõtja tütarettevõtjast kindlustusandjat vastavad kriisilahenduse algatamise tingimustele;
- tütarettevõtjast kindlustusandja vara ja kohustiste seis on sellised, et tema makseraskustesse sattumine ohustab kindlustusgrupi teist kindlustusandjat või kindlustusgruppi tervikuna;
- kriisilahendustegevus ettevõtja suhtes on vajalik tütarettevõtjast kindlustusandja kriisilahenduseks või kindlustusgrupi kui terviku kriisilahenduseks.

Kokkuvõtvalt, kui ühe kindlustusandja probleemid võivad kahjustada kogu gruppi, võib kriisilahendus hõlmata ka emaettevõtjat.

Lõige 11. Kui lõike 1 punktide 1 ja 2 kriisilahenduse algatamise tingimused on täidetud, tuleb sellest ka teisi asutusi teavitada. Kui vastavale järeldusele jõudis kriisilahendusüksus, teavitab ta sellest finantsjärelevalveüksust ja vastupidi. Lisaks tuleb teavitada:

- sellise lepinguriigi finantsjärelevalve ja kriisilahendusasutust, kus kindlustusandja tegeleb olulise piiriülese kindlustustegevusega;
- kindlustuse tagamise skeeme, millesse kindlustusandja kuulub, kui see on kohaldatav ja vajalik kindlustuse tagamise skeemi funktsioonide täitmiseks;
- kindlustusgrupi ettevõtja korral kindlustusgrupi järelevalve teostajat ja kindlustusgrupi kriisilahendusasutust;
- RaMi;
- ESRB-d ja Eesti Panka ning
- finantskonglomeeraati kuuluva ettevõtja korral panganduse või/ja investeerimisühingute kriisilahendusasutust.

Eelnõu § 29. Otsus kriisilahendustegevuse kohta ja nõusolek pankrotimenetluse algatamise kohta

Lõige 1. FI kriisilahendusüksus hindab omal algatusel või FI finantsjärelevalveüksuse esitatud info põhjal (vt § 28 lõige 11), kas kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti korral on täidetud kriisilahenduse algatamise tingimused.

Lõige 2. Kui kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti suhtes on otsustatud läbi viia kriisilahendustegevus, peab vastav otsus olema põhjendatud. Ka kriisilahendustegevuse mitte läbiviimise kohta tehtud otsus peab olema põhjendatud (näiteks eeltingimused on täidetud, aga kriisilahendust ei algatata, siis tuleb põhjendada, miks ei algatata).

Lõige 3. Kuna kriisilahendustegevus hõlmab nii otsuse tegemist kriisilahenduse algatamise kohta kui ka otsuseid kriisilahendusmeetmete rakendamise ja kriisilahendusõiguste kohta, peaks otsuses ka kirjas olema millist kriisilahendusmeetmet rakendatakse ning kas lisaks taotletakse kindlustusandja lõpetamist (kui kriisilahendusasutus otsustab rakendada kriisilahendusmeetmeid (nt varade ja lepingute üleviimine teisele kindlustusandjale), siis osa ettevõtja tegevusest võib minna kriisilahenduse alla, kui samal ajal võib ülejäänud ettevõtja

suhtes algatada pankrotimenetluse). Samuti peaks otsus sisaldama teavet erihalduri määramise kohta ja muid meetmeid pankrotimenetluse alusel.

Lõige 4. Kui ettevõtja suhtes on algatatud kriisilahendus või ta vastab selle algamise tingimustele, võib selle ettevõtja suhtes pankrotiavalduse esitada ainult kriisilahendusüksus ise. Kui keegi teine tahab alustada maksejõuetusmenetlust (nt likvideerija või muu kriisilahenduse subjekti korral nt võlausaldaja, võlgnik), siis saab see toimuda ainult kriisilahendusüksuse nõusolekul.

Lõige 5. Eesmärk on tagada, et pankrotimenetlust ei algatata enne, kui kriisilahendusüksusel on olnud võimalus otsustada, kas nad sekkuvad. Selleks tuleb viivitamata teavitada FI-d pankrotimenetluse algamise vajadusest. See peab juhtuma isegi siis, kui ettevõtja ei ole veel ametlikult kriisilahenduse all, või otsust kriisilahendustegevuse läbiviimise kohta ei ole veel avalikustatud. See on selleks, et kriisilahendusüksus saaks reageerida enne, kui olukord eskaleerub tavapärasesse maksejõuetusmenetlusse.

Seega ei tohiks maksejõuetusmenetlus käivituda enne, kui on tehtud vajalikud teavitamised, ja FI kriisilahendusüksus on kas siis selgelt öelnud, et ta ei kavatse sekkuda, või kui on möödunud seitse päeva alates teavitamisest (st FI ei ole reageerinud ja vaikumisi loetakse, et nad ei sekku). See annab kriisilahendusüksusele aja mõelda ja otsustada, kas võtta kasutusele kriisilahendusmeetmed või lubada tavapärast pankrotti.

Eelnõu § 30. Kriisilahenduse üldpõhimõtted

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 22.

Lõikes 1 on sätestatud üldised põhimõtted, mida kriisilahendusmeetmete rakendamisel ja kriisilahendusõiguste kasutamisel tuleb arvesse võtta.

Punktid 1 ja 2. Kahjumi katavad esmajärjekorras omandiõiguse instrumendi omajad (ettevõtja omanikud) ning seejärel võlausaldajad vastavalt nende nõuete rahuldamisjärgule pankrotimenetluses. Pankrotimenetluses rahuldatakse KindlTS § 171 lõike 2 kohaselt kindlustuslepingutest tulenevad nõuded neile lepingutele vastava kattevara arvel eelisjärjekorras enne pankrotiseaduse § 146 lõikes 1 ja § 153 lõikes 1 nimetatud nõudeid ehk kriisilahenduse kahjumi katmise järjekorras on need nõuded teistest viidatud nõuetest taga pool. Oluline on ka tagada, et sama nõude rahuldamisjärguga võlausaldajaid koheldakse võrdselt. Arvestama peab ka seaduses sätestatud eranditega – näiteks ei ole lubatud teatud võlakohustusi kahjude kandmise kaasata (nt tagatud nõuded, töötajate nõuded, maksuvõlad). Seega üldpõhimõte on, et kahjusid kantakse tavapärases järjekorras, aga kui mõne konkreetse võlausaldajate rühma puhul on kaitse või erand ette nähtud, siis see erisäte on ülimuslik.

Punktid 3 ja 4. Kriisilahenduse läbiviimine tähendab ka, et kõik ettevõtja juhatuse ja nõukogu liikmed kutsutakse tagasi või vahetatakse välja, välja arvatud, kui nende jätkamine on vajalik kriisilahenduseesmärkide saavutamise tagamiseks, sealjuures peavad nii uued kui ka ametisse jäänud liikmed osutama igakülgsest abi kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks.

Punkt 5. Ettevõtja maksejõuetuse põhjustamise eest võivad füüsilised ja juriidilised isikud vastutada seaduses sätestatud alustel tsiviil- või kriminaalkorras. Aktiseltsi korral on nt juhatuse liikme vastutus sätestatud ÄS §-s 315 ja nõukogu liikme vastutus §-s 327. Karistusseadustiku § 384 reguleerib karistamist maksejõuetuse põhjustamise eest.

Punkt 7. KKELS § 63 lõike 2 kohaselt ei tohiks omandiõiguse instrumendi omajad, kindlustusvõtjad, kindlustatud, soodustatud isikud ja muud võlausaldajad kanda suuremat kahju, kui nad kannaksid, kui ettevõtja oleks likvideeritud pankrotimenetluses. Kahju kandmise hindamisel lähtutakse §-s 64 sätestatust.

Punkt 8. Kriisilahendustegevus viiakse läbi kooskõlas kaitsemeetmetega, mis on sätestatud seaduse 7. peatükis.

Lõige 2. Kriisilahendusmeetmete rakendamisel ja õiguste kasutamisel peab arvestama, kuidas see võib mõjutada teisi ettevõtjaid ja teiste riikide kindlustusvõtjaid, reaalmajandust ja finantsstabiilsust, kui kindlustusandja kuulub kindlustusgruppi, mille ettevõtjad tegutsevad erinevates riikides.

Lõige 3. Kriisilahendusmeetmete rakendamisel ja -õiguste kasutamisel peab arvestama Euroopa Liidu riigiabi käsitlevate õigusaktidega. Liidu riigiabi raamistik on defineeritud IRRD direktiivi artikli 2 punktis 42, olles ELi toimimise lepingu artiklitega 107, 108 ja 109 kehtestatud ning ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 4 või artikli 109 alusel vastu võetud määrustega ja kõigi muude liidu aktidega, sealhulgas suuniste, teatiste ja teadetega loodud raamistik.

Lõikega 4 võetakse üle IRRD direktiivi artikli 22 lõige 4, mis sätestab, et kui ettevõtja suhtes rakendatakse kriisilahendusmeetmeid, kohaldatakse selliste ettevõtjate töötajaskonna suhtes nõukogu direktiivi 2001/23/EÜ⁴¹ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, artikli 5 lõikes 1 sätestatut. Direktiiv 2001/23/EÜ on Eesti õigusesse üle võetud töölepingu seadusega (edaspidi *TLS*). Üldreeglina jäävad töölepingud ettevõtja üleminekul kehtima. Vastavalt *TLS* §-le 112 lähevad töölepingud muutumatu kujul üle ettevõtja omandajale vastavalt VÕS-ile, kui ettevõtja jätkab sama või sarnast majandustegevust. Kriisilahenduses, sarnaselt tööandja pankroti väljakuulutamise ja töölepingu automaatselt üle ei lähe.

Lõikega 5 nähakse ette, et FI kriisilahendusüksus teavitab vajaduse korral kriisilahendusmeetme või -õiguse rakendamisel ettevõtja töötajate esindajaid ning konsulteerib nendega. FI rakendab kriisilahendusmeetmeid ja kasutab kriisilahendusõigusi, ilma et see piiraks äriühingu juhtorganites töötajate esindatust. Tuleb silmas pidada, et juba FI koostatavad kriisilahenduskavad peaksid sisaldama menetlusi töötajate esindajate teavitamiseks ja nendega konsulteerimiseks vajaduse korral kogu finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse vältel. Vajaduse korral tuleb selles kontekstis järgida ka kollektiivlepinguid.

IRRD artikli 22 lõige 5 ei mõjuta tööandjate kohustusi teavitada ja konsulteerida töötajate esindajatega vastavalt ELi või riiklikele õigusaktidele.

Eelnõu 29. Väärtuse hindamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 23.

Lõiked 1–3. Väärtuse hindamise eesmärk on tagada, et kriisilahendus oleks õiglane ja läbipaistev nii ettevõtja, võlausaldajate kui ka laiemalt finantsstabiilsuse huvides. Maksejõuetu kindlustusandja vara ja kohustiste väärtuse hindamine peaks põhinema õiglastel, usaldusväärsetel ja realistlikel eeldustel, mis kehtisid ajal, mil kriisilahendusmeetmeid

⁴¹ Nõukogu direktiiv [2001/23/EÜ](#), 12. märts 2001, ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta

rakendama hakatakse. Õiglane hindamine peab kajastama vara tegelikku turuväärtust või selle õiglast väärtust, mitte olla kallutatud mingi osapoole kasuks. Ettevaatlik – tuleb arvestada riske ja ebakindlust, näiteks mitte ülehinnata vara väärtust või alahinnata kohustisi. Realistlik – hinnang peab vastama tegelikkusele, mitte toetuma liiga optimistlikele või ebarealistlikele eeldustele.

Enne igat kriisilahendustegevust tuleks hinnata ettevõtja vara, kohustisi ja õigusi. Seega tuleks esimene hindamine teha enne kriisilahenduse algatamise kohta otsuse tegemist. See on oluline selleks, et olla veendunud, kas kriisilahenduse algatamise tingimused on täidetud.

Väärtuse hindamiseks määrab FI kriisilahendusüksus sõltumatu eksperdi, kuid kui seda ei ole võimalik läbi viia sõltumatu eksperdi poolt, siis kiireloomulisust arvestades võib esialgse hindamise teha FI kriisilahendusüksus ning see kehtib hetkeni, kui on läbi viidud sõltumatu hindamine.

IRRD direktiivi artikli 24 lõike 6 kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu, et täpsustada, milliste asjaolude korral on isik sõltumatu kriisilahendusasutusest ja artikli 1 lõike 1 punktides a–e osutatud ettevõtjast (kindlustusandjatest ja emattevõtjast kindlustusandjatest ja valdusettevõtjatest). 2025. aasta 9. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi kriisilahenduse hindajate sõltumatust käsitleva RTS eelnõu kohta.⁴² Konsultatsioonipaberi kohaselt peavad hindajal olema piisav kvalifikatsioon, kogemused, teadmised ja ressursid, et viia hindamine läbi sõltumatult, ilma põhjendamatu sõltuvuseta avalikest asutustest või hinnatavast üksusest. Samas on lubatud kasutada üksuse sisemisi süsteeme, andmeid ja mudeleid, tingimusel et hindaja hindab neid kriitiliselt ning säilitab erapooletu ja ettevaatliku lähenemise. Hindaja sõltumatuse nõuded kehtivad nii IRRD direktiivi artikli 23 kui ka artikli 56 alusel tehtavate hindamiste puhul. Sõltumatus pole tagatud, kui hindamist teostab isik, kes on töösuhtes või muul viisil seotud asjaomase avaliku asutuse, sealhulgas kriisilahendusasutuse, või hinnatava üksusega. Seetõttu ei tohi hindaja olla nende asutuste ega üksuste töötaja, lepingupartner ega samasse kontserni kuuluv isik. Lisaks ei tohi hindajal olla olulisi majanduslikke huve ega huvide konflikti avalike asutuste või hinnatava üksusega, sealhulgas seoseid juhtorgani, kontrollivate aktsionäride, grupi üksuste või oluliste võlausaldajatega. Eraldi on sätestatud, et hindajat ei loeta sõltumatuks juhul, kui ta on olnud hinnatava üksuse audiitor eelneval aastal.

Lõige 4. Kui otsus kriisilahenduse algatamise kohta on tehtud, viiakse läbi teine hindamine. See on selleks, et:

- teha otsus, millist kriisilahendusmeedet rakendada;
- tagada, et ettevõtja kogu kahjum võetakse täies ulatuses arvesse;
- saada teavet selle kohta, kas või kui palju omandiõiguse instrumente tühistada või lahjendada;
- teha otsus tagamata kohustiste allahindamise või konverteerimise ulatuse kohta;
- teha otsus vara, kohustiste, õiguste ja kohutuste või omandiõiguse instrumentide kohta ja saada teavet, et teha otsus kriisilahenduses olevale ettevõtjale või asjakohasel juhul omandiõiguse instrumendi omajatele makstava tasu suuruse kohta, kui rakendatakse sildkindlustusandja meedet;
- teha otsus vara, kohustiste, õiguste ja kohustuste või omandiõiguse instrumentide kohta, mis võidakse üle anda kolmandast isikust omandajale.

⁴² EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards on the independence of valuers for resolution under Article 24\(6\), point \(a\), of the Directive \(EU\) 2025/1 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2024 establishing a framework for the recovery and resolution of insurance and reinsurance undertakings y](#)

Lõige 5. Hindamine peab olema läbi viidud kooskõlas KindlITS §-s 43 sätestatud vara ja kohustiste hindamisega (turupõhine hindamine), kuid säte annab paindlikkuse seda hindamist ka vajadusel kohandada, et võtta arvesse olukorda, kui ei ole täidetud kindlustusandja tegevuse jätkamise eeldus ning et võtta arvesse kriisilahendusmeetmete rakendamisega seotud konkreetseid asjaolusid.

Lõige 6. Väärtuse hindamise suhtes peaks kehtima kaebuse esitamise õigus, kuid sellist kaebust peab olema võimalik esitada ainult juhul, kui see käsitleb samal ajal ka kriisilahendusmeetme või -õiguse otsust.

Eelnõu § 32. Väärtuse lõplik ja esialgne hindamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artiklid 24 ja 25.

Lõikes 1 on selgitatud, millal on tegemist lõpliku väärtuse hindamisega ja millal on tegemist esialgse hindamisega. Nagu § 31 lõikes 2 on sätestatud, võib FI kriisilahendusüksus läbi viia väärtuse hindamise, kui väärtuse hindamist ei ole võimalik läbi viia sõltumatu eksperdi poolt. Lõplikuks loetakse väärtuse hindamist, kui selle on läbi viinud sõltumatu ekspert. FI läbiviidud hindamine on esialgne.

Lõige 2. Esialgsed hindamised peavad sisaldama varu (puhvrit) võimalike täiendavate kahjude katmiseks ning selle varu olemasolu peab olema asjakohaselt põhjendatud. See aitab tagada, et kriisilahenduse käigus ei hinnata ettevõtja olukorda liiga optimistlikult ning et on arvestatud võimalusega, et kahjud võivad tegelikkuses suuremad olla.

IRRD direktiivi artikli 25 lõike 4 kohaselt töötab EIOPA välja tehniliste standardite eelnõu, et täpsustada esialgses väärtuse hindamises arvesse võetava täiendava kahjumi puhvri arvutamise meetodikat.

Lõige 3. Kui kriisilahendustegevuse läbiviimise otsuse tegemisel tugineti esialgsele väärtuse hindamisele, tuleb lõplik väärtuse hindamine teha esimesel võimalusel.

Lõiked 4 ja 5. Lõplik väärtuse hindamine tagab, et kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti raamatupidamisarvestuses võetakse arvesse kahjum täies ulatuses. Lisaks annab see teavet, kas või millises ulatuses on vaja võlausaldajate nõudeid taastada või hüvitisi suurendada. Nimelt, kui hindamise tulemusel selgub, et ettevõtja vara netoväärtus on suurem, kui esialgse hindamise käigus leitud väärtus, võib FI kriisilahendusüksus suurendada mõjutatud võlausaldajate selliste nõuete väärtust, mis on allahinnatud või restruktureeritud. Kui kriisilahenduse käigus loodi sildkindlustusandja, mis võttis üle vara ja kohustusi, siis võib FI kriisilahendusüksus nõuda täiendavat tasu nende varade/kohustuste eest kas kriisilahendusmenetluses olevale ettevõtjale või (sõltuvalt olukorrast) omandiõiguse instrumendi omajatele.

Lõikega 6 võetakse üle IRRD direktiivi artikli 2 punkt 65 ehk mõjutatud võlausaldaja mõiste. Tegemist on isikuga, kelle nõudeõigus on seotud kohustisega, mille summat vähendatakse või mis konverteeritakse omandiõiguse instrumendiks.

Lõikes 7 on sätestatud, mida lõpliku väärtuse hindamise hindamisakt peab sisaldama. Aktile lisatakse:

- uuendatud raamatupidamise aruanne (ajaliselt ja sisuliselt ajakohastatud raamatupidamisandmed ehk kui tavapäraselt esitatakse raamatupidamisandmed eelmise

majandusaasta lõpu seisuga, siis kriisilahenduse korral tuleb need tuua jooksvale hetkele) ning hinnang vara ja kohustiste turuväärtuse kohta;

- finantsseisundi aruanne, sealhulgas asjakohasel juhul sõltumatu aktuaarifunktsiooni täitva isiku hinnang kindlustustegevuse seaduse §-s 45 sätestatud tehniliste eraldiste väärtuse kohta;
- lisateave vara, tehniliste eraldiste ja teiste kohustiste turuväärtuse ning bilansilise väärtuse kohta.

Lõige 8. Lõplikul väärtuse hindamisel tuleb esitada võlausaldajate jagamine klassidesse vastavalt nende nõuete rahuldamisjärkudele ning hinnang, kuidas omandiõiguse instrumendi omajate ja võlausaldajate klasse oleks eeldatavalt koheldud, kui ettevõtja oleks likvideeritud tavalises maksejõuetusmenetluses. See hinnang ei piira käesoleva seaduse §-s 64 sätestatud hindamise läbiviimist. IRRD direktiivi artikli 24 lõike 6 kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu, et täpsustada väärtuse hindamise ja §-s 64 sätestatud hindamiste eraldiseisvust.

Lõige 9. Hindamisel ei tohi arvestada võimaliku avaliku sektori finantstoetusega kriisilahenduse ajal.

5. peatükk. Kriisilahendusmeetmed

Kui kindlustusandja vastab kriisilahenduse algatamise tingimustele ning kriisilahendusamet on otsustanud tema suhtes kriisilahenduse algatada, on eelnõu peatükis 5 ette nähtud viis kriisilahendusmeetmeid, mida ta saab selle kindlustusandja suhtes rakendada. Neid meetmeid võib omavahel kombineerida. Tabelis 3 on esitatud kokkuvõtlik ülevaade kriisilahendusmeetmetest.

Tabel 3. Kriisilahendusmeetmete kokkuvõte (*allikas: Rahandusministeerium*)

Kriisilahendusmeetmed	
Kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimine	<ul style="list-style-type: none"> - kindlustusandja ei või sõlmida uusi kindlustuslepinguid; - kindlustusandja võib ainult hallata olemasolevat kindlustusportfelli; - peab vastama miinimumkapitalinõudele (edaspidi MCR) (vajadusel kindlustusandja rekaptaliseerimine); - lõpuks kindlustusandja lõpetatakse.
Kindlustusandja müümine	<ul style="list-style-type: none"> - kindlustusandja müüakse (äritingimustel) teisele kindlustusandjale (kellel peab olema kindlustustegevuseks tegevusluba); - antakse üle omandiõiguse instrumendid, vara/kohustised/õigused. Võib üle anda ka osaliselt; - kohaldub olulise osaluse omandamise/suurendamine/vähendamise hindamine; - tagasimüügi õigus – kohustus tagasi osta, kui on vastav kokkulepe; - osalise üleandmise korral alles jäänud kindlustusandja likvideeritakse.
Vara ja kohustiste eraldamine	<ul style="list-style-type: none"> - meetet saab kasutada ainult koos muu meetmega; - riik (RAM) asutab vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja või omab seda; - ettevõtjale antakse üle (langenud väärtusega või probleemsed) kindlustusandja või sildkindlustusandja vara, õigused või kohustised (tagasikandmise võimalus);

<p>Sildkindlustusandja asutamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - eesmärk neid hallata, et saada neist maksimaalne väärtus kätte (müük); - kui müüki ei saa mõistlikult teha, siis vara realiseeritakse aja jooksul. - riik (RaM) asutab FI ettepanekul kindlustusandja; - kindlustustegevuse tegevusluba, FI loal ei pea erandkorras luba olema (maksimaalselt 24 kuud); - FI loal võib sõlmida uusi kindlustuslepinguid (kui erandkorras tegevusluba ei ole); - kindlustusandja aktsiad, osad, vara, õigused ja kohustised või osa nendest võõrandatakse sildkindlustusandjale; - osalise üleandmise korral ülejäänud kindlustusandja likvideeritakse; - FI esindaja on juhatuses ja nõukogus; - kui turutingimused soodsamad – võõrandatakse vara jne erasektori ettevõtjale; - sildkindlustusandja lõpetatakse.
<p>Kapitaliinstrumentide ja kõlblike kohustiste allahindamine või konverteerimine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kindlustusandja rekapitalizeerimine – kindlustusandja vastab kriisilahenduse algatamise tingimustele, kuid selleks, et rakendada maksejõulisena likvideerimise meetet, on kapitali vaja (MCR ulatuses); - nõuded ja võlad konverteeritakse aktsiateks/osadeks (kindlustusvõtja saab nt osaluse sildkindlustusandjas või kriisilahenduses olevad kindlustusandjas või tema emaettevõtjas); - nõuete ja võla põhisummat vähendatakse, sh näiteks kindlustushüvitise suurus; - kindlustustingimusi võib muuta, nt kindlustussummasid vähendada (kuid ei tohi vähendada nii palju, et ei vastaks seadustest tulenevatele kohustuslikele miinimumnõuetele). - kindlustusnõuete allahindamine või konverteerimine viimase abinõuna.

1. jagu. Üldsätted

Eelnõu § 33. Kriisilahendusmeetmed

IRRD direktiivi põhjenduspunkti 55 kohaselt on tähtis tagada, et kriisilahendusasutustel on erinevates olukordades vajalik paindlikkus, et algatada kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimine, anda tema vara, õigused ja kohustised üle kindlustusvõtjate jaoks parimatel tingimustel või jaotada ülejäänud kahjumit. Seetõttu on asjakohane sätestada, et kriisilahendusasutused peaksid saama rakendada allahindamis- või konverteerimismeedet nii juhul, kui eesmärk on viia maksejõuetu kindlustusandja kriisilahendus läbi maksevõimelisena likvideerimise teel, kui ka juhul, kui kriitilise tähtsusega kindlustusteenused antakse üle ning kindlustusandja järelejäänud osa lõpetab oma tegevuse ja likvideeritakse. Selles kontekstis võib olla õigustatud kindlustustegevusega seotud kohustiste restruktureerimine, et tagada kindlustuskaitse olulise osa jätkumine ning kui seda loetakse olevaks kindlustusvõtjate parimates huvides.

Lõige 1. Seaduses on välja pakutud viis kriisilahendusmeetet, mida FI kriisilahendusüksus saab kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks rakendada ettevõtja suhtes, kes vastab kriisilahenduse algatamise tingimustele.

Kriisilahendusmeetmeid tuleks kavandada nii, et need sobiksid paljude erinevate enamjaolt ettearvamatute stsenaariumidega tegelemiseks, võttes arvesse võimalikke erinevusi kriisiolukorras oleva üksiku kindlustusandja ja laiema süsteemse kriisi vahel. Seetõttu peaksid kriisilahendusmeetmed hõlmama kõiki neid stsenaariume, kaasa arvatud kriisilahenduses oleva kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimine kuni tema lõpetamiseni, kriisilahenduses oleva kindlustusandja võõrandamine või aktsiate või osade müük, sildkindlustusandja loomine, maksejõuetu kindlustusandja langenud väärtusega või ebapiisava tootlusega portfelliges olevate varade ja kohustiste eraldamine, samuti kapitaliinstrumentide ja muude kõlblike kohustiste allahindamine või konverteerimine.

Lõige 2. Kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meede – probleemset kindlustusandjat ei likvideerita pankrotimenetluses, vaid tal lubatakse järk-järgult täita olemasolevad kindlustuslepingud kuni nende lõppemiseni, ilma uusi kindlustuslepinguid sõlmimata. Seega, kuigi ettevõtja on maksejõuline, ta likvideeritakse rahulikult – ta ei osuta enam uusi teenuseid, vaid lõpetab olemasolevad lepingud.

Lõige 3. Kindlustusandja võõrandamise meede ehk ettevõtja müümine, mille tulemusel antakse kindlustusandja aktsiad ja osad, vara, õigused, kohustised või osa sellest üle ostjale ehk kindlustusandja omandajale.

Lõige 4. Sildkindlustusandja peamine eesmärk on tagada maksejõuetu kindlustusandja kindlustusvõtjatele pakutavate kriitiliste funktsioonide jätkumine, mistõttu antakse kriisilahenduses oleva kindlustusandja omandiõiguse instrumentid, vara, õigused ja kohustised või osa nendest üle sildkindlustusandjale.

Lõige 5. Vara ja kohustiste eraldamise meede võimaldab anda kriisilahenduses oleva ettevõtja vara, õigused ja kohustised üle selleks loodud ettevõtjale (vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja). Selle ettevõtja asutab või omandab RaM (FI kriisilahendusüksuse ettepanekul).

Lõige 6. Allahindamis- või konverteerimismeede võimaldab omandiõiguse instrumente, kapitaliinstrumente ja muid kõlblikke kohustise alla hindannata või neid konverteerida (vt § 43 selgitusi).

Eelnõu § 34. Kriisilahendusmeetmete rakendamise üldpõhimõtted

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 26.

Lõige 1. Vara ja kohustiste eraldamise meedet saab rakendada vaid koos mõne teise kriisilahendusmeetmega. Muid meetmeid võib rakendada eraldi ja omavahel koos.

Lõige 2. Kui kriisilahendusmeetme rakendamine toob kaasa selle, et kindlustusvõtjad või muud võlausaldajad kannavad kahju või nende nõuded restruktureeritakse või konverteeritakse, tuleb rakendada kapitaliinstrumentide ja kõlblike kohustiste alla hindamist või konverteerimist koos vastava kriisilahendusmeetmega või vahetult enne seda.

Seega enne, kui kindlustusvõtjate või muude võlausaldajate nõudeid kärbitakse või konverteeritakse (nt vahetatakse omakapitaliks), tuleb kõigepealt vähendada või konverteerida ettevõtja kapitaliinstrumente ja muid kõlblikke kohustisi – see tähendab, et kõigepealt kasutatakse ettevõtjasiseseid vahendeid kahju katmiseks. Seega, kõigepealt peavad kahju kandma omandiõiguse instrumendi omajad (ettevõtja omanikud) ja investorid (aktsionärid, võlakirjaomanikud jms, kelle instrumendid on kvalifitseeritud kahjumikatmiseks), alles seejärel võivad kahju kanda tavalised võlausaldajad, sh kindlustusvõtjad.

Lõige 3. Kõlblikud kohustised on kohustised ja kapitaliinstrumendid, mis ei liigitu esimese, teise ja kolmanda taseme omavahendiinstrumendiks. Samuti kohustised, mida ei ole allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamisest välistatud (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 61 ülevõtmine).

Lõige 4. Kui kriisilahenduse käigus saadakse teatud tulu (nt vara müügist) pärast seda, kui on kaetud mõistlikud ja õiguspärased kulud, mis on seotud kriisilahenduse elluviimisega, siis ülejäänud tulu tuleb kõigepealt kasutada nendele isikutetele (nt kindlustusvõtjate ja teiste võlausaldajate) hüvitise maksmiseks, kelle nõudeid varem vähendati (ehk kes kandsid kahju) ja kelle nõuet ei kompenseeritud. Seega kõigepealt kaetakse kõik kulud, mis kriisilahenduse rakendamisega on põhjendatult tehtud (nt õigusabi, varade hindamine, ostja leidmisega seotud kulud jne) ning kui kriisilahenduses kirjutati nõuded (kindlustusvõtjate või teiste võlausaldajate nõuded) osaliselt maha, s.t nad said vähem kui nende täies mahus nõue, siis saadud tulu peab kõigepealt minema nendele selle vahe kompenseerimiseks. Teisisõnu, enne kui raha kasutatakse millekski muuks või jaotatakse teistele, tuleb kompenseerida osaliselt hüvitatud nõuded.

Lõige 5. Kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja õigustatud isikute kollektiivsete huvide kaitse on üks kriisilahenduse peamisi eesmärke. Kindlustuslepingust tulenevaid nõudeid võib konverteerida vaid väga viimase võimalusena, kui selliste nõuete konverteerimine toob kaasa parema kindlustusvõtjate kaitse võrreldes muu kriisilahendusmeetme rakendamise ja nõuete konverteerimisega. Kriisilahendusametused peavad hoolikalt kaaluma füüsiliste isikute ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate sõlmitud kindlustuslepingutest tulenevate nõuete võimaliku allahindamise või konverteerimise tagajärgi.

Lõiked 6 ja 7. Kui kindlustusandja võõrandamise või sildkindlustusandja meetme rakendamise korral antakse üle osa kriisilahenduses oleva ettevõtja varast, õigustest või kohustistest, siis likvideeritakse alles jäänud ettevõtja tavalises maksejõuetusmenetluses.

Lõikes 7 selgitatakse, millal ja kuidas tuleks lõpetada (likvideerida) kriisilahenduse käigus järele jäänud ettevõtja – nn *residual entity*, kellel on kriisilahenduse raames osa vara või kohustisi üle antud. Alles jäänud ettevõtja tuleb lõpetada mõistliku aja jooksul, kuid mitte kohe ja automaatselt. Likvideerimist võib edasi lükata, kuid see alles jäänud ettevõtja peab pakkuma ajutiselt teenuseid või tuge, et aidata uuel ettevõtjal või omandajal, kellele vara ja kohustised anti, kindlustustegevusega jätkata. Samuti võib esineda muid põhjuseid, miks alles jäänud ettevõtja olemasolu on vajalik, et saavutada kriisilahenduseesmärgid (nt finantsstabiilsuse kaitse, kindlustusvõtjate huvide tagamine) või et täita §-s 30 sätestatud üldpõhimõtteid.

Lõige 8 sätestab, et FI kriisilahendusüksus, Tagatisfond või RaM saab tagasi nõuda kulutusi, mis on tehtud kriisilahenduse läbiviimiseks. Näiteks saab lahutada selle kulu maha makstavate tasude summast, mida vastuvõtja maksab kriisilahenduses olevale ettevõtjale või omandiõiguse instrumendi omajale. Lisaks on võimalus nõuda see sisse kriisilahenduses olevalt ettevõtjalt ja ka lahutada see kulu kindlustusandja või vara ja kohustise ettevõtja tegevuse lõpetamisel tekkinud kulust. Nimetatud asutustel on eesõigus oma kulude hüvitamiseks enne üldjärjekorras olevate võlausaldajate nõudeid.

Lõikega 9 võetakse üle IRRD direktiivi artikli 26 lõige 6, mille kohaselt peab tagama, et kui kriisilahendusmeetme rakendamise või kriisilahendusõiguse kasutamise tulemusena antakse kriisilahenduses oleva ettevõtja vara, õigused või kohustised üle teisele ettevõtjale, ei kohaldata riigisisese maksejõuetusõiguse norme, milles käsitletakse võlausaldajatele kahjulike õigusaktide tühisust või mittetäidetavust. Lõike 8 kohaselt ei kohaldata pankrotiseaduse §-

des 110–116 sätestatud ehk FI tehingute suhtes tagasivõitmist. Näiteks kui FI kannab kriisilahenduse käigus kindlustusandja lepingud üle sildkindlustusandjale või müüb vara, siis ei saa hiljem vaidlustada neid tehinguid tagasivõitmise korras.

Lõikega 10 võetakse üle direktiivi (EL) 2017/1132⁴³ muudatused seoses ühinguõiguse sätete kohaldamata jätmisega kriisilahenduse ajal – kriisilahendusmeetmete rakendamisel ja kriisilahendusõiguste kasutamisel ei kohaldata ümberkujundamise, jagunemise ega ühinemise puhul omanike õiguste suhtes ÄS-is sätestatud. Direktiivist tulenevalt on eraldi välja toodud, et ei kohaldata ÄS §-des 391–405 ja 418–433¹⁰ ühinemise, §-des 491¹–491¹⁰ piiriülese ümberkujundamise ja §-des 477¹–477¹⁰ piiriülese jagunemise kohta sätestatud. KindlITS § 138 lõike 2 kohaselt on vaid Euroopa äriühingust kindlustusandja piiriülene ümberkujundamine lubatud. Kuigi kindlustusandjate jagunemine ei ole KindlITS § 139 kohaselt lubatud, ei kohaldata muu kriisilahenduse subjekti korral ka neid ÄS jagunemise sätteid.

Lõikega 11 võetakse üle direktiivi 2017/1132 artikli 84 lõike 3 muudatused, mille kohaselt ei kohaldata selle direktiivi artiklit 49, artikli 58 lõiget 1, artikli 68 lõikeid 1, 2 ja 3, artikli 70 lõike 2 esimest lõiku ning artikleid 72–75, 79, 80 ja 81 juhul, kui rakendatakse IDDR direktiivi kriisilahendusmeetmeid, -õigusi ja korda.

Direktiivi 2017/1132 artikkel 49 reguleerib eksperdi aruannet mitterahalise sissemakse kohta. Lõike 1 kohaselt koostab üks või mitu haldus- või kohtuorganite määratud või kinnitatud sõltumatut eksperti mitterahalise sissemakse kohta aruande enne äriühingu asutamist või talle tegevuse alustamiseks tegevusloa andmist. Kuna kindlustusandja asutamisel peab aktsiakapital või osakapital olema tasutud rahalise sissemaksena, siis artikkel 49 ei ole kindlustusandjate puhul asjakohane.

Kriisilahenduse ajal ei kohaldata ka direktiivi 2017/1132 artikli 58 lõiget 1, mille kohaselt tuleb märgitud kapitali olulise vähenemise korral kutsuda aktsionäride üldkoosolek liikmesriikide seadustes sätestatud tähtaja jooksul otsustamaks, kas äriühing tuleb lõpetada või peab võtma muid meetmeid. Kriisilahendus on erakorraline menetlus ning kui tavapärases olukorras on ettevõtja kõrgeim juhtimisorgan üldkoosolek, siis kriisilahenduse ajal on otsustusõigus kriisilahendusasutusel. Seetõttu ei kohaldata mh ÄS § 171, 172, 176 ja 292, 294 ja 294¹.

Direktiivi 2017/1132 artikli 68 lõiked 1–3 reguleerivad üldkoosoleku otsust suurendada kapitali. Direktiivi kohaselt peab kõik kapitali suurendamise otsused tegema üldkoosolek. Vajaduse korral teeb märgitud kapitali suurendamise otsuse kindlaksmääratud summa piires selleks volitatud äriühingu juhtorgan. Kui äriühingul on mitut liiki aktsiaid, hääletavad kapitali suurendamise või kapitali suurendamiseks loa andmise üle eraldi vähemalt iga aktsialiigi aktsionärid, kelle õigusi tehing mõjutab. Eesti õiguses on kapitali suurendamise kohta otsuse tegemine reguleeritud ÄS §-des 192, 192¹ ja §-des 339–342.

Direktiivi 2017/1132 artikli 70 lõike 2 esimene lõik reguleerib, et mitterahaline sissemakse tuleb esitada aruandes, mille enne kapitali suurendamist koostab üks või mitu sõltumatut eksperti, kelle on määranud või kinnitanud haldus- või kohtuorgan. ÄS § 344 kohaselt kohaldatakse sissemaksega aktsiakapitali suurendamisele aktsiaseltsi asutamisel sissemaksete tegemise ja aktsiate märkimise sätteid (§ 249). ÄS 194 kohaselt kohaldatakse osakapitali suurendamisel mh §-s 143 sätestatud (mitterahalise sissemakse väärtuse hindamine).

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [\(EL\) 2017/1132](#), 14. juuni 2017, äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (kodifitseeritud) (EMPs kohaldatav tekst) EMPs kohaldatav tekst

Direktiivi 2017/1132 artikkel 72 reguleerib rahalise sissemaksega kapitali suurendamist. Igal kapitali suurendamise juhul rahalise tasu eest tuleb aktsiaid pakkuda aktsionäridele eesõiguse alusel proportsionaalselt nende aktsiate osakaalule kapitalis. Aktsionäride eesõigus on sätestatud ÄS §-s 345. Osanike eesõigus on sätestatud ÄS §-s 193, kuid kuna KindITS § 115 lõike 4 kohaselt ei kohaldata osakapitali suurendamisele ÄS § 193, ei ole sellele viidatud ka välistuse tegemisel. Kuna artikkel 72 reguleerib mh ka seda, et liikmesriikide seadused võivad sätestada, et põhikiri, asutamisleping või kooskõlas käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud kvoorum-, häälteenamuse- ja avalikustamismõuetega tegutsev üldkoosolek võib anda volituse eesõiguse piiramiseks või välistamiseks äriühingu organile, kes on volitatud otsustama märgitud kapitali suurendamise põhikirjajärgse kapitali piires. Nõukogu õigus suurendada aktsiakapitali on sätestatud ÄS §-s 349.

Direktiivi 2017/1132 artikkel 73 reguleerib üldkoosoleku otsusega seonduvat märgitud kapitali vähendamiseks ning artikkel 74 reguleerib märgitud kapitali vähendamist mitut liiki aktsiate korral. Aktsiakapitali vähendamise otsustamine on sätestatud ÄS §-s 356 ja osakapitali vähendamise otsustamine on sätestatud ÄS §-s 197. Artikkel 75 reguleerib võlausaldajate tagatisi märgitud kapitali vähendamise korral, mis on Eesti õiguses reguleeritud ÄS § 358 lõikes 3 ja § 199 lõikes 3.

Direktiivi 2017/1132 artikkel 79 reguleerib märgitud kapitali vähendamist aktsiate sundtühistamise teel. Eesti õigus ei tunne sundtühistamise mehhanismi (v.a kriisilahenduse korral). Artikkel 80 reguleerib märgitud kapitali vähendamist selliste aktsiate tühistamise teel, mille omandab äriühing ise või mis omandatakse tema arvel ning artikkel 81 reguleerib märgitud kapitali tagasiostmist või vähendamist mitut liiki aktsiate korral (ÄS § 356 lõige 2).

Sildkindlustusandja asutamise korral ei ole asjakohane kohaldada ka ÄS § 246–248.

2. jagu. Kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimine

Eelnõu § 35. Kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meede

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 27.

Lõige 1. Meede tähendab olemasolevate kindlustuslepingute teenindamist ilma uute lepingute sõlmimiseta. Uute kindlustuslepingute sõlmimine on keelatud ning kindlustusandja võib tegutseda üksnes olemasoleva portfelli haldamisega kuni oma tegevuse täieliku lõpetamiseni.

Lõiked 2 ja 3. Kindlustusportfelli haldamiseks peab kindlustusandja täitma MCR-i (mis võimaldab tal jätkata olemasolevate kohustuste katmist, vajadusel nõutakse kapitali suurendamist (rekapitaliseerimist – kriisilahenduse käigus saab kapitaliinstrumendid (nt aktsiad, allutatud võlakirjad) ja muud kõlblikud kohustised (sh kindlustusandja võlad, erandkorras ka kindlustusnõuded) alla hinnata või konverteerida omakapitaliks) ning tema üle teostab FI järelevalvet kuni tema lõpetamiseni ehk isegi kui kindlustusandja tegevusluba on ära võetud (ei pea olema ära võetud meetme rakendamiseks), peab ta jääma kindlustusjärelevalve üldreeglite ja eesmärkide alla seni, kuni tegevus on lõplikult lõpetatud. Sealjuures peavad kindlustusandja vastutavad isikud ja töötajad vastama kuni kindlustusandja lõpetamiseni õigusaktidest tulenevatele nõuetele (et tagada nõuetekohane kindlustusportfelli haldamine).

Lõige 4. FI kriisilahendusüksus ja finantsjärelevalveüksus teevad koostööd, et jälgida kindlustusandja rahavooge ja kulusid. Sellel on mitu eesmärki: väärtuse säilitamine ehk ettevõtja väärtus ei tohi kriisi käigus kiiresti langeda, mistõttu tuleb vältida rahavoogude kontrollimatut äravoolu või tarbetuid kulusi; turukõlblikkuse säilitamine, et ettevõtja või selle

osad oleksid atraktiivsed potentsiaalsetele ostjatele (või teistele lahendustele), juhul kui plaanitakse vara müüki või restruktureerimist.

Üksuste koostöö käigus hinnatakse ka kindlustusandja kavandatud muudatusi seoses vara koosseisuga ning jälgitakse edasikindlustuskorda. Lisaks nõutakse vähemalt kord kvartalis aktuaari sõltumatuid ülevaateid tehniliste eraldiste ja reservi kohta.

Lõige 5. Kui rakendatakse kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meetet, võib FI kriisilahendusüksus:

- piirata või keelata igasuguse tasu maksmise aktsionäridele ja teistele omanikele (sh dividendid, kasumiosalus või muud omakapitalina käsitletavat tasud, teatud tüüpi võlakirjad);
- piirata või keelata ka muutuva (tulemuspõhise) tasu ja vabatahtlike pensionihüvede maksmist töötajatele või juhtkonnale.

Lõige 6. Kindlustusandja, kelle suhtes rakendati kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meetet, lõpetatakse, kui kindlustusandja vara, õigused ja kohustised või oluline osa nendest müüakse kolmandale isikule või kindlustusandja vara realiseeritakse täielikult ja tema kohustised täidetakse täies ulatuses (sõltuvalt kumb tegevus leiab aset varem).

Lõige 7. Kui maksevõimelisena likvideerimise meetet ei ole võimalik enam rakendada, kuna kohustiste väärtus ületab vara väärtuse, siis FI kriisilahendusüksus otsustab, kas lõpetada see kindlustusandja tavalises maksejõuetusmenetluses või rakendada muud kriisilahendusmeetet.

3. jagu. Kindlustusandja tasulisena võõrandamine, sildkindlustusandja asutamine ning vara ja kohustiste eraldamine

Eelnõu § 36. Kindlustusandja võõrandamise, sildkindlustusandja asutamise ning vara ja kohustiste eraldamise meetme rakendamise üldpõhimõtted

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 28, milles on reguleeritud kolme kriisilahendusmeetme üldised põhimõtted.

Meetmed hõlmavad kriisilahenduses oleva ettevõtja vara, kohustiste, õiguste või omandiõiguse instrumentide või osa nende üleandmist kriisilahenduses oleva ettevõtja ostjale, sildkindlustusandjale või vara ja kohustise valitsemise ettevõtjale.

Lõige 1. Ettevõtja võõrandamise, sildkindlustusandja ning vara ja kohustiste eraldamise meetmete rakendamiseks ei küsita kindlustusandja omaniku või kolmanda isiku nõusolekut. See annab kriisilahendusametusele võimaluse tegutseda kiiresti ja tõhusalt, ilma et peaks jälgima tavapäraseid äriühinguõiguse ja väärtpaperituruse seaduse protseduure, mis võiksid takistada või aeglustada kriisilahendust. Erand on ostja ja sildkindlustusandja puhul (ehk nemad peavad üleandmisega ka ise nõus olema).

Lõiked 2 ja 3. Kui § 34 lõike 3 kohaselt hüvitatakse tulu, mis tekib pärast mõistlike kulude sissenõudmist seoses kriisilahendusmeetme rakendamise või kriisilahendusõiguse kasutamisega esmalt kindlustusvõtjatele ja muudele võlausaldajatele, siis ostja (võõrandamise meetme rakendamisel) või sildkindlustusandja makstava tasu saavad kooskõlas § 34 lõikega 7 kriisilahenduses oleva ettevõtja omandiõiguse instrumendi omajad, kui nende omandiõiguse instrumendid on üle antud ostjale või sildkindlustusandjale ja kriisilahenduses olev ettevõtja, kui tema vara või kohustised või osa nendest on üle antud ostjale või sildkindlustusandjale.

Kui § 34 lõikes 3 ja 7 ei ole sätestatud teisiti, saab kriisilahenduses olevalt ettevõtjalt otse omandatud vara, õiguste ja kohustiste eest vara ja kohustiste valitsemise ettevõtjalt tasu see kriisilahenduses olev ettevõtja.

Lõikes 4 on viide seaduses sätestatud õiguskaitsemeetmetele (vt 7. peatüki selgitus).

Lõige 5. Vajadusel võib teha täiendavaid vara, kohustiste, õiguste või omandiõiguse instrumentide üleandmisi, kui see on vajalik kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks.

Lõiked 6–8. Koos õiguste üleandmisega saavad ostja ja sildkindlustusandja õiguse olla makse- ja arveldussüsteemi liige, reguleeritud väärtpaberituru osaline ja kindlustuse tagamise skeemi liige. Ostjal ja sildkindlustusandja peavad vastama nendes olemise ja osalemise tingimustele. Juhul, kui nad ei vasta nende olemise või osalemise tingimustele, ei või liikmeks või osaliseks olemist või nendes osalemist piirata põhjusel, et ostjal või sildkindlustusandjal puudub krediidireiting või see ei ole piisaval tasemel, et saada liikmeks või osaliseks (uutel üksustel pole alati veel krediidireitingut). FI kriisilahendusüksuse nõusolekul võib ostja või sildkindlustusandja olla määratud perioodil nimetatud süsteemi või kindlustuse tagamise skeemi liige või turu osaline ilma juurdepääsuluba omamata. See periood ei või olla pikem kui 24 kuud, samas võib ostja või sildkindlustusandja taotlusel FI kriisilahendusüksus seda perioodi pikendada.

Lõige 9. Sätte eesmärk on tagada, et kriisilahenduse käigus üle antud vara, õiguste või kohustistega seoses või nende suhtes ei säiliks mingeid nõudeõigusi nendel isikutel, kelle vara üle ei antud.

Eelnõu § 37. Vara ja kohustiste eraldamise meede

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 30 ning meetme põhieesmärk on hõlbustada portfelli üleandmist. Tegemist on meetmega, mida saab kasutada vaid koos mõne muu kriisilahendusmeetmega. Meede võimaldab anda kriisilahenduses oleva ettevõtja või sildkindlustusandja vara, õigused või kohustised üle eraldiseisvale ettevõtjale, et need kõrvaldada, hallata ja lõpetada.

Lõikes 1 on sätestatud olukorrad, mil vara ja kohustise eraldamise meetet tuleks rakendada (kui esineb mõni järgmistest olukordadest). Esiteks, kui turuolukorda arvesse võttes võib vara, kohustiste või õiguste realiseerimine tavalises maksejõuetusmenetluses ebasoodsalt mõjutada ühte või mitut finantsturgu. Teiseks, kui üleandmine on vajalik, et hõlbustada kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meetme rakendamist või tagada kriisilahenduses oleva ettevõtja või sildkindlustusandja korrapärase toimimise ning kolmandaks, kui portfelli üleandmine on vajalik parima likvideerimistulemuse saavutamiseks (nt otse pankrotis müües saaks vara eest vähem).

Lõige 2. Selle meetme rakendamiseks peab olema loodud vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja, kes võtab vastu ühe või mitme kriisilahenduses oleva ettevõtja või sildkindlustusandja kogu vara ja kõik õigused ja kohustised või osa nendest.

Lõike 3 kohaselt haldab vara ja kohustiste eraldamise ettevõtja talle üle antud portfelli eesmärgiga see lõpuks parima hinna eest võõrandada või nõuetekohaselt realiseerida.

Seega on vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja ülesandeks portfelli hallata eesmärgiga saada sellest maksimaalne väärtus kätte, proovides näiteks vara kas maha müüa või pikema aja jooksul hallata ja likvideerida ning mitte kohe maha kanda. Kui müüki ei saa mõistlikult teha,

siis vara lihtsalt realiseeritakse aja jooksul. Seda tehakse süsteemselt ja korralikult, mitte kiirustades.

Lõike 4 kohaselt peab vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja asutamisel FI kriisilahendusüksus selle ettevõtja asutamislepingu ja põhikirja heaks kiitma. Samuti peab ta heaks kiitma juhatuse ja nõukogu liikmete määramise, nende tasud ja ülesanded ning ettevõtja strateegilise plaani ja riskiprofiili.

Lõike 5 kohaselt määrab FI kriisilahendusüksus selle meetme rakendamisel hüvitise, mille eest vara ja kohustiste valitsemise ettevõtjale vara, kohustised ja õigused üle antakse. Selle hüvitisel võib olla nominaal (üleandmine võib toimuda näiteks ka sümboolse 1 euro eest) või negatiivne väärtus (varade/kohustiste üleandmise eest võib olla vaja peale maksta).

Lõige 6. Vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja eesmärk ei ole mitte ainult kriisilahenduses oleva ettevõtja vara, kohustiste ja õiguste vastu võtmine, vaid ka sildkindlustusandja meetme rakendamisel selle sildkindlustusandja vara, kohustiste ja õiguste omandamine.

Lõige 7. Vara ja kohustiste valitsemise ettevõtjaid võib olla ka mitu, sealjuures võib kriisilahenduses oleva ettevõtja portfelli üle anda ühele või mitmele vara ja kohustiste valitsemise ettevõtjale mitu korda.

Lõiked 8–10 reguleerivad vara, kohustiste ja õiguste tagasi andmist kriisilahenduses olevale ettevõtjale. Sellisel juhul peab see võimalus olema ette nähtud üleandmise lepingus ning kriisilahenduses oleval ettevõtjal on kohustus vara, kohustised ja õigused tagasi võtta. Samuti tuleb need tagasi võtta, kui nende klass ei vasta üleandmise tingimustele, mis on seatud üleandmise aluseks olevas lepingus. Tagasiandmine võib toimuda igal ajal ja see peab vastama portfelli üleandmise lepingus seatud üleandmise tingimustele.

Lõige 11. Vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja ei vastuta kriisilahenduse alla sattunud ettevõtja aktsionäride, osanike ja võlausaldajate ees – vähemalt mitte tavapärasel ärilises või juriidilises mõttes, välja arvatud juhul, kui selle juhtkond on raskelt hooletu või käitunud tahtlikult valesti.

Lõige 12. Konfidentsiaalsusnõuete järgimise tagamiseks peavad vara ja kohustiste valitsemise ettevõtjal olema kehtestatud sise-eeskirjad.

Eelnõu § 38. Kindlustusandja võõrandamise meede

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 31, mille kohaselt on üheks kriisilahendusmeetmeks kriisilahenduses oleva kindlustusandja müük (sh osaline müük).

Lõige 1. Meetme rakendamine tähendab, et FI kriisilahendusüksus võib nõuda kriisilahenduses oleva kindlustusandja võõrandamist, st tema omandiõiguse instrumentide, kogu vara, kõikide õiguste ja kohustiste või osa selle üleandmist ostjale, kes ei ole sildkindlustusandja.

Lõige 2. Kuna meetme rakendamise eesmärgiks on, et ostja jätkab kindlustustegevuse raames vastu võetud kindlustusportfelli haldamisega, peab tal olema ka kindlustustegevuse tegevusluba. Kui tal seda ei ole, vaatab FI finantsjärelevalveüksus tegevusloa taotluse läbi õigeaegselt, arvestades KindlTS-is sätestatud tegevusloa menetlemise tähtaegadega.

Komisjon on õigeaegset tegevusloa läbivaatamist selgitanud järgmiselt: täpne ajastus loa taotluste läbivaatamiseks vastavalt artikli 31 lõikele 4 jääb iga liikmesriigi pädeva asutuse otsustada. Luba peab olema olema üleandmise hetkel, mitte enne seda.

Lõige 3. Üleandmine peab toimuma äriilistel alustel, arvestades juhtumi konkreetseid tingimusi (nt turgude olukord, ajasurve, vara iseloom), ning see peab vastama EL riigiabi reeglitele. Kriisilahendusasutus peab tegema kõik mõistlikud pingutused, et saavutada võimalikult õiglane hind, mis vastab eelnevale väärtuse hindamisele, arvestades olukorra eripära.

Lõige 4. Kriisilahenduses oleva ettevõtja ostja nõusolekul võib ette näha tingimused tagasimüügi kohta, kui see on põhjendatud ning arvestades olukorra eripära. Tagasimüügi korral antakse portfell tagasi kriisilahenduses olevale kindlustusandjale või selle algele omandiõiguse instrumendi omajale. Kindlustusandja või algne omandiõiguse instrumendi omaja on kohustatud portfelli tagasi võtma.

Lõiked 5 ja 6. Kuna võõrandamise teel on võimalik omandada ka osa kindlustusandja omandiõiguse instrumentidest ning kui selle tulemusena omandatakse kindlustusandjas oluline osalus või seda suurendatakse, siis seadusest tulenevalt peab FI finantsjärelevalveüksus viima läbi olulise osaluse hindamise. FI finantsjärelevalveüksus peab arvestama, et hindamine ei põhjustaks viivitusi kriisilahendusmeetme rakendamises, sealjuures ei takistaks kriisilahenduseesmärkide saavutamist.

Kui hindamist ei ole lõpule viidud omandiõiguse üleandmise kuupäevaks, siis portfell antakse küll ostjale üle, aga osaluse hindamisaja ja portfelli müügi perioodi jooksul ei saa ostja hääletada seoses omandatud aktsiate või osadega. See õigus on ainult FI kriisilahendusüksusel, kuid ta ei pea seda õigust kasutama. Samuti ei vastuta ta hääleõiguse kasutamise või kasutamisest loobumise tagajärgede eest. Lisaks ei kohaldata selle perioodi jooksul KindITS §-s 121 sätestatud ehk osaluse ebaseadusliku omandamise tagajärgesid.

Lõiked 7–9. Kohe, kui osaluse hindamine on lõpule viidud, tuleb sellest ostjat teavitada. Kui otsus on positiivne, võib ostja teostada oma hääleõigust omandatud aktsiate ja osade suhtes selle otsuse teadasaamisest arvates. Kui otsus on negatiivne, ei ole ostjal õigust hääletada seoses nende aktsiate ja osadega ning see õigus on ainult FI kriisilahendusüksusel. Lisaks võib FI kriisilahendusüksus ostjalt nõuda teatud perioodi jooksul omandiõiguse instrumentide edasivõõrandamist, arvestades sealjuures kehtivaid turutingimusi. Samuti kohaldub sellisel juhul KindITS § 121 (ehk ei kohaldata lõike 6 punkti 3).

Lõige 10. Ostja saab koos üleantud portfelliga kõik õigused, mis olid kriisilahenduses oleval kindlustusandjal.

Eelnõu § 39. Sildkindlustusandja

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artiklid 32 ja 33. Sildkindlustusandja on kindlustusandja, kes on avaliku sektori asutuse omanduses või kriisilahendusasutuse kontrolli all. Sildkindlustusandja peamine eesmärk on tagada maksejõuetu kindlustusandja kindlustusvõtjatele pakutavate kriitiliste funktsioonide jätkumine.

Lõige 1. Kuna Eesti õiguse kohaselt on taoline õigus riigivaraseaduse kohaselt RaMil, siis on lõikes 1 sätestatud, et sildkindlustusandja asutab RaM (FI kriisilahendusüksuse ettepanekul). Sildkindlustusandja asutatakse, et võtta vastu kriisilahenduses oleva kindlustusandja kõik omandiõiguse instrumentid või osa nendest ning võtta vastu ja saada enda omandisse ühe või mitme kriisilahenduses oleva kindlustusandja vara ning kõik õigused ja kohustised või osa

nendest. See võib olla vajalik kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks ja kriisilahenduses oleva ettevõtja müümiseks.

Lõige 2. Sildkindlustusandja juhtkonda määratakse FI kriisilahendusüksuse esindaja või esindajad. Vastav ettepanek tehakse valdkonna eest vastutavale ministrile.

Lõige 3. RaM kooskõlastab FI kriisilahendusüksusega sildkindlustusandja asutamislepingu ja põhikirja, lõikes 2 nimetatata nõukogu ja juhatuse liikmed, kõikide nõukogu ja juhatuse liikmete ülesanded ja tasud, sildkindlustusandja strateegilise plaani ja riskiprofili.

Lõige 4. Kuna sildkindlustusandja on kindlustusandja KindITS tähenduses, kelle roll on jätkata kriisilahenduses oleva kindlustusandja kindlustustegevusega, kohalduvad talle ka KindITS sätestatud kohustused ja nõuded, sh tegevusloa nõue. Samuti teostatakse ta üle KindITS kohast järelevalvet. Tal on õigus kasutada kõiki õigusi, mis olid ka kriisilahenduses oleval kindlustusandjal.

Lõiked 5 ja 6. Erandkorras võib sildkindlustusandjale anda tegevusloa ilma, et ta vastaks oma tegevuse alguses lühiajaliselt KindITS-is sätestatud nõuetele. Selleks esitab FI kriisilahendusüksus taotluse FI finantsjärelevalveüksusele. Kui viimane otsustab sellise tegevusloa anda, märgib ta ajavahemiku, mille jooksul tehakse sildkindlustusandja suhtes erand, sealjuures ei tohi see periood olla pikem kui 24 kuud.

Tavapärased nõuded on mahukad ja aeganõudvad. Kindlustusandja tegevusloa saamiseks peab ettevõtja tavaliselt vastama KindITS sätestatud rangetele kapitali, juhtimise ja muudele nõuetele. Kui jäädakse ootama, kuni kõik need tingimused on täidetud, võib kriisiolukorras tekkida viivitus, mis seaks ohtu kindlustusvõtjate kaitse ja finantsüsteemi toimimise. Kriisi lahendamine peab olema kiire. Sildkindlustusandja peab saama alustada tegevust kohe pärast probleemse kindlustusandja ülevõtmist. Seetõttu lubatakse tal lühiajaliselt tegutseda ka ilma, et kõik regulatiivsed nõuded oleksid koheselt täidetud. Kuna see on vaid ajutine mehhanism, on erand maksimaalselt 24 kuud. Selle aja jooksul peab sildkindlustusandja kas viima end nõuetega vastavusse või tema portfelli müüakse, ühendatakse või likvideeritakse.

Lõige 7. Sildkindlustusandja tegevus peab olema kooskõlas EL riigiabi reeglitega. FI kriisilahendusüksus võib selleks ette näha sildkindlustusandja tegevuse piirangud.

Lõike 8 kohaselt ei kohaldata sildkindlustusandja asutajaõiguste teostamisele, juhtimisele ja järelevalvele riigivaraseaduse 6. peatüki 1. ja 3. jaos, välja arvatud §-s 88, sätestatud. Seaduse 6. peatüki 1. jagu reguleerib aktsionäri ja osaniku õiguste teostamist ja 3. jagu reguleerib juhtimist ja järelevalvet. Sildkindlustusandja juhtimisele kohaldatakse § 88, mis reguleerib riigi osalusega äriühingu juhtimise erisusi.

Lõige 9. Sildkindlustusandja eesmärk on müüa üle võetud kindlustusandja või vara, õigused ja kohustused edasi erasektorile niipea, kui turutingimused seda võimaldavad. See kõik peab toimuma kooskõlas liidu, sh Eesti konkurentsieskirjadega, et vältida turumoonutusi või ebaausat riigiabi. Seega on eesmärk piirata riigi sekkumise kestust ja ulatust kriisilahenduses, suunates vara võimalikult kiiresti tagasi erasektori kätte läbipaistval ja konkurentsivõrvalikul viisil.

Lõige 10. IRRD direktiivi artikli 66 lõike 3 kohaselt peab ka sildkindlustusandja kehtestama sise-eeskirjad konfidentsiaalsusnõuete järgmise tagamiseks.

Eelnõu § 40. Sildkindlustusandja asutamise meetme rakendamine

Lõige 1. Kuna sildkindlustusandja on loodud eesmärgiga võtta üle kriisilahenduses oleva kindlustusandja omandiõiguse instrumentid, vara, õigused ja kohustised või osa nendest, on lõike 1 kohaselt FI kriisilahendusüksusel õigus need sildkindlustusandjale üle anda.

Lõige 2. Üle antud kohustiste koguväärtus ei tohi ületada üle antud õiguste ja vara koguväärtust, sest kui üle antakse rohkem kohustusi kui vara, tekitatakse uuele üksusele juba algusest peale negatiivne netoväärtus, mis võib omakorda vajada täiendavat riigiabi või põhjustada edasist kahju. Sildkindlustusandja peab olema suuteline jätkama talle üle antud kohustuste täitmist, eelkõige kindlustusvõtjate, soodustatud isikute, kindlustatute ja kahjustatud isikute ees.

Lõige 3 reguleerib üle võetud omandiõiguse instrumentide, vara, õiguste ja kohustiste tagasi andmist kriisilahenduses olevale kindlustusandjale või algsetele omandiõiguse instrumendi omajatele, kes võtavad need tagasi, kui see on üleandmise lepingus eelnevalt kindlaks määratud ning kui teatud omandiõiguse instrumentid, vara, õigused või kohustised ei kuulu omandiõiguse instrumentide, vara või kohustiste klassi ega vasta üleandmise tingimustele, mis on seatud üleandmise aluseks olevas lepingus. Näiteks on lepingus täpselt määratletud, et üle antakse kindlustuslepingud, kindlustusvõtjate nõuded jne, aga kui üle antakse mõni kohustus, mis ei kuulu eelnevalt kindlaks määratud klassi, siis kehtib selle kohustise tagasiandmise õigus.

Lõike 4 kohaselt võib tagasiandmise teha igal ajal ja tagasiandmine peab vastama kõikidele üleandmise lepingus seatud üleandmise tingimustele.

Lõige 5. Pärast sildkindlustusandja meetme rakendamist võib vastavad omandiõiguse instrumentid, vara, õigused või kohustised üle anda kolmandast isikust ostjale.

Lõige 6. Sildkindlustusandja ei vastuta kriisilahenduse alla sattunud ettevõtja aktsionäride, osanike ja võlausaldajate ees – vähemalt mitte tavapärasel ärilises või juriidilises mõttes, välja arvatud juhul, kui selle juhtkond on raskelt hooletu või käitunud tahtlikult valesti.

Eelnõu § 41. Sildkindlustusandja lõpetamine

Lõikes 1 on sätestatud sildkindlustusandja lõpetamise tingimused. FI kriisilahendusüksus teeb otsuse lõpetamise kohta, kui üks tingimustest on täidetud. Sildkindlustusandja lõpetatakse, kui sildkindlustusandja:

- ühineb muu ettevõtjaga;
- ei vasta enam talle kohalduvatele nõuetele;
- vara, õigused ja kohustised või oluline osa nendest võõrandatakse uuele ostjale;
- vara realiseeritakse ja tema kohustised täidetakse täies ulatuses.

Lõike 2 kohaselt saab sildkindlustusandja lõpetamisel saadud tulu selle omanik. Kuna sildkindlustusandja on riigi osalusega äriühing, siis laekub see tulu riigieelarvesse. Sealjuures peab arvestama § 34 lõigetega 3 ja 7. Esmajärjekorras hüvitatakse tulu, mis tekib pärast mõistlike kulude sissenõudmist, kindlustusvõtjatele ja muudele võlausaldajatele ulatuses, mille võrra nõuded hinnati alla neid kompenseerimata. Lõige 7 reguleerib, mis viisil võib FI, RaM või Tagatisfond sisse nõuda kriisilahendusmeetmete rakendamisel või kriisilahendusõiguste kasutamisel tekkinud mõistlikud kulud.

Eelnõu § 42. Nõuded ettevõtja ning tema vara, õiguste, kohustiste ja omandiõiguse instrumentide võõrandamisele

Lõige 1. Kriisilahenduses oleva kindlustusandja, sildkindlustusandja või selle omandiõiguse instrumentide, vara, õiguste ja kohustiste müümisel tuleb järgida pakkumise nõudeid, sealjuures võib vara, õiguste ja kohustiste kogumeid pakkuda eraldi.

Lõige 2. Pakkumine peab olema läbipaistev ja ostu-müügiga üle antava vara, õiguste, kohustiste ja omandiõiguse instrumentide kohta ei esitata eksitavat teavet. Samuti ei tohiks ühte võimalikku ostjat asetada põhjendamatult soodsamasse ega ebasoodsamasse olukorda, võrreldes teiste võimalike ostjatega. Pakkumisel ei tohiks esineda ka huvide konflikti (et kellelgi müügiprotsessis osalejatest ei oleks isiklikku või asutuse huvi, mis mõjutaks müügitehingu objektiivsust) ja ühelegi võimalikule ostjale ei anta ebaõiglast eelist. Arvestada tuleks ka vajadusega kriisilahendus võimalikult kiiresti lõpule viia ning seda tuleks teha suurimat kasu andval viisil.

Lõige 3. FI kriisilahendusüksusel on õigus teha pakkumine ka kindlale võimalikule ostjale. Näiteks kui ainult üks kindlustusandja on valmis portfelli üle võtma, siis võibki pakkuda seda ainult talle.

Lõikes 4 on lõike 2 kohaldamise erand. Lõikega 4 nähakse ette, et FI kriisilahendusüksus võib põhjendatud juhul otsustada mitte kohaldada lõikes 2 sätestatud pakkumise korraldamise nõudeid, kui nende nõuete järgimine seaks ohtu ühe või mitme kriisilahenduseesmärgi saavutamise. Kriisilahenduse menetlus toimub tavapärasest turuolukorrast erinevates tingimustes, kus otsuste tegemine peab sageli toimuma väga lühikese aja jooksul ning piiratud teabe alusel. Sellises olukorras ei pruugi olla võimalik tagada täielikult läbipaistvat ja kõiki võimalikke ostjaid hõlmavat pakkumismenetlust, ilma et see kahjustaks finantsstabiilsust, kindlustusvõtjate huve või kriisilahenduse tõhusat elluviimist. Seetõttu võimaldab säte kriisilahendusüksusel erandina jätta kohaldamata lõikes 2 sätestatud nõuded, kui nende järgimine takistaks kriisilahenduse kiiret läbiviimist, vähendaks vara väärtust, raskendaks sobiva ostja leidmist või ohustaks muul viisil kriisilahenduse eesmärkide saavutamist. Erandi kohaldamine peab olema põhjendatud ning kriisilahendusüksus peab iga üksikjuhtumi puhul hindama, kas kõrvalekaldumine on vajalik finantsstabiilsuse tagamiseks, kindlustusvõtjate ja muude võlausaldajate kaitseks või avalike vahendite kasutamise vältimiseks.

Komisjon on direktiivi ülevõtmisega täiendavalt selgitanud (mittesiduv selgitus), et niipea, kui ei ole võimalik täita ühte IRRD artikli 29 lõikes 2 sätestatud nõudest, ei oleks võimalik korraldada müüki vastavalt sellele lõikele ning võiks kohaldada erand artikli 29 lõike 3 alusel. Seega võib artikli 29 lõikes 3 kasutatud väljendit „nõuded“ tõlgendada kui „üks nõuetest“.

4. jagu. Allahindamise või konverteerimismeede

Eelnõu § 43. Allahindamis- või konverteerimismeetme ulatus

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 35. Tegemist on n-ö ettevõtjasisese kahju kandmise mehhanismiga.

Lõige 1. Kriisilahendusasutustel on erinevates olukordades vajalik paindlikkus, et algtada kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimine, anda tema varad, õigused ja kohustised üle kindlustusvõtjate jaoks parimatel tingimustel või jaotada ülejäänud kahjumit. Seetõttu on asjakohane, et kriisilahendusasutused saavad rakendada allahindamis- või konverteerimismeedet nii juhul, kui eesmärk on viia maksejõuetu kindlustusandja kriisilahendus läbi maksevõimelisena likvideerimise teel, kui ka juhul, kui kriitilise tähtsusega

kindlustusteenused antakse üle ning kindlustusandja järelejäänud osa lõpetab oma tegevuse ja likvideeritakse.

Punkt 1. Selleks, et kindlustusandjat saaks maksejõulisena likvideerida, peab ta juriidiliselt olema maksejõuline. Selleks on vaja piisavalt kapitali Solventsus II nõuete järgi ja vahendeid lepingute täitmiseks. Kui tal pole piisavalt kapitali, tuleb ta enne meetme rakendamist rekapitalizeerida – muidu ei saa teda juriidiliselt maksejõuliseks pidada.

Punkt 2. Teiseks võimaluseks on nõudeõiguste konverteerimine või nende vähendamine. Näiteks muudetakse kindlustusvõtjate või muude võlausaldajate nõue aktsiateks või vähendatakse nõuete või võlainstrumentide põhisummat ehk vähendatakse seda osa, mille võlausaldaja või kindlustusvõtja võiks tavapäraselt tagasi saada. Oletame, et kahjunõue on 100 000 eurot, kuid see vähendatakse 60 000 eurole.

Kuna kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja õigustatud isikute kollektiivsete huvide kaitse on üks kriisilahenduse peamisi eesmärke, tuleks kindlustuslepingutest tulenevatele nõuete suhtes rakendada allahindamis- või konverteerimismeedet viimase abinõuna ning kriisilahendusamet peab hoolikalt kaaluma füüsiliste isikute ning väikeste ja mittekeerukate ettevõtjate sõlmitud kindlustuslepingutest tulenevate kindlustusnõuete võimaliku allahindamise tagajärgi.

Lõiked 2 ja 3. FI kriisilahendusüksus võib muuta küll kindlustuslepingu tingimusi, kuid ta ei tohi vähendada õigusaktides sätestatud kohustuslikke minimaalseid kindlustussummasid. Näide: kui kohtutäiturite kohustusliku ametikindlustuse kindlustussumma alampiir ühe kindlustusjuhtumi kohta on vähemalt 200 000 eurot, siis seda alammäära FI vähendada ei tohi.

IRRD artiklit 35 lõiget 1 võib tõlgendada nii, et see lubab ka kindlustusmaksete tõstmist, tingimusel et sellised muudatused toetavad IRRD artiklis 18 sätestatud kriisilahenduse eesmärkide saavutamist ning on kooskõlas NCWO põhimõttega.

Lõige 4. FI kriisilahendusüksus määrab summa, mille võrra asjakohased kapitaliinstrumendid, võlainstrumendid või muud kõlblikud kohustised alla hinnata või konverteerida, toetudes läbiviidud väärtuse hindamisele.

Lõige 5. Allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamine ei eelda ettevõtja õigusliku vormi muutmist, kuid FI kriisilahendusüksus võib vajadusel kaaluda selle muutmist. Juriidilise vormi muutmise vajadus võib tekkida seetõttu, et mitte iga ühinguvorm ei võimalda võlausaldajate nõudeid konverteerida omakapitaliks. Täpsustus annab kriisilahendusametile paindlikkuse – esmalt kasutatakse olemasolevat vormi, aga kui õiguslik raamistik ei luba, siis võib vormi muuta. Näiteks kindlustusühistu ei saa emiteerida aktsiaid, mida võlausaldajatele konverteerimiseks pakkuda, mistõttu võib osutada vajalikuks ta õigusliku vormi muutmise (kuigi AS § 478 lõike 1 kohaselt ei ole tulundusühistu ümberkujundamine lubatud, siis kriisilahenduses see ei kehti).

Lõiked 6–8. Kuigi allahindamis- või konverteerimismeedet tuleks rakendada maksejõuetu kindlustusandja võimalikult paljude erinevate tagamata kohustiste puhul, et tagada kriisilahenduse tulemuslikkus ja selle eesmärkide täitmine, tuleks teatavat liiki tagamata kohustised allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamisel välja jätta. Allahindamis- või konverteerimismeedet ei ole asjakohane rakendada tagatud, kollateraliseeritud või muul viisil garanteeritud nõuete suhtes, kuna selline allahindamine või konverteerimine võib olla ebatõhus või see võib avaldada negatiivset mõju finantsstabiilsusele.

Komisjon on direktiivi ülevõtmisega täiendavalt selgitanud (mittesiduv selgitus), et artikli 35 lõike 5 punktis a nimetatud tagatud kohustiste hulka ei kuulu kohustused, mis on tagatud kindlustuse tagatise skeemide kaudu.

Kriitiliste funktsioonide järjepidevuse huvides ei tuleks rakendada allahindamis- või konverteerimismeedet teatavate kohustiste suhtes, mis on seotud maksejõuetu kindlustusandja töötajatega, või kaubanduslike nõuete suhtes, mis on seotud kindlustusandja igapäevase toimimise jaoks kriitilise tähtsusega kaupade ja teenustega. Samuti ei tohiks allahindamis- või konverteerimismeedet rakendada maksejõuetu kindlustusandja pensioniskeemiga seotud kohustiste suhtes.

Süsteemse ülekandumise riski vähendamiseks ei tohiks allahindamis- või konverteerimismeedet rakendada maksesüsteemide liikmeks olemisest tulenevate selliste kohustiste suhtes, mille järelejäänud tähtaeg on lühem kui seitse päeva, ega kindlustusandjate, krediitiasutuste ja investeerimisühingute, välja arvatud samasse kindlustusgruppi kuuluvate ettevõtjate ees olevate selliste kohustiste suhtes, mille esialgne tähtaeg on lühem kui seitse päeva.

Kohustistega seotud erandid peaksid kehtima võrdselt nii kolmandates riikides kui ka liidus. Tagamaks, et kohustisi saab kolmandates riikides alla hinnata või konverteerida, on sätestatud, et loetelu hõlmab kohustisi, mis on reguleeritud kolmanda riigi õigusaktides.

Lõikega 9 sätestatakse loetelu olukordadest, mille esinemisel võib FI kriisilahendusüksus erandkorras välistada meetme rakendamise täielikult või osaliselt. Vastav õigus on, kui selliste kohustiste allahindamine või konverteerimine ei ole mõistliku aja jooksul võimalik või kui meetme mitte rakendamine on rangelt vajalik ja proportsionaalne kriitiliste funktsioonide ja põhiariliinide jätkuvuse saavutamiseks, et säilitada ettevõtja võime jätkata põhiliste toimingute ja tehingute tegemist ning teenuste osutamist. Samuti võib see olla vajalik ja proportsionaalne negatiivse mõju ulatusliku levimise vältimiseks, mis võib põhjustada olulisi häireid Eesti või liidu majanduses laiemalt. Meetme rakendamist on võimalik täielikult või osaliselt välistada, kui see põhjustaks kohustuste väärtuse vähenemise sellisel viisil, et muud võlausaldajad (pärast allutatud võlainstrumente) peaksid katma kahjumit suuremas ulatuses kui olukorras, kus vastavate kohustiste konverteerimine oleks välistatud. Samuti võib välistamine olla vajalik ja proportsionaalne, kolmandatele isikutele hüvitatakse nende isikukahju ja kahju, mis on kaetud kolmandate isikute kohustustega seotud kindlustuslepingutega, kui sellised lepingud on kohustuslikud.

Eelnõu § 44. Allahindamis- või konverteerimismeetme mõju omandiõiguse instrumendi omajale

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 36.

Lõikes 1 täpsustatakse, mida tehakse omandiõiguse instrumentidega allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamisel.

Punkt 1. Üheks võimaluseks on omandiõiguse instrumentide tühistamine või nende andmine võlausaldajatele, kelle nõudeõiguste suhtes rakendatakse konverteerimist.

Punkt 2. Kui kriisilahenduses oleva ettevõtja vara on suurem kui kohustised, siis konverteerides asjakohased kapitaliinstrumentid, võlainstrumentid või muud kõlblikud kohustised aktsiateks või muudeks omandiõiguse instrumentideks, kindlustusandja omakapital suureneb ja seniste omanike osalused vähenevad.

Lõike 2 kohaselt on asjakohane kapitaliinstrument kindlustusandja esimese, teise ja kolmanda taseme omavahend (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 63 ülevõtmine).

Lõige 3. Omandiõiguse instrumendi konverteerimisel tuleb kasutada konverteerimismäära (vt § 45).

Lõige 4. Valiku tegemisel, kas tühistada olemasolevad omandiõiguse instrumendid või vähendada nende arvestuslikku väärtust või teha mõlemat, võtab FI kriisilahendusüksus arvesse väärtuse hindamise tulemusi ja summat, mille võrra ta on otsustanud esimese taseme omavahendeid vähendada ja asjakohased kapitaliinstrumendid alla hinnata või konverteerida.

Lõiked 5 ja 6. Kui omandiõiguse instrumentide omandamise tulemusel tekib isikul oluline osalus ettevõtjas või see suureneb, viib FI finantsjärelevalveüksus läbi olulise osaluse hindamise vastavalt KindlTS-ile, sealjuures peab ta arvestama, et hindamine ei põhjustaks viivitusi meetme rakendamisel ega takistaks kriisilahenduseesmärkide saavutamist. Kui ta ei ole hindamist kapitaliinstrumentide konverteerimise kuupäevaks lõpule viinud, kohaldatakse § 38 lõiget 6.

Eelnõu § 45. Konverteerimismäär

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 37.

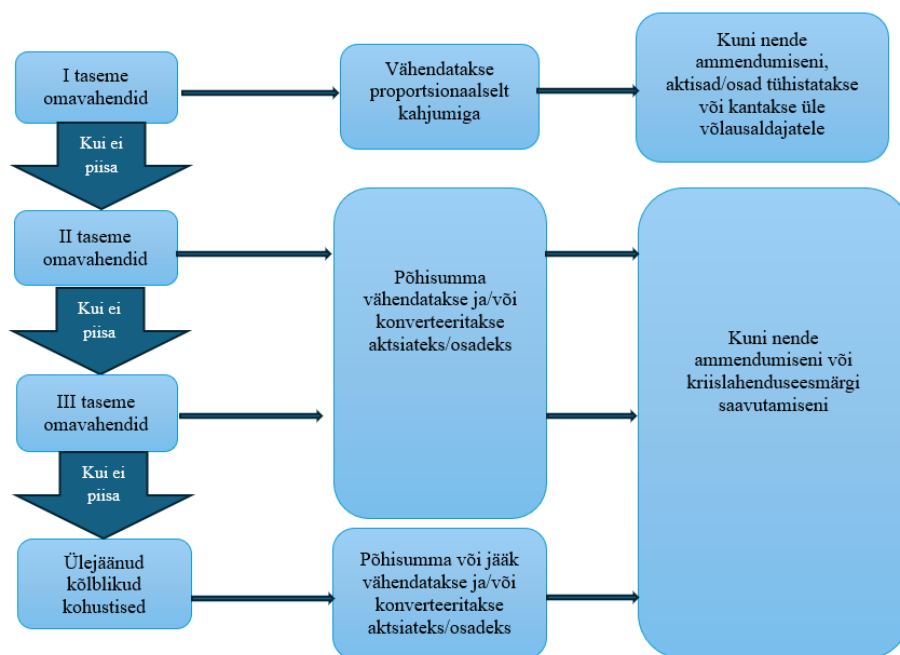
Lõige 1. Konverteerimismäär on tegur või koefitsient, mille alusel arvutatakse, kui mitu aktsiat või muud omandiõigust andvat instrumenti saab ühe konkreetse instrumendi või selle väärtuseühiku eest. Seda saab määratleda kas ühe konkreetse kohustise alusel (nt 1 võlakiri on 10 aktsiat) või rahalise ühiku järgi (nt iga 100 euro kohta 25 aktsiat).

Lõige 2. Kui FI kriisilahendusüksus kasutab õigust konverteerida kriisilahenduses oleva ettevõtja võlainstrumente ja kõlblikke kohustisi, sealhulgas kindlustuslepingutest tulenevaid nõudeid kindlustusandja, asjaomase emattevõtja või sellise sildkindlustusandja omandiõiguse instrumentideks, millele kindlustusandja või muu kriisilahenduses oleva subjekti vara, õigused või kohustised üle antakse, võib ta kohaldada kapitaliinstrumentide ja kohustiste eri klasside suhtes erinevat konverteerimismäära. Sealjuures peab ta jälgima, et oleks tagatud kooskõla ühe või mõlema punktis 1 ja 2 sätestatud põhimõttega. Esiteks peab määra kasutamise olema tagatud mõistlik hüvitis nendele võlausaldajatele, kes on kandnud kahju seoses allahindamis- või konverteerimisõiguse kasutamise ja teiseks peaks kõrgema nõude rahuldamisjärguga kohustiste konverteerimise määr olema kõrgem kui allutatud kohustistel.

Eelnõu § 46. Allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamise lisatingimused

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 38.

Lõikes 1 on esitatud n-õ hierarhia ehk FI kriisilahendusüksus rakendab allahindamist või konverteerimist samal põhimõttel nagu pankrotimenetluses nõuete rahuldamisel – s.t kindlas järjekorras.

Joonis 2. Allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamine (allikas: Rahandusministeerium)

Reeglina peaksid kriisilahendusasutused rakendama allahindamis- või konverteerimismeedet viisil, mis on kooskõlas võlausaldajate *pari passu* kohtlemisega ning kohaldatavate maksejõuetust käsitlevate õigusaktide kohaste kohustuslike nõude rahuldamisjärkudega.

Omavahendite liigitumine esimese, teise ja kolmanda taseme omavahenditeks sõltub kindlatest tunnustust ja piirangutest (vt KindlITS § 57). Esimese taseme omavahendid on näiteks kindlustusandja sissemakstud lihtaktsiakapital, korrigeerimisreserv ehk kõige stabiilsemad ja usaldusväärsemad vahendid kahjude katmiseks. Teise taseme omavahendid on näiteks allutatud kohustised (ehk teatud piirangutega vahendid). Kolmanda taseme omavahendeid saab kasutada ainult piiratud ulatuses ja ajutiselt riskide katteks. Eesti kindlustusandjate omavahendite kvaliteet on Euroopa keskmisest parem – piiranguteta esimese taseme omavahendite osakaal on 2024. aasta andmete põhjal üle 97%⁴⁴. Teise tasandi omavahendite osakaal on 3%.

Seega peaks kahjumi esmajärgus katma omavahendite koosseisu arvatud instrumentidega ning see tuleks jaotada omandiõiguse instrumendi omajate vahel kas aktsiate või osade tühistamise või üleandmise või osaluse olulise lahjendamise teel. Kui sellest ei piisa, tuleks allutatud laen konverteerida või alla hinnata. Kõrgema nõude rahuldamisjärjuga kohustisi tuleks konverteerida või alla hinnata ainult siis, kui allutatud laen on täies ulatuses konverteeritud või alla hinnatud.

Lõige 2. Kui näiteks selgub, et esialgne väärtuse hindamine (nt kui suur on kahjum ja kui palju tuleb omandiõiguse instrumendi omajate või võlausaldajate õigusi vähendada) oli liiga karm ja lõplik hindamine näitab, et tegelik kahju oli väiksem, siis tuleb võlausaldajatele ja seejärel omandiõiguse instrumendi omajatele hüvitada see osa, mida neilt „liiga palju“ võeti. Seda tehakse üleshindamismehhanismi kaudu.

Lõige 3. Otsustades, kas kohustusi tuleks alla hinnata või muuta omakapitaliks, ei konverteerita kõrgema nõude rahuldamisjärjekorraga kohustiste klassi, kui sellest madalama rahuldamisjärjekorraga kohustised on jäänud puutumata. Seega kõigepealt kaotavad

⁴⁴ EIOPA veebileht. European Insurance Overview Report 2025, [European Insurance Overview 2024](#)

aktsionärid, siis allutatud võlakirjade omanikud. Alles siis, kui nende nõuded on ammendatud, võib minna tavaliste võlausaldajate kallale. Ei ole lubatud võtta näiteks tavalistelt võlausaldajatelt (kõrgem järk) raha, kui allutatud võlakirjade omanikud (madalam järk) on puutumata.

Lõige 4. Nõuded, mis tulenevad omavahenditest (nt aktsionäride ja kapitaliinvestorite panus) on madalama rahuldamisjärguga kui muud nõuded (näiteks nõuded töötajate, teenuseosutajate, kindlustusvõtjate jne ees ei ole omavahenditest tulenevad).

Lõike 5 on ette nähtud kolm põhimõtet asjakohaste kapitaliinstrumentide, võlainstrumentide ja muude kõlblike kohustiste põhisumma alla hindamiseks. Esiteks peaks nõude vähendamine olema lõplik. Kui hiljem peaks selguma, et vähendus oli liiga karm, võib toimuda osaline üleshindamine (write-up) vastavalt lõikes 2 sätestatule. Teiseks ei anna vähendatud osa enam nõudeõigust (näiteks kui 100 miljoni euro suurune võlakirja vähendatakse 30 miljoni võrra, siis selle 30 miljoni osas pole isikul enam nõudeõigust). Erand on olemasolevatele kohustistele ning kui vähendamine vaidlustatakse kohtus, siis võib tekkida õigus kahjuhüvitisele. Kolmandaks ei saa omandiõiguse instrumendi omajad muud hüvitist, kui lõikes 6 sätestatud kompensatsioon emiteerimise näol.

Lõige 6. Selleks, et saaks teise ja kolmanda taseme omavahendi instrumendid konverteerida esimese tasandi omavahenditeks, võib FI kriisilahendusüksus nõuda ettevõtjalt aktsiate emiteerimist õigustatud isikutele.

Lõikes 7 on sätestatud tingimused asjakohaste kapitaliinstrumentide, võlainstrumentide ja muude kõlblike kohustiste konverteerimiseks. Esiteks emiteeritakse uusi omakapitali instrumente vaid kriisilahendusasutuse nõusolekul. Teiseks tuleb seda teha enne, kui riik sekkub (eesmärk on vältida olukorda, kus maksumaksja päästab ettevõtja ilma, et erasektor oleks kandnud kahju). Kolmandaks tuleb need üle anda viivitamata pärast konverteerimise õiguse kasutamist ning neljandaks kasutatakse konverteerimise määra, mis on kooskõlas §-ga 45.

Lõige 8. Kriisilahendusasutus võib nõuda, et ettevõtjal oleks alati kehtiv luba vajalike esimese tasandi instrumentide (nt aktsiate) emiteerimiseks, et tagada sujuv ja viivituseeta konverteerimine kriisiolukorras.

Eelnõu § 47. Allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamise õiguslik tagajärg

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 39.

Lõige 1. Kui FI kriisilahendusüksus rakendab kohustiste konverteerimisega seonduvaid õigusi ja kohustuste põhisumma või tasumata jäägi vähendamise, võlgade teisendamise või tühistamise kohta, avaldab ta oma otsuse, mis loetakse haldusakti kättetoimetamiseks HMS-i tähenduses. Haldusakt on kriisilahenduses oleva ettevõtja ning mõjutatud võlausaldajate ja omandiõiguse instrumendi omajate suhtes siduv vastava teabe avaldamisest.

HMS 62 lõike 2 kohaselt on üldpõhimõte, et koormav/õigusi piirav haldusakt tehakse teatavaks kättetoimetamisega. Samas HMS § 62 lõike 2 punkt 3 võimaldab haldusakti avaldamise kui avalikult teatavaks tegemise ette näha täiendavalt seadusega ning samuti määrata seadusega selliselt teatavaks tehtud haldusakti kehtima hakkamise alguse (§ 63 lõike 1 teine lause). Arvestades adressaatide õiguste kaitse vajadust, oleks kättetoimetamine parim lahendus, saab seadusega teha sellest põhjendatud juhul erandi ja näha ette teatavaks tegemise (meedias)

avaldamisega. Sellisel viisil teatavaks tegemine on ainuvõimalik, kuna kriisilahendus nõuab kiireid meetmeid ja FI kui kriisilahendusasutuse operatiivset sekkumist.

Lõiked 2 ja 3. Kui FI kriisilahendusüksus on vähendanud kohustise põhisummat või maksmisele kuuluvat jääki nullini, tingimuslike kohustuste nõuete suhtes, milles kohustise või nõude tingimus ei ole saabunud, loetakse selline kohustis tühistatuks ning seda ei saa ühegi järgneva menetluse käigus tõendada seoses kriisilahenduses oleva ettevõtja ega selle õigusjärglasest ettevõtja hilisema likvideerimise menetluses, välja arvatud kohtumenetluses. See säte kaitseb kriisilahendusprotsessi ja takistab võlausaldajatel hiljem esitada nõudeid varasemate, juba nullini viidud kohustiste alusel.

Kui FI kriisilahendusüksus on seda teinud osaliselt (mitte nullini), siis see osa kohustisest, mida vähendati, kaotab kehtivuse. Näiteks kui võlg on 100 000 eurot ja seda vähendatakse 60 000 euro võrra, siis alles jääb veel 40 000 euro suurune kohustis, mis jääb kehtima (ehk leping ei kaota kehtivust). Samas tuleb arvestada, et põhisumma vähenemisega muutub ka maksmisele kuuluv intress (kuna seda arvestatakse väiksemalt osalt) ning muutuda võivad ka muud tingimused.

Eelnõu § 48. Tuletisinstrumentidest tulenevate kohustise allahindamine või konverteerimine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 40. Tuletisinstrumentid on kriisilahenduses eriline juhtum, sest nende väärtus muutub pidevalt ja lepingud on sageli seotud tasaarvestuse (netting), tagatiste ja lõpetamise õigustega. Seetõttu ei saa nende suhtes allahindamist või konverteerimist teha samamoodi nagu tavaliste võlakohustiste puhul.

Lõige 1. Kui allahindamis- või konverteerimismeedet kohaldatakse tuletisinstrumentidest tulenevale kohustisele, rakendatakse eelnimetatud meedet üksnes tuletisinstrumenti lepingu lõpetamisel või pärast seda. Selline lähenemine on vajalik, kuna enne lepingu lõpetamist ei ole võimalik lõplikult kindlaks teha poolte vastastikuseid nõudeid ega kohustisi. Lepingu lõpetamine võimaldab määrata tuletisinstrumenti tegeliku väärtuse ning tagab, et allahindamise või konverteerimise aluseks võetakse lõppsaldo, mitte muutuv või tingimuslik väärtus.

Lõige 2 annab FI kriisilahendusüksusele õiguse lõpetada tuletisinstrumentileping, mille üheks pooleks on kriisilahenduses olev ettevõtja. See on vajalik, et võimaldada tuletisinstrumentidest tulenevate kohustiste lõplikku kindlaksmääramist ning vältida olukorda, kus lepingu jätkumine takistab kriisilahendusmeetmete rakendamist. Samas sätestatakse erand lepingute suhtes, mille lõpetamine ei ole lubatud tulenevalt seaduse § 43 lõikest 9.

Lõige 3. Kui tuletisinstrumentidetingute suhtes kohaldatakse tasaarvestuskokkulepet (*netting agreement*), hindab FI kriisilahendusüksus või tema poolt nimetatud sõltumatu ekspert sellistest tehingutest tuleneva vastastikuste kohustuste tasaarvestamisest järelejäänud nõude saldot tasaarvestuskokkuleppe tingimuste alusel.

Lõige 4 täpsustab põhimõtteid, mille alusel määratakse tuletisinstrumentidest tuleneva kohustise väärtus. Väärtuse kindlaksmääramisel tuleb kasutada sobivat meetodikat, mis võtab arvesse tuletisinstrumenti liiki ja vajaduse korral tasaarvestuskokkuleppe olemasolu, samuti tuleb määrata kindlaks ajamoment, mille seisuga tuletisinstrumenti väärtus arvutatakse. Lisaks tuleb hinnata lepingu lõpetamisest ja allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamisest tulenevat võimalikku kahju.

Kooskõlas IRRD direktiivi artikli 40 lõikega 4 on antud EIOPA-le õigus välja töötada tuletisinstrumente, s.h. tasaarvestuskokkuleppeid (*netting*) reguleeriv tehniline standard. 2025. aasta 9. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi tuletisinstrumentidest tulenevate kohustuste hindamise metoodikat ja põhimõtteid täpsustavate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta.⁴⁵

Eelnõu § 49. Konverteerimise tulemuslikkuse tagamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 41.

Lõiked 1 ja 2. Selleks, et tagada kohustiste tulemuslik konverteerimine, peab kindlustusandjal ja muul kriisilahenduse subjektil olema nõuetekohases summas aktsia- või osakapitali või muid esimese taseme omavahendeid, et emiteerida piisavalt omandiõiguse instrumente. FI kriisilahendusüksus jälgib kriisilahenduskava koostamisel ja haldamisel, et see nõue oleks täidetud.

Lõige 3. Ettevõtja asutamiselepingu või põhikirjaga ei või ette näha tingimusi, mis takistavad kohustiste konverteerimist omandiõiguse instrumentideks, sealhulgas ei või ette näha omandiõiguse instrumendi omajatele ostueesõigust või neilt kapitali suurendamiseks nõusoleku saamist.

6. peatükk. Kriisilahendusõigused ja riigi õiguse kohaldamine

1. jagu. Kriisilahendusõigused

Eelnõu § 50. Kriisilahendusõigused

Kriisilahendusmeetmete rakendamiseks peavad kriisilahendusametitel olema õigused. Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiiv artiklis 42 sätestatud üldised õigused.

Lõikes 1 on nimekiri põhilistest õigustest, mida FI kriisilahendusüksus saab kasutada kriisilahenduse läbiviimiseks. FI-l on õigus:

- nõuda asjaase puutuvatelt isikutelt vajalikku teavet;
- omandada kontroll ettevõtja üle;
- keelata uute kindlustuslepingute sõlmimine;
- lubada sõlmida uusi kindlustuslepinguid sildkindlustusandjal;
- anda üle kriisilahenduses oleva ettevõtja emiteeritud omandiõiguse instrumendid;
- anda teisele ettevõtjale üle kriisilahenduses oleva ettevõtja vara, õigused ja kohustised;
- restruktureerida kindlustuslepingutest tulenevad nõuded;
- vähendada nõuete põhisummat või maksmisele kuuluvat jääki;
- konverteerida võlainstrumente ja kõlblikke kohustisi omandiõiguse instrumentideks;
- tühistada võlainstrumendid (v.a § 43 lõike 7 erand);
- vähendada omandiõiguse instrumentide nimiväärtust või tühistada sellised instrumendid;
- nõuda omandiõiguse instrumentide või muude kapitaliinstrumentide (sh eelisaktsiate ja vahetusvõlakirjade) emiteerimist;
- muuta emiteeritud võlainstrumentide või muude kõlblike kohustiste tagasimaksmise tähtpäeva;
- muuta võlainstrumentidelt ja muudelt kõlblikelt kohustistelt makstava intressi summat või tähtpäeva, millest alates tuleb hakata intressi maksma, sealhulgas ka õigus maksed ajutiselt peatada;

⁴⁵ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards specifying methodologies and principles on the valuation of liabilities arising from derivatives](#)

- lõpetada finantslepingud ja tuletisinstrumendid;
- kutsuda tagasi ettevõtja juhid;
- õigus nõuda FI järelevalveüksuselt olulise osaluse hindamist seaduses ette nähtud menetlustähtaegu kohaldamata.

Lõige 2. Kui seadusest tulenevalt on teatud tehinguks või toiminguks vaja isiku nõusolekut, siis kriisilahendusmeetmete rakendamisel vastavat õigusnormi ei kohaldata. Erand on seoses RES ehk kriisilahendus ei tohiks kuidagi mõjutada RES rakendamist. Samuti ei kohaldata õigusnorme eelneva teate või prospekti või muu sellesarnase teabe või dokumendi esitamise või registreerimise kohustuse kohta. Selline regulatsioon on põhjendatud menetluse kiiruse ja efektiivsuse hädavajalikkusega. Nõusolekute saamine ja vormistamine kriisi tingimustes oleks ebaproportsionaalselt koormav ja aeganõudev. Kriisilahendusamet peaks olema õigus kasutada oma volitusi ilma finantsinstrumentide, õiguste, vara või kohustuste üleandmisele seatud piiranguteta või nende heakskiitmise nõueteta, mida tavaolukorras muul juhul kohaldataks tulenevalt seadustest.

Lõige 3. Vajaduse korral on FI-l õigus nõuda pädevalt reguleeritud väärtpaberiturul korraldajalt reguleeritud väärtpaberiturul finantsinstrumentidega kauplemise või noteerimise peatamist või lõpetamist, uute instrumentide kauplemisele või noteerimisele lubamist ning alla hinnatud instrumentide uuesti noteerimist või kauplemisele lubamist, ilma et tuleks täita prospektimäärusest tulenevat prospekti avaldamise nõuet.

Lõige 4 reguleerib asjaomaste registrite teavitamist ja kandeavalduse esitamist. Kriisilahendusmenetluse alustamise otsusel on muuhulgas ühinguõiguslikud tagajärjed, mille kohta tehakse kanne äriregistrisse, Eesti väärtpaberite keskregistrisse, samuti tehakse asjakohasel juhul FI kandeavalduse alusel kanded kinnistusraamatusse jmt.

Eelnõu § 51. Kriisilahendusõiguste kasutamine

Paragrahvis on reguleeritud FI õiguste kasutamisega n-ö kaasnevad õigused, võttes üle IRRD direktiivi artikli 42.

Lõiked 1–3. Näiteks võib FI:

- lubada finantsinstrumentide, õiguste, vara ja kohustuste üleandmist sõltumata kohustistest või koormatistest. Kui varade hulgas on näiteks kinnisvara, millel on hüpoteek ja see kinnisvara antakse kriisilahenduse käigus uuele üksusele, siis see säte võib anda õiguse see vara üle anda nii, et uus omanik saab selle ilma eelmiste kohustusteta;
- käsitleda vastuvõtjat kui kriisilahenduses olevat ettevõtjat koos tema õiguste, kohustiste ja tema tegevustega;
- nõuda teabevahetust ja abi andmist kriisilahenduses oleva ettevõtja ning vastuvõtja vahel;
- nõuda kindlustuslepingu tingimuste muutmist või nende kehtetuks tunnistamist või lepingupooleks oleva kindlustusandja asendamist vastuvõtjaga;
- anda edasikindlustusandja nõusolekuta üle edasikindlustusõigused, mis hõlmavad üleantud kindlustus- või edasikindlustuslepingust tulenevaid nõudeid;
- nõuda pädevalt reguleeritud väärtpaberiturul korraldajalt reguleeritud väärtpaberiturul uute omandiõiguse instrumentide noteerimist või kauplemisele lubamist või omandiõiguse instrumentide või võlainstrumentidega kauplemise või noteerimise peatamist või lõpetamist.

FI kriisilahendusüksus kasutab neid õigusi, kui see on nende hinnangul vajalik kriisilahenduse tulemuslikkuse tagamiseks ning ühe või mitme kriisilahenduseesmärgi saavutamiseks.

Lõiked 4 ja 5. FI kriisilahendusüksus võib kehtestada toimepidavuse tagamise korra, et tagada kriisilahenduse tulemuslikkus ja asjakohasel juhul vastuvõtja õigus tegevuse jätkamiseks ehk meetmed, mis tagavad, et tegevus ei katkeks kriisilahenduse käigus. Seega, kui ettevõtja (osa) antakse üle teisele ettevõtjale, peab see uus omanik suutma seda osa ka realselt edasi juhtida ja tegutseda. Kord sisaldab, kuidas jätkata kindlustuslepingutes tulenevate kohuste täitmist (sealjuures asendatakse lepingudokumentides kindlustusandja vastuvõtjaga). Samuti asendatakse kriisilahenduses olev kindlustusandja vastuvõtjaga kohtumenetluses, mis on seotud üle antud finantsinstrumendi, õiguse, vara või kohustisega.

Lõige 6. Kui lõike 1 punkti 2 kohaselt võib käsitleda vastuvõtjat kui kriisilahenduses olevat ettevõtjat koos tema õiguste, kohustiste ja tema tegevustega ning lõike 5 punkti 2 kohaselt asendatakse kriisilahenduses oleva kindlustusandja vastuvõtjaga kohtumenetluses, mis on seotud üle antud finantsinstrumendi, õiguse, vara või kohustisega, siis nimetatud õigused ei mõjuta kriisilahenduses oleva ettevõtja töötaja töölepingu lõpetamise õigust ja lepingupoole õigust kasutada lepingust tulenevaid õigusi, sealhulgas õigust leping üles öelda, milleks on lepingutingimuste alusel õigus kriisilahenduses oleva ettevõtja tegevuse või tegevusetuse tõttu enne üleandmist või vastuvõtja tegevuse või tegevusetuse tõttu pärast üleandmise lõpuleviimist.

Eelnõu § 52. Õigus määrata erihaldur

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 44.

Lõige 1. Direktiivi kohaselt võib kriisilahendusasutus võtta kriisilahenduses oleva ettevõtja oma täieliku kontrolli alla või määrata sellel eesmärgil erihalduri. Seaduseelnõu kohaselt on kriisilahenduse ajal ettevõtja juhtimine lahendatud erihalduri instituudi kaudu. Erihalduril peavad selleks olema vajalik kutsealane sobivus, oskused ja teadmised.

Erihalduri määramine võimaldab tagada, et ettevõtjat juhitakse kriisilahenduse eesmärkidest lähtudes, sõltumatult varasema juhtkonna võimalikest huvidest või tegevusetusest. See on oluline finantsstabiilsuse tagamiseks, ettevõtja väärtuse säilitamiseks ning kriisilahendusmeetmete tulemuslikuks elluviimiseks. Arvestades kriisilahenduse keerukust ja ajakriitilisust, on professionaalse pädevuse nõue vältimatu, et tagada otsuste kvaliteet, vähendada täiendavate kahjude tekkimise riski ning kaitsta kindlustusvõtjate ja teiste võlausaldajate huve.

Lõige 2. Erihalduril on õigus esindada, juhtida ja kontrollida kriisilahenduses olevat ettevõtjat. Erihalduril on kõik omanike ja juhtorganite õigused. Erihalduril on kriisimenetluses oleva ettevõtja juhtimisel erakorralised volitused, mida ta võib kasutada kooskõlas FI-lt saadud juhtnõoidega.

Lõige 3. FI määrab erihalduri volitused, sealhulgas võib seada tema tegevusele piiranguid. Erihalduri otsuste rakendamise jaoks on vajalik FI eelnev nõusolek.

Lõige 4. FI kriisilahendusüksus avalikustab erihalduri määramise otsuse, milles esitatakse erihalduri nimi, ametialane kvalifikatsioon ja hariduskäigu kokkuvõte, ametialased töö- ja ametikohad, mida erihaldur on varem pidanud ning tema tasustamise põhimõtted (näiteks asjaolu, et ta saab tasu, ei eeldata tasu suuruse avaldamist). See teave on avalik kuni erihalduri mandaadi lõppemiseni.

Lõige 5. Kui erihalduri kohustus satub vastuollu ettevõtja põhikirja või siseriikliku õigusega sätestatud juhtkonna muude kohustustega, siis kriisilahenduse eesmärgi täitmine on alati

prioriteet. Need vastuolud ei tähenda, et erihaldur rikuks õigust, vaid et tema tegevus ületab või eirab tavapäraseid äri- ja juhtimiskohustusi, mis kehtiksid tavalises olukorras.

Lõige 6. Erihaldur esitab FI-le erihalduri mandaadi alguses ja lõpus ning FI kriisilahendusüksuse määratud ajavahemiku tagant kirjalikud aruanded kriisilahenduses oleva ettevõtja finantsseisundi üksikasjaliku kirjelduse ja rakendatud meetmete põhjenduste kohta.

Lõige 7. Erihaldur määratakse kuni üheks aastaks. FI võib tähtaega erandkorras pikendada, kui erihalduri määramise tingimused on jätkuvalt täidetud.

Lõige 8. Finantsinspeksioon võib erihalduri igal ajal tagasi kutsuda ja määrata uue erihalduri.

Eelnõu § 53. Äritegevuseks vajalike teenuste ja vahendite tagamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 45 ning eesmärk on tagada, et ettevõtja äritegevus ei katkeks kriisilahenduse ajal või pärast seda – isegi siis, kui seotud tugiteenõtted on raskustes –, võimaldades turvalise ja sujuva ülemineku uuele juriidilisele üksusele.

Lõige 1. Tugiteenuste jätkumine kriisi ajal. Kui ettevõtja suhtes viiakse läbi kriisilahendust, võivad kriisilahendusasutused nõuda, et see ettevõtja või temaga samasse gruppi kuuluvad muud üksused jätkaksid vajalike operatiivsete teenuste või tugiteenuste osutamist (nt IT-tugi, raamatupidamine, kontoriruumid), et võimaldada ettevõtja tegevuse vastuvõtjale äritegevust tõhusalt jätkata. See kehtib ka siis, kui tugiteenuseid osutava ettevõtja suhtes on algatatud tavapärase maksejõuetusmenetlus.

Eesmärk on tagada, et kriisilahenduse all oleva ettevõtte elutähtsad teenused ei katkeks kohe – isegi kui teenusepakkujal endal on majanduslikud raskused.

Põhjenduspunktis 46 on selgitatud, et erijuhtudel, kui kindlustusgrupi teatavad ettevõtjad osutavad kriisilahenduses olevale kindlustus- või edasikindlustusandjale teenuseid, mis on olulised kindlustuskatte järjepidevuse tagamiseks, peaks kriisilahendusasutusel olema õigus tagada, et sellise olulise teenuseosutaja pakutavate kaupade tarnimist ja teenuste osutamist jätkatakse juhul, kui tema finantsseisund halveneb samasse kindlustusgruppi kuuluva kindlustus- või edasikindlustusandja maksejõuetuse tõttu ning sellise õiguse kasutamine on vajalik kindlustusgrupi teiste ettevõtjate pakutava kindlustuskatte järjepidevuse säilitamiseks. Need õigused võivad hõlmata kriisilahenduse õiguste kasutamist ja kriisilahenduse vahendite rakendamist olulise teenuseosutaja suhtes.

Lõige 2. Kui oluline teenuseosutaja on maksejõuetu või selleks peatselt muutumas, siis võib nõuda temalt otseselt või kaudselt pakutavate kaupade tarnimise või teenuse osutamise jätkumist kriisilahenduses olevale ettevõtjale ka pärast kriisilahendustegevuse läbiviimist.

Lõikes 3 on defineeritud oluline teenuseosutaja, kelle suhtes on FI kriisilahendusüksusel õigus kasutada § 53 lõikes 2 sätestatud õigusi. Tegemist on isikuga, kes kuulub kindlustusandjaga samasse gruppi ja osutab teenuseid, mida on vaja kindlustusandja tegevuse pidevaks toimimiseks või kindlustuskaitse katkematus tagamiseks.

Lõige 4. Kui tugiteenuseid osutab grupi ettevõtte, mis asub teises lepinguriigis, peab ka selle lepinguriigi kriisilahendusasutus aitama kaasa, et nende territooriumil asutatud ettevõtja jätkaks vajalike operatiivsete teenuste või tugiteenuste osutamist. Ja vastupidiselt, kui kriisilahendus viiakse läbi teises lepinguriigis, aga gruppi kuuluv ettevõtja asub Eestis, siis FI kriisilahendusüksus võib nõuda, et see ettevõtja jätkaks tegevust. Selle eesmärk on tagada, et

teises riigis toimuv kriisilahendus oleks efektiivne ja et äritegevuse üleandmine või jätkamine toimiks sujuvalt. Nõue aitab vältida olukordi, kus kriisilahendus takerdub grupisiseste üksuste koostöö puudumise tõttu ning kindlustusvõtjate huvid, finantsüsteemi stabiilsus ja kriisilahenduse eesmärgid jääksid ohus.

Lõige 5. Tingimused teenuste jätkamiseks. Kui teenuseid osutati enne kriisilahendust kehtiva lepingu alusel, siis tuleb teenuseid edasi pakkuda samasugustel tingimustel kuni lepingu lõpuni. Kui leping puudub või on lõppenud, tuleb teenuseid pakkuda mõistlikel tingimustel. Teenuse olulisus ei sõltu sellest, kas leping on sõlmitud, vaid sellest, kui hädavajalik see teenus on kriisilahenduse all oleva ettevõtte toimimise jaoks.

Eelnõu § 54. Kolmandas riigis asuva varaga või kolmanda riigi õigusega reguleeritud õiguste, kohustiste ja omandiõiguse instrumentidega seotud õigused

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 47.

Lõige 1. Kui kriisilahendustegevus on seotud kolmandas riigis asuva vara või kolmanda riigi õiguses reguleeritud omandiõiguse instrumentide, õiguste või kohustistega, võib Finantsinspektsiooni kriisilahendusüksus nõuda, et

- kriisilahenduses olevat ettevõtjat kontrolliv isik ja vastuvõtja teevad kõik vajaliku kriisilahendustegevuse täideviimise tagamiseks (nt tagada äriregistri kannete muutmine välisriigis, esitada dokumente kohalikele asutustele, allkirjastada lepinguid vastavalt kolmanda riigi õigusele);
- kontrolliv isik haldab vastuvõtja nimel omandiõiguse instrumente, vara või õigusi või täidaks kohustisi kuni kriisilahendustegevuse käivitumiseni;
- vastuvõtja mõistlikud kulud, mis on tehtud tulenevalt eelkirjeldatu tagamisest, kaetakse § 34 lõikes 8 sätestatu kohaselt ühel või mitmel viisil

Lõige 2. Asjaomastes lepingutes (lepingupool on kolmandast riigis) tuleks ette näha tingimus, et lepingupool nõustub kohustise allahindamise või konverteerimisega ning kohustise põhisumma või maksmisele kuuluva jäägi vähendamise, konverteerimise või tühistamisega, mida FI kriisilahendusüksus võib oma õigusi kasutades teha. Ehk teine osapool (nt investor) nõustub, et tema nõuet võib kriisi korral vähendada, muuta omakapitaliks või tühistada.

Lõige 3. FI kriisilahendusüksus võib nõuda, et ettevõtja esitaks talle sõltumatu õiguseksperdi kinnituse selle kohta, et lõikes 2 osutatud lepingutingimused on õiguslikult siduvad (ehk jõustatavad) ja tõhusad. Ehk kriisiolukorras ei oleks selle lepingupoole nõusolek vaid paberil, vaid see kehtib ja on rakendatav ka juriidiliselt.

Lõige 4 käsitleb olukorda, kus kriisilahendusasutus peab otsustama, kas teha toiminguid seoses kolmandas riigis asuva vara või kolmanda riigi õiguses reguleeritud omandiõiguse instrumentide, õiguste või kohustistega või mitte. FI peab olema veendunud, et kriisilahendus on tõhus ja kui ta pole selles veendunud, et kriisilahenduses olevat ettevõtjat kontrolliv isik ja vastuvõtja teevad kõik vajaliku kriisilahendustegevuse täideviimise tagamiseks, siis FI ei tee ka neid toiminguid. Seega, kriisilahendus võib hõlmata vara või õigusi, mis asuvad väljaspool ELi ja alluvad kolmanda riigi seadustele. Kui on selge, et kriisilahendus ei saa nende suhtes kehtida, ei tohi ka vastavaid korraldusi teha. Kui korraldus on juba tehtud, see ei kehti sellise vara suhtes. Eesmärk on vältida õiguslikke konflikte ja tagada, et korraldus kehtiks ainult seal, kus see seaduslikult võimalik on.

Eelnõu § 55. Lepinguliste kohustuste täitmine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 48.

Lõikes 1 ja 3. Juhul kui kriisilahenduses olev ettevõtja jätkab lepingust tulenevate põhikohustuste täitmist, sealhulgas täidab oma makse- ja ülekandekohustusi ja annab tagatisi, ei ole kriisiennetusmeetme või kriisiohjemeetme rakendamise ega selle kohaldamisega vahetult seotud mis tahes sündmus lepingute lõpetamise, peatamise, muutmise aluseks või tasaarvestuse õigust või lõpetamisel toimuva tasaarvestuse õiguse kasutamise aluseks. Sama kohaldatakse ka tütarettevõtjast kindlustusandja sõlmitud sellise lepingu suhtes, mis sisaldab kohustisi, mida tagab või toetab muul viisil emavettevõtja või kindlustusgrupi ettevõtja, või kindlustusgrupi ettevõtja sõlmitud sellise lepingu suhtes, mis hõlmab vastastikuste kohustuste täitmata jätmise sätet. See väldib ahelreaktsiooni, kus kriis ühes ettevõtjas võiks põhjustada kõigi grupi ettevõtete lepingute lõpetamise või tagatiste realiseerimise, kuigi need ise on toimivad.

Lõikes 2 on defineeritud kriisiohjemeede, mis hõlmab nii kriisilahendustegevuse läbiviimist kui ka erihalduri määramist ja määratud isiku kaudu kriisilahenduses oleva ettevõtja üle kontrolli omamist (IRRD direktiivi artikli 2 punkti 80 ülevõtmine).

Lõige 4. N-õ tunnustatud kolmanda riigi kriisilahendusmenetluse korral (vt selgitusi § 76 juures) käsitatakse selle riigi kriisilahendusmenetlust käesoleva paragrahvi kohaldamisel kriisiohjemeetmena.

Lõige 5. Kui lepingulised põhikohustused (nt maksed, hüvitised, tarned, tagatised) täidetakse jätkuvalt, siis kriisiennetus- või kriisiohjemeetme rakendamine (sh sellega seotud sündmused) ei anna automaatselt õigust:

- lepingu lõpetamiseks, peatamiseks, muutmiseks või tasaarvestuse või lõpetamisel toimuva tasaarvestuse teostamiseks, sealhulgas seoses tütarvõõtja sõlmitavate lepingutega, mille kohaseid kohustusi tagab või toetab muul viisil kindlustusgrupi ettevõtja ja mis sisaldavad vastastikuste kohustuste täitmata jätmise sätet;
- omandada või omada kontrolli kriisis oleva ettevõtja või mõne grupi liikme vara üle, kui leping sisaldab vastastikuste kohustuste täitmata jätmise sätet;
- mõjutada lepingulisi õigusi kriisis oleva ettevõtte või grupi liikme suhtes, kui leping sisaldab vastastikuste kohustuste täitmata jätmise sätet.

Lõige 6. Eelkirjeldatu ei piira lõikes 5 sätestatud õiguste rakendamist, kui see ei ole seotud kriisiennetus- või ohjemeetme rakendamisega või sellega vahetult seotud sündmusega. Kriisiennetus- ja ohjamismeetmete eesmärk on kaitsta süsteemi ja vältida automaatset lepingute kokkukukkumist. Samas, kui ilmneb muu reaalselt lepingut rikkuv sündmus, võivad pooled ikka kasutada oma õigusi (nt lõpetada leping, realiseerida tagatised, nõuda makseid).

Lõige 7. Eelnõu § 55 reguleerib makse- ja ülekandekohustuse peatamist ning § 56 reguleerib tagatisest tuleneva õiguse jõustamise piiramist. Vastavates paragrahvides sätestatud peatamist ja piiramist ei käsitata käesoleva paragrahvi lõigete 1, 2 ja 4 ning käesoleva seaduse § 57 lõike 1 kohaldamisel lepingulise kohustuse täitmata jätmisena.

Lõige 8 näeb ette, et paragrahvis sätestatud käsitatakse üldist kehtivust omavate sätetena Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 593/2008⁴⁶ artikli 9 tähenduses. Üldist kehtivust omavad sätted on sätted, mille järgimist peetakse riigi avalike huvide, näiteks tema

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 593/2008, 17. juuni 2008, lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I)

poliitilise, sotsiaal- või majanduskorralduse kaitsmise seisukohast niivõrd oluliseks, et need on kohaldatavad igas olukorras, mis kuulub nende reguleerimisalasse, olenemata sellest, milline õigus oleks lepingule kohaldatav määruse alusel.

Lõikega 9 võetakse üle IRRD direktiivi artikli 88 punkt 1, millega muudetakse finantstagatiskokkulepete direktiivi 2002/47/EÜ⁴⁷ artikli 1 lõiget 6 ning mille kohaselt ei kohaldata nimetatud direktiivi artikleid 4–7 piirangute suhtes, mis puudutavad pandiõigusel põhineva finantstagatiskokkuleppe mõju, ega lõpetamisel toimuvat tasaarveldust või tasaarvestust käsitlevate sätete suhtes, mida kohaldatakse kooskõlas EL finantssektori kriisilahenduse regulatsioonidega, ega piirangute suhtes, mis kehtestatakse liikmesriigi õiguse kohaselt antud sarnaste õigustega, et hõlbustada sama artikli lõike 2 punktis d osutatud mis tahes sellise ettevõtja korrapärasest kriisilahendusest, mille suhtes kohaldatakse kaitsemeetmeid, mis on vähemalt samaväärsed pankade ja kindlustusandjate kriisilahenduse kaitsemeetmetega.

Eelnõu § 56. Makse- ja ülekandekohustuse peatamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 49.

Lõiked 1–3. FI kriisilahendusüksusel on õigus peatada kriisilahenduses oleva ettevõtja lepingujärgsed makse- või ülekandekohustused alates § 68 lõike 1 punktis 1 nimetatud teate (edaspidi ka *peatamisteade*) avaldamisest kuni avaldamisele järgneva tööpäeva keskööni kriisilahenduses oleva ettevõtja asukohariigi aja järgi. See annab FI kriisilahendusüksusele täiendava ajavaru (nt 1–2 päeva), et hinnata olukorda ja rakendada sobivaid kriisilahendusmeetmeid. Kõik need kohustused tuleb täita viivitamata pärast peatamisperioodi lõppu. Ka vastaspoole antud lepingust tulenevad makse- ja ülekandekohustused peatuvad samaks ajavahemikuks.

Lõige 4. Eelkirjeldatud ei kohaldata mitte aga kõigi lepingute suhtes. Välistatud on lepingud, mis on sõlmitud süsteemide ja süsteemikorraldajatega, kes tegutsevad vastavalt arvelduste lõplikkuse direktiivile (makse- ja arveldussüsteemide seaduses määratletud arveldussüsteemide või nende korraldajate ees) ja kesksete vastaspoolte sõlmitud lepingud. Makse- ja arveldussüsteemid ning kesksed vastaspoolel on finantssüsteemi kriitiline infrastruktuur. Kui nendele tehtavad maksed või tarded peatuksid, siis kannataks kogu maksesüsteemi stabiilsus. Seega kaitstakse sedasi makse- ja arveldussüsteemide toimimist.

Makse- ja arveldussüsteemide toimimine on oluline selleks, et riigi majandus ja finantssüsteem oleksid stabiilsed, raharinglus toimiks tõrgeteta ja rahapoliitika tegemine oleks sujuv. Erasisikud, ettevõtted ja avaliku sektori asutused teevad igapäevaseid rahamakseid ja väärtpaberite ülekandeid makse- ja arveldussüsteemide vahendusel. Tõrked maksete liikumises häirivad kogu majanduse toimimist.⁴⁸

Lõige 5. Peatamise õiguse kasutamisel peab FI kriisilahendusüksus arvesse võtma selle mõju ja määrab selle õiguse kasutamise ulatuse vastavalt iga üksikjuhtumi asjaoludele.

Artikli 49 lõige 5 nõuab, et kriisilahendusasutused hindaksid nende sätte alusel võetavate meetmete võimalikku mõju. IRRD ei täpsusta ega piira arvestatavate mõjude liike, andes seega kriisilahendusasutustele vajaliku diskretsiooni hinnata kõiki asjakohaseid juriidilisi, finantsilisi ja operatiivseid tagajärgi kriisilahenduse eesmärkide valguses.

⁴⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2002/47/EÜ](#), 6. juuni 2002, finantstagatiskokkulepete kohta

⁴⁸ Eesti Panga veebileht. [Makse- ja arveldussüsteemid | Eesti Pank](#)

Eelnõu § 57. Tagatisest tuleneva õiguse jõustamise piiramine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 50.

Lõiked 1 ja 2. FI kriisilahendusüksus võib seada vastava teate avaldamisest kuni avaldamisele järgneva tööpäeva keskööni kriisilahenduses oleva ettevõtja asukohariigi aja järg piirangu tagatisest tuleneva õiguse jõustamisele. See on vajalik, et kriisilahendusüksusel oleks võimalik ajutiselt takistada tagatiste realiseerimist ettevõtja suhtes, mis on kriisilahenduses. Kui kõik tagatud võlausaldajad saaksid kohe ja korraga hakata tagatise realiseerima, siis see süvendaks kriisi, kahjustaks teisi võlausaldajaid ja ei annaks õiget pilti varade väärtuse kohta. Piirangud peaksid võimaldama saada tõese ülevaate maksejõuetu ettevõtja bilansist, ilma et selles kajastuksid väärtuste ja mahtude muutused.

Eelkirjeldatut ei kohaldata kõigi lepingute suhtes. Välistatud on lepingud, mis on sõlmitud süsteemide ja süsteemikorraldajatega, kes tegutsevad vastavalt arvelduste lõplikkuse direktiivile (makse- ja arveldussüsteemide seaduses määratletud arveldussüsteemide või nende korraldajate ees) ja kesksete vastaspoolte sõlmitud lepingud.

Lõige 3. Kui grupi tasandil toimub kriisilahendus, tuleb kehtestada järjepidevad piirangud kõigi seotud ettevõtjate osas. Kindlustusgruppide puhul, millel on mitmeid tütarettvõtjaid eri riikides, tähendab see, et kriisilahenduse piirangud peavad olema kooskõlastatud ja sümmeetrilised, et ei tekiks ebaõiglast kohtlemist ega õigusvaakumit.

Seega, kui kriisilahendus mõjutab makse- ja arveldussüsteeme (mille kaitse on § 65 lõigetes 12 ja 13), peavad kriisilahendusasutused tagama, et tagatiste realiseerimise peatamine ei rikuks nende süsteemide kaitset ega põhjustaks vastuolusid grupi eri üksuste vahel.

Eelnõu § 58. Lepingu lõpetamise õiguse peatamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 51. Eesmärk on tagada, et kui kriisilahendusasutus annab vara ja kohustised üle erasektorile või sildkindlustusandjale, on tal piisavalt aega üleantavate lepingute kindlakstegemiseks.

Lõikes 1 on defineeritud lepingu lõpetamise õigus. Tegemist on õigusega leping lõpetada, kohustuse täitmist kiirendada, lepingu lõpetamiseks või lõpetamisele pööramiseks meetmeid rakendada, kohustusi tasaarvestada, samuti muu sarnane kokkulepe või säte, mille tulemusel lepingupoolte kohustuse täitmine peatatakse, muudetakse või lõpetatakse või mis välistab lepingu alusel tekkiva kohustuse, mis muidu tekiks. Lepingu lõpetamise õiguse määramise eesmärk on tagada selgus olukordades, kus kriisilahendusmeetmete rakendamisel on vajalik ajutiselt piirata lepingupoolte võimalust tugineda lepingus sisalduvatele lõpetamise või kohustuste muutmise sätetele.

Lõige 2. Eeltoodust tulenevalt peaks kriisilahendusasutusel olema võimalik piirata kriisilahenduses oleva ettevõtja lepingupoolte õigust lepingud lõpetada enne, kui üleandmine on sooritatud. Sellised piirangud peaksid võimaldama saada tõese ülevaate maksejõuetu ettevõtja bilansist, ilma et selles kajastuksid väärtuste ja mahtude muutused, mis kaasneksid lõpetamisõiguste ulatusliku kasutamisega, ning need peaksid aitama vältida turul ebastabiilsuse tekitamist. Vastaspoolte lepingulisi õigusi ei tohiks siiski riivata rohkem kui minimaalselt vajalik. Peatamisperiood on vastava teate avaldamisest kuni avaldamisele järgneva tööpäeva keskööni kriisilahenduses oleva ettevõtja asukohariigi aja järgi.

Lõige 3. Sama õigus kehtib ka kriisilahenduses oleva ettevõtja tütarettevõtjaga lepingu sõlminud isiku puhul ning peatamisperiood kestab vastava teate avaldamisest kuni avaldamisele järgneva tööpäeva keskööni kriisilahenduses oleva ettevõtja tütarettevõtja asukohariigi aja järgi. Seda õigust on võimalik kasutada, kui:

- kriisilahenduses olev ettevõtja tagab sellest lepingust tulenevad kohustused või toetab seda muul viisil;
- lõpetamise õigus põhineb üksnes kriisilahenduses oleva ettevõtja maksejõuetusel või finantsseisundil;
- kriisilahenduses oleva ettevõtja puhul on kasutatud või võidakse kasutada üleandmisõigust ning selle lepinguga seotud tütarettevõtjast ettevõtja vara ja kohustised on üle antud ning vastuvõtja on need vastu võtnud või need veel antakse üle ning võetakse vastu või Finantsinspektsiooni kriisilahendusüksus tagab muul viisil piisava kaitse sellistele kohustustele.

Lõige 4. Lõpetamise õigust võib lepingupool kasutada enne peatamisperioodi lõppu, kui FI kriisilahendusüksus on lepingupoolt teavitanud, et lepinguõigusi ja lepingust tulenevaid kohustusi ei anta üle muule ettevõtjale või neid ei hinnata alla ega konverteerita.

Lõike 5 eesmärk on ette näha, millal ja kuidas lepingupool tekib uuesti õigus leping lõpetada (ehk kasutada lõpetamisõigust), pärast seda, kui kriisilahendusüksus on selle õiguse ajutiselt peatanud.

Peatamisperioodi lõppedes võib kasutada lõpetamise õigust vastavalt §-le 55 (lepinguliste kohustuste täitmine) nii, et:

- kui lepinguõigused ja lepingust tulenevad kohustused on üle antud muule ettevõtjale, võib lepingupool kasutada lõpetamise õigust vastavalt selle lepingu tingimustele üksnes vastuvõtja jätkuva või järgneva täitmist tingiva juhtumi korral (lepingupool ei tohi lõpetada lepingut automaatselt lihtsalt seetõttu, et see anti üle);
- kui lepinguõigused ja lepingust tulenevad kohustused jäävad kriisilahenduses olevale ettevõtjale ning FI kriisilahendusüksus ei ole rakendanud allahindamis- või konverteerimismeedet, võib lepingupool kasutada peatamisõiguse perioodi lõppemisel lepingu lõpetamise õigust vastavalt selle lepingu tingimustele (lepingupool võib lepingust väljuda kohe pärast ajutise peatamise perioodi lõppu lepingutingimustele).

Lõige 6. Lõpetamise õigust ei kohaldata kõigi lepingute suhtes. Välistatud on lepingud, mis on sõlmitud süsteemide ja süsteemikorraldajatega, kes tegutsevad vastavalt arvelduste lõplikkuse direktiivile (makse- ja arveldussüsteemide seaduses määratletud arveldussüsteemide või nende korraldajate ees) ja kesksete vastaspoolte sõlmitud lepingud.

Eelnõu § 59. Peatamis- ja piiramisõiguse lepinguline tunnustamine kriisilahenduses

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 52.

Lõige 1. Kui finantslepingu suhtes kohaldatakse kolmanda riigi õigust, siis peab selles lepingus kokku leppima, et lepingupool nõustub, et FI kriisilahendusüksus võib kasutada õigust peatada lepingust tuleneva kohustuse täitmine või piirata õigusi, ja tunnustama oma seotust §-s 55 sätestatud nõuetega.

Finantsleping on defineeritud direktiivi 2014/59/EL artikli 2 punktis 100 ning see hõlmab järgmisi lepinguid:

- väärtpaberitega seotud lepingud, sealhulgas:

- i) lepingud väärtpaberi, väärtpaberite rühma või indeksi ostmiseks, võõrandamiseks või laenamiseks;
 - ii) väärtpaberioptsioonid või väärtpaberite rühma või indeksi optsioonid;
 - iii) repotehingud või pöördrepotehingud seoses mis tahes sellise väärtpaberi, rühma või indeksiga;
- kaubalepingud, sealhulgas:
 - i) lepingud kauba või kaupade rühma või indeksi ostmiseks, võõrandamiseks või laenamiseks selle hilisema üleandmisega;
 - ii) kaubaoptsioonid või kaupade rühma või indeksi optsioonid;
 - iii) repotehingud või pöördrepotehingud seoses mis tahes sellise kauba, kaupade rühma või indeksiga;
- futuurlepingud ja forvardlepingud, sealhulgas lepingud (välja arvatud kaubalepingud) kauba või muud liiki vara, teenuse, õiguse või osaluse omandamiseks, võõrandamiseks või üleandmiseks kindlaksmääratud hinnaga hilisemal kuupäeval;
- vahetuslepingud, sealhulgas:
 - i) vahetuslepingud ja optsioonid, mis on seotud intressimääradega, hetke- või muude valuutakursilepingutega, valuutaga, aktsiaindeksi või aktsiaga, võlakirjaindeksi või võlainstrumendiga, kaubaindeksite ja kaupadega, ilmaga, heitkoguste või inflatsiooniga;
 - ii) kogutulu vahetustehingud, krediidiriski marginaali või krediidiriski vahetustehingud;
 - iii) mis tahes lepingud või tehingud, mis on sarnased alapunktis i või ii osutatud lepinguga, mille suhtes toimub korduv kauplemine vahetuslepingute või tuletisinstrumentide turul;
- pankadevahelised laenulepingud, mille puhul laenu tähtaeg on kolm kuud või vähem;
- eelnimetatud lepingute või kokkulepete raamlepingud.

EIOPA töötab välja RTS eelnõu, et täpsustada lepingulise tingimuse sisu, võttes arvesse selles osutatud ettevõtjate erinevaid ärimudeleid. 2025. aasta 9. oktoobril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi kriisilahenduse peatamisvolituste lepingulist tunnustamist käsitleva RTS eelnõu kohta.⁴⁹ Ühtse ja järjepideva lähenemise tagamiseks liikmesriikides ning erinevate õigussüsteemide ja lepinguliste vormide arvestamiseks sätestatakse kohustuslik miinimumsisu nimetatud lepingutingimustele. Nõue kehtib kõigile IRRD direktiivi artiklis 52 loetletud finantslepingutele sõltumata üksuse ärimudelist, isegi kui lepingutega seotud riskid võivad ärimudelite vaates erineda.

Lõige 2. Lõikes 1 sätestatud kohaldatakse finantslepingute suhtes, millega:

- võetakse uus kohustus või muudetakse oluliselt olemasolevat kohustust pärast käesoleva seaduse jõustumist;
- nähakse ette Eesti õiguse alusel sõlmitud lepingust tuleneva kohustuse täitmise peatamine või ühel või mitmel alusel lepingu lõpetamine või tagatistest tulenevate õiguste teostamine.

Lõige 3. Kui ettevõtja ei täida paragrahvis sätestatud nõudeid (nõustumise tingimuse lisamine lepingusse), võib sellele vaatamata kohaldada peatamise ja piiramise õigust.

Eelnõu § 60. Kindlustuslepingu ülesütlemise õiguse ajutine peatamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikli 53 lõiked 1 ja 2.

⁴⁹ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber: [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards on contractual recognition of resolution stay powers under Article 52 of the Directive \(EU\) 2025/1 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2024 establishing a framework for the recovery and resolution of insurance and reinsurance undertakings](#)

Lõiked 1 ja 2. FI kriisilahendusüksusel on õigus ajutiselt piirata ka kindlustusvõtjate õigust elukindlustusleping üles öelda või see õigus ajutiselt peatada. Seda juhul, kui kindlustusvõtjate, soodustatud isikute või kahjustatud isikute ees jätkatakse kindlustuslepingust tulenevate põhikohustuste täitmist (nt kahjuhüvitise maksmist). Vastav õigus on kuni peatamisteates avaldatud tähtjani.

Eelnõu § 61. Muude kriisilahendusõiguste kasutamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 54.

Lõige 1. Kriisilahendusüksusel on võimalik võtta täielik kontroll kriisis oleva ettevõtte üle – nagu oleks ta ise selle omanik ja juht. Näiteks peab tal olema õigus teha otsuseid, juhtida äritegevust, otsustada ettevõtja vara saatuse üle – müüa, restruktureerida, ülekanne jne.

Lõige 2. Aktsiate ja osadega kaasnevat hääleõigust ei saa kasutada kriisilahenduse ajal. See on oluline, kuna kriisilahenduse ajal on vaja vältida olukorda, kus senised omanikud (aktsionärid, osanikud, ühistu liikmed) saaksid oma hääleõigusi kasutada viisil, mis takistaks või segaks kriisilahendust.

Lõige 3. FI kriisilahendusüksus saab teostada kriisilahendustegevust FI juhatuse otsuse kaudu ka ettevõtja üle kontrolli omamata. Seega kriisilahendusüksus peab saama kiiresti ja haldusaktina rakendada kriisilahendusmeetmeid, ilma et ta peaks ettevõtja igapäevast juhtimist enda kätte võtma, sealjuures ettevõtjal on õigus hiljem see otsus vaidlustada.

Lõige 4. FI kriisilahendusüksus otsustab iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kas viia läbi kriisilahendus kooskõlas lõikes 1 või 3 sätestatuga, võttes arvesse kriisilahenduseesmärke ja kriisilahenduse üldpõhimõtteid, kriisilahenduses oleva ettevõtja seisundit ning vajadust tõhustada piiriüleste kindlustusgruppide kriisilahenduse tulemuslikkust. Kriisilahendused toimuvad väga erinevates olukordades – ettevõtja suurus, finantsseisund, tegevuse keerukus ja piiriülene struktuur võivad olla väga erinevad. Ühtne ja jäik lähenemine ei pruugi tagada kriisilahenduse eesmärkide täitmist. Säte annab paindlikkuse hinnata iga juhtumit eraldi ja valida kõige sobivam tegevusviis.

Lõige 5. FI kriisilahendusüksust ei loeta seaduse mõttes juhatuse liikmeks (de facto ega varijuhiks) isegi siis, kui ta tegelikult ettevõtet juhib kriisilahenduse käigus ehk kriisilahendusüksuse pädevus ja õigused ei muuda teda ettevõtja juhtorganiks ega too kaasa tavapärase juhatuse vastutuse üleandmist või kohustusi.

2. jagu. Õiguse kohaldamine

Eelnõu § 62. Eesti ja teise lepinguriigi õiguse kohaldamine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 46.

Kui Eestis läbiviidava kriisilahenduse korral asub üleantav vara teises lepinguriigis või üleantavad õigused ja kohustised on teise lepinguriigi õigusaktiga reguleeritud:

- kohaldub teise lepinguriigi õigus seoses üleandmisega;
- omandiõiguse instrumendi omajatel, võlausaldajatel ja kolmandatel isikutele ei ole õigust üleandmist takistada, vaidlustada ega tühistada selle teise lepinguriigi õiguse alusel;
- üleandmise vaidlustamine üksnes Eesti õiguse alusel;
- osalise üleandmise korral kohaldatakse Eesti õiguse (KKELS) kaitsemeetmeid.

Kui Eestis läbiviidava kriisilahenduse korral vähendatavad või konverteeritavad kapitaliinstrumendid, võlainstrumendid ja muud kohustised on reguleeritud teise lepinguriigi õigusaktiga või võlausaldaja asub teises lepinguriigis:

- kohaldatakse Eesti õigusest tulenevaid õigusi seoses vähendamise ja konverteerimisega;
- vaidlustada võib sellised toimingud Eesti õiguse alusel.

Liikmesriigid peavad osutama ka kriisilahendusasutusele, kes on teinud üleandmise või kes kavandab üleandmist, mõistlikku abi, et tagada, et aktsiad, osad või muud omandiõiguse instrumendid või vara, õigused või kohustised antakse vastuvõtjale üle kohaldatava riigisisese õiguse nõuete kohaselt.

7. peatükk. Õiguskaitsemeetmed

Eelnõu § 63. Õiguskaitsemeetmed osalisel üleandmisel ja allahindamis- või konverteerimismeetme rakendamisel

Lõige 1 kehtestab õiguskaitse nendele isikutele (nt aktsionärid, kindlustusvõtjad, hüvitisesaajad, võlausaldajad), kelle nõudeid ei kaasatud kriisilahenduses üleviimisel, kuna kriisilahenduses võib üle anda ka ainult osa kindlustusandja varast ja kohustistest. See tähendab, et mõned nõuded või omandiõigused jäävad üle andmata ja n-ö vanasse ettevõtjasse. Sellisel juhul rahuldatakse need nõuded, mida üle ei antud, vähemalt ulatuses, milles need oleks rahuldatud tavalises maksejõuetusmenetluses sellel hetkel, kui tehti kriisilahenduse algatamise otsus. Need, kelle nõudeid ei viida üle, ei tohi jääda halvemasse olukorda, kui nad oleksid jäänud ettevõtja tavalise pankrotimenetluse puhul.

Lõige 2. Kui FI kriisilahendusüksus on rakendanud allahindamis- või konverteerimismeetmeid, ei kanna omandiõiguse instrumendi omajad, kindlustusvõtjad, kindlustatud, soodustatud isikud, õigustatud isikud ja muud võlausaldajad, kelle nõuded on alla hinnatud või konverteeritud omakapitaliks, suuremat kahju, kui nad oleks kandnud tavalises maksejõuetusmenetluses sellel hetkel, kui tehti kriisilahenduse algatamise otsus.

Need lõiked tagavad õigluse ja õiguskindluse: keegi ei tohi kriisilahenduse käigus kaotada rohkem, kui ta oleks kaotanud, kui ettevõtja suhtes oleks algatatud pankrotimenetlus.

Eelnõu § 64. Omandiõiguse instrumendi omaja ja võlausaldaja õigus hüvitisele ning selle määramine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artiklid 56 ja 57.

Lõiked 1–4. Selleks, et hinnata ega keegi ei kaotanud rohkem, kui ta oleks kaotanud ettevõtja tavalise maksejõuetusmenetluse korral, hindab ja võrdleb sõltumatu isik viivitamata pärast kriisilahendusmeetme rakendamist võimalikku mõju isikutele, kui ettevõtja oleks likvideeritud tavalises maksejõuetusmenetluses, tegeliku mõjuga nendele isikutele kriisilahenduse tulemusel. Kui võrreldakse kahju või hüvitise suurust kriisilahenduse ja pankroti vahel, siis see peab põhinema järgmistel eeldustel:

- hindamine peab simuleerima olukorda, kus kriisis olev ettevõtja oleks lihtsalt pankrotti läinud – ilma kriisilahenduseta – sellel hetkel, kui kriisilahenduse otsus tehti;
- eeldatakse, et kriisilahendusmeetmeid poleks rakendatud;
- võetakse arvesse lepingute asendamise realistlikku hinda;
- riigi erakorralist rahalist tuge ei tohi arvesse võtta.

Järelhindamise eesmärk ei ole tagantjärele rekonstrueerida kõiki tavalise maksejõuetusmenetluse võimalikke ja hüpoteetilisi arenguid, vaid viia läbi sõltumatu ja objektiivne võrdlev hinnang, mis põhineb realistlikel ja põhjendatud eeldustel selle kohta, milline oleks olnud isikute kohtlemine tavalises maksejõuetusmenetluses kriisilahenduse algushetkel teada olnud asjaolude põhjal.

Kuigi tavaline maksejõuetusmenetlus võib teoreetiliselt pakkuda täiendavaid võimalusi vara suurendamiseks, sealhulgas tagasivõitmise teel, on selliste meetmete tulemuslikkus alati ebakindel ning sõltub mitmest asjaolust, nagu nõuete edukus, menetluse kestus ja kulud ning vara tegelik kättesaadavus. Seetõttu ei lähtuta järelhindamisel maksimaalsest võimalikust tulemusest, vaid tõenäolisest ja mõistlikult prognoositavast tulemusest, mida oleks olnud võimalik saavutada tavapärasel maksejõuetusmenetluses.

IRRD direktiivi artikli 56 lõike 4 kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu, milles täpsustatakse järelhindamise läbiviimise meetodikat, eelkõige meetodikat selle kohtlemise hindamiseks, mille osaliseks aktsionärid, kindlustusvõtjad, soodustatud isikud, nõude esitajad ja muud võlausaldajad oleksid saanud juhul, kui oleks algatatud kriisilahendusmenetluses oleva kindlustus- või edasikindlustusandja maksejõuetusmenetlus ajal, mil tehti artiklis 64 osutatud otsus. Lisaks täpsustatakse meetodikat asenduskulude hindamiseks.

Lõiked 5 ja 6. Isikutel on õigus hüvitisele, kui hindamise tulemusel selgub, et nad on kandnud suuremat kahju, kui nad oleks kandnud ettevõtja likvideerimisel tavalises maksejõuetusmenetluses. Hüvitise määramisega seotud nõuded vaadatakse läbi tsiviilkohtumenetluse korras hagita menetluses.

Hüvitise määramisel tsiviilkohtumenetluse korras tagatakse kohtulik kontroll hüvitise õiglase suuruse üle. Kooskõlas TsMS § 475 lõike 1 punktiga 12 lahendatakse hagita menetluses äriühingu osanikele ja aktsionäridele hüvitise suuruse määramise asjad, millised lahendatakse TsMS 60. peatükis sätestatud menetluskorda järgides. Eelnõuga muudetakse TsMS § 607, et saaks kohaldada TsMS 60. peatükki ka kindlustusandjate kriisilahenduse korral.

Eelnõu § 65. Vastaspoolega seotud õiguskaitsemeetmed

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artiklid 58–62.

Maksejõuetu kindlustusandja osade, kuid mitte kõigi vara, õiguste ja kohustiste üleandmisel tuleb säilitada õiguspärased kokkulepped, mistõttu on oluline kehtestada kaitsemeetmed, et takistada seotud kohustiste või seotud õiguste ja lepingute üksteisest eraldamist. See hõlmab sama vastaspoolega sõlmitud lepinguid, mis on kaetud tagatiskokkulepetega, omandiõiguse üleminekul põhinevate finantstagatiskokkulepetega, tasaarvestuskokkulepetega, lepingu sulgemisel tehtava tasaarvestuse kokkulepetega ning struktureeritud finantskokkulepetega. Kui kohaldatakse selliseid kaitsemeetmeid, peaksid kriisilahendusametid püüdma kõik kaitstud kokkuleppega hõlmatud seotud lepingud üle anda või jätma need kõik järelejäänud maksejõuetusse kindlustusandjasse. Need kaitsemeetmed peaksid ka tagama, et Solventsus II direktiivi kohaldamisel ei avaldaks see mõju tasaarvestuskokkuleppega (netting) hõlmatud riskipositsioonide käsitlemisele regulatiivse kapitalina.

Lõigetes 1 ja 2 on loetelu kokkulepetest (vt ka lõike 4 selgitust), mis on kaitsemeetmete all:

- tagatiskokkulepe;
- omandiõiguse üleminekul põhinev finantstagatiskokkulepe;
- vastastikuna tasaarvestuskokkulepe (set-off);
- tasaarvestuskokkulepe (netting);

- investeerimisriskiga elukindlustusleping ja muu eraldatud portfelli;
- edasikindlustusleping;
- struktureeritud finantskokkulepe.

Lõikes 3 on täpsustatud, millistel juhtudel on kaitsemeetmeid vaja:

- osalise üleandmise korral;
- need antakse üle muule ettevõtjale.

Lõike 4 kohaselt kohalduvad kaitsemeetmed sõltumata osapoolte arvust ja sellest, kas need põhinevad lepingul, usalduskokkuleppel (*trust*) või muul alusel (kõik muud õiguslikud suhted, mis loovad finantskohustuse või -õiguse, kuid ei ole leping ega usalduskokkulepe) või tulenevad otse seadusest (ilma et keegi midagi eraldi otsustaks või allkirjastaks) või välisriigi õigusaktidest või on osaliselt või täielikult nendega reguleeritud.

Seega kaitse peab laienema kõigile kokkulepetele ja nende vastaspooltele, olenemata:

- mitu osapoolt seal on;
- kas see tekkis lepinguga, usaldusstruktuuriga või automaatselt seaduse järgi;
- ja mis riigi õigus seda reguleerib.

Lõiked 5 ja 6. Kui tegemist on omandiõiguse üleminekul põhinev finantstagatiskokkuleppe, vastastikuse tasaarvestuskokkuleppe, tasaarvestuskokkuleppe ja edasikindlustuslepinguga, siis hoitakse ära osaline üleandmine, mis on seotud nende kokkulepete ja lepingutega ning hoitakse ära selliste õiguste ja kohustiste muutmine või lõpetamine, mis on kaitstud selliste kokkulepete ja lepingutega. Kaitstuks loetakse sellised õigused ja kohustused, mida kokkuleppe ja lepingu vastaspooltel on õigus tasaarvestada.

Lõige 7. Kriisilahenduse käigus ei tohiks:

- viia vara üle ilma sellega seotud võla ja tagatiseta;
- viia üle ainult võlg, ilma tagatiseta;
- viia üle ainult tagatis, ilma seotud võlata;
- muuta või lõpetada tagatist selliselt, et võlg jääks ilma tagatiseta.

Oluline on, et tagatisega seotud õigused ja kohustised jäävad seotuks ning kriisilahendus ei kahjusta tagatud võlausaldajate huve ehk vältida tuleb olukorda, et tagatised, võlad või õigused nende üle eraldatakse üksteisest.

Lõiked 8 ja 9 täpsustavad erandit üldreeglit, mille kohaselt tuleb kriisilahenduses säilitada terviklikkus – st lepingud, kohustised, varad ja õigused peavad liikuma koos, mitte eraldi. Erandkorras võib kriisilahendusüksus anda üle ainult kindlustuslepingute portfelli – ilma, et muu seotud vara, õigused või kohustused liiguksid kaasa, kui see on vajalik selleks, et tagada kindlustuskaitse jätkumine (kindlustusvõtjate kaitse), seejuures peavad üleantavad kindlustuslepingud jätkuvalt vastama õigusaktidest tulenevatele kohustusliku kindlustuskaitse miinimumnõuetele. Samuti võib vastupidiselt üle anda, muuta või lõpetada muud vara/kohustusi, ilma et kindlustuslepingud ise liiguksid kaasa.

Lõikes 10 on sätestatud struktureeritud tagatiskokkulepete ja muude eraldatud portfelli kaitse. Sarnaselt lõikele 5 hoitakse ära osaline üleandmine, mis on seotud vastava kokkuleppega või hoitakse ära selliste õiguste ja kohustiste muutmine või lõpetamine, mis on kaitstud sellise kokkuleppega.

Lõige 11 lubab osalist üleandmist, muutmist või lõpetamist, kui see on vajalik kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks.

Lõiked 12 ja 13. Osaline üleandamine ei tohi mõjutada makse- ja arveldussüsteemide seaduses määratletud süsteemide toimimist ja reegleid.

Eelnõu § 66. Kaebuse esitamine

PS § 15 lõike 1 esimene lause sätestab keskse normina üldise kohtusse pöördumise õiguse. See sisaldab ka üldist põhiseaduslikku õigust tõhusale õiguskaitsele ja ausale õigusemõistmisele, st iga subjektiivset õigust peab olema võimalik realiseerida kohtus tõhusas ja ausas menetluses mõistliku aja jooksul. Isikuliselt kaitsealalt on PS § 15 lõige 1 kõigi ja igaühe õigus.

Põhiõiguste harta artikli 47 kohaselt on igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. Seetõttu peaks kriisilahendusametust teatud otsuste suhtes kehtima kaebuseõigus. Käesoleva paragrahvi võetakse üle IRRD direktiivi artikli 67 lõiked 2–4.

Lõige 1. IRRD direktiivi artikli 67 lõike 3 teise alalõigu kohaselt tagavad liikmesriigid, et kriisiohjemeetme läbivaatamine on kiire ja et liikmesriigi kohtud võtavad oma hinnangu aluseks faktide majandusliku sisu hindamise, mille kriisilahendusametust on läbi viinud.

Direktiivi mõte on, et kui kohus kontrollib otsuse õiguspärasust, siis ta ei tee ise uut majanduslikku hinnangut näiteks ettevõtja väärtuse, kapitalivajaduse või finantsstabiilsuse riski kohta. Samuti hinnatakse erinevate meetmete mõju finantsseisundile ja osapooltele ning mõju võlausaldajatele ja omandiõiguse instrumendi omajatele. IRRD direktiivi põhjenduspunkti 70 kohaselt võivad kriisilahendusametust võetud kriisiohjemeetmed nõuda keerukaid majanduslikke hinnanguid ja suurt kaalutusruumi. Kriisilahendusametustel on konkreetselt olemas eksperditeadmised selliste hinnangute koostamiseks ja kaalutusruumi asjakohase kasutamise kindlaksmääramiseks. Seetõttu on oluline tagada, et kui riiklikud kohtud vaatavad läbi asjaomaseid kriisiohjemeetmeid, tuginevad nad kriisilahendusametust poolt tehtud keerukatele majanduslikele hinnangutele. Siiski ei tohiks nende hinnangute keerukus takistada kohtuid uurimast, kas tõendid, millele kriisilahendusametust tugines, on faktiliselt täpsed, usaldusväärsed ja järjepidevad, kas need tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida keeruka olukorra hindamisel arvesse tuleks võtta, ning kas sellega on võimalik põhjendada hindamise alusel tehtud järeldusi.

HKMS § 61 lõike 1 kohaselt hindab kohus seadusest juhindudes kõiki tõendeid igakülgselt, täielikult ja objektiivselt. Sama seaduse § 158 lõike 1 kohaselt hindab kohus otsust tehes tõendeid, otsustab, millised asjaolud on tuvastatud, millist õigusakti tuleb asjas kohaldada ja kas kaebus kuulub rahuldamisele.

Lõige 2. IRRD direktiivi artikli 67 lõike 4 kohaselt tuleb kaebuseõiguse suhtes kohaldada järgmisi sätteid: a) kaebuse esitamine ei peata automaatselt vaidlustatud otsuse täitmist; b) kriisilahendusametust otsus on viivitamata täitmisele pööratav ja sellega kaasneb ümberlõikatav eeldus, et selle täitmise peatamine on vastuolus avaliku huviga.

Kriisilahenduse otsuse viivitamata täitmisele pööratavus on kaetud HMS §-ga 61 lõikega 1, mille kohaselt kehtib haldusakt adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist. Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, hakkab avalikult teatavaks tehtud haldusakt kehtima 10. päeval pärast avaldamist. Seega saab väita, et otsus ongi vaikimisi täidetav kohe. HKMS § 251 lõike 1 punkti 1 kohaselt võib kohus peatada haldusakti täitmise, kuid seda tehakse ainult esialgse õiguskaitse korras. Seega ka kaebuse esitamine ei peata automaatselt haldusakti täitmist (toimub kohtumäärusega).

Kuigi HKMS juba reguleerib esialgset õiguskaitsset ja otsuse täitmise peatamist, tuleb direktiivi artikli 67 lõike 4 punktist b tulenevalt kriisilahendusotsuste puhul sätestada eriline avaliku huvi presumptsioon, mis arvestab kriisilahendusmeetmete kiireloomulisust ja finantsstabiilsuse kaitse eesmärki. Seega võib kohus erandina kaebaja taotluse alusel otsuse täitmise peatada, kui kaebaja suudab usutavalt põhjendada, et konkreetse otsuse kohene täitmine põhjustaks finantssüsteemile, kindlustuse klientidele või muudele isikutele suuremat kahju kui otsuse täitmise ajutine peatamine. Näiteks võib selline olukord esineda juhul, kui kriisiohjemeetme kohene rakendamine põhineb ekslikel või ajakohastamata majanduslikel eeldustel ning otsuse viivitamatu täitmine tooks kaasa varalised tagajärjed, samas kui otsuse täitmise ajutine peatamine lühikeseks ja selgelt piiritletud ajaks ei ohustaks kriisilahendusmeetme eesmärkide saavutamist. Nagu öeldud, eesmärk on tagada kriisilahendusotsuste kiire ja tõhus täitmine, mis on vajalik finantsstabiilsuse ja avalike huvide kaitseks. Finantssektori kriisilahendus on ajakriitiline protsess, kus viivitused võivad suurendada süsteemseid riske, ohustada kindlustusvõtjate ja teiste võlausaldajate huve ning kahjustada usaldust finantsturu vastu.

Kuigi HKMS § 249 lõike 3 kohaselt avalikku huvi kaalutakse, ei ole see eelduseks.

Lõige 3 on vajalik, et kaitsta kolmandaid isikuid, kes on heas usus omandanud kriisilahenduses oleva ettevõtja vara, õigusi ja kohustisi ametiasutuste poolt kriisilahendusõiguste kasutamise tulemusel. Samavõrd vajalik on finantsturgude stabiilsuse tagamine. Kriisilahenduse otsuse peale kaebuse esitamise õigus ei tohiks seega mõjutada tühistatud otsuse alusel tehtud hilisemaid haldusakte või tehinguid. Sellistel juhtudel peaksid õigusvastase otsuse puhul kohaldatavad õiguskaitsemeetmed piirduma mõjutatud isikute kantud kahju hüvitamisega.

Lõige 4 on seotud TsMS § 356 lõikega 4 (muudetakse käesoleva seaduseelnõuga), mis ütleb, et kohus peatab menetluse nõutavaks ajaks, kui FI taotleb seda finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse või kindlustusandja kriisi ennetamise ja lahendamise seaduse alusel. Võimalus taotluse esitamiseks nähakse ette käesolevas lõikes. Kohtumenetluse peatamiseks vajalikku tähtaega ei ole võimalik ette näha, sest tuleb arvestada, et kriisilahendusmenetlust viiakse läbi erakorralistes tingimustes. FI saab taotleda kohtul menetlus peatada lähtudes eesmärgist ja asjaoludest, mis tingivad menetluse peatamise. Seetõttu tuleb rõhutada, et peatamise tähtaja pikkuse otsustab kohus ja FI saab seda põhjendada, miks FI peab põhjendatuks menetluse peatamist konkreetselt selliseks ajaks.

Seega peab peatamine olema ajaliselt ja eesmärgipäraselt piiratud ning see ei mõjuta muid juba kehtivaid tagatisõiguste realiseerimise piiranguid. Peatamise äralangemise aluseks on sisulise tingimuse äralangemine. Kohtumenetluse peatamine on ette nähtud üksnes ajaks, mil see on vajalik konkreetse kriisilahendusmeetme tulemuslikuks rakendamiseks ja kriisilahendusõiguste kasutamiseks. Seega on peatamise kestus seotud eesmärgiga, mille saavutamiseks peatamist taotletakse, ning peatamine peab lõppema niipea, kui selle sisuline vajadus ära langeb.

8. peatükk. Teavitamis-, avaldamis- ja konfidentsiaalsusnõuded

Paragrahv 67. Teavitamisnõuded

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikli 63 lõige 2 ja artikli 65 lõiked 1 ja 2.

Lõige 1 näeb ette, millist teavet FI kriisilahendusüksus oma ülesannete kavandamiseks ja teostamiseks vajab ning mille ta saab FI finantsjärelevalveüksuselt:

- teavitus kindlustusandja finantsseisundi halvenemise kohta, sh kui ta on sattunud makseraskustesse või ta on tõenäoliselt sattumas makseraskustesse;

- meetmed, mille rakendamist on FI finantsjärelevalveüksus nõudnud – kriisilahenduskõlblikkust piiravate taksituste kõrvaldamise meetmed (sh grupi tasandil), finantsseisundi ennetavas kavas esitatud meetmed ning kui kava ei ole, siis meetmed seadusest tulenevatele nõuetele vastavuse tagamiseks, vajalikud meetmed SCR taastamiseks, lühiajaline finantseerimisskeem MCR-ile mittevastamise korral, varaga seotud tehingute või toimingute tegemise keelamine või nende mahu piiramine.
- teavitus tegevusloa kehtetuks tunnistamise kohta;
- teavitus selle kohta, kui FI finantsjärelevalveüksus on pikendanud eriolukordades tähtaega, mil kindlustusandja peab taastama vastavuse SCR-ile;
- finantsseisundi taastamise kava ja lühiajalise finantseerimisskeemi koopiad.

Lõike 2 kohaselt peab FI kriisilahendusüksus teavitama viivitamata ka ettevõtjat, kui tema suhtes on algatatud kriisilahendus, sealjuures teavitatakse rakendatavatest meetmetest. Lisaks kriisilahenduses olevale kindlustusandjale tuleb vastav teavitus saata FI finantsjärelevalveüksusele, kindlustusandja filiaali asukohariigi finantsjärelevalve asutusele, Eesti Pangale, kindlustuse tagamise skeemidele, millesse ettevõtja kuulub, RaM-ile, ESRB-le, komisjonile, Euroopa Keskpangale, EIOPA-le, EBA-le ja ESMA-le, asjakohasel juhul makse- või arveldussüsteemide korraldajale ning kui tegemist on finantskonglomeraati kuuluva ettevõtjaga, siis ka teistele kriisilahendusasutustele.

Lõige 3 reguleerib täiendavalt FI ja RaM vahel teabe jagamist, sealjuures tuleks RaM-i teavitada, kui kriisilahendusmeetme rakendamiseks või kriisilahendusõiguse kasutamiseks võib olla vajalik kasutada riigieelarve või muid avalikke vahendeid või rahastut (kriisilahenduse osafondi).

Eelnõu § 68. Avaldamisnõuded

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikli 65 lõiked 3 ja 4, artikli 83 lõike 2 punkt a ning artikkel 84.

Lõige 1. FI veebilehel tuleb avaldada otsus kriisilahenduse algatamise kohta või kokkuvõtte kriisilahendustegevuse mõju kohta, sealhulgas kindlustusandjatele avalduva mõju kohta.

Lisaks tuleb avaldada makse- ja ülekandekohustuse peatamise, tagatisest tuleneva õiguse piiramise ning lepingu lõpetamise õiguse peatamise tingimused ja tähtajad.

Lõiked 2 ja 3. Lõikes 1 osutatud teave peab olema avaldatud ka kriisilahenduses oleva ettevõtja ja EIOPA veebilehel ning FI peab tagama, et see on avaldatud ka väljaandes Ametlikud Teadaanded ja täiendavalt muus väljaandes koos viitega teadaande avaldamisele Ametlikes Teadaannetes, kui see on vajalik teabe levikuks.

Lõiked 4 ja 5. Kui kriisilahenduses oleva ettevõtja omandiõiguse instrumendid on võetud kauplemisele reguleeritud väärtpaberiturul, siis tuleb avaldada teave kriisilahenduse avaldamise kohta teabe avaldamiseks kasutatavas meediakanalis kooskõlas EL määrusega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/109/EL⁵⁰ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele. Selle kohaselt avalikustab emitent või isik, kes on taotlenud väärtpaberite reguleeritud turul kauplemisele lubamist ilma emitendi nõusolekuta, korraldatud teabe kujul,

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2004/109/EÜ](#), 15. detsember 2004, läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ

mis võimaldab sellele kiiret juurdepääsu mittediskrimineerival moel ning selle andmist ametlikult kindlaksmääratud süsteemi käsutusse (Nasdaq Balti Börsi börsiteated).

Kui instrumendid ei ole võetud kauplemisele reguleeritud väärtpaberiturul, peab FI tagama, et teade kriisilahenduse algatamise kohta saadetakse kriisilahenduses oleva ettevõtja teadaolevatele omandiõiguse instrumendi omajatele ja võlausaldajatele, kelle andmed on FI kriisilahendusüksusele kättesaadavad. Nimelt on § 50 lõike 1 punkti 1 alusel õigus FI kriisilahendusüksusel nõuda vajalikku teavet, et teha otsus kriisilahenduse algatamise kohta, ja selleks, et teha kriisilahendusmeetmete rakendamiseks tarvilikke ettevalmistusi, sealhulgas on tal õigus nõuda teavet kriisilahenduskava ajakohastamiseks ja täiendamiseks ning kohapealse kontrolli käigus esitatavat teavet.

Lõike 6 kohaselt avaldab FI oma veebilehel teate vääртеos tehtud jõustunud lahendi kohta ja haldusakti (ettekirjutuse) kohta, kui vastav otsus on lõplik (jõustunud) ehk kui seda ei ole edasi kaevatud või kui kaebeõigus on ammendunud (kõik vaidlustusastmed on läbitud ja asi on lõplikult lahendatud).

Lõike 6 sõnastamisel on võetud aluseks, et avaliku teabe seaduse § 35 lõige 1 sätestab, et teabevaldaja on kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks kriminaal- või vääртеomenetluses kogutud teabe, välja arvatud vastavalt vääртеomenetluse seadustikus ja kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud tingimustel avaldatava teabe ning riikliku järelevalve, haldusjärelevalve ja teenistusliku järelevalve menetluse käigus kogutud teabe kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni. Sama seaduse § 28 lõike 1 punkt 14 sätestab, et teabevaldaja on kohustatud avalikustama riikliku järelevalve, haldusjärelevalve ja teenistusliku järelevalve käigus tehtud ettekirjutused ning otsused nende jõustumisest alates.

Seega on võetud lähenemine, et Eesti õiguse kohaselt avalikustatakse jõustunud lahendid.

Lõige 7. Avaldatakse teave õigusrikkumise liigi ja laadi kohta ning selle füüsilise või juriidilise isiku nimi, kellele karistus määratakse või kelle suhtes muu meede võetakse.

IRRD direktiivi artikli 84 lõike 2 viimase alalõigu kohaselt on avaldatud andmed kättesaadavad vähemalt viie aasta jooksul. Avaldatud teabes sisalduvaid isikuandmeid hoitakse kriisilahendusasutuse või järelevalveasutuse ametlikul veebisaidil ainult nii kaua, kui on kohaldatavate andmekaitsereeglite kohaselt vajalik. FIS § 54 lõike 5 kohaselt on Inspektsioonil õigus täielikult või osaliselt avalikustada vääртеoasjas tehtud lahend või haldusakt või -leping, kui see on ette nähtud FIS § 2 lõikes 1 nimetatud seaduses või kui see on vajalik investorite, finantsjärelevalve subjektide klientide või avalikkuse kaitseks või finantsturu õigus- või korrapärase toimimise tagamiseks. Kogu nimetatud teave on veebilehel kättesaadav vähemalt viis aastat, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Lõikes 8 on esitatud teate avaldamise piiramise erijuhid ehk põhjused teate avaldamise edasilükkamise või mitte-avaldamise kohta. Ehk kui FI leiab konkreetse juhtumi põhjal, et juriidilise isiku nime või füüsilise isiku andmete avaldamine oleks ebaproportsionaalne või võiks ohustada finantsturgude stabiilsust või käimasolevat uurimist, võib lükata teate avaldamise edasi, kuni avaldamist takistavad põhjused on kadunud. FI võib avaldada teate ka anonüümselt, kui see tagab isikuandmete piisava kaitse. Lisaks võib jätta teate üldse avaldamata.

Eelnõu § 69. Konfidentsiaalsusnõuded

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 66.

Lõige 1. Finantsseisundi taastamise kava ja kriisilahenduskava sisu ning üksikasju puudutav teave ja nende kavade hindamise tulemused võivad avaldada kaugeleulatuvat mõju, eriti asjaosalisele ettevõtjale. Tuleb eeldada, et mis tahes teave otsuse kohta enne selle tegemist, olenemata sellest, kas see puudutab ennetusfaasis meetmete rakendamist, kriisilahenduse eeltingimuste täitmist või konkreetse kriisilahendusmeetme kasutamist, mõjutab selle meetmega seotud avalikke huve ja erahuve. Teatavasti kehtivad finantsjärelevalves ranged konfidentsiaalsuse nõuded. Kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja Euroopa Liidu õigusega sätestatakse FIS §-s 54, et finantsjärelevalvemenetlus ei ole avalik. Sarnaselt järelevalve tegevusele on ka teave kriisilahendusmenetluse kohta konfidentsiaalne (FIS § 54¹). Juba teave selle kohta, et FI konkreetset kindlustusandjat uurib, võib avaldada nimetatud isikule kahjulikku mõju. Seetõttu tuleb tingimata tagada asjakohane konfidentsiaalsuse hoidmise kord sellise teabe puhul nagu finantsseisundi taastamise kavade ja kriisilahenduskavade sisu ning üksikasjad ning sellega seoses tehtava mis tahes hindamise tulemused.

Lõikes 1 on loetelu isikutest, kellele KKELS rakendamisega seotud ametisaladuse hoidmise nõuet kohaldatakse:

- FI-le;
- EIOPA-le;
- RaM-ile;
- erihaldurile;
- potentsiaalsele ostjale, kui rakendatakse kindlustusandja võõrandamise meetet;
- audiitorid, raamatupidajad, juristid ja nõustajad, hindajad ja muud eksperdid, kelle teenused eelnimetatud isikud kasutavad;
- kindlustuse tagamise skeemile;
- Tagatisfondile;
- Eesti Pangale ja muudele ametiasutustele, kes on kaasatud kriisilahendusmenetluses;
- sildkindlustusandjale;
- vara ja kohustiste valitsemise ettevõtjale;
- muudele isikutele, kes osutavad eelnimetatutele teenuseid;
- eelnimetatute juhatuse ja nõukogu liikmetele ning töötajatele nende ametis oleku ajal ning enne ja pärast seda.

Lõige 2 näeb ette teabe konfidentsiaalsena hoidmise põhimõtte ning loetleb juhud, mil vastavat teavet võib erijuhtudel teatavaks teha kolmandatele isikutele. Seda võib teha, kui see on vajalik seaduses sätestatud kohustuste täitmiseks, teave tehakse teatavaks kokkuvõtlikul või koondatud kujul, mille põhjal ei ole võimalik tuvastada kindlustusandja ja muu kriisilahenduse subjekti üksikandmeid ning kui teave tehakse teatavaks FI, kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti nõusolekul.

EIOPA annab hiljemalt 2027. aasta 29. jaanuariks välja suunised, et täpsustada, kuidas tuleks teavet esitada kokkuvõtlikul või koondatud kujul. 2025. aasta 9. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi suunise eelnõu kohta, mis täpsustab, kuidas teavet tuleks esitada kokkuvõtlikult või koondatult.⁵¹ EIOPA konsultatsioonipaberi kohaselt tuleb teave esitada kas lühikese kokkuvõttena või koondandmetena ning alati anonüümsel kujul. See tähendab, et avaldatud teave ei tohi võimaldada ühegi konkreetse üksuse otsest ega kaudset tuvastamist.

Anonüümsuse tagamiseks tuleb arvesse võtta järgmisi asjaolusid:

⁵¹ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber: [CONSULTATION PAPER on the proposal for Guidelines to specify how information should be provided in summary or collective form for the purposes of Article 66\(2\), point \(b\), of Directive \(EU\) 2025/1](#)

- üksuste arv – kui konfidentsiaalne teave puudutab vähem kui kolme üksust, tuleb selle avaldamisest hoiduda, välja arvatud juhul, kui avaldamise muster ja kontekst ei loo tuvastamisriski;
- spetsiifilised tunnused – vältida tuleb viiteid konkreetsetele omadustele, eristavatele tunnustele, nimedele ning arvulistele, kvalitatiivsetele või muudele eristatavatele andmetele, samuti teavet tegevusulatus ja geograafilise asukoha kohta, kui need võivad viia üksuste tuvastamiseni;
- avaldamise kontekst – konfidentsiaalse teabe avaldamisest tuleb hoiduda olukordades, kus avaldamise viis, adressaatide arv ja iseloom, ajastus või muud eristavad asjaolud võivad suurendada riski, et konkreetseid üksusi on võimalik tuvastada.

Lõige 3. Enne teabe teatavaks tegemist tuleb põhjalikult hinnata, kas ja kuidas see võib kahjustada avalikku huvi või teiste osapoolte huve – näiteks ärisaladusi või käimasolevaid uurimisi. Eriti tuleb tähelepanu pöörata sellele, kas kavade ja hindamistulemuste detailide teatavaks tegemine võib tekitada probleeme.

Lõige 4. Antud paragrahv sätestab ka konfidentsiaalsusreeglit erandid ning teabe edastamise kriisilahendamisega seotud isikutele. Konfidentsiaalsusnõuded ei välista FI-l edastamast asjakohast informatsiooni RaM-ile, Eesti Pangale, Tagatisfondile, ajutisele erihaldurile, erihaldurile, pankrotihaldurile, audiitorettevõtjale, võimalikele ostjatele (kindlustusandja võõrandamise meetme rakendamisel), teiste asjaomaste liikmesriikide kriisilahendusametitele, järelevalveasutustele, keskpankadele, ministriumitele, kriisilahendusfondidele ja EIOPA-le või asjaomastele kolmandate riikide kriisilahendusametitele.

Lõiked 5 ja 6. Teavet võivad vahetada ka FI finantsjärelevalve ja kriisilahenduse üksused omavahel. Samuti võib seda teha ettevõtjasiseselt.

Lõige 7. Teabevahetusele FI kriisilahendusüksuse ja Maksu- ja Tolliameti vahel kohaldatakse FIS § 54 lõike 4 punktis 14 ja lõikes 4⁸ sätestatut.

Lõige 8. IRRD direktiivi artikli 66 lõike 6 kohaselt ei piira lõiked 1–5 kriminaal- või tsiviilasjade kohtumenetlustes teabe avaldamist käsitleva riigisisese õiguse kohaldamist.

Lõigetega 9 ja 10 nähakse ette, et Riigikontrollile on lubatud avaldada finantsjärelevalve tulemusi kajastavaid dokumente ja konfidentsiaalset teavet, kui Riigikontroll vajab teavet, et hinnata FI juhtimise tulemuslikkust seoses järelevalvega kindlustusandjate üle. FIS § 54¹ kohaselt ei ole FI poolt läbiviidav kriisilahendusmenetlus avalik ja sellele kohaldatakse FELS-is ja KKELS-is sätestatut. Kontrollikodadele (s.o Eestis Riigikontrollile) konfidentsiaalse teabe edastamine on lubatud tulenevalt IRRD direktiivi artikli 66 lõike 5 punktist b. Kui teave pärineb teiselt kriisilahendusametilt, avaldatakse see teave Riigikontrollile üksnes teabe edastanud asutuse selgesõnalisel nõusolekul ja üksnes eesmärkidel, millega see asutus nõustunud on.

9. peatükk. Kindlustusgrupi ja piiriülene kriisilahendus

1. jagu. Kriisilahenduskolleegium

Eelnõu § 70. Kriisilahenduskolleegium ja selle ülesanded

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 70, mis reguleerib kriisilahenduskolleegiumi moodustamist ja ülesandeid.

Lõiked 1–5 ja 7. See, et kriisilahendusametitel on võrdsed kriisilahendusmeetmed ja -õigused, soodustab koordineeritud tegutsemist piiriülese kindlustusgrupi maksejõuetuse korral. Siiski on

vaja lisameetmeid, et edendada koostööd ja ennetada killustatud riiklikke reageerimisi. Selleks, et kriisilahendusasutused saaksid kindlustusgruppide kriisilahendusega tegeledes leppida kokku kindlustusgrupi kriisilahendusskeemis, peaks neil olema kohustus kriisilahenduskolleegiumis koostööd teha ja üksteisega konsulteerida. Selleks, et pakkuda foorumit arutelu pidamiseks ja sellise kokkuleppeni jõudmiseks, tuleks olemasolevate järelevalvekolleegiumide juurde luua kriisilahenduskolleegiumid, kaasates sinna kriisilahendusasutused ja pädevad ministriumid, EIOPA (vaatlejana) ja asjakohasel juhul kindlustuse tagamise skeemide eest vastutavad ametiasutused. Kui kindlustusandja tegeleb teises lepinguriigis olulise piiriülese kindlustustegevusega, tuleks kolleegiumisse kaasata ka selle teise lepinguriigi kriisilahendusasutus, et veelgi tõhustada teabevahetust. Vaatlejana võib kolleegiumisse kutsuda kolmanda riigi kriisilahendusasutuse, kui liidus asutatud emattevõtjal või kindlustusandjal on kolmandas riigis asutatud tütarettevõtja või oluline filiaal.

Tagamaks, et kriisilahendusasutusi teavitatakse ja nendega konsulteeritakse piisavalt varakult ja struktureeritud viisil, mis võimaldab neil oma volitusi informeeritud ja järjepideval viisil täita, tuleks kindlussektori kriisilahendusasutused ning pangandussektori/väärtpaberiturusektori kriisilahendusasutused kutsuda vaatlejatena üksteise kriisilahenduskolleegiumidesse. See on eriti oluline finantsseisundi ennetava taastamise kavandamise ja kriisilahenduse kavandamise kontekstis, samuti selle hindamisel, kas kriisilahenduse algatamise eeltingimused on täidetud, ning lõpuks kriisilahenduse meetmete võtmisel ühe või mitme finantskonglomeraati kuuluva üksuse suhtes.

Kriisilahenduskolleegiumi moodustab kindlustusgrupi kriisilahendusasutus.

IRRD direktiivi artikli 70 lõike 7 kohaselt töötab EIOPA välja standardite eelnõu, et täpsustada kriisilahenduse kolleegiumite toimimist, sisaldavad sätteid selle kohta, kuidas kolleegiumid peaksid tegema koostööd kriisilahenduskavade koostamisel, gruppide kriisilahenduskõlblikkuse hindamisel ja oluliste kriisilahenduskõlblikkust piiravate asjaolude kõrvaldamisel, kui see on asjakohane. 2025. aasta 22. juulil avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi kriisilahenduskolleegiumite toimimist käsitleva RTS eelnõu kohta.⁵²

Lõikes 6 on loetelu ülesannetest, mille täitmise tagamiseks peab kolleegium kehtestama vastava raamistiku. Need ülesanded on: olulise teabe vahetamine kindlustusgrupi kriisilahenduskavade väljatöötamiseks ja kindlustusgrupi suhtes kriisilahendusõiguste kasutamiseks, kindlustusgrupi kriisilahenduskavade väljatöötamine, kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkuse hindamine, kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkust piiravate asjaolude puhul lahenduse otsimine või nende lahendamine, kindlustusgrupi kriisilahendusskeemi väljatöötamise vajaduse üle otsustamine ja selles kokkuleppele jõudmine, kindlustusgrupi kriisilahendusstrateegiast ja kriisilahendusskeemidest avalikkuse teavitamise koordineerimine ning mistahes kindlustuse tagamise skeemide või rahastute kasutamise koordineerimine.

Lõikes 8 on esitatud kindlustusgrupi kriisilahendusasutuse ülesanded, mida ta kolleegiumi juhatajana peab täitma. Näiteks peab ta koostama kolleegiumi toimimiseks protseduureeglid, koordineerima kolleegiumi tegevust, kutsuma kokku ja juhatama kriisilahenduskolleegiumi koosolekuid ning teavitama eelnevalt selle liikmeid koosolekute korraldamisest, peamistest arutatavatest küsimustest ja asjaoludest, millega koosolekul arvestada, sealhulgas selleks, et liikmed saaksid esitada osalemistaotluse. Samuti otsustab ta, millised liikmed ja vaatlejad kutsuda kriisilahenduskolleegiumi koosolekutel osalema, võttes arvesse arutatava küsimuse asjakohasust asjaomaste liikmete ja vaatlejate jaoks, eelkõige selle võimalikku mõju asjaomaste

⁵² EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards on Functioning of the Resolution Colleges](#)

lepinguriikide finantsstabiilsusele. Ka koosolekute otsused ja tulemused teeb juhataja liikmetele teatavaks.

Lõige 9. Kui kolleegiumi koosoleku päevakorras on teemad, mis eeldavad ühisotsusele jõudmist või mis on seotud Eestis asutatud kindlustusgrupi ettevõtjaga, on FI kriisilahendusüksusel õigus osaleda sellel koosolekul, sõltumata, kas juhataja ta sellele koosolekule on kutsunud.

Lõikes 10 on erand kolleegiumi moodustamise kohta. Nimelt ei pea kolleegiumi moodustama, kui muul kujul moodustatud koostöövormid või kolleegiumid täidavad samu funktsioone ja ülesandeid ning järgivad liikmelisuse ja kolleegiumides osalemise tingimusi ja menetlusi ning teabe vahetamise nõudeid.

Sellisel juhul kohaldatakse koostöövormide ja kolleegiumide suhtes samu nõudeid, mis on ette nähtud kriisilahenduskolleegiumide suhtes (**lõige 11**).

Lõige 12. IRRD direktiivi artikli 14 lõikest 2 tulenevalt peab kriisilahenduskolleegium arvestama oma ülesannete täitmisel kindlustusgrupi kriisilahenduskõlblikkuse hinnanguga.

Eelnõu § 71. Euroopa kriisilahenduskolleegium

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 71.

Lõige 1 reguleerib Euroopa kriisilahenduskolleegiumi moodustamist, kui kolmanda riigi kindlustusandjal või emaaettevõtjal on kahes või enamas lepinguriigis asutatud tütarettevõtjast kindlustusandja (liidu kindlustusandja) või kahe või enama lepinguriigi poolt oluliseks peetav filiaal. Kui mõni neist üksustest asub Eestis, võib FI kriisilahendusüksus koos teiste asjasse puutuvate kriisilahendusasutusega moodustada Euroopa kriisilahenduskolleegiumi.

Lõige 2. Euroopa kriisilahenduskolleegiumil on asjakohasel juhul samad ülesanded ja funktsioonid, mis kindlustusgrupi kriisilahenduskolleegiumil.

Lõige 3. Kui ainult ühe liikmesriigis asutatud emaaettevõtja omanduses on kõik kolmanda riigi kindlustusandja või kolmanda riigi emaaettevõtja liidu tütarettevõtjatest kindlustusandjad, juhatab Euroopa kriisilahenduskolleegiumi tööd selle liikmesriigi kriisilahendusasutus, kus kõnealune emaaettevõtja on asutatud. Näiteks on USA kindlustusgrupil Eestis emaaettevõtja (valdusettevõtja), kellele kuuluvad tütarkindlustusandjad Lätis ja Leedus (ehk kõik liidu tütarettevõtjad kuuluvad ühele Eestis asutatud emaaettevõtjale). Sellisel juhul juhhib Euroopa kriisilahenduskolleegiumi FI kriisilahendusüksus.

Kui see ei ole kohaldatav, juhatab Euroopa kriisilahenduskolleegiumi tööd selle liikmesriigi kriisilahendusasutus, kus on asutatud liidu tütarettevõtjast kindlustusandja, kelle bilansilise vara koguväärtus on kõige suurem.

2. jagu. Otsuse tegemine ja teabevahetus

Eelnõu § 72. Teist lepinguriiki mõjutava otsuse tegemine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 69 ning see reguleerib teiste lepinguriikidega arvestamist otsuste tegemisel.

FI kriisilahendusüksus peab arvestama järgmiste põhimõtetega:

- otsuse tegemine on tõhus ja kriisilahenduskulud hoitakse väiksena;

- otsus tehakse ja meetmeid rakendatakse õigeaegselt ja vajadusel kiirkorras;
- FI teeb koostööd teiste asjasse puutuvate kriisilahendusasutuste ja järelevalveasutustega ning muude asutustega, et tagada koordineeritud ja tõhus otsuste vastuvõtmine ning meetmete rakendamine;
- FI ülesanded ja kohustused on selgelt kindlaks määratud;
- arvesse võetakse kindlustusvõtjate huve ning otsuse vastuvõtmise või meetme rakendamise või selle mitte rakendamise võimalikku mõju ja negatiivset mõju kindlustusvõtjatele, finantsstabiilsusele, eelarvevahenditele, kindlustuse tagamise skeemile, rahastule ning negatiivset majanduslikku ja sotsiaalset mõju lepinguriikides, kus lõplik emattevõtja ja tema tütarettevõtjast kindlustusandja tegutseb või kus nad tegutsevad olulise piiriülese kindlustustegevusega;
- eesmärk on tasakaalustada erinevate lepinguriikide huve ja hoida ära lepinguriikide huvide ebaõiglane kahjustamine või ebaõiglane kaitsmine;
- FI kriisilahendusüksus võtab kriisilahendustegevuse läbiviimisel arvesse ja järgib kindlustusgrupi kriisilahenduskava, välja arvatud, kui ta leiab, et kriisilahenduseesmärke on võimalik saavutada tulemuslikumalt muude meetmetega, mida kriisilahenduskavas ei ole ette nähtud;
- kavandatav otsus ja meede on läbipaistvad, kui neil võib olla mõju asjasse puutuvate lepinguriikide kindlustusvõtjatele, reaalmajandusele, finantsstabiilsusele, eelarvevahenditele ja asjakohasel juhul kindlustuse tagamise skeemidele ja rahatutele.

Eelnõu § 73. Teabevahetusnõuded

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 72, mis reguleerib teabevahetust asjasse puutuvate asutuste vahel.

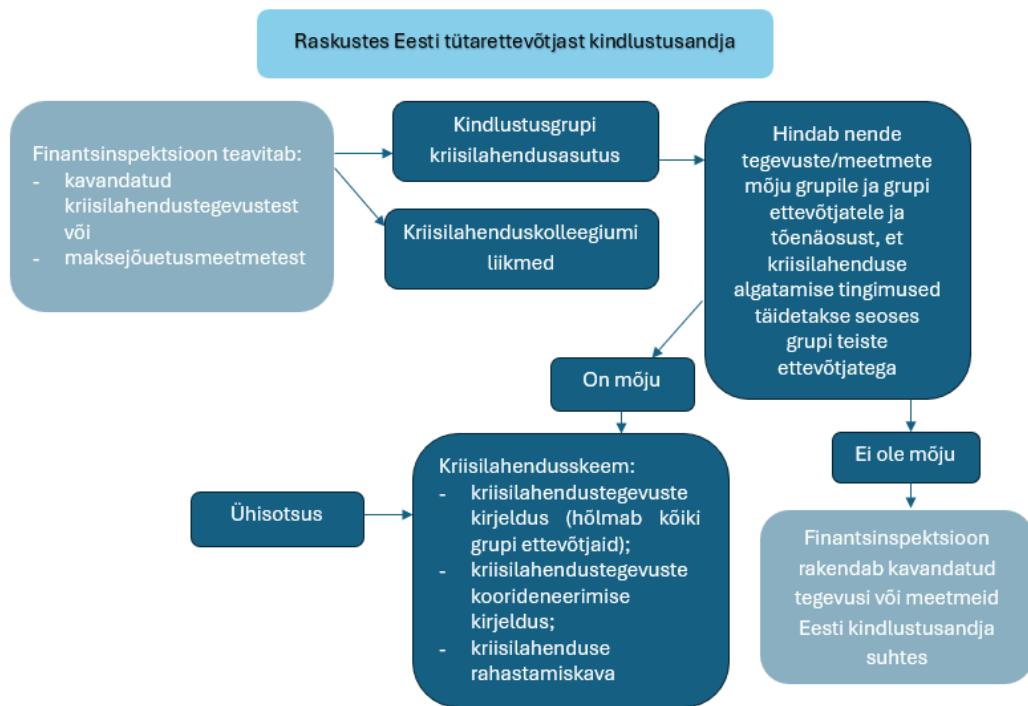
Lõige 1. Kui teise lepinguriigi ametiasutus taotleb FI kriisilahendusüksuselt või finantsjärelevalveüksuselt teavet IRRD direktiivist tulenevate ülesannete täitmiseks, edastab FI selle teabe vastavale asutusele.

Lõiked 2 ja 3. Teabevahetuse koordineerimise roll on kindlustusgrupi kriisilahendusasutusel. Kui teave on saadud kolmanda riigi ametiasutuselt, tohib seda edastada vaid selle ametiasutuse nõusolekul.

3. jagu. Piiriülene kriisilahendus

Eelnõu § 74. Kindlustusgrupi kriisilahendus tütarettevõtja asukohariigi kriisilahendusasutuse teavitamise korral

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 73, mis reguleerib olukorda, kui tütarettevõtjast kindlustusandja on makseraskustes või sattumas makseraskustesse või tütarettevõtjast kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjektiga seoses on kriisilahenduse algatamise tingimused täidetud.

Joonis 3. Kriisilahendus tütarettevõtjast kindlustusandja korral (allikas: Rahandusministeerium)

Lõige 1. Kui kindlustusgrupi tütarettevõtjast kindlustusandja on makseraskustes või sattumas makseraskustesse või tütarettevõtjast kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjektiga seoses on kriisilahenduse algatamise tingimused täidetud, teavitab FI kriisilahendusüksus sellest viivitamata kindlustusgrupi kriisilahendusasutust, kindlustusgrupi järelevalve teostajat ja teisi asjakohaseid kriisilahenduskolleegiumi liikmeid. Teavitada tuleb ka kavandatavatest kriisilahendustegevustest või maksejõuetusmenetluse meetmetest, mida on asjakohane rakendada.

Lõige 2. Sellise teate saamisel hindab kindlustusgrupi kriisilahendusasutus (pärast asjaomase kriisilahenduskolleegiumi teiste liikmetega konsulteerimist) kriisilahendustegevuste või muude meetmete tõenäolist mõju kindlustusgrupile ja teistes liikmesriikides asuvatele kindlustusgrupi ettevõtjatele ning seda, kas kriisilahendustegevused või muud meetmed suurendaksid tõenäosust, et kindlustusgrupi teises liikmesriigis asuv ettevõtja vastab kriisilahenduse algatamise eeltingimustele.

Lõiked 3 ja 4. Kui vastav hinnang on, et kavandatavad kriisilahendustegevused või muud meetmed ei suurenda tõenäosust, et kriisilahenduse algatamise tingimused seoses kindlustusgrupi teistes lepinguriikides asuvate ettevõtjatega on täidetud, võib FI rakendada kavandatud tegevusi või muid meetmeid.

Kui vastav hinnang on vastupidine, teeb kindlustusgrupi kriisilahendusasutus viie päeva (mitte tööpäeva) jooksul teate saamisest arvates ettepaneku kriisilahenduskeemi kohta ning edastab selle kriisilahenduskolleegiumi liikmetele. Viiepäevast tähtaega võib pikendada selle kriisilahendusasutuse nõusolekul, kes vastava teate esitas.

Kindlustusgrupi kriisilahenduskeem peaks hõlbustama koordineeritud kriisilahendust, mis tagab kõigi kindlustusgrupi ettevõtjate jaoks suurema tõenäosusega parimad tulemused.

Lõige 5. Kui kindlustusgrupi kriisilahendusasutus ei ole viie päeva või kokkuleppel pikema aja jooksul oma hinnangut esitanud, võib teate esitanud tütarettevõtjast asukohariigi kriisilahendusasutus rakendada kavandatud tegevusi.

Lõikes 6 on esitatud kriisilahendusskeemi sisu. See peaks hõlmama kriisilahendustegevuste kirjeldust, mida asjasse puutuvad kriisilahendusasutused peaksid lõpliku emettevõtja ja kindlustusgrupi ettevõtjate suhtes läbi viima, et saavutada kriisilahenduseesmärgid ja vastata kriisilahenduse üldpõhimõtetele. Samuti sisaldab skeem selgitust selle kohta, kuidas koordineerida kriisilahendustegevusi kriisilahendusasutuste vahel ning kriisilahenduse rahastamiskava, mis võtab arvesse kindlustusgrupi kriisilahenduskavas sätestatud ning vastutuse jagamise põhimõtteid.

Lõiked 7–9. Kriisilahendusasutused peavad kriisilahendusskeemis ühisotsusele jõudma. Kriisilahendusasutused, kes ei nõustu kindlustusgrupi kriisilahendusskeemiga või otsustavad võtta sõltumatuid kriisilahendusmeetmeid, peaksid selgitama kindlustusgrupi kriisilahendusasutusele ja muudele kindlustusgrupi kriisilahendusskeemiga hõlmatud kriisilahendusasutustele oma mittenõustumise põhjuseid ja teatama neist põhjustest koos üksikasjadega sõltumatute kriisilahenduse meetmete kohta, mida nad võtta kavatsevad. Kriisilahendusasutus, kes otsustab kindlustusgrupi kriisilahendusskeemist kõrvale kalduda, peaks põhjalikult kaaluma sellise kõrvalekaldumise võimalikku mõju nende liikmesriikide kindlustusvõtjatele, reaalmajandusele ja finantsstabiilsusele, kus teised kriisilahendusasutused asuvad, ja kõrvalekaldumise võimalikku mõju kindlustusgrupi muudele osadele.

Lõige 10. Kindlustusgrupi kriisilahendusskeemiga nõustuvad kriisilahendusasutused võivad skeemiga mittenõustuvate kriisilahendusasutusteta jõuda ühisotsusele seoses kriisilahendusskeemiga, mis hõlmab nende vastutuse alla kuuluvaid kindlustusgrupi ettevõtjaid.

Lõige 11. Käesoleva paragrahvi kohaselt tehtud otsused on lõplikud.

Lõiked 12 ja 13. Kavandatud kriisilahendustegevusi ja meetmeid tuleb rakendada viivitamata, arvestades olukorra kiireloomulisusega ning juhul, kui kriisilahendusskeemi ei rakendata, teevad kriisilahendusasutused kindlustusgrupi ettevõtja suhtes kriisilahendusmeetmete võtmisel tihedat koostööd kriisilahenduskolleegiumis, et luua kõigi makseraskustes või tõenäoliselt makseraskustesse sattuvate kindlustusgrupi ettevõtjate jaoks koordineeritud kriisilahendusstrateegia.

Lõige 14. Kriisilahendusasutused, kes võtavad kindlustusgrupi ettevõtja suhtes kriisilahendusmeetmeid, teavitavad kriisilahenduskolleegiumi liikmeid korrapäraselt ja igakülgset võetud meetmetest ja nende rakendamise edenemisest.

Eelnõu § 75. Kindlustusgrupi kriisilahendus lõpliku emettevõtja asukohariigi kriisilahendusasutuse teavitamise korral

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 74 ning see reguleerib olukorda, kui lõpliku emettevõtja puhul on kriisilahenduse algatamise tingimused täidetud.

Lõige 1. Kui FI kriisilahendusüksus on kindlustusgrupi kriisilahendusasutus ja tema hinnangul on kriisilahenduse algatamise tingimused lõpliku emettevõtja puhul täidetud, esitab ta kindlustusgrupi finantsjärelevalve teostajale ja teistele asjasse puutuvatele kriisilahenduskolleegiumi liikmetele teate kavandatavatest kriisilahendustegevustest või maksejõuetusmenetluse meetmetest, mida on asjakohane emettevõtja suhtes rakendada.

Lõige 2. Kriisilahendustegevused ja meetmed võivad sisaldada ka kindlustusgrupi kriisilahendusskeemi rakendamist, kui:

- emaettevõtja suhtes läbiviidavad kriisilahendustegevused või rakendatavad meetmed suurendavad tõenäosust, et kriisilahenduse algatamise tingimused seoses grupi teistes lepinguriikides asuvate ettevõtjatega täidetakse;
- emaettevõtja suhtes läbiviidavad kriisilahendustegevused või rakendatavad meetmed üksi ei ole kriisiolukorra stabiliseerimiseks piisavad või tõenäoliselt ei anna optimaalset tulemust;
- üks või mitu tütarettevõtjast kindlustusandjat vastab kriisilahenduse algatamise tingimustele nende asukohariigi kriisilahendusametuste hinnangul;
- kriisilahendustegevused või muud kindlustusgrupi tasandil rakendatavad meetmed on tütarettevõtjast kindlustusandjatele kasulikud viisil, mis muudab kindlustusgrupi kriisilahendusskeemi asjakohaseks.

Lõiked 3 ja 4. Kui kindlustusgrupi kriisilahendusametuse poolt välja pakutud meetmed ei hõlma kindlustusgrupi kriisilahendusskeemi, teeb kindlustusgrupi kriisilahendusametuse otsuse pärast kriisilahenduskolleegiumi liikmetega konsulteerimist. Kui need sisaldavad skeemi, vormistatakse see skeem kindlustusgrupi kriisilahendusametuse ning kindlustusgrupi kriisilahenduse skeemiga hõlmatud tütarettevõtjatest kindlustusandjate eest vastutavate kriisilahendusametuste ühise otsusena.

Lõiked 5 ja 6. Kriisilahendusametuse, kes ei nõustu kindlustusgrupi kriisilahendusametuse esitatud kindlustusgrupi kriisilahendusskeemiga või kaldub sellest kõrvale või arvab, et finantsstabiilsusega seotud põhjustel on tal vaja võtta kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti suhtes iseseisvalt kriisilahendustegevusi, mis ei ole kindlustusgrupi kriisilahenduse skeemis esitatud, esitab ta mittenõustumise või kriisilahendusskeemist kõrvalekaldumise kohta üksikasjalikud põhjendused ning teatab nendest ning kavandatud kriisilahendustegevustest ja muudest meetmetest kindlustusgrupi kriisilahendusametust ja teisi skeemiga seotud kriisilahendusametusi.

Mittenõustumisel tuleb arvesse võtta kriisilahenduskavas kokkulepitut, kriisilahendustegevuste ja muude meetmete potentsiaalset mõju teiste asjasse puutuvate lepinguriikide finantsstabiilsusele, eelarvevahenditele, kindlustuse tagamise skeemidele ning rahastutele ja kriisilahendustegevuste ning muude meetmete mõju kindlustusgrupi teistele ettevõtjatele.

Lõige 7. Kriisilahendusametused, kes nõustuvad kindlustusgrupi kriisilahendusametuse esitatud kindlustusgrupi kriisilahendusskeemiga, võivad mittenõustuvate kriisilahendusametuste osalemiseta võtta vastu ühise otsuse kindlustusgrupi kriisilahendusskeemi kohta, mis hõlmab kindlustusgrupi ettevõtjaid nende liikmesriigis.

Lõige 8. Käesoleva paragrahvi kohaselt tehtud otsused on lõplikud.

Lõiked 9 ja 10. Kavandatud kriisilahendustegevusi ja meetmeid tuleb rakendada viivitamata, arvestades olukorra kiireloomulisusega ning juhul, kui kriisilahendusskeemi ei rakendata, teevad kriisilahendusametused kindlustusgrupi ettevõtja suhtes kriisilahendusmeetmete võtmisel tihedat koostööd kriisilahenduskolleegiumis, et tagada mõjutatud kindlustusgrupi ettevõtjate suhtes koordineeritud kriisilahendusstrateegia rakendamine.

Lõige 11. Kriisilahendusametused, kes võtavad kindlustusgrupi ettevõtja suhtes kriisilahendusmeetmeid, teavitavad kriisilahenduskolleegiumi liikmeid korrapäraselt ja igakülgset võtetud meetmetest ja nende rakendamise edenemisest.

4. jagu. Kolmanda riigi kriisilahendusmenetlus

Eelnõu § 76. Kolmanda riigi kriisilahendusmenetluse tunnustamine ja selle alusel tehtud otsuse täitmine

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 76.

IRRD direktiivi artikli 75 lõike 1 kohaselt võib komisjon esitada nõukogule ettepanekuid läbirääkimiste pidamiseks ühe või mitme kolmanda riigiga, et sõlmida lepingud, mis käsitlevad kriisilahendusasutuste ja asjaomase kolmanda riigi ametiasutuste vahelist koostööd, sealhulgas teabe jagamist kindlustus- või edasikindlustusandjate, kolmanda riigi kindlustus- või edasikindlustusandjate ning kindlustusgruppide finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavandamise kohta. Lõike 2 kohaselt on lepingute eesmärk tagada kriisilahendusasutuste ja asjaomase kolmanda riigi asutuste vahel menetluse ja korra kehtestamine koostööks mõne ülesande või kõigi ülesannete täitmiseks ning mõne või kõigi artiklis 79 osutatud õiguste kasutamiseks.

Lõige 1. Kui eelosutatud lepingut ei ole sõlmitud, kohaldatakse kolmandas riigis toimuva kriisilahendusmenetluse suhtes käesolevas paragrahvis sätestatud. Sama on ka siis, kui leping on küll sõlmitud, kuid see ei reguleeri kolmandas riigis toimuva kriisilahendusmenetluse tunnustamist ja selles tehtud otsuste täitmist.

Lõige 2. FI kriisilahendusüksus otsustab, kas tunnustada ja kohaldada kolmanda riigi kriisilahendusmenetlust (välja arvatud juhul, kui § 77 sätestab teisiti), kui see menetlus puudutab liidu tütarettevõtjat, kolmandast riigist pärit ettevõtja liidu filiaali või emaettevõtjat.

Lõige 3. Otsuse tegemisel võetakse arvesse iga sellise liikmesriigi huve, kus kolmanda riigi kindlustusandja või emaettevõtja tegutseb, ning eelkõige kolmandas riigis toimuva kriisilahendusmenetluse tunnustamise ja selles tehtud otsuste täitmise võimalikku mõju kindlustusgrupi muudele osadele ja nende liikmesriikide kindlustusvõtjatele, reaalmajandusele ja finantsstabiilsusele.

Lõige 4. FI kriisilahendusüksusel on järgmised õigused ja volitused:

- kasutada kriisilahendusõigusi kolmanda riigi kindlustusandja või tema emaettevõtja vara suhtes, kui see vara asub Eestis või on Eesti õigusaktis reguleeritud või kolmanda riigi kindlustusandja õiguste ja kohustiste suhtes, mis on seotud filiaaliga Eestis või millega seotud nõuded on sisse nõutavad Eestis;
- viia lõpule omandiõiguse instrumentide üleandmine kolmanda riigi kindlustusgrupi Eestis asutatud tütarettevõtjale või nõuda teiselt isikult vastava meetme rakendamist;
- kasutada lepingulisi õigusi piiravaid meetmeid;
- tühistada teatud lepingulised õigused – teha lepingulised lõpetamis- või kiirendamisklauslid tühiseks, kui need tulenevad kolmanda riigi kriisilahendusmeetmest, eeldusel et lepingu põhikohustused (nt maksed, tarded, tagatised) jätkuvalt täidetakse.

Lõige 5. Kui kolmanda riigi pädev asutus otsustab, et selles riigis registreeritud tütarettevõtjast kindlustusandja vastab kolmanda riigi õiguse kohaselt kriisilahenduse eeltingimustele, võib FI kriisilahendusüksus sellise kindlustusandja Eestis asuva emaettevõtja suhtes rakendada kriisilahendusmeetmeid, kui see on vajalik avalikes huvides. Ehk kui kolmandas riigis asuv tütarettevõtja satub raskustesse, võib see mõjutada liidus asuvat emaettevõtjat ning kogu grupi stabiilsust. Eesmärk on võimaldada ennetavat sekkumist emaettevõtja tasandil.

Lõige 6. Kui Eesti tunnustab kolmandas riigis läbi viidud kriisilahendusmeetmeid, ei tähenda see, et Eestis ei võiks samal ajal algatada tavapärasest pankrotimenetlust.

Eelnõu § 77. Õigus keelduda kolmanda riigi kriisilahendusmenetluse tunnustamisest ja selle käigus tehtud otsuse täitmisest

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 77 ning selles on sätestatud, millistel juhtudel võib keelduda kolmanda riigi kriisilahendusmenetluse tunnustamisest või otsuste täitmisest.

Esiteks võib seda teha, kui kolmanda riigi kriisilahendusmenetlusel võib olla ebasoodne mõju Eesti või mõne teise lepinguriigi finantsstabiilsusele. Samuti võib keelduda, kui Eestis asutatud filiaali suhtes on vaja rakendada eraldi kriisilahendusmeetet, et saavutada üks või mitu kriisilahenduseesmärki või kui võlausaldajaid ei kohelda kolmanda riigi kriisilahendusmenetluses samaväärselt kolmanda riigi võlausaldajatega, kellel on samasugused õigused. Tunnustamise keeldumise põhjuseks võib olla ka asjaolu, et tunnustamine või otsuse täitmine tooks kaasa olulise mõju Eesti riigieelarvele või tunnustamise või otsuse täitmise õiguslikud tagajärjed oleksid vastuolus kehtiva õigusega.

Eelnõu § 78. Kolmanda riigi kindlustusandja Eestis asutatud filiaali kriisilahendus

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 78.

Lõike 1 kohaselt on FI kriisilahendusüksusel kõik õigused kolmanda riigi kindlustusandja Eestis asutatud filiaali suhtes (kooskõlas lõikega 2), kelle suhtes ei rakendata üheski kolmandas riigis kriisilahendusmenetlust või kelle suhtes rakendatakse kolmandas riigis menetlust ja esineb üks käesoleva seaduse §-s 77 nimetatud asjaoludest. Kriisilahendusõiguste kasutamisel kohaldub § 55.

Lõige 2. Lõikes 1 osutatud õigusi võib kasutada juhul, kui see on vajalik tulenevalt avalikust huvist ja täidetud on vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- filiaal ei vasta või tõenäoliselt ei vasta [kindlustustegevuse seaduse §-s 39 sätestatud] filiaali asutamise loa andmise ja tegutsemise tingimustele ning puudub väljavaade, et mis tahes eraõiguslik, järelevalveline või asjaomase kolmanda riigi meede taastaks tingimustele vastamise või hoiaks mõistliku aja jooksul ära makseraskustesse sattumise;
- kolmanda riigi kindlustusandja ei suuda või ei soovi või tõenäoliselt ei suuda täita oma kohustusi filiaali võlausaldajate ees või nende kohustuste sissenõutavaks muutumisel, mis on võetud filiaali nimel, sealhulgas seoses kindlustusvõtjatele või soodustatud isikutele tehtavate maksetega, ning FI kriisilahendusüksus on veendunud, et asjaomase kolmanda riigi kindlustusandja suhtes ei ole mõistliku aja jooksul algatatud või ei algatata kolmanda riigi õiguse kohaselt kriisilahendusmenetlust ega maksejõuetusmenetlust;
- kolmanda riigi ametiasutus on algatanud kolmandas riigis kriisilahenduse seoses kolmanda riigi kindlustusandjaga või on teavitanud FI kriisilahendusüksust kavatsusest sellise menetlus algatamise kohta.

Lõige 3. Kui FI kriisilahendusüksus võtab seoses kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaaliga iseseisvalt meetme, lähtub ta kriisilahenduseesmärkidest ja rakendab meetet vastavalt kriisilahenduse üldpõhimõtetele ja nõuetele.

Eelnõu § 79. Koostöö kolmanda riigi ametiasutusega

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 79.

IRRD direktiivi artikli 75 lõike 1 kohaselt võib komisjon esitada nõukogule ettepanekuid läbirääkimiste pidamiseks ühe või mitme kolmanda riigiga, et sõlmida lepingud, mis käsitlevad kriisilahendusametite ja asjaomase kolmanda riigi ametiasutuste vahelist koostööd, sealhulgas teabe jagamist kindlustus- või edasikindlustusandjate, kolmanda riigi kindlustus- või edasikindlustusandjate ning kindlustusgruppide finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavandamise kohta. Lõike 2 kohaselt on lepingute eesmärk tagada kriisilahendusametite ja asjaomase kolmanda riigi ametiasutuste vahel menetluse ja korra kehtestamine koostööks mõne ülesande või kõigi ülesannete täitmiseks ning mõne või kõigi artiklis 79 osutatud õiguste kasutamiseks.

IRRD artikkel 79 reguleerib olukorda, kui eelkirjeldatud lepingut kolmanda riigiga pole sõlmitud või kui see leping on sõlmitud, aga see ei hõlma allkirjeldatud.

Nimelt võib EIOPA sõlmida mittesiduva koostööalase raamkokkuleppe asjaomaste kolmandate riikide ametiasutustega. Rahvusvaheliselt tegutsevate kindlustusandjate ning kindlustusgruppide tulemuslik kriisilahendus eeldab koostööd liikmesriikide ja kolmandate riikide kriisilahendusametite vahel. Koostööalaste raamkokkulepetega kehtestatakse osalevate ametiasutuste vahel menetlus ja kord vajaliku teabe vahetamiseks ja koostööks mõne järgmise ülesande või kõigi järgmiste ülesannete täitmisel ning mõne järgmise õiguse või kõigi järgmiste õiguste kasutamisel seoses kindlustus- või edasikindlustusandjate ja kindlustusgruppidega:

- kriisilahenduskavade väljatöötamine;
- kindlustusandjate ja kindlustusgruppide kriisilahenduskõlblikkuse hindamine;
- kriisilahenduskõlblikkust takistavate asjaoludega tegelemine või nende kõrvaldamise õiguse kasutamine;
- ennetavate meetmete rakendamine;
- kriisilahendusmeetmete rakendamine ja kriisilahendusõiguste kasutamine.

Sama artikli lõike 3 kohaselt võib nii FI finantsjärelevalveüksus kui ka kriisilahendusüksus sõlmida kolmandate riikide asjaomaste ametiasutustega koostöökokkuleppe, mis on kooskõlas EIOPA raamkokkuleppega. Selliste kahepoolsete kokkulepete väljatöötamine peaks tagama asjaomaste rahvusvaheliselt tegutsevate kindlustusandjate puhul tulemusliku kavandamise, otsuste tegemise ja koordineerimise. Võrdsete tingimuste loomiseks peaksid sellised kahepoolsed kokkulepped olema vastastikused, nii et kriisilahendusametid tunnustavad üksteise menetlusi ja tagavad nende täitmise, välja arvatud siis, kui on tegu erandjuhtumiga, mis võimaldab keelduda kolmanda riigi kriisilahendusmenetluse tunnustamisest.

Kui eelviidatud leping ei sisalda koostöökokkuleppes kokkulepitut, kohalduvad samuti vastavad kokkulepped.

Eelnõu § 80. Konfidentsiaalse teabe edastamine kolmanda riigi ametiasutusele

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 80, mis reguleerib kolmanda riigi ametiasutusele teabe edastamisel konfidentsiaalsuse ja isikuandmete kaitsega seotud nõuete järgimist.

Lõige 1. Nii FI finantsjärelevalveüksus kui ka kriisilahendusüksus ning RaM võivad kolmanda riigi ametiasutusele edastada teavet üksnes juhul, kui selle ametiasutuse suhtes kehtivad §-s 69 sätestatuga vähemalt samaväärsed ametialaduse hoidmise nõuded ning seda teavet on kolmanda riigi ametiasutusel vaja oma riigisisese õiguse kohaste kriisilahendus- ja järelevalveülesannete täitmiseks ja seda ei kasutata kooskõlas konfidentsiaalsusnõuetega ühelgi teisel eesmärgil.

Kuna direktiivi sõnastus viitab üksnes kriisilahendusülesannete täitmisele, on Komisjon täiendavalt selgitanud: IRRD artikli 66 lõike 4 punkt b sätestab, et kriisilahendusasutustel ja järelevalveasutustel on lubatud jagada teavet muu hulgas kolmandate riikide asutustega, kes täidavad ülesandeid, mis on võrreldavad kriisilahendusasutuste ülesannetega, tingimusel, et järgitakse IRRD artiklit 80. Artikli 80 lõike 1 sissejuhatav osa viitab sõnaselgelt ennetavate taastamiskavade jagamisele. Grupi ennetavaid taastamiskavasid hindavad ja vaatavad IRRD kohaselt esmalt läbi järelevalveasutused. Kriisilahendusasutuste roll on seevastu oluliselt piiratum – nad üksnes analüüsivad neid kavasad ja esitavad soovitusi vastavalt IRRD direktiivi artiklile 6 lõikele 2. Eeltoodust tuleneb, et IRRD direktiivi artikli 66 lõike 4 punkti b ja artikli 80 lõike 1 sissejuhatavas osas nimetatud ELi asutustel ja ministeeriumidel peaks olema võimalik jagada (konfidentsiaalset) teavet, eelkõige ennetavaid taastamiskavasid nende kolmandate riikide asutustega, kelle jaoks see teave on asjakohane.

Lõige 2. Kui andmete jagamine hõlmab isikuandmeid ja need antakse üle kolmandale riigile, siis peab see toimuma kooskõlas EL-i ja riiklike andmekaitsereeglitega. Andmekaitse jääb kehtima ka siis, kui andmed liiguvad üle piiri.

Lõige 3. Kui FI-l või RaM-il on teavet, mis on saadud teise lepinguriigi ametiasutuselt, võib ta seda jagada kolmanda riigi ametiasutusega ainult juhul, kui tal on selleks vastav nõusolek ja seda tehakse selle teise lepinguriigi ametiasutuse heakskiidetud eesmärgil.

10. peatükk. Haldussund

Eelnõu § 81. Ettekirjutus

Paragrahviga võetakse üle IRRD direktiivi artikkel 83 seoses haldussunni rakendamisega.

FI-l on õigus teha ettekirjutus, kui järelevalve teostamisel või kriisilahendusülesannete täitmisel on avastatud KKELS rikkumine või esineb rikkumise oht. Ettekirjutisega võib nõuda kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti juhatuse liikme või muu vastutava isiku volituste peatamist või nõuete rikkumise lõpetamist või rikkumise kordumisest hoidumist.

Haldussunni rakendamisega on vaja tagada kindlustusandjate poolt IRRD direktiivist tulenevate nõuete täitmine ning tagada, et finantsasutustele saaks osaks sarnane kohtlemine tervikuna EL-s.

Eelnõu § 82. Sunniraha igakordse rakendamise ülemmäär

Paragrahv sätestab FI õiguse rakendada sarnaselt teistele finantssektori eriseadustele sunniraha ettekirjutuse täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral. Sunnivahendit rakendatakse, kui haldusorgani ettekirjutus jäetakse hoiatuses märgitud tähtaja jooksul täitmata (ATSS⁵³ § 2). Seega tuleb enne sunniraha rakendamist teha hoiatus. Hoiatus võib kaasneda ettekirjutusega või olla tehtud eraldi teatena.

Rakendatavad sunniraha määrad peaksid heidutama rikkujat ja võtma ära võimaluse teenida rikkumiste arvelt olulist kasu. Kuna ATSS § 10 lõike 2 kohaselt sätestab sunniraha igakordse rakendamise ülemmäära seadus, on käesolevas eelnõu paragrahvis sätestatud sunniraha ülemmäärad. FI haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral on sunniraha ülemmäär füüsilise isiku puhul esimesel korral kuni 5000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 50

⁵³ [Asendustäitmise ja sunniraha seadus–Riigi Teataja](#)

000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks kuni 5 miljonit eurot või kuni kahekordsele rikkumise tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastav summa. Juriidilise isiku puhul esmakordse haldusakti täitmata jätmisekorral kuni 32 000 eurot, järgmistel kordadel kokku kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid kokku mitte rohkem kui 10% juriidilise isiku aastasest kogukäibest.

Juriidilise isiku kogukäive on kindlustusmaksete aastane kogusumma eelmise majandusaasta SFCR aruande alusel. Eesti kindlustusandjad rakendavad alates 2023. a uut kindlustuslepingute standardit IFRS 17, mille kohaselt ei kajastata raamatupidamise aastaaruande kasumiaruandes brutokindlustusmaksleid vaid kindlustustegevuse tulu (*revenue*), mistõttu võetakse löike 3 kohaselt käibe puhul aluseks kindlustusandja brutokindlustusmaksed, mis kindlustusandja esitab avalikus SFCR aruandes. Kui juriidiline isik on ematettevõtja tütarettevõtja, on kogukäibeks eelmise majandusaasta käive lõpliku ematettevõtja konsolideeritud aastaaruande järgi.

11. peatükk. Vastutus

IRRD direktiivi artikli 83 lõike 1 kohaselt tagavad liikmesriigid, et nende õigus- ja haldusnormidega on ette nähtud halduskaristused ja muud haldusmeetmed. Sama artikli lõike 2 punktides d ja e on sätestatud rahalised trahvid, mida võib kohaldada juriidilise ja füüsilise isiku puhul.

Väärteokoosseis on vajalik üksnes selliste õiguslike kohustuste sanktsioneerimisel, mille õigeaegse või täieliku täitmata jätmisega kaasneb oluline oht või kahju õigus hüvele. Kui kohustus ei ole täidetud ja ka oht või kahju ei ole saanud, piisab subjekti tegutsema kohustamiseks haldussunnist.⁵⁴

Finantssektori väärteokoosseisude vajalikkust on käsitletud SE 111⁵⁵ seletuskirjas. Seletuskirjas on selgitatud, et finantsjärelevalve prioriteet on riskihinnangute alusel konkreetse ohu tõrjumine. Üldjuhul on FI-l võimalik õiguskorda kaitsta ettekirjutuse tegemise teel, mille mittetäitmisel on õigus rakendada sunniraha. Sellest lähtekohast võetuna ei peaks väärteokoosseisud vajalikud olema. Sellisel lähenemisel on finantssektori jaoks kaks olulist puudust. Esiteks, rikkuja suhtes rakendatava meetme heidutavuse juures hinnatakse sunni või karistuse mõju selle isiku või teiste isikute käitumise muutuse esile kutsumisele (mõjusust), kuid eelpool toodud lähenemise mõjusust ei ole finantsvaldkonnas piisav. Sellise lahenduse üld- ja eripreventiivne eesmärk ei ole selge. Eelkõige jääb vajaka üldpreventsiooni positiivne eesmärk, kuna õiguskord ei annaks avalikkusele selget märki õigusrikkumise hukkamõistetavuse kohta. Sunniraha meede ei heiduta finantsjärelevalvesubjekte nõudeid rikkumast, teades, et nõuete rikkumisele võib järgneda vaid ettekirjutus, s.t ettekirjutuse täitmisel ei ole neil vaja karta rahalist karistust.

Teiseks, finantssektori puhul võib iga nõude rikkumisega kaasneda oluline kahju avalikkusele, eelkõige investoritele ja võlausaldajatele, aga ka kolmandatele isikutele. Ettekirjutuse ja sunnirahaga on võimalik nõuda seaduskuulekat käitumist ja kõrvaldada eelkõige selliseid rikkumisi, mille tagajärjed ei avalda mõju kolmandatele isikutele, kuid välistatud ei ole, et

⁵⁴ J. Sootak. Karistusõiguse revisjon kuriteo-, väärteo- ja haldusõiguse piirimail, JURIDICA IV/2013

⁵⁵ Riigikogu veebileht: [Audiitoritegevuse seaduse, finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse ning teiste seaduste muutmise seadus \(finantsvaldkonna väärteokaristuste reform, EL-i õigusest tulenevad karistused\) 111 SE](#)

mõni, olemuselt kõrvaldatav, seaduse nõuete rikkumine toob kaasa piisava ohu või kahju, et vajalik on ka vääртеokoosseisu sätestamine.⁵⁶

Seega, kuna sunniraha kohaldamine eeldab ATSS kohaselt eelnevat ettekirjutust, mis paneb isikule kohustuse teha nõutav tegu või hoiduda keelatud teost ning sunnirahale peab eelnema hoiatus, siis kirjeldatud mitmeastmeline menetlus nn täispikas vormis ei sobi vahetu ohu situatsioonides. Paljudel juhtudel nõuab konkreetne situatsioon korrakaitseorgani kohest tegelikku sekkumist, et kõrvaldada ohuolukord.

Eelnõu § 83. Finantsseisundi taastamise kavaga seotud nõuete rikkumine

Paragrahviga nähakse ette karistus seoses finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamise, haldamise, ajakohastamise ja FI-le esitamise nõuete rikkumisega. IRRD direktiivi artikli 83 lõike 1 punkti a kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et nende õigus- ja haldusnormidega on ette nähtud halduskaristused ja muud haldusmeetmed vähemalt, kui rikutakse artiklit 5 või 7, sest ei koostata, hallata ega ajakohastata finantsseisundi ennetavat taastamise kava ega kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetavat kava.

Finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamise kohustus on sätestatud eelnõu § 8 lõikes 1, kava nõuded on sätestatud §-s 9 ja grupi kava nõuded on sätestatud §-s 12. Säte hõlmab piiritletud rikkumisi, nimelt:

- kava koostamata jätmise (§ 8 lõike 1, § 18 lõigete 1 ja 9 rikkumine);
- kava ajakohastamata jätmise (§ 9 lõike 9, § 12 lõike 6 rikkumine);
- kava esitamata jätmise FI-le (§ 8 lõike 1, § 12 lõike 1 rikkumine);
- vale, ebapiisava või eksitava teabe esitamine kavas või selle esitamisel (§ 9 lõigete 2–4, 7, § 12 lõigete 4 ja 5 rikkumine).

Finantsseisundi taastamise ennetav kava on kriisiennetuse keskne instrument, mis võimaldab nii kindlustusandjal kui ka FI-l kavandada meetmeid kindlustusandja maksejõuetuse riski maandamiseks. Kava puudumine või ebausaldusväärsus takistab õigeaegselt tegutsemist ning seab muu hulgas ohtu kindlustusvõtjate ja muude õigustatud isikute kaitse. Kuigi ettekirjutus ja sunniraha on sobivad vahendid kohustuse täitmisele suunamiseks, ei pruugi need olla piisavad olukorras, kus rikkumine seisneb teadlikus või raskes hooletuses toime pandud kohustuse eiramises või eksitava teabe esitamises.

Eelnõuga nähakse ette, et füüsilise isiku korral on võimalik karistada rahatrahviga kuni viis miljonit eurot või kuni kahekordse vääртеo tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas ning juriidilise isiku korral karistatakse rahatrahviga kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest. Seega, arvestades, et finantsseisundi taastamise kavade kvaliteedist sõltub otseselt kindlustusvõtjate kaitse ja finantsstabiilsuse säilimine, on karistuste olemasolu proportsionaalne ja põhjendatud.

Eelnõu § 84. Kriisilahenduskava koostamiseks vajaliku teabe esitamise nõuete rikkumine

Paragrahviga nähakse ette karistus seoses kriisilahenduskava koostamiseks vajaliku teabe esitamise nõuete rikkumisega. Eelnõu § 20 lõike 1 kohaselt võib FI kriisilahendusüksus nõuda kindlustusandjalt või kindlustusgrupi kriisilahendusasutusena lõplikult emattevõtjalt koostöö tegemist kriisilahenduskava koostamiseks vajalikus ulatuses ning talle kriisilahenduskava koostamiseks ja rakendamiseks vajaliku teabe esitamist. Eelnõuga nähakse ette, et füüsilise

⁵⁶ J. Sootak. Karistusõiguse revisjon kuriteo-, vääртеo- ja haldusõiguse piirimail. *Juridica* 2013/4 lk 247 ja J. Jäätma. Sunniraha kui kohustatud isiku sundimise vahend ja sunnivahend. – *Juridica* X/2015, lk 720-722.

isiku korral on võimalik karistada rahatrahviga kuni viis miljonit eurot või kuni kahekordse väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas ning juriidilise isiku korral karistatakse rahatrahviga kuni kümme protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi konsolideeritud käibest.

SE 111 seletuskirjas on selgitatud, et finantsvaldkonna haruseadustes tuleb teabe avalikustamise või esitamise kohustuse rikkumist käsitada väärtetona. Selle kohta annab kinnitust ka asjaolu, et finantsvaldkonda reguleerivates EL õigusaktides on nimetatud rikkumiste eest ette nähtud lisaks muudele haldusmeetmetele ka kõrged rahalised halduskaristused. Haldusmenetluse läbiviimine (ettekirjutuse tegemine ja selle täimisele mõjutamine läbi sunniraha) ei pruugi antud rikkumise korral olla kohane meede.

Väärtetovastutuse ette nägemine olukorras, kus kindlustusandja ei esita kriisilahenduskava koostamiseks või rakendamiseks vajalikku teavet, on vajalik kriisilahendusraamistiku toimivuse tagamiseks. Kriisilahenduskava koostamine ja ajakohastamine põhineb õigeaegsel, täielikul ja usaldusväärsel teabel kindlustusandja kohta. Teabe esitamata jätmise või selle ebapiisavus võib takistada kriisilahendusmeetmete kavandamist. Erinevalt tavapärasest järelevalvemenetlusest võib kriisilahenduse puudulik ettevalmistus põhjustada kahju kindlustusvõtjatele ja finantsstabiilsusele. Kuigi ettekirjutus ja sunniraha on sobivad vahendid kohustuse täitmise tagamiseks tavapärasel olukorras, ei pruugi need olla piisavad, kui teabe esitamata jätmise või eksitava teabe andmine on tahtlik või raskest hooletusest tingitud ning seab ohtu kriisilahenduse eesmärkide saavutamise. Arvestades kriisilahenduse mõju kindlustusvõtjate kaitsele ja avalikule huvile, on sellise karistuse kehtestamine proportsionaalne ja põhjendatud.

Eelnõu § 85. Makseraskusest või tõenäoliselt makseraskusesse sattumisest teatamata jätmine

Paragrahviga nähakse ette karistus seoses makseraskustesse või tõenäoliselt makseraskustesse sattumisest teatamise kohustuse rikkumisega. Nimelt on kindlustusandja ja muu kriisilahenduse subjekti juht kohustatud teavitama FI finantsjärelevalveüksust, kui ettevõtja on makseraskustes või tõenäoliselt satub makseraskustesse. Teavitamine peaks toimuma asjaolude ilmnemise korral viivitamata. Väärtetomenetluse aluseks on olukord, kus juht teadis või professionaalse hoolsuse kohaselt pidi teadma makseraskuse tõenäosusest, kuid jättis teavituse tegemata.

Kindlustusandja on makseraskustes või tõenäoliselt satub makseraskustesse (§ 26 lõige 3), kui:

- ta ei täida miinimumkapitalinõuet või on ilmne, et ta ei täida seda lähiajal ja selle täitmiseks puudub realistlik väljavaade,
- ta ei täida tegevusloa tingimusi või ei täida olulises ulatuses talle õigusaktides kohalduvaid nõudeid või objektiivsetele tõenditele tuginedes on ilmne, et ta ei täida lähitulevikus olulises ulatuses talle õigusaktides kohalduvaid nõudeid, mis võivad olla aluseks tema tegevusloa kehtetuks tunnistamisele;
- tema varast ei jätku kohustiste täitmiseks või on ilmne, et lähiajal ei jätku varast kohustiste täitmiseks;
- ta ei ole võimeline õigeaegselt tasuma oma võlgu ja muid kohustusi, sealhulgas hüvitisi kindlustusvõtjatele või soodustatud isikutele, või objektiivsetele tõenditele tuginedes on ilmne, et ta ei ole selleks võimeline lähitulevikus;
- ta taotleb avaliku sektori erakorralist finantstoetust.

SE 554⁵⁷ seletuskirjas on välja toodud, et kui andmete esitamine toimub järelevalveorgani nõudel, on see reeglina tagatav haldussunniga (kui andmeid nõudmisel ei esitata, saab teha vastava ettekirjutuse, kohaldada sunniraha jne). Kui aga andmete esitamise initsiatiiv peab tulema isikult endalt, ei pruugi järelevalvet teostav asutus sellisest kohustusest teadagi saada. Seega tuleb teatud juhtudel ette näha karistusnorm, et tagada halduse tõhus toimimine.

Kui kindlustusandja juht jätab makseraskustesse sattumise teavituse tegemata, ei ole tegemist üksnes formaalse puudusega, mida saaks tagantjärele sundida parandama, vaid rikkumisega, mis takistab kriisilahendusasutusel oma ülesande täitmist õigel ajal. Makseraskusesse sattumine või selle tõenäosus on käivitav kriteerium kriisilahendamise algatamiseks.

Seega, kui kindlustusandja juhtorgan makseraskusest või selle tõenäosusest teavitamata, või viivitab teavitamisega, võivad tagajärjed olla järgmised:

- kriisilahenduse algatamine viibib;
- kindlustusandja finantsseisund halveneb veelgi;
- kindlustusvõtjate ja muude võlausaldajate kahju suureneb;
- võib väheneda kriisilahendusmeetmete tõhusus;
- võib tekkida olukord, kus avaliku sektori sekkumise vajadus suureneb.

Selliseid tagajärgi ei ole võimalik tagantjärele haldusmeetmetega heastada. Arvestades, et kriisilahenduse algatamine toob kaasa olulised tagajärjed juhtorganitele ja omanikele, võib tekkida huvi teavitamist edasi lükata, mistõttu on vajalik, et karistus oleks piisavalt heidutav. Haldusmeetmed jäävad siiski esmaseks reageerimisvahendiks olukordades, kus makseraskuse esinemine ei ole üheselt selge või rikkumine on menetluslikku laadi.

Teavitamiskohustuse rikkumine on tuvastatav järelevalve käigus.

Eelnõuga nähakse ette, et füüsilise isiku korral on võimalik karistada rahatrahviga kuni viis miljonit eurot või kuni kahekordse väärteto tulemusel teenitud kasule või ära hoitud kahjule vastavas summas. Kuna teavitamise kohustus on ettevõtja juhul, ei ole juriidilise isiku puhul karistust ette nähtud.

Eelnõu § 86. Juriidilise isiku ja tema konsolideerimisgrupi käive

Juriidilise isiku kogukäive on kindlustusmaksete aastane kogusumma eelmise majandusaasta SFCR aruande alusel. Eesti kindlustusandjad rakendavad alates 2023. a uut kindlustuslepingute standardit IFRS 17, mille kohaselt ei kajastata raamatupidamise aastaaruande kasumiaruandes brutokindlustusmaksed vaid kindlustustegevuse tulu (*revenue*), mistõttu võetakse lõike 3 kohaselt käibe puhul aluseks kindlustusandja brutokindlustusmaksed, mis kindlustusandja esitab avalikus SFCR aruandes. Kui juriidiline isik on emaettevõtja tütarettevõtja, on kogukäibeks eelmise majandusaasta käive lõpliku emaettevõtja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande järgi.

Eelnõu § 87. Menetlus

Lõige 1. Väärtegude kohtuväline menetleja on FI.

Lõige 2. Väärtegude aegumistähtaeg on kolm aastat, mis on analoogne ka teisest finantssektori seadustes (nt KAS, KindlITS, MERAS, IFS, VpTS) sätestatud aegumistähtajaga. Väärtegude nn

⁵⁷ Riigikogu veebileht: [Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 554 SE](#)

üldine aegumise tähtaeg on kaks aastat. KarS § 1 teise lause kohaselt võib muudes seadustes sätestatud väärtegade eest karistamiseks nendes seadustes sätestada KarS üldosast erisusi, kui seda nõuab reguleeritava valdkonna eripära. Konkurentsiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 609 SE⁵⁸ II muudatusettepanekute selgituses on välja toodud, et Euroopa Liidu õigusloome on laienenud järjest enam ka karistusõiguse sfääri ning lisaks spetsiifilistele karistusmääradele nõuab Euroopa Liit kohati ka valdkonnaspetsiifilisi erisusi muudest üldosa instituutidest. Lisaks on selgitatud, et KarS § 1 lg 1 lisatav lause annab seadusandjale võimaluse valdkonna spetsiifikat arvesse võttes vajadusel kehtestada eriseadustes lisaks vääртеokoosseisudele ka erisusi KarSi üldosa regulatsioonist. Hälbimine üldosast saab olema lubatud vaid eriseadustes sätestatud väärtegade puhul ning olukorras, kus erisuse tingib valdkonna spetsiifiline vajadus, eelkõige EL õigusest tulenev KarSi üldosaga kokkusobimatu regulatsioon.

FI on tähelepanu juhtinud, et üldine aegumise tähtaeg ei ole finantsvaldkonnas toimepandud väärtegade keerukuse tõttu menetluse läbiviimiseks piisav. Finantssektori väärtegade kolmeaastased aegumistähtajad nähti ette finantsvaldkonna vääртеokaristuste reformi raames. Paralleelselt menetleti JuMi vastutusvaldkonda kuuluvat karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadust (Euroopa Liidu õigusest tulenevad rahatrahvid), mille seletuskirjas on selgitatud, et „väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamisel avaldati arvamust, et kõrgema rahatrahvi ülemmääraga karistatavate väärtegade korral tuleks sätestada senisest pikem aegumistähtaeg“.

Finantssektori järelevalvega seotud rikkumised on sageli keeruka ülesehitusega, piiriülese mõõtmega ning võivad ilmnedas alles märkimisväärse aja möödumisel rikkumise toimepanemisest. Rikkumiste tuvastamine eeldab mahukate andmete, aruannete, tehingute ja siseprotsesside analüüsi ning tihti ka koostööd teiste riikide järelevalveasutustega. Samuti võivad rikkumised olla varjatud või avalduda alles järelevalvemenetluse, auditi või riskihindamise käigus. Finantssektori stabiilsuse, turuosaliste usaldusväarsuse ning klientide ja kindlustusvõtjate kaitse tagamiseks on oluline, et järelevalveasutusel oleks piisav aeg võimalike rikkumiste avastamiseks, asjaolude väljaselgitamiseks ja menetluse läbiviimiseks. Seetõttu on kolmeaastane aegumistähtaeg finantssektoris proportsionaalne ja põhjendatud erisus, mis tuleneb reguleeritava valdkonna keerukusest, rahvusvahelisest iseloomust ning vajadusest tagada tõhus finantsjärelevalve.

Seega on käesoleva lõike puhul otsustatud, et asjakohane on rakendada analoogset lähenemist kõikide finantssektori karistusi puudutavate õigusnormide puhul, mistõttu on kolmeaastane aegumistähtaeg ette nähtud ka käesolevast seadusest tulenevate nõuete rikkumise korral.

3.4. Finantsinspeksiooni seaduse muutmine (eelnõu § 88)

Eelnõu § 88 punktid 1 ja 2. FIS § 2 muutmine. Paragrahv reguleerib riiklikku finantsjärelevalvet ja kriisilahendust.

Lõike 1 muutmine. Kuna nii FELS kui ka KKELS reguleerivad ka finantsjärelevalvega seonduvat (nt järelevalve ja menetlused seoses finantsseisundi taastamise ennetavate kavade või varajaste sekkumismeetmetega), on lõikesse 1 lisatud viited ka nendele seadustele.

Lõike 3 muutmine. Finantskriisi lahendamine FIS tähenduses on muu hulgas kriisilahendustegevuse läbiviimine KKELS tähenduses.

⁵⁸ Riigikogu veebileht: [Eelnõu - Riigikogu](#)

Eelnõu § 88 punkt 3 – FIS § 3 muutmine. Paragrahv sätestab finantsjärelevalve ja finantskriisi lahendamise eesmärgid.

Lõike 2 sõnastusse lisatakse kindlustusandjad ja kindlustusvõtjad ehk finantskriisi lahendumise eesmärk on ka kindlustusandjate maksejõuetusest tulenevate negatiivsete mõjude vältimine, kindlustusvõtjate ning kindlustusandjate kriitiliste funktsioonide katkematu toimimise tagamine.

Eelnõu § 88 punkt 4 – FIS § 5 muutmine. Paragrahv reguleerib FI tegevuse põhimõtteid.

Lõikesse 2 on lisatud täpsustus, et ka vääртеomenetluse korral tuleb arvestada riskide ja võimaliku rikkumise iseloomu, kestust ja korduvust ning varasemaid õigusrikkumisi, õigusrikkumise eest vastutava isiku vastutuse ulatust ja majanduslikku võimekust, sealhulgas juriidilise isiku kogukäivet, teenitud kasumi või ära hoitud kahjumi suurust või füüsilise isiku aastasissetulekut, samuti tekkinud või tekkida võinud kahjude suurust ja võimalikku mõju finantssüsteemi stabiilsusele ning järelevalveasutusega tehtava koostöö ulatust. Samuti lisatakse samasse lausesse, et arvestada tuleb ka kriisilahendusasutusega tehtava koostöö ulatust (IRRD direktiivi artikli 86 punkti f ülevõtmiseks).

Eelnõu § 88 punktid 5–9. FIS § 5¹ muutmine. Paragrahv reguleerib finantskriisi lahendamise üksuse moodustamist ja selle funktsioone. Paragrahvi muudetakse tulenevalt IRRD direktiivi artiklist 3, mille kohaselt peab iga liikmesriik määrama ühe või erandkorras mitu kriisilahendusasutust, millel on õigus rakendada kriisilahendusmeetmeid ja kasutada kriisilahendusõigusi. Eestis on selleks asutuseks FI, kelle juurde on juba moodustatud finantskriisi lahendamise üksus.

Lõike 1 muutmine. Finantskriisi lahendamise üksuse ülesandeks on ka KKELS-ist tulenevate kriisilahendusülesannete täitmine (lõikesse lisatud viide KKELS-ile). Samuti laiendatakse isikute ringi, kelle suhtes kriisilahendusülesandeid täidetakse (kindlustusandjad, kindlustusandjatega ühte konsolideerimisgruppi kuuluvad isikud ning kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaalid).

Lõike 4 muutmine ja **uus lõige 5.** IRRD direktiivi artikli 3 lõige 3 näeb ette, et kui kriisilahendusasutus täidab ka muid funktsioone, sealhulgas järelevalvefunktsiooni, peab olema kehtestatud sobiv struktuurne kord, et vältida huvide konflikti kriisilahendusasutusele antud funktsioonide ja järelevalve- või muude funktsioonide vahel. Liikmesriik peab tagama, et selle korraga tagatakse tegevuse tegelik sõltumatus, sealhulgas kriisilahendusasutuse töötajate, aruandlusahelate ja otsustamisprotsesside eraldatus nimetatud kriisilahendusasutuse järelevalvealastest või muudest funktsioonidest. Kuna kindlustusandjate kriisilahenduse korral on täpsustus, et selle korraga tagatakse mh kriisilahendusasutuse töötajate, aruandlusahelate ja otsustamisprotsesside eraldatus, on vastav täpsustus lisatud ka lõikesse 4.

Siiski on IRRD direktiivis ka erand, et töötajaid võib erinevate funktsioonide vahel jagada, kui vastavad tingimused selleks on eelnevalt kindlaks määratud ja seda on vaja selleks, et tulla toime ajutise suure töökoormusega või võimaldada kriisilahendusasutusel kasutada jagatud töötajate eksperditeadmisi.

Eelnõu § 88 punkt 10 – FIS § 6 muutmine. Paragrahvi 6 lõikes 1² on ette nähtud Inspektsiooni ülesanded finantskriisi lahendamise eesmärgi saavutamiseks. Punktidesse 3 ja 4 on lisatud viited KKELS-ile. FI ülesandeks on rakendada kriisilahendusmeetmeid ja -õigusi ning haldussundi mh KKELS alustel, ulatuses ja korras.

Eelnõu § 88 punkt 11 – FIS § 7 muutmine. Kuna § 5¹ uue lõike 5 kohaselt võib FI töötajaid erinevate funktsioonide vahel jagada, kui vastavad tingimused on eelnevalt kindlaks määratud ja seda on vaja selleks, et tulla toime ajutise suure töökoormusega või võimaldada kriisilahendusametuse kasutada jagatud töötajate eksperditeadmisi, on lisatud § 7 lõike 2 punkti täpsustus, et nõukogu kinnitab ka juhatuse ettepanekul vastavad töötajate jagamise tingimused.

Eelnõu § 88 punkt 12 – FIS § 33 muutmine. Paragrahv näeb ette töötajate taandamise sätteid seoses järelevalvemenetlusega. Lõigete 1 ja 3 ulatus laiendatakse ka kriisilahendusmenetlusele ehk töötaja ei võta kriisilahendusmenetlusest osa ega osale juhatuse otsuse ettevalmistamisel, kui ta on isiklikult otseselt või kaudselt huvitatud asja lahendist. Samuti, kui juhatuse esimehel tekib põhjendatud kahtlus töötaja erapooletuses, on tal õigus töötaja kriisilahendusmenetlusest või juhatuse otsuse ettevalmistamisest kõrvaldada.

Eelnõu § 88 punkt 13 – FIS § 46 täiendamine uute lõigetega 11–13. Paragrahv reguleerib koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Uus lõige 11. KindlITS uue § 100¹ kohaselt võib FI nõuda, et kindlustusandja võtab arvesse ja analüüsib ORSA raames makromajanduskeskkonnast tulenevaid riske, mille realiseerumine võib mõjutada kindlustusandja konkreetset riskiprofiili, kinnitatud riskitaluvuspiire, äristrateegiat, kindlustustegevust või investeerimisotsuseid ja kindlustusandja üldist maksevõimet ning kindlustusandja tegevusi, mis võivad mõjutada makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid ning tegevusi, mis võivad olla süsteemse riski põhjuseks. Kord aastas peab FI EIOPA-t ja ESRB-d teavitama sellistest kindlustusandjatest, kellelt ta vastavat hindamist nõuab. Kui FI on kindlustusgrupi järelevalve teostaja, peab ta selle teavituse esitama kindlustusgrupi kohta. Nimelt kohaldatakse Solventsus II direktiivi artikli 246 lõike 1 kohaselt direktiivi I jaotise IV peatüki 2. jaos sätestatud nõudeid mutatis mutandis ehk kindlustusgrupi järelevalve teostaja võib nõuda KindlITS § 100¹ sätestatud hindamist kindlustusgrupi tasandil.

Uus lõige 12. KindlITS uue § 235¹ lõike 5 kohaselt võib FI ettekirjutusega piirata või peatada aktsionäridele või osanikele dividendide jaotamise, aktsionäridele või osanikele ja allutatud võlausaldajatele muude maksete tegemise, aktsiate või osade tagasiostmise ja omavahendite tagasimaksmise või lunastamise, piirata või peatada tulemustasu või muu muutuvtasu maksmise ning peatada õiguse elukindlustusleping üles öelda. FI teavitab EIOPA-t ja ESRB-d, kui ta vastavat õigust kasutab.

Uus lõige 13. KindlITS uue § 235² lõike 5 kohaselt võib elukindlustuslepingu üles ütlemise peatamise õigust kasutada kõikide Eesti kindlustusandjate suhtes, kui erandlikud asjaolud mõjutavad kogu Eesti kindlustusturgu või olulist osa sellest. Sellisel juhul tuleb sellest ka EIOPA-t ja ESRB-d teavitada, kui vastavat õigust rakendatakse süsteemse riski vähendamiseks. Teade sisaldab rakendatud meetme kirjeldust, kestust ja meetme rakendamise põhjuseid, sealhulgas kirjeldust meetme tõhususe ja proportsionaalsuse kohta seoses kindlustusvõtjate, kindlustatud isikute ja soodustatud isikute huvide kaitsega.

Eelnõu § 88 punktid 14–20. FIS § 46³ muutmine. Paragrahv reguleerib koostööd EIOPA ja seotud organisatsioonidega.

Lõike 3 täiendamine uute punktidega 6–11. Lõikes 3 on loetelu teabest, mida FI peab kord aastas EIOPA-le esitama. Uue punkti 6 kohaselt tuleb EIOPA-le anda kord aastas ülevaade proportsionaalsuse meetmeid rakendavatest kindlustusandjatest (koguarv) väikeste ja mittekeerukate kindlustusandjate ning muude kindlustusandjate lõikes, kes saavad õiguse rakendada proportsionaalsuse meetmeid (näiteks, kui proportsionaalsuse meetmeid kasutab 5 kindlustusandjat, siis tuleb teavitada, et kolm neist on väikesed ja mittekeerukad

kindlustusandjad ning kaks kasutab meetmeid FI nõusolekul). Samuti tuleb teavitata igat meetet või lihtsustust kasutatavate kindlustusandjate arv.

Punkti 8 alusel tuleb EIOPA-t teavitada selliste kindlustusandjate arvust, kellel on finantsseisundi taastamise ennetava kava kohustus, tuues eraldi välja nende arvu, kelle suhtes kohaldatakse lihtsustatud nõudeid ehk kelle puhul vähendatakse kava sisu ja detailsust, muudetakse esmase kava koostamise tähtaega ning vähendatakse kava ajakohastamise sagedust.

Punkti 9 alusel tuleb EIOPA-t teavitada selliste kindlustusandjate arvust, kelle kohta koostatakse kriisilahenduskava, tuues eraldi välja nende arvu, kelle puhul kohaldatakse lihtsustatud lähenemist ehk kelle kohta kriisilahenduskava koostades on FI vähendanud kava sisu ja detailsust või ta ajakohastab kava harvemini kui iga kahe aasta järel.

Punkti 10 kohaselt tuleb EIOPA-le esitada kvantitatiivne teave KKELS § 14 lõikes 2 sätestatud asjaolude kohaldamise kohta. Viidatud sätte kohaselt määrab FI kindlustusandjad, kelle suhtes kohalduvad lihtsustatud nõuded, hinnates järgmisi asjaolusid – kindlustusandja maksejõuetuse tagajärg, arvestades tema majandustegevuse iseloomu, õiguslikku vormi ja aktsionäride või osanike struktuuri, tema suurust, tegevuse ulatust ja keerukust ning riskiprofiili. Samuti hindab FI tema seotust teiste reguleeritud ettevõtjatega või finantssüsteemiga üldiselt ning seda, millist mõju avaldaks kindlustusandja maksejõuetus ning sellele järgnev likvideerimine pankrotimenetluse alusel finantsturgudele, teistele ettevõtjatele, kindlustusvõtjatele, rahastamistingimustele või majandusele laiemalt.

Seega tuleks anda EIOPA-le numbriline teave näiteks selle kohta mitu kindlustusandjat vastas iga kriteeriumi/asjaolu alusel lihtsustatud lähenemise tingimustele või näiteks mitu kindlustusandjat jäeti konkreetse kriteeriumi tõttu lihtsustuste kohaldamise alt välja.

Punkt 11. Kuna seaduse ei reguleeri detailselt eraldi, mida tähendab lihtsustatud nõuete kasutamine, tuleb EIOPA-le esitada ka lihtsustatud nõuete ja n-ö seaduses sätestatud nõuete võrdlus. Näiteks, kas vähendati kava mahtu või ajakohastamise sagedust (nt kord kolme aasta jooksul, mitte kahe aasta järel) või kava koostamise tähtpäeva. Lisaks tuleb esitada n-ö mahuline võrdlus ehk protsendina välja tuua teave selle kohta, kui suurele osale kindlustusturust kohaldub lihtsustatud lähenemine kapitalinõuete, kindlustusmaksete, tehniliste eraldiste ja vara mahu alusel ehk kui suur osa kõikide Eesti kindlustusandjate kapitalinõuetest, preemiast, tehnilistest eraldistest ja varast on seotud lihtsustatud lähenemise alla kuuluvate kindlustusandjatega.

Uus lõige 3¹. Uues KindlITS § 235¹ lõikes 3 on sätestatud, et kui FI-l on piisavad tõendid olulise likviidsusriski kohta ja kindlustusandja ei ole rakendanud tõhusaid meetmeid likviidsuspositsiooni parandamiseks, on FI-l õigus kindlustusandjalt ettekirjutusega nõuda likviidsuspositsiooni parandamist. Asjakohasel juhul jagab FI EIOPA-ga tõendeid likviidsusriski vastuvõtlikkuse kohta.

Lõike 4 muutmine. Kuna EIOPA-le kord aastas kindlustusgrupi kohta esitatava teabe loetelu täieneb, muudetakse senine tekst punktiks 1 ja uue kohustusena (punkt 2) peab FI, kui ta on kindlustusgrupi järelevalve teostaja, kord aastas andma EIOPA-le ülevaate kindlustusgruppidest (arvu), kes on väikesed ja mittekeerukad kindlustusgrupid ning muude kindlustusgruppide arvu, kes kasutavad lihtsustusi või proportsionaalsuse meetmeid. Samuti tuleb teavitada igat meetet või lihtsustust kasutava kindlustusgruppide arvu.

Lisaks peab FI kindlustusgrupi kriisilahendusasutusena teavitama EIOPA-t kord aastas kindlustusgruppide arvust, kellel on kindlustusgrupi finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamise kohustus, tuues eraldi välja nende arvu, kelle suhtes kohaldatakse lihtsustatud nõudeid (punkt 3).

Punkti 4 alusel tuleb esitada EIOPA-le teave kindlustusgruppide arvu kohta, kelle kohta on koostatud kindlustusgrupi kriisilahenduskava, tuues eraldi välja nende arvu, kelle suhtes kohaldatakse lihtsustatud nõudeid.

Analoogselt § 46³ lõike 3 punktiga 10 tuleb esitada KKELS § 14 lõikes 2 sätestatud asjaolude kohaldamise kohta kvantitatiivne teave, kuid seda kindlustusgrupi vaates (punkt 5).

Punkt 6. EIOPA-le tuleb esitada ka lihtsustatud nõuete ja seaduses sätestatud nõuete võrdlus ning teave protsentides selle kohta, kui suurele osale kindlustusgruppidest kohalduvad lihtsustatud nõuded kõikidest kindlustusgruppidest kapitalinõuete, kindlustusmaksete, tehniliste eraldiste ja vara mahu alusel.

Uus lõige 6¹. Kuna IRRD artikli 85 lõike 1 kohaselt peavad kriisilahendusasutus ja järelevalveasutus teavitama EIOPA-t kõikidest nende poolt artikli 83 alusel määratud halduskaristustest ja võetud muudest haldusmeetmetest ning annavad teavet esitatud kaebuse seisu ja tulemuse kohta, täiendatakse § 46³ FI kohustusega teavitada EIOPA-t KKELS-is sätestatud kohustuse rikkumisega seoses väärtetasandil tehtud lahendist või haldusaktist. Samuti tuleb EIOPA-le teada anda, kui see lahend või haldusakt kaevati edasi ning edasikaebamise tulemusest.

Lõike 7 muutmine. Tulenevalt Solventsus II direktiivi artikli 152 lg 2 täpsustusest, on ka punkti 2 sõnastuses osutatud tarbijakaitsega seotud riskidele.

Lõige 8 muutmine. Lõike 8 kehtiva sõnastuse kohaselt võib FI teavitada kohe teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutust, kui tal on tõsine ja põhjendatud kahtlus seoses teise lepinguriigi kindlustusandja tegevusega Eestis. Muudatusettepaneku kohaselt võib FI teavitada muu hulgas EIOPA-t.

Uue lõike 11 kohaselt peab FI teavitama EIOPA-t, kui teeb keelduva otsuse seoses äriühingule tegevusloa andmisega (kindlustusandjana tegutsemise tegevusloa). EIOPA-le tuleb esitada tegevusloa taotleja identifitseerimist võimaldavad andmed (nt ärinimi, registrikood) ja keeldumise põhjused.

Eelnõu § 88 punkt 21 – FIS § 47 muutmine. Paragrahv reguleerib FI koostööd välisriikide pädevate asutustega.

Uus lõige 15. FI-l on õigus taotleda teises lepinguriigis tegevusloa taotleva ettevõtja tegevusloa taotluse ühishindamist, kui sellel ettevõtjal on seos Eesti kindlustusandjaga. Vastav õigus on juhul, kui teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusel on vaja konsulteerida mitme lepinguriigi finantsjärelevalve asutusega.

Võimalus taotleda ühist hindamist kehtib selgesõnaliselt ainult juhtudel, kui on vaja konsulteerida rohkem kui ühe järelevalveasutusega. Kui on vaja konsulteerida ainult ühe järelevalveasutusega, tuleks kohaldada artikli 26 lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud standardset konsulteerimismenetlust.

Eelnõu § 88 punkt 22 – FIS § 47⁷ muutmine. Paragrahv reguleerib koostööd kindlustusgrupi üle järelevalve teostamisel ja teabe vahetamisel. Muudatuse eesmärk on tugevdada kindlustusgruppide järelevalvet ja tagada, et FI-l oleks selged ning piisavad volitused sekkuda olukorras, kus kindlustusgrupi nõuete täitmine või grupi finantsstabiilsus on ohustatud.

Uus lõige 12. Kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja teavitab, et Eesti kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja ei täida grupi suhtes kohaldatavaid nõudeid, kui grupi solventsus on ohus või kui grupisisesed tehingud või riskikontsentratsioon seavad ohtu grupi kuuluvate kindlustusandjate finantsseisundi, on FI-l õigus teha ettekirjutus rikkumise lõpetamiseks või finantsseisundi parandamiseks.

Uue lõikega 13 täpsustatakse, et FI-l on kindlustusvaldusettevõtjate ja segafinantsvaldusettevõtjate suhtes samad järelevalvelised õigused nagu kindlustusandjate suhtes, et tagada kindlustusgrupi nõuete täitmine.

Uue lõikega 14 sätestatakse FI kohustus teha koostööd teiste asjakohaste finantsjärelevalve asutustega, et tagada järelevalvemeetmete tõhusus, eriti piiriüleste struktuuride puhul, kus äriühingu juhtimine või põhitegevus toimub teises lepinguriigis.

Eelnõu § 88 punktid 23 ja 24. FIS § 47¹⁰ muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusjärelevalvega seotud pädevate asutuste koostööplatvormi loomist ja toimimist.

Lõike 3 muutmine. Kehtiva sõnastuse kohaselt peab FI esitama EIOPA taotluse alusel talle viivitamata teabe, mis on vajalik koostööplatvormi nõuetekohaseks toimimiseks. Muudatusettepaneku kohaselt peab FI seda tegema ka teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutuste taotluse alusel.

Uus lõige 4 on seotud uute §-dega 47¹² ja 47¹³, mis reguleerivad FI koostööd teiste finantsjärelevalve asutustega olulise piiriülese kindlustustegevuse järelevalves ning koostööd kohapealse kontrolli läbiviimises. Lõike 4 kohaselt kohaldatakse samu koostöö ja teabevahetuse sätteid ka koostööplatvormide tasandil. Samu sätteid kohaldatakse olenemata, kas kindlustusandja tegeleb olulise piiriülese kindlustustegevusega (need tingimused on § 47¹² lõikes 1).

Uus lõige 5 reguleerib olukorda, kui kindlustusandja (kelle seisundi tõttu koostööplatvorm loodi) suhtes on vaja rakendada meetmeid, kuid FI ja teised asjasse puutuvad finantsjärelevalve asutused ei jõua meetmete rakendamise või nende sisu osas kokkuleppele, sealjuures esineb tõsine kahtlus, et kindlustusvõtjate, kindlustatute ja soodustatud isikute huvid ei ole piisavalt kaitstud. Sellise erimeelsuse korral võib FI pöörduda EIOPA poole. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1094/2010 artiklis 19 on sätestatud EIOPA õigused ja kohustused, kui on vaja lahendada pädevate asutuste vahelisi erimeelsusi piiriüleste olukordade korral.

Nõue, milleks on „tõsine kahtlus kindlustusvõtjatele avalduvate negatiivsete mõjude pärast“, kujutab endast eeltingimust, mida riiklik järelevalveasutus peab pidama täidetuks, et esitada EIOPA-le abitaotlus. Seejärel, otsustades, kas taotlust rahuldada, hindab EIOPA, kas see eeltingimus (koos erimeelsuse olemasoluga) on tegelikult täidetud, kasutades oma kaalutusõigust enne abi andmist.

Uue lõike 6 kohaselt peab FI EIOPA initsiatiivil läbi viima kohapealse kontrolli. Seda juhul, kui EIOPA hinnangul esineb tõsine kahtlus, et selle kindlustusandja teise lepinguriigi kindlustusvõtjate, kindlustatute ja soodustatud isikute huvid ei ole piisavalt kaitstud ja FI ei ole rakendanud meetmeid või need pole olnud piisavad kindlustusandjas tõsiste puuduste

kõrvaldamiseks. FI kutsub kohapealses kontrollis osalema nii EIOPA kui ka asjasse puutuvad finantsjärelevalve asutused (ehk nende lepinguriikide finantsjärelevalve asutused, kus Eesti kindlustusandja piiriülesele tegutseb) (**uus lõige 7**). Kohapealse kontrolli tulemustes ühisele järeldusele jõudmise suhtes kohaldatakse samu sätteid, mis on §-s 47¹³ ette nähtud seoses kohapealse kontrolliga olulise piiriülese kindlustustegevusega järelevalve raames (**uus lõige 8**).

Uue lõike 9 kohaselt võib FI pöörduda EIOPA poole, kui tal ja teisel asjasse puutuval finantsjärelevalve asutusel on erimeelsused seoses teabevahetusega koostööplatvormi tasandil. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1094/2010 artiklis 19 on sätestatud EIOPA õigused ja kohustused, kui on vaja lahendada pädevate asutuste vahelisi erimeelsusi piiriüleste olukordade korral.

Eelnõu § 88 punkt 25 – FIS uus § 47¹². Uus paragrahv reguleerib järelevalveasutuste vahelist koostööd, kui Eesti kindlustusandja piiriülene tegevuse teises lepinguriigis või teise lepinguriigi piiriülene tegevus Eestis on oluline. Piiriülese kindlustustegevuse all on mõeldud mh filiaali kaudu teenuse osutamist.

Lõige 1. Olulise piiriülese kindlustustegevuse määratlemiseks on ette nähtud kriteeriumid. Esiteks ei tohiks olla tegemine väikese ja mittekeeruka kindlustusandjaga. Teiseks peaks ta kindlustusmaksete kogusumma vastuvõtvas riigis olema suurem kui 15 000 000 eurot või järelevalveasutuse hinnangul on selle kindlustusandja piiriülene kindlustustegevus selle vastuvõtva lepinguriigi vaates oluline.

Solventsus II direktiivi artikli 152aa lõike 2 kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu, et veelgi täpsustada tingimusi ja kriteeriume, mida tuleb kasutada selle kindlaksmääramisel, millised kindlustus- või edasikindlustusandjad on vastuvõtva liikmesriigi turu seisukohast olulised. EIOPA avaldas konsultatsioonipaberi asjakohase liikmesriigi turuga seotud asjakohaste kindlustus- ja edasikindlustusandjate käsitlemist reguleerivate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta.⁵⁹

Järelevalveasutus hindab kindlustusandja tegevuse olulisust vastuvõtva liikmesriigi turul, vaadates tegevuse mahtu ja kontsentreeritust. Oluliseks loetakse nii aastase kogutud kindlustusmaksete osakaalu või turuosa vastuvõtvas riigis kui ka mõju konkreetsetele kindlustusteenustele ja riskidele, sealhulgas kohustuslikele kindlustustele. Lisaks võetakse arvesse kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute kaitse tagamist.

Lõige 2. Kui FI on jõudnud järeldusele, et teise lepinguriigi kindlustusandja piiriülene tegevus Eestis on oluline, teavitab ta sellest teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutust, esitades ka põhjendused, millistele hinnangutele tuginedes ta sellisele järeldusele jõudis.

Lõige 3. Kui teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutuse hinnangul on Eesti kindlustusandja piiriülene tegevus tema riigis oluline, kuid FI ei ole sellise arvamusega nõus, annab ta ühe kuu jooksul (teate kättesaamisest arvates) lepinguriigi järelevalveasutusele sellest teada. FI peab ka põhjendama, miks tema arvates Eesti kindlustusandja tegevuse selles lepinguriigis ei ole oluline. FI-l on õigus erimeelsuse lahendamiseks pöörduda EIOPA poole. EL määruse 1094/2010 artiklis 19 on sätestatud EIOPA õigused ja kohustused, kui on vaja lahendada pädevate asutuste vahelisi erimeelsusi piiriüleste olukordade korral.

⁵⁹ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber: [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards on relevant insurance and reinsurance undertakings with respect to the host Member State's market](#)

Lõiked 4 ja 5. Kui erimeelsusi ei ole ja kindlustusandja tegevus loetakse oluliseks piiriüleseks kindlustustegevuseks, teevad järelevalveasutused koostööd, mis on vastavuses piiriülese kindlustustegevusega seotud riskide ulatusega. Koostööd tehakse vähemalt seoses kindlustusandja juhtimissüsteemiga, sealhulgas kindlustusandja juhtide suutlikkusega mõista piiriülese kindlustusturu eripärasid, riskimaandamismeetmeid, kehtestatud sisekontrolli ja piiriülese tegevuse vastavuskontrolli. Samuti hõlmab koostöö tegevuse edasiandmise ja turustamisega seonduvat, äristrateegiat, nõuete käsitlemist ja tarbijakaitset. Koostööd tehakse ka seoses finantsseisundi taastamise ennetavate kavadega, kui vastuvõtva lepinguriigi järelevalveasutusel on õigus anda kavade kohta oma soovitusi, kui kavas sisalduvad meetmete rakendamisel võib olla negatiivne mõju kindlustusvõtjatele, reaalmajandusele või finantsstabiilsusele vastuvõtvas lepinguriigis.

Lõige 6. FI teavitab vastuvõtva riigi järelevalveasutust aegsasti olulise piiriülese tegevusega seotud järelevalvemenetluse tulemustest, kui ta on kindlaks teinud võimalikud probleemid seoses Eestis või vastuvõtvas lepinguriigis kohaldatavate õigus- ja haldusnormide järgimisega või olulised probleemid seoses lõikes 5 osutatud aspektidega ja kui sellised probleemid mõjutavad või tõenäoliselt mõjutavad tegevust vastuvõtvas liikmesriigis.

Lõiked 7 ja 8. Kord aastas edastab FI vastuvõtva lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele järgmise teabe Eesti kindlustusandja kohta: kindlustusandja SCR ja MCR ning nõuetekohased omavahendid nende täitmiseks. Samuti annab FI teada (kui see on üldse asjakohane), kui tal on kahtlused seoses kindlustusandja poolt tehniliste eraldiste arvutamise ja punktides 1 ja 2 osutatud teabega. Vastuvõtva lepinguriigi järelevalveasutus võib nõuda ka osutatud teabe sagedasemat esitamist. Sama õigus on ka FI-l, kui teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutus esitab talle kord aastas teavet teise lepinguriigi kindlustusandja kohta, kes tegeleb Eestis olulise piiriülese kindlustustegevusega.

Lõige 9. Kui olulise piiriülese kindlustustegevusega tegeleva kindlustusandja finantsseisund on halvenenud või järgmise kolme kuu jooksul võib ilmned, et ta ei täida SCR-i või MCR-i, teavitab FI sellest vastuvõtva lepinguriigi finantsjärelevalve asutust viivitamata.

Lõige 10. Kui lõikes 7 on sätestatud teave, mida igal juhul tuleb esitada vastuvõtva riigi finantsjärelevalve asutusele, siis lõike 10 kohaselt võib vastuvõtva riigi finantsjärelevalve asutus küsida täiendavat teavet, kui see teave on seotud olulise piiriülese kindlustustegevusega tegeleva kindlustusandja maksevõime, juhtimissüsteemi või ärimudeliga. Kui FI saab vastava taotluse teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutuselt, esitab ta finantsjärelevalve asutusele teabe aegsasti.

Lõige 11. Erimeelsuse korral (järelevalveasutused ei esita aegsasti üksteisele täiendavat teavet), on järelevalveasutusel õigus pöörduda EIOPA poole. EL määruse 1094/2010 artiklis 19 on sätestatud EIOPA õigused ja kohustused, kui on vaja lahendada pädevate asutuste vahelisi erimeelsusi piiriüleste olukordade korral.

Lõige 12 reguleerib olukorda, kui vastuvõtva riigi finantsjärelevalve asutusele antakse hinnata kindlustusandja finantsseisundi taastamise ennetav kava ning selle vastuvõtva pädeva asutuse soovitusi ei võeta arvesse. Sellisel juhul võib vastuvõtva lepinguriigi pädeva asutus pöörduda EIOPA poole. EL määruse 1094/2010 artikli 31 lõike 2 punkti c kohaselt on EIOPA kohustus edendada liidu tegutsemist koordineeritud viisil, muu hulgas viies pädevate asutuste taotlusel või omal algatusel läbi mittesiduvat vahendamist, ilma et see piiraks artikli 19 kohaldamist.

FIS uus § 47¹³. Paragrahv reguleerib sarnaselt §-le 47¹² koostööd asutuste vahel seoses järelevalvega olulise piiriülese kindlustustegevusega tegeleva kindlustusandja üle. Paragrahvi fookus on kohepealse kontrolli ühises läbiviimises.

Lõiked 1 ja 2. Kui olulise piiriülese kindlustustegevusega tegelev kindlustusandja ei täida SCR-i või MCR-i või selline oht võib ilmneda järgmise kolme kuu jooksul (päritoluriigi järelevalve asutusel on kohustus sellest vastuvõtva lepinguriigi järelevalveasutust teavitada, nagu ka FI-l on vastav kohustus § 47¹² lõike 9 kohaselt), võib vastuvõtva lepinguriigi finantsjärelevalve asutus taotleda päritoluriigi finantsjärelevalve asutuselt, et selles kindlustusandjas viidaks läbi ühine kohapealne kontroll. Kui FI on saanud vastava taotluse (et kohapealne kontroll tuleks läbi viia Eesti kindlustusandjas), peab FI tegema ühe kuu jooksul otsuse, kas ta on nõus sellise ettepanekuga või mitte.

Lõige 3. Kui päritoluriigi finantsjärelevalve asutus on nõus ühise kohapealse kontrolliga, kutsub ta selles osalema ka EIOPA.

Lõige 4. Kui kohapealne kontroll on läbi viidud, peavad järelevalveasutused kahe kuu jooksul jõudma ühisele järeldusele, sealhulgas võimalike meetmete osas, mida lõikes 1 osutatud kindlustusandja suhtes tuleks rakendada. Ühist järeldust tuleb arvesse võtta, kui päritoluriigi finantsjärelevalve asutus rakendab meetet selle kindlustusandja suhtes. Seega, kui kohapealne kontroll viidi läbi Eesti kindlustusandjas, võtab FI arvesse kohapealse kontrolli ühisjäreldust, kui rakendab kindlustusandja suhtes vajalikke meetmeid.

Lõiked 5 ja 7. Kui finantsjärelevalve asutused ei jõua ühisele järeldusele, on neil mõlemal õigus pöörduda erimeelsuse lahendamiseks EIOPA poole kahe kuu jooksul ühisele järeldusele jõudmise tähtajast arvates, milleks on lõike 4 kohaselt kaks kuud kohapealse kontrolli läbiviimisest. EL määruse 1094/2010 artiklis 19 on sätestatud EIOPA õigused ja kohustused, kui on vaja lahendada pädevate asutuste vahelisi erimeelsusi piiriüleste olukordade korral. EIOPA poole ei saa enam pöörduda, kui järelevalveasutused on ühisele järeldusele juba jõudnud või kui EIOPA poole pöördumise tähtaeg on möödas.

Lõige 6. Vaatamata erimeelsustele jääb FI-le õigus rakendada kindlustusandja suhtes seadusest tulenevaid järelevalvemeetmeid, mida FI hinnangul on asjakohane rakendada SCR või MCR mittetäitmise korral või sellise ohu korral.

Lõige 8. Juhul, kui mõni järelevalveasutustest on pöördunud EIOPA poole, oodatakse ära EIOPA otsus. EL määruse 1094/2010 artiklis 19 lõike 3 kohaselt võib EIOPA teha otsuse, kui sama artikli lõikes 2 osutatud lepitusetapi lõpuks ei ole asjaomased pädevad asutused jõudnud kokkuleppele. Otsuse kohaselt peavad vastavad asutused erimeelsuste lahendamiseks võtma teatavaid meetmeid või loobuma meetmete võtmisest, et asi lahendada ja tagada kooskõla liidu õigusega. EIOPA otsus on asjaomaste pädevate asutuste jaoks siduv. Kui kohapealne kontroll viidi läbi Eesti kindlustusandjas, võtab FI vastu lõplikud järeldused kooskõlas EIOPA otsusega.

Lõiked 9 ja 10 reguleerivad olukorda, kui FI või teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutuse ei anna nõusolekut ühise kohapealse kontrolli läbiviimiseks. Juhul, kui seda ei anna FI, siis ta edastab teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele keeldumise otsuse koos põhjendustega (kirjalikult). Kui FI saab keelduva otsuse, siis tal on õigus pöörduda EIOPA poole. EL määruse 1094/2010 artiklis 19 on sätestatud EIOPA õigused ja kohustused, kui on vaja lahendada pädevate asutuste vahelisi erimeelsusi piiriüleste olukordade korral.

Eelnõu § 88 punkt 26 – FIS § 50² muutmine. Paragrahv reguleerib õigusrikkumistest teavitamist.

Töölasest Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seaduse⁶⁰ (edaspidi *TÕRTKS*) § 9 lõike 2 kohaselt on asutusevälise teavituskanali loomise kohustus sama seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud pädeval asutusel. Viidatud sätte kohaselt on pädev asutus seaduse tähenduses riigiasutus ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus, millele on seadusega antud pädevus seaduse § 4 lõikes 1 nimetatud rikkumise suhtes riikliku, haldus- või teenistusliku järelevalve teostamiseks või süüteo menetlemiseks. FI tegutseb finantsjärelevalve teostamisel ja kriisilahendusülesannete täitmisel riigi nimel. FI-l on kehtestatud sise-eeskirjad finantsjärelevalve subjekti tegevust reguleerivas õigusaktis sätestatud kohustuse rikkumise või võimaliku rikkumise kohta talle esitatud teavituse vastuvõtmiseks ja töötlemiseks, arvestades *TÕRTKS* ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud.

Lõige 6 kehtetuks tunnistamine.⁶¹ Kehtiva lõike 6 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega nõuded teavituste vastuvõtmiseks ning tagasiside ja selgituste andmiseks kasutatavatele suhtluskanalitele, teavituste vastuvõtmisele ja säilitamisele ning andmete konfidentsiaalsuse tagamisele. See lõige tunnistatakse kehtetuks, kuna pole pärast *TÕRTKS* jõustumist enam asjakohane. FI lähtub teavituste vastuvõtmisel ja töötlemisel *TÕRTKS*-ist, Vabariigi Valitsuse 07. mai 2025. a määrusest nr 31 „Rikkumisteade teavitamise ja nende suhtes rakendatavate järelemeetmete võtmise kord“⁶² ja 06. veebruari 2026. a määrusest nr 12 „Rikkumisteade säilitamise kord“.⁶³

Eelnõu § 88 punkt 27 – FIS § 53 muutmine. Paragrahv reguleerib FI tegevuse avalikustamist.

Uus lõige 5. Erakorralised sündmused, nagu pandeemiad või looduskatastroofid, võivad oluliselt häirida kindlustusandjate võimet täita regulatiivseid tähtaegu. Kui EIOPA leiab, et erakorraline tervisealane hädaolukord, looduskatastroof või muu ekstreemne sündmus mõjutab kindlustusandjate tegevussuutlikkust, takistades neil aruandluse ja avalikustamise tähtaegadest kinnipidamist, siis EIOPA ja asjaomased järelevalveasutused avaldavad selle teabe oma veeblehtedel. Komisjon võib neid tähtaegu pikendada delegeeritud õigusaktiga. Uus säte võimaldab ettevõtjatel keskenduda esmalt oma tegevuse stabiliseerimisele, ilma et neid karistataks formaalsete tähtaegade rikkumise eest. Kui COVID-19 pandeemia ajal ei olnud kindlustusandjatel võimalik õigeaegselt täita aruandlusnõudeid, andis EIOPA juhised tähtaegade pikendamiseks.

Eelnõu § 88 punktid 28 ja 29. FIS § 54 muutmine. Paragrahv reguleerib mh asutuste vahel konfidentsiaalse teabe jagamist.

Uue punkti 14 alusel on võimalik Maksu- ja Tolliametile avaldada konfidentsiaalset teavet seoses kindlustusandjaga seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses.

Uus lõige 4⁸. Kui FI on selle teabe saanud teise lepinguriigi asutuselt, siis võib ta selle avaldada Maksu- ja Tolliametile üksnes selle teise lepinguriigi asutuse nõusolekul⁶⁴.

Eelnõu § 88 punkt 30 – FIS § 54¹ muutmine. Paragrahv reguleerib kriisilahendusmenetluse salastatust. Senist teksti (uus lõige 1) täiendatakse viitega KKELS-ile. Inspeksiooni poolt

⁶⁰ [RT I, 17.05.2025, 2](#)

⁶¹ Finantsinspeksiooni arvamus määruse kehtetuks tunnistamise kohta: [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

⁶² [RT I, 08.05.2025, 10](#)

⁶³ [RT I, 03.02.2026, 20](#)

⁶⁴ FIS § 54 muudatused kustutatakse eelnõust, kui võetakse vastu krediitiasutuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus, mis sisaldab analoogset muudatust.

läbiviidav kriisilahendusmenetlus ei ole avalik ja sellele kohaldatakse lisaks FELS-ile ka KKELS-is sätestatud.

Uus lõige 2. IRRD direktiivi artikli 66 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et sama artikli lõike 1 punktides a, b, c, g, i ja j osutatud isikud on kehtestanud sisereeglid konfidentsiaalsusnõuete järgimise tagamiseks, sealhulgas reeglid, mis tagavad, et teave on kättesaadav üksnes kriisilahendusega otseselt seotud isikutele. Muu hulgas on vastav kohustus kriisilahendusametusele, mistõttu uue lõike 2 kohaselt peavad FI sise-eeskirjad sisaldama ka KKELS-is sätestatud konfidentsiaalsusnõuete järgimise põhimõtteid.

Eelnõu § 88 punktid 31 ja 32 – seaduse normitehniline märkus. Vastavalt HÕNTE § 27 lõikele 3 nimetatakse normitehnilises märkuses Euroopa Liidu õigusakt, mida seaduseelnõuga üle võetakse ning vastavalt sama paragrahvi lõikele 4 nimetatakse normitehnilises märkuses muudetav Euroopa Liidu õigusakt.

3.5. Finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse muutmine (elnõu § 89)

Muudatuste aluseks on IRRD direktiivi artikkel 90, millega muudetakse BRRD direktiivi 2014/59/EL (krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik).

Eelnõu § 89 punkt 1 – FELS § 13 muutmine. Paragrahv reguleerib konsolideerimisgrupi ja konsolideerimisgruppi kuuluva tütarettevõtja finantsseisundi taastamise kava hindamist ja menetlust.

Lõike 1 täiendamine uue punktiga 4. Kui FI teostab konsolideeritud järelevalvet, edastab ta talle esitatud konsolideerimisgrupi finantsseisundi taastamise kava ka kindlustusandjate kriisilahendusametusele ja finantsjärelevalve ametusele, kui see konsolideerimisgrupp on finantskonglomeraat või konsolideerimisgruppi kuuluv isik kuulub sellesse finantskonglomeraati.

Finantskonglomeraat on defineeritud krediitiasutuste seaduse (KAS) §-s 101¹. Muu hulgas on üheks tingimuseks, et vähemalt üks konsolideerimisgrupi üksustest tegutseb kindlustussektoris, mistõttu on ka kindlustusvaldkonna pädevad asutused kaasatud grupi puhul kriiside ennetamise ja lahendamise kavandamisesse.

Eelnõu § 89 punkt 2 – FELS § 29 muutmine. Paragrahv reguleerib kriisilahenduskavale esitatavad nõudeid, sh selle edastamist asjasse puutuvatele pädevatele asutustele.

Lõike 7 muutmine. Kui konsolideerimisgrupp on finantskonglomeraat või selle osa või konsolideerimisgruppi kuuluv isik kuulub finantskonglomeraati, peab FI (kui ta on konsolideerimisgrupi kriisilahendusametuse) edastama konsolideerimisgrupi kriisilahenduskava ka asjasse puutuvale kindlustusandjate kriisilahendusametusele ja finantsjärelevalve ametusele.

Eelnõu § 89 punkt 3 – FELS § 49 muutmine. Paragrahv reguleerib võimalikust maksejõuetusest teavitamist.

Lõike 2 täiendamine uue punktiga 7. Kui FI hinnangul on kriisilahendusmeetmete ja -õiguste kasutamise tingimused täidetud, teavitab ta viivitamata sellest ka asjasse puutuvat kindlustusandjate kriisilahendusametust ja finantsjärelevalve ametust, kui konsolideerimisgruppi kuuluva isik kuulub finantskonglomeraati.

Eelnõu § 89 punkt 4 – FELS § 50 muutmine. Paragrahv reguleerib kriisilahendusmenetluse algatamise otsusest teavitamist.

Lõike 1 täiendamine uue punktiga 12. FI teavitab kohe kriisilahendusmenetluse algatamise otsusest, mis sisaldab informatsiooni rakendatavatest kriisilahendusmeetmetest või -õigustest ja nende rakendamise tähtaegadest, mh asjasse puutuvat kindlustusandjate kriisilahendusasutust ja finantsjärelevalve asutust, kui kriisilahendusmenetluses olev ettevõtja kuulub finantskonglomeraati.

Eelnõu § 89 punkt 5 – FELS § 81 muutmine. Paragrahv reguleerib kriisilahenduskollegiumides osalemist ja nende juhtimist.

Uus lõige 3¹. Kriisilahenduskollegiumisse kutsutakse vaatlejana osalema asjasse puutuv kindlustusandjate kriisilahendusasutus ja finantsjärelevalve asutus, kui konsolideerimisgrupp on finantskonglomeraat või selle osa või konsolideerimisgruppi kuuluv isik kuulub finantskonglomeraati. Sealjuures kohaldatakse kriisilahendusasutuse ja finantsjärelevalve asutuse suhtes konfidentsiaalsusnõudeid, mis on konsolideerimisgrupi kriisilahendusasutuse hinnangul samaväärsed seaduse §-s 51 sätestatud nõuetega.

Eelnõu § 89 punkt 6 – seaduse normitehniline märkus. Vastavalt HÕNTE § 27 lõikele 3 nimetatakse normitehnilises märkuses Euroopa Liidu õigusakt, mida seaduseelnõuga üle võetakse ning vastavalt sama paragrahvi lõikele 4 nimetatakse normitehnilises märkuses muudetav Euroopa Liidu õigusakt.

3.6. Kindlustustegevuse seaduse muutmine (eelnõu § 90)

KindlTS muudatuste aluseks on eelkõige Solventsus II direktiiv. Tabelis 4 on esitatud ülevaade kehtivast regulatsioonist ja Solventsus II direktiivi muudatustest.

Tabel 4. Kehtiva õiguse ja Solventsus II direktiivi muudatuste võrdlus (*allikas: Rahandusministeerium*)

	Kehtiv regulatsioon	Muudatus
Proportsionaalsuse meetmed	Üldpõhimõte – tuleb lähtuda oma tegevuse keerukusest ja ulatusest ning riskide olemusest. FI õigus näha ette leevendused aruandluses. Lihtsustuste kasutamine SCR arvutamises ning proportsionaalsuse põhimõtted Solventsus II määruses. IFI järelevalvetoimingute sagedus ja rakendatavad meetodid arvestavad	Määratakse väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad. Kriteeriumid on seotud kindlustusandja tegevusmahtude, tegevusprofiili, piiriülese tegevuse, edasikindlustustegevuse ja investeerimistegevusega. Proportsionaalsuse meetmed väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale: - leevendus vastutavate isikute määramisel; - ei pea koostama likviidsusriski juhtimise plaani;

	<p>finantsjärelevalve subjekti suurust, tegevuse mõju finantssüsteemile ning tegevuse laadi, ulatust ja keerukust, lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oma riskide ja maksevõime hindamise (ORSA) sagedus iga kahe aasta järel; - ei pea hindama makromajanduslikke tegureid; - võib kasutada deterministlikku hindamist parima hinnangu arvutamisel; - ei pea koostama kliimamuutuste stsenaariume; - teatud sise-eeskirjade läbivaatamine viie aasta järel; - regulaarse järelevalvelise aruande esitamise sagedus viie aasta järel; - ei pea auditeerima solventsuse ja finantsseisundi aruande (edaspidi <i>SFCR aruanne</i>) bilanssi ning aruandes peab esitama vähem teavet; - Solventsus II määruse proportsionaalsuse meetmed. <p>Proportsionaalsuse meetmed FI nõusolekul muule kindlustusandjale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leevendus vastutavate isikute määramisel; - ei pea koostama likviidsusriski juhtimise plaani; - ORSA hindamise sagedus iga kahe aasta järel; - ei pea hindama makromajanduslikke tegureid; - sise-eeskirjade läbivaatamine viie aasta järel; - võib kasutada deterministlikku hindamist parima hinnangu arvutamisel; - regulaarse järelevalvelise aruande esitamise sagedus viie aasta järel; - Solventsus II määruse proportsionaalsuse meetmed. <p>Kindlustusandja peab määrama iga võtmefunktsiooni korraldamise eest vastutava isiku.</p> <p>Kindlustusandja määrab iga võtmefunktsiooni täitmise eest erineva vastutava isiku.</p> <p>Erand on ette nähtud väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale ja FI nõusolekul muule kindlustusandjale (tingimustel, et</p>
<p>Võtmefunktsiooni täitmise eest vastutava isiku määramine</p>	<p>Kindlustusandja peab määrama iga võtmefunktsiooni korraldamise eest vastutava isiku.</p>	<p>Kindlustusandja määrab iga võtmefunktsiooni täitmise eest erineva vastutava isiku.</p> <p>Erand on ette nähtud väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale ja FI nõusolekul muule kindlustusandjale (tingimustel, et</p>

Juhtorgani mitmekesisuse edendamine		<p>huvide konflikt on juhitud ja kohustused täidetud).</p> <p>Tuleb kehtestada juhtorgani mitmekesisuse edendamise siseeeskirjas, sh soolise tasakaaluga seotud kvantitatiivsete eesmärkide saavutamiseks.</p>
ORSA hindamise ulatus	<p>Kindlustusandja hindab riskijuhtimissüsteemi osana oma riske ja maksevõimet, sh vähemalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oma üldist maksevõimet; - omavahendite vastavust SCR-le ja MCR-le ning tehniliste eraldiste vastavust nõuetele; - kas ja millisel määral hälbib tema tegelik riskiprofiil eeldustest, mida kasutati SCR arvutuses. 	<p>Lisaks kehtivale hindab kindlustusandja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - makromajandusliku olukorra arvesse võtmist ja analüüsi; - võimalikke makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid; - finantskohustuste täitmise suutlikkust, mh pingelistes olukordades. <p>FI võib nõuda, et kindlustusandja analüüsiks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oma tegevusi, mis mõjutavad makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid; - makromajanduskeskkonnast tulenevate riskide analüüsimist, mis mõjutavad kindlustusandjat.
ORSA hindamise sagedus	<p>ORSA hindamine on üks kord aastas.</p>	<p>Väike ja mittekeerukas kindlustusandja ja FI nõusolekul muu kindlustusandja – iga kahe aasta järel või pärast olulisi muutusi riskiprofiilis.</p> <p>FI võib nõuda hindamist kord aastas.</p>
Likviidsusriski juhtimine	<p>Likviidsusriski juhtimine on osa riskijuhtimissüsteemist.</p>	<p>Kindlustusandja koostab likviidsusriski juhtimise plaani – likviidsusanalüüs lühisajalises vaates;</p> <p>Erand on ette nähtud väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale ning FI nõusoleku saanud kindlustusandjale, kes ei pea plaani koostama.</p> <p>Plaani ei pea koostama ka kindlustusandja, kes on kaetud kindlustusgrupi plaaniga.</p>
Kliimamuutuste stsenaariumid		<p>Kindlustusandja koostab ainult juhul, kui kliimamuutustega seotud riskid</p>

		<p>mõjutavad teda oluliselt (see tuleb teha ORSA raames kindlaks).</p> <p>Koostada tuleb pikaajalised kliimamuutuste stsenaariumid, mille korral:</p> <ul style="list-style-type: none"> - üleilmne temperatuuri tõus jääb alla 2°C; - üleilmne temperatuuri tõus on oluliselt suurem 2°C; <p>Erand on ette nähtud väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale, kes ei pea stsenaariume koostama.</p>
SCR lihtsustuste kasutamine	<p>Kindlustusandja võib mõnede riskide kapitalinõuete arvutamisel kasutada Solventsus II määruse artiklites 88–112 sätestatud lihtsustusi, kui riski olemus, ulatus ja keerukus seda õigustavad ja standardsete arvutuste nõudmine oleks ebaproportsionaalne.</p>	<p>Täiendav tingimus - lihtsustatud arvutuse tulemus ei moonuta oluliselt SCR-i.</p> <p>Erand kõikidele kindlustusandjatele, kui (alam)riski kapitalinõue ei moodusta rohkem kui 5% SCR-ist ning lihtsustatud kapitalinõuete summa ei moodusta rohkem kui 10% SCR-ist. Erandit võib kasutada kolm aastat.</p> <p>Erand väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale, kelle puhul ei pea tingimused olema täidetud, kui ta iga viie aasta järel näitab FI-le, et (alam)riskide kapitalinõue on alla 2% SCR-st ning kõikide lihtsustuste kapitalinõuete summa on alla 10% SCR-ist.</p>
Sisemudeli kasutamine	<p>Kui kindlustusandja on saanud FI-lt sisemudeli kasutamise loa, võib FI nõuda, et kindlustusandja arvutab SCR-i ka standardvalemit kasutades.</p>	<p>Kui kindlustusandja on saanud FI-lt sisemudeli kasutamise loa, esitab ta iga kahe aasta järel FI-le hinnangu SCR kohta standardvalemit kasutades. FI võib nõuda hinnangu sagedasemat esitamist, seda eelnevalt põhjendades.</p>
Pikaajaliste aktsiainvesteeringute kapitalinõue	<p>Regulatsioon on Solventsus II määruse artiklis 171a.</p>	<p>Regulatsioon tuuakse teise tasandi õigusaktist esimesele tasandile ja muudetakse 22% riskiteguri kasutamise tingimusi paindlikumaks. Tingimused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pikaajaliste aktsiainvesteeringute alamrühm peab olema selgelt piiritletud ja muust

		<p>kindlustusandja tegevusest eraldatud.</p> <ul style="list-style-type: none"> - iga pikaajalise aktsiainvesteeringute portfelli kohta peab olema kehtestatud pikaajaliste investeeringute juhtimise kord, mille kohaselt peab neid investeeringuid hoidma keskmiselt kauem kui viis aastat. - pikaajaliste aktsiainvesteeringute alamrühmas võivad olla ainult sellised aktsiad, mis on avalikult kaubeldavad OECD65 liikmesriigis või kuuluvad ettevõtetele, mille peakontor asub lepinguriigis või OECD liikmesriigis, kuid mille aktsiatega ei kaubelda avalikult. - kindlustusandja peab hoiduma aktsiainvesteeringute sundmüügist järgmise viie aasta jooksul, sealhulgas ka pingelises finantsturu olukorras. - vastavus riskijuhtimise ja investeerimis põhimõtetele. - pikaajaliste aktsiainvesteeringute alamrühm peab olema hajutatud viisil, mis väldib ülemäärast sõltuvust konkreetsest emitendist või ettevõtjate grupist ning vähendab riski akumuleerumist sama riskiprofiliga investeeringute hulgas. - osaluse piirang.
<p>Järelevalveline aruandluse</p>	<p>Reguleeritud Solventsus II määruse artiklis 312:</p> <ul style="list-style-type: none"> - regulaarne järelevalveline aruanne tuleb esitada iga kolme aasta järel 14 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu. - kvantitatiivne aastaaruanne tuleb esitada 14 nädala ja kvartaliaruanne 5 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu; - ORSA aruanne tuleb esitada nädala jooksul pärast hindamist (ei muutu). 	<p>Kindlustusandja esitab FI-le regulaarse järelevalvelise aruande iga kolme aasta järel 18 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu.</p> <p>FI võib nõuda aruande sagedasemat esitamist, välja arvatud väikeselt ja mittekeerukalt kindlustusandjalt.</p> <p>Väike ja mittekeerukas kindlustusandja ning FI nõusolekul muu kindlustusandja võib FI nõusolekul esitada regulaarse järelevalvelise aruande esitada kuni iga viie aasta järel.</p>

⁶⁵ Euroopa Majanduskoostöö Organisatsiooni (Organisation for European Economic Co-operation, OEEC)

	<p>Kvantitatiivsete aruannete sisu ja sageduses erisused väikestele kindlustusandjatele.</p>	<p>Kindlustusandja esitab FI-le kord aastas või harvemini esitatava kvantitatiivse aastaaruande 16 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu ning kvantitatiivse kvartaliaruande viie nädala jooksul pärast iga kvartali lõppu.</p> <p>Kvantitatiivsete aruannete sisu ja esitamise sageduse erisused väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele.</p>
<p>Avalik solventsuse ja finantsseisundi aruanne</p>	<p>Araande sisu on sätestatud Solventsus II määruse artiklites 290–298.</p> <p>Aruanne tuleb avalikustada 14 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu.</p>	<p>Tuleb koostada kahes osas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kindlustusvõtjatele suunatud aruanne; - asjatundjatele suunatud aruanne. <p>Aruande sisu täpsustatakse seaduses.</p> <p>Aruanne tuleb avalikustada 18 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu.</p> <p>Väikese ja mittekeeruka kindlustusandja erand – asjatundjate aruandes võib esitada ainult kvantitatiivsed andmed, tingimusel, et täisaruanne esitatakse iga kolme aasta järel.</p>
<p>Avaliku solventsus ja finantsseisundi aruande bilansi auditeerimine</p>		<p>Solventsus ja finantsseisundi aruande bilanss tuleb auditeerida, kuid seda ei pea tegema väike ja mittekeerukas kindlustusandja.</p>
<p>Oluline piiriülene kindlustustegevus</p>		<p>Tõhustatakse järelevalveasutuste vahelist koostööd, kui kindlustusandja piiriülene tegevus teises lepinguriigis on oluline.</p> <p>Olulise piiriülene kindlustustegevuse kriteeriumid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) piiriülene tegevuse (sh filiaali kaudu) maht 15 000 000 eurot (teises lepinguriigis) või 2) teise lepinguriigi järelevalveasutuse arvates on Eesti kindlustusandja tegevus selles riigis oluline või vastupidi (võib vastu vaielda).

<p>Koostööplatvorm</p>	<p>FI võib teha EIOPA-le ettepaneku koostööplatvormi loomiseks ja selle koordineerimiseks või luua see koostöös asjasse puutuvate finantsjärelevalve asutustega ise, et tõhustada teabevahetust ja koostööd asjasse puutuvate järelevalveasutuste vahel.</p>	<p>Täiendatakse koostöö sätteid, sh kui erinevate riikide järelevalveasutused ei jõua kindlustusandja suhtes võetavate meetmete menetlemises, meetmete sisus või nende mitte rakendamise osas kokkuleppele.</p>
<p>Koostöö olulise piiriülese kindlustustegevuse korral</p>		<p>FI kohustus teavitada vastuvõtva riigi järelevalveasutust (Eesti kindlustusandja tegeleb teises lepinguriigis olulise piiriülese tegevusega):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eesti kindlustusandja nõuete mittetäitmisest, kui see mõjutab piiriülest tegevust; - kord aastas teave kindlustusandja kapitalinõuete ja omavahendite kohta; - kohene teavitamine kindlustusandja finantsseisundi halvenemisest; - vastuvõtva riigi järelevalveasutuse taotlusel täiendav teave. <p>Vastuvõtva riigi järelevalveasutus võib taotleda koduriigi järelevalveasutuselt kohapealse kontrolli ühist läbiviimist (kaasatakse EIOPA).</p> <p>Tuleb jõuda kohapealse kontrolli tulemustes/järeldustes/meetmetes kokkuleppele.</p>
<p>Kindlustusandja likviidsusprobleemid</p>		<p>Kui kindlustusandjal on likviidsusprobleemid – FI nõuab olukorra parandamist, rakendades kindlustusandja suhtes järelevalvelisi meetmeid.</p> <p>Kui on oht kindlustusvõtjate kaitsele või finantsüsteemi stabiilsusele, on FI-l õigus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - piirata/peatada – dividendid, muud maksed; - piirata/peatada – aktsiate tagasiostmine, omavahendite tagasimaksmine või lunastamine;

<p>Erakorraline kriis kindlustussektoris</p>		<ul style="list-style-type: none"> - piirata/peatada – tulemustasu, muu tasu maksmine; - peatada õigus elukindlustusleping üles öelda (erandkorras, viimase meetmena, kollaktiivsete huvide kaitseks). <p>Kui kriis kindlustussektoris mõjutab kindlustusandja finantsseisundit või finantsüsteemi, rakendab FI meetmeid, et tagada kriisi ajal selle kindlustusandja finantsseisundi säilitamine.</p> <p>Haavatavama riskiprofiiliga kindlustusandja korral on FI-l õigus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - piirata/peatada – dividendid, muud maksed; - piirata/peatada – aktsiate tagasiostmine, omavahendite tagasimaksmine või lunastamine; - piirata/peatada – tulemustasu, muu tasu maksmine.
<p>Kindlustusgrupi järelevalve</p>	<p>Kehtiv seadus reguleerib kindlustusgrupi järelevalve üldpõhimõtteid, kohaldamist, kindlustusgrupi järelevalve teostaja määramist ja tema ülesandeid, sisemudeli kasutamist, lisakapitalinõude määramist, grupisiseseid tehinguid ja juhtimissüsteemi ning tsentraliseeritud riskijuhtimisega kindlustusgrupi maksevõime järelevalvet.</p>	<p>Täpsustatakse kindlustusgrupi ja kindlustusvaldusettevõtja mõisteid, et oleks selgemalt määratletud kindlustusgrupi järelevalveulatus. Samuti täpsustatakse, kuidas tuvastada horisontaalseid grupe ja neid juhtivad emasettevõtjad. Lisaks täpsustatakse kindlustusgrupi järelevalveteostaja õigusi olukorras, kui ilmnevad järelevalvet piiravad/taksitavad asjaolud.</p>
<p>Kindlustusgrupi solventsuse arvutamine</p>	<p>Vaikimisi arvutatakse kindlustusgrupi solventsus konsolideeritud andmete alusel (meetod 1). Kindlustusgrupi järelevalve teostaja võib nõuda kindlustusgrupi solventsuse arvutamist mahaarvamise ja agregeerimise meetodi kohaselt (meetod 2) või meetodite 1 ja 2 kombinatsioonina.</p>	<p>Kuna kehtiv seadus ei ole väga detailne, kuidas arvutada kindlustusgrupi solventsust meetodite kombinatsiooni kasutades, lisanduvad seadusesse uued paragrahvid selle täpsustamiseks.</p>

Eelnõu § 90 punkt 1 – KindITS § 1 muutmine. Seaduse rakendamisel tuleb arvesse võtta proportsionaalsuse põhimõtteid, kindlustusandja tegevuse olemust, ulatust ja keerukust ning

seda eelkõige siis, kui tegemist on väikese ja mittekeeruka kindlustusandjaga. Eesmärk on tagada õigusraamistiku kohaldamine nii, et see oleks õiglane, vältides väikeste turuosaliste jaoks ülemäärast koormust, kuid samal ajal ei kahjustataks kindlustusvõtjate huve ega turu stabiilsust. Näiteks kui suur rahvusvaheline kindlustusandja peab rakendama ulatuslikke sisekontrolli, riskijuhtimise ja aruandluse süsteeme, siis väike, koduturul tegutsev kindlustusandja võib samu nõudeid täita proportsionaalselt oma tegevuse riskidega.

Eelnõu § 90 punkt 2 – KindITS § 7 muutmise. Paragrahvis on defineeritud konsolideerimisgrupp, emaettevõtja ja tütarvõtja.

Lõike 2 muutmise. Tulenevalt Solventsus II direktiivi art 212 lõike 1 punkti c muutmisest, muudetakse ka § 7 lõikes 2 konsolideerimisgrupi määratlust. Grupi võivad moodustada ka emaettevõtja ja tema tütarvõtjad koos ettevõtjatega, keda emaettevõtja või tema tütarvõtjad juhivad ühiselt ühe või mitme ettevõtjaga, kes ei kuulu samasse konsolideerimisgruppi. Näiteks kaks kindlustusandjat, kes kuuluvad eri gruppidesse, loovad koos uue ühissetvõtja (mõlemal on 50% osalus, nad juhivad seda ühissetvõtjat koos, st kontroll on jagatud).

Eelnõu § 90 punkt 3 – KindITS § 13 muutmise. Paragrahvis on loetelu elukindlustustegevuse liikidest.

Lõike 1 täiendamine uue punktiga 12¹. Analoogselt sama lõike punktiga 13 lisatakse elukindlustuse liikide loetellu viide direktiivis nimetatud elukindlustuse liigile. Kuna tegemist on Irimaa spetsiifilise elukindlustuse liigiga, tagab viide direktiivile õigusselguse, et Eesti õiguses on nimetatud täpne Irimaal pakutava elukindlustuse liik. Eesti õiguses tuleb Irimaal pakutavale elukindlustuse liigile viidata seetõttu, et kui Eesti kindlustusandja soovib sellist kindlustusliiki Irimaal pakkuda (näiteks, kui tal oleks seal filiaal), siis tegevusluba selleks saadakse Eesti õiguse alusel.

Eelnõu § 90 punktid 4 ja 5 – KindITS § 17 muutmise. Paragrahv reguleerib kindlustustegevusega tegelemiseks tegevusloa taotlemist.

Lõike 1 punkti 8 muutmise. Tegemist on keelelise parandusega. „Registrikoodi“ asemel peab olema „registrikood“ ehk nimetav kääne.

Uus punkt 17. Kui äriühing esitab FI-le taotluse kindlustustegevuse tegevusloa saamiseks, peab ta esitama teabe ka selle kohta, kas ta on varasemalt saanud teise lepinguriigi järelevalveasutuselt keelava otsuse, kui on soovinud selles lepinguriigis kindlustustegevuse, kindlustuse vahendamise või muu finantsettevõtja tegevusega tegeleda (on soovinud olla krediitiasutus, fondivalitseja, investeerimisühing, eriotstarbeline varakogum või tööandja pensionifondi valitseja). FI-le tuleb teada anda ka, kui teises lepinguriigis on ta tegevusluba või registreering varasemalt tühistatud. Samuti tuleb teada anda, mis põhjustel ta sai keelava otsuse või ta tegevusluba või registreering tühistati.

Kui äriühingut on teises riigis juba keelatud tegutsema, võib see tähendada varasemaid rikkumisi regulatsioonide vastu, finantsilise või juhtimisalase usaldusväärse puudumist, klientide huvide rikkumist. FI kasutab seda infot, et otsustada, kas lubada äriühingul Eestis tegutseda, või kas on vaja täiendavaid garantiisid ja kontrollimehhanisme. Tegemist ei ole keeldumise alusega, vaid asjaoluga, millele FI täiendavalt tähelepanu pöörab.

Eelnõu § 90 punkt 6 – KindITS § 18 muutmise. Paragrahv reguleerib, mis andmed ja dokumendid tuleb kindlustustegevuse tegevusloa taotlemisel tegevuskavas esitada.

Lõike 1 täiendamine uue punktiga 5. Tegevuskavas tuleb nimetada ka kõik need riigid, kus kindlustusandja kavatses asutada filiaali või tegeleda piiriülese kindlustustegevusega (lepinguriigid, kolmandad riigid). Kui see on asjakohane, siis kolmandate riikide puhul tuleks tegevuskohad välja tuua piirkondlikul tasandil (nt USA puhul osariikide lõikes).

Eelnõu § 90 punkt 7 – KindITS § 19 muutmine. Paragrahv reguleerib tegevusloa taotluse läbivaatamist. Tegevusloa taotluse läbivaatamisel tehakse asjakohasel juhul koostööd teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusega.

Uus lõige 7. Lõike 5 kohaselt teeb FI tegevusloa taotluse menetlemisel koostööd teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusega, kui taotleja on selle lepinguriigi finantsjärelevalve alla kuuluva isiku ema- või tütarettevõtja, tema emaettevõtja tütarettevõtjaks on finantsjärelevalve alla kuuluv isik või taotleja ja teises lepinguriigis asutatud finantsjärelevalve alla kuuluv isik on ühe ja sama isiku kontrollitavad äriühingud. Selline koostöö hõlmab tegevusloa taotluse ühishindamist, kui FI-l on vaja konsulteerida mitme finantsjärelevalve asutusega ja mõni neist finantsjärelevalve asutustest on taotlenud ühishindamist. Ühishindamise korral peab FI arvesse võtma ka sellise ühishindamise järeldusi.

Võimalus taotleda ühist hindamist kehtib selgesõnaliselt ainult juhtudel, kui on vaja konsulteerida rohkem kui ühe järelevalveasutusega. Kui on vaja konsulteerida ainult ühe järelevalveasutusega, tuleks kohaldada artikli 26 lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud standardset konsulteerimismenetlust.

Eelnõu § 90 punkt 8 – KindITS § 20 muutmine. Paragrahv reguleerib mh tähtaegasid tegevusloa andmise kohta otsuse tegemisel.

Lõike 2 muutmine. Kui reeglina teeb FI otsuse tegevusloa andmise või sellest keeldumise kohta kolme kuu jooksul kõigi nõuetekohaste andmete ja dokumentide saamisest arvates, kuid mitte hiljem kui kuue kuu möödumisel tegevusloa taotluse esitamisest, siis tegevusloa ühishindamise korral on aega otsuse tegemiseks kaheksa kuud (andes sedasi aega koostöö tegemiseks teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusega).

Eelnõu § 90 punkt 9 – KindITS § 23 muutmine. Paragrahv reguleerib tegevusloa kehtetuks tunnistamist.

Uus lõige 4. Solventsus II direktiivi artikli 144 lõike 4 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et tegevusloa kehtetuks tunnistamise korral kohaldatakse kindlustusandjate suhtes kuni (vähemalt) lõpetamismenetluse algatamiseni jätkuvalt I jaotise III peatükis sätestatud kindlustusjärelevalve sätteid, sealhulgas aruandlusega seotud sätteid.

Eelnõu § 90 punkt 10 – KindITS § 24 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusandja tegevust välisriigis.

Lõike 4 muutmine. Kuna kolmas riik defineeritakse § 18 lõike 1 punktis 5, kustutatakse § 24 lõike 4 teine lause.

Eelnõu § 90 punkt 11 – KindITS § 33 muutmine. Paragrahvides 32 ja 33 on reguleeritud, millised menetlusetapid peab kindlustusandja läbima, kui soovib teises lepinguriigis piiriüleselt kindlustustegevusega tegeleda. FI-le esitatakse seaduses ette nähtud andmed ja dokumendid ning FI edastab osa neist teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele.

Lõike 8 muutmine. Kehtiva seaduse kohaselt tuleb FI-d teavitada vähemalt üks kuu ette, kui kavandatud piiriülene kindlustustegevus muutub või teave seoses kohustusliku liikluskindlustuse lepingu sõlmimisega teises lepinguriigis muutub. Eelnõu kohaselt peab kindlustusandja teavitama FI-d ka juhul, kui kindlustusandja piiriülene kindlustustegevus muutub nii, et see mõjutab kindlustusandja riskiprofiili või tema tegevust teises liikmesriigis. Eelnõuga lisandub ka täpsustus, et FI edastab viivitamata saadud teabe muutuste kohta teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele.

Eelnõu § 90 punkt 12 – KindlITS § 37 muutmine. Paragrahv reguleerib teise lepinguriigi kindlustusandja tegutsemist Eestis.

Lõike 1 punkti 3¹ kehtetuks tunnistamine. Kuna Ühendkuningriike ei käsitata enam teise lepinguriigina, ei ole asjakohane ka säte, mis on seotud Lloyd's kohta teabe esitamisega.

Eelnõu § 90 punkt 13 – Seaduse täiendamine uue peatükiga 2¹.

Uus peatükk reguleerib proportsionaalsuse meetmete rakendamist, sh selleks õiguse saamist. Proportsionaalsuse meetmete rakendamise õigus on väikestel ja mittekeerukatel kindlustusandjatel, selleks õigust omavatel muudel kindlustusandjatel ning väikestel ja mittekeerukatel kindlustusgruppidel.

KindlITS uue §-ga 42¹ tagatakse vastavus Solventsus II direktiivi artiklile 29a, sätestades tingimused ja kriteeriumid, millele kindlustusandja peab vastama, kui ta soovib liigituda väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks, saades seeläbi õiguse kasutada proportsionaalsuse meetmeid (meetmed on loetletud §-s 42³).

Lõikes 1 defineeritakse väike ja mittekeerukas kindlustusandja. Selleks peab kindlustusandja vastama paragrahvis sätestatud tingimustele ning lisaks ei tohi ka FI olla vastu tema liigitamisele väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks ehk kindlustusandjal peab proportsionaalsuse meetmete rakendamiseks õigus tekkima.

Lõiked 2–8. Sõltuvalt kindlustusandja tegevuse iseloomust on ka kriteeriumid erinevad. Kui kindlustusandja tegutseb üksnes elukindlustustegevusega, peab ta hindama vastavust lõikes 2 sätestatud kriteeriumitele. Kui kindlustusandja tegutseb kahjukindlustustegevusega, peab ta hindama vastavust lõikes 3 sätestatud kriteeriumitele. Kuna KindlITS § 16 lõike 6 kohaselt võib elukindlustusega tegelev kindlustusandja tegeleda üheaegselt elukindlustuse ja KindlITS § 12 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud kahjukindlustuse liikidega (õnnetusjuhtumikindlustus, haiguskindlustus), on lõigetes 4–6 sätestatud, millistele kriteeriumitele peab kindlustusandja sellisel juhul vastama.

EIOPA avaldas 2026. aasta 7. aprillil tehnilised spetsifikatsioonid selle kohta, milliseid andmepunkte asjakohastes kvantitatiivse aruandluse vormides tuleks kasutada väikeste ja mittekeerukate kindlustusandjate ja kindlustusgruppide tuvastamiseks.⁶⁶

Lõige 2. Kuna elukindlustusandja saab tegeleda nii elu- kui ka kahjukindlustustegevusega (vt selgitust eelmises lõigus), on selguse huvides välja toodud, et lõikes 2 sätestatud kriteeriumid tuleb aluseks võtta siis, kui kindlustusandja tegeleb üksnes elukindlustustegevusega (ehk ta pole segakindlustusandja). Kriteeriumid on seotud nii kindlustusandja tegevusmahtude, riskiprofiili kui ka investeerimistegevusega.

⁶⁶ EIOPA veebileht. EIOPA tehnilised spetsifikatsioonid: [Technical specification](#) for the calculation of criteria for Small and Non-Complex Undertakings (SNCUs) and Groups (SNCGs)

Punkti 1 kohaselt ei tohiks kindlustusandja intressiriski kapitalinõue olla suurem kui 5% kindlustusandja tehniliste eraldiste suurusel enne edasikindlustuse ja SPV osa mahaarvamist (*gross of the amounts recoverable from reinsurance contracts and special purpose vehicles*). Intressiriski kapitalinõue on tururiski mooduli alamoodul ning selle arvutamine on sätestatud Solventsus II määruse artiklites 165–167. Arvutuses ei võeta arvesse riskivähendamistehnikatega (näiteks riskimaandamisega) seotud mahaarvamisi. Seetõttu arvestatakse intressimäära riski alamoodulit brutona. Intressirisk tuleneb turuhindade taseme muutustest või turuhindade kõikumisest ning vastav kriteerium näitab, et kindlustusandja riskipositsioon intressimäärade muutumise suhtes peaks olema piisavalt väike, et kindlustusandja saaks tegutseda väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana.

Punktis 2 sätestatud kriteeriumi eesmärk on tagada, et kindlustusandja piiriülese tegevuse (sh filiaali kaudu) osakaal kindlustusportfellis ei ole liiga suur võrreldes kindlustusandja kogutegevusega. Arvesse tuleks võtta kindlustusandja kindlustustegevust teistes lepinguriikides ning sellisel juhul ei tohiks kindlustusmaksete summa olla suurem kui 20 miljonit eurot või see ei tohiks moodustada rohkem kui 10% kindlustusandja kindlustusmaksete aastast kogusummast.

Punktis 3 sätestatud kriteerium näitab, et kindlustusandja elukindlustustegevusega seotud kohustused peaksid olema suhteliselt väikesed.

Punkt 4 on kindlustusandja investeerimistegevusega seotud kriteerium. Kindlustusandja peab hoidma oma kapitalinõuded teatud piirides, et tagada, et ta ei võtaks liigselt riske võrreldes koguinvesteeringutega.

Punkt 5. Kuna elukindlustusandja võib üheaegselt tegeleda nii elukindlustuse kui ka elukindlustuse edasikindlustusega, siis kriteeriumi eesmärk on piiritleda, et kindlustusandja edasikindlustustegevuse osakaal ei tohiks olla suurem kui 50% tema aastast brutokindlustusmaksete kogusummast, kui ta soovib liigitada väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks.

Punkti 6 eesmärk on tagada, et kui kindlustusandja soovib kasutada väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele lubatud proportsionaalsuse meetmeid, peaks ta olema usaldusväärne ja jätkusuutlik, omades vähemalt SCR ulatuses nõuetekohaseid omavahendeid.

Lõige 3 näeb ette kriteeriumid, millele kahjukindlustusega tegelev kindlustusandja peab vastama, kui ta soovib liigitada väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks.

Punkt 1. Kindlustusandja kahjukindlustustegevuse viimase kolme aasta keskmine neto kombineeritud suhe peaks olema alla 100 protsendi. Lihtsustatult öeldes, kui see suhe on alla 100%, tähendab see, et kindlustusandja teenib oma põhilise kindlustustegevuse kaudu kasumit (st kulud on väiksemad kui saadud kindlustusmaksed). Kui see suhe on üle 100%, siis kindlustusandja kannab kahjumit, kuna kahjunõuded ja tegevuskulud ületavad saadud kindlustusmaksed. Kombineeritud suhtarvu saab arvutada QRT (kvantitatiivsed aruandlusvormid) lahtrite alusel vormis S.05.01.02 (preemiad, kahjud ja kulud ärivaldkonna lõikes).

Punktis 2 sätestatud kriteerium tagab, et kindlustusandja piiriülese tegevuse (sh filiaali kaudu) osakaal ei ole liiga suur võrreldes kindlustusandja kogutegevusega. Arvesse tuleks võtta kindlustustegevus teistes lepinguriikides ning sellisel juhul ei tohiks brutokindlustusmaksete

summa olla suurem kui 20 miljonit eurot või see ei tohiks moodustada rohkem kui 10% kindlustusandja kindlusmaksete aastasest kogusummast.

Kuigi kooskõlas punktiga 3 ei saaski kindlustusmaksete osakaal olla rohkem, kui 10 miljonit (100 miljonist 10%), on direktiivi nõuetekohase ülevõtmise tagamiseks osutatud sõnastuses 20 miljonile.

Punkt 3. Väikese ja mittekeeruka kindlustusandja tegevusmaht peaks jääma alla 100 miljoni euro brutokindlustusmaksete aastasest kogusummast.

Punktis 4 on viidatud järgmistele kahjukindlustuse liikidele – õhusõidukite kindlustus, veesõidukite kindlustus, transporditavate kaupade kindlustus, õhusõiduki valdaja vastutuskindlustus, veesõiduki valdaja vastutuskindlustus, krediidikindlustus ja garantiikindlustus. Nimetatud kahjukindlustuse liikidega seotud brutokindlustusmaksete aastane kogusumma ei tohiks olla suurem kui 30% kindlustusandja kahjukindlustustegevuse brutokindlustusmaksete aastasest kogusummast.

Punkt 5 on kindlustusandja investeerimistegevusega seotud kriteerium. Kindlustusandja peab hoidma oma kapitalinõuded teatud piirides, et tagada, et ta ei võtaks liigselt riske võrreldes koguinvesteeringutega. Lõikes 4 on täpsustatud, kuidas arvutada summat, mille puhul vaadatakse, kui suure osakaalu see moodustab koguinvesteeringutest.

Punkt 6. Kuna kindlustusandja võib üheaegselt tegeleda nii kahjukindlustuse kui ka kahjukindlustuse edasikindlustusega (KindITS § 16 lg 7), siis kriteeriumi eesmärk on piiritleda, et kindlustusandja edasikindlustustegevuse osakaal ei tohiks olla suurem kui 50% tema aastasest brutokindlustusmaksete kogusummast, kui ta soovib liigitada väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks.

Komisjon on direktiivi ülevõtmisega seoses täiendavalt selgitanud (mittesiduv selgitus), et puhtad edasikindlustusandjad (mitte kaptiivid) on proportsionaalsuse meetmete kohaldamisest välja jäetud, kuid ettevõtja, kes tegeleb mingil määral edasikindlustusega (aktsepteeritud), võib kaasata, kui see ei moodusta olulist osa brutokindlustusmaksetest.

Punkti 7 eesmärk on tagada, et kui kindlustusandja soovib kasutada väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele lubatud proportsionaalsuse meetmeid, peaks ta olema usaldusväärne ehk omama vähemalt SCR ulatuses nõuetekohaseid omavahendeid.

Lõikes 4 on täpsustatud, kuidas määrata lõike 2 punktis 5 ja lõike 3 punktis 4 osutatud suurus, mis võetakse aluseks, kui hinnatakse kui suur osakaal on sellel kogusinvesteeringutest. Selleks liidetakse kokku tururiski kapitalinõue, vastaspoole maksejõuetusriski kapitalinõude osa, mis vastab väärtpaberistamisest, tuletisinstrumentidest, vahendajate vastu olevatest nõuetest ja muust investeerimisvarast tulenevatele riskipositsioonidele, mis ei ole hõlmatud hinnavaheriski alammooduliga ning kapitalinõue, mida kohaldatakse immateriaalsesse varasse tehtavate investeeringute suhtes ja mis ei ole hõlmatud tururiski ja vastaspoole maksejõuetusriski kapitalinõudega.

Tururiski ja selle alamriskide kapitalinõuete määramisel võetakse aluseks Solventsus II määruses artiklites 164–188 sätestatu. Vastaspoole maksejõuetusriski kapitalinõude arvutamisel võetakse aluseks Solventsus II määruse artiklites 189–202 sätestatu. Väärtpaberistamise positsioonide hinnavaheriski kapitalinõude arvutamine on sätestatud sama määruse artiklis 178.

Solventsus II direktiivi artikli 29 lõike 5 punkt a kohustab komisjoni täpsustama delegeeritud määruses artikli 29a lõikes 1 sätestatud kriteeriume, sealhulgas sama lõike punkti a alapunktis iv, punkti b alapunktis v ja punkti c alapunktis vii osutatud summa kriteeriume ehk sealhulgas käesolevat kriteeriumi. Solventsus II määruse ettepanekus (lk 105, artikkel 327a) on täpsustatud, et viimase liidetava puhul tuleb aluseks võtta immateriaalse vara riski kapitalinõue, nagu on sätestatud Solventsus II määruse artiklis 203

Lõigetes 5–7 on sätestatud, millistest kriteeriumidest peavad lähtuma nii elu- kui ka kahjukindlustusega tegelevad kindlustusandjad. Eestis on selliseid kindlustusandjaid üks.

Tabel 5. Väikese ja mittekeeruka kindlustusandja kriteeriumide kohaldamine (*allikas: Rahandusministeerium*)

Elukindlustuse eraldised on tehniliste kogusuurusest.	tehnilised üle 20% eraldiste	Kindlustusmaksete kogusumma on kindlustusmaksete kogusummast.	aastane alla 40% aastasest	Peab vastama sätestatud kriteeriumitele.	lõikes 2
Elukindlustuse eraldised on tehniliste kogusuurusest.	tehnilised alla 20% eraldiste	Kindlustusmaksete kogusumma on kindlustusmaksete kogusummast.	aastane üle 40% aastasest	Peab vastama sätestatud kriteeriumitele.	3
Elukindlustuse eraldised on tehniliste kogusuurusest.	tehnilised üle 20% eraldiste	Kindlustusmaksete kogusumma on kindlustusmaksete kogusummast	aastane üle 40% aastasest	Peab vastama sätestatud kriteeriumitele.	lõigetes 2 ja 3

Lõiked 8 ja 9. Kuna KindlITS § 8 kohaselt käsitatakse kaptiivkindlustusandjaid kindlustusandjatena ja kaptiivedasikindlustusandjaid edasikindlustusandjatena ja neile kohalduvad teatud eranditega samad nõuded, mis kindlustusandjatele, kohalduvad neile ka lõigetes 2 ja 3 sätestatud kriteeriumid, selle erandiga, et nad ei pea vastama lõike 2 punktides 2 ja 5 ning lõike 3 punktides 2 ja 6 sätestatud kriteeriumitele ehk piiriülese tegevusmahuga seotud kriteeriumile ja edasikindlustustegevuse osakaaluga seotud kriteeriumile (lõige 8). Kui kaptiivkindlustusandja või kaptiivedasikindlustusandja ei vasta mõnele kriteeriumile (peab vastama kõikidele), on teda võimalik sellegipoolest liigitada väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks, kui ta vastab lõikes 9 sätestatud mõlemale kriteeriumile.

2026. aasta mai seisuga ei ole Eestis asutatud ühtegi kaptiivkindlustusandjat.

Lõige 10. Esmase hindamise selle kohta, kas kindlustusandja on väike ja mittekeerukas, teeb kindlustusandja ise, võttes hindamisel aluseks viimase kahe aasta majandusaasta näitajad ning kui kindlustusandja otsustab, et ta soovib ühe või mitme proportsionaalsuse meetme rakendamiseks õigust saada, teavitab ta sellest FI-d (vt § 42²).

Lõiked 11 ja 12. Väikese ja mittekeeruka kindlustusandja määratlemisel ei ole oluline, kui kaua kindlustusandja on kindlusturul tegutsenud. Samas, kui kindlustusandja puhul on tegemist hiljuti kindlustusturule tulnud ettevõtjaga, kes on saanud tegevusloa vähem kui kaks aastat tagasi (mistõttu ei ole võimalik kasutada kahe majandusaasta näitajaid), võtab ta hindamisel aluseks viimase majandusaasta näitajad. Kui kindlustusandja on kindlustusturul tegutsenud vähem kui aasta, võtab ta hindamisel aluseks oma tegevuskava, mis oli tegevusloa taotlemisel üheks kohustuslikuks dokumendiks, mis tuli FI-le esitada (KindlITS § 17 lg 1 p 4).

Lõikes 13 on määratletud, millist kindlustusandjat ei saa kunagi liigitada väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks. Esiteks ei saa väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad olla sellised kindlustusandjad, kes on saanud FI-lt loa kasutada SCR arvutamisel sisemudelit või osalist sisemudelit (KindlITS § 71 lg 1). 2026. aasta jaanuari seisuga ei kasuta ükski Eesti kindlustusandja sisemudelit. Teiseks, kui tegemist on finantskonglomeraadi või kindlustusgrupi emaettevõtjaga, välja arvatud, kui kindlustusgrupp on liigitatud väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusgrupiks. Samuti ei tohiks see kindlustusandja olla mõne §-s 89¹ nimetatud ettevõtja emaettevõtja ning neljanda tingimusena ei tohiks ta valitseda tööandja pensionifondi, mille vara väärtus on üle miljardi euro.

KindlITS uue §-ga 42² tagatakse vastavus Solventsus II direktiivi artiklile 29b ehk kindlustusandja saab väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana õiguse rakendada proportsionaalsuse meetmeid, kui:

- FI teeb kahe kuu jooksul otsuse, et kindlustusandjat võib käsitleda väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana;
- FI ei esita kahe kuu jooksul vastuväiteid ehk kui FI pole kahe kuu jooksul otsust teinud, saab kindlustusandja automaatselt õiguse olla väike ja mittekeerukas kindlustusandja.

Käesolevate muudatuste jõustumise alguses (esimesed kuus kuud) on vastuväite esitamise perioodiks neli kuud (vt § 274¹ selgitusi).

Lõige 1. Kui kindlustusandja on jõudnud järeldusele, et ta vastab väikese ja mittekeeruka kindlustusandja kriteeriumitele, ei saa ta kohe vaikimisi proportsionaalsuse meetmeid rakendada hakata, vaid peab ära ootama FI arvamuse, mis võib olla nii vaikimisi nõusolek (kui ettenähtud tähtaja jooksul ei tee FI otsust) kui ka vastav otsus meetmete rakendamise lubamise või mittelubamise kohta. Kindlustusandja teavitab FI-d, kui ta on hindamise tulemusel jõudnud järeldusele, et ta on väike ja mittekeerukas kindlustusandja ning esitab FI-le tõendi kriteeriumitele vastamise kohta. Samuti peab kindlustusandja kinnitama, et ta ei kavatse oma tegevuses strateegilisi muudatusi järgmise kolme aasta jooksul, mille tulemusel ta ei vastaks enam ühele või mitmele kriteeriumidel. FI-le tuleb ka teada anda, milliseid proportsionaalsuse meetmeid kindlustusandja kavatseb rakendada. See ei välista kindlustusandjal rakendamast ka neid meetmeid, mille kohta ta FI-d kohe alguses ei teavita, kuna väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana saadakse õigus rakendada kõiki proportsionaalsuse meetmeid.

Lõiked 2 ja 3. FI peab kahe kuu jooksul jõudma järeldusele, kas esitada vastuväiteid kindlustusandja käsitlemise kohta väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana. FI-l on õigus esitada vastuväide (mitte nõustuda kindlustusandjaga) vaid siis, kui kindlustusandja ei vasta §-s 42¹ sätestatud tingimustele või kui kindlustusandja ei täidaks üleminekumeetmeid ja järkjärgulisi meetmeid rakendamata SCRi või kui kindlustusandja turuosa Eestis on suurem kui 5%. Mitte nõustumise korral tuleb vastav otsus edastada kindlustusandjale. Turuosa määramisel võetakse arvesse samad põhimõtted, mis on KindlITS § 124 lg 2 ja 3 kohaselt turuosa määramisel, sealjuures kindlustus- ja edasikindlustusandjate poolt filiaalides (EMP ja mitte-EMP) ja teenuste osutamise vabaduse alusel teostatavat äritegevust tuleb arvestada kindlustusandja asukohariigi asjaomases turuosas. Turuosa määramine on kehtestatud EIOPA suunises, mille muudetud versiooni avaldas EIOPA 14. oktoobril 2025. a „*Guidelines on the methods for determining the market shares for reporting*”⁶⁷. Suunise punkti 1 (a) kohaselt peaksid järelevalveasutused tagama, et turuosa hõlmab kogu kindlustus- ja edasikindlustusandjate (sõltumata ettevõtja liigist⁶⁸) poolt kindlustatud äritegevust, kuid ei hõlma nende ettevõtjate

⁶⁷ EIOPA veebileht. EIOPA suunis: [GUIDELINES on the methods for determining the market shares for reporting](#)

⁶⁸ ehk mh filiaalid.

ärитеgevust, kes on Solventsus II direktiivi artikli 4 kohaselt selle direktiivi kohaldamisalast välja jäetud.

Lõige 4. Kui FI hinnangul ei ole põhjust oodata kahekuulise tähtaja lõpuni, võib ta teha ka kindlustusandja kasuks positiivse otsuse enne tähtaja lõppu. Sellisel juhul võib kindlustusandja rakendada väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana proportsionaalsuse meetmeid otsuse tegemise kuupäevast arvates.

Lõige 5. Kui FI ei ole kahe kuu jooksul otsustanud, kas esitada vastuväide (mitte nõustumine), käsitatakse kindlustusandjat väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana ning tal on õigus rakendada proportsionaalsuse meetmeid hetkest, mil kahekuuline tähtaeg vastuväidete esitamiseks (mitte nõustumiseks) läbi sai.

Lõige 6. Kindlustusandja on väike ja mittekeerukas kindlustusandja seni, kuni selline liigitamine lõpeb kooskõlas § 42⁶ lõigetega 2 ja 3 ehk kui kindlustusandja ei vasta enam mõnele väikese ja mittekeeruka kindlustusandja kriteeriumile püsivalt kahe järjestikuse aasta jooksul või kui esineb mõni § 42¹ lõikes 12 sätestatud asjaolu.

KindlTS uues §-s 42³ on loetelu proportsionaalsuse meetmetest, mida väike ja mittekeerukas kindlustusandja võib rakendada.

Lõikes 1 on loetelu KindlTS-is sätestatud leevendustest, mida väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad saavad kasutada. Leevenduste selgitused on loetelus viidatud sätete juures.

Lõike 2 kohaselt saavad väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad rakendada ka proportsionaalsuse meetmeid, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses ja mida kohaldatakse selgelt selliste kindlustusandjate suhtes (ehk see saab olema delegeeritud määruses täpsustatud, milliseid meetmeid väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad saavad rakendada). Näiteks on EIOPA konsultatsioonipaberis osutatud, et tõenäoliselt on see seotud erandiga tasustamise nõudest jätta märkimisväärne osa muutuvtasust edasilükkamata kooskõlas artikli 275 lõike 2 punktiga c.

Lõige 3. Kuigi § 42² lõike 1 kohaselt on kindlustusandja korra juba teavitanud FI-d, milliseid proportsionaalsuse meetmeid ta kavatses rakendada, tuleb aasta jooksul FI-le teada anda, milliseid meetmeid kindlustusandja realselt rakendab. Seega, kuigi õigus saadakse kõikide proportsionaalsuse meetmete rakendamiseks, tuleb FI-d ajakohastada infoga, milliseid meetmeid kindlustusandja tegelikult rakendab.

KindlTS uus § 42⁴ vastab Solventsus II direktiivi art 29c lõikele 2 ehk FI-le antakse võimalus teha väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale ettepanek ühe või mitme proportsionaalsuse meetme rakendamisest hoidumiseks. Kuigi direktiivi sõnastuse kohaselt on tegemist taotluse (*request*), mitte otsese keeluga, siis Komisjon kinnitas direktiivi ülevõtmise raames, et seda tuleks käsitleda siiski keeluna.

Lõige 1. FI võib teha ettepaneku ühe või mitme proportsionaalsuse meetme rakendamise peatamiseks vaid siis, kui tal on tõsine mure tulenevalt kindlustusandja riskiprofiilist. Näiteks saab FI seda teha, kui kindlustusandja ei täida SCR-i või esineb selline oht. Samuti, kui kindlustusandja juhtimissüsteem ei ole tõhus (esinevad puudused KindlTS-is sätestatud nõuetele vastavuses, nt riskijuhtimine ei kata olulisi riske, ebapiisav sisekontroll, puudused vastavuskontrollis ja kapitalijuhtimises jne) või kui kindlustusandja riskiprofiili muutus võib viia tagajärjeni, et väikese ja mittekeerukas kindlustusandja ei täida enam olulises ulatuses kriteeriume, mille alusel ta sai õiguse olla väike ja mittekeerukas kindlustusandja.

Lõige 2. SCR-ile vastavuse hindamisel ei võeta arvesse võimalikke kohandusi ja üleminekumeetmeid, mida kindlustusandja on rakendanud või võiks rakendada.

Lõige 3. FI edastab kindlustusandjale oma ettepaneku kirjalikult, põhjendades, kuidas ta sellisele järeldusele jõudis.

KindITS uus § 42⁵ vastab Solventsus II direktiivi artiklile 29d ning selles reguleeritakse selliste kindlustusandjate õigust kasutada proportsionaalsuse meetmeid, kes ei vasta väikese ja mittekeeruka kindlustusandja kriteeriumidele, kuid soovivad siiski osa saada teatud leevenduste kasutamisest.

Eesmärk on tagada proportsionaalsusmeetmete kättesaadavus ka sellistele kindlustusandjatele, keda ei liigitata väikesteks ja mittekeerukateks, kuid kelle puhul on teatud nõuded liiga kulukad ja keerukad, pidades silmas selliste ettevõtjate äritegevusega seotud riske. Sellistel ettevõtjatel tuleks juhtumipõhise analüüsi alusel ja nende järelevalveasutuse eelneval heakskiidul proportsionaalsuse meetmete kasutamist lubada.

Seega, kui kindlustusandja liigitatakse väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks, on tal õigus rakendada mistahes proportsionaalsuse meetmeid (kui FI just ei keela mõne meetme rakendamist), kuid ülejäänud kindlustusandjad saavad FI nõusolekul samuti rakendada teatud proportsionaalsuse meetmeid (kindlustusandjad ei saa väikese ja mittekeeruka kindlustusandja „tiitlit“ ja talle ei kohaldu väikese ja mittekeeruka kindlustusandja kohta sätestatu).

Lõige 1. Ühe või mitme proportsionaalsuse meetme rakendamiseks peab kindlustusandja saama FI-lt nõusoleku. Kindlustusandja ei saa taotleda kõikide samade proportsionaalsuse meetmete rakendamiseks nõusolekut, mida saavad rakendada väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad, mistõttu on lõikes 1 viide nendele leevendustele, mida n-õ ülejäänud kindlustusandjad tohivad kasutada. Nõusolek saadakse meetmepõhiselt, st nõusolek ei anna õigust rakendada kõiki meetmeid, vaid neid, mille rakendamiseks õigus saadakse.

Lõige 2. FI nõusoleku saamiseks tuleb talle esitada taotlus ja loetelu meetmetest, mida kindlustusandja soovib rakendada. Lisaks peab kindlustusandja põhjendama, miks meetmete rakendamine on asjakohane arvestades tema tegevusele omaste riskide laadi, ulatust ja keerukust. Samuti tuleb FI-le esitada muu oluline teave oma riskiprofiili kohta ning kinnitus, et ta ei kavanda oma tegevuses järgmise kolme aasta jooksul strateegilisi muudatusi, mis võivad mõjutada tema riskiprofiili.

Kuigi õigusaktis ei reguleerita täiendavalt, millised ettevõtjad võivad esitada taotluse proportsionaalsusmeetmete kasutamiseks, võib eeldada, et proportsionaalsuse meetmete taotlused esitatakse, arvestades Solventsus II üldpõhimõtet, mille kohaselt peab proportsionaalsusmeetmete kasutamine olema asjakohane ettevõtja riskide laadi, ulatuse ja keerukuse suhtes.

Lõige 3. FI peab tegema otsuse nõusoleku andmise või selle andmisest keeldumise kohta kahe kuu jooksul taotluse kättesaamisest arvates.

Solventsus II direktiivi art 29 lg 5 kohaselt volitatakse komisjoni täpsustama art 29d kohaselt väikesteks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks liigitamata ettevõtjate puhul kasutatavatele proportsionaalsuse meetmetele järelevalveasutuse heakskiidu andmise või selle heakskiidu tühistamise kehtetuks tunnistamise tingimusi. Seega saab täpsem regulatsioon nõusoleku

andmise või selle andmisest keeldumise kohta, samuti otsuse muutmise või tühistamise kohta olema komisjoni delegeeritud määruses.

Solventsus II määruse ettepanekus (lk 105–113, artiklid 327b–327g) on ette nähtud, milliseid kriteeriume iga konkreetse meetme rakendamise lubamisel võiks järelevalveasutus arvesse võtta. Läbivalt on üheks kriteeriumiks, et elukindlustuse puhul ei tohiks sellise kindlustusandja bruto tehniliste eraldiste suurus olla suurem kui 12 miljardit eurot ja kahjukindlustuse brutokindlustusmaksete aastane kogusumma suurem kui 2 miljardit eurot. Lisaks ei tohiks kindlustusandja turuosa olla suurem kui 5% elukindlustuses bruto tehniliste eralduse ja kahjukindlustuses brutokindlustusmaksete põhjal. Siiski annab määrus järelevalveasutusele paindlikkuse sellest kriteeriumist mööda vaadata, kui kindlustusandja riskiprofiil on piisavalt madal.

Lõige 4. FI võib kindlustusandjalt küsida ka lisaandmeid- ja dokumente. Sellisel juhul otsuse tegemiseks ette nähtud kahekuuline tähtaeg peatub. Kui FI palub uuesti lisaandmeid ja -dokumente, tähtaeg enam ei peatu ja FI peab jõudma otsusele ettenähtud ajaraamis.

Lõige 5. Kui FI nõustub kindlustusandja sooviga rakendada mõnda proportsionaalsuse meetet, teavitab ta kindlustusandjat nõusoleku andmise otsusest koos heakskiidetud proportsionaalsuse meetmete loeteluga. FI võib ühe või mitme meetme rakendamise nõusoleku andmisel kehtestada täiendavaid tingimusi. Näiteks lubab FI kasutada kindlustusandjal proportsionaalsuse meetet, kui kindlustusandja täidab mõnda lisatingimust. FI peab sellisel juhul ka seda kindlustusandjale põhjendama.

Lõiked 6 ja 7. FI võib teha keelava otsuse, kui see on põhjendatud tulenevalt kindlustusandja riskiprofiilist. FI teeb kindlustusandjale kirjalikult teatavaks keelava otsuse põhjendused.

Lõige 8. FI-l on õigus oma otsust igal ajal muuta. FI võib oma otsuse ka kehtetuks tunnistada.

Lõiked 9–14 näevad ette täiendava erandi kindlustusandjatele, kes vastavad lõikes 9 sätestatud tingimustele (tingimuste aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 4). Eelkõige on see erand abiks kindlustustegevust alustavatele kindlustusandjatele.

Põhiline eelis võrreldes lõigetes 1–8 sätestatuga on asjaolu, et proportsionaalsuse meetmete rakendamiseks ei pea olema FI nõusolekut, vaid tingimustele vastavatel kindlustusandjatel on see õigus vaikimisi (v.a lõikes 11 sätestatud erand). Sellegipoolest on lõikes 14 kaitsemeede ja FI-l on õigus erandi kasutamist keelata.

Lõike 9 kohaselt võib tingimustele vastav kindlustusandja rakendada kõiki samu proportsionaalsuse meetmeid, mille rakendamise õigus on väikestel ja mittekeerukatel kindlustusandjatel.

Tingimused, millele kindlustusandja peab erandi saamiseks vastama (peab vastama kõikidele tingimustele):

- kindlustusandja ei tegele piiriülese kindlustustegevusega, sealhulgas ta pole asutanud teises lepinguriigis filiaali;
- kindlustusandja ei tegele mootorsõiduki valdaja vastutuskindlustuse, sealhulgas kohustusliku liikluskindlustuse, õhusõiduki ja veesõiduki valdaja vastutuskindlustuse, tsiviil-, krediidi- ja garantiikindlustusega, v.a kui vastutuskindlustuse risk on täiendavalt kindlustatav risk;
- kindlustusandja aastane brutokindlustusmaksete kogusumma on väiksem kui 15 miljonit eurot;

- kindlustusandja tehniliste eraldiste suurus koos edasikindlustusandja ja eriotstarbelise varakogumi osaga on väiksem kui 50 miljonit eurot;
- kindlustusgruppi kuuluva kindlustusandja puhul on kindlustusgrupi tehniliste eraldiste suurus koos edasikindlustusandja ja eriotstarbelise varakogumi osaga väiksem kui 50 miljonit eurot;
- kindlustusandja edasikindlustustegevuse brutokindlustusmaksete suurus on väiksem kui 600 000 eurot või 10 protsenti brutokindlustusmaksete kogusummast või edasikindlustuslepingutest tulenevate tehniliste eraldiste suurus on väiksem kui 2,7 miljonit eurot või 10 protsenti edasikindlustuslepingutest tulenevate tehniliste eraldiste kogusuurusest.

Lõige 10. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554⁶⁹ (DORA määrus) artikli 2 lõike 3 punkti b kohaselt ei kohaldata DORA määrust Solventsus II direktiiv artiklis 4 osutatud kindlustusandjatele, mistõttu on lõikes 9 sätestatud tingimustele vastaval kindlustusandjal võimalus mitte järgida DORA määruses sätestatud digitaalse tegevuskerksuse nõudeid (KindlITS § 96 lõige 7¹ kohustab kindlustusandjaid määrust rakendama).

Lõige 11 näeb ette erandi seoses kindlustusandja kapitaliga. Selle erandi rakendamiseks on vaja FI heakskiitu. Nõusoleku saamisele kohaldatakse lõigetes 2–8 sätestatud. Erandi kohaselt oleks nii aktsiakapitali ja osakapitali kui ka MCR alamäär 25% väiksem kui see on seadusest tulenevalt kindlustusandjate puhul.

Lõike 12 kohaselt peab kindlustusandja esitama FI-le tõendi tingimustele vastamise kohta.

Lõige 13 reguleerib erandi kasutamise lõppemist. Kui kindlustusandja ei vasta vähemalt ühele tingimusele kolmel järjestikul aastal, ei tohi ta enam rakendada proportsionaalsuse meetmeid ja peab hakkama rakendama DORA määrust. Kapitalinõude erand lõppeb koheselt, kui kindlustusandja ei vasta enam tingimustele (sealjuures piisab, kui ta ei vasta ühele tingimusele).

Lõikega 14 nähakse ette FI õigus sekkuda ja keelata erandite kasutamine. Kui lõike 13 kohaselt peab kindlustusandja erandi kasutamise lõpetama siis, kui ta kolmel järjestikul aastal ei vasta vähemalt ühele (samale) tingimusele, siis lõike 14 punkt 1 annab FI-le õiguse (diskretsioon) keelata erandi kasutamine kohe, kui kindlustusandja ei vasta ühele või mitmele tingimusele. Punkti 2 kohaselt võib FI keelata erandi kasutamise, kui see kahjustab kindlustusandja maksevõimelisust või muul viisil kindlustusvõtjate, kindlustatute, soodustatud isikute või teiste võlausaldajate huve.

KindlITS uus § 42⁶ reguleerib FI teavitamist muutustest (hõlmates nii tegevusest ja riskiprofiilist tulenevaid muutusi kui ka kavandatud muudatusi).

Lõiked 1 ja 2. FI-d tuleb teavitada viivitamata, kui kindlustusandja ei vasta enam § 42¹ lõigetes 2–9 sätestatud kriteeriumitele. Tegemist on n-ö eelhoiatusega ja sellega ei kaasne automaatselt proportsionaalsuse meetmete rakendamise õiguse kaotamist. Samas, kui kindlustusandja ei vasta viidatud kriteeriumile kahe järjestikuse aasta jooksul, teavitab ta sellest FI-d, misjärel ei ole tal õigus olla väike ja mittekeerukas kindlustusandja ning rakendada proportsionaalsuse meetmeid sellele järgnevalt ehk kolmandast majandusaastast arvates.

⁶⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus [\(EL\) 2022/2554](#), 14. detsember 2022, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014, (EL) nr 909/2014 ja (EL) 2016/1011

Säte ei täpsusta juhtumeid, kus ettevõtja ei teavita järelevalveasutust. Igal juhul võib teksti tõlgendada nii, et proportsionaalsuse meede kaotatakse juhul, kui kaks järjestikust aastat on olnud nõuete täitmata jätmise, sõltumata sellest, kas ettevõtja esitas õigusaktides nõutud teate. Seega võib õigusakti tõlgendada nii, et käivitavaks teguriks on nõuete täitmata jätmise ise, olenemata sellest, kas sellest teatati. Selle tõlgenduse kohaselt arvestatakse kahe aasta pikkust perioodi alates esimesest nõuete täitmata jätmise juhtumist, et meede tühistada.

Lõige 3. Väike ja mittekeerukas kindlustusandja peab FI-d teavitama viivitamata ka juhul, kui esineb mõni § 42¹ lõikes 12 sätestatud asjaolu, mil kindlustusandjat ei tohiks käsitleda väikese ja mittekeeruka kindlustusandjana. Näiteks hakkab ta kasutama SCR arvutamisel sisemudelit. Sellisel juhul ei ole kindlustusandjal õigus rakendada proportsionaalsuse meetmeid järgmisest majandusaastast arvates. Erinevus lõikega 2 on, et sellisel juhul ei ole n-ö kaheaastast „armuaega“ ning tal ei ole enam õigust rakendada proportsionaalsuse meetmeid järgmisest majandusaastast arvates.

Lõigete 4 kohaselt tuleb FI-d teavitada koheselt, kui väike ja mittekeerukas kindlustusandja kavatses mõne proportsionaalsuse meetme rakendamise lõpetada või vastupidiselt, mõnda meetdet rakendada hakata.

Lõige 5 reguleerib selliste kindlustusandjate kohustust teavitada FI-d, kes said õiguse rakendada ühte või mitut proportsionaalsuse meetdet (kindlustusandjad, kes pole väikesed ja mittekeerukad). FI-d tuleb teavitada, kui kindlustusandja otsustab lõpetada ühe või mitme meetme rakendamise. Kuna FI on juba teadlik, milliseid meetmeid on kindlustusandjal õigus rakendada (kindlustusandja sai selleks nõusoleku), siis rakendatavate meetmete kohta eraldi teavitusi ei ole vaja saata.

KindITS uus § 42⁷. Ka kindlustusgrupi saab liigitada väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusgrupiks. Uue paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 213a.

Lõige 1. Väikeseks ja mittekeeruka kindlustusgrupi määramise viib läbi kindlustusgrupi järelevalve teostaja, kes hindab kindlustusgrupi vastavust ettenähtud kriteeriumitele, võttes tingimustele hindamisel aluseks kindlustusgrupi kahe viimase majandusaasta näitajad (**lõige 7**).

Lõige 2 näeb ette kriteeriumid juhuks, kui vähemalt üks kindlustusgruppi kuuluv kindlustusandja ei ole kahjukindlustusandja (st gruppi kuulub vähemalt üks elukindlustusandja). Lisaks punktides 1 ja 2 sätestatud kriteeriumidele peavad olema täidetud kõik lõikes 4 sätestatud kriteeriumid. Sama kehtib ka siis, kui kogu grupp tegeleb elukindlustusega.

Punkt 1. Konsolideeritud andmete alusel arvutatud intressiriski kapitalinõue on suurem kui viis protsenti konsolideeritud tehniliste eraldiste suuruselt edasikindlustusandja ja eriotstarbelise varakogumi osaga, välja arvatud, kui ettevõtja suhtes kohaldatakse mahaarvamise ja agregeerimise meetodit (2. meetodit).

Punkt 2. Kindlustusgrupi elukindlustustegevuse konsolideeritud tehniliste eraldiste suurus edasikindlustusandja ja eriotstarbelise varakogumi osaga ei tohiks olla suurem kui üks miljard eurot.

Lõige 3 näeb ette kriteeriumid juhuks, kui vähemalt üks kindlustusgruppi kuuluv kindlustusandja ei ole elukindlustusandja (st gruppi kuulub vähemalt üks kahjukindlustusandja). Lisaks punktides 1 ja 2 sätestatud kriteeriumitele peavad olema täidetud

kõik lõikes 4 sätestatud kriteeriumid. Sama kehtib ka siis, kui kogu grupp tegeleb kahjukindlustusega.

Punkt 1. Kindlustusgrupi kahjukindlustustegevuse viimase kolme aasta keskmine neto kombineeritud suhe peaks olema alla 100 protsendi.

Punkt 2. Kindlustusgrupi tegevusmaht peaks jääma alla 100 miljoni euro brutokindlustusmaksete aastasest kogusummast.

Punktis 3 on viidatud järgmistele kahjukindlustuse liikidele – õhusõidukite kindlustus, veesõidukite kindlustus, transporditavate kaupade kindlustus, õhusõiduki valdaja vastutuskindlustus, veesõiduki valdaja vastutuskindlustus, krediidikindlustus ja garantiikindlustus. Nimetatud kahjukindlustuse liikidega seotud brutokindlustusmaksete aastane kogusumma ei tohiks olla suurem kui 30% kindlustusandja kahjukindlustustegevuse brutokindlustusmaksete aastasest kogusummast.

Lõige 4. Kindlustusgrupp peab vastama lisaks lõigetes 2 ja 3 sätestatud kriteeriumidele täiendavatele kriteeriumitele, et teda saaks määratleda väikese ja mittekeeruka kindlustusgrupina.

Punkti 1 kohaselt ei tohiks selliste kindlustusgruppi kuuluvate kindlustusandjate, kelle peakontor ei asu samas lepinguriigis, kus asub kindlustusgrupi järelevalveteostaja, brutokindlustusmaksete aastane kogusumma olla väiksem kui 20 miljonit eurot või kümme protsenti kindlustusgrupi brutokindlustusmaksete aastasest kogusummast.

Punkti 2 kohaselt ei tohiks kindlustusgrupi brutokindlustusmaksete aastane kogusumma sellistes lepinguriikides, mis ei ole kindlustusgrupi järelevalve teostaja asukohaga sama lepinguriik, olla väiksem kui 20 miljonit eurot või vähem kui kümme protsenti kindlustusgrupi brutokindlustusmaksete aastasest kogusummast.

Ehk punkti 1 korral vaadatakse teises lepinguriigis tegutsevate (gruppi kuuluvate) kindlustusandjate tegevusmahtu ning punkti 2 korral vaadatakse kogu grupi tegevusmahtu teisestes lepinguriikides. Teise lepinguriigi puhul on käesoleva selgituse juures mõeldud lepinguriiki, kus ei asu kindlustusgrupi järelevalve teostaja.

Punkt 3 on kindlustusgrupi investeerimistegevusega seotud kriteerium.

Punkt 4. Kindlustusgrupi edasikindlustustegevuse osakaal ei tohiks olla suurem kui 50 protsenti kindlustusgrupi brutokindlustusmaksete aastasest kogusummast.

Punkt 5. Paragrahvi 89 kohaselt arvutatakse kindlustusgrupi solventsus sama paragrahvi lõigetes 3–5 sätestatud meetodist lähtuvalt. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja nõudmisel kasutatakse sama paragrahvi lõigetes 6–9 sätestatud mahaarvamise ja agregeerimise meetodi või kahe meetodi kombinatsiooni. Sõltuvalt kasutatavast meetodist või meetodite kombinatsioonist, tuleks kriteeriumidele vastavuse hindamisel vaadata, et:

1) (kindlustusgrupi nõuetekohased omavahendid) – (kindlustusgrupi SCR) = positiivne suurus;
2) (kindlustusgrupi agregeeritud nõuetekohased omavahendid) – (osaleva kindlustusandja osaluse väärtus seotud kindlustusandjas + kindlustusgrupi agregeeritud SCR) = suurus on positiivne;

3) (kindlustusgrupi nõuetekohased omavahendid + osaleva kindlustusandja proportsionaalne osa seotud kindlustusandja SCR-le vastavatest omavahenditest + seotud ettevõtja osa kindlustusgrupi nõuetekohastes omavahendites) – kindlustusgrupi SCR + osaleva

kindlustusandja proportsionaalne osa seotud kindlustusandja SCR-ist + seotud ettevõtjate osa kindlustusgrupi SCR-is).

Punkt 6. Juhul, kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja nõudmisel kasutatakse kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel mahaarvamise ja agregeerimise meetodit või kahe meetodi kombinatsiooni (§ 89 lõige 2 ja § 893), siis kõik need kindlustusgruppi kuuluvad kindlustusandjad, kelle suhtes mahaarvamise ja agregeerimise meetodit kasutatakse, peaksid olema väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad (et ka gruppi saaks määratleda väikese ja mittekeeruka kindlustusgrupina).

Lõige 5 täpsustab, et kindlustusgrupp ei pea vastama lõike 3 punktis 1 ja lõike 5 punktis 3 sätestatud kriteeriumidele, kui kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel kasutatakse mahaarvamise ja agregeerimise meetodit.

Lõige 6. Kindlustusgrupi määramisel väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusgrupiks kohaldatakse §-s 42² sätestatud kindlustusgrupi lõpliku ematettevõtjast kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja tasandil.

Seega kohaldatakse proportsionaalsuse meetmeid grupi tasandil ning neid rakendab osalev kindlustusandja või kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja. See ei mõjuta võimalust, et üksikud gruppi kuuluvad ettevõtjad kohaldavad proportsionaalsuse meetmeid individuaalsel (soolo)tasandil. See tähendab, et grupi tüarettevõtjad peavad proportsionaalsuse meetmete kohaldamiseks esitama eraldi taotluse riiklikule järelevalveasutusele.

Lõige 8. Kui kindlustusgrupi järelevalvet on kohaldatud kindlustusgrupi suhtes vähem kui kaks aastat, lähtub kindlustusgrupi järelevalve teostaja kriteeriumidele vastavuse hindamisel kindlustusgrupi viimase majandusaasta näitajatest.

Lõige 9. Sarnaselt kindlustusandjate üksiktasandiga ei saa teatud kindlustusgruppe liigitada väikesteks ja mittekeerukaks. Esiteks ei saa väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusgrupiks olla finantskonglomeraat. Teiseks, kui kindlustusgruppi kuulub mõni § 89² lõikes 1 nimetatud seotud ettevõtja (nt krediiasutus, investeerimisühing, investeerimisfond valitseja, töandja pensionifondi valitseja).

Eelnõu § 90 punktid 14–16. KindLTS § 45 muutmine. Paragrahv reguleerib parima hinnangu leidmist.

Lõike 2 muutmine. Kuna intressikõvera ekstrapoleerimisele on ette nähtud uus paragrahv, on lõikesse 2 lisatud viide uuele paragrahvile. Samuti on lisatud täpsustus, et intressikõvera ekstrapoleerimine on vajalik esimesest tasanduspunktist pikemate lõpptähtaegadega finantsinstrumentide korral (vt selgitusi § 45¹ juures).

Lõike 3 muutmine. Kuna Solventsus II määruse ettepanekuga uus artikkel 54a (ümberstruktureeritud vara) kohta, on asjakohane lisada lõikesse 3 viide ka sellele artiklile.

Lõiked 8 ja 9. Kui kindlustusleping sisaldab finantstagatise ja valikuõigusi (nt võimalus leping katkestada või üles öelda), võtab kindlustusandja parima hinnangu arvutamisel kasutatavates meetodites asjakohaselt arvesse, et sellisest lepingust tulenevate rahavoogude nüüdisväärtus võib sõltuda nii tulevaste sündmuste ja arengute oodatavatest tulemustest kui ka võimalikest erinevustest tegelike ja oodatavate tulemuste vahel teatud stsenaariumite korral.

Kui finantstagatised ja valikuõigused ei ole olulised, võib väike ja mittekeerukas kindlustusandja ning erandi rakendamiseks õigust omav kindlustusandja kasutada parima hinnangu deterministlikku hindamist ehk riskide ja kohustuste hindamisel kasutatakse fikseeritud (deterministlikke) eeldusi tulevaste sündmuste ja arengute kohta. Erinevalt juhuslikest ja stsenaariumipõhistest meetoditest eeldatakse siin konkreetseid tulemusi, mitte juhuslikke variatsioone. See erineb stohhastilisest (tõenäosuslikust) hindamisest, mis kasutab paljusid võimalikke tulevikustsenaariume. Ettevaatlikud arvutuspõhimõtted viitavad konservatiivsete eelduste kasutamisele, et vähendada alahindamise riski. Vt Solventsus II määruse ettepaneku artiklit 34a käesoleva lõike 9 rakendamiseks.

Solventsus II direktiivi artikli 77e lõike 1 punkti ab kohaselt koostab ja avaldab EIOPA iga asjaomase valuuta kohta vähemalt kord kvartalis stsenaariumide kogumi, mida kasutatakse elukindlustuslepingutest tulenevate kohustuste parima hinnangu usaldusväärseks deterministlikuks hindamiseks vastavalt artikli 77 lõikele 8. Solventsus II direktiivi 86 lõike 2a kohaselt töötab EIOPA välja ITS eelnõu, milles täpsustatakse nende stsenaariumide kindlaksmääramise meetodeid, mida tuleb kasutada elukindlustuslepingutest tulenevate kohustuste parima hinnangu deterministlikuks hindamiseks. EIOPA avaldas konsultatsioonipaberi ITS eelnõu kohta, mis täpsustab meetodikat elukindlustuse kohustuste parima hinnangu mõistlikult deterministlikuks hindamiseks kasutatavate stsenaariumide komplekti määramiseks, sealhulgas valikute ja garantiide korral.⁷⁰

Eelnõu § 90 punkt 17 – KindITS uus § 45¹. Uus paragrahv reguleerib riskivaba intressikõvera ekstrapoleerimist ehk kui riskivabal intressikõveral ei ole esitatud parima hinnangu arvutamiseks vajaliku kestusega intressimäärasid, siis riskivaba intressikõver ekstrapoleeritakse. Solventsus II direktiiv muudab riskivabade intressimäärade ekstrapolatsiooni meetodit. Eelkõige muudab see direktiiv lähenemist ekstrapolatsiooni algustähtaja (esimese tasanduspunkti) kindlakstegemisel.

Kui intressimäärade andmed on kättesaadavad näiteks kuni 20-aastase tähtajani, kuid hinnata tuleb 30-aastast kohustust, siis kasutatakse selleks ekstrapoleeritud forvardintressimäära.

EIOPA ekstrapoleerib riskivaba intressikõvera, et saada usaldusväärne pikaajaline intressimäär. Nimelt koostab EIOPA ja avaldab iga asjaomase valuuta kohta vähemalt kord kvartalis parima hinnangu arvutamiseks vajaliku riskivaba intressikõvera (ilma kattuvuse või volatiilsuse kohanduseta). Vt näiteks komisjoni rakendusmäärust (EL) 2025/1794, milles vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta sätestatakse tehniline teave tehniliste eraldiste ja põhiomavahendite arvutamiseks aruannete puhul, mille aruandekuupäev on ajavahemikul 30. juunist 2025. a kuni 29. septembrini 2025. a.⁷¹

Lõiked 1 ja 2. Ekstrapoleeritud riskivaba intressikõvera aluseks on forvardintressimäärad, mis lähenevad sujuvalt esimese tasanduspunkti forvardintressimääralt lõplikuks forvardintressimääraks (*Ultimate Forward Rate – UFR*). 2026. aasta 30. märtsil avalikustas EIOPA, et 2027. aastal on UFR 3,30% euro puhul.⁷²

⁷⁰ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Implementing Technical Standards specifying the methodology to determine the set of scenarios to be used for the prudent deterministic valuation of the best estimate for life obligations with options and guarantees](#)

⁷¹ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2025/1794, 8. september 2025, milles vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta sätestatakse tehniline teave tehniliste eraldiste ja põhiomavahendite arvutamiseks aruannete puhul, mille aruandekuupäev on ajavahemikul 30. juunist 2025 kuni 29. septembrini 2025

⁷² EIOPA veebileht. [Report on the calculation of the UFR for 2027](#)

Esimene tasanduspunkt on esimene lõpptähtaeg, kus intressikõvera määramisel arvesse võetavad finantsinstrumentide turud ei ole sügavad, likviidsed või läbipaistvad (*deep, liquid and transparent* – DLT). Euro ekstrapoleerimise alguspunkt jääb samale tasemele, kui see oli 31. detsembril 2023. a ehk tähtajaga 20 aastat.

Lõige 3. Muu valuuta kui euro puhul on esimese tasanduspunkti aluseks DLT hindamine. Samuti peaks olema täidetud tingimus, et vastava valuuta esimese tasanduspunkti korral on tasanduspunkti lõpptähtajaga või pikema lõpptähtajaga lunastamata võlakirjade osakaal kõigist selles valuutas nomineeritud lunastamata võlakirjadest piisavalt suur (*residual volume criterion*).

Solventsus II direktiivi artikli 86 lõike 1 kohaselt sätestatakse Solventsus II määruuses meetodika, põhimõtted ja võtted Solventsus II direktiivi artikli 77 lõikes 2 osutatud parima hinnangu arvutamiseks vajaliku asjakohase riskivaba intressikõvera määramiseks, sealjuures:

- artikli 77a lõikes 1 osutatud finantsinstrumentide turgude sügavuse, likviidsuse ja läbipaistvuse kindlaksmääramise meetod;
- valuutaga seotud osakaalud, millest väiksemana loetakse teatavast tähtajast pikema või sellega võrdse lõpptähtajaga võlakirjade osakaalu kõikide võlakirjade seas artikli 77a lõike 1 kohaldamisel väikeseks. Komisjon on kaalunud, et see osakaal peaks olema 6% ehk sama, millele on viidatud ka Solventsus II määruuse kehtivas põhjenduspunktis 21 (määrates viimast tähtaega, mille korral võlakirjaturud ei ole enam sügavad, likviidsed ja läbipaistvad direktiivi 2009/138/EÜ artikli 77a tähenduses, ei tohiks turutingimustes, mis on sarnased direktiivi 2014/51/EL vastuvõtmise kuupäeval valitsenud tingimustele, eurodes nomineeritud võlakirjade turgu pidada sügavaks ja likviidseks, kui selliste võlakirjade kumulatiivne maht, mille tähtaeg on sama pikk kui viimane tähtaeg või pikem, moodustab alla 6 protsendi kõikide sellel turul olevate võlakirjade kogumahust).

Solventsus II määruuse ettepaneku konsultatsioonipaberis oli kirjas, et praegu on euro puhul piisava võlakirjamahtu määrav protsendilävi 6%. Kuid viimastel aastatel on pikaajaliste võlakirjade maht suurenenud ja seetõttu ei pruugi see lävi enam viidata 20-aastasele esimesele tasanduspunktile edaspidi. Lisaks peab EIOPA otsustama, millist andmeallikat selle hindamiseks kasutada, sealhulgas avaldama teavet vastavalt direktiivi 2009/138/EÜ artikli 77e lõikele 1a. Turu häirete vältimiseks on oluline, et protsendilävi seataks selliselt, et see tagaks 20-aastase esimese tasanduspunkti Solventsus II kohaldamise kuupäeval, sõltumata sellest, millist andmeallikat EIOPA kasutab. Seetõttu tuleb euro puhul kasutatav lävi, millega hinnatakse, kas artiklis 77a osutatud esimese tasanduspunkti tähtajaga või sellest pikema tähtajaga võlakirjade osakaal on piisavalt suur, kehtestada „*safety margin*“ üle selle miinimumprotsendi.

Lõiked 4–6. Ekstrapoleeritud forvardintressimäär on prognoositav tulevane intressimäär, mis võrdub likviidse forvardintressimäära (lühiajaliste ja keskmise pikkusega võlakirjade põhjal arvutatud määr) ja UFR kaalutud keskmisega, sealjuures likviidne forvardintressimäär põhineb ühel või mitmel pikema lõpptähtajaga forvardintressimääral, mille korral saab asjaomast finantsinstrumenti sügaval, likviidisel ja läbipaistval turul vaadelda ning tähtaegade puhul, mis on esimesest tasanduspunktidest möödunud vähemalt 40 aastat, peab UFR-i kaal olema vähemalt 77,5%. See tähendab, et parameeter, mis määrab forvardmäärade lähenemise kiiruse UFR-ile ekstrapoleerimise käigus, ei tohi olla väiksem kui 11%.

Lõige 7. Kui riskivaba intressikõverat tuleb pikendada kaugematesse tähtaegadesse, võib selleks kasutada mitte ainult võlakirjade, vaid ka muude sobivate finantsinstrumentide andmeid — tingimusel, et nende turg on piisavalt usaldusväärne ja läbipaistev.

Lõige 8. Riskivaba intressikõvera kindlaksmääramine mõjutab oluliselt solventsuse positsiooni, eelkõige pikaajaliste kohustistega elukindlustusandjate puhul. Häirete vältimiseks olemasolevas kindlustustegevuses ja uuele ekstrapoleerimise meetodile sujuva ülemineku võimaldamiseks nähakse ette järkjärgulise kohaldamise mehhanism. Sellise järkjärgulise kohaldamise mehhanismi eesmärk on vältida turuhäireid ja tagada üleminek ekstrapoleerimise meetodi lõpliku kasutuselevõtuni. Kuna tegemist on üleminekumeetmega, on see sätestatud rakendussätete osas (vt selgitust § 267¹ juures). Kindlustusandja võib rakendada järkjärgulise kohaldamise mehhanismi FI nõusolekul. Kuna Solventsus II direktiivi artikkel 77a ei näe ette nõusoleku andmise tingimusi, siis see on tingimuste määramine liikmesriikide või järelevalveasutuste ülesanne.

Eelnõu § 90 punkt 18 – KindITS § 46 muutmine. Paragrahv reguleerib kattuvuse kohandamist riskivabale intressikõverale. See võimaldab kindlustusandjal kohandada diskontomäära, millega ta hindab pikaajalisi kindlustuskohustusi (nt elukindlustuse pensionitooted või annuiteedid). Näiteks kui kindlustusandja peab maksma igale kliendile kindla summa iga kuu järgmised 30 aastat (nt annuiteedi korral) ja ta investeerib sama ajaprofiiliga võlakirjadesse, mis annavad ette teatavad rahavood ning kuna vara ja kohustiste rahavood kattuvad, siis saab ta taotleda kattuvuse kohandamise kasutamist. Selle tulemusel võib ta diskonteerida kohustused kõrgema intressimääraga (bilansis kajastatud kohustuste väärtus väheneb).

Lõike 1 punkti 8 muutmine. Lõikes 1 on sätestatud, mis tingimused peavad olema täidetud, et kindlustusandja saaks rakendada kattuvuse kohandamist. Üheks tingimuseks on, et kõiki ühest kindlustuslepingust tulenevaid kohustusi vaadatakse koos. Solventsus II direktiivi artikli 77b lõikesse 1 on lisatud täpsustus, et selle tingimuse kohaldamisel käsitatakse rühma-elukindlustuslepingut ühe lepinguna (eelnõus on kasutusel termin elukindlustuse grupilepingut).

Eelnõu § 90 punkt 19 – KindITS § 47 muutmine. Paragrahv reguleerib volatiilsuse kohandamist riskivabale intressikõverale. Volatiilsuse kohandamist kasutatakse kindlustusandjate kohustuste väärtuse stabiliseerimiseks, et ajutised turukõikumised ei paisutaks kapitalinõudeid ega looks valepilti kindlustusandja finantsseisust. Seega on tegemist riskivaba intressikõverale tehtava korrektsiooniga, mida kasutatakse kindlustusandjate pikaajaliste kohustuste hindamisel eesmärgiga leevendada võlakirjade liiga suurte hinnavahede mõju. Korrektsioon (kohandamine) põhineb kindlustusandjate asjaomaste valuutade võrdlusportfellidel ning euro puhul riikide kindlustusturgude võrdlusportfellidel. Muudatuste aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 77d.

Lõige 1. Selleks, et ära hoida volatiilsuse kohandamisest tulenevat ülemäärast kasu, on vaja saada volatiilsusega kohandamiseks järelevalveasutuse heakskiit (FI nõusolek).

Lõige 2. Täiendava kaitsemeetmena peavad olema täidetud vähemalt järgmised tingimused: esiteks tuleks volatiilsuse kohandamist asjakohase valuuta korral rakendada kõigi selles valuutas kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste parima hinnangu arvutamisel, sealjuures sellistest kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste parima hinnangu arvutamisel kasutatava riskivaba intressikõvera suhtes ei rakendata juba §-s 46 sätestatud kattuvuse kohandamist; teiseks peaks kindlustusandja olema kehtestanud piisavad protsessid volatiilsuse kohandamise arvutamiseks, nagu on sätestatud Solventsus II direktiivi artikli 77d lõigetes 3 ja 4. Kuna sõnastus viitab „vähemalt“ kahele tingimusele, siis FI-l on õigus ette näha täiendavaid tingimusi.

Lõike 3 puhul on tegemist kehtivas seaduses oleva sõnastusega, määramaks ajaliselt ära, mis hetkest loetakse nõusolek antuks. Lisaks on asendatud viide riskijuhtimise strateegiale viitega tõenditele, mis FI-le nõusoleku saamiseks esitatakse.

Lõike 4 aluseks on kehtiva seaduse lõige 1¹, milles on viidatud Solventsus II direktiivi artikli 77d lõigetele 2–4. Kuna Solventsus II direktiiviga muudetakse viidatud artiklit, on paragrahvi lõikes 4 korrigeeritud viidet direktiivi vastavatele sätetele ehk lõigetele 3–4a. HÕNTE § 28 lõike 6 teise lause kohaselt on seaduseelnõus lubatud otsesed viited ainult Euroopa Liidu direktiivi tehnilistele sätetele, mida Eesti peab üksüheselt kohaldama ja mille kordamine seaduseelnõus ei ole õiguselguse seisukohalt otstarbekas ega vajalik. Artikli 77d lõiked 3 ja 4 sisaldavad volatiilsuse kohandamise arvustusvalemeid.

Lõiked 5 on kehtivast seadusest ning näevad ette, et kindlustusandja ei saa volatiilsuse kohandamist rakendada ekstrapoleeritud riskivabale intressikõverale ning intressikõvera ekstrapoleerimisel võetakse aluseks juba kohandatud riskivabad intressimäärad.

Lõige 6. Iga valuuta korral on volatiilsuse kohandamise aluseks selles valuutas võlaväärtpaberitesse⁷³ tehtud investeeringute võrdlusportfellilt teenitud intressimäära ja selle valuuta riskivaba intressikõvera määra vahe. Võrdlusportfellis on esindatud vara, mis on samas valuutas ja mida kindlustusandja investeerib kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste parima hinnangu katmiseks, mis on vastavas valuutas.

Lõige 7. Solventsus II direktiivi artikli 77e lõike 1 muudetud punkti c kohaselt peab EIOPA koostama iga asjaomase valuuta ja riigi kindlustusturu puhul riskiga korrigeeritud hinnavahe, millele on osutatud artikli 77d lõigetes 3 ja 4.

Artikli 77d lõike 1c kohaselt võib kindlustusandja aga kasutada artikli 77d lõikes 3 osutatud valuuta riskiga korrigeeritud hinnavahe suhtes ettevõtjapõhist korrigeerimist. Kindlustusandja võib seda teha FI nõusolekul ning täidetud peavad olema ka lõike 8 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimused.

Kui kindlustus- või edasikindlustusandja investeerib võlaväärtpaberitesse, millel on parem krediitkvaliteet kui volatiilsusega korrigeerimise arvutamiseks koostatud võrdlusportfellis olevatel võlaväärtpaberitel, võib volatiilsusega korrigeerimine tuua kaasa võlakirjade hinnavahede suurenemisest põhjustatud omavahendite vähenemise ülekompenseerimise ning omavahendite põhjendamatu volatiilsuse. Et korvata sellisest ülekompenseerimisest põhjustatud kunstlikku volatiilsust, on kindlustusandjatel võimalik sel juhul taotleda volatiilsusega korrigeerimise muutmist, milles võetakse arvesse teavet selle kindlustusandja poolt võlaväärtpaberitesse tehtud investeeringute kohta.

Nõusoleku saamiseks peab esiteks riskiga korrigeeritud hinnavahe olema aruandekuupäevale eelneval neljal kvartaalsel aruandeperioodil suurem, kui riskiga korrigeeritud hinnavahe, mis on arvutatud kindlustusandja investeerimisportfellis sisalduvate võlaväärtpaberitesse tehtud investeeringute alusel ning teiseks peab regulaarses järelevalvelises aruandes esitatud teave kindlustusandja asjakohase vara kohta olema piisavalt kvaliteetne, et tagada korrigeerimise täpne ja usaldusväärne arvutamise.

⁷³ VpTS § 184². Võlaväärtpaber. Võlaväärtpaber käesoleva peatüki tähenduses on võlakiri või muu väärtpaperina kaubeldav võlakohustus, välja arvatud vahetusväärtpaper ja muu väärtpaper, mis on aktsiaga samaväärne või mis vahetamise või temaga esindatud õiguste teostamise tulemusena annab aktsia või aktsiaga samaväärse väärtpaperi omandamise õiguse.

Lõige 8. Lõikes 7 sätestatu kohaldamisel on korrigeerimise määr kindlustusandja investeerimisportfellis sisalduvate võlaväärtpaberitesse tehtud investeeringute alusel arvatud riskiga korrigeeritud hinnavahe ja asjakohase valuuta võrdlusportfelli alusel arvatud riskiga korrigeeritud hinnavahe suhtarv. Kui suhtarv on suurem kui 105%, siis see määr on 105%.

Lõikes 9 on sätestatud, kuidas leida kindlustusandja investeerimisportfellis sisalduvate võlaväärtpaberitesse tehtud investeeringute alusel arvatud riskiga korrigeeritud hinnavahe. See tuleks arvutada samal viisil, kui riskiga korrigeeritud hinnavahe, mille aluseks on asjakohase valuuta võrdlusportfell, kuid selle arvutamisel kasutatakse kindlustusandjapõhiseid andmeid vastavas valuutas võlaväärtpaberitesse tehtud investeeringute portfellis olevate alamklasside kaalude ja keskmise kestuse kohta.

Lõige 10. Solventsus II direktiivi artikli 77d lõike 4 kohaselt suurendatakse euro puhul volatiilsusega kohandamist makromajandusliku volatiilsusega korrigeerimise võrra. Juhul kui kindlustusandja on saanud nõusoleku rakendada kindlustusandja lähenemist, kohandamise suurendamist ei tehta.

Lõige 11. Kindlustusandja on kohustatud viivitamata lõpetama kindlustusandja andmetel põhineva lähenemise, kui selle tulemusel valuuta riskiga korrigeeritud hinnavahe suurened kahe järjestikuse kvartaalse aruandeperioodi jooksul.

Ettevõtjapõhise korrigeeringu kohaldamise lõpetamise nõue rakendub siis, kui korrigeering suurendab RCSu-d (*Risk-Corrected Spread of the Currency*) kahel järjestikusel kvartaliaruandeperioodil. See tähendab, et ettevõtja kohaldab korrigeeringut esimesel kvartaliaruandeperioodil, mil suurenemine tuvastatakse, ning samuti teisel sellele järgneval kvartaliaruandeperioodil, mis suurenemist kinnitab. Korrigeeringu kohaldamise lõpetamise tingimus on täidetud siis, kui ettevõtja täheldab, et korrigeering „suurendab valuuta riskiga korrigeeritud hinnavahet kahel järjestikusel kvartaliaruandeperioodil“. See täheldamine toimub teise järjestikuse kvartali lõpus. Kui see kriteerium on täidetud, „peab ettevõtja viivitamata lõpetama korrigeeringu kohaldamise“. Viivitamata lõpetamine“ tähendab, et korrigeeringu kohaldamine tuleb lõpetada alates järgmisest aruandeperioodist pärast teise järjestikuse suurenemise kinnitamist. Seega kohaldab ettevõtja korrigeeringut nende kahe kvartali jooksul, mil suurenemine aset leiab, kuid peab selle kohaldamise viivitamata lõpetama pärast teise perioodi lõppu. Korrigeeringu uuesti kohaldamiseks peab ettevõtja esmalt tõendama, et tingimused on taas täidetud, ning saama järelevalveasutuselt uue loa selle ettevõtjapõhise korrigeeringu uuesti kasutuselevõtuks.

Lõike 12 kohaselt võib FI nõuda kindlustusandjalt volatiilsuse kohandamise rakendamise lõpetamist, kui kindlustusandja ei täida enam tingimusi, mis olid aluseks kohandamise kasutamiseks nõusoleku saamiseks. Kindlustusandja võib jätkata volatiilsuse kohandamise rakendamist, kui ta on saanud selleks uue nõusoleku.

Lõiked 13 ja 14. Solventsus II direktiivi artikli 77e lõike 2 kohaselt võib komisjon tehniliste eraldiste ja põhiomavahendite arvutamisel ühtsete tingimuste tagamiseks vastu võtta rakendusaktid, milles sätestatakse iga asjaomase valuuta kohta riskiga korrigeeritud hinnavahe, millele on osutatud vastavalt artikli 77d lõigetes 3 ja 4 ning iga asjaomase liikmesriigi puhul võlainstrumentidesse tehtud investeeringute osakaal artikli 77d lõikes 4 osutatud riigis tegevusloa saanud kindlustusandjate koguvarades.

Kuna tegemist on „võib“ volitusnormiga, siis on peetud vajalikuks täpsustada, et nende valuutade puhul, mille kohta ei ole riskiga korrigeeritud hinnavahet rakendusaktides sätestatud, ei kohaldata parima hinnangu arvutamiseks asjakohase riskivaba intressikõvera suhtes

volatiilsusega korrigeerimist. Samuti, nende liikmesriikide puhul, mille rahaühik on euro ja mille kohta ei ole riskiga korrigeeritud hinnavaht ega eelviidatud osakaalu rakendusaktides sätestatud, ei lisata volatiilsusega korrigeerimisele makromajanduslikku volatiilsusega korrigeerimist.

Eelnõu § 90 punktid 20 ja 21. KindITS § 48 muutmine. Paragrahv reguleerib riskimarginaali arvutamist. Riskimarginaal peab tagama, et tehniliste eraldiste väärtus on võrdne summaga, mida teine kindlustusandja vajab kindlustusportfelli ülevõtmiseks ja kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks.

Uus lõige 1¹. Paragrahvi 44 lõike 7 kohaselt tuleb parim hinnang ja riskimarginaal hinnata eraldi, v.a sama paragrahvi lõikes 8 sätestatud erandi korral. Kui kindlustusandja hindab parimat hinnangu ja riskimarginaali eraldi, määrab ta riskimarginaali arvutamisel kindlaks selliste nõuetekohaste omavahendite tagamise kulud, mis vastavad ajaliselt kohandatud SCR-le ja on ette nähtud kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks kogu nende kehtivusaja jooksul. Kulude kindlaksmääramisel kasutavad kõik kindlustusandjad sama kapitalikulumäära, milleks on lõike 2 kohaselt 4,75%.

Uus lõige 1². Solventsus II direktiivi põhjenduspunkti 41 kohaselt tuleks riskimarginaali arvutamisel arvesse võtta riskide ajalist sõltuvust ja vähendada riskimarginaali suurust, eelkõige pikaajaliste kohustuste puhul, vähendades nii riskimarginaali tundlikkust intressimäära muutuste suhtes. Seepärast tuleks kasutusele võtta eksponentsiaalne, ajapõhine tegur (*exponential term-dependent factor*), mis nähakse ette Solventsus II määruuses. Kui varasemalt kasvas riskimarginaal lineaarselt või ühtlase loogikaga ajahorisondi järgi, siis lisatav eksponentsiaalne, ajapõhine tegur tähendab, et mida pikem on kohustuste tähtaeg, seda kiiremini riskimarginaali mõju „väheneb“. See muudab riskimarginaali väiksemaks eriti pikaajaliste kohustuste puhul.

Eelnõu § 90 punkt 22 – KindITS uus § 52¹. Uus paragrahv reguleerib, millega peab kindlustusandja arvestama investeerimisstrateegia üle otsustamisel seoses makromajanduslike teguritega.

Lõige 1. Kindlustusandja arvestab investeerimisstrateegias võimalike makromajanduslike ja finantsturgude arengutega. Näiteks intressimäärade tõus võib mõjutada kindlustusandja investeeringute tootlust ja vara väärtust. Samuti arvestab kindlustusandja kestlikkusrisiki mõjuga oma investeeringutele ja investeerimisotsuste võimaliku pikaajalise mõjuga kestlikkusteguritele. Kestlikkusrisk ja kestlikkustegur on defineeritud § 97¹ lõikes 1.

Lõiked 2 ja 3. FI võib nõuda, et kindlustusandja võtaks investeerimisstrateegias arvesse makromajanduskeskkonnast tulenevaid riske. Samuti võib FI nõuda, et kindlustusandja hindaks, millises ulatuses võib tema investeerimisstrateegia mõjutada makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid ja olla süsteemse riski põhjuseks. Kui kindlustusandja teeb investeerimisotsuseid, siis ta arvestab eelkirjeldatuga (asjakohasel juhul ehk kui FI on lõikes 2 sätestatud nõudnud).

Lõige 4. Kui kindlustusandja hindab, kuidas tema investeerimistegevus mõjutab makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid, võtab ta arvesse intressimäärade ja -marginaalide taset, finantsturgude indeksite taset, inflatsiooni, oma seotust teiste finantsturu osalistega ning kliimamuutusi, pandeemiaid, muid suureulatuslikke sündmusi ja katastroofe, mis võivad mõjutada kindlustusandjat. Makromajanduskeskkonnast tulenevate riskide hindamisel võtab kindlustusandja arvesse vähemalt usutavaid ebasoodsaid

tulevikustsenaariume ja riske, mis on seotud krediiditsüklite, majanduslanguste, investeerimise massikäitumiste või ülemäärase riskide kontsentratsiooniga (kindlustus)sektoris.

Lõige 5. Kui FI kaalub, kas nõuda kindlustusandjalt makromajanduskeskkonnast tulenevate riskide arvesse võtmist, võtab ta arvesse ka seda, kas kindlustusandja kuulub kindlustusgruppi, kus vastav hindamine viiakse läbi kindlustusgrupi tasandil. Ehk kui seda tehakse grupi tasandil, ei pruugi olla asjakohane seda nõuda kindlustusandja tasandil veel eraldi.

Eelnõu § 90 punkt 23 – KindlITS § 57 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusandjate omavahendite liigitamist. Solventsus II direktiivi artikli 95 kohaselt viitab kindlustusandja omavahendite liigitamisel asjakohasel juhul Solventsus II määruses sätestatud omavahendite loetelule.

Eelnõu § 90 punkt 24 – KindlITS § 59 muutmine. Paragrahv reguleerib mh omavahendite suuruse arvutamisel märkimisväärse osalusega arvestamist.

Osaluste mahaarvamine põhiomavahendite kindlaksmääramisel on sätestatud Solventsus II direktiivi artiklis 68.

Uued lõiked 4 ja 5. Põhiomavahendite kindlaksmääramiseks võivad kindlustusandjad FI loal mitte arvata maha krediidi- või finantseerimisasutuse osaluse väärtust, kui on täidetud kolm tingimust. Esiteks kuuluvad kindlustusandja ja krediidi- või finantseerimisasutus sama kindlustusgrupi või täiendava järelevalve alla. Teiseks on FI hinnangul nende ettevõtjate juhtimine, riskijuhtimine ja sisekontroll grupi tasandil piisavalt hästi korraldatud. Kolmandaks on kindlustusandja osalus krediidi- või finantseerimisasutuses strateegilise tähtsusega omakapitaliinvesteering (mis on määratletud Solventsus II määruse artiklis 171). Lõikes 5 on täpsustatud, mida osalused krediidi- või finantseerimisasutuses täpsemalt hõlmavad.

Eelnõu § 90 punkt 27 – KindlITS § 63 muutmine. Paragrahv reguleerib põhi-SCR arvutamist.

Lõike 9 muutmine. Lõige 9 reguleerib lihtsustuste kasutamist teatud kindlustusriskide, sh alamriskide kapitalinõuete arvutamisel.

Selleks, et lihtsustusi kasutada, peavad olema täidetud kõik lõikes 9 sätestatud tingimused. Kehtiva KindlITS kohaselt võib kindlustusandja mõne konkreetse riski kapitalinõude arvutamisel lihtsustusi kasutada, kui riski olemus, ulatus ja keerukus seda õigustavad ning standardsete arvutuste nõudmine oleks ebaproportsionaalne. Sellele lisandub täiendav tingimus. Nimelt ei tohi lihtsustatud arvutusest tulenev viga kaasa tuua SCR olulist moonutamist. Seega, selleks, et kasutada riskide hindamisel lihtsustatud arvutust, tuleb hinnata, milliseid vigu või kõrvalekaldeid see arvutus võib tulemuste osas põhjustada. Kui viga põhjustab SCR moonutamist, võib see mõjutada SCR-i puudutava teabe kasutaja otsuseid või kaalutlusi.

Uus lõige 9¹. Tingimust (lihtsustatud arvutuse tulemus ei moonuta oluliselt SCR-i) ei kohaldata, kui lihtsustatud arvutuse tulemusel saadud SCR on suurem standardse arvutuse tulemusel saadud SCR-st.

Uued lõiked 11 ja 12. Selleks, et suurendada kvantitatiivsete nõuete proportsionaalsust, antakse kindlustusandjatele kuni kolmeks aastaks võimalus arvutada ebaoluliste riskidega seotud kapitalinõue standardvalemi kohaselt lihtsustatud meetodiga. Selline lihtsustatud meetod peaks võimaldama kindlustusandjatel hinnata ebaolulise riskiga seotud kapitalinõuet asjakohase mahunäitaja alusel, mis aja jooksul muutub.

Kui mõne riski või alamriski kapitalinõue, mille arvutamisel on kasutatud standardset arvutust, moodustab alla 5% põhi-SCR-st, võib kindlustusandja selle riski või alamriski kapitalinõude arvutamisel kasutada lihtsustatud arvutust (kuid mitte kauem kui kolm aastat). Samas ei tohiks selliste riskide ja alamriskide kapitalinõuete summa (lihtsustatud arvutust kasutades) olla suurem kui 10% põhi-SCR-st, mis leiti viimati lihtsustusi kasutamata.

Uus lõige 13. Väike ja mittekeerukas kindlustusandja võib lihtsustusi kasutada lõikes 9 sätestatud tingimustele vastamata, kui ta näitab FI-le veenvalt (direktiivis „rahuldaval viisil“) ja vähemalt iga viie aasta järel, et kui ta kasutab teatud riskide/alamriskide kapitalinõuete arvutamisel lihtsustusi, siis iga sellise riski/alamriski kapitalinõue moodustab alla 2% standardse arvutuse tulemusul saadud põhi-SCR-st ning kõikide selliste riskide ja alamriskide kapitalinõuete summa moodustab alla 10% standardse arvutuse tulemusul saadud põhi-SCR-st.

Eelnõu § 90 punkt 28 – KindlITS § 67 muutmine. Paragrahv reguleerib tururiski kapitalinõude arvutamist.

Tururiski mooduli alammoduliks on aktsiariski alammodul, mis sisaldab sümmeetrilist kohandamist, mida kohaldatakse aktsiahindade muutustest tulenevate riskide katmiseks ning mis hõlmab kapitalinõude suurendamist või vähendamist. Nimelt, kindlustusandjad, kes kasutavad standardvalemit, peavad hoidma piisavas koguses kapitali selleks, et katta võimalikud kahjud juhul, kui aktsiate väärtus halva stsenaariumi korral väheneb. See kapitalinõue määratakse kindlaks protsendina turuväärtusest, mis on seotud aktsiariski positsioonidega (protsent on kalibreeritud läbi majandustsükli – arvestades, et majanduses esineb nii tõuse kui langusi). Kui kindlustusandjad peaksid alati hoidma sama suurust kapitalipuhvrit sõltumata turuolukorrast, siis tekiks risk, et majandustsükli erinevates faasides tekiks nn pro-tsükliline mõju – näiteks kriisi ajal peaksid nad kiiresti rohkem aktsiaid müüma, et katta suurenevat kapitalinõuet, mis omakorda süvendaks turulangust. Kui aktsiaturud on hiljuti tõusnud, on kohandamine positiivne, st kapitalinõue läheb keskmisest kõrgemaks – kindlustusandjad hoiavad rohkem puhvreid, sest risk hinnalanguseks on suurem. Kui aktsiaturud on hiljuti langenud, on kohandamine negatiivne, st kapitalinõue läheb keskmisest madalamaks – kindlustusandjad ei pea kohe täiendavat kapitali juurde hankima, mis vähendab survet aktsiaid müüa ja aitab vältida turu edasist kukkumist. See kohandamine arvutatakse spetsiaalse EIOPA aktsiaindeksi põhjal.

Lõike 6 kohaselt ei või sümmeetrilise kohandamise tulemusel saadud aktsiariski kapitalinõude määr erineda kohandamata aktsiariski kapitalinõude määrast rohkem kui 13 protsendipunkti võrra. Kehtivas seaduses on selleks koridoriks 10 protsendipunkti. Muudatus võimaldab teha suuremaid muudatusi standardses aktsiakapitali nõudes ja leevendada veelgi aktsiaturgude järsu tõusu ja languse mõju.

Eelnõu § 90 punkt 29 – KindlITS uus § 67¹. Paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 105a.

Eesmärk on võtta kindlustusandjate usaldatavusnõuetes arvesse kindlustustegevuse pikaajalisust. Eelkõige antakse võimalus kasutada pikaajalises perspektiivis hoitavate investeringute puhul SCR standardvalemi alusel arvutamisel soodsamat standardparameetrit, tingimusel et kindlustusandjad järgivad usaldusväärseid ja kindlaid kriteeriume, mis tagavad kindlustusvõtjate kaitse ja finantsstabiilsuse.

Lõike 1 kohaselt võrdub pikaajaliste investeringute kapitalinõue põhiomavahendite kahjumiga, mis tuleneks pikaajaliste investeringute väärtuse hetkelisest vähenemisest 22 protsendi võrra.

Lõikes 2 on sätestatud, millised tingimused peavad olema täidetud, et kindlustusandja saaks kasutada 22 protsendi parameetrit. Esiteks peavad sellised investeringud olema selgelt piiritletud ja muust kindlustusandja tegevusest eraldatud. Teiseks on kindlustusandja juhtkond võtnud kohustuse jälgida selliste aktsiate, millesse ta investeerib, minimaalset hoidmisaega ja tõendama suutlikkust omama neid aktsiaid kogu kõnealuse hoidmisaja jooksul. Iga selline investeringute kogum sisaldab ainult selliseid aktsiaid, mis on avalikult kaubeldavad lepinguriigis või OECD liikmesriigis või tegemist on selliste lepinguriigi või OECD liikmesriigi peakontoriga äriühingute aktsiatega, millega ei kaubelda avalikult. Tingimuste eesmärk on ka tagada, et kindlustusandja suudab vältida pikaajaliselt hoitavate aktsiate suundmüüki, sealhulgas halvenenud turutingimustes. Lisaks peavad kindlustusandja riskijuhtimise, varade ja kohustuste juhtimise ja investeerimise põhimõtted peegeldama kindlustusandja kavatsust hoida aktsiaid keskmiselt kauem kui viis aastat (näiteks kuuluvad aktsiainvesteringute alamrühma kaks investeringut, millest üks kestab 3 aastat ja teine eeldatavalt 8 aastat, mille tulemusel portfelli keskmine hoidmisaeg ületab 5 aastat) ja et kindlustusandja hoidub nende suundmüügist. Pikaajalised investeringud peaksid olema hajutatud nii, et investeerimisportfell on mitmekesine ja välditakse liigset sõltuvust konkreetsest emitendist või ettevõtjate grupist. Samuti välditakse riskide ülemäärast kumuleerumist sama riskiprofiiliga pikaajaliste investeringute portfellis tervikuna. Viimase kriteeriumina ei tohiks selliste aktsiate omamine tähendada märkimisväärset seost kindlustusandja ja ettevõtja vahel.

Solventsus II direktiivi artikli 105a lõike 5 kohaselt võtab komisjon direktiivi täiendamiseks vastu delegeeritud õigusaktid, täpsustades veelgi sätestatud tingimusi. Solventsus II määruse ettepanekus (lk 57–66, artiklid 171a-171c) on näiteks täpsustused selle kohta, kuidas näidata, et kindlustusandja suudab vältida suundmüüki, sh nähakse ette suundmüügi vältimise meetodid ja suundmüügi test.

Lõige 3. Kindlustusandja juhtkond võtab kirjaliku sise-eeskirja (investeringute juhtimise kord) kaudu kohustuse järgida väärtpaberite puhul, millesse ettevõtja investeerib, minimaalset hoidmisaega ja tõendama ettevõtja suutlikkust hoida neid väärtpabereid kogu kõnealuse hoidmisaja jooksul. Kord tuleb regulaarselt üle vaadata ja hinnata, võrreldes seda tegelike portfellihoolduspraktikatega. Tagatud peaks olema, et kord peegeldab reaalselt tegevust ja vajadusel kohandatakse seda, et see vastaks hetketingimustele ja eesmärkidele.

Lõige 4. Selleks, et kindlustusandja saaks n-ö 22-protsendilist parameetrit kasutada, peab ta esitama FI-le kinnituse, et ta vastab kõikidele ettenähtud kriteeriumitele.

Lõige 5. Kui kindlustusandja omab Euroopa pikaajalisse investeerimisfondi (ELTIF) aktsiaid või muu madalama riskiprofiiliga investeerimisfondi, sealhulgas alternatiivse investeerimisfondi aktsiaid, võib ta kriteeriumitele hindamise viia läbi fondi tasandil (ehk mitte alusvara tasandil). Sellised investeerimisfondid määrab kindlaks komisjon. Nimelt peab komisjon Solventsus II direktiivi artikli 105a lõikes 5 punkt b kohaselt võtma vastu delegeeritud õigusaktid, täpsustades sama artikli lõikes 2 osutatud investeerimisfondide liike. Solventsus II määruse ettepanekus (lk 66, artikkel 171d) on välja toodud, et sellised fondid on Euroopa pikaajalised investeerimisfondid, kvalifitseeruvad sotsiaalettevõtlusfondid, kvalifitseeruvad riskikapitalifondid ja finantsvõimendusega kinnised AIF-id.

Lõige 6. Kui kindlustusandja juba korra kohaldab 22-protsendilist parameetrit, ei saa ta seda enam mitte kohaldada.

Lõiked 7–9. Kindlustusandja on kohustatud viivitamata teavitama FI-d, kui ta ei vasta enam soodsama parameetri kasutamise tingimustele ning rakendama meetmeid vastavuse tagamiseks. Ühe kuu jooksul tuleb FI-le esitada ka kogu vajalik teave, sh rakendatavate meetmete kohta, et kindlustusandja tagaks kriteeriumitele vastavuse kuue kuu jooksul tingimustele mittevastavuse tuvastamisest arvates. Juhul, kui kindlustusandja ei ole suuteline kuue kuu jooksul tagama tingimustele vastavust, ei saa ta kasutada lõike 1 parameetrit vähemalt järgmised 2,5 aastat. Kui ta ei vasta ka selle aja möödudes tingimustele, ei saa ta parameetrit kasutada enne, kui ta taas vastab tingimustele.

Eelnõu § 90 punkt 30 – KindlITS § 72 muutmise. Paragrahv reguleerib SCR arvutamisel sisemudeli kasutamist.

Lõike 8 muutmise. Kui kehtiva sätte kohaselt arvutab kindlustusandja SCR-i standardvalemist kasutades vaid siis, kui FI seda nõuab, siis muudatuse kohaselt peab kindlustusandja esitama FI-le hinnangu SCR kohta standardvalemist kasutades iga kahe aasta järel. Lisaks võib FI nõuda sellise hinnangu esitamist sagedamini.

Eelnõu § 90 punkt 31 – KindlITS § 78 muutmise. Paragrahvi sisuks on kalibreerimisstandardid. Kui kindlustusandja kasutab sisemudelit, ei keela direktiiv kindlustusandjal võtta sisemudelis arvesse krediidimarginaali muutuste mõju volatiilsusega korrigeerimisele.

Uued lõiked 6–8. Kuna volatiilsusega kohandamise kasutamine võib parima hinnangu arvutamisel tuua suuremat kasu kui võlakirjade liiga suurte hinnavahede leevendamine, võib selline ülemäärane kasu moonutada ka SCR arvutamist, kui sisemudelis võetakse arvesse krediidimarginaali muutuste mõju volatiilsuse kohandamisele. Sellise moonutuse vältimiseks kehtestatakse SCR alammäär sellisel tasemel, millest allpool eeldatakse, et SCR-st saadav kasu on võlakirjade liiga suurte hinnavahede leevendamisest suurem.

Kindlustusandjad ei tohiks oma sisemudelis võtta arvesse makrotasandi volatiilsuse kohandamist (vt KindlITS § 47 lõige 11).

Eelnõu § 90 punktid 32–38. KindlITS § 87 muutmise. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi ja selle järelevalvega seotud mõisteid.

Lõigete 4 ja 5 muutmise. Osaleva ettevõtja ja seotud ettevõtja definitsioonid viiakse kooskõlla Solventsus II direktiivi artikli 212 punktidega a ja b. Osalev ettevõtja on ka selline ettevõtja, kes on seotud teise ettevõtjaga § 7 lõike 2 punkti 3 kohaselt (äriühingud või muud juriidilised isikud, kes on ühtse juhtimise all sõlmitud lepingu, asutamislepingu või põhikirja sätete kohaselt või kelle juhtimisorganite koosseisu enamuse moodustavad konsolideeritud majandusaasta aruande kinnitamiseni samad isikud). Ettevõtja, kellega osalev ettevõtja sedasi seotud on, on seotud ettevõtja.

Uus lõige 5¹. Solventsus II direktiivi muudatustega täpsustatakse ka emasettevõtja tütarsettevõtja definitsioone, viidates ka olukordadele, kui emasettevõtja/tütarsettevõtja määratakse valitseva mõju kaudu või kui nad valitseks ühtselt juhitavate kindlustusandjate seast.

Uus lõige 5². Kuna seaduses kasutatakse esmakordselt terminit lõplik emasettevõtja, defineeritakse see uues lõikes. Sisuliselt tähendab see seda, et grupi struktuuris on see ettevõtja n-ö viimane ehk tal omakorda emasettevõtjad pole (st ta ise pole ühegi kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja tütarsettevõtja).

Lõike 6 muutmine. Kui kehtiva regulatsiooni kohaselt on kindlustusvaldusettevõtja emaettevõtja, kes ei ole segafinantsvaldusettevõtja, kuid kelle tütarettvõtjad või enamik neist on kindlustusandjad, siis Solventsus II direktiiviga (artikli 212 punkt f) muutub kindlustusvaldusettevõtjate määratlus palju detailsemaks (ehk üritatakse kaardistada ka n-ö hallid alad).

Lõikes 6 on sätestatud, millistele tingimustele peab selline emaettevõtja vastama. Ta peab vastama kõikidele punktides 1–3 sätestatud tingimustele ning nende tingimuste täpsustused on lõigetes 61–63.

Lõike 6 punkti 3 kohaselt on sellise ettevõtja põhitegevus vähemalt üks lõikes 61 loetletud tegevusest (sõltumata ettevõtja enda määratud tegevusalast – ehk ettevõtja enda määratud tegevus ei pruugi ühtida sellega, mida ta tegelikult teeb).

Uued lõiked 6¹–6³. Lisaks on üle 50% vähemalt ühest järgmisest näitajast püsivalt seotud tütarettvõtjatega, kes on kindlustusandjad, kolmanda riigi kindlustusandjad, kindlustusvaldusettevõtjad või segafinantsvaldusettevõtjad, kolmanda riigi kindlustusandjate valdusettevõtjad või ettevõtjad, kes osutavad teenuseid, mis on konsolideerimisgruppi kuuluva ühe või mitme kindlustusandja põhitegevuse abiteenused, samuti ettevõtja enda tegevusega, mis ei ole seotud osaluse omandamise või omamisega tütarettvõtjates, kes on kindlustusandjad või kolmandate riikide kindlustusandjad, kui kõnealune tegevus on sama laadi kindlustusandjate tegevus: 1) ettevõtja aktsiad tema konsolideeritud seisundi alusel; 2) ettevõtja vara tema konsolideeritud seisundi alusel; 3) ettevõtja tulud tema konsolideeritud seisundi alusel; 4) ettevõtja töötajad tema konsolideeritud seisundi alusel; 5) muu näitaja, mida riiklik järelevalveasutus peab asjakohaseks.

Lõike 9 muutmine. Tehniline muudatus, kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 575/2013⁷⁴ ja (EL) 2019/2033⁷⁵ täisnimetused on edaspidi KindlITS § 59 lõikes 5 ehk seaduses eespool.

Uus lõige 10. Solventsus II direktiivi täiendatakse uue mõistega – kolmanda riigi kindlustusandjate valdusettevõtja. Mõnikord valdab grupp osalusi kolmandas riigis asuvates kindlustusandjast tütarettvõtetes läbi reguleerimata vahepealse valdusettevõtja. Isegi kui sellel vahepealsel reguleerimata valdusettevõtjal ei ole liidus asuvat tütarettvõtjat, on oluline, et seda saaks käsitleda samamoodi nagu kindlustusvaldusettevõtjat või segafinantsvaldusettevõtjat ning arvesse võtta kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel. Seetõttu on defineeritud mõiste „kolmanda riigi kindlustusandjate valdusettevõtja“, et konsolideerimisgrupid saaksid SCR arvutamisel nende kolmandate riikide seotud ettevõtjate mõju õigesti arvestada.

Eelnõu § 90 punktid 39 ja 40. KindlITS § 88 muutmine. Paragrahvis on kindlustusgrupi solventsuse üldsätted.

Lõigete 1, 3 ja 3² muutmine. Tulenevalt uue § 89³ lisandumisest seadusesse, on lõigetes 1 ja 3 täpsustatud, et tagatud peab olema, et kindlustusgrupil on igal hetkel vähemalt ka § 89³ alusel arvutatud kindlustusgrupi SCR ulatuses nõuetekohased omavahendid ning lõige 3² reguleerib olukorda, kui kindlustusgrupil puuduvad vastavad omavahendid.

⁷⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus ([EL nr 575/2013](#)), mis käsitleb krediidiasutuste suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012

⁷⁵ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus ([EL 2019/2033](#)), 27. november 2019, mis käsitleb investeerimisühingute suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010, (EL) nr 575/2013, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 806/2014

Uus lõige 10 annab osalevale kindlustusandjale, kindlustusvaldusettevõtjale ja segafinantsvaldusettevõtjale õiguse rakendada §-s 67¹ sätestatud seoses pikaajaliste aktsiainvesteeringute kapitalinõude arvutamiseks, kui kasutatakse kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel 1. meetodit või meetodite kombinatsiooni.

Solventsus II direktiivi artikli 233b kohaselt võtab komisjon vastu delegeeritud õigusaktid, milles täpsustatakse meetodit, mida tuleb kasutada artikli 105a lõikes 1 osutatud tingimustele vastavuse hindamisel ja selliste omakapitaliinstrumentide summa arvutamisel, mida käsitatakse pikaajaliste omakapitaliinvesteeringutena, kui kasutatakse 1. meetodit või meetodite kombinatsiooni.

Eelnõu § 90 punkt 41 – KindITS § 89 lõike 1, § 90 lõike 1 ja § 247 lõike 6 muutmise. Kuna § 89 lisandub uus lõige 5¹, korrigeeritakse viiteid eelnimetatud sätetes.

Eelnõu § 90 punktid 42–55. KindITS § 89 muutmise. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi solventsuse arvutamist.

Lõike 2 muutmise. Hetkel puuduvad õigusnormid, mis täpsustaksid, kuidas arvutada kindlustusgrupi solventsust, kui kasutatakse 1. ja 2. meetodi kombinatsiooni (ehk lõigetes 3–5 ja 6–9 sätestatud meetodite kombinatsiooni). See on põhjendanud ebakindlust, eelkõige seoses viisiga, kuidas arvutatakse 2. meetodiga hõlmatud kindlustusandjate osa kindlustusgrupi SCR-is. Seepärast täpsustatakse §-s 89³ kindlustusgrupi solventsuse arvutamise põhimõtteid meetodite kombinatsiooni kasutamise korral.

Uue lõike 2¹ eesmärk on selgitada, millistele ettevõtjatele võib järelevalveasutus rakendada 2. meetodit ehk mahaarvamise ja agregeerimise meetodit. Nendeks on kindlustusandjad, kolmandate riikide kindlustusandjad, valdusettevõtjad ja kolmanda riigi kindlustusandja valdusettevõtjad, sealjuures meetodi rakendamine ei mõjuta seotud ettevõtjate kohtlemist.

Lõike 3 muutmise. Kindlustusgrupi solventsus konsolideeritud andmete alusel on punktide 1 ja 2 kohaselt arvutatud suuruste vahe. Punktide 1 ja 2 puhul tuleb arvesse võtta mh seotud ettevõtjate osa. Konsolideeritud andmete kindlaksmääramine on reguleeritud Solventsus II määruse artiklis 335, mida Solventsus II määruse ettepaneku kohaselt muudetak (vt lk 117).

Uus lõige 3¹. Kuna lõike 3 muudatustega võetakse seotud ettevõtjate osa eraldi arvesse, on uues lõikes täpsustatud, et kindlustusgrupi SCR-is konsolideeritud andmete alusel ja kindlustusgrupi omavahendite määramisel ei võeta arvesse seotud ettevõtjate osalusi. Lisaks täpsustatakse, et kindlustusgrupi omavahendite ja grupi SCR-i arvutamisel kohaldatakse seaduses sätestatud kindlustusandja omavahendite ja SCR nõudeid.

Lõike 4 täiendamine uue punktiga 3 ja uus lõige 4¹. Lõikes 4 on reguleeritud kindlustusgrupi SCR miinimumi arvutamine. Kui kehtiva sõnastuse kohaselt on tegemist kahe liidetava summaga – osaleva kindlustusandja MCR ja osaleva kindlustusandja proportsionaalne osa seotud kindlustusandja MCR-ist –, siis muudatusega lisandub uus liidetav ehk arvesse peab võtma ka kolmanda riigi kindlustusandja kapitalinõuet. Sisuliselt on tegemist kapitalinõude miinimumiga ehk võrdluses EL regulatsiooniga – MCR-iga.

Uus lõige 4². Selleks, et määrata kindlaks, kas nõuetekohased omavahendid sobivad kindlustusgrupi minimaalse SCR täitmiseks, kohaldatakse Solventsus II direktiivi artiklites 221–229a sätestatud põhimõtteid *mutatis mutandis*. Sama on artikli 139 lõigete 1 ja 2 kohaldamisega. Uues lõikes on viide §-de 88–89², 89⁴–92 ja 93 kohaldamisele.

Uus lõige 5¹ reguleerib olukorda, kui kindlustusgrupi SCR on täidetud (grupi omavahendid ületavad SCR-i), kuid kindlustusgrupi SCR miinimum ei ole täidetud. Sellisel juhul kohaldatakse § 93 lõigetes 1–4 ja §-s 94 kindlustusandja SCR kohta sätestatud (nõuetekohaste omavahendite vähenemine alla SCR-i). Sealjuures tuleb SCR miinimumi mittetäitmisest või selle ohust teavitada kindlustusgrupi järelevalve teostajat. Solventsus II direktiivi sõnastuses (artikli 230 lõige 2) on peetud vajalikuks täpsustada, et sellisel juhul ei kohaldata art 139 lõikeid 1 ja 2 ehk MCR mittetäitmise kohta sätestatud.

Lõigetes 4² ja 5¹ sätestatu kohaldub ka juhul, kui kindlustusgrupi solventsus arvatud kombineeritud meetodit kasutades.

Lõigete 6–8 muutmine. Sarnaselt meetodi 1 muudatustele on ka meetod 2 (lõiked 6–9) puhul osutatud eraldi seotud ettevõtjatele ja nende osale kindlustusgrupi nõuetekohastes omavahendites ja kindlustusgrupi SCR-is, mis arvutatakse kooskõlas §-dega 89¹ ja 89².

Lõike 10 kehtetuks tunnistamine. Kuna 1. ja 2. meetodi kombinatsioonina kasutamise kohta on ette nähtud eraldi § 89³, ei ole lõige 10 sellisel kujul enam asjakohane.

Uus lõige 13¹. Seadusesse lisandub täpsustus, et lõigete 12 ja 13 kohaldamisel käsitatakse kolmanda riigi kindlustusandja valdusettevõtjat kindlustusandjana.

Uus lõige 14¹. Kui lõige 14 reguleerib, et kui kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel vajalik teave välisriigis asutatud kindlustusandja seotud ettevõtja kohta ei ole FI-le ega teistele asjaomastele finantsjärelevalve asutustele kättesaadav, arvatakse sellise seotud ettevõtja bilansiline väärtus kindlustusgrupi omavahenditest maha. Uue lõike kohaselt ei või seda teha, kui mahaarvamine parandab kindlustusgrupi solventsuse positsiooni võrreldes olukorraga, kui seotud ettevõtja kaasatakse kindlustusgrupi solventsuse arvutustesse.

Lõigete 15 ja 16 kehtetuks tunnistamine. Kuna seotud ettevõtjaid ja nende osaga arvestamist reguleerib eraldi § 89¹, on lõige 15 ebavajalik ja lõige 16 on tõstetud uue paragrahvi lõikeks 10.

Eelnõu § 90 punkt 56 – KindITS uus § 89¹. Paragrahv reguleerib seotud ettevõtjate osade leidmist, mida kasutatakse kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel.

Lõikes 1 on loetelu seotud ettevõtjatest, kelle osaga tuleb kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel arvestada (olenemata kasutatavast arvutusmeetodist, § 89 lg 1 ja 2). Seotud ettevõtja on § 87 lõike 5 kohaselt tütarettevõtja või ettevõtja, kelles osalev ettevõtja omab märkimisväärset osalust.

Kindlustusgrupi solventsuse arvutustesse tuleb arvata järgmised seotud ettevõtjad:

- krediidasutused;
- investeerimisühingud;
- eurofondi valitsejad;
- äriühinguna asutatud fondid, millele ei ole fondivalitsejat määratud;
- alternatiivfondi valitseja;
- reguleerimata ettevõtjad;
- töoandja pensionifondi valitsejad, määratud väljamaksetega töoandja pensionifondid ja teise lepinguriigi töoandja pensionifondid, millele ei ole fondivalitsejat määratud.

Lõiked 2 ja 3. Iga seotud ettevõtja osa kindlustusgrupi omavahendite kogumahus arvutatakse proportsionaalselt, lähtudes ettevõtja osalusest. Iga seotud ettevõtja omavahendite osa

määratakse vastavalt tema suhtes kohalduvates valdkondlikes õigusaktides sätestatud nõuetele ehk:

- krediidasutused, investeerimisühingud ja fondivalitsejad – kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 575/2013;
- reguleerimata ettevõtja – kooskõlas valdkondade eeskirjadega, kui tegemist oleks reguleeritud üksustega;
- töandja pensionifondi valitseja ja määratud väljamaksetega töandja pensionifond – kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2341⁷⁶ artikliga 16 (IFS § 226, 334).

Lõikes 4 on loetelu omavahenditest, mida ei võeta seotud ettevõtja osa määramisel arvesse, kui need moodustavad omavahendite ülejäägi (ületavad kapitalinõuet). Arvesse ei võeta reservkapitali ja muid omavahendeid, mille puhul on kindlustusgrupi järelevalve teostaja kindlaks määranud kahju katmise võime vähenemise. Samuti ei võeta arvesse eelisaktsiad, ühistu liikmete sissemakseid, allutatud kohustisi ja edasilükkunud maksukohustusi.

Lõige 5. Kui osalev kindlustusandja suudab kindlustusgrupi järelevalve teostajale põhjendada (sh järelevalve teostaja on rahul selle põhjendusega), et lõikes 4 loetletud omavahendeid saab kasutada kindlustusgrupi SCR täitmiseks, võib need omavahendid kaasata arvestusse.

Lõige 6. Osalev kindlustusandja peab arvestama, et näiteks krediidasutuste, investeerimisühingute ja fondivalitsejate kapitalinõuded kaetakse esimese taseme põhiomavahenditest või täiendavatest esimese taseme omavahenditest.

Lõige 7. Iga seotud ettevõtja osa kindlustusgrupi SCR-is arvutatakse proportsionaalselt, lähtudes ettevõtja osalusest.

Lõigetes 8 ja 9 on sätestatud, millistele regulatsioonidele ja suurustele tuginedes leitakse seotud ettevõtjate kapitalinõuded või tinglikud kapitalinõuded, mida kasutatakse seotud ettevõtja osa leidmisel.

Lõige 10. FI võib kindlustusgrupi järelevalve teostajana arvata osaleva kindlustusandja taotlusel või omal algatusel kindlustusgrupi solventsuse jaoks vajalikest omavahenditest maha seotud ettevõtja osaluse. Näiteks võib esineda olukord, kus osaluse arvestamine suurendaks kunstlikult grupi omavahendeid, mis võib anda eksitava pildi grupi tegelikust seisundist.

KindITS uus § 89². Paragrahv reguleerib olukorda, kui seotud ettevõtjad moodustavad grupi ning sellisel juhul arvutatakse seotud ettevõtjate osa kindlustusgrupi omavahendites ja kapitalinõudes selle alagrupi tasandil.

Eeltingimuseks on, et selle grupi kapitalinõuded arvutatakse konsolideeritud andmete alusel vastavalt EL õigusaktides sätestatud normidele.

Lõige 1. Seotud ettevõtjate osa võib arvutada alagrupi tasandil kindlustusgrupi järelevalveteostaja nõusolekul. Seotud ettevõtjate osa kindlustusgrupi nõuetekohastes omavahendites on proportsionaalne osa alagrupi omavahenditest.

Lõige 2. Seotud ettevõtjate osa kindlustusgrupi SCR-is on proportsionaalne osana alagrupi kapitalinõudest.

⁷⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [\(EL\) 2016/2341](#), 14. detsember 2016, töandja kogumispensioni asutuste tegevuse ja järelevalve kohta

Lõige 3. Täpsustatakse, et alagrupi omavahendite ja kapitalinõude arvutuses tuleb arvestada mh kõikide gruppi kuuluvate finantseerimisasutuste ja abiettevtjatega. Finantseerimisasutus on defineeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 26 kui ettevõtja, kes ei ole finantsinstitutsioon ega pelgalt tööstusvaldusettevtja, kelle põhitegevus on osaluste omandamine või tegelemine ühe või mitme direktiivi 2013/36/EL I lisa punktides 2–12 ja punktis 15 loetletud tegevusega, sealhulgas investeerimisühing, finantsvaldusettevtja, segafinantsvaldusettevtja, investeerimisvaldusettevtja, makseasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 tähenduses ning varahaldusettevtja, kuid mitte kindlustusvaldusettevtja ega segakindlustusvaldusettevtja, nagu need on määratletud direktiivi 2009/138/EÜ artikli 212 lõike 1 punktides f ja g (ehk KindITS § 87 lõiked 6 ja 7).

Abiettevtja on defineeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 18 kui ettevõtja, kelle põhitegevus, olenemata sellest, kas seda osutatakse konsolideerimisgruppi kuuluvatele ettevõtjatele või konsolideerimisgrupivälistele klientidele, on üks järgmistest: a) panganduse otsene laiendus; b) kasutusrent, vara omamine või haldamine, andmetöötlusteenuste osutamine või muu tegevus niivõrd, kui selle puhul on tegemist panganduse abiteenusega; c) muu tegevus, mida EBA peab sarnaseks punktides a ja b osutatud tegevustega.

Lõige 4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 47 on defineeritud konsolideeritud olukord kui olukord, mis tuleneb selle määruse nõuete kohaldamisest vastavalt I osa II jaotise 2. peatükile (usaldatavusnõuete kohane konsolideerimine) ühe finantsinstitutsiooni suhtes selliselt, nagu kõnealune finantsinstitutsioon moodustaks koos ühe või mitme teise üksusega ühe finantsinstitutsiooni.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/2033 artikli 4 lõike 1 punktis 11 on defineeritud konsolideeritud olukord kui olukord, mis tuleneb selle määruse nõuete kohaldamisest vastavalt artiklile 7 liidus ematettevtjana tegutseva investeerimisühingu, liidus ematettevtjana tegutseva kindlustusvaldusettevtja või liidus ematettevtjana tegutseva segafinantsvaldusettevtja suhtes, nagu kõnealune ettevõtja moodustaks koos investeerimisühingute konsolideerimisgrupi kõigi investeerimisühingute, finantseerimisasutuste, abiettevtjate ja seotud vahendajatega üheainsa investeerimisühingu.

Seega peab alagrupi tasandil seotud ettevõtjate osa arvutamisel arvesse võtma konsolideeritud olukorda või positsiooni.

KindITS uus § 89³. Kuna hetkel ei ole kahe meetodi kombinatsioonina kasutamise regulatsioon piisavalt selge, nähakse ette täiendavad reeglid, kuidas kindlustusgrupi solventsus arvutada kahe meetodi kombinatsioonina. Paragrahvi 89 kohaselt võib meetodite kombinatsiooni kasutada vaid kindlustusgrupi järelevalveteostaja nõusolekul.

Lõige 1. Kindlustusgrupi solventsuse määramiseks peab lõike 2 kohaselt arvatud suurusist lahutama lõike 3 kohaselt arvatud suurus.

Lõike 2 suuruse leidmiseks summeeritakse järgmised suurused:

- kindlustusgrupi nõuetekohased omavahendid ettevõtjate korral, kelle suhtes kohaldatakse 1. meetodit;
- proportsionaalne osa seotud kindlustusandjate SCR-le vastavatest omavahenditest, kui seotud kindlustusandjate suhtes kohaldatakse 2. meetodit;

- seotud ettevõtjate osa kindlustusgrupi nõuetekohastes omavahendites.

Lõike 3 suuruse leidmiseks summeeritakse järgmised suurused:

- kindlustusgrupi SCR konsolideeritud alusel ettevõtjate korral, kelle suhtes kohaldatakse 1. meetodit;
- proportsionaalne osa seotud kindlustusandjate SCR-st, kui seotud kindlustusandja suhtes kohaldatakse 2. meetodit;
- seotud ettevõtjate osa kindlustusgrupi SCR-is.

Lõikes 4 on täpsustatud, et konsolideeritud andmetes ei võeta arvesse seotud ettevõtjate osalusi.

Lõige 5. Konsolideeritud andmetes võetakse arvesse osaluse väärtus, mis ületab proportsionaalse osa seotud kindlustusandja enda SCR-ist, kui arvutatakse vara ja kohustiste tundlikkust valuutariski suhtes (valuutarisk, mis tuleneb valuutavahetuskursside taseme muutustest või valuutavahetuskursside kõikumisest). Osaluse väärtust ei loeta tundlikuks sama lõike punktis 1 nimetatud aktsiariski suhtes (aktsiarisk, mis tuleneb aktsiate turuhindade taseme muutustest või turuhindade kõikumisest). Fraas „ei loeta tundlikuks” näitab, et konsolideeritud grupi SCR-i arvutamisel, kui kasutatakse meetodite kombinatsiooni, ei käsitleta meetodi 2 (mahaarvamine ja agregeerimine) alusel arvesse võetud seotud ettevõtjate osalusi aktsiariskile tundlikena ning seetõttu ei rakendata nendele osalustele aktsiariski kapitalinõuet.

Lõige 6. Kui arvutatakse proportsionaalne osa seotud kindlustusandjate SCR-dele vastavatest omavahenditest ja SCR-dest, tuleb arvesse võtta § 89 lõikes 9 sätestatud seoses kaudsete osalustega.

Lõige 7. Kindlustusgrupi SCR miinimumi arvutamisele kohaldatakse samu sätteid, mis on ette nähtud miinimumi arvutamisele, kasutades 1. meetodit. Sama on miinimumi täitmiseks vajalike nõuetekohaste põhiomavahendite kindlaksmääramisega. Lisaks on täpsustus, et ka käesoleval juhul ei võeta konsolideeritud andmetes arvesse osalusi §-s 89¹ nimetatud seotud ettevõtjates.

Lõikes 8 ja 9. Määrates kindlaks, kas osaleva kindlustusandja proportsionaalne osa seotud kindlustusandjate SCR-st kajastab asjakohaselt kindlustusgrupi riskiprofiili seoses ettevõtjatega, kelle suhtes kohaldatakse 2. meetodit, pööravad järelevalveasutused erilist tähelepanu kindlustusgrupi tasandil esinevatele konkreetsetele riskidele, mis ei oleks piisavalt kaetud, kuna neid riske on raske kvantifitseerida. Kui kindlustusgrupi riskiprofiil seoses selliste ettevõtjatega erineb oluliselt kindlustusgrupi agregeeritud SCR aluseks olevatest eeldustest, võib kehtestada lisakapitalinõude, mis lisandub lõike 3 punkti 2 kohaselt arvutatud suurusele (osaleva kindlustusandja proportsionaalne osa seotud kindlustusandja kapitalinõudest). Lisakapitalinõude määramise suhtes kohaldatakse KindITS §-s 244 sätestatud.

KindITS uus § 89⁴. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel lihtsustatud meetodi kasutamist, kuigi selle täpsem regulatsioon saab olema Solvensus II määruses.

Nimelt võtab komisjon Solvensus II direktiivi artikli 234 punkti b kohaselt vastu delegeeritud õigusakti, milles täpsustatakse artikli 229a lõikes 1 sätestatud lihtsustatud meetodi tehnilisi üksikasju ning kriteeriume, mille alusel võivad järelevalveasutused lihtsustatud meetodi kasutamise heaks kiita. Solvensus II määruse ettepanekus (lk 119, artikkel 336b) on täpsustatud ebaoluliste seotud ettevõtjate lihtsustatud meetodit.

Lõiked 1, 3 ja 5. Kindlustusgrupi järelevalveteostaja nõusolekul võib kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel (1. meetodi korral) kasutada lihtsustatud lähenemist seoses osalustega sellistes seotud ettevõtjates, keda vastavalt lõike 2 määratlusele võib pidada ebaolulisteks

ettevõtjateks. Sellisel juhul peab osalev kindlustusandja põhjendama järelevalveasutusele, miks on lihtsustatud meetodi kasutamine vajalik, võttes arvesse selliste ettevõtjate riskide laadi, ulatust ja keerukust. Lisaks peab osalev kindlustusandja tõendama, et lihtsustatud meetodi kasutamine on usaldusäärne ja see ei too kaasa kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel seotud ettevõtjaga seotud riskide alahindamist.

Lõige 2. Selleks, et saaks lihtsustatud meetodit kasutada, peab seotud ettevõtjate mõju grupi finantsseisundile olema väike. Seotud ettevõtja bilansiline väärtus peaks olema alla 0,2% kindlustusgrupi koguarast konsolideeritud andmete alusel ning kõikide selliste seotud ettevõtjate bilansiline väärtus peaks jääma alla 0,5% kindlustusgrupi koguarast.

Lõige 5. Kui kindlustusgrupi finantsjärelevalve teostaja on lubanud kasutada lihtsustatud lähenemist, hindab osalev kindlustusandja kord aastas, kas lihtsustuse kasutamine on jätkuvalt põhjendatud.

Lõige 6. Kui seotud kindlustusandja on asutatud sellises kolmandas riigis, mille õigusaktides reguleeritud usaldatavusnõuded ei ole samaväärsed liidus kohalduvate Solventsus II usaldatavusnõuetega, ei või seotud kindlustusandja osa kindlustusgrupi SCR-is olla lihtsustatud meetodi rakendamise tulemusel väiksem, kui tema kapitalinõue kolmandas riigis kohalduvate usaldatavusnõuete kohaselt. Seega, kui kolmanda riigi regulatsioonis on konkreetne kapitalinõue, ei tohi EL regulatsiooni alusel arvatud kapitalinõue olla sellest väiksem.

Kolmanda riigi usaldatavusnõuete samaväärsuse hindamine on KindITS §-s 92.

Lõige 7. Lihtsustatud meetodi kasutamine ei ole lubatud, kui osaleval kindlustusandjal puudub teave kolmanda riigis kohalduvate kapitalinõuete kohta.

Eelnõu § 90 punktid 57 ja 58. KindITS § 90 muutmine. Paragrahv reguleerib, mida kajastab osaleva kindlustusandja proportsionaalne osa seotud kindlustusandjas.

Uus lõige 3¹. Kindlustusandja osalus seotud ettevõtja kapitalis on määratletud vastavalt sellele, kui palju ta ettevõtjas otseselt või kaudselt omab, olenemata kasutatavast arvutusmeetodist.

Lõike 5 täiendamine uue punktiga 4. Kindlustusgrupi finantsjärelevalve teostaja määrab pärast teiste asjasse puutuvate järelevalveasutustega konsulteerimist kindlaks proportsionaalse osa, mida võetakse arvesse, kui kahte kindlustusandjat juhitakse ühtsetel alustel ja nad moodustavad kindlustusgrupi järelevalve teostaja hinnangul kindlustusgrupi.

Eelnõu § 88 punktid 59 ja 60. KindITS § 91 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi solventsuse arvutamisel vastastikuse finantseerimise ja omavahendite topeltkasutamise välistamist.

Lõike 8 muutmine. Kui kehtiva sõnastuse kohaselt ei või omavahendite summa olla suurem kui seotud kindlustusandja SCR, siis muudatuse kohaselt ei või see olla suurem, kui seotud kindlustusandja osa kindlustusgrupi SCR-is.

Uus lõige 10. Kui kindlustusgrupp likvideerib oma tütarettvõtja, kuid ei saa keelduda teatud finantsinstrumendi tagasimaksmisest nt investoritele, siis seda finantsinstrumenti ei saa lugeda kõrgeima kvaliteediga omavahendite hulka.

Eelnõu § 90 punkt 61 – KindITS § 92 muutmine. Paragrahv reguleerib kolmandate riikide seotud kindlustusandjaid ja usaldatavusnõuete samaväärsust.

Lõike 1 muutmine. Kuna seadust täiendatakse uue paragrahvi, milles täpsustatakse kindlustusgrupi solventsuse arutamist 1. ja 2. meetodi kombineerimisel, on ka käesolevasse lõikesse lisatud viide meetodite kombinatsiooni kasutamise §-le 89³.

Eelnõu § 90 punkt 62 – KindlITS uus § 92¹. Paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 136a. Solventsus II direktiivi põhjenduspunktis 60 on esitatud, et kui kindlustusandjate finantsseisund halveneb ning kui kindlustusandja rikub regulatiivseid nõudeid, tuleb sellega tõhusalt tegeleda ning vältida probleemide süvenemist. Seetõttu peaks järelevalveasutustel olema ennetavate meetmete rakendamise õigus. Selline ennetav õigus peaks siiski olema kooskõlas järkjärgulise sekkumise põhimõtte ja Solventsus II direktiivis samalaadsete olukordade jaoks ette nähtud järelevalvevolitustega, sealhulgas artiklis 36 kirjeldatud järelevalvemenetluse jaoks ette nähtud järelevalvevolitused. Sellised ennetavad õigused ei tohiks tuua kaasa uut eelmääratletud sekkumisläve, mis eelneb direktiivi I jaotise VI peatüki 4. jaos sätestatud SCR-le.

Järelevalveasutused peaksid iga olukorda hindama eraldi ning lähtuma ennetavate meetmete võtmise vajaduse kohta otsuse tegemisel asjaoludest, kindlustus- või edasikindlustusandja olukorrast ja oma järelevalvelist hinnangust.

Lõiked 1 ja 2. Kui kindlustusandja on teavitanud FI-d finantsseisundi halvenemisest, on FI-l õigus kindlustusandja juhtidelt nõuda olukorra parandamist. FI võib nõuda ennetava finantsseisundi kava ajakohastamist, kui kindlustusandja seisund erineb kavas esitatud eeldustest või selles kavas esitatud meetmete rakendamist. Samuti võib nõuda tulemustasu või muutuvtasu maksmise, omavahendite instrumentide väljamaksmise, omavahendite tagasimaksmise või lunastamise piiramist või peatamist. Juhul, kui kindlustusandjal on ennetava finantsseisundi kava koostamise kohustus ja ta ei ole seda teinud, võib nõuda ka, et juhid tuvastaksid seadusest tulenevatele nõuetele mittevastavuse või tõenäoliselt mittevastavuse põhjused ja määraksid kindlaks sobivad meetmed ning seadusest tulenevalte nõuetele vastavuse tagamise ajakava.

Lõige 3. FI-l on lõigetes 1 ja 2 sätestatud õigused, kui ta ise on tuvastanud kindlustusandja finantsseisundi halvenemise tulenevalt finantstingimuste halvenemisest.

Lõige 4. Meetmete rakendamisel tuleb arvestada ka finantsseisundi halvenemise ulatusega ning lähtuda proportsionaalsuse põhimõttest.

Eelnõu § 90 punktid 63–66. KindlITS § 93 muutmine. Paragrahv reguleerib, mida peab kindlustusandja tegema, kui omavahendid vähenevad alla lubatud kapitalinõuete piiride.

Uus lõige 1¹. Kindlustusandjad peavad viivitamata teavitama FI-d, kui nad tuvastavad MCR täitmata jätmise või ohu, et järgmise kolme kuu jooksul võib see täitmata jääda. Samas pole täpsustatud, millal on võimalik tuvastada MCR täitmata jätmist või ohtu, et järgmise kolme kuu jooksul võib see täitmata jääda, ning kindlustusandjad võivad järelevalveasutuste teavitamisega viivitada kuni asjaomase kvartali lõpuni, mil arvutatakse MCR, millest tuleb järelevalveasutusele ametlikult teatada. Et järelevalveasutused saaksid õigel ajal teavet ja oleksid võimelised võtma vajalikke meetmeid, nõutakse kindlustusandjatelt, et nad teavitaksid järelevalveasutusi MCR täitmata jätmisest või mittetäitmise ohust viivitamata ka juhul, kui seda on hinnangute või arvutuste alusel täheldatud asjaomases kvartalis MCR ametlike arvutuste kahe kuupäeva vahelisel ajal.

Uus lõige 2¹. Uue lõike aluseks on IRRD direktiivi artikli 5 lõige 8, mille kohaselt peaksid kindlustusandja SCR mittetäitmisel rakendatavad meetmed olema kooskõlas finantsseisundi taastamise ennetavas kavas sisalduvate parendusmeetmetega.

Lõike 5 muutmise. Lõikesse on lisatud täpsustus, et lühiajalise finantseerimisskeemi esitamise kohustus FI-le on ka põhiomavahendite vähenemise ohu ilmnemise korral.

Lõike 9 muutmise. Kui FI peab mõnda rakendatud meetet ebatõhusaks või ebapiisavaks, et peatada kindlustusandja finantsseisundi jätkuv halvenemine, on tal õigus võtta kõik meetmed, mis on vajalikud kindlustusvõtjate kindlustuslepingutest tulenevate huvide kaitseks või edasikindlustuslepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks.

Eelnõu § 90 punktid 67–70. KindlITS § 95 muutmise. Paragrahv reguleerib varaga seotud tehingute keelamist ja piiramist.

Kehtiva seaduse kohaselt kohalduvad samad sätted nii SCR kui ka MCR rikkumise korral (või rikkumise ohu korral). Kuna Solventsus II direktiivi artikli 138 lõige 5 ja artikli 139 lõige 3 pole täielikult analoogsed, korrigeeritakse eelnõuga § 95 ülesehitust ja sisu.

Lõiked 1 ja 2. Artikli 138 lõike 5 kohaselt peaks FI-l olema õigus keelata kindlustusandja varaga seotud tehingute või toimingute tegemise või piirata nende mahtu, kui erandlikel asjaoludel kindlustusandja finantsseisund jätkuvalt halveneb. Samas artikli 139 lõike 3 kohaselt võib FI selliste meetme rakendamist nõuda lisaks finantseerimiskava esitamisele. Siiski on lisatud ka täpsustus, et seda saab nõuda vaid juhul, kui FI ei ole teinud kahe kuu jooksul otsust kindlustusandja lõpetamise kohta. Kaks kuud hakkab jooksma hetkest, mil kindlustusandja teavitas FI-d, et ta omavahendid ei vasta MCR-le või selline oht on järgmise kolme kuu jooksul.

Lõike 2¹ muutmise. Lõikesse lisatakse viide lõikele 1, kuna lõikes 2¹ sätestatu peab kohalduma ka lõike 1 ettekirjutuse korral.

Uus lõige 2². Lõikes 2 sätestatud tekst on osaliselt tõstetud uude lõikesse 2². Sisu osas midagi ei muutu. FI on kohustatud teavitama nende lepinguriikide finantsjärelevalve asutusi, kus kindlustusandja on asutanud filiaali või tegeleb piiriülese kindlustustegevusega. FI määrab kindlaks ka varad, mille suhtes meetet kohaldatakse.

Lõike 4 muutmise. Lõikesse lisatakse viide lõikele 1.

Eelnõu § 90 punktid 71–73. KindlITS § 96 muutmise. Paragrahvis on sätestatud kindlustusandja juhtimissüsteemi üldnõuded.

Uus lõige 3¹. Kehtiva lõike 2 kohaselt peab kindlustusandja juhtimissüsteem olema üles ehitatud sellisel, et oleks tagatud organisatsioonistruktuuri läbipaistvus, ülesannete asjakohane lahusus ja vastutusosalade selge jaotus. Uue lõikega 3¹ kohustatakse kindlustusandjat oma juhtimissüsteemi korrapäraselt üle vaatama. Selle käigus tuleb muu hulgas hinnata kindlustusandja juhatuse ja nõukogu koosseisu piisavust, samuti seda, kui tõhusalt juhatuse ja nõukogu oma ülesandeid täidavad ning kuidas nende töökorraldus toimib. Sellise hindamise puhul peab arvesse võtma kindlustusandja tegevuse olemust, ulatust ja keerukust.

Lõike 5 muutmise. Kindlustusandja peab määrama iga võtmefunktsiooni (riskijuhtimise, aktuaari, vastavuskontrolli ja siseauditi funktsioonid) täitmise eest vastutava isiku. Muudatuse kohaselt ei tohi sama isik vastutada mitme funktsiooni täitmise eest. Muudatuse aluseks on Solventsus II direktiivi artikli 41 lõige 2a. Erand on vaid väikestel ja mittekeerukatel

kindlustusandjatel ja selliste kindlustusandjate korral, kes saavad erandi kasutamiseks FI nõusoleku (vt lõike 51 selgitusi erandi kohta).

Samas on oluline, et see säte ei reguleeri olukorda, kus isik täidab võtmefunktsiooni ülesandeid, kuid ei ole selle võtmefunktsiooni eest vastutav. Teisisõnu: reegel puudutab ainult ametlikult määratud võtmefunktsiooni vastutavaid isikuid, mitte teisi töötajaid või teenuseosutajaid, kes võivad võtmefunktsioone sisuliselt täita ilma vastutust kandmata.

Uus lõige 5¹. Väike ja mittekeerukas kindlustusandja ning erandi kasutamiseks FI nõusoleku saanud kindlustusandja võib määrata ühe isiku ka mitme võtmefunktsiooni (v.a siseauditi funktsiooni) täitmise eest vastutavaks isikuks. Samuti võib eelviidatud vastutav isik täita teisi olulise tähtsusega funktsioone või olla ka kindlustusandja juht. Kindlustustegevuse seaduse seletuskirja⁷⁷ kohaselt peab kindlustusandja ise otsustama, mis on tema jaoks olulise tähtsusega funktsioonid ja tegevused, mis võivad hõlmata seejuures suuremat hulka, kui § 105 lõike 2 punkt 1 (näiteks talituspidevuse või millegi muu olulisega seotud ehk see tegevus on ettevõtja tegevuse jaoks hädavajalik, kuna ta ei suudaks ilma selle funktsiooni või tegevuseta pakkuda oma teenuseid kindlustusvõtjatele).

Uues lõikes 5¹ sätestatud leevenduse kasutamiseks peavad olema täidetud tingimused. Esiteks peab kindlustusandja juhtima nõuetekohaselt võimalikke huvide konflikte ning teiseks ei tohiks võtmefunktsioonide täitmise eest vastutamine, muude funktsioonide täitmine või kindlustusandja juhtimine kahjustada selle isiku sooritust ja ta on suuteline täitma oma kohustusi.

Eelnõu § 90 punktid 74 ja 75. KindITS § 97 muutmine. Paragrahvis on sätestatud kindlustusandja riskijuhtimissüsteemi nõuded.

Lõike 2 muutmine. Solventsus II direktiivi artikli 44 lõikesse 2 on lisatud viide, mille kohaselt kuulub riskijuhtimissüsteemi alla mh küberturvalisuse tagamine. Viidatud sätte terviklikkuse huvides on § 97 lõiget 2 täiendatud ka ülejäänud riskijuhtimissüsteemi tegevusvaldkondade ja tegevusega.

Lõike 4 muutmine. Kehtiva lõike 4 kohaselt peab kindlustusandja kehtestama likviidsusplaani. Lõike 4 täienduse kohaselt peab ta selles arvesse võtma volatiilsuse kohandamise kasutamist ja hindama võimalikke likviidsuspiirangute tekkimise ohte, mis ei ole volatiilsuse kohandamise rakendamisega koosõlas. Ehk kui kindlustusandja kasutab volatiilsuse kohandust (mis aitab kindlustusandjatel hallata turukõikumisi), siis peab kindlustusandja oma likviidsuse (rahaliste vahendite) planeerimisel arvesse võtma, kuidas volatiilsuse kohandus mõjutab likviidsust.

Lõike 5 muutmine. Lõikes 5 on sätestatud, mida kindlustusandja kattuvuse kohandamisel peab regulaarselt hindama. Võrreldes kehtiva sättega ei pea kindlustusandja enam hindama vara sündmüügi võimalikku mõju nõuetekohastele omavahenditele. Samuti ei pea hindama tehniliste eraldiste ja omavahendite tundlikkust määratud vara koosseisu muutuste suhtes ning hindama ei pea ka mõju, kui kindlustusandja loobub kattuvuse kohandamise rakendamisest.

Lõike 6 muutmine. Lõikes 6 on sätestatud, mida kindlustusandja volatiilsuse kohandamisel peab regulaarselt hindama. Võrreldes kehtiva sättega ei pea kindlustusandja enam hindama vara sündmüügi võimalikku mõju nõuetekohastele omavahenditele ning mõju, kui kindlustusandja loobub volatiilsuse kohandamise rakendamisest.

⁷⁷ Riigikogu veebileht. Kindlustustegevuse seadus 8 SE seletuskiri
<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/b7eecd11-8753-4ac5-9c00-68038c90d7a8/kindlustustegevuse-seadus/>

Eelnõu § 90 punkt 76 – KindlITS uus § 97¹. Paragrahv reguleerib kestlikkusriskide juhtimist ning selle aluseks on Solventsus II direktiivi artikli 44 lõiked 2 ja 2b–2e. 2024. aasta 4. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi kestlikkusriskide, sealhulgas riskiplaanide haldamist käsitleva RTS eelnõu kohta.⁷⁸

Lõikes 1 on defineeritud kestlikkustegur ja kestlikkusrisk. Solventsus II direktiivi artikli 13 punkt 45 viitab kestlikkusteguri defineerimisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/2088, 27. november 2019, mis käsitleb jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist finantsteenuste sektoris, artikli 2 punktile 24, mis omakorda defineerib, et „jätkusuutlikkustegurid“ on keskkonnaalased, sotsiaalsed ja töötajatega seonduvad asjaolud, inimõiguste austamine ning korrupsioonivastase võitluse ja altkäemaksuvastase võitlusega seonduvad asjaolud.

Kestlikkusrisk on seotud sellise keskkonnaalase, sotsiaalse või juhtimisega seotud sündmuse või olukorraga, mille aset leidmine avaldub või võib avalduda negatiivset mõju investeeringu või kohustise väärtusele. Sellised sündmused võivad olla näiteks kliimamuutused, keskkonnaalased regulatsioonid, looduskatastroofid, rahutused, kliendihoiakute muutused, korrupsioon, juhtimisvead jne.

Seega on kestlikkustegurid teatud asjaolud, mis eksisteerivad ja millel võib olla (aga ei pruugi olla) mõju ettevõtte või investeeringu väärtusele. Kestlikkusrisk avaldub siis, kui mõni kestlikkusteguritest realiseerub ja avaldab negatiivset mõju ettevõtte finantsnäitajatele, varadele või mainele. Näiteks kliimamuutustest tingitud tugev torm (kestlikkustegur) põhjustab ettevõtja või kindlustatud vara kahjustamist (kestlikkusrisk).

Lõige 2. Kindlustusandjad peaksid kestlikkusriskide hindamisel võtma arvesse lühikest, keskmist ja pikka perspektiivi ning neil peaks olema strateegiad, sise-eeskirjad, menetlused, protseduurid ja süsteemid kestlikkusriskide kindlakstegemiseks, mõõtmiseks, juhtimiseks ja jälgimiseks lühikeses, keskmises ja pikas perspektiivis. Ajahorisont peaks tagama, et kestlikkusriskide analüüsi ajahorisont on kooskõlas ettevõtja pikaajaliste kohustustega. Ajahorisont peaks võimaldama tabada riske, mis võivad mõjutada äriplaneerimist lühemas kuni keskpikas perspektiivis ja strateegilist planeerimist pikemas perspektiivis.

EIOPA konsultatsioonipaberis on välja pakutud, et lühiajaline prognoos on 1–5 aastat, keskmise tähtajaga prognoos on 5–15 aastat ja pikaajaline prognoos on minimaalselt 15 aastat.

Solventsus II direktiivi artikli 44 lõike 2c kohaselt koostab EIOPA RTS eelnõu, et veelgi täpsustada kestlikkusriskide kindlakstegemise, mõõtmise, juhtimise ja jälgimise miinimumnõudeid ja võrdlusmeetodeid.

Lõigete 3 ja 4 kohaselt peab kindlustusandja koostama kavad, mis sisaldavad mõõdetavaid eesmärke (näiteks, kuidas juhtida ja vähendada kestlikkusteguritest tulenevaid riske) ning menetlusi kestlikkusteguritest tulenevate finantsriskide jälgimiseks ja käsitlemiseks lühiajalises, keskmise pikkusega ning pikaajalises vaates. Seega need plaanid peavad olema suunatud finantsriskidele, mis tulenevad kestlikkusteguritest ning nende riskide mõju tuleb hinnata erinevatel ajaperioodidel: lühiajaline, keskmise pikkusega ja pikaajaline perspektiiv. Need plaanid peavad olema kooskõlas ELi ja liikmesriikide regulatiivsete eesmärkidega

⁷⁸ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards on management of sustainability risks including sustainability risk plans](#)

kestlikkuse valdkonnas. Eelkõige peavad need arvestama Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) 2021/1119⁷⁹ (Euroopa kliimamäärus) nõudeid, mis seavad eesmärgiks kliimaneutraalsuse saavutamise 2050. aastaks.

Kestlikkusrisk võib realiseeruda konkreetse finantsriskina, kui see mõjutab ettevõtja rahavooge, varasid, kohustusi või investeringute väärtust. Näiteks ülejutus (keskkonnast tulenev kestlikkustegur) toob kaasa suure kahjunõuete mahu – finantsrisk kindlustusandjale.

Solventsus II direktiivi artikli 44 lõike 2c kohaselt koostab EIOPA RTS eelnõu, et veelgi täpsustada kavades käsitletavaid elemente, mis hõlmavad kestlikkusteguritest tulenevate finantsriskide jälgimise ja käsitlemise konkreetseid ajakavasid, kvantifitseeritavaid eesmärke ja vahe-eesmärke ning seoseid artiklites 45 ja 45a (ORSA ja kliimamuutused) sätestatud nõuetega. Kestlikkusrisi kava (artikkel 44) ja ORSA (artiklid 45 ja 45a) on tihedalt seotud. Riskikavas tuvastatakse, hinnatakse ja jälgitakse kestlikkusriske nende olulisuse põhjal. See aitab ettevõtjal teha pikaajalist riskihindamist ja seada strateegilisi eesmärke. Kavas selgitatakse ka, miks mõnda riski peetakse mitteoluliseks. Kui mõni kestlikkusrisk osutub oluliseks, hinnatakse seda edasi finantsrisi osana ORSA-s.

Lõige 5. Lähtuvalt proportsionaalsuse põhimõttest on kestlikkusriskide juhtimise eesmärgid, menetlused ja tegevused kooskõlas kindlustusandja äritegevusega seotud kestlikkusriskide olemuse, ulatuse ja keerukuse astmega.

Lõige 6. Mõõdetavate eesmärkide ja menetluste puhul võetakse arvesse Euroopa kliimaseaduse artikli 3 lõikes 1 nimetatud kliimamuutusi käsitleva Euroopa teadusnõukogu (*European Scientific Advisory Board on Climate Change*) viimased aruanded ja meetmed, eelkõige seoses kliimaeesmärkide saavutamise. Teadusnõukogu annab sõltumatut teaduslikku nõu ja koostab aruandeid ELi meetmete, kliimaeesmärkide ja kasvuhoonegaaside soovituslike eelarvete kohta ning nende kooskõla kohta Euroopa kliimaseaduse ja Pariisi kokkuleppest tulenevate ELi rahvusvaheliste kohustustega.

Lõige 7. RPS § 24 lõike 2 kohaselt on suurettevõtja ja VKE, kes on audiitortegevuse seaduse § 13 lõike 1 punktis 1 nimetatud avaliku huvi üksus, kohustatud esitama tegevusaruande eraldi alajaotisena kestlikkusaruande, mis annab ülevaate raamatupidamiskohustuslase tegevusega kaasnevatest keskkonna- ja sotsiaalsetest mõjudest ja ühingujuhtimisest ning raamatupidamiskohustuslase arengust, tulemustest ja seisundist. Sellisel juhul peab käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud kava olema kooskõlas kliimamuutuste leevendamise kavaga ning sisaldama eelkõige kindlustusandja ärimudeli ja strateegiaga seotud meetmeid, mis on mõlema kava puhul järjepidevad.

Kuna käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka kindlustusgrupi tasandil (artikli 246 lg 1 esimene lause, on käesolevas lõikes viide ka raamatupidamise seaduse §-le 31, mille lõike 4 kohaselt esitab suure konsolideerimisgrupi konsolideeriv üksus tegevusaruande eraldi alajaotisena konsolideeritud kestlikkusaruande, mis annab ülevaate konsolideerimisgrupi tegevusega kaasnevatest mõjudest keskkonna-, sotsiaal- ja ühingujuhtimise valdkonnas. Konsolideeritud kestlikkusaruande esitamise kohustust kohaldatakse äriühingust konsolideerivale üksusele, arvestamata §-s 29 sätestatud. Konsolideeritud kestlikkusaruanne koostatakse vastavalt Euroopa kestlikkusaruandluse standardile.

⁷⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1119, 30. juuni 2021, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus)

Lõige 8. Kui see on asjakohane, peavad ettevõtja poolt avalikkusele avaldatud eesmärgid, kohustusi ja strateegilisi otsuseid toetavad meetodid ja eeldused olema kooskõlas kavades sisalduvate meetodikate ja eeldustega.

Lõige 9. Solventsus II direktiivi artikli 246 lõike 1 kohaselt kohaldatakse direktiivi I jaotise IV peatüki 2. jaos sätestatud nõudeid *mutatis mutandis* konsolideerimisgrupi tasandil ehk ka kestlikkusrisi juhtimisega seotud nõudeid. Kui kindlustusandja kuulub gruppi, mille puhul koostatakse kestlikkusrisi kava grupi tasandil, siis see kindlustusandja eraldi kava ei pea koostama. Kui tüarettevõtja vabastatakse individuaalsel tasandil kava koostamisest, peaks grupi kestlikkusrisi kava tagama, et tüarettevõtjate riskid on hästi kajastatud, määrates kindlaks, millised individuaalsed hinnangud on hõlmatud grupi kavas ja kuidas need on korraldatud, et kindlustusgrupi kolleegium saaks need läbi vaadata.

Lõige 10. Kord aastas tuleb avalikustada kavades sisalduvad mõõdetavad eesmärgid. Solventsus II direktiivi artikli 44 lõike 2c kohaselt koostab EIOPA RTS eelnõu, et veelgi täpsustada artikli 44 lõigetes 2b ja 2e osutatud kavade elemente, sealhulgas asjakohaseid kvantifitseeritavaid eesmärgid kooskõlas artikliga 51.

KindITS uus § 97². Uus paragrahv reguleerib likviidsusriski juhtimist ning selle aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 144a. Eesmärk on tugevdada sektori vastupanuvõimet, tagades, et kindlustusandjad säilitavad piisava likviidsuse kohustuste täitmiseks ka stressiolukordades.

Likviidsusrisk on defineeritud KindITS § 61 lõikes 12 (likviidsusrisk on risk, et kindlustusandja ei ole võimeline finantskohustuste õigeaegselt täitmiseks realiseerima investeringud või muud vara). Likviidsusriski juhtimine on reguleeritud ka Solventsus II määruse artikli 260 lõike 1 punktis d.

Lõiked 1 ja 2. Kindlustusvõtjate ja muude osapoolte ees õigeaegselt ja õiges ulatuses finantskohustuste täitmiseks, sealhulgas pingelistes olukordades, peab kindlustusandja olema piisavalt likviidne. Kindlustusandja peab juhtima oma likviidsusriske nii, et ta suudaks täita oma kohustused õigeaegselt isegi keerulistes või ebastabiilsetes olukordades (piisav likviidsus). Kindlustusandja peab olema võimeline täitma lubadusi igal ajal, sõltumata majanduskeskkonnast või turutingimustest. Selle tagamiseks koostab ta likviidsusriski juhtimise plaani, mis sisaldab likviidsusanalüüsi lühiajalises vaates (FI nõudmisel peab see olema ka keskmise pikkusega ja pikaajalises vaates, vt selgitust lõike 3 juures). Lisaks on lõikes 2 täpsustatud, et plaanis tuleks esitada vara ja kohustistega seotud rahavoogude prognoos (Solventsus II määruse artikli 260 lõike 1 punkti d (iii) peab juba kindlustusandja koostama kava, mis selgitab, kuidas tegeletakse oodatavate sissetulevate ja väljaminevate rahavoogude muutustega).

Solventsus II artikli 144d lõikest 2 tulenevalt on EIOPA-l kohustus töötada välja likviidsusriski juhtimise plaani detailsem sisu ja selle ajakohastamise sagedus. 2025. aasta 17. novembril avaldas EIOPA raporti likviidsusriski juhtimise plaanide RTS eelnõu kohta⁸⁰, milles EIOPA on välja pakkunud keskmise pikkuse ja pikaajalise likviidsusanalüüsi katmise kriteeriumid ning likviidsusriski juhtimise plaani sisu ja ajakohastamise sageduse regulatsiooni. Lühiajaline likviidsusanalüüs koosneb sissetulevate ja väljaminevate rahavoogude prognoosidest ajavahemikust, mis kestab kolm kuud alates prognooside alguskuupäevast.

⁸⁰ EIOPA veebileht. EIOPA raport: [FINAL REPORT on draft Regulatory Technical Standards on liquidity risk management plans](#)

Plaani tuleks ajakohastada kord aastas. Selline sagedus võimaldab kindlustusandjatel aasta jooksul tuvastada kõik olulised kõikumised likviidsusriskide tasemes.

Lõike 3 kohaselt võib FI nõuda kindlustusandjalt likviidsusanalüüsi keskmise pikkusega ja pikaajalises vaates. EIOPA raporti kohaselt koosnevad keskmise ja pikaajalise likviidsusanalüüsi puhul prognoosid sissetulevatest ja väljaminevatest rahavoogudest ajavahemikuks, mis algab kolm kuud pärast prognooside alguskuupäeva. RTS-i eelnõu ei määra kindlaks kindlat lõppkuupäeva keskmise ja pikaajalise analüüsi ajaperioodile, kuna see sõltub ettevõtja ärimudelitest ja likviidsusriskidest.

Solventsus II direktiivi 144d lõike 1 punkti b kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu kriteeriumide kohta, mida järelevalveasutused peavad arvesse võtma selliste kindlustusandjate ja kindlustusgruppide kindlaksmääramisel, kellelt nõutakse selliste likviidsusriski juhtimise plaanide koostamist ja haldamist, mis hõlmab likviidsusplaani keskmise pikkusega ja pikaajalises vaates. Näiteks on eelviidatud EIOPA raportis esitatud, et kindlustusandjad ja grupid, mille varad ületavad 20 miljardit eurot, peavad oma likviidsusriskide juhtimise plaanis käsitlema keskmise ja pikaajalise likviidsusanalüüsi. Siiski peaksid järelevalveasutused tegema riskipõhise hinnangu selle osas, kas:

- kindlustusandja ja grupid, mille varad ületavad 20 miljardit eurot, on oluliselt avatud keskmise ja pikaajalise likviidsusriskile ning seetõttu peaksid hõlmama keskmise ja pikaajalise likviidsusanalüüsi;
- täiendavad kindlustusandja ja grupid, mille varad jäävad alla 20 miljardi euro, peaksid läbi viima keskmise ja pikaajalise likviidsusanalüüsi.

Järelevalvehinnang peaks võtma arvesse riskide laadi, mahtu ja keerukust ning hõlmama vähemalt likviidsusriski, mis on seotud kindlustusjuhtumitega, kindlustusvõtjate käitumisega, vara struktuuri või koosseisuga, vastaspoole riskiga ning majanduslike ja turul toimuvate arengutega.

Lõike 4 kohaselt peab kindlustusandja välja töötama võimaliku likviidsusstressi (ehk kindlustusandja ei ole suuteline täitma lõiget 1) tuvastamiseks, jälgimiseks ja käsitlemiseks likviidsusriskide näitajad ja ajakohastama neid. Kuigi kindlustusandjad peaksid raporteerima oma likviidsusriskide näitajad, mis kajastavad ettevõtja eripära ja riskiprofiili, kehtestab RTS-i eelnõu näitajatele teatud tingimused, et tagada nende informatiivsus. Eelkõige peaksid raporteeritavad näitajad hõlmama selliseid näitajaid, mis näitavad, mil määral likviidsusriskide tasemed jäävad kehtestatud riskitaluvuspiiridesse, ning võrdlema likviidsusvara ja likviidsusvajadusi nii tavapärastes kui ka stressiolukordades.

Lõige 5 näeb ette leevenduse väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele ja sellistele kindlustusandjatele, kes on saanud FI nõusoleku vastava leevenduse kasutamiseks. Nimelt ei pea sellised kindlustusandjad likviidsusriski juhtimise plaani koostama.

Lõiked 6 ja 7. Kuna likviidsusriski juhtimise plaani koostamise kohustus on ka kindlustusgrupi tasandil (vt uus § 247¹), ei pea kindlustusandja individuaalset plaani koostama, kui grupi plaan juba hõlmab selle kindlustusandja likviidsusriski juhtimist ja likviidsusvajadusi. Sellegi poolest peab kindlustusandja FI-le esitama kindlustusgrupi likviidsusriski juhtimise plaani need osad, mis kirjeldavad grupi olukorda ja kindlustusandja enda olukorda.

Lõige 8. Vaatamata lõikele 7 võib FI siiski nõuda, et kindlustusandja koostaks individuaalse likviidsusriski juhtimise plaani. Selleks peaks FI olema veendunud, et kindlustusandja on tulenevalt likviidsusriskidest haavatav (kindlustusandjal võib tekkida raskusi oma lühiajaliste

või pikaajaliste rahaliste kohustuste täitmisel) või kindlustusgrupi plaan ei sisalda teavet, mida FI nõuab teistelt kindlustusandjatelt likviidsusriski jälgimiseks.

Lõige 9. Kuna osad kindlustusandjad peavad kehtestama riskijuhtimissüsteemi osana likviidsusplaani selliste rahavoogude prognoosimiseks, mille suhtes nad rakendavad kattuvuse kohandamist ja volatiilsuse kohandamist, võib kaks plaani omavahel liita ja need ühe dokumendina esitada.

Eelnõu § 90 punktid 77–84. KindITS § 100 muutmine. Kindlustusandja hindab riskijuhtimissüsteemi osana oma riske ja maksevõimet.

Lõikes 1 on loetelu, mida kindlustusandja peab selle raames vähemalt hindama. Seda loetelu täiendatakse uute punktidega.

Uus punkt 4. Kindlustusandja peab muu hulgas hindama, kuidas ta võtab arvesse ja analüüsib makromajanduslikku olukorda. Kindlustusandja peab arvestama laiemate majandustingimustega, mis võivad mõjutada näiteks tema äritegevust, vara, kohustisi ja finantsstabiilsust. Makromajanduslik olukord hõlmab mitmesuguseid majandustegureid (majanduse hetkeseis), nagu inflatsioon, majanduskasv, intressimäärad ja turu volatiilsus, mis kõik võivad mõjutada kindlustusandja finantsseisundit ja võimet täita oma kohustusi.

Uued punktid 5 ja 6. Kindlustusandja oma riskide ja maksevõime hindamisel peab hindama ka võimalikke makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid ning seda, kuidas ta on suuteline täitma finantskohustusi nii kindlustusvõtjate kui ka teiste osapoolte ees, sealhulgas pingelistes olukordades. Näiteks peab kindlustusandja hindama, kuidas üldine majandusolukord, nagu majanduskasvu kiirenemine või aeglustumine, muutused töötuse määras, inflatsioon või intressimäärade muutused, võib tema tegevust mõjutada. Näiteks intressimäärade tõus võib mõjutada kindlustusandja investeringute tootlust ja vara väärtust. Finantsturgude kõikumised võivad mõjutada kindlustusandja investeringute väärtust ja tulusust, mis omakorda mõjutab tema finantsstabiilsust ja maksevõimet. Näiteks majanduskriis või äkilised muutused turuhindades võivad tekitada täiendavaid riske, millele kindlustusandja peab olema valmis reageerima. Makromajanduslikud ja finantsturulised arengud võivad mõjutada kindlustusandja kohustuste täitmise võimet (likviidsust) ja kapitalivajadusi.

Uus punkt 7. Kindlustusandja hindab ka kliimamuutustega seotud riskide mõju ja selle olulisust. Kui kindlustusandjal on oluline kokkupuude kliimamuutustega seotud riskidega, peaksid kindlustusandjad analüüsima asjakohaste ajavahemike järel ning oma riskide ja maksevõime hindamise osana kliimamuutustega seotud riskide pikaajaliste stsenaariumide mõju nende äritegevusele. (vt ka uus § 100² reguleerib kliimamuutuste stsenaariumi analüüsi).

Vaata ka EIOPA 2023. aasta rakenduslikku juhist⁸¹ selle kohta, kuidas kindlustusandjad saaksid ORSA raames hinnata kliimamuutustega seotud riske ja määrata nende olulisust ehk sellest saavad kindlustusandja juhinduda juba kehtiva õiguse korral.

Uus lõige 1¹. Punkti 5 kohaselt peab kindlustusandja hindama, kuidas ta võtab oma riskide ja maksevõime hindamisel arvesse ja analüüsib makromajanduslikku olukorda. Viidatud analüüs peab vastama riskide laadile ja kindlustusandja tegevuse ulatusele ja keerukusele. Kindlustusandja riskid võivad hõlmata erinevaid aspekte, nagu tururisk, krediidirisk, kindlustusrisk või likviidsusrisk. Makromajanduslik analüüs peab keskenduma nendele

⁸¹ EIOPA veebileht. Rakendusjuhis [Application guidance on running climate change materiality assessment and using climate change scenarios in the ORSA](#)

riskidele, mis on kindlustusandja tegevusele kõige olulisemad. Näiteks elukindlustusandjad on tundlikumad pikaajaliste intressimäärade suhtes, samas kui kahjukindlustusandjad võivad olla tundlikumad looduskatastroofide sageduse ja majandusüklite mõju suhtes. Samuti, kui kindlustusandja tegevus on keerukam (nt mitmekesised tooted, rahvusvahelised operatsioonid või keerukad investeerimisportfellid), peab ka makromajanduslik analüüs olema põhjalikum ja hõlmama suuremat hulka tegureid.

Lõikesse 2 on lisatud täpsustus, et kui üldise maksevõime hindamiseks kehtestatud protseduurid peaksid võimaldama kindlustusandjal tuvastada ja hinnata eesseisvaid lühi- ja pikaajalisi riske, siis see hõlmab ka kliimamuutustega seotud riske.

Lõige 3. Kui kindlustusandja rakendab kohandusi, üleminekumeetmeid ja mehhanisme, siis ta peab omavahendite vastavuse hindamisel SCR-le ja MCR-le viima läbi ka viidatud kohandusi, meetmeid ja mehhanisme arvesse võtmata.

Uus lõige 3¹. Kui lõike 3 kohaselt peaks §-s 267¹ sätestatud järkjärgulise kohaldamise mehhanismi rakendamisel hindama kapitalinõuetele vastavust seda mehhanismi arvesse võtmata, siis teatud tingimustel seda tegema ei pea. Seda ei pea tegema sellise valuuta suhtes, mille korral kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega seotud tulevaste rahavoogude osakaal selles valuutas ei ole rohkem kui 5% kindlustusandja kõigist kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega seotud tulevastest rahavoogudest. Samuti ei pea seda tegema, kui lõpptähtaegadega seotud kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega seotud tulevaste rahavoogude osakaal selles valuutas ei ole rohkem kui 10% kindlustusandja kõigist kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega seotud tulevastest rahavoogudest.

Uue lõike 3² kohaselt peab kindlustusandja hindama ka seda, kui oluliselt erineb tema riskiprofiil volatiilsusega kohandamise aluseks olevatest eeldustest (juhul, kui ta rakendab volatiilsuse kohandamist).

Lõike 4 muutmine. Kui kehtiva Solventsus II direktiivi kohaselt peab oma riske ja maksevõimet hindama korrapäraselt ning pärast igat olulist muutust kindlustusandja riskiprofiilis, siis muudatusega täpsustatakse, et seda tuleb teha kord aastas ning viivitamata pärast olulisi muutusi riskiprofiilis. Väikesetele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele on ette nähtud erand (vt lg 4¹). Sama erand on ka kaptiivkindlustusandjatele ja kaptiivedasikindlustusandjatele, kes ei pruugi olla väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad, kuid vastavad § 42² lõike 9 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimustele.

Uus lõige 4¹. Erandi kohaselt võivad väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad, erandi kasutamiseks õigust omavad kindlustusandjad ning § 42² lõike 9 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimustele vastavad kaptiivkindlustusandjad ja kaptiivedasikindlustusandjad hinnata oma riske ja maksevõimet iga kahe aasta järel, kuid igal juhul viivitamata pärast olulisi muutusi riskiprofiilis. See aga ei tähenda, et kindlustusandja, kaptiivkindlustusandja ja -edasikindlustusandja ei peaks oma riske pidevalt tuvastama, mõõtma, jälgima, juhtima ja nende kohta aru andma.

Uus lõige 4². Vaatamata erandi kasutamise õigusele võib FI nõuda ka väikestelt ja mittekeerukatelt kindlustusandjatelt, kapitiivkindlustus- ja edasikindlustusandjatelt oma riskide ja maksevõime sagedasemat hindamist. Samas võib FI seda nõuda, kui ta leiab ettevõtjat puudutavate konkreetsete asjaolude põhjal, et sagedasem hindamine on vajalik. Viidatud konkreetsete asjaolud võivad olla seotud näiteks solventsusolukorraga, riskiprofiiliga, regulatsioonide ja juhtimisega, turukeskkonnaga seotud asjaolud ja ka erakorralised

sündmused. Seega on FI-l õigus hinnata neid asjaolusid konkreetse kindlustusandja riskiprofiili ja tegevuse ulatuse põhjal ning teha vajadusel otsuseid sagedasema hindamise nõude kohta.

Uued lõiked 7 ja 8. Uute lõigete aluseks on Solventsus II direktiivi artikli 45 lõige 8, mille kohaselt teevad makrotasandi usaldatavusjärelevalve asutus ja finantsjärelevalve asutus omavahel koostööd. Eesti Panga seaduse § 2 lõike 2 punkti 3 kohaselt on Eesti Panga ülesandeks finantssüsteemi stabiilsusele kaasaaitamine ja finantssüsteemi makrotasandi usaldatavusjärelevalve teostamine. Sama seaduse § 241 lõike 2 punkti 5 kohaselt teeb Eesti Pank makromajandusjärelevalve teostamiseks vajalikku koostööd RaM-i ja FI-ga.

Lõike 7 kohaselt teavitab FI Eesti Panka kindlustusandja ORSA tulemustest, mis on seotud makromajandusliku olukorra ning võimalike makromajanduslike ja finantsturgude arengutega ning asjakohasel juhul (kui FI on seda kindlustusandjalt eelnevalt nõudnud) makromajanduskeskkonnast tulenevate riskidega ja kindlustusandja tegevusega, mis võivad mõjutada makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid ning tegevustega, mis võivad olla süsteemse riski põhjuseks. Tulemuste analüüsimisel tehakse koostööd, et teha vajadusel kindlaks makromajanduskeskkonnast tulenevad riskid seoses kindlustusandja tegevustega, mis võivad mõjutada makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid.

Lõike 8 kohaselt annab FI ka kindlustusandjale teabe makromajanduskeskkonnast tulenevate riskide ja hindamise seisukohast oluliste sisendparameetrite kohta, mida kasutatakse näiteks kindlustusandja riskihindamises ja kapitaliarvutustes.

Eelnõu § 90 punkt 85 – KindITS uus § 100¹. Paragrahvi kohaselt võib FI nõuda, et kindlustusandja viiks oma riski ja maksevõime hindamise raames läbi ka lisahindamise seoses makromajandustegurite hindamisega ehk kindlustusandja peab riskihindamises vaatama mitte ainult oma otseseid tegevusriske (nt kindlustusportfell, investeringud, operatsiooniriskid), vaid ka laiemat majanduskeskkonda.

Solventsus II direktiivi 144d lõike 1 punkti a (i) kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu kriteeriumide kohta, mida järelevalveasutused peavad arvesse võtma selliste kindlustusandjate ja kindlustusgruppide kindlaksmääramisel, kellelt nõutakse sellist hindamist. 2025. aasta 17. novembril avaldas EIOPA raporti makroprudentsiaalsete analüüside kohaldatavuse kriteeriume käsitleva RTS eelnõu kohta, mis viiakse läbi ORSA raames ning mõistlikkuse põhimõtte osana.⁸²

Kriteeriumid, mida tuleb arvestada kindlustusandjate ja -gruppide tuvastamisel, kellelt nõutakse täiendavate makromajanduslike analüüside läbiviimist peaksid olema nii kvantitatiivsed kui ka kvalitatiivsed ning proportsionaalsed riskide olemuse, mahu ja keerukusega ning toetama järelevalve ühtlustamist. Finantsstabiilsuse jälgimise vajaduse ja koormuse vähendamise tasakaalu saavutamiseks peaksid kvantitatiivsed kriteeriumid põhinema 20 miljardi euro suurusel vara kogusummal. Muude kindlustusandjate ja -gruppide puhul (kvantitatiivne kriteerium ei ole täidetud) puhul tuleks kasutada kvalitatiivseid kriteeriume. Need kriteeriumid peaksid arvestama näiteks kindlustussektori seotuse taset finantsturgudega, kindlustustegevuse piiriülest olemust ning kindlustusandjate ja gruppide investeringuid.

Lõike 1 kohaselt tuleks lisaks hinnata makromajanduskeskkonnast tulenevaid riske, mille realiseerumine võib mõjutada kindlustusandja konkreetset riskiprofiili, kinnitatud

⁸² EIOPA veebileht. EIOPA raport [FINAL REPORT on draft Regulatory Technical Standards on applicability criteria for macroprudential analyses in the own risk and solvency assessment and as part of the prudent person principle](#)

riskitaluvuspiire, äristrateegiat, kindlustustegevust või investeerimisotsuseid ja kindlustusandja üldist maksevõimet. Need on riskid, mis ei teki ettevõtjast endast, vaid majandusest või turgudest laiemalt. Näiteks inflatsiooni korral kasvavad kahjude hüvitamise kulud (nt autoremondid, ehitustööd kodukindlustuse juhtumite korral). See suurendab kindlustusandja väljamakseid ja võib panna surve alla tema maksevõime.

Samuti peab kindlustusandja hindama, kuidas ta oma tegevus võib mõjutada makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid ning tegevusi, mis võivad olla süsteemse riski põhjuseks. See on vastupidine vaade ehk mitte ainult, kuidas majandus mõjutab kindlustusandjat, vaid ka, kuidas kindlustusandja mõjutab majandust.

Lõige 2. Kui kindlustusandja hindab, kuidas makromajanduslikud ja finantsturgude arengud mõjutavad teda ning kuidas tema tegevus mõjutab makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid, võtab ta arvesse intressimäärade ja -marginaalide taset, finantsturgude indeksite taset, inflatsiooni, oma seotust teiste finantsturu osalistega ning kliimamuutusi, pandeemiaid, muid suureulatuslikke sündmusi ja katastroofe, mis võivad mõjutada kindlustusandjat.

Lõige 3. Makromajanduskeskkonnast tulenevate riskide hindamisel võtab kindlustusandja arvesse vähemalt usutavaid ebasoodsaid tulevikustsenaariume ja riske, mis on seotud krediidsüklite, majanduslanguste, investeerimise karjakäitumiste või ülemäärase riskide kontsentratsiooniga (kindlustus)sektoris.

Lõige 4. Paragrahvis sätestatud hindamist ei nõuta väikeselt ja mittekeerukalt kindlustusandjalt ning ka käesoleva erandi rakendamiseks õigust omavalt kindlustusandjalt.

Lõige 5. Kui FI hindab, kas kindlustusandja peaks läbi viima paragrahvis sätestatud täiendava hindamise, võtab ta arvesse ka seda, kas kindlustusandja kuulub kindlustusgruppi ja kas juhtiv ettevõtja viib vastava hindamise läbi ka kindlustusgrupi tasandil ning kui viiakse, siis kas see hindamine võtab arvesse ka selle gruppi kuuluva kindlustusandja eripära.

KindITS uus § 100². Kui kliimamuutustega seotud riskid mõjutavad kindlustusandjat oluliselt, peab ta koostama kliimamuutuste stsenaariumid. Uue paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 45a.

Lõige 1. Kindlustusandja peab koostama kaks pikaajalist kliimamuutuste stsenaariumi. Esimesel juhul peab stsenaarium hõlmama olukorda, kui üleilmne temperatuuri tõus jääb alla 2°C ning teine stsenaarium hõlmab olukorda, kui üleilmne temperatuuri tõus on oluliselt suurem kui 2°C.

Kui öeldakse, et üleilmne temperatuuri tõus jääb alla 2°C, viidatakse kliimamuutuste kontekstis eesmärgile piirata globaalset keskmist temperatuuri tõusu võrreldes tööstusrevolutsiooni eelse tasemega. Riigid on Pariisi kliimaleppe raames võtnud kohustuse rakendada meetmeid, et hoida temperatuuri tõusu oluliselt alla 2°C ja püüelda selle piiramise poole 1,5°C tasemel, kuna 1,5°C piiramine pakub veelgi suuremat kaitset kliimamuutuste mõjude eest. Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli teadlased leiavad, et suurima heitkogustega stsenaariumi korral võib ülemaailmne soojenemine sajandi lõpuks olla ligikaudu 4,7°C. Keskmise stsenaariumi korral on see umbes 2,7°C.

Leebe kliimastenaariumi (alla 2 °C) korral eeldatakse, et globaalsed kliimameetmed õnnestuvad ja temperatuuritõus jääb tööstusrevolutsiooneelse tasemega võrreldes alla 2 kraadi. See võib tähendada, et riskid füüsiliste kliimakahjude osas on väiksemad. Raske kliimastenaarium (üle 2 °C) korral eeldatakse, et kliimamuutusi ei suudeta piisavalt piirata

ning temperatuuritõus ületab oluliselt 2 kraadi. See toob kaasa rohkem füüsilisi riske – näiteks sagedasemad ja tugevamad tormid, üleujutused, kuumalained, metsatulekahjud – mis võivad suurendada kindlustusnõudeid ja mõjutada investeringute väärtust.

Lõige 2. Kindlustusandja vaatab stsenaariumid läbi iga kolme aasta järel ja vajadusel ajakohastab neid. Kindlustusandja võtab läbivaatamisel arvesse eelmistes kliimamuutuste stsenaariumides kasutatud vahendite ja põhimõtete toimimist, et suurendada stsenaariumite tulemuslikkust.

Lõige 3. Kindlustusandja hindab regulaarselt oma riskide ja maksevõime hindamise raames kliimamuutuste stsenaariumi mõju oma äritegevusele. Sageduse määramisel võtab kindlustusandja arvesse kliimamuutustega seotud riskide laadi, ulatust ja keerukust, kuid see hindamine tuleks läbi viia vähemalt iga kolme aasta järel.

Lõige 4. Väikesele ja mittekeerukale kindlustusandjale ei kohaldata stsenaariumide koostamise kohustust.

Eelnõu § 90 punkt 86 – KindlITS uus § 103³ (Solventsus II direktiivist tulenev õigusabikulude kindlustuse muudatus).

Solventsus II direktiivi artikli 200 kohaselt peab liikmesriik tagama, kas liikmesriigi omal valikul või liikmesriigi nõusolekul, et kindlustusandjad kasutavad õigusabikulude nõuete haldamiseks vähemalt ühte neljast direktiivis ette nähtud huvide konflikti vältimise meetmest. Solventsus II direktiivi põhjenduspunkti 82 kohaselt tuleks mistahes huvide konflikti, eriti sellist, mis tuleneb asjaolust, et kindlustusandja kindlustab ka teist isikut või annab isikule nii õigusabikulude kindlustuse kui ka mistahes muud liiki kindlustuse, välista nii palju kui võimalik või seda peaks olema võimalik kõrvaldada.

Kehtiva regulatsiooni kohaselt on ette nähtud vaid üks huvide konflikti vältimise meede.

Lõige 1. Riigisisese otsuse kohaselt saab kindlustusandja ise valida, millist § 103³ lõigetes 2–4 kirjeldatud meetodit ta kasutab. Olenemata, milline lahendus valitakse, tuleb õigusabikulude kindlustust omava isiku huvisid kaitsta samaväärsete vahenditega.

Lõige 2. Tegemist on huvide konflikti vältimise meetmega, kui õigusabikulude nõuete haldamisega tegeleb kindlustusandja enda töötaja. Nimelt peab kindlustusandja tagama, et see töötaja ei tegele samal ajal samasuguse tööga teise kahjukindlustusandja juures (kes tegeleb ühe või mitme muu kahjukindlustuse liigiga), kes on selle kindlustusandjaga rahaliselt, äriliselt või muud moodi halduslikult seotud. Juhul, kui tegemist on segakindlustusandjaga (direktiiv kasutab terminit *composite undertaking*), peab olema tagatud ka, et ükski selline töötaja ei tegele samal ajal samasuguse tegevusega kindlustusandja teiste tegevusliikide korral.

Kuigi üldjuhul on teada, et *composite undertaking* all on mõeldud kindlustusandjat, kes tegeleb lisaks kahjukindlustusele ka elukindlustusega, tuleks *composite undertaking* terminit vaadata laiemalt. Nimelt saab *composite undertaking* olla kindlustusandja nii Solventsus II direktiivi artikli 73 lõike 2 punktide a ja b kui ka lõike 5 tähenduses, kuid tegemist võib olla ka kindlustusandjaga, kes tegeleb ainult kahjukindlustuse või elukindlustusega, kuid pakub mitut kindlustusliiki.

Kuna Solventsus II direktiivi artikli 73 lõikes 2 nimetatud segakindlustusandjad ei ole õigusabikulude kindlustuse kontekstis asjakohased ning lõikes 5 nimetatud segakindlustusandja

ei ole Eesti kontekstis ajakohane, kuna viidatakse vaid teatud riikide kindlustusandjatele, on lõike 2 sõnastuses viide kahjukindlustusandjale, kes pakub mitut kindlustusliiki.

Lõige 3. Tegemist on huvide konflikti vältimise meetmega, kui õigusabikulude nõuete haldamine antakse edasi teisele isikule (direktiiv kasutab terminit „iseseisvale juriidilisele isikule“). Kuna lõike 2 sõnastus viitab töötajale, siis töötaja saabki olla ainult juriidilise isiku koosseisus. Juhul, kui see n-õ iseseisev juriidiline isik on lisaks seotud mõne teise kahjukindlustusandjaga, ei või selles iseseisvas juriidilises isikus nõuete haldamisega tegelev töötaja või nõuete haldamisega seotud õigusabi andev töötaja tegeleda samal ajal selle sama või samalaadse tööga selles teises kindlustusandjas.

Lõige 4. Kindlustuslepinguga nähakse ette kindlustatud isiku õigus usaldada oma huvide kaitse alates hetkest, kui tal on õigus nõue esitada, oma valitud advokaadile või muule kvalifitseeritud isikule. Seega võib kindlustatud isik valida kohe pärast kindlustusjuhtumi toimumist endale ise advokaadi, kui kindlustusandja on valinud sellise viisi. Selline lahendus annab kindlustatud isikule palju laiemad õigused, kui võlaõigusseaduse § 528 (advokaadi valik), mis näeb ette õiguse esindajat valida vaid siis, kui tegemist on kohtu- või haldusmenetlusega või ilmneb huvide konflikt. Seega lõike 4 lahenduse korral on kindlustatud isikul õigus usaldada oma huvide kaitse valitud advokaadile või muule kvalifitseeritud isikule alates hetkest, kui tal on vastavalt poliisile õigus kindlustusandjale nõue esitada, seega ka enne igasugust kohtu- või haldusmenetlust.

Lõige 5. Kindlustusandja ei pea lõigetes 2–4 kirjeldatud meetmeid rakendama, kui tema tegevus vastab mõnele VÕS §-s 531¹ kirjeldatud erisusele (vt eelnõu § 2 punkt 7).

Eelnõu § 90 punkt 87 – KindITS § 104 muutmise. Paragrahv reguleerib kindlustustegevusega seotud tegevuste edasiandmist.

Uus lõige 9. Seadusesse lisatakse kohustus teavitada FI-d, kui kindlustusandja on tegevuse edasiandmise lõpetanud. Nimelt tuleks EIOPA varasema *peer review*⁸³ tähelepaneku kohaselt seaduses sõnaselgelt sätestatud, et kindlustusandja peab FI-d teavitama ka edasi antud tegevuse lepingu lõppemisest/lõpetamisest.

Eelnõu § 90 punktid 88–92. KindITS § 105 muutmise. Paragrahv 105 reguleerib kindlustusandja sise-eeskirjasid.

Lõike 1 muutmise. Muudatuse eesmärk on täpsustada, et sise-eeskirjad peavad olema kindlustusandja juhatuse või nõukogu kinnitatud.

Lõike 2 täiendamine uute punktidega 2², 7¹ ja 7². Lõikes on loetelu sise-eeskirjadest, mida kindlustusandja peab kehtestama.

Punkt 2² (Solventsus II direktiivist tulenev õigusabikulude kindlustuse muudatus). Tulenevalt seaduse täiendamisest uue §-ga 103³, lisatakse sise-eeskirjade loetellu, et kindlustusandja peab kehtestama sise-eeskirjadega muu hulgas meetmed õigusabikulude turustamisel nõuete haldamiseks ning huvide konflikti maandamiseks ja vältimiseks. Seega peab kindlustusandja sise-eeskirjadega kehtestama, millist meetet ta rakendab ja kuidas.

⁸³ EIOPA peer review on EIOPA korraldatav hindamisprotsess, mille käigus liikmesriikide järelevalveasutused hindavad üksteise järelevalvetegevuse tõhusust ja ühtlust, et tagada Solventsus II raamistiku järjepidev rakendamine kogu ELis.

Punkt 7¹. Solventsus II direktiivi artikli 41 lõike 1 kohaselt peab kindlustusandja uue kohustusena kehtestama juhatuses ja nõukogus mitmekesisuse edendamise korra. Korraga tuleks ette näha, millised on kindlustusandja kvantitatiivsed eesmärgid seoses juhatuses ja nõukogus soolise tasakaalu saavutamiseks. Direktiivi sama lõike teises lõigus on lisaks, et EIOPA esitab mitmekesisuse kohta suunised, mida tuleb haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmete valimisel arvesse võtta.

EIOPA avaldas 2025. aasta 14. oktoobril suunise mitmekesisuse mõiste kohta haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmete valikul⁸⁴. Suunises on defineeritud, et mitmekesisus tähendab olukorda, kus AMSB (haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani) liikmete omadused, sealhulgas nende hariduslik ja erialane taust, sugu, vanus ja geograafiline päritolu, on piisavalt erinevad, et võimaldada AMSB-s mitmekesisuseid vaatenurki. Kindlustusandjad peaksid määrama kindlaks sobiva ajakava, mille jooksul tuleks täita soolise tasakaaluga seotud individuaalsed kvantitatiivsed eesmärgid ja kuidas see saavutatakse. Ettevõtjad peaksid oma tegevuse iseloomu, ulatust ja keerukust arvesse võtma, kui nad töötavad välja ja rakendavad AMSB mitmekesisust edendavat poliitikat ning suunises nimetatud protsesse. Vajaduse korral peaks mitmekesisuse poliitika tagama, et juhtorgani juhtimis- ja järelevalvefunktsioonides oleks kummaski tagatud asjakohane sooline tasakaal. Kvantitatiivsed eesmärgid võib määratleda kogu juhtorgani kohta tervikuna.

Komisjon on direktiivi ülevõtmisega seoses täiendavalt selgitanud (mittesiduv selgitus), kuidas tuleks terminis „*administrative, management or supervisory body*“ sõna „või“ tõlgendada: hindamine tuleb teha viidates kõigile tasanditele, mis on AMSB määratluses hõlmatud. Eelkõige on AMSB määratletud Solventsus II määruses järgmiselt: „haldus-, juhtimis- või järelevalveorgan tähendab, et kui riiklik seadusandlus näeb ette kaheastmelise juhtimissüsteemi, mis koosneb juhtimisorganist ja järelevalveorganist, juhtimisorganit või järelevalveorganit või mõlemast organist. AMSB mõistet on täiendavalt selgitatud EIOPA suunises juhtimissüsteemi kohta. Solventsus II direktiivi artikli 41 lõike 1 kolmas lõik käsitleb juhtimissüsteemi ülevaatamist. Selles kontekstis ei viita sõna „või“ sellele, et üle vaadatakse ainult ühe nimetatud organi valitsemist, vaid sellele, et sõltuvalt ettevõttest ja liikmesriigist esinevad erinevad AMSB vormid ning kõik need on selles lõigus hõlmatud.

Punkt 7². Kindlustusandja peab kehtestama ka juhtide, vastutavate isikute ja võtmefunktsioonide täitjate sobivuse hindamise korra.

Lõike 4 muutmine. Volatiilsuse kohandamise kasutamisel tuleks seda arvesse võtta ka kindlustusandja riskijuhtimise sise-eeskirjas.

Uus lõige 6. Kui lõike 5 kohaselt peab kindlustusandja hindama sise-eeskirjade ajakohasust iga aasta, siis väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele nähakse ette erand. Nemad võivad teatud sise-eeskirjade (Solventsus II direktiivist tulenevate sise-eeskirjade) ajakohasust hinnata harvemini, kuid nad peavad seda tegema vähemalt iga viie aasta järel. Siiski võib FI nõuda ka neilt sagedasemat hindamist (kord aastas või iga kahe, kolme või nelja aasta järel). Sama leevendust on FI nõusolekul võimalik kasutada ka teistel kindlustusandjatel.

Eelnõu § 90 punktid 93–98. KindlITS § 106 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusandja juhtidele ja töötajatele esitatavaid nõudeid.

⁸⁴ EIOPA veebileht. EIOPA suunis [GUIDELINES on the notion of diversity for the selection of members of the administrative, management or supervisory body](#)

Lõike 1 täienduse kohaselt peavad juhtidel olema kollektiivselt piisavad teadmised, oskused ja kogemused kindlustusandja juhtimiseks ja oma ülesannete täitmiseks.

Uus lõige 1¹ sätestab miinimumnõude kindlustusandja juhatuse liikmete kohustuslikule arvule. Paragrahvi 106 lisatakse nõue vähemalt kahe juhatuse liikme olemasolust selleks, et tagada kindlustusandjate ühene arusaam analoogselt teiste finantssektori eriseadustega (nt krediidiinkassode ja -ostjate seadus § 36 lõikega 2 ja KAS § 56 lõikega 2). Solventsus II määruse artikkel 258 lõike 4 sõnastus ei määra üheselt kindlustusandja juhatuse liikmete arvu. Artikli kohaselt kindlustus- ja edasikindlustusandjad tagavad, et kindlustusandjat juhivad tegelikult vähemalt kaks isikut. Delegeeritud määruse põhjenduspunkti 99 ütleb: „Et järelevalveasutused saaksid vajaduse korral võtta õigeaegselt parandusmeetmeid, peaksid kindlustus- ja edasikindlustusandjad järelevalveasutusele õigeaegselt teatavaks tegema teabe kõikide isikute kohta, kes ettevõtet tegelikult juhivad või kes vastutavad muude põhifunktsioonide eest, ja muu teabe, mida on vaja, et hinnata nende isikute sobivust ja nõuetele vastavust.“ Väljend „juhivad tegelikult“ ei pruugi üheselt mõistetavalt tähendada juhatuse liikmeid, mistõttu õigusselguse huvides on eelnõuga täpsustatud, et kindlustusandja juhatuses peab olema vähemalt kaks liiget.

Lõike 2 muutmine. Lõikes 2 on sätestatud, milline isik ei või olla kindlustusandja juht ja vastutav isik.

Punkti 1 muutmine. Kindlustusandja juhiks ei sobi isik, kelle tegevus või tegevusetus on kaasa toonud finantssektori ettevõtja pankroti või tegevusloa kehtetuks tunnistamise finantsjärelevalve asutuse algatusel. Kuna finantssektoris tegutsevad uued teenuseosutajad (nt krüptovarateenuse osutajad ja krediidiinkassod), on ka punkti 1 sõnastuses viidatud üldisemalt (et iga kord ei peaks sätet muutma) muudele finantsjärelevalve alla kuuluvatele ettevõtjatele, hõlmates sealjuures ka välisriikide finantssektori ettevõtjaid.

Punktide 2 ja 3 muutmine ja lõike 2 täiendamine uue punktiga 2¹. Solventsus II direktiivi artikli 40 kohaselt ei tohiks kindlustusandja juhid olla karistatud raskete või korduvalt toimepandud kuritegude eest, mis on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega, ega muude süütegude eest, mis võiksid tõstatada küsimusi nende heast mainest. See piirang kehtib vähemalt kümne aasta jooksul enne seda aastat, mil nad täidavad või peaksid täitma oma kohustusi ettevõtjas.

Punktide 2 ja 3 muutmine ja lõike 2 täiendamine uue punktiga 2¹. Kehtiva sõnastuse kohaselt loetakse isiku maine mitesobivaks, kui talle on mõistetud karistus esimese astme kuriteos ja tema karistusandmed ei olnud karistusregistrist kustutatud. Esimese astme kuritegu on süütegu, mille eest on karistusseadustikus füüsilisele isikule raskeima karistusena ettenähtud tähtajaline vangistus üle viie aasta või eluaegne vangistus. Samuti loetakse isiku maine mitesobivaks, kui talle oli mõistetud karistus majandusalase, ametialase, varavastase, inimsuse ja rahvusvahelise julgeoleku vastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest ja tema karistusandmed ei olnud karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud.

Karistusregistrist andmete kustutamine sõltub erinevatest asjaoludest, sh vangistuse ära kandmise pikkusest. Näiteks kustutatakse registrist andmed, kui alla viieaastase vangistuse ära kandmisest on möödunud viis aastat, viie- kuni kahekümneaastase vangistuse ära kandmisest on möödunud kümme aastat ning üle kahekümneaastase vangistuse ära kandmisest on möödunud viisteist aastat või väärteo eest mõistetud või määratud rahatrahvi tasumisest, aresti kandmisest, üldkasuliku töö sooritamisest või põhikaristusena juhtimisõiguse äravõtmisest on möödunud üks aasta. (KarRS § 24).

Direktiivi kohaselt ei sõltu isiku maine andmete kustutamisest karistusregistrist, vaid hetkest, mil vastav süüdimõistev kohtuotsus jõustus. Seega, punkti 2 korral muutub sobivuse kriteerium leebemaks. Oletame, et kohtuotsus jõustus 11a tagasi ning isiku vangistus oli 10 aastat, siis teoreetiliselt võiks ta olla kindlustusandja juht, kuigi ta andmed pole karistusregistrist kustutatud. Samas võib järelevalveasutus järeldada, et hiljutine vanglakaristus kahjustab isiku mainet ka pärast 10-aastase perioodi lõppemist.

Solventsus II direktiivi art 40 sõnastus viitab ka tõsistele või korduvatele kuritegudele seoses rahapesu või terrorismi rahastamisega. Samas jätab sama sätte teine pool liikmesriigile võimaluse laiendada karistuste ulatust „*or other offences that would bring into question their good repute*“. Kuna igasugune karistus kuriteo eest seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega mõjutab juhi mainet, on ka uues punktis 2¹ viidatud kõikidele karistustele, mis ei ole kaetud punktiga 2, seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega.

Punkti 3 muudatuse kohaselt ei ole isiku maine hea, kui talle on mõistetud karistus majanduslase, ametialase, varavastase, inimsuse ja rahvusvahelise julgeoleku vastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest ja vastav süüdimõistev kohtuotsus on jõustunud kindlustusandja juhiks saamise või vastutavaks isikuks määramise aastale eelneva kümne aasta jooksul või kelle suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.

Komisjon on direktiivi ülevõtmisega seoses täiendavalt selgitanud (mittesiduv selgitus) Solventsus II direktiivi artikli 40 kolmandat alalõiget järgmiselt: see sätte täpsustab laitmatu maine nõudeid, välistades AMSB (juhtide) koosseisust isikud, kes on süüdi mõistetud rasketes või korduvates õigusrikkumistes, eelkõige rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud süütegudes, mis seavad kahtluse alla nende hea maine, jättes samas liikmesriikidele pädevuse määratleda mõiste „rasked ja korduvad õigusrikkumised“ sisu.

Seetõttu peaksid järelevalveasutused hindama isiku head mainet muu hulgas asjakohase teabe ja käitumist puudutavate tõendite alusel, sealhulgas viimase kümne aasta jooksul toime pandud raskete või korduvate õigusrikkumiste eest tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste põhjal (nagu need on riigisiselt määratletud). Kui isik on süüdi mõistetud õigusrikkumises, mida ei loeta raskeks ega korduvaks, peab järelevalveasutus siiski hindama sellise süüdimõistmise mõju isiku heale mainele, võttes ühtlasi arvesse kõiki muid asjakohaseid kaalutlusi, mis puudutavad tema iseloomu, ausust ja laitmatust, et teha teadlik otsus selle kohta, kas tema hea maine on seatud kahtluse alla.

Nõuetele vastavuse esmase kontrollimise kohustus lasub kindlustusandjal, kes peab enne isiku juhiks või vastutavaks isikuks määramist veenduma, et isik vastab seaduses sätestatud nõuetele. Selleks on KindlITS § 107 lõigetes 1 (täiendatakse käesoleva eelnõuga) ja 2 sätestatud, millised andmed ja dokumendid peab valitav või määratav isik kindlustusandjale esitama (vt selgitusi ka § 107 lõike 1 muudatuse juures). Kindlustusandja hindab esitatud andmete alusel isiku vastavust seaduses sätestatud nõuetele ning võib vajaduse korral kontrollida esitatud andmete õigsust avalikest allikatest või muudest õiguspärastest allikatest. Nõuete kontrollimisel töödeldakse eelkõige järgmisi isikuandmeid: isiku tuvastamise andmed, andmed hariduse ja töökogemuse kohta, andmed karistatuse kohta, teave kehtivate keeldude (nt ärikeeld või tegevuskeeld) kohta ning andmed isiku majanduslike huvide kohta. Karistusandmeid kontrollitakse karistusregistri andmete alusel kooskõlas karistusregistri seadusega. Kindlustusandjal on õigus töödelda isiku karistusandmeid ulatuses, mis on vajalik seaduses sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks. Andmete töötlemise õiguslik alus tuleneb kindlustusandjale seadusega pandud kohustusest hinnata juhiks või vastutavaks isikuks määratava isiku sobivust. Andmete töötlemise eesmärk on tagada finantsturu usaldusväärne toimimine ning kindlustusvõtjate, kindlustatute ja soodustatud isikute huvide kaitse. Andmeid

kehtivate keeldude kohta saadakse muu hulgas kohtulahenditest. Andmeid isiku osaluste ja kontrollisuhete kohta saadakse äriregistrist. Isiku majanduslike huvidega seotud andmete töötlemine toimub seaduses sätestatud ulatuses huvide konflikti vältimise eesmärgil.

Välisriigi kodaniku puhul on eelkirjeldatud asjaolude välistamise tõendamiseks aktsepteeritav tema päritoluriigi karistusregistri tõend või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärne dokument tingimusel, et selle väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud. Kui isiku päritoluriigis ei väljastata sellist dokumenti, on aktsepteeritav ka vastava välisriigi pädeva notari, kohtu- või haldusorgani dokument, mis tõendab isiku poolt notari, kohtu- või haldusorgani või muu pädeva organi ees antud vande tõesust tingimusel, et selle dokumendi väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud.

Isikuandmete töötlemine toimub üksnes ulatuses, mis on vajalik seaduses sätestatud nõuete täitmise kontrollimiseks, ning kooskõlas kohaldatavate andmekaitseõuetega.

Eelnõu § 90 punktid 99–101. KindlITS § 107 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusandja juhi valimist ja vastutava isiku määramist.

Solventsus II direktiivi artikli 42 lõike 2 kohaselt teatavad kindlustusandjad järelevalveasutusele kõigist muutustest seoses isikutega, kes tegelikult juhivad kindlustusandjat või kes vastutavad muude põhifunktsioonide täitmise eest, ning esitavad nende muutuste põhjused ja kogu teabe, mida on vaja mis tahes uue juhtiva isiku sobivuse ja nõuetekohasuse hindamiseks.

Lõike 1 muutmine. Lõikes on loetelu teabest, mida valitav juht või määratav isik peab kindlustusandjale esitama, et viimane saaks selle lõike 4 kohaselt FI-le edastada. Loetelu on viidud kooskõlla tegevusloa taotlemise ajal esitatava teabega juhi ja vastutava isiku kohta.

Nimelt toimub kindlustusandja juhi valimisel ja vastutava isiku määramisel nõuetele vastavuse kontroll mitmetasandiliselt. Esmane kontrollkohustus lasub kindlustusandjal. Selleks peab juhiks valitav või vastutavaks isikuks määratav isik esitama kindlustusandjale lõikes 1 sätestatud andmed ja dokumendid, sealhulgas kirjaliku nõusoleku, isikuandmed (ees- ja perekonnanimi, kodakondsus, isikukood või sünniaeg ja elukoht), haridustee kirjelduse ning töö- ja ametikohtade täieliku loetelu, samuti andmed tema maine ja usaldusväärsuse kohta. Lisaks esitab isik andmed äriühingute kohta, milles tal on oluline osalus või kontroll, ning vajaduse korral muud seaduses nõutud dokumendid. Samuti esitab isik kinnituse selle kohta, et puuduvad asjaolud, mis välistavad tema õiguse tegutseda kindlustusandja juhina või vastutava isikuna (vt selgitusi ka § 106 lõike 2 juures).

Lõike 4 muutmine. Kui kindlustusandja teavitab FI-d kavatsusest valida (uus) juht või määrata (uus) vastutav isik, peab ta teada andma ka selle põhjused (näiteks senine juht lahkub jne). Lisaks viiakse etteteatamise aeg kooskõlla teiste finantssektori seadustega. Käesoleval sättel on seos ka §-ga 108, mille kohaselt tuleb FI-d teavitada juhi või vastutava isiku asendamise põhjustest, kui eelmine juht või isik ei vastanud enam nõuetele. Kindlustusandja juhi või vastutava isiku ametiaja pikendamise korral tuleb FI-d teavitada vähemalt kümme päeva enne sellise otsuse tegemist. Lisaks tuleb FI-le esitada kinnitus, et isiku puhul ei esine jätkuvalt asjaolusid, mis välistavad tal õiguse olla kindlustusandja juht ja vastutav isik.

Uue lõike 4² kohaselt näeb FI ette, mis kujul tuleb eeltoodud andmeid ja dokumente esitada.

Uus lõige 4³. Kui juhi või vastutava isiku ametiaega pikendatakse ja kindlustusandjal esineb kahtlus, kas isik on jätkuvalt sobiv, esitab ta FI-le kõik lõikes 1 loetletud andmed ja

dokumendid. Seega tuvastab kindlustusandja sellised asjaolud ise, st esmane kahtlus peaks tekkima kindlustusandjal endal ning selle alusel peaks toimuma ka dokumentide edastamise otsus.

Eelnõu § 90 punkt 102 – KindlITS § 112 muutmise. Paragrahvis on sätestatud nõuded kindlustusvaldusettevõtja ja segafinantsvaldusettevõtja juhtidele.

Lõike 2 kohaselt peavad valdusettevõtjate juhtidega samadele nõuetele vastama ka isikud, kes vastutavad selles ettevõtjas olulise tähtsusega funktsioonide ja tegevuste eest (kui see on asjakohane, kuivõrd ettevõtjas ei pruugi selliseid funktsioone või tegevusi olla).

Eelnõu § 90 punkt 103 – KindlITS § 119 muutmise. Paragrahv reguleerib olulise osaluse hindamise tähtaegasid.

Reeglina on olulise osaluse hindamiseks aega 60 tööpäeva ning kui FI nõuab hindamiseks lisainformatsiooni ja -dokumente, siis nende saamise vaheliseks perioodiks menetlustähtaeg peatub.

Lõike 5 muutmise. Olulise osaluse hindamiseks täiendavate dokumentide ja lisainformatsiooni saamise ajaks hindamise menetlusaeg peatub (esmakordsel nõudmisel), kuid peatumine ei kesta kauem kui 20 tööpäeva. Peatumine võib olla 30 tööpäeva, kui omandaja üle ei teostata finantsjärelevalvet. Solventsus II direktiivi artikli 58 lõike 3 punktis a asendatakse „tema üle teostatakse järelevalvet väljaspool ühendust“ lauseosaga „on reguleeritud väljaspool liitu“ ehk lõikes 5 täpsustatakse, et peatumine võib olla 30 tööpäeva, kui omandaja asub kolmandas riigis või talle kohalduvad kolmanda riigi õigusaktid.

Eelnõu § 90 punktid 104–108. KindlITS § 123 muutmise. Paragrahvis on ülevaade, milliseid aruandeid ja muud teavet peavad kindlustusandja ja kindlustusgrupi juhtiv ettevõtja järelevalveasutusele järelevalve eesmärgil esitada ja avalikustama.

Kindlustusandjate aruandluse ja avalikustamise nõudeid täpsustavad EIOPA suunised on kehtinud 2015. aastast. Solventsus II direktiivi muudatuste tõttu vaatab EIOPA läbi ka kõik selle direktiiviga seotud olemasolevad suunised. Läbivaatamise peamine eesmärk on tagada, et need oleksid ajakohased ja kooskõlas Solventsus II läbivaatamisega muudetud õigusraamistikuga. Teine eesmärk on suuniseid lihtsustada ja lühendada. EIOPA on leidnud, et suuniste kogum peaks piirduma üksnes sellega, mis on rangelt vajalik Solventsus II usaldusväärseks ja järjepidevaks rakendamiseks. 2025. aasta 5. detsembril avaldas EIOPA konsultatsioonipaberi aruandlust ja avalikustamist käsitlevate uuendatud suuniste eelnõu kohta.⁸⁵

Lõigetesse 1 ja 3 on lisatud täpsustus, et SFCR aruande koostamisel tuleb lisaks Solventsus II määruses sätestatule lähtuda KindlITS 5. peatükis sätestatust. Samuti muudetakse lõigetes 1 ja 3 viiteid Solventsus II määrusele. Solventsus II määruse ettepanekuga lisandub uus artikkel 298a, mistõttu on asjakohane viidata lõikes 1 ka sellele artiklile. Lisaks tunnistatakse kehtetuks Solventsus II määruse ettepanekuga artikkel 364, mistõttu muudetakse viidet ka lõike 3 sõnastuses.

Lõike 2 muutmise. Regulaarne järelevalveline aruandlus koosneb neljast osast:

- SFCR aruanne (sealjuures SFCR mõlemad osad);

⁸⁵ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for revised Guidelines on reporting and public disclosure](#)

- regulaarne järelevalveline aruanne ehk järelevalvele esitatav kvalitatiivne järelevalveline aruanne (RSR),
- ORSA aruanne
- kvantitatiivsed aasta- ja kvartaliaruanded.

Lõike 2 sõnastust on täpsustatud, et oleks terminoloogiliselt selgem, et koostada tuleb ja FI-le esitada kõik nimetatud aruanded ning koostamisel lähtutakse Solventsus II määrusest ja ka KindITS 5. peatükis sätestatust.

Lõikes 4 täpsustatakse, et kindlustusgrupi regulaarsete järelevalveliste aruannete koostamisel ja esitamisel tuleb lähtuda ka käesolevas peatükis sätestatust. Lisaks muutub viide Solventsus II määrusele (artikli 275 asemel on viide artiklile 274).

Lõigete 11 ja 12 kehtetuks tunnistamine. Kuna aruannete avalikustamise ja esitamise tähtjad muutuvad ning seadusesse lisatakse uus § 123¹ aruannete esitamise ja avalikustamise kohta, tunnistatakse kehtetuks lõiked 11 ja 12.

Eelnõu § 90 punkt 109 – KindITS uus § 123¹. Uues paragrahvis sätestatakse aruannete esitamise ja avalikustamise sagedus ning tähtjad ning selle aluseks on Solventsus II direktiivi artiklid 35–35b ja 51.

Kindlustusandja regulaarse järelevalvelise aruandluse FI-le esitamise sagedus ja tähtjad:

- regulaarne järelevalveline aruanne – iga kolme aasta järel 18 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu (FI võib sektoriülevalt nõuda aruande sagedasemat esitamist);
- väikese ja mittekeeruka kindlustusandja regulaarne järelevalveline aruanne – FI nõusolekul (sektoriülene otsus) võib iga kolme aasta asemel esitada kuni iga viie aasta järel;
- kvantitatiivne järelevalveline aastaaruanne – 16 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu;
- kvantitatiivne kvartaliaruanne – 5 nädala jooksul pärast iga kvartali lõppu;
- SFCR aruanne – iga aasta 18 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu;
- ORSA aruanne 2 nädala jooksul pärast selle kinnitamist.

Komisjoni on täiendavalt selgitanud, et kindlustusandjate puhul, kes pole väikesed ja mittekeerukad ning kellele antakse õigus kasutada proportsionaalsuse meetmeid, seisneb regulaarse aruande esitamise leevendus selles, et neil oleks kolmeaastase sagedusperioodi kohaldamine isegi siis, kui järelevalveasutus otsustab vähendada sektoriülevalt aruandluse sagedust ning see on iga ühe või kahe aasta tagant.

Kui kindla aruandeaasta kohta ei ole nõutud regulaarse järelevalvelise aruande esitamist, peavad kindlustusandjad siiski esitama järelevalveasutusele teabe kõigi oluliste muudatuste kohta, mis toimusid majandusaasta jooksul võrreldes viimati järelevalveasutusele esitatud teabega.

Kindlustusgrupi regulaarse järelevalvelise aruande esitamise sagedus ja tähtjad:

- regulaarne järelevalveline aruanne – iga aasta 24 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu;
- väikese ja mittekeeruka kindlustusgrupi regulaarne järelevalveline aruanne - iga kolme aasta järel, aga kindlustusgrupi teostaja nõusolekul iga viie aasta järel;
- järelevalveks vajalik teave 22 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu ja kord kvartalis esitatav teave 11 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu.

Avalikustamine:

- kindlustusandja SFCR aruanne – iga aasta 18 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu;

- kindlustusgrupi SFCR aruanne – iga aasta 24 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu.

Eelnõu § 90 punktid 110–116. KindlITS § 124 muutmine. Paragrahv reguleerib kvantitatiivsete järelevalveliste aruannete esitamise erisusi.

Pealkirja ning lõigete 1 ja 2 muutmine. Pealkiri ning lõiked 1 ja 2 viiakse paremini kooskõlla erisuse sisuga ehk paragrahvis ette nähtud erisused on kohaldatavad kvantitatiivsete aruannete korral.

Lõigetes 2 ja 5 on täpsustus, et tingimuste hindamisel tuleb arvesse võtta kindlustusandja tegevusega seotud riskide olemust, ulatust ja keerukust.

Lõike 3 muutmine. Kui kehtiva seaduse kohaselt pidas FI erisuste lubamisel esmatähtsaks väikeseid ettevõtjaid, siis muudatuse kohaselt peab FI esmatähtsaks väikesi ja mittekeerukaid kindlustusandjaid.

Uus lõige 5¹. Kui lõikes 5 on reguleeritud, mida peab FI kindlustusandja tegevusega seotud riskide olemuse, ulatuse ja keerukuse hindamisel arvesse võtma, siis väikeste ja mittekeerukate kindlustusandjate puhul tuleb arvesse võtta neist vaid teatud asjaolusid (investeeringutest tulenevaid tururiske, riskikontsentratsiooni taset, varade juhtimise võimalikku mõju finantsstabiilsusele ning Finantsinspeksioonile teabe esitamise põhimõtteid).

Lõike 7 muutmine. Lõike sõnastusse on lisatud täpsustus, et kindlustusgrupi korral lubab FI (grupi järelevalve teostajana) kohaldada aruande esitamise erisusi, kui see on kasulik kõigile gruppi kuuluvatele kindlustusandjatele, arvestades grupi tegevusega seotud riskide laadi, ulatust ja keerukust ning finantsstabiilsuse eesmärki.

Uus lõige 8. Kaptiivkindlustusandja ja kaptiivedasikindlustusandja ei ole kohustatud FI-le esitama sagedamini kui kord aastas esitatavat ja kirjepõhiselt koostatavat aruannet, kui nad vastavad KindlITS § 42¹ lõike 9 punktised 1 ja 2 sätestatud tingimustele.

Eelnõu § 90 punkt 117 – KindlITS uus § 124¹. Uues paragrahvis on sätestatud avalikus aruandes esitatava teabe kirjeldus ning selle aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 51. SFCR aruanne ei ole midagi uut kindlustusandjate ja kindlustusgruppide jaoks. Eelnõuga reguleeritakse selle sisu ka seaduse tasandil, kuigi aruande struktuuri ja sisu detailsem kirjeldus jääb Solventsus II määrusesse (vt Solventsus II määruse ettepanekut).

Tabel 6. Kehtiva SFCR ja uute nõuete võrdlus (*allikas: Rahandusministeerium*)

Kehtiv SFCR (Solventsus II määruse struktuur)	Uus SFCR (seaduse struktuur)
	Aruanne kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele
	- äritegevuse ja selle tulemuste lühikirjeldus;
	- kapitalijuhtimise ja riskiprofiili lühikirjeldus, sealhulgas kestlikkusriskide teemal;
	- teave selle kohta, kas kindlustusandja avalikustab oma üleminekukava kliimamuutuste leevendamiseks.
	Aruanne kindlustusturu asjatundjatele
A. Äritegevus ja tulemused;	- äritegevuse ja selle tulemuste kirjeldus;
B. Juhtimissüsteem	- juhtimissüsteemi kirjeldus;

D. Hindamine solventsuse eesmärgil	- aluste ja meetodite kirjeldus vara, tehniliste eraldiste ja muude kohustiste kohta eraldi, mida kasutatakse nende hindamiseks;
C. Riskiprofiil	- kapitalijuhtimise ja riskiprofiili kirjeldus;
E. Kapitalijuhtimine	- teave, kas kliimamuutustega seotud riskid mõjutavad kindlustusandjat oluliselt;
	- teave, kas kindlustusandja avalikustab oma üleminekukava kliimamuutuste leevendamiseks;
	- Solventsus II direktiivi artikli 44 lõike 2c punkti d alusel kehtestatud elemendid;
	- teave, et kindlustusandja kasutab järkjärgulise kohaldamise mehhanismi;
	- teave, kui kindlustusandja rakendab intressimäära kapitalinõude muudatusi järkjärguliselt;
D.2 Tehnilised eraldised	- teave, kui kindlustusandja kasutab üleminekuaja kohandust või üleminekuaja mahaarvamist;
D.2 Tehnilised eraldised	- meetmete rakendamata jätmise korral finantsseisundile avalduv mõju kokku.
D.2 Tehnilised eraldised	- teave, kas kindlustusandja kasutab kattuvuse kohandamist ning teave määratud kohustuste ja vara kohta, mille suhtes seda kasutatakse.
D.2 Tehnilised eraldised	- teave, kas kindlustusandja kasutab volatiilsuse kohandamist.
	- lisakapitalinõude suurus eraldi ning kokkuvõtlik teave lisakapitalinõude määramise vajalikkuse põhjenduste kohta (kui see on kindlustusandjale määratud).

Lõige 1. Aruanne koosneb kahest eraldiseisvast osast, mis avalikustatakse koos. Esimene osa on „lihtsam“ ja sisult vähem mahukas ning see on suunatud kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele. Teine osa on detailsem ja suunatud kindlustusturu ekspertidele (äripartnerid, investorid, analüütikud jne).

Lõike 2 kohaselt tuleb kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele mõeldud aruandes esitada kindlustusandja äritegevuse ja selle tulemuste lühikirjeldus, kindlustusandja kapitalijuhtimise ja riskiprofiili lühikirjeldus, sealhulgas teave kestlikkusriskide kohta ning teave selle kohta, kas kindlustusandja avalikustab oma üleminekukava kliimamuutuste leevendamiseks (vt komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2023/2772⁸⁶ seoses kestlikkusaruandluse standarditega – standard ESRS E1 Kliimamuutused – avalikustamisnõue E1-1 – üleminekukava kliimamuutuste leevendamiseks).

Lõige 3. Suur osa ekspertidele suunatud aruandesisust on sama, mis kehtivas Solventsus II määruses. Kindlustusturu ekspertide aruandes tuleb esitada kindlustusandja äritegevuse ja selle tulemuste kirjeldus, kindlustusandja kapitalijuhtimise ja riskiprofiili kirjeldus, juhtimissüsteemi kirjeldus, vara, tehniliste eraldiste ja muude kohustiste kohta eraldi nende hindamisel kasutatud

⁸⁶ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/2772, 31. juuli 2023, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL seoses kestlikkusaruandluse standarditega

aluste ja meetodite kirjeldus, teave selle kohta, kas kindlustusandja avalikustab oma üleminekukava kliimamuutuste leevendamiseks või kas kliimamuutustega seotud riskid mõjutavad kindlustusandjat oluliselt ning asjakohasel juhul teave selle kohta, kas kindlustusandja on võtnud seoses sellega meetmeid. Samuti sisaldab aruanne teavet Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ artikli 44 lõike 2c punkti d alusel kehtestatud elementide kohta (vt ka EIOPA konsultatsioonipaberi⁸⁷ lk 72, artikkel 11 - *Public disclosure on elements of the sustainability risk plan in the Solvency and Financial Condition Report (SFCR)*).

Kui kindlustusandja kasutab üleminekumeetmeid tehniliste eraldiste puhul, järkjärgulist mehhanismi riskivaba intressikõvera ekstrapoleerimisel või intressimäära kapitalinõude arvutamisel muudatusi järkjärguliselt, tuleb ka sellele aruandes osutada. Sinna juurde tuleb lisada ka kvantifitseeritud mõjuanalüüs kindlustusandja finantsseisundile, mida selliste meetmete mitterakendamine võiks kaasa tuua. Samuti tuleks välja tuua selliste meetmete mitterakendamise korral finantsseisundile avalduv mõju kokku.

Lõikes 4 on täpsustatud, mis teavet tuleb esitada kindlustusandja kapitalijuhtimise ja riskiprofiili kirjelduse all. Kindlustusandja annab aruandes ülevaate omavahendite struktuuri, suuruse ja kvaliteedi kohta. Samuti esitab eelmise aruandeperioodiga võrreldes toimunud oluliste muutuste analüüsi ja selgitab finantsaruannetes nende näitajate väärtuste olulist erinevust ning esitab kapitali ülekantavuse lühikirjelduse. Aruandes avalikustatakse ka SCR ja MCR suurused. Kui kindlustusandja peaks olema Euroopa Liidu finantssüsteemide stabiilsuse seisukohast oluline, siis tuleb aruandesse lisada teave ka tema riskitundlikkuse kohta. EIOPA suunistes finantsstabiilsuse eesmärgil toimuva aruandluse kohta on juba sätestatud kriteeriumid selliste kindlustusandjate kindlaksmääramiseks, kes on liidu finantssüsteemide stabiilsuse seisukohast olulised.⁸⁸

Aruanne peaks sisaldama ka võrdlust SCR arvutamisel kasutatud standardvalemi aluseks olevate eelduste ja sisumudeli eelduste vahel. Direktiivi sõnastuse kohaselt peaks see teave võimaldab igakülgselt mõista peamisi erinevusi standardvalemi aluseks olevate eelduste ja mis tahes sisemudeli eelduste vahel, mida kindlustusandja on kasutanud oma SCR arvutamiseks.

Olukorras, kui kindlustusandja ei vasta MCR-ile või oluliselt ei vasta SCR-le, tuleks teha avalikuks ka mittevastavuse suurus aruandeperioodil ning selgitused selle kohta, miks ei õnnestu kindlustusandjal täita kapitalinõuet ja esitada ülevaade võetud meetmete kohta. Selline teave tuleb esitada ka juhul, kui mittevastavus on juba kõrvaldatud.

Lõige 5. Kui kindlustusandja kasutab kattuvuse või volatiilsuse kohandamist, tuleks kirjeldada ka sellise kohanduse rakendamist ning selle kohandamise nullini vähendamise mõju kindlustusandja finantsseisundile. Kattuvuse kohandamise rakendamisel tuleks aruandes välja tuua ka määratud kohustused (elukindlustuslepingutest tulenevad kohustused ja kahjukindlustuslepingute annuiteetmaksetest tulenevad kohustused) ja määratud vara (sobivad võlakirjad ja muu määratud kohustuste rahavoogude sarnaste rahavoogudega vara), mille suhtes kattuvuse kohandamist kasutatakse. Volatiilsuse kohanduse puhul tuleks aruandes esitada ka iga valuuta ja asjakohasel juhul riigi kohta volatiilsuse kohandamise arvutus ja vastavad kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste parimad hinnangud.

Lõige 6. Kui FI on kindlustusandjale määranud lisakapitalinõude, tuleb ka see aruandes välja. Sellisel juhul esitatakse SCR ja lisakapitalinõude suurused eraldi.

⁸⁷ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards on management of sustainability risks including sustainability risk plans](#)

⁸⁸ EIOPA veebileht. Guidelines on Financial Stability Reporting: https://www.eiopa.europa.eu/publications/guidelines-financial-stability-reporting_en

Lõige 7. KindITS § 63 lõike 7 kohaselt võib FI kindlustusandjalt nõuda kindlustusandja spetsiifiliste parameetrite kasutamist, kui kindlustusandja riskiprofiil hääbib standardvalemi aluseks olevatest eeldustest ning standardvalemi kasutamine ei ole asjakohane. Sellisel juhul peab kindlustusandja avalikustama ka selliste parameetrite kasutamise mõju. Sinna juurde tuleb lisada ka kokkuvõtlik teave selle kohta, miks parameetrite kasutamine on vajalik.

Lõige 8. SCR suuruse avalikustamisel lisatakse asjakohasel juhul viide asjaolule, et SCR lõplik suurus sõltub FI hinnangust.

Lõige 9. Aruandes tuleb avalikustada ka mõju, mis tuleneb tehniliste eraldiste kindlaksmääramisel sellise riskivaba intressikõvera kasutamisest, mis on kindlaks määratud ilma artikli 77e lõike 1 punktis aa osutatud ekstrapoleerimise üleminekukorda kohaldamata, asjakohase riskivaba intressikõvera asemel. Ainult kindlustusandjad, kes kasutavad järkjärgulist mehhanismi, peavad mõju avaldama.

Lõike 10 kohaselt ei pea lõikes 9 osutatud mõju avalikustama valuuta korral, mille puhul a) kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega seotud tulevaste rahavoogude osakaal kõnealuses valuutas ei ole üle 5% kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega seotud kõigist tulevastest rahavoogudest; b) seoses tulevaste rahavoogudega, mis on seotud kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega kõnealuses valuutas, ei ole selliste lõpptähtaegadega seotud tulevaste rahavoogude osakaal, mille puhul asjakohast riskivaba intressikõverat ekstrapoleeritakse, üle 10% kõigist kindlustuslepingutest tulenevate kohustustega seotud tulevastest rahavoogudest.

Eelnõu § 90 punkt 118 – KindITS § 125 muutmine. Paragrahv reguleerib SFCR aruande avalikustamist.

Lõike 6 muutmine. KindITS § 125 lõike 4 kohaselt ei ole kindlustusandja kohustatud avalikustama teavet, mille avalikustamine annaks kindlustusandja hinnangul tema konkurentidele märkimisväärse põhjendamatu eelise, ja teavet, mis on saadud kindlustusvõtjalt või muudelt isikutelt ning mida kindlustusandja on õigusaktide kohaselt kohustatud hoidma konfidentsiaalsena. Lõike 5 kohaselt peab aruandes põhjendama teabe avalikustamata jätmist. Lõikes 6 on osutatud teabele, mille korral see erand ei kehti. Kui kehtivas sõnastuses on viidatud Solventsus II määruse artiklile 297 (kapitalijuhtumisega seotud teave), siis muudatusega viidatakse määruse artikli asemel § 124¹ lõike 2 punktile 2 (kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute aruandes kapitalijuhtimise ja riskiprofiili lühikirjeldus), sama paragrahvi lõike 3 punktidele 3 ja 4 (ekspertide aruandes kapitalijuhtimise ja riskiprofiili kirjeldus ja teave kliimamuutustega seotud riskide olulisuse kohta). Samuti on viide lõikele 4, milles on täpsustatud lõike 3 punkti 3 sisu.

Eelnõu § 90 punkt 119 – KindITS uus § 125¹. Uues paragrahvis on sätestatud erisused kindlustusandjate SFCR aruande avalikustamisele. Muudatuste aluseks on Solventsus II direktiivi artiklis 51 sätestatud erandid.

Lõigete 1 ja 2 kohaselt ei pea teatud kaptiivkindlustusandjad ja kaptiivedasikindlustusandjad avalikustama kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele suunatud aruannet. Leevenduse saamiseks peab kaptiivkindlustusandja vastama § 42¹ lõike 9 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimustele ning kaptiivedasikindlustusandale on lisaks ette nähtud täiendavad tingimused. Nimelt ei tohiks emattevõtjale ja teistele kindlustusgrupi äriühingutele antud laenud (sh *cash poolid*) ületada 20% kaptiivedasikindlustusandja koguarvast ning tehniliste eraldiste suurus

(koos edasikindlustuse ja eriotstarbelise varakogumi osaga) tulenevat maksimaalset kahju saab hinnata deterministlikult.

Lõige 3. Kui kaptiivkindlustusandja või kaptiivedasikindlustusandja ei avalikusta kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele suunatud aruannet, peab ta kindlustusturu ekspertidele suunatud aruandes avalikustama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ artikli 56 alusel antud Euroopa Liidu määruses kehtestatud kvantitatiivsed andmed. Artikli 56 alusel kehtestatud määrus on Solventsus II määrus.

Lõige 4. Edasikindlustusandjale on kindlustusvõtjatele ja soodustatud isikutele suunatud aruande avalikustamine vabatahtlik.

Lõige 5. Väike ja mittekeerukas kindlustusandja võib otsustada, et avalikustab kindlustusturu asjatundjatele suunatud aruandes üksnes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ artikli 56 alusel antud Euroopa Liidu määruses kehtestatud kvantitatiivsed andmed ehk Solventsus II määruses sätestatud kvantitatiivsed andmed (määruse artikli 290 lõike 2 kohaselt sisaldab aruanne kvantitatiivset ja kvalitatiivset seletavat teavet, mida vajaduse korral on täiendatud kvantitatiivsete aruandevormidega). Kui kindlustusandja nii otsustab, peab ta avalikustama iga kolme aasta järele täismahus aruande.

Eelnõu § 90 punktid 120–124. KindITS § 126 muutmise. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi solventsus ja finantsseisundi aruande ning muu teabe avalikustamist.

Lõikesse 1 on lisatud viide § 125 lõikele 2, kuna Solventsus II direktiivi artikli 55 lõiget 2 (aruande allkirjastamine) tuleks samuti kohaldada kindlustusgrupi tasandil. Lisaks muudetakse viidet Solventsus II määrusele (viide artiklile 364 ei ole enam asjakohane).

Uus lõige 1¹. Solventsus II direktiivi artikli 229a lõike 1 kolmanda lause kohaselt avalikustatakse kindlustusgrupi SFCR aruandes nende sidusettevõtjate loetelu ja suurus, kelle suhtes kohaldatakse lihtsustatud meetodit. Direktiivi artikli 256 lõike 1 teise lause kohaselt peaks aruanne sisaldama artikli 51 lõikes 1b osutatud teavet ehk seaduse §-s 124¹ sätestatud teavet. Kuna § 124¹ lõike 3 kohaselt sisaldab aruanne teavet, mille aluseks ei ole artikli 51 lõige 1b, vaid artikli 77a lõike 2 viimane alalõik ja artikli 111 lõike 3 viimane alalõik, ei pea grupi tasandil viidatud teavet avalikustama. Uue lõike 1¹ punkti 3 aluseks on Solventsus II direktiivi artikli 308b lõike 17 teise alalõigu viimane pool, mille kohaselt tuleks lisaks artikli 308c lõike 4 punktis c ja artikli 308d lõike 5 punktis c osutatud teabele avalikustada kvantifitseeritud mõju, mida finantsseisundile avaldab eeldus, et vastavate üleminekumeetmete kohaldamisest tulenevaid omavahendeid ei saa tegelikult kasutada selle osalust omava ettevõtja SCR täitmiseks, mille kohta grupi solventsus arvutatakse.

Lõike 2 muutmise. Solventsus II direktiivi artikli 256 lõike 2 punkti b kohaselt sisaldab ühtne aruanne mh gruppi kuuluvat tütarettevõtjat käsitlevat teavet, mis peab olema individuaalsel tasandil eristatav, sealhulgas SFCR aruande mõlemaid osasi, ning mis tuleb vastavalt artiklitele 51, 53, 54 ja 55 avalikustada. Kuna artikli 51 sisu võetakse üle §-ga 124¹, on lõikesse 2 lisatud viide uuele paragrahvile.

Lõike 4 muutmise. Kuna Solventsus II määruse ettepanekuga tunnistatakse kehtetuks artikkel 371, muudetakse lõike 4 viidet Solventsus II määruse artiklitele.

Uus lõige 6. Kuna Solventsus II direktiivi artiklit 55 tuleb kohaldada *mutatis mutandis* ka grupi tasandil, nähakse uue lõikega ette, et SFCR aruande koostamise ja avalikustamise ning teabe asjakohasuse tagamise kord tuleb kehtestada ka grupi tasandil.

Eelnõu § 90 punkt 125 – KindlITS uus § 126¹. Uus paragrahv reguleerib ühtse regulaarse järelevalvelise aruande esitamist ning sellega võetakse üle Solventsus II direktiivi artikkel 256b. Ühtse aruande esitamiseks on vaja kindlustusgrupi järelevalve teostaja nõusolekut.

Lõige 1. Ühtne regulaarne aruanne koosneb kindlustusgrupi regulaarsest aruandest ja iga gruppi kuuluva tütarettevõtja kohta eraldi esitatavast teabest vastavalt § 123 lõikele 2 ja § 123¹ lõigetele 1 ja 2. Direktiivist tulenevalt on ka täpsustus, et selle tulemusel ei esitata vähem teavet, kui esitavad kindlustussandjad, kes esitavad Solventsus II direktiivi artikli 35 lõike 5a kohaselt regulaarse järelevalvelise aruande.

Lõiked 2 ja 3. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja peab enne nõusoleku andmist konsulteerima kindlustusgrupi kolleegiumiga ning arvestama kolleegiumi liikmete esitatud seisukohtadega (kolleegiumi liikmed on kindlustusgruppi kuuluvatele kindlustusandjatele tegevusloa andnud lepinguriikide finantsjärelevalve asutused ehk asjasse puutuvad finantsjärelevalve asutused KindlITS tähenduses, EIOPA ja olulise tähtsusega filiaalide asukohariigi finantsjärelevalve asutused). Lõikes 3 on eraldi osutatud asjasse puutuvatele finantsjärelevalve asutustele, kes peavad põhjendama, kui nad ei ole nõus ühtse aruande esitamisega.

Seega sõltub ühtse aruande esitamise võimalus grupi järelevalvaja nõusolekust, mis põhineb järelevalvekolleegiumi otsusel. Ühehäälsuse otsuse vajadus sõltub kolleegiumi töökorrast. Ühtne aruanne on kohaldatav ainult ettevõtjatele, kelle puhul vastavad riiklikud järelevalveasutused on sellise ühtse aruande esitamise võimalusega nõustunud.

Lõige 4. Kui järelevalveasutused nõustuvad ühtse aruandega, esitab tütarettevõtjast Eesti kindlustusandja FI-le selle aruande. FI teostab järelevalvet seda kindlustusandjat puudutava aruande osa üle.

Lõike 5 aluseks on Solventsus II direktiivi art 256b lõige 3, mille kohaselt võib lõike 2 kohase heakskiidu kehtetuks tunnistada, kui esitatud ühtne regulaarne järelevalveline aruanne riiklikke järelevalveasutusi ei rahulda.

Kui kindlustusandjate esitatud ühtne RSR ei ole riiklike järelevalveasutuste jaoks rahuldav, võib grupi järelevalveasutus kolleegiumi otsuse alusel lõikes 2 osutatud kokkuleppe tagasi võtta. Sellise tagasivõtmise tagajärjel ei kehti enam ühtse RSR-i võimalus nende kindlustusandjate jaoks ning nad peavad esitama oma RSR-i individuaalsel tasandil oma riiklikele järelevalveasutustele.

Lõige 6. Kui kindlustusgruppi kuuluv tütarettevõtjast kindlustusandja on esitanud FI-le ühtse aruande, kuid selles ei ole olulises ulatuses esitatud teavet, mille esitamise kohustus on teistel Eesti kindlustusandjatel, on FI-l õigus nõuda sellelt kindlustusandjalt lisateavet.

Lõiked 7 ja 8. Kui FI hinnangul ei täida kindlustusgruppi kuuluv kindlustusandja regulaarse järelevalvelise aruande esitamise nõudeid või FI nõuab ühtse regulaarse järelevalvelise aruande muutmist või täpsustamist, teavitab ta sellest kindlustusgrupi kolleegiumi. Kui FI on kindlustusgrupi järelevalveteostaja ja asjasse puutuv finantsjärelevalve asutus on teavitanud kindlustusgrupi kolleegiumi aruande muutmise või täpsustamise, nõuab Finantsinspeksioon sama ka juhtivalt ettevõtjalt.

Eelnõu § 90 punkt 126 – KindlITS § 127 muutmise. Paragrahv reguleerib majandusaasta aruande ja vahearuanete avalikustamist.

Lõike 1 muutmine. Lõike 1 kohaselt on kindlustusandja kohustatud avalikustama majandusaasta aruande, kasumi jaotamise või kahjumi katmise ettepaneku ja otsuse ning vandeaudiitori aruande kahe nädala jooksul pärast nende kinnitamist aktsionäride või ühistu liikmete üldkoosolekul, kuid mitte hiljem kui neli kuud pärast majandusaasta lõppu kindlustusandja veebilehel, ning tegema need kättesaadavaks oma asukohas ja tegevuskohas. Muudatuse kohaselt ei tea kindlustusandja neid tegema kättesaadavaks oma asukohas ja tegevuskohas. Tegemist on finantssektori halduskoormuse vähendamise ettepanekuga.

Eelnõu § 90 punktid 127–133 – KindlITS § 129 muutmine. Audiitorkontrolli paragrahvi lisanduvad uued lõiked Solventsus II bilansi auditeerimisnõude kohta. Muudatuse aluseks on Solventsus II direktiivi artiklid 51a ja 256c.

Lõike 1 muutmine. Mõiste “kontrollitud” hõlmab nii audiitorkontrolli (st standardite järgi tehtud) töövõtte, kui ka vabas vormis tehtud töövõtte. Audit ja ülevaatus on audiitorkontrolli alla kuuluvad erinevad töövõtted. Uus sõnastus välistab võimaluse, et auditi asemel viiakse läbi ülevaatus.

Uus lõige 1¹. Selleks, et üldsusele avaldatav teave oleks võimalikult täpne, tuleks avalikkusele kättesaadavat SFCR aruannet osaliselt auditeerida. Selline auditeerimisnõue hõlmab bilanssi, mida hinnatakse vastavalt Solventsus II direktiivis sätestatud hindamiskriteeriumidele.

Kehtiv bilansi vorm (S.02.01.02) on leitav komisjoni rakendusmäärusest (EL) 2023/895⁸⁹, milles sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ kohaldamiseks seoses menetluste, vormingute ja vormidega, mida kindlustus- ja edasikindlustusandjad kasutavad oma SFCR aruande avaldamiseks, ning millega tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2015/2452. EIOPA algatanud kindlustusandjate aruandlusega seotud halduskoormuse vähendamise raames asendatakse viidatud määrus (EL) 2023/895 uue määrusega, kuid 2026. aasta aprilli seisuga ei ole määrust veel vastu võetud.⁹⁰

Vandeaudiitor täidab audiitortegevuse seaduse § 46 lõike 3 punktis 1 sätestatud rahvusvahelisi standardeid. Auditeerimise standardeid on palju. Seeria 100-700 standardid kehtivad tavapärase finantsaruannete auditeerimisele. ISA (EE) 805⁹¹ käsitleb audiitori kohustusi seoses spetsiaalselt arvesse võetavate asjaoludega nende ISAd rakendamisel üksiku finantsaruande või finantsaruande spetsiifilise elemendi, konto või kirje auditi suhtes (näiteks bilanss). Kui spetsiifiline element on koostatud kooskõlas eriotstarbelise raamistikuga, rakendub auditi suhtes ka ISA 800 (muudetud)⁹², mis käsitleb audiitori kohustusi nende rakendamisel eriotstarbeliste raamistike järgi koostatud aruannete auditeerimisel. Seega eeldatakse, et SFCRi tuleb auditeerida ISA (EE) 800 ja ISA (EE) 805 järgi.

Uus lõige 1². KindlITS § 126 lõike 2 kohaselt võib kindlustusgrupi juhtiv ettevõtja kindlustusgrupi järelevalve teostaja nõusolekul esitada solventsuse ja finantsseisundi kohta ühtse aruande, mis sisaldab nii kindlustusgrupi solventsuse ja finantsseisundi aruannet kui ka iga kindlustusgruppi kuuluva tütarettevõtja kohta avalikustatavat teavet. Ka sellisel juhul kohaldub auditeerimise nõue nii grupi kui ka tütarettevõtja SFCR bilansi auditeerimise suhtes.

⁸⁹ Komisjoni rakendusmäärus [\(EL\) 2023/895](#), 4. aprill 2023, milles sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ kohaldamiseks seoses menetluste, vormingute ja vormidega, mida kindlustus- ja edasikindlustusandjad kasutavad oma solventsuse ja finantsseisundi aruande avaldamiseks, ning millega tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2015/2452

⁹⁰ Määruse kavand on leitav [EIOPA veebilehel](#), avades „Annex VII“ ning seejärel „ITS Disclosure“ kausta.

⁹¹ Audiitorkogu veebileht. Kutsetegevuse standardid [ISA \(EE\) 805 \(muudetud\)_ISA 600 kaasnevate muudatustega.pdf](#)

⁹² Audiitorkogu veebileht. Kutsetegevuse standardid [ISA \(EE\) 800 \(muudetud\).pdf](#)

Seega tuleb juhul, kui ühtne SFCR hõlmab tütarettevõtjaid, kelle suhtes kehtib individuaalne auditeerimiskohustus, neid individuaalseid auditeerimisnõudeid endiselt täita ning asjaomaste tütarettevõtjate eraldi auditiraportid tuleb esitada nende pädevatele järelevalveasutustele (lõige 1⁵).

Uus lõige 1³. Väikeste ja mittekeerukate kindlustusandjate suhtes kohaldatavatesse proportsionaalsuse meetmetesse on lisatud vabastus SFCR auditeerimise nõudest.

Uute lõigete 1⁴ ja 1⁵ kohaselt tuleb esitada koos SFCR aruandega eraldi lõikes 1¹ nimetatud töövõtu vandeaudiitori aruanne.

Lõike 2 sõnastust muudetakse, kuna ei ole enam asjakohane sätestada SFCR aruande auditeerimise kohustust. Selle asemel on eesmärk täpsustada nõudeid aruande bilansi auditeerimisele. Määruses saab anda täpsemad juhised aruandlust reguleerivate õigusaktide asjakohastele sätetele.

Lõike 5 ja lõike 7 punkti 2 muutmine. Nii raamatupidamise aastaaruannet kui ka SFCR-i bilanssi auditeeritakse.

Lõike 8 muutmine. Kehtiva sõnastuse kohaselt peab audiitorettevõtja FI-d viivitamata koos põhjendustega teavitama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kindlustusandja audiitorkontrolli käigus selgunud asjaoludest. Vastavale järeldusele saab audiitorettevõtja jõuda auditi käigus. Auditi käigus audiitor hindab talle teatavaks saanud asjaolusid, kaaludes kõiki asjaolusid, sh koosmõjus ning seejärel otsustab, kas talle teatavaks saanud asjaolud on või ei ole FI teavitamise aluseks. Kuna audiitor ei saa kaalutluse käigus hinnatavatest asjaoludest teavitada FI-d enne otsustamist, sätestatakse, et audiitorettevõtja teavitab nimetatud asjaoludest, kas vandeaudiitori aruande väljastamisel või kliendilepingu ülesütlemisel, kui audiitori töö jääb lõpuni viimata ja ta teenuse osutamise käigus vastavates asjaoludest teatavaks saab. AudS § 57 sätestab, et audiitorettevõtja võib audiitorteenuse osutamise kliendilepingu üles öelda vaid mõjuval põhjusel. Näiteks võib kliendilepingu ülesütlemise mõjuvaks põhjuseks olla kliendi juhtkonna poolt auditi läbiviimiseks vajaliku dokumentatsiooni esitamata jätmine.

Punkti 3 muutmine. Sõnastuses täpsustatakse FI teavitamise asjaolu ehk FI-d tuleb mh teavitada, kui ilmneb asjaolu, mille tagajärjeks on või võib olla modifitseeritud arvamuse väljastamine. Rahvusvahelist auditeerimise standardit (ISA) 705 (muudetud) „Arvamuse modifikatsioonid sõltumatu audiitori aruandes” punktis 5 (b) kohaselt on modifitseeritud arvamus: märkus(t)ega arvamus, vastupidine arvamus või arvamuse avaldamisest loobumine finantsaruannete kohta.

Lõike 9 muutmine. Samuti on audiitorettevõtja kohustatud viivitamata kirjalikult teavitama FI-d kindlustusandjaga märkimisväärses seoses oleva isiku kontrollimise käigus talle teatavaks saanud asjaoludest, mille tulemuseks on kindlustusandja tegevust ohustavate asjaolude ilmumine. Kuna märkimisväärses seoses oleval isikul ei pruugi olla auditit, vaid on nt ülevaatus, on käesoleval juhul asjakohane kasutada terminit audiitorkontroll.

Eelnõu § 90 punkt 134 – KindITS § 131 lõike 10 muutmine. Lõike 8 kohaselt võib kindlustusportfelli üle anda ka üleandja erirežiimi või sundlõpetamise ajal. Lõikega 10 täpsustatakse, et sellisel juhul ei ole vaja kindlustusportfelli üleandmiseks eraldi FI luba, kuna üleandmine juba toimub erirežiimihalduri otsuse alusel.

Eelnõu § 90 punktid 135 ja 136. KindlITS § 146 muutmine. Solventsus II direktiivis on sätestatud kindlustusandjate tervendamist või lõpetamist käsitlevate otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine kõigis liikmesriikides.

Lõikesse 1 lisatakse täpsustus, et erirežiimiga võib kaasneda kindlustushüvitiste, muude maksete või täitemenetluse peatamine või nõuete vähendamine ning KKELS-is sätestatud kriisilahendusmeetmete rakendamine ja kriisilahendusõiguste kasutamine.

Uus lõige 5. Muudatustega tagatakse, et kõigi ettevõtja vara ja kohustistega tegeletakse ühe menetluse raames, mis toimub tema päritoluliikmesriigis. Tõhusa kriisilahenduse saavutamiseks tuleks kriisilahendusmeetmete rakendamise korral kohaldada Solventsus II direktiivis kehtestatud sätteid tervendamise kohta nii juhul, kui neid meetmeid rakendatakse kindlustusandjate suhtes kui ka juhul, kui neid rakendatakse muude kriisilahendusega hõlmatud ettevõtjate suhtes.

Lisaks on komisjon täiendavalt selgitanud: IV jaotise alusel Solventsus II direktiivis ette nähtud saneerimismeetmete eesmärk on säilitada või taastada kindlustusandja finantsseisund ning võimaluse korral vältida tema likvideerimist. IRRD direktiivi alusel algatav kriisilahendusmenetlus käivitatakse siis, kui kindlustusandja on maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks muutumas ning puudub mõistlik väljavaade vältida maksejõuetust mõistliku aja jooksul. Kui kriisilahendusasutus võtab ettevõtja suhtes kriisilahendusmeetme (kasutades IRRD artikli 26 lõike 3 kohast kriisilahendusvahendit või rakendades IRRD artikli 42 alusel kriisilahenduspädevusi), võib sellist meetet pidada Solventsus II artikli 268 lõike 1 punkti c tähenduses saneerimismeetmeks, juhul kui see on suunatud ettevõtja finantsseisundi säilitamisele või taastamisele (ning mõjutab kolmandate isikute olemasolevaid õigusi). Täpsemalt sõltub see, kas konkreetsel juhul rakendatud kriisilahendusmeetmete ja -õiguste kombinatsioon kuulub „saneerimismeetmete“ mõiste alla, pädevate asutuste kavatsusest; see kavatus avaldub kriisilahenduse järgselt (eeldatavas) saneeritud kindlustusandja struktuuris ning seda tuleb hinnata igal üksikjuhul eraldi.

Uue lõike 6 kohaselt ei kohaldata KindlITS § 150 lõige 2 (FI edastab erirežiimi kehtestamise otsuse viivitamata kõigi teiste lepinguriikide finantsjärelevalve asutustele, selgitades otsuse tagajärgi, erirežiimihalduri pädevust ja muid FI hinnangul tähtsust omavaid asjaolusid), kui juba kohaldatakse KKELS § 28 lõiget 4 ja 11 ning § 67 lõiget 1 (ehk IRRD direktiivist tulenevaid teavitamiskoostõudeid).

Eelnõu § 90 punktid 137 ja 138. KindlITS § 147 muutmine. Paragrahvi sisuks on saneerimismeetmed, mis on teise lepinguriigi haldusasutuse või kohtu toimingud, mille eesmärk on säilitada või taastada selle lepinguriigi kindlustusandja või selles lepinguriigis asutatud kolmanda riigi kindlustusandja filiaali maksevõime ning mis võivad mõjutada kolmandate isikute varasemaid õigusi ja millega võib kaasneda kindlustushüvitiste, muude maksete või täitemenetluse peatamine või nõuete vähendamine.

Lõikes 1 täpsustatakse, et saneerimismeetmed on ka selle teise lepinguriigi kriisilahendusasutuse toimingud, millega võivad kaasneda kriisilahendusmeetmete rakendamine ja kriisilahendusõiguste kasutamine.

Lõikes 2 täpsustatakse, et õigus otsustada saneerimismeetmete rakendamine teise lepinguriigi kindlustusandja või teises lepinguriigis asutatud kolmanda riigi kindlustusandja filiaali suhtes on ka selle lepinguriigi kriisilahendusasutusel.

Eelnõu § 90 punkt 139 – KindITS § 153 uus lõige 4¹. Muudatusettepanekuga lubatakse kindlustusandja erižiimi korral anda erirežiimihaldurile võimalus kaaluda liikluskindlustuse kindlustusportfelli üleandmist LKF-ile. Tegemist oleks erirežiimihalduri diskretsiooniga ja ei välista näiteks osa või kogu portfelli müümist teisele kindlustusandjale ehk halduril oleks vastav tööriist olemas, kui n-ö turupõhist lahendust pole. Erirežiim on makseraskustes oleva või FI hinnangul finantsseisundi tõttu tõenäoliselt makseraskustesse sattuva Eesti kindlustusandja või kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaali esindamiseks või tema tegevuseks kehtestatud tavalisest erinev kord, mille eesmärk on välja selgitada makseraskuste põhjused ja iseloom ja maksevõime taastamise võimalused ning võtta tarvitusele abinõud kindlustusvõtjate, kindlustatute ja soodustatud isikute huvide kaitsmiseks, millega võib kaasneda kindlustushüvitiste, muude maksete või täitemenetluse peatamise või nõuete vähendamine ning kindlustusandja kriisi ennetamise ja lahendamise seaduses sätestatud kriisilahendusmeetmete rakendamine ja kriisilahendusõiguste kasutamine.

Erirežiimihaldur ja LKF sõlmivad kindlustusportfelli üleandmise lepingu, milles sätestatakse mõlema poole õigused ja kohustused. Liikluskindlustuse kindlustusportfelli üleandmisel lähevad selles sisalduvatest liikluskindlustuse kindlustuslepingutest tulenevad üleandja õigused ja kohustused, sealhulgas tagasinõuetest tulenevad õigused, üle fondile. Kindlustuslepingu või kohustuse üleminekuks ei ole vaja kindlustusvõtja, kindlustatud isiku ega soodustatud isiku nõusolekut.

Eelnõu § 90 punkt 140 – KindITS § 166 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusandja suhtes pankrotiavalduse esitamist.

Lõike 2 muutmine. Muudatus on seotud KKELS § 29 lõigetega 3 ja 4. Kui KindITS § 166 lõike 2 kohaselt võivad kindlustusandja suhtes pankrotiavalduse esitada FI või likvideerijad, siis kriisilahenduses oleva kindlustusandja või kriisilahenduse algatamise tingimustele vastava kindlustusandja suhtes võib esitada pankrotiavalduse üksnes FI (kriisilahendusüksus) või seda võib teha üksnes tema nõusolekul.

Eelnõu § 90 punktid 141 ja 142. KindITS § 224 muutmine. Paragrahvis on sätestatud FI ülesanded ja õigused seoses kindlustustegevuse järelevalvega.

Lõike 1 punkti 5 muutmine. Muudatuse aluseks on Solventsus II direktiivi artikli 36 lõike 2 punkt a, mille kehtiva sõnastuse kohaselt kontrollib ja hindab järelevalveasutus direktiivi IV peatüki 2. jaos sätestatud juhtimissüsteemi. Direktiivi muudatusega lisandub täpsustus, et see hõlmab ka Solventsus II direktiivi artiklis 42 sätestatud sobivuse ja nõuetele vastavuse hindamist ning ORSA hindamist.

Uus lõige 4. FIS § 54 lõike 2 kohaselt on finantsjärelevalve käigus finantsjärelevalve subjektilt või muudelt isikutelt või asutustelt saadud teave, sealhulgas andmed, dokumendid ja muu teave, finantsjärelevalve käigus koostatud õiendid, aktid, ettekirjutused ja muud finantsjärelevalve tulemusi kajastavad dokumendid iga liiki andmekandjal on konfidentsiaalsed. Lõike 3 erandi kohaselt ei ole teave konfidentsiaalne, kui see on avalikustatud FIS § 2 lõikes 1 nimetatud seadustes või nende alusel antud õigusaktides ettenähtud korras või kui avalikustatava teabe põhjal ei ole võimalik kindlaks teha andmeid konkreetse isiku kohta.

Solventsus II direktiivi artiklisse 64 lisatud uue lõigu kohaselt ei takista selle artikli esimene, teine ja kolmas lõik järelevalveasutusi avaldamast artikli 34 lõike 4 või määruse (EL) nr 1094/2010 artikli 32 kohaselt läbiviidud stressitestide tulemusi ega edastamast stressitesti tulemusi EIOPA-le, et ta saaks avaldada kogu liitu hõlmavate stressitestide tulemused.

Seega FIS § 54 lõike 3 erandi alusel on lisatud KindlITS-i uus lõige, mille kohaselt avalikustab FI kindlustusandjate stressitesti tulemused oma veebilehel ja edastab need EIOPA-le.

Uus lõige 5 on seotud kriisilahendusmeetmete rakendamisega. FI finantsjärelevalveüksuse lõpetab kindlustusandja suhtes järelevalveliste õiguste kasutamise, kui see takistab FI kriisilahendusüksusel kriisilahendusmeetmete rakendamist.

Eelnõu § 90 punktid 143 ja 144. KindlITS § 234 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusandjale lisakapitalinõude määramist.

Järelevalveasutustel on õigus nõuda kindlustusandjalt lisakapitali olemasolu, kuid seda vaid erandjuhtudel.

Uus lõige 1¹. Kui kehtivas seaduses on neli alust, millele tuginedes võib FI määrata kindlustusandjale lisakapitalinõude, siis Solventsus II direktiivi artikli 37 lõike 1 punktiga e lisandub täiendav alus. Uue punktiga sätestatakse, et kui kindlustusandja rakendab üleminekuaja kohandust või üleminekuaja mahaarvamist (vt § 267), kuid viidatud meetmete mitterakendamisel ta ei oleks suuteline täitma SCR-i (§ 268 lg 1) ning ta ei ole FI-le esitanud kahe kuu jooksul ka omavahendite kaasamise või riskiprofiili vähendamise kava (§ 267 lg 3) või iga-aastast ülevaadet rakendatavate meetmete ja edusammude kohta omavahendite taseme saavutamiseks või riskiprofiili vähendamiseks (§ 267 lg 5), võib FI talle määrata lisakapitalinõude.

Lõike 5 muutmine. Lõikesse 5 lisatakse viide lõike 1 uuele lõikele 1¹. Samuti täpsustatakse sõnastuses, et kui lõike 1¹ alusel lisakapitalinõue määratakse, siis see peab olema proportsionaalne SCR-ile mittevastavusest tulenevate oluliste riskidega.

Eelnõu § 90 punkt 145 – KindlITS § 235 muutmine. Paragrahv reguleerib FI informeerimise kohustust.

Lõike 3 muutmine. Lõike 3 kohaselt on kindlustusandja kohustatud FI-d viivitamata informeerima võtmefunktsioone ning teisi olulise tähtsusega funktsioone ja tegevusi puudutavate sise-eeskirjade muutmisest ja uute kehtestamisest. Muudatusettepaneku kohaselt tuleb teavitada vaid olulisest muutmisest. Tegemist on finantssektori halduskoormuse vähendamise ettepanekuga.

Eelnõu § 90 punkt 146 – KindlITS uus § 235¹. Uues paragrahvis sätestatakse järelevalvemeetmed likviidsusriski juhtimiseks. Uue paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 144b.

Lõikes 1 ja 2. Kui FI tuvastab regulaarse järelevalve käigus olulise likviidsusriski, teavitab ta sellest kindlustusandjat, misjärel kindlustusandja esitab FI-le selgitused, kuidas ta kavatses likviidsusprobleemiga tegeleda.

Lõige 3. Solventsus II direktiivi artikli 144b lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et järelevalveasutustel on vajalikud volitused nõuda, et kindlustusandja tugevdaks olulise likviidsusriski tuvastamise korral oma likviidsuspositsiooni. Lõike 3 kohaselt saab FI seda nõuda ettekirjutusega.

Solventsus II direktiivi artikli 144b lõike 8 punkti a kohaselt täpsustatakse EIOPA suunistes likviidsusriski juhtimise puuduste kõrvaldamiseks võetavaid meetmeid ning nende õiguste vormi, aktiveerimist ja kalibreerimist, mida järelevalveasutused võivad kasutada kindlustus- ja

edasikindlustusandjate likviidsuspositsiooni tugevdamiseks, kui on kindlaks tehtud likviidsusriskid ja kõnealused kindlustus- või edasikindlustusandjad ei ole võtnud piisavaid parandusmeetmeid.

Lõige 4. Iga kuue kuu järel hindab FI, kas kindlustusandja suhtes rakendatud meede on jätkuvalt asjakohane. Kui kindlustusandja on võtnud meetmed oma likviidsuspositsiooni parandamiseks, lõpetab FI meetme rakendamise.

Lõige 5 reguleerib olukorda, kui järelevalve käigus on tuvastatud oluline likviidsusrisk, mis ohustab otseselt kindlustusvõtjate huvide kaitset või finantsüsteemi stabiilsust. Sellisel juhul on FI-l õigus nõuda, et kindlustusandja piiraks või peataks aktsionäridele või osanikele dividendide jaotamise, piiraks või peataks aktsionäridele või osanikele ja teistele võlausaldajatele muude maksete tegemise. Samuti võib FI nõuda, et kindlustusandja piiraks või peataks aktsiate või osade tagasiostmise või omavahendite tagasimaksmise või lunastamise. Piirata või peatada võib ka tulemustasude või muude muutuvtasude maksmise. Erandlikel asjaoludel, viimase meetmena võib peatada ka õiguse elukindlustusleping üles öelda (vt selgitust § 235² juures).

Lõige 6. Meetmete rakendamisel võtab FI täielikult arvesse [direktiiv rõhutab, et „*duly*“ tuleb arvesse võtta] kindlustusandja tegevusele omaste riskide laadi, ulatust ja keerukust.

Lõige 7. FI võtab lõikes 5 sätestatud ettekirjutuse tegemisel arvesse finantsjärelevalve käigus kogutud tõendid ning kindlustusandja tulevikku suunatud solventsuse ja finantsseisundi hindamise kooskõlas KindlITS § 100 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud hindamistega. Viidatu kohaselt hindab kindlustusandja riskijuhtimissüsteemi osana oma üldist maksevõimet arvesse võttes oma tegelikku riskiprofiili, kinnitatud riskitaluvuspiiri ja äristrateegiat ning omavahendite vastavust SCR-ile ja MCR-ile ning tehniliste eraldiste vastavust KindlITS 3. peatüki 1. ja 4. jaos sätestatule igal hetkel.

Lõige 8. Solventsus II direktiivi artikli 144b lõike 3 kohaselt tagavad liikmesriigid, et makrotasandi usaldatavusjärelevalve volitustega organeid ja asutusi, kui need ei ole järelevalveasutused, teavitatakse igakülgset ja aegsasti järelevalveasutuste kavatsusest kasutada samas lõikes osutatud õigusi ning nad kaasatakse teises lõigus osutatud võimaliku soovimatu mõju hindamisse. Lõike 8 kohaselt teavitab FI Eesti Panka enne lõikes 5 sätestatud meetmete rakendamist ja kaasab ta § 235² lõikes 2 nimetatud mõju hindamisse.

Lõige 9. Kui lõike 5 kohaselt võib selles lõikes sätestatud piiranguid rakendada kuni kolm kuud, siis lõike 9 kohaselt võib FI pikendada nende piirangute rakendamist. Samuti võib FI lõpetada piirangute rakendamise, kui see ei ole enam asjakohane.

Lõige 10. Meedet võib kohaldada kogu elukindlustusturu suhtes, kui erandlikud asjaolud mõjutavad kogu Eesti kindlustusturgu või olulist osa sellest.

KindlITS uus § 235². Uues paragrahvis täpsustatakse, mis tingimustel on FI-l õigus nõuda elukindlustuslepingu ülesütlemise peatamist. Paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 144b.

Lõiked 1 ja 2. FI võib peatada õiguse elukindlustusleping üles öelda vaid kindlustusandjat mõjutavatel erandlikel asjaoludel, viimase meetmena ja kui see on kindlustusvõtjate, kindlustatute ja soodustatud isikute kollektiivsetes huvides. Enne sellise meetme rakendamist peab FI olema hinnanud sellise meetme rakendamise tagajärgi ehk võimalikku soovimatut mõju

finantsturgudele ning kindlustusvõtjate, kindlustatute ja soodustatud isikute õigustele. Arvestama peab ka, kuidas meetme rakendamine mõjutab piiriüleseid kliente ja turge.

Solventsus II direktiivi artikli 144b lõike 8 kohaselt töötab EIOPA välja suunised, milles täpsustatakse selliste erandlike asjaolude olemasolu, mis õigustavad tagasiostuõiguste ajutist peatamist ja tingimusi, millega tagatakse tagasiostuõiguste ajutise peatamise järjepidev kohaldamine viimase abinõuna kogu liidus, ning aspekte, mida tuleb arvesse võtta kindlustusvõtjate võrdse ja piisava kaitse tagamiseks kõigis päritolu- ja vastuvõtvides jurisdiktsioonides.

Lõige 3. Kui elukindlustuslepingu ülesütlemise õigus on peatatud, ei või kindlustusandja ka jaotada aktsionäridele või osanikele dividende ja teha muid makseid, sh teistele võlausaldajatele. Samuti ei ole lubatud aktsiate või osakute tagasi ostmine või omavahendite tagasi maksmine või lunastamine ning kindlustusandja juhtidele või vastutavatele isikutele tulemustasu või muu muutuvtasu maksmine.

Lõige 4. FI peab avalikustama oma veebilehel need põhjused, miks otsustati seda meetet rakendada.

KindlITS uus § 235³, milles sätestatakse järelevalvemeetmed kogu kindlustussektorit mõjutava kriisi korral. Uue paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 144c.

Uues paragrahvis sätestatud meetmeid on FI-l õigus rakendada vaid juhul, kui ta on komisjoni kehtestatud asjakohase määruse alusel tuvastanud, et kogu kindlustussektorit mõjutab kriis. Solventsus II direktiivi artikli 144c lõike 7 kohaselt töötab EIOPA välja RTS eelnõu, milles täpsustatakse erakorraliste kogu sektorit hõlmavate šokkide (eelnõus kasutatud terminit kriis, kuna šokk on meditsiiniline termin) kindlakstegemise kriteeriume.

EIOPA on avaldanud konsultatsioonipaberi regulatiivsete tehniliste standardite kohta, mis täpsustavad kriteeriumid erandlike sektoripõhiste šokkide tuvastamiseks.⁹³ Konsultatsioonipaberi kohaselt peaksid erakordsete kogu sektorit hõlmavate šokkide tuvastamise kriteeriumid leidma tasakaalu ühelt poolt järelevalvemeetmete järjepideva kohaldamise tagamise vahel kindlustusandjate finantsseisundi säilitamiseks ning teiselt poolt vajaliku paindlikkuse vahel kriisi aegadel. Ilma paindlikkuseta võib tekkida oht, et järelevalvemeetmeid, kuigi need on vajalikud, ei saa kohaldada uue ja ettenägematu tüüpi kriisi ajal. Mõned erakordsed kogu sektorit hõlmavad šokid võivad ohustada kindlustusvõtjate kaitset, kuid mitte seada ohtu finantsstabiilsust. Seetõttu tuleks mõlema eesmärgi jaoks kehtestada eraldi kriteeriumid. Üks neist käsitleb riski, et kindlustus- ja edasikindlustusandjad põhjustavad või võimendavad finantsstabiilsuse ohtu, teine aga riski, et kindlustusvõtjate nõudeid ei suudeta täielikult täita.

Komisjon on direktiivi ülevõtmisega seoses täiendavalt selgitanud (mittesiduv selgitus) erinevust KindlITS §-s 94 lõikes 1 osutatud erakordselt ebasoodsa olukorra ja käesoleva paragrahvi erakordse kogu sektorit hõlmava šoki vahel järgmiselt: Kuigi mõlemad mõisted viitavad kriisilukordadele, käivitavad need erinevad järelevalvevolitused, millel on erinevad eesmärgid, ulatus ja rakendumismehhanismid. Solventsus II direktiivi artikli 138 lõikes 4 osutatud „erakorralised ebasoodsad olukorrad“ on tihedalt seotud SCR rikkumisega. Nende eesmärk on anda laiaulatusliku turukriisi tõttu mõjutatud ettevõtjatele rohkem aega oma solventsusseisundi taastamiseks, vältides seeläbi sunnitud vara müüki, mis süvendaks kriisi

⁹³ EIOPA veebileht. EIOPA konsultatsioonipaber [CONSULTATION PAPER on the proposal for Regulatory Technical Standards to specify the criteria for the identification of exceptional sector-wide shocks](#)

veelgi. Sellise olukorra väljakuulutamise ei sõltu üksikutest riiklikest järelevalveasutustest, vaid eeldab EIOPA ametlikku deklaratsiooni, mille tegemist võib taotleda riiklik asutus ning mis eeldab šokki, mis mõjutab märkimisväärset osa turust. Pärast sellise olukorra väljakuulutamist võivad riiklikud asutused pikendada ettevõtjate taastamisperioodi kuni maksimaalselt seitsme aastani. Seevastu sama direktiivi artiklitega 144b ja 304e kehtestatud „erakorralised asjaolud“ on seotud ägedate likviidsuskriiside või tegevuslike võimatustega, mis mõjutavad või võivad mõjutada üksikuid ettevõtjaid. Artikli 144b eesmärk on kaitsta kindlustusvõtjaid ja finantsstabiilsust olukorras, kus ettevõtja ei suuda täita oma likviidsuskohustusi. Sellisel juhul võib riiklik järelevalveasutus ilma EIOPA formaalse akti vajaduseta sekkuda viivitamatult, kehtestades piiranguid dividendide maksmisele, boonustele ja omavahendite tagasimaksetele kuni elukindlustuslepingute kindlustusvõtjate lunastusõiguste ajutise peatamiseni. Artikkel 304e kohaldub äärmuslikele sündmustele, nagu tervisealased hädaolukorrad või looduskatastroofid, mis takistavad ettevõtjatel aruandlustähtaegadest kinnipidamist. Sellisel juhul võib komisjon EIOPA hinnangu alusel pikendada neid tähtaegu delegeeritud õigusakti kaudu. Kuigi nii artiklite 144b kui ka 304e eelduseks on „erakorraliste asjaolude“ olemasolu, on vastavalt riikliku järelevalveasutuse ja komisjoni algatused teineteisest sõltumatud. Kuigi mõlemad artiklid rakenduvad „erakorraliste asjaolude“ esinemisel, toimivad need iseseisvalt. Eelkõige ei mõjuta komisjoni poolt artikli 304e alusel delegeeritud õigusakti vastuvõtmine riiklike järelevalveasutuste volitusi artikli 144b alusel ega määra ette nende volituste hindamist või kasutamist. Seetõttu säilitavad riiklikud järelevalveasutused kaalutusõiguse otsustada, kas ja millises ulatuses võtta meetmeid artikli 144b alusel.

Lõige 1. Erakorralise ja kogu kindlustussektorit mõjutava kriisi korral võib FI rakendada kindlustusandja suhtes, kelle finantsseisundit see kriis mõjutab, meetmeid, et tagada kriisi ajal selle kindlustusandja finantsseisundi säilitamine.

Lõige 2. Kui tegemist on eriti haavatava riskiprofiiliga kindlustusandjaga, võib FI piirata või peatada aktsionäridele või osanikele dividendide jaotamise, piirata või peatada aktsionäridele või osanikele ja teistele võlausaldajatele muude maksete tegemise, piirata või peatada aktsiate või osade tagasiostmise ja omavahendite tagasimaksmise või lunastamise või piirata või peatada tulemustasu või muu muutuvtasu maksmise.

Lõige 3. Meetmete rakendamisel võtab FI täielikult arvesse kindlustusandja tegevusele omaste riskide laadi, ulatust ja keerukust, kinnitatud riskitaluvuspiiri olemasolu ning piirmäärasid riskijuhtimissüsteemis.

Lõige 4. FI võtab arvesse ka finantsjärelevalve käigus kogutud tõendid ning kindlustusandja tulevikku suunatud solventsuse ja finantsseisundi hindamise kooskõlas käesoleva seaduse § 100 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud hindamistega.

Lõige 5. Iga kolme kuu järel hindab FI, kas meetme rakendamine on jätkuvalt põhjendatud. Kui ei ole, lõpetatakse kindlustusandja suhtes vastava meetme rakendamine.

Lõige 6. Direktiivi kohaselt tuleb asjaomaseid riiklikke organeid ja asutusi, kellel on makrotasandi usaldatavusjärelevalve volitused, teavitada igakülgset riikliku järelevalveasutuse kavatsusest kasutada artiklis 144c sätestatud õigusi ning nad tuleb kaasata asjakohaselt erakorraliste kogu sektorit hõlmavate šokkide hindamisse (eelnõus kasutatud šokk asemel terminit kriis).

Eelnõu § 90 punkt 147 – KindITS § 236 muutmine. Paragrahv reguleerib järelevalvet Eesti kindlustusandja tegevuse üle välisriigis.

Uus lõige 6. Kui Eesti kindlustusandjal on teises lepinguriigis filiaal või ta tegutseb seal piiriülese kindlustustegevusega, on selle lepinguriigi finantsjärelevalve asutusel õigus nõuda FI-lt teavet Eesti kindlustusandja kohta. FI peab edastama teabe 20 tööpäeva jooksul lepinguriigi ametlikus keeles või lepinguriigi finantsjärelevalve asutuse poolt heaks kiidetud keeles.

Uus lõige 7. Erandina võib igakülgset põhjendatud juhtudel, kui taotletav teave ei ole FI-le hõlpsasti kättesaadav ja seda on keeruline koguda, tähtaega 20 tööpäeva võrra pikendada. Vastava hinnangu pikendamise kohta teeb päritoluriigi finantsjärelevalveasutus.

Uus lõige 8. Kui FI ei esita teavet tähtaja jooksul, võib vastuvõtva liikmesriigi järelevalveasutus esitada taotluse teabe saamiseks otse kindlustusandjale. Sel juhul teavitab vastuvõtva liikmesriigi järelevalveasutus enne kindlustusandjale taotluse esitamist FI-d (kuna teise lepinguriigi asutuse kohustus, ei ole Eesti õiguses seda kohustust reguleeritud). Kindlustusandja peab selle teabe lepinguriigi finantsjärelevalve asutusele esitama viivitamata.

Eelnõu § 90 punkt 148 – KindITS § 237 muutmise. Paragrahv reguleerib järelevalvet välisriigi kindlustusandja üle Eestis.

Uus lõige 9¹. Kui teise lepinguriigi kindlustusandjal on Eestis filiaal või ta tegutseb Eestis piiriülese kindlustustegevusega, on FI-l õigus taotleda teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutuselt teavet, mida tal on õigus saada seoses selle kindlustusandja äritegevusega. Teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutus peaks selle teabe esitama eesti keeles või FI nõusolekul muus keeles. Direktiivist tulenevalt peab lepinguriigi finantsjärelevalve asutus esitama teabe 20 tööpäeva jooksul. Seda tähtaega võib pikendada põhjendatud juhtudel 20 tööpäeva võrra.

Uus lõige 9². Kui FI ei ole teise lepinguriigi finantsjärelevalve asutuselt õigeaegselt taotletud teavet saanud, võib FI seda teavet küsida otse lepinguriigi kindlustusandjalt. Enne, kui ta seda teeb, teavitab ta selles mh lepinguriigi finantsjärelevalve asustust. Lepinguriigi kindlustusandja on kohustatud FI-le teabe esitama viivitamata (kuna teise lepinguriigi ettevõtja kohustus, ei ole Eesti õiguses seda kohustust reguleeritud).

Eelnõu § 90 punkt 149 ja 150 – KindITS § 238 muutmise. Paragrahv reguleerib sunniraha määramist.

Lõike 3 muutmise ja uus lõige 4. Lõike 3 esimesest lausest jäetakse välja sõna „kogu“. Lõige 3 on muudatuste tulemusena jaotatud kaheks lõikeks, kuna selle maht muutus liiga suureks. Kui kehtiva sõnastuse kohaselt on juriidilise isiku kogukäive aastane kogukäive vastavalt viimasele kättesaadavale juhtimisorgani kinnitatud raamatupidamise aastaaruandele, siis uue sõnastuse kohaselt on selleks kindlustusmaksete aastane kogusumma eelmise majandusaasta SFCR aruande alusel. Eesti kindlustusandjad rakendavad alates 2023. a uut kindlustuslepingute standardit IFRS 17, mille kohaselt ei kajastata raamatupidamise aastaaruande kasumiaruandes brutokindlustusmakseid vaid kindlustustegevuse tulu (*revenue*), mistõttu võetakse lõike 3 kohaselt käibe puhul aluseks kindlustusandja brutokindlustusmaksed, mis kindlustusandja esitab avalikus SFCR aruandes. Kuna kõikidel juriidilistel isikutel ei ole SFCR aruande koostamise kohustust (näiteks kindlustusmaaklerid), siis on asjakohane alles jätta ka kehtivas sõnastuses sätestatud käibe arvestamise viis.

Eelnõu § 90 punktid 152–154. KindITS § 239 muutmise. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi järelevalve kohaldamist.

Lõike 1 sissejuhatav lauseosa muutmine. Solventsus II direktiivi artikli 213 lõike 2 sissejuhatavat lauseosa on muudetud, täpsustades, et kindlustusgrupi järelevalvet kohaldatakse, kui kindlustusgrupp hõlmab selles lõikes loetletud isikuid. Sellest tulenevalt on muudetud ka § 239 lõike 1 sissejuhatavat lauseosa ning täpsustatud, et kindlustusgrupi järelevalvet teostatakse, kui kindlustusgruppi kuulub kindlustusandja, kes on, kas osalev ettevõtja vähemalt ühes kindlustusandjas või kelle emaettevõtja on kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja või kelle emaettevõtja on kolmanda riigi kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja või kelle emaettevõtja on segakindlustusvaldusettevõtja. Kindlustusgrupi järelevalve hõlmab kõiki neid ettevõtjaid.

Uued lõiked 4¹–4⁶. Kehtiva § 239 lõike 2 punkti 1 kohaselt võib Finantsinspeksioon kindlustusgrupi järelevalvet teostajana jätta lõikes 1 nimetatud ettevõtja kindlustusgrupi järelevalve alt välja, kui see ettevõtja on kindlustusgrupi järelevalve eesmärkide seisukohast ebaoluline.

EIOPA on tähendanud olulisuse kriteeriumi hindamisel erinevaid tõlgendusi ning teinud kindlaks, et mõnel juhul toob selline väljajätmine kaasa täieliku loobumise kindlustusgrupi järelevalvest või järelevalve vahepealse emaettevõtja tasandil. Seepärast on täpsustatud, et selliseid väljajätmise otsuseid, millega kaasneb täielik loobumine kindlustusgrupi järelevalvest või järelevalve vahepealse emaettevõtja tasandil, tuleks teha vaid väga erandlikel asjaoludel ning et kindlustusgrupi järelevalvet teostajad peaksid enne selliste otsuste tegemist EIOPA-ga konsulteerima. Samuti kehtestatakse kriteeriumid, et oleks selgem, milliste ettevõtjate puhul tuleks leida, et need on grupi järelevalve eesmärkide seisukohast ebaolulised. Näiteks peavad ettevõtja vara ja tehniliste eraldiste suurused olema väikesed võrreldes teiste kindlustusgruppi kuuluvate ettevõtjate ja kindlustusgrupi näitajatega. Samuti ei tohiks ettevõtja kindlustusgrupi järelevalve alt välja jätmine mõjutada kindlustusgrupi solventsust ning kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed riskid peaksid olema ebaolulised.

Oluline on ka tingimus, et lõpliku tasandi juhtivat ettevõtjat ei või jätta kindlustusgrupi järelevalve alt välja, kui see parandaks oluliselt kindlustusgrupi solventsuspositsiooni.

2025. aasta 5. detsembril avaldas EIOPA suunise⁹⁴, milles täpsustatakse eelkirjeldatud kriteeriume ja ka seda, millised ettevõtjaid ei tohiks grupi järelevalve alt välja jätta.

Uus lõige 12. Solventsus II direktiivi artikli 214 lõike 1 kohaselt ei tähenda kindlustusgrupi järelevalvet, et järelevalveasutused peavad tegema järelevalvet eraldi kolmanda riigi kindlustusandja või segakindlustusvaldusettevõtja üle. Üksnes seaduses sätestatud nõuete täitmise tagamise eesmärgil võib kindlustusgrupi järelevalvet teostamine tähendada järelevalveasutustepoolset otsust järelevalvet ja järelevalvevolituste kasutamist kindlustusvaldusettevõtjate ja segafinantsvaldusettevõtjate üle.

Uus lõige 13. Käesoleva paragrahvi kohaselt moodustunud gruppi võib kuuluda ka mõni muu kindlustusgrupp. Sellisel juhul loetakse see grupp käesoleva paragrahvi kohaselt moodustunud gruppi kuuluvaks.

Uus lõige 14 annab FI-le võimaluse laiendada grupi määratlust, kui kaks või enam ettevõtjat moodustavad grupi § 239¹ lõike 1 kohaselt.

⁹⁴ EIOPA veebileht. EIOPA suunis: [Guidelines on exclusions from scope of group supervision](#)

Eelnõu § 90 punkt 155 – KindlITS uus § 239¹. Uus paragrahv reguleerib kindlustusgrupi moodustamist, kui tegemist on kahe või enama ühiselt juhitava ettevõtjaga või kui ettevõtja omab valitsevat mõju teises ettevõtjas.

Lõige 1. Punkt 1. Mõnel juhul moodustavad mitu kindlustusandjat de facto kindlustusgrupi ja käituvad sellisena, kuigi nad ei vasta kindlustusgrupi määratlusele. Seetõttu ei kohaldata seni selliste kindlustusandjate suhtes kindlustusgrupi sätteid. Sellistel juhtudel, eelkõige horisontaalsete gruppide puhul, millel ei ole eri ettevõtjate vahel kapitalisidemeid, antakse kindlustusgrupi järelevalve teostajale õigus kindlustusgrupi olemasolu kindlaks teha. Sellise kindlakstegemise jaoks on ette nähtud kriteeriumid (**lõige 2**).

Punkt 2. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja määrab ka kindlaks, kas ettevõtja omab valitsevat mõju teise ettevõtja üle, sealhulgas, kui valitsevat mõju teise ettevõtja otsuste üle teostatakse keskse koordineerimise kaudu. Sellisel juhul on tegemist kindlustusgrupiga ning ettevõtja, kellel on valitsev mõju teise ettevõtja üle, on ematähtsuse ja teist ettevõtjat käsitatakse tütaräriühendusena (**lõige 9**).

Lõikes 2 on kriteeriumid, mis tuleks aluseks võtta, kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja hindab, kas ettevõtjaid juhitakse ühtsetel alustel või kas ühel ettevõtjal on valitsev mõju teise ettevõtja üle. Suhete määramiseks ei ole vajalik, et kõik loetletud tegurid ja toetav tõendusmaterjal oleksid täidetud. Järelevalveasutused peavad arvestama asjakohase tõendusmaterjali olulisuse, järjepidevuse ja kooskõlaga.

Solventsus II direktiivi artikli 212 lõike 5 teine alalõik ütleb, et selleks, et tagada käesoleva artikli järjepidev kohaldamine, töötab EIOPA välja RTS eelnõu, et täiendada või veelgi täpsustada tegureid, mida järelevalveasutused kaaluvad vähemalt kahe ettevõtja vahelise suhte kindlakstegemiseks.

2025. aasta 14. juulil avaldas EIOPA raport selle kohta, kuidas teha kindlaks ettevõtjate vahelisi suhteid.⁹⁵

Lepinguliste kokkulepete olemasolu on esimene tõendusmaterjal, mida tuleks vaadata. Kui neid ei ole või need ei anna piisavalt selgust suhte üle järelduste tegemiseks, peaksid järelevalveasutused kaaluma muid tõendeid.

Punkt 1. Selleks, et määrata kindlaks, kas füüsiline isik või ettevõtte teostab valitsevat või olulist mõju teise ettevõtte üle, peaksid järelevalveasutused arvestama, kas sellel füüsilisel isikul või ettevõtjal on võime mõjutada otsuseid, mis avaldavad mõju teise ettevõtte finants- ja solventsuspositsioonile, kuidas nad on seotud kahjude või kasumitega seoses selle ettevõttega ning milline on selle ettevõtte tegevuse sõltuvus selle füüsilise isiku või ettevõtte tegevusest (vt EIOPA raporti artiklit 1, lk 8).

Punkt 2. Vaatama peaks ka seda, kas ettevõtja sõltub teisest ettevõtjast, juriidilisest või füüsilisest isikust seoses oluliste finantstehingute- ja toimingute ning muude tehingute ja toimingutega, sealhulgas seoses ettevõtjate vahel tegevuste edasiandmise ja töötajate jagamisega (vt EIOPA raporti artiklit 2, lk 9).

⁹⁵ EIOPA veebileht. EIOPA raport [FINAL REPORT on draft Regulatory Technical Standards specifying the factors that supervisory authorities are to consider to identify undertakings that are under dominant or significant influence and undertakings that are managed on a unified basis](#)

Punkt 3. Vaatama peaks ka seda, kuidas on koordineeritud finants- ja investeerimisotsuste tegemine (vt EIOPA raporti artiklit 3, lk 9).

Punkt 4. Samuti peaks vaatama, kas kahe või enama ettevõtja strateegiad, toiminguid ja protsessid oma omavahel koordineeritud ja järjepidevad (vt EIOPA raporti artiklit 4, lk 10).

Lõige 3. Kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja hindab, kas kahte või enam ettevõtjat juhitakse ühistel alustel ning need ettevõtjad ei asu samas lepinguriigis, konsulteerib kindlustusgrupi järelevalve teostaja teiste asjasse puutuvate finantsjärelevalve asutustega.

Lõiked 4–8. Kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja on kindlaks määranud, et kaks või enam kindlustusandjat moodustavad kindlustusgruppi, tuleb sellele grupile määrata emaettevõtja, kes vastutab ka kindlustusgrupi suhtes kohalduvatele nõuetele vastavuse eest. Alustuseks üritavad ettevõtjad ise emaettevõtja määrata. Kui aga emaettevõtja määramine võib oluliselt takistada kindlustusgrupi järelevalve teostamist (eelkõige kui emaettevõtja peakontori ei asu kindlustusgrupi järelevalve teostajaga samas riigis), võib kindlustusgrupi järelevalve teostaja nõuda teie kindlustusandja määramist emaettevõtjaks.

Olukorras, kus ettevõtjad ei määra enda seast emaettevõtjat, teeb seda kindlustusgrupi järelevalve teostaja ise, konsulteerides ka teiste asjasse puutuvate finantsjärelevalve asutustega. Lõikes 7 on ka kriteeriumid, mida peab arvesse võtma, et selgitada välja, milline kindlustusandja on emaettevõtja. Näiteks tuleks vaadata kindlustusandjate tehniliste eraldiste suuruseid, iga kindlustusandja brutokindlustusmaksete aastasummat, aga ka seda, kui palju seotud kindlustusandjaid on igal kindlustusandjal.

Kui üks kindlustusandja on määratud emaettevõtjaks, siis teisi kindlustusandjaid käsitatakse tütarettevõtjatena.

Kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja määrab ise emaettevõtja, hindab ta iga aasta, kas see otsus on jätkuvalt asjakohane. Kui ei ole enam asjakohane, määrab ta uue emaettevõtja, kes vastutab kindlustusgrupi suhtes kohalduvatele nõuete täitmise eest.

Lõige 10. Kindlustusgrupi moodustamise korral annab kindlustusgrupi järelevalve teostaja emaettevõtjale ja asjasse puutuvatele finantsjärelevalve asutustele üksikasjalikult teada, kuidas tema hinnangul lõike 1 punkti 1 kohaselt grupp moodustub (kaks või enam ühiselt juhitavat kindlustusandjat moodustavad kindlustusgruppi). Seega, kui grupp tuvastatakse Solventsus II direktiivi artikli 212 lõike 3 alusel, nõuab artikkel 214 lõige 5, et grupp määratleks emaettevõtja, kellel on seejärel õigus saada grupi järelevalveasutuselt selgitusi grupi tuvastamise kohta vastavalt artikli 212 lõikele 5. Kui grupp tuvastatakse artikli 212 lõike 2 alusel, on emaettevõtja selgelt määratletud (see, kes avaldab valitsevat mõju) ja teda ei pea muul viisil „määratlema“, mistõttu ei ole ka täiendavad selgitused vajalikud.

Eelnõu § 90 punktid 156–158. KindlITS § 242 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi järelevalve teostaja ülesandeid ja õigusi.

Uus lõige 1¹. Paragrahv 242 lõike 1 punkti 1 kohaselt on kindlustusgrupi järelevalve teostaja üheks ülesandeks asjasse puutuva ja olulise teabe kogumise. Uue lõikega täpsustatakse, et tal on õigus saada kindlustusgruppi kuuluva mistahes ettevõtja kohta teavet, mis on oluline kindlustusgrupi järelevalve teostamiseks. Solventsus II direktiivi artikli 254 lõike 2 kohaselt kohaldatakse artikli 35 lõikeid 1–5 *mutatis mutandis* ehk sisuliselt kõike, mis on seotud järelevalveasutusele teabe esitamisega.

Lõigete 4 ja 5 muudatuste aluseks on kehtiva Solventsus II direktiivi artikli 258 lõige 1, mis sätestab, millised järelevalveasutused peavad rakendama meetmeid, kui kindlustusgrupi nõuete täitmine ei ole tagatud.

Kui FI on kindlustusgrupi järelevalve teostaja:

- valdusettevõtja asub Eestis – FI kui grupi järelevalveteostaja rakendab meetmeid (lõige 5);
- valdusettevõtja asub lepinguriigis – FI kui grupi järelevalve teostaja teavitab lepinguriigi järelevalvet, kes rakendab meetmeid (lõige 4, sj on kustutatud viimane lause);
- kindlustusandja asub Eestis – FI kui riiklik järelevalveasutus rakendab meetmeid;
- kindlustusandja asub lepinguriigis – FI kui grupi järelevalve tõestaja teavitab lepinguriigi järelevalvet, kes rakendab meetmeid (lisatud lõikesse 4 kindlustusandja).

Kui FI on riiklik järelevalveasutus ja grupi järelevalve teostaja asub teises lepinguriigis: gruppi kuuluv valdusettevõtja või kindlustusandja asub Eestis – grupi järelevalve teostaja teavitab FI-d, kes rakendab meetmeid (uus FIS säte § 47⁷).

Lõike 6 muutmine. Kuna lõikest 4 on kustutatud FI ettekirjutuse tegemise võimalus, on ka lõikest 6 kustutatud viide lõikele 4 ehk sunniraha kohaldamise säte pole asjakohane. Lisaks on täpsustatud, et FI kooskõlastab võimalusel kõik meetmed (mitte ainult sunniraha määramise) teiste asjasse puutuvate finantsjärelevalve asutustega.

Lõige 7. Solventsus II direktiivi artikli 257 (sobivust ja nõuetele vastavust käsitlevad nõuded isikute puhul, kes tegelikult juhivad kindlustusvaldusettevõtjat või segafinantsvaldusettevõtjat või kes täidavad muid põhifunktsioone) kohaselt kohaldatakse direktiivi artiklit 42 *mutatis mutandis* ehk ühtlasi kohaldub grupi tasandil nõue, et kui juhid või muid põhifunktsioone täitvad isikud ei täida sobivusnõudeid, siis on järelevalveasutusel õigus nõuda nende eemaldamist kõnealuselt ametikohalt.

Uus lõige 8 reguleerib kindlustusgrupi järelevalve teostaja õigust rakendada meetmeid, kui kindlustusgrupp tugineb olulisel määral Solventsus II direktiivi artiklites 308c ja 308d osutatud üleminekumeetmete kasutamisele viisil, mis moonutab kindlustusgrupi tegelikku solventsuse positsiooni, isegi kui grupi SCRi täidetaks ilma üleminekumeetmeid kasutamata, on grupi järelevalve teostajal õigus võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas vähendada selliste omavahendite summat, mis tulenevad üleminekumeetmete kasutamisest ja mida võib kasutada grupi SCR täitmiseks.

Eelnõu § 90 punkt 159 – KindITS § 244 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupile lisakapitalinõude määramist.

Lõike 2 muutmine. Kindlustusgrupi lisakapitalinõue määratakse vastavalt §-s 234 sätestatule ehk samadel aluste, nagu see määratakse kindlustusandjale. Solventsus II direktiivi artikli 37 muudatuse kohaselt võib järelevalveasutus kindlustusandjale lisakapitalinõude määrata, kui kindlustusandja kohaldab üht üleminekumeedet, kuid ta ei täidaks SCR-i ilma üleminekumeetme kohaldamiseta ning ta ei ole esitanud järelevalveasutusele kas esialgset järkjärgulise kohaldamise kava (nõutava tähtaja jooksul) või aastaaruannet. Sama lisakapitalinõude määramise alust kohaldatakse ka kindlustusgrupi tasandil ehk § 244 lõikesse 2 lisatakse viide § 234 uuele lõikele 1¹ (millega võetakse üle Solventsus II direktiivi artikli 37 muudatus).

Eelnõu § 90 punkt 160 – KindITS § 245 muutmine. Paragrahv reguleerib järelevalvet kindlustusgrupi riskide kontsentreerumise korra.

Kindlustusgrupi riskide kontsentreerumine on kindlustusgruppi kuuluvate kindlustusandjate varade ja kohustistega seotud riskidest tulenev kahju tekkimise oht, mis on piisavalt suur, et ohustada kindlustusgruppi kuuluva kindlustusandja solventsust ja likviidsust.

Lõike 3 muutmine. Lõike 2 kohaselt on kindlustusgrupi juhtiv ettevõtja kohustatud vähemalt kord aastas esitama kindlustusgrupi järelevalve teostajale aruande olulisest riskikontsentratsioonist kindlustusgrupi kui terviku kohta. Selleks, et määratleda olulised riskikontsentratsioonid, kehtestab kindlustusgrupi järelevalve teostaja koostöös asjasse puutuvate järelevalveasutustega piirmäärad. Kui kehtiva sõnastuse kohaselt võetakse piirmäärade määramisel aluseks SCR ja tehnilised eraldised või mõlemad, siis muudatuse kohaselt võetakse lisaks nimetatule aluseks nõuetekohased omavahendid, muud asjakohased kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed riskipõhised kriteeriumid või nende kombinatsioon.

Eelnõu § 90 punktid 161–163. KindITS § 246 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupisiseid tehinguid.

Lõike 1 muutmine. Tulenevalt Solventsus II direktiivi artikli 13 lõike 1 punkti 19 kindlustusgrupisise tehingu definitsiooni muutmisest, viiakse lõige 1 vastavusse uue definitsiooniga ehk mõeldud on kõiki tehinguid, mille puhul ka kolmanda riigi kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantusvaldusettevõtja (praegune määratlus hõlmab ainult gruppi kuuluvaid kindlustusandjaid) sõltub oma kohustuste täitmisel otseselt või kaudselt teisest temaga samasse kindlustusgruppi kuuluvast ettevõtjast või nimetatud kindlustusgruppi kuuluva ettevõtjaga märkimisväärses seoses olevast füüsilisest või juriidilisest isikust.

Uus lõige 4¹ annab kindlustusgrupi järelevalve teostajale õiguse laiendada tehingute ulatust, mille kohta tuleb talle aruanne esitada. Seda võib nõuda vaid väga põhjendatud juhul.

Uued lõiked 6 ja 7. Kriisi korral võib FI kindlustusgrupisised tehingud, sealhulgas dividendide väljamaksed peatada või neid piirata üksnes juhul, kui sellised tehingud ohustavad kindlustusgrupi või vähemalt ühe kindlustusgruppi kuuluva kindlustusandja solventsust või tema likviidsuspositsiooni. Juhul, kui FI ei ole ise kindlustusgrupi järelevalve teostaja, konsulteerib ta enne kindlustusgrupi järelevalve teostajaga, kui peatab või piirab tüüritevõtjast kindlustusandja tehingud kindlustusgrupiga.

Uus lõige 8 on lõike 5 analoog, kuid kui lõige 5 reguleerib olukorda, kui kindlustusandjas osalev ettevõtja on segakindlustusvaldusettevõtja, siis lõige 8 reguleerib, et kui Eesti kindlustusandja emattevõtja on § 89¹ lõike 1 punktis 1–5 või 6 nimetatud ettevõtja või finantseerimisasutus, teostab FI üldist järelevalvet Eesti kindlustusandja, tema emattevõtja ja tema seotud ettevõtjate vaheliste tehingute üle.

Eelnõu § 90 punktid 164–168. KindITS § 247 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustusgrupi juhtimissüsteemi ning selle aluseks on Solventsus II direktiivi artikkel 245.

Paragrahvi pealkiri muudetakse kindlustusgrupi juhtimissüsteemiks, kuna sellesse lisanduvad lisaks riskijuhtimissüsteemi ja sisekontrolli sätetele üldisemad juhtimissüsteemi sätted.

Lõike 1 muutmine. Lõikesse on lisatud täpsustus, et seaduses sätestatud juhtimissüsteemi nõudeid kindlustusandja tasandil kohaldatakse ka kindlustusgrupi tasandil. Direktiivis „*The requirements set out in Title I, Chapter IV, Section 2 shall apply mutatis mutandis at the level of the group*“. See tähendab, et üksikutele ettevõtjatele kohalduvad juhtimissüsteemi nõuded, sealhulgas kirjalike sise-eeskirjade kehtestamise nõuded, rakenduvad proportsionaalselt ka grupi suhtes. Kuna Solventsus II direktiivi artikli 41 lõige 3 hõlmab nüüd nõutavate kirjalike põhimõtete hulgas ka

tasustamispoliitikat, peavad grupi tasandi kirjalikud põhimõtted artikli 246 lõike 1 kaudu toimuva artikli 41 lõike 3 *mutatis mutandis* kohaldamise kohaselt hõlmama vähemalt riskijuhtimist, sisekontrolli, siseauditit, tasustamist ning asjakohasel juhul ka tegevuse edasiandmist (outsourcing).

Selleks, et oleks selgem, milliseid ettevõtjaid kindlustusgrupi juhtimissüsteem hõlmab, on lõikesse 1 lisatud ka loetelu nendest ettevõtjatest.

Uus lõige 1¹. Grupi juhtiv ettevõtja peab tagama, et kindlustusgrupi juhtimiskord on toimiv ja usaldusväärne. Selleks on selged reeglid, protsessid ja mehhanismid, mis tagavad, et grupi tegevus on kooskõlas grupile kohalduvate reeglitega. Tagatud peab olema ka, et organisatsioonistruktuur on selge ning tagatud on vastutusalade selge määratlus, läbipaistvus ja järjepidevus, ülesannete lahusus kindlustusgrupi sees ning huvide konflikti vältimine ja maandamine.

Uus lõige 1². Kindlustusgrupi tasandil tuleb arvesse võtta kõiki tegevusi, millega kindlustusgrupp on seotud ehk lisaks kindlustustegevusega seotud tegevustele ka muid tegevusi ning nendest tegevustest tulenevaid riske. Sama on, kui kohaldatakse riskide ja maksevõime hindamist. Samuti tuleb arvesse võtta, kuidas sellised riskid on omavahel seoses/sõltuvuses. Seega ei tohiks riskijuhtimissüsteem piirduda ainult kindlustusriskide hindamisega, vaid peab hõlmama ka teisi grupi tegevusvaldkondi, mis võivad olla olulised (nt investeringud, finantsjuhtimine, tegevuste muud harud). Samuti tuleb arvestada, kuidas need tegevused omavahel seotud on ja kuidas need võivad üksteist mõjutada, sest ühest tegevusest tingitud risk võib mõjutada teisi tegevusi grupis.

Uus lõige 2¹. Grupi juhtiv ettevõtja peab pidevalt hindama ja jälgima oma tütarettevõtjate ja seotud ettevõtjate tegevust, et tagada, et kõik tegevused on kooskõlas grupi üldiste riskijuhtimise ja järelevalve nõuetega. Jälgimine peab olema vastavuses seotud ettevõtjate tegevuse loomuse, ulatuse ja keerukusega. Kui seotud ettevõtjad tekitavad suuri või keerulisi riske, peab ka nende jälgimine olema põhjalikum ja intensiivsem ning vastupidi.

Uus lõige 2¹ kohustab kehtestama kindlustusgrupi tasandil ka sise-eeskirjad ning tagama, et gruppi kuuluvate ettevõtjate ja kindlustusgrupi sise-eeskirjad on omavahel kooskõlas.

Uute lõigetega 7 ja 8 võetakse üle Solventsus II direktiivi artikli 213b lõige 1, mis reguleerib olukord, kui kohaldatakse kindlustusgrupi järelevalvet tulenevalt KindlITS § 239 lõike 1 punktist 2 ehk kui kindlustusandja emaettevõtja on kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja.

Sellise kindlustusgrupi korral peab kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja tagama, et kindlustusgrupi sisene korraldus ning ülesannete jaotus on piisav, et kindlustusgrupi suhtes kohalduvad nõuded oleksid täidetud, ning tõhus tütarettevõtjate koordineerimiseks. Kindlustusgrupi struktuur ei tohiks piirata ega takistada ka kindlustusgrupi üle järelevalve teostamist.

Lõiked 7 ja 8 on seotud uue § 247³ lõigetega 1–4, mis reguleerivad järelevalvele õigusi, kui grupp ei suuda tagada vastavust lõigetes 7 ja 8 sätestatud tingimustele.

Sealhulgas laienevad järelevalvevolitused kõigile grupi ettevõtjatele (sealhulgas kindlustusvälistele ettevõtjatele) ulatuses, mis on vajalik struktuurilise ümberkorraldamise jõustamiseks (näiteks nende paigutamine uue valdusettevõtte alla).

Eelnõu § 90 punkt 169 – KindlITS uus § 247¹. Uues paragrahvis on sätestatud, kellel on lõplik vastutus kindlustusgrupi suhtes kohalduvate nõuete täitmise tagamise eest.

Lõige 1. Lõplik vastutus kindlustusgrupi suhtes kohalduvate nõuete täitmise tagamise eest on sellise emattevõtja juhatuse liikmetele, kes on kindlustusgrupi struktuuris n-ö viimane (lõplik) emattevõtjast kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja. Kui kindlustusgrupi moodustavad ühtsetel alustel juhitud kindlustusandjad, siis lõplik vastutus on kindlustusandjal, kes on määratud emattevõtjaks.

Lõige 2. Grupi nõuete täitmise eest vastutavad grupi kuuluva kindlustusandja juhid.

Lõige 3. Kindlustusgrupi tasandil määratakse ka vastutavad isikud, kes vastutavad olulise tähtsusega funktsioonide (neli võtmefunktsiooni pluss kõik muud funktsioonid, mille grupp on oluliseks funktsioonideks määranud) täitmise eest. Nende tegevuse nõuetekohasuse eest vastutavad omakorda lõikes 1 osutatud juhatuse liikmed.

Lõige 4 sätestab, et kui juhatuse liige või vastutav isik on lisaks ühe või mitme kindlustusandja või seotud ettevõtja juhatuse liige või see isik vastutab muude põhifunktsioonide täitmise eest mõnes neist ettevõtjatest, tagab osalev kindlustusandja, et sellise isiku ülesanded ning kohustused on selgelt eraldatud kindlustusgrupi ja ettevõtja tasandil.

KindlITS uus § 247². Likviidsusriski juhtimist ja järelevalvet kohaldatakse ka kindlustusgrupi tasandil.

Lõiked 1 ja 2. Kindlustusgrupi juhtiv ettevõtja peab koostama likviidsusriski juhtimise plaani ning tagama selle asjakohasuse. Plaanis tuleb esitada likviidsusanalüüs lühikeses vaates, kuid kindlustusgrupi järelevalve teostaja võib nõuda ka plaani keskmises ja pikaajalises vaates.

Lõige 3. Kindlustusandja suhtes kohalduvaid likviidsusriski juhtimise sätteid kohaldatakse ka kindlustusgrupi tasandil.

Lõike 4 kohaselt kohaldatakse KindlITS §-des 235¹–235³ sätestatud mh osaleva kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja ja segafinantsvaldusettevõtja tasandil.

KindlITS uus § 247³. Uus paragrahv reguleerib järelevalve õigusi, kui esinevad asjaolud, mis takistavad kindlustusgrupi järelevalve teostamist.

Lõiked 1–4 on seotud § 247 lõigetes 7 ja 8 sätestatud tingimustega. Kui kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja ei suuda tagada kindlustusgrupisisese korralduse ja ülesannete jaotuse piisavust, võib kindlustusgrupi järelevalve teostaja nõuda nii grupisisese korralduse kui ka ülesannete jaotamise muutmist.

Kui kindlustusgrupi struktuur piirab või takistab kindlustusgrupi üle järelevalve teostamist, rakendab kindlustusgrupi järelevalve teostaja kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja suhtes järelevalvelisi meetmeid, et tagada või taastada kindlustusgrupi järelevalve järjepidevus ja terviklikkus ning see, et kindlustusgrupp täidaks tema suhtes kohalduvaid nõudeid. Näiteks võib erandjuhul nõuda ka grupi struktuuri muutmist, et seeläbi parandada kindlustusgrupi järelevalvet, kuid enne, kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja seda nõuab, peab ta konsulteerima ka EIOPA ja teiste asjasse puutuvate finantsjärelevalve asutustega. Samuti tuleb kindlustusvaldusettevõtjale või segafinantsvaldusettevõtjale esitada põhjendused, miks grupi struktuuri muutmine on vajalik.

Lõiked 5 ja 6 reguleerivad järelevalveõigusi, mida kindlustusgrupi järelevalve teostajal on õigus rakendada, et tagada ja asjakohasel juhul taastada kindlustusgrupi järelevalve järjepidevus ja terviklikkus ning seaduses sätestatud nõuete täitmine.

Lõike 6 punkti 1 kohaselt võib nõuda tütarettevõtjast kindlustusandja aktsiate või osadega kaasneva hääleõiguse teostamise peatamist. See võib osutada vajalikuks, kui on vajalik sundida ettevõtjat täitma kohalduvaid nõudeid. Samuti, kui tütarettevõtja juhtkond teeb ebasobivaid või ebaausaid otsuseid, mis ohustavad kogu grupi stabiilsust ehk hääleõiguste peatamine võib aidata takistada otsuste tegemist, mis võivad kahjustada emaettevõtja huve või grupi terviklikkust.

Punkt 2. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja võib teha ettekirjutuse või määrata rahalise karistuse.

Punkt 3. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja võib anda ka suuniseid, et tütarettevõtjast kindlustusandja osalus kantakse üle kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja aktsionäridele või osanikele.

Punkti 4 kohaselt võib nõuda, et teine kindlustusvaldusettevõtja, segafinantsvaldusettevõtja või kindlustusandja määrataks vastutavaks kindlustusgrupi suhtes kohalduvate nõuete täitmise eest.

Punkt 5 lubab piirata või keelata dividendide jaotamise või intressimaksete tegemist.

Punkt 6. Kindlustusgrupi järelevalve teostaja võib nõuda ka, et kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja võõrandaks osaluse või vähendaks seda kindlustusandjas või seotud ettevõtjas.

Punkti 7 kohaselt võib nõuda ka kava koostamist, mis sisaldaks teavet selle kohta, kuidas võimalikult kiiresti nõuetele vastavus taastada.

Lõige 7. Enne, kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja rakendab mõnda eelmises lõikes sätestatud õigust, mis mõjutab rohkema kui ühe lepinguriigi ettevõtjaid, konsulteerib ta EIOPA ja teiste asjasse puutuvate finantsjärelevalve asutustega.

Lõiked 8–10 reguleerivad olukorda, kui esinevad kindlustusgrupi järelevalvet takistavad asjaolud, kui tegemist on kindlustusgrupiga, kuhu kuuluvad § 7 lõike 2 punktis 3 nimetatud isikud (äriühingud või muud juriidilised isikud, kes on ühtse juhtimise all sõlmitud lepingu, asutamislepingu või põhikirja sätete kohaselt või kelle juhtimisorganite koosseisu enamuse moodustavad konsolideeritud majandusaasta aruande kinnitamiseni samad isikud) ja nende seotud ettevõtjad või § 239¹ lõike 1 punktis 2 nimetatud ettevõtjad (ühel ettevõtjal on valitsev mõju teise ettevõtja üle).

Juhul, kui sellise kindlustusgrupi struktuur piirab või takistab kindlustusgrupi tõhusat järelevalvet või seaduses sätestatud nõuete täitmist, rakendab kindlustusgrupi järelevalve teostaja kindlustusgrupi suhtes meetmeid, et tagada või taastada kindlustusgrupi järelevalve järjepidevus ja terviklikkus ning vastavus nõuetele. Näiteks võib nõuda kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja asutamist lepinguriigis või sellise ettevõtja asutamist lepinguriigis, kellel on keskse koordineerimise kaudu tegelik valitsev mõju kindlustusgruppi kuuluvate kindlustusandjate otsuste, sealhulgas finantsotsuste üle. Sellisel juhul vastutab asutatud ettevõtja vastavuses eest seaduses sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 90 punkt 170 – KindITS § 248 muutmine. Paragrahv reguleerib järelevalvet kolmandas riigis asuva tütarettevõtja üle. Sätete kohaldamisel on oluline, kas kolmanda riigi järelevalvekord on samaväärne liidu kindlustusgrupi järelevalvega.

Lõike 7 muutmine. Kui kolmanda riigi finantsjärelevalve kord ei ole kindlustusgrupi tasandil samaväärne, kohaldatakse kindlustusandja suhtes, kelle emaettevõtja on kolmanda riigi kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja, kas KindITS-is kindlustusgrupile sätestatud või muid järelevalve viise, mis tagavad kindlustusgrupi kuuluva kindlustusandja tegevuse üle kindlustusgrupi tasandil järelevalve eesmärkidele vastava järelevalve. Kui kehtiva regulatsiooni kohaselt võib FI näiteks nõuda kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja asutamist lepinguriigis, siis käesoleva eelnõuga lisatakse seadusesse uus § 248¹, milles täpsustatakse, milliseid viise on võimalik rakendada, et tagada järelevalve eesmärkidele vastav järelevalve.

Lõike 8 muutmine. Kuna võimalikud järelevalve viisid loetletakse §-s 248¹, kustutatakse lõikest 8 seni kehtinud õigus nõuda kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja asutamist.

Lõikes 9 täpsustatakse, et rakendatavad järelevalve viisid peavad olema põhjendatud ja dokumenteeritud ning nende kasutamisest tuleb lisaks teistele finantsjärelevalve asutusele ja komisjonile teavitada ka EIOPA-t.

Eelnõu § 90 punkt 171 – KindITS uus § 248¹. Uus paragrahv täpsustab §-s 248 sätestatud järelevalve eesmärgid ja kasutatavaid järelevalve viise.

Nimelt ei ole need viisid kehtivas õiguses selgelt sätestatud ja eesmärgid, mida nende viiside kasutamisega tuleks saavutada, on ebaselged. Eelkõige peaksid need viisid tagama ühesuguse kaitsetaseme kõigile kindlustusvõtjatele kindlustusandjate juures, kelle peakontor asub liidus, olenemata selle grupi kõrgeima tasandi emaettevõtja peakontori asukohast, mille alla sellised kindlustusandjad kuuluvad.

Lõige 1. Kasutatavad järelevalve viisid peavad võimaldama saavutada kindlustusgrupi järelevalve eesmärgid, mis hõlmavad vähemalt punktides 1 ja 2 sätestatud.

Punkt 1. Emaettevõtja või kindlustusgrupi ettevõtjad peavad tagama oma kapitali ja omavahendite õiguspärasuse ning vältima kapitali kunstlikku loomist grupi sees, kus see on rahastatud võlaväärtpaberitest või muudest finantsinstrumentidest, mis ei kvalifitseeru omavahenditeks vastavalt kehtivatele regulatsioonidele.

Punkt 2. Eesmärk hoida kindlustusgrupi ja -alagrupi riskid kontrolli all, vältides, et väljastpoolt liitu või mitte-reguleeritud ettevõtetest pärinevad riskid leviks kogu grupi, sealhulgas selle alla kuuluvatesse kindlustusandjatesse.

Lõige 2. Paragrahv § 248 lõike 7 punkti 2 kohaselt on kolmanda riigi järelevalvekorra samaväärsuse puudumisel üheks mooduseks järelevalve viisi kohaldamine. Punktis 2 on osutatud § 248¹ lõikele 2, milles on loetelu võimalikest järelevalve viisidest. FI võib kohaldada ühte või mitut järelevalve viisi.

Punkti 1 kohaselt võib määrata kindlustusandja, kes vastutab kindlustusgrupi suhtes kohalduvate nõuete täitmise eest, kui kindlustusgrupi kuuluvatel kindlustusandjatel ei ole lepinguriigis ühist emaettevõtjat.

Punkti 2 kohaselt võib nõuda kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja asutamist lepinguriigis, kui kindlustusgruppi kuuluvatel kindlustusandjatel ei ole lepinguriigis ühist emaaettevõtjat, ning käesoleva seaduse 3. peatüki 7. jao ja käesolevas jaotise kohaldamist kindlustusgruppi kuuluvate kindlustusandjate suhtes, keda nimetatud kindlustusvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja juhib.

Punkt 3. Lisaks võib nõuda, et liidu tasandi lõplik ettevõtja oleks sõltumatu kolmanda riigi kõrgema taseme juhtivast ettevõtjast. Eesmärk on mh tagab, et EL-i sees tegutsevad ettevõtted ei oleks täielikult kontrollitud kolmandates riikides asuvate emaaettevõtete poolt.

Punkti 4 eesmärk on kaitsta EL-is tegutsevate kindlustusandjate finantsseisundit ja solventsust, piirates või jälgides tehinguid EL-i ja kolmandate riikide vahel, kui need võivad tekitada finantsriske.

Punkt 5. Üheks järelevalve viisiks on nõuda kolmanda riigi emaaettevõtjalt teavet tema finantsseisundi ja solventsuse ning riskiprofiili ja riskitaluvuspiiri kohta. Kui see on asjakohane, siis võib nõuda ettevõtjalt ka aruandeid, mis nad esitavad oma juhtkonnale.

Punkt 6. Üks järelevalve viis on sõnastatud eraldi lõigus, kuna normitehniliselt ei sobitunud see lõike 2 loetellu.

Lõige 3. Jätakuvalt on tegemist olukorraga, kus lõplik emaaettevõtja asub kolmandas riigis, kuid kindlustusgruppi kuuluvad kindlustusandjad moodustavad alakindlustusgrupi, mille emaaettevõtja asub lepinguriigis. FI võib rakendada täiendavaid meetmeid sellise alakindlustusgrupi suhtes, kui eesmärgiks on riskide levimise ohu piiramine.

Lõige 4 on jätk lõike 2 punktile 4 seoses tehingutega, mis ohustavad või võivad ohustada kindlustusgruppi kuuluva kindlustusandja finantsseisundit ja solventsust. Kui kindlustusgrupi järelevalve teostaja liidus ei ole selle liikmesriigi järelevalveasutus, kus asub seotud kindlustusandja peakontor, teavitab kindlustusgrupi järelevalve teostaja liidus kõnealuseid järelevalveasutusi oma järeldustest, et võimaldada neil võtta asjakohaseid meetmeid.

Eelnõu § 90 punkt 172 – KindITS § 263³ muutmise. Paragrahvis defineeritakse juriidilise isiku ja konsolideerimisgrupi käive. Kui kehtiva sõnastuse kohaselt on juriidilise isiku käive aastane kogukäive vastavalt viimasele kättesaadavale juhtimisorgani kinnitatud raamatupidamise aastaaruandele, siis uue sõnastuse kohaselt on selleks kindlustusmaksete aastane kogusumma eelmise majandusaasta SFCR aruande alusel. Eesti kindlustusandjad rakendavad alates 2023. a uut kindlustuslepingute standardit IFRS 17, mille kohaselt ei kajastata raamatupidamise aastaaruande kasumiaruandes brutokindlustusmaksid vaid kindlustustegevuse tulu (*revenue*), mistõttu võetakse käibe puhul aluseks kindlustusandja brutokindlustusmaksed, mis kindlustusandja esitab avalikus SFCR aruandes. Kuna kõikidel juriidilistel isikutel ei ole SFCR aruande koostamise kohustust (näiteks kindlustusmaaklerid), siis on asjakohane alles jätta ka kehtivas sõnastuses sätestatud käibe arvestamise viis.

Lisaks ühtlustatakse § 238 lõike 3 ja § 263³ sõnastusi.

Eelnõu § 90 punktid 173 ja 174. KindITS 267 muutmise. Paragrahvis on sätestatud kaks üleminekumeedet tehniliste eraldiste hindamisel – üleminekaja kohandus ja üleminekuaja mahaarvamine.

Esimene meede on seotud parima hinnangu arvutamisel kasutatava intressimäära kohandamisega ja teine meede on seotud tehniliste eraldiste määramisel mahaarvamise

rakendamiseks. Mõlema meetme rakendamiseks on vajalik järelevalveasutuse nõusolek. Kuna meetmete rakendamise periood on 2032. aastani, siis käesolevate muudatustega kitsendatakse nõusoleku saamise tingimusi.

Uued lõiked 1¹ ja 7¹. Alates käesoleva seaduse jõustumisest annab FI nõusoleku meetmete rakendamiseks üksnes juhul, kui nõusoleku taotlemisele eelneva kuue kuu jooksul on kindlustusandja saanud loa sellise kindlustusandja kindlustusportfelli vastuvõtmiseks, kes rakendas üleantava kindlustusportfelli suhtes üleminekuaja kohandust või üleminekuaja mahaarvamist.

Eelnõu § 90 punkt 175 – KindITS uus § 267¹. Uue paragrahviga nähakse ette leevendus neile, kes aasta enne käesoleva seaduse jõustumist rakendasid volatiilsuse kohandamist. Sellisel juhul ei pea nad volatiilsuse kohandamise kasutamiseks uuesti nõusolekut taotlema, kuid sellegi poolest peavad nad vastama § 47 lõikes 2 sätestatud tingimustele. Samas, kui kindlustusandja sai nõusoleku ajavahemikus 29. jaanuarist 2026. a kuni 29. jaanuarini 2027. a peab ta alates 30. jaanuarist 2027. a saama uue nõusoleku.

KindITS uus § 267². FI nõusolekul võib kindlustusandja kohaldada järkjärgulise kohaldamise mehhanismi.

Kindlustusandja võib valida parameetrid, mis määravad forvardiintressimäärade lähenemise kiiruse UFR-ile (*convergence parameter*) nii, et muudatuste jõustumise seisuga on riskivaba intressikõver piisavalt sarnane riskivaba intressikõveraga, mille kindlaksmääramisel lähtuti ekstrapoleerimise eelmisest regulatsioonist. Iga kalendriaasta alguses vähendab kindlustusandja parameetreid lineaarselt nii, et ekstrapoleerimise lõplikke parameetreid kohaldatakse alates 2032. aasta 1. jaanuarist ehk alates 20%-st 1. jaanuaril 2027, kuni see jõuab 11%-ni 1. jaanuaril 2032 (vt Solventsus II määruse ettepanekut lk 31).

Eelnõu § 90 punktid 176 ja 177. KindITS § 268 muutmine. Paragrahvis on reguleeritud olukord, kui kindlustusandja rakendab mõnda üleminekumeedet (kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste parima hinnangu arvutamisel üleminekuaja kohandus või tehniliste eraldiste arvutamisel üleminekuaja mahaarvamine), kuid ta ei oleks suuteline täitma SCR-i, kui ta vastavat meedet ei rakendaks.

Sellisel juhul ta peab võtma vajalikud meetmed, mis tagavad SCR täitmise üleminekuperioodi lõpuks. Kindlustusandja peab koostama omavahendite kaasamise või riskiprofiili vähendamise kava ning igal aastal esitama FI-le ülevaate rakendatavatest meetmetest ja tehtud edusammudest.

Lõike 1 muutmine. Võrreldes kehtiva seadusega kohaldub paragrahvis sätestatu ka juhul, kui kindlustusandja rakendab §-s 267¹ sätestatud järkjärgulise kohaldamise mehhanismi või § 271 lõikes 11 sätestatud intressiriski kapitalinõude muudatuste järkjärgulist rakendamist.

Lõike 6 muutmine. Kuna lõike 1 ulatus laieneb, on selguse huvides lõikesse 6 lisatud viide lõikele 1 ehk FI keelab mistahes lõikes 1 sätestatud meetme rakendamise, kui kindlustusandja esitatud ülevaatest nähtub, et kindlustusandja ei ole suuteline üleminekuperioodi lõpuks täitma SCR-i.

Eelnõu § 90 punktid 178–180. KindITS § 271 muutmine. Paragrahv reguleerib üleminekumeetmeid SCR arvutamisel ja SCR täitmisel.

Lõike 2 muutmine. Standardvalemi kohaselt turu kontsentratsiooniriski ja hinnavaheriski alammoodulite arvutamisel kasutatavad standardparameetrid on seoses liikmesriikide keskvalitsuste või keskpankade vastu olevate nõuetega, mis tekkisid enne 1. jaanuari 2023 ning on nomineeritud ja väljastatud liikmesriigi valuutas, samad, mida kohaldataks selliste nõuete suhtes, mis on nomineeritud ja väljastatud nende valuutas. Sellega võetakse üle Solventsus II direktiivi artikli 308b lõige 12. Seega, kui kindlustusandjal olid liikmesriigi valitsuse või keskpanga vastu suunatud riskipositsioonid, mis tekkisid enne 1. jaanuari 2023. a, ja on denomineeritud ja finantseeritud EL liikmesriigi oma valuutas, siis nendele võib jätkuvalt rakendada soodsamaid standardparameetreid. Kui ettevõtte investeeris enne seda kuupäeva, tegi ta seda teiste reeglite ja ootuste alusel. Seetõttu lubatakse neil positsioonidel säilitada varasem käsitlus.

Lõigete 3–5 kehtetuks tunnistamine. Solventsus II direktiivi artikli 308b lõiked 5–8 kustutatakse direktiivist.

Uus lõige 11. Solventsus II direktiivi artikli 111 lõikes 2a on sätestatud, et kui komisjon võtab käesoleva artikli lõike 1 esimese lõigu punkti c kohaselt vastu käesolevat direktiivi täiendavad delegeeritud õigusaktid, et täpsustada meetodeid, eeldusi ja standardparameetreid, mida tuleb kasutada artikli 105 lõike 5 teise lõigu punktis a osutatud intressiriski alammooduli arvutamiseks eesmärgiga parandada kapitalinõuete tundlikkust kooskõlas intressimäärade arenguga, võib sellised intressiriski alammooduli muudatused teha järk-järgult kuni viieaastase üleminekuperioodi jooksul. Selline järkjärguline muudatuste tegemine on kohustuslik ja seda nõutakse kõigilt kindlustus- ja edasikindlustusandjalt.

Seega, kui komisjon näeb ette muudatuste järkjärgulise rakendamise, on see kindlustusandjatele kohustuslik. 2025. aasta 29. oktoobril vastu võetud Solventsus II määruse muudatused seda ette ei näe.

Eelnõu § 90 punkt 181 – KindITS § 272 muutmine. Paragrahvis on reguleeritud üleminekusätted kindlustusgruppide puhul.

Lõike 1 muutmine. Kuna § 271 lõiked 3–5 muutuvad kehtetuks, tuleb teha viiteparandus ka käesolevas lõikes.

Eelnõu § 90 punkt 182 – KindITS § 273 kehtetuks tunnistamine. Paragrahvi aluseks olnud sätted Solventsus II direktiivi artikli 308b lõigetes 5–8 on tunnistatud kehtetuks. Aruannete esitamise tähtajad on sätestatud eelnõu kohaselt §-s 123¹. Aruannete esitamise tähtaegade kehtetuks tunnistamine ei avalda tagasiulatuvat mõju, sest need tähtajad on juba möödunud ning nende alusel esitatud aruanded jäävad kehtima. Samuti ei ole nende sätete rikkumise eest enam võimalik karistust määrata, kuna potentsiaalse rikkumise toimepanemisest oleks möödunud liialt palju aega ning vastutus on aegunud.

Eelnõu § 90 punkt 183 – KindITS uus § 274¹. Uus paragrahv sätestab üleminekusätted seoses proportsionaalsuse meetmete rakendamiseks õiguse ja nõusoleku saamisega. Samuti juhuks, kui enne Solventsus II direktiivi jõustumist (mis oli 29. jaanuar 2025. a) rakendati mõnda proportsionaalsuse meetet (näiteks põhifunktsiooni kumuleerimine ja ettevaatliku deterministliku hindamise kasutamine) nimetatud kuupäeval kehtiva õiguse kohaselt.

Lõiked 1 ja 2. Kuna seadusemuudatuste jõustumise esimestel kuudel võib FI koormus tõusta seoses proportsionaalsuse meetmete rakendamise õiguse ja nõusoleku hindamisega, pikendatakse hindamiseks ette nähtud tähtaega kahelt kuult neljale kuule.

Lõige 3. Kui kindlustusandja rakendas 2025. aasta 28. jaanuari seisuga mõnda proportsionaalsuse meetet, võib ta jätkata meetme rakendamist nelja majandusaasta jooksul viidatud kuupäevast arvates, ilma et talle kohalduks §-des 42²–42⁵ sätestatud nõuded ehk meetme rakendamise õiguse või nõusoleku saamise nõuded (näiteks võimalus võtmefunktsioone ühendada). Ettevõtjad võivad proportsionaalsusmeetmete kohaldamist jätkata ainult juhul, kui need vastavad Solventsus II direktiivis sätestatud proportsionaalsusmeetmetele.

KindITS uus § 274². Uus paragrahv täpsustab, millisele aruandeperioodidele SFCR bilansi auditeerimise nõue esmakordselt kohaldub (2027. aasta 1. jaanuaril algav aruandeperiood).

Eelnõu § 90 punkt 184 – seaduse normitehniline märkus. Vastavalt HÕNTE § 27 lõikele 3 nimetatakse normitehnilises märkuses Euroopa Liidu õigusakt, mida seaduseelnõuga üle võetakse ning vastavalt sama paragrahvi lõikele 4 nimetatakse normitehnilises märkuses muudetav Euroopa Liidu õigusakt. Kuna Solventsus II direktiiviga muudetakse direktiivi 2009/138/EÜ, täiendatakse KindITS normitehnilist märkust viitega Solventsus II direktiivile.

3.7. Liikluskindlustuse seaduse muutmine (eelnõu § 91)

Eelnõu § 91 punktid 1 ja 2. LKindITS § 69 muutmine. Paragrahv reguleerib halduslepingu sõlmimist.

Lõike 1 uus punkt 3¹. Muudatus on seotud KindITS § 153 uue lõike 4¹ ja LKindITS uue §-ga 71⁴, mis reguleerivad kindlustusandja erirežiimi korral liikluskindlustuse portfelli üleandmist LKF-ile ja kriisilahenduse korral LKF-ile sildkindlustusandja ülesanded ja kohustused.

Halduslepingus lepitakse muu hulgas kokku poolte õigused ja kohustused §-s 71⁴ sätestatud juhul ja korras kahju hüvitamisega seotud ülesannete täitmiseks ehk kui fondile antakse kindlustusandja erirežiimi (sh kriisilahenduse) korral liikluskindlustuse kindlustusportfell.

Uue lõike 4 kohaselt peab FI kooskõlastama fondi põhikirja sätteid, et erirežiimi (sh kriisilahenduse) korral saaks fondile üle anda liikluskindlustuse kindlustusportfelli ja sildkindlustusandja ülesanded.

Eelnõu § 91 punktid 3–6. LKindITS § 71 muutmine. Paragrahv reguleerib kindlustustegevust puudutavate nõuete kohaldamist fondile.

Lõikes 1 on toodud ammendav loetelu KindITS sätetest, mis kohalduvad fondile. Fond ei ole kindlustusandja kindlustustegevuse seaduse tähenduses, kuid teatud piiratud ulatuses ta siiski kindlustustegevusega tegeleb, sõlmides nn piirikindlustuslepinguid LKindITS § 13 lg 4 alusel ning korraldades automaatset liikluskindlustust LKindITS 5. peatüki alusel. Kui kehtivas lõikes on viide KindITS § 96 lõigetele 1 ja 7 (kindlustusandja juhtimissüsteemi üldnõuetele), siis see viide jäetakse lõikest 1 välja ning LKF-i juhtimist reguleeritakse LKindITS-s kui eriseaduses (uus lõige 1¹).

Lõikes 1 täpsustatakse ka viidet KindITS §-le 129, mis reguleerib audiitorkontrolli. Kuna eelnõuga seda paragrahvi täiendatakse uute lõigetega ja mitmeid olemasolevaid lõikeid muudetakse, siis on kohane ka täpsustada, milliseid audiitorkontrolli puudutavaid sätteid fondile kohaldatakse.

Uue lõike 1¹ eesmärk on tagada, et Fondi juhtimine oleks selgelt korraldatud ja läbipaistev. See tähendab, et organisatsiooni ülesehitus peab olema arusaadav ning Fondi erinevad ülesanded ja

vastutusosalad peavad olema üksteisest selgelt eristatud. Nii välditakse huvide konflikti, ülesannete kattumist ja vastutuse hajumist. Juhtimiskorralduse kujundamisel tuleb arvestada Fondi tegevuse iseloomu, mahtu ja keerukust. See tähendab, et mida ulatuslikum ja keerukam on Fondi tegevus, seda põhjalikumad ja täpsemad peavad olema ka juhtimis- ja kontrollimehhanismid. Lisaks peab Fond tagama oma tegevuse järjepidevuse ja õiguspärasuse ka erakorralistes olukordades.

Lõige 3 reguleerib fondi sise-eeskirju ning selle lõike esimeses lauses sätestatakse teemade ring, mis kindlasti peab eeskirjades reguleeritud olema. Seda loetelu täiendatakse huvide konfliktide juhtimise ja vältimise teemaga. Seaduse kohaselt on fondi liikmeteks kõik Eestis liikluskindlustust pakkuvad kindlustusandjad. Fond täidab seadusest ja riigiga sõlmitud halduslepingust tulenevalt mitmeid ülesandeid liikluskindlustuse süsteemi korraldamisel ja arendamisel. Seega on oluline, et fond oleks kaardistanud võimalikud huvide konfliktide olukorrad ning rakendanud meetmeid, kuidas neid konflikte juhtida ja vältida.

Kuna fond on kindlustuse tagamise skeem KKELS tähenduses ning talle kohalduvad KKELS rakendamise seotud ametisaladuse hoidmise nõuded, lisatakse lõikesse 3 ka viide KKELS §-le 69 ehk fondi sise-eeskirjaga peab olema kehtestatud ka konfidentsiaalsuse nõuetele vastamise kord.

Lõikesse 5 lisatakse viide seaduse uuele § 71⁴ ehk FI teostab järelevalvet mh uues paragrahvis sätestatu üle.

Eelnõu § 91 punkt 7 – LKindITS uus § 71⁴. IRRD direktiivi artikli 34 kohaselt võivad liikmesriigid ette näha, et sildettevõtja ülesanded ja õigused antakse asjakohasele kindlustuse tagamise skeemile. Tagades kindlustusvõtjate huvid, kindlustussuhete järjepidevuse, nõuete lahendamise ja direktiivi eesmärkide jätkuva nõuetekohase täitmise, võivad liikmesriigid ette näha, et sellisele kindlustuse tagamise skeemile antakse üle ühe või mitme kriisilahenduses oleva kindlustusandja emiteeritud aktsiad, osad või muud omandiõiguse instrumendid või ühe või mitme kriisilahendusmenetluses oleva kindlustus- või edasikindlustusandja kogu vara või kõik õigused või kohustised või osa neist.

Lõige 1 reguleerib kindlustusandja kriisilahenduse korral fondile sildkindlustusandja ülesannete määramist. Tegemist on kriisilahendusasutuse õiguse mitte kohustusega ning selle otsustamisel on määravaks, kas kindlustusvõtjate huvid on kaitstud, kindlustuslepingud on jätkuvalt kehtivad ja kahjunõuded hüvitatavad.

Lõige 2. Liikluskindlustuse kindlustusportfelli võib fondile üle anda:

- KindlITS § 153 uue lõike 4¹ alusel n-õ klassikalise erirežiimi korral (st kriisilahendust algatamata);
- käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt, kui kindlustusandja suhtes on algatatud kriisilahendus ning FI kriisilahendusüksus on fondile määranud sildikindlustusandja ülesanded.

Üle antakse liikluskindlustuse lepingute portfelli koos sellele vastavate õiguste ja kohustistega.

Lõige 3. Portfelli vastuvõtjana on fondi kohustuseks tagada, et kindlustuslepingutes tulenevad kohustused on täidetud, sealhulgas kahjustatud isikutele tekitatud kahju hüvitatud. Fondile ei lähe siiski üle liikluskindlustuse kindlustusandja seadusest tulenev kohustus hüvitada kahju kaheteistkümneme kalendrikuu jooksul pärast lepingu lõppemist, kui kahju põhjustaja ei pidanud kinni sõidukiga liikluses osalemise keelust ja sõidukiga põhjustati kahju. Sellisel juhul hüvitab Fond kahju LKindITS § 45 lõike 1 alusel.

Lõige 4. Fondil ei ole õigus sõlmida uusi kindlustuslepinguid ega muuta kehtivaid kindlustuslepinguid. Fondi eesmärk ei ole hakata klassikaliseks kindlustusandjaks, kes sõlmib ka uusi lepinguid. Eesmärk on tagada, et kindlustusandja raskuste korral on kahjustatud isikute huvid kaitstud kahjude väljamaksete tegemise näol. LKindITS § 13 lõike 3 kohaselt võib § 4 lõikes 2 nimetatud sõiduki suhtes lepingu sõlmida ka fond. Viidatud sätte kohaselt tuleb leping sõlmida ka välisriigis põhiasukohta omava sõiduki suhtes, millega kahju tekitamisest tulenev vastutus ei ole kindlustatud. Fondile peab jääma võimalus sõlmida neid lepinguid.

Lõikega 5 nähakse ette vara, õiguste ja kohustuste eraldatud fondi muust varast, õigustest ja kohustistest.

IRRD direktiivi artikli 34 lõike 2 punkti b kohaselt peab selleks, et kindlustuse tagatise skeem saaks olla sildkindlustusandja, olema täidetud mh tingimus, et kriisilahendusasutus kiidab heaks haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmete tasustamise ja määrab kindlaks nende ülesanded. Seda ei kohaldata kindlustuse tagamise skeemi suhtes, kellele on üle antud sildettevõtja ülesanded ja õigused, kui mis tahes üleantud vara, õigused, kohustised või omandiõigused on eraldatud kindlustuse tagamise skeemi muudest varadest, õigustest ja kohustistest ning üleantud vara ei kasutata tasu maksmiseks. Seetõttu ei ole lubatud ka lõike 5 kohaselt kasutada üle võetud vara fondi juhtorgani liikmetele tasu maksmiseks.

Lõige 6. Fond tagab liikluskindlustuse kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste täitmise, sealjuures seaduses sätestatud juhtudel ja korras kahjustatud isikule tekitatud kahju hüvitamise, kuid kui ülevõetud varast ei piisa ülevõetud kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks, võib fond kasutada omavahendeid, mis on kogutud Eestis väljastatud tegevusloaga kindlustusandjate maksejõuetuse riski katteks.

Lõike 7 eesmärk on tagada, et kindlustusvõtjad ja kahjustatud isikud on teadlikud, et nende sõlmitud liikluskindlustuslepingute täitmine on edaspidi fondi kohustus ja nõudeõiguse korral tuleks fondi poole pöörduda.

3.8. Raamatupidamisseaduse muutmine (eelnõu § 92)

Eelnõu § 92 punktid 1 ja 2. RPS § 62 muutmine. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EU⁹⁶ artikli 19a lõige 6 annab leevenduse teatud finantssektori ettevõtjatele, kes ei pea täismahus kestlikkusaruannet koostama. Selliste ettevõtjate hulka lisatakse ka väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad. Praktikaks on vähetõenäoline (vähemalt Eesti vaates), et kindlustusandja, kes on raamatupidamisseaduse tähenduses suurettevõtja, on ühtlasi kindlustustegevuse seaduse tähenduses väike ja mittekeerukas kindlustusandja.

2013/34/EU artikli 19a lõige 6 on üle võetud raamatupidamisseaduse § 62 lõigetega 21 ja 22. RPS § 62 lõike 21 kohaselt rakendatakse kestlikkusaruande esitamise kohustust väikese ja mittekeeruka kindlustusandja aruandeperioodidele, mis algavad 2028. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

Kuna lõikest 22 võib järeldada, et lõikes 21 osutatud ettevõtjad peavad aruande koostama lähtuvalt kahest standardist, kustutakse käesoleva eelnõuga viide § 3 punktile 9¹ ehk täismahus aruandluse standardile ehk lõikes 21 osutatud ettevõtjad peavad lähtuma § 3 punktis nimetatud

⁹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2013/34/EÜ](#), 26. juuni 2013, teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ

9² standardist (Euroopa VKE kestlikkusaruandluse standard – Euroopa Liidu kestlikkusaruandluse standardid VKE jaoks (*ESRS for SME – European Sustainability Reporting Standards for small and medium-sized undertakings*), mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL artikli 29c lõike 1 alusel).

3.9. Tagatisfondi seaduse muutmise (eelnõu § 93)

IRRd direktiivi artikkel 81 reguleerib rahastute moodustamist. Iga liikmesriik on kohustatud looma ühe või mitu rahastut tagamaks, et kriisilahendusametuse käsutuses on piisavad rahalised vahendid, mis kogutakse selles liikmesriigis:

- tegevusloa saanud kindlustusandjatelt ning
- asutatud kolmandate riikide kindlustusandjate liidu filiaalidelt.

Direktiivi kohaselt võib vahendeid koguda:

- jooksvate osamaksete kaudu või
- tagantjärele makstavate osamaksete kaudu või
- nende osamaksete kombinatsiooni kaudu.

Vahendeid kogutakse, et:

- katta vähemalt IRRd direktiivi artikli 57 kohaselt vahe ulatuses hüvitise maksmine aktsionäridele, kindlustusvõtjatele, soodustatud isikutele, nõude esitajatele või muudele võlausaldajatele;
- liikmesriigi valikul kasutada vahendeid muude kulude katmiseks, kui rahastute kasutamine on vajalik kriisilahenduse eesmärkide saavutamiseks.

Sel eesmärgil luuakse Tagatisfondi juurde eraldi osafond – kindlustusandjate kriisilahenduse osafond. Seaduseelnõus on võetud lähenemine, et rahalisi vahendeid kogutakse tagantjärele makstavate osamaksete kaudu.

Eelnõu § 93 punktid 1–4. TFS § 2 muutmise. Paragrahv reguleerib Tagatisfondi eesmärke ja eesmärkide saavutamise vahendeid, milleks on mh kriisilahenduse jaoks rahaliste vahendite kogumine.

Lõike 1 muutmise. Uue kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi lisandumise tõttu ei ole lõikes 1 asjakohane osutada ainult pensionilepingute kindlustusvõtjate vahendite kaitsele. Lisaks, kuna osafondi vahendite kasutamise eesmärgiks on ka kriisilahendusmeetme rakendamise järgselt asjakohasel juhul aktsionäridele, võlausaldajatele jne hüvitise maksmine, lisatakse vastav täpsustus ka lõikesse 1.

Lõike 2 punkti 1 muutmise. Kehtiva sätte kohaselt kogub Tagatisfond osamakseid vaid pensionilepinguid sõlmivatelt kindlustusandjatelt. Kuna Tagatisfondi juurde moodustatakse uus osafond, kuhu teevad osamakseid kõik Eesti kindlustusandjad ja siin asutatud kolmanda riigi filiaalid, on ka punkti 1 sõnastust muudetud.

Lõike 2 punktide 4¹ ja 4² muutmise. Kuna kindlustusandja on uue osafondi moodustamise tõttu laiemas tähenduses (ei piirdu ainult pensionilepinguid sõlmiva kindlustusandjaga), on punktis 41 täpsustatud, et Tagatisfond toetab kindlustusandja pensionilepingute kindlustusportfelli üleandmist teisele pensionilepinguid sõlmivale kindlustusandjale.

Punkti 4² muudatusega täpsustatakse, et vahendeid kogutakse ka hüvitise maksmiseks.

Eelnõu § 93 punktid 5–7. TFS § 4 muutmine. Paragrahv reguleerib, milliseid osafonde Tagatisfond haldab.

Lõike 1 uus punkt 6. Uus Tagatisfondi juurde moodustatav osafond on kindlustusandjate kriisilahenduse osafond.

Lõike 5 muutmine. Kuna kindlustusandjal on uue osafondi moodustamisega laiem tähendus (ei piirdu ainult pensionilepinguid sõlmiva kindlustusandjaga), on lõikes 5 täpsustatud, pensionilepingute osafond moodustatakse pensionilepinguid sõlmivate kindlustusandjate osamaksetest.

Uus lõige 7. Uus kindlustusandjate kriisilahenduse osafond moodustatakse kindlustusandjate osamaksetest ning selle arvel rahastatakse kindlustusandjate kriisilahenduse korral kriisilahenduses oleva kindlustusandja vara ja kohustiste üleandmise toetamist ning asjakohasel juhul hüvitise maksmist.

Eelnõu § 93 punkt 8 – TFS § 5 lõike 1 muutmine. Uue osafondi nimi on „kindlustusandjate kriisilahenduse osafond“.

Eelnõu § 93 punkt 9 – TFS § 6 muutmine. Paragrahv reguleerib Tagatisfondi nõukogu pädevust.

Lõike 2 täiendamine uue punktiga 12². Muudatuse kohaselt otsustab nõukogu ka kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi suuruse ja tagantjärele makstavate osamaksete kogumise – st osamakse tasumise korra, perioodi ja tähtajad.

Eelnõu § 93 punkt 10 – TFS uus peatükk 5³ „Kindlustusandjate kriisilahenduse osafond“ reguleerib kindlustusandjate kriisilahendi osafondi rahastamist ja vahendite kasutamist.

TFS uus § 73²⁶. Paragrahv reguleerib kindlustusandjate kriisilahenduse rahastamise ulatust ja osafondi vahendite kasutamist.

Lõige 1. IRRD direktiivi artikli 81 kohaselt kasutatakse rahastut selleks, et katta vähemalt artikli 57 kohaselt vahe ulatuses hüvitise maksmine omandiõiguse instrumendi omajatele, kindlustusvõtjatele, soodustatud isikutele, nõude esitajatele või muudele võlausaldajatele. Seda saab teha vaid juhul, kui sõltumatu hindamise tulemusel on selgunud, et nimetatud isikud on kandnud suuremat kahju, kui nad oleks kandnud tavalise maksejõuetusmenetluse korral (punkt 1). Punkti 2 kohaselt võib kasutada osafondi vahendeid kriisilahenduses oleva kindlustusandja vara ja kohustiste üleandmise toetamiseks ja garantiid andmiseks.

Kriisilahendusasutuse garantiid on kaitsemeede vastuvõtjale, et ta võtaks kriisis kindlustusandja portfelli üle. See tähendab, et kui hiljem ilmnevad ootamatud kahjud või vara puudujäägid, katab kriisilahendusasutus need kokkulepitud ulatuses. Ilma garantiita ei pruugi keegi kriisis kindlustusandja portfelli üle võtta, kuna riskid on liiga suured. Osafondiga toetatakse vara ja kohustuste üleandmist nii, et fond võib rahaliselt kompenseerida vara ja kohustuste vahe või teha lisatoetuse, et vastuvõtja oleks valmis kriisis kindlustusandja portfelli üle võtma. Garantiid andmine võib teoreetiliselt maksta null eurot (kui seda ei realiseerita) või kuni kümneid miljoneid eurosid. Tavaliselt hinnatakse garantiimahtu nii, et see kataks kõige tõenäolisemad bilansikõikumised (nt 5–10% üleantavast portfellist).

Lõike 2 kohaselt on osafondi vahendite kasutamiseks otsuse tegemine FI pädevuses. Otsuse tegemisel arvestab FI KKELS §-s 30 sätestatuga ehk kriisilahenduse üldiste põhimõtetega.

Arvestama peab, et osamakseid hakatakse koguma alles siis, kui kindlustusandja suhtes on algatatud kriisilahendus ja esineb alus osafondi vahendite kasutamiseks ehk FI on teinud otsuse osafondi kasutamiseks.

Lõige 3. Kuigi lõige 1 juba reguleerib osafondi vahendite kasutamise ulatust, on lõikes 3 välja toodud, et osafondi vahendeid ei ole lubatud kasutada otse kindlustusandja kahjumi katmiseks või tema rekapiitaliseerimiseks, kuna see moonutaks turudistsipliini, looks moraaliriski ja rikuks kriisilahenduse loogikat, mille kohaselt vastutavad kahjumi eest esmajärjekorras omandiõiguse instrumendi omajad ja investorid. Fondi roll on tagada kindlustusvõtjate kaitse ja turu stabiilsus, mitte kindlustusandja päästmine.

TFS uus § 73²⁷ reguleerib osamaksete tasumise viisi ja vormi.

Lõige 1. Osafondi maksed on tagantjärele makstavad osamaksed ehk kindlustusandjatel tekib osafondi rahastamise kohustus alles siis, kui mõne kindlustusandja suhtes on algatatud kriisilahendus ja esineb alus osafondi vahendite kasutamiseks.

Lõiked 2 ja 3. Osamaksed tasutakse Fondile ning neid ei tagastata kindlustusandjale, kui seadusest ei tulene teisiti.

Lõige 4. Osamaksed tasutakse rahas.

TFS uus § 73²⁸. Tulu, mis saadakse kriisilahendusest, kantakse kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi, kui KKELS §-des 34, 36 ja 41 ei ole sätestatud teisiti. KKELS § 34 lõike 7 kohaselt võib FI, RaM või Tagatisfond nõuda sisse kriisilahendusmeetmete rakendamisel või kriisilahendusõiguste kasutamisel tekkinud mõistlikud kulud, lahutades need maha makstavate tasude summast, mida vastuvõtja maksab kriisilahenduses olevale ettevõtjale või omandiõiguse instrumendi omajale, nõudes kulud sisse kriisilahenduses olevalt ettevõtjalt või lahutades kulud sildkindlustusandja või vara ja kohustiste valitsemise ettevõtja tegevuse lõpetamisel tekkinud tulust. KKELS § 36 lõike 2 kohaselt saavad ostja või sildkindlustusandja makstava tasu pärast § 34 lõikes 4 sätestatud isikuid (tulu, mis tekib pärast mõistlike kulude sissenõudmist seoses kriisilahendusmeetme rakendamise või kriisilahendusõiguse kasutamisega, hüvitatakse esmalt kindlustusvõtjatele ja muudele võlausaldajatele ulatuses, mille võrra nõuded hinnati alla neid kompenseerimata) ja kooskõlas eelkirjeldatud lõikega 7 kriisilahenduses oleva ettevõtja omandiõiguse instrumendi omajad, kui nende omandiõiguse instrumendid on üle antud ostjale või sildkindlustusandjale ning kriisilahenduses olev ettevõtja, kui tema vara või kohustised või osa nendest on üle antud ostjale või sildkindlustusandjale. KKELS § 41 lõike 2 kohaselt saavad sildkindlustusandja lõpetamisel saadud tulu pärast § 34 lõikes 4 nimetatud isikuid ja kooskõlas sama paragrahvi lõikega 8 sildkindlustusandja omanikud (kantakse riigieelarvesse).

TFS uus § 73²⁹ näeb ette, et tagantjärele osamakse tasumise korra, perioodi ja tähtajad ning osamaksete määra kehtestab nõukogu pärast § 73²⁶ lõikes 2 sätestatud FI otsuse vastuvõtmist. Kuna rahastusvajadus sõltub rakendatavast kriisilahendusmeetmest, kriisilahenduse pikkusest ja sellest, mis otstarbeks vahendeid on vaja, saab ka osamaksete tasumise korra kehtestada alles pärast kriisilahenduse algatamist.

Kaitsemeetmena on siiski ette nähtud, et tagantjärele makstava osamakse suurus ei või olla suurem kui 2 protsenti kindlustusandja brutokindlustusmaksete aastasummast, sealjuures võetakse arvesse nii Eestis kui ka teistes lepinguriikides sõlmitud kindlustuslepingute brutokindlustusmaksed. Kui osamakse kohustus oleks liiga suur, võib see ise ohustada kindlustusandjate maksevõimet. Lagi aitab vältida olukorda, kus kriisi lahendamiseks

rakendatud abinõu tekitab uusi probleeme teiste turuosaliste jaoks. Kindlustusandjad peavad saama oma kapitali- ja riskijuhtimise planeerida ette. Kui osamaksete suurus oleks ülemise laeta, tekib ebakindlus, kuna lagi annab etteaimatavuse, kui suur on maksimaalne potentsiaalne kohustus.

Erandkorras võib tõsta osamakse määra. Võttes arvesse asjaolu, et kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi kasutamise korral tuleb Tagatisfondil katta kulud teise osafondi varadest, tuleks piirata kindlustusandjate osamaksete kogumise perioodi selliselt, et teisest osafondist laenatud vahendid saaksid tagasi makstud mõistliku aja jooksul. Sellest tulenevalt, kui kulud, mida osamaksetega tuleb katta, on suuremad ja nende kogumine võtab aega rohkem kui 5 aastat, võib tõsta osamakse protsenti kindlustusmaksetest selliselt, et tagasimakse tehtaks maksimaalselt viie aastaga.

TFS uus § 73³⁰ reguleerib, millised dokumendid tuleb Tagatisfondile esitada.

Lõike 1 kohaselt esitab FI Tagatisfondile kriisilahenduse rahastamise kava, samuti andmed ja dokumendid, mida Tagatisfond vajab kriisilahenduse rahastamise kava teostamiseks vajalike Tagatisfondi toimingute tegemiseks.

Lõige 2 kohustab FI-d Tagatisfondi nõudel andma kavandatavate kriisilahendusmeetmete või makstava hüvitise kohta täiendavaid andmeid või selgitusi.

TFS uus § 73³¹ reguleerib rahastuse kohta otsuse tegemist.

Lõike 1 kohaselt teeb Tagatisfond kriisilahenduse rahastamise kava kohased toimingud FI esitatud andmete ja dokumentide alusel.

Lõige 2 näeb ette, milliste asjaolude ilmnemisel võib peatada kriisilahenduse rahastamise kava kohaste toimingute tegemise. Seda võib teha, kui kavas esitatud seisukohad või sellele lisatud andmed või dokumendid on ebakorrektsed või vastuolulised või kui kava täitmiseks nõutavad toimingud on Tagatisfondi hinnangul vastuolus kehtiva õigusega.

Lõige 3. Kui kava täitmine peatub, tuleb sellest FI-d teavitada viivitamata. Tagatisfond jätkab kriisilahenduse rahastamise kava täitmist viivitamata pärast puuduste kõrvaldamist.

TFS uus § 73³² reguleerib rahastamise kava täitmiseks maksete tegemist.

Kriisilahenduse rahastamise kava kohaselt tegemisele kuuluvad maksed kannab Tagatisfond üle FI asjakohasele pangakontole, kuid ta ei tee seda enne, kui Tagatisfondile ei ole esitatud kõiki makse õigsuses veendumiseks vajalikke andmeid. Makse tasumise eest vastutab FI, kui Tagatisfondi ja väljamakseid teostava krediidiastutuse vahel pole kokku lepitud teisiti.

Eelnõu § 93 punkt 11 – TFS § 77 muutmine. Paragrahv sätestab tagajärjed olukorras, kus osamakset ei tasuta õigeaegselt või tasutakse see vaid osaliselt. Sellisel juhul arvestab Tagatisfond tasumata summalt viivist 0,2 protsenti päevas. Sõnastusse on lisatud ka viide kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi osamaksete mittetähtaegsele tasumisele.

Eelnõu § 93 punkt 12 – TFS § 91 muutmine. Paragrahv reguleerib fondi õigust teabele. Lõike 2 kohaselt on fondiosalised kohustatud esitama Fondile Inspeksiooni kaudu aruandeid hoiuste tagamise osafondi, investorikaitse osafondi, pensionikaitse osafondi, pensionilepingute osafondi ja kriisilahenduse osafondi osas valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud ulatuses ja korras.

Uue lõike 2¹ kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister määrusega kehtestada kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi aruandluse ulatuse ja korra.

Eelnõu § 93 punkt 13 ja 14. TFS § 93 muutmise. Paragrahv reguleerib teiste isikute teavitamist.

Lõike 3 muutmise. Lõike 3 kohaselt on Fond kohustatud viivitamata teavitama fondiosalisi ning haldureid seaduse § 6 lõike 2 punktide 8, 11, 11¹ ja 13 alusel tehtud otsustest. Muudatuse kohaselt on Fond kohustatud teavitama fondiosalisi (kindlustusandjat) ka § 6 lõike 2 punkti 12² alusel tehtud otsusest ehk kui nõukogu otsustab kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi suuruse ja tagantjärele makstavate osamaksete kogumise.

Lõike 5 muutmise. Kuna kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi on kohustatud asjakohasel juhul osamakseid tegema ka kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaal, siis lisatakse lõike 5 sõnastusse FI kohustus teavitada kolmanda riigi pädevat asustust, kui see filiaal on jätnud täitmata osamakse tasumise või muu kohustuse.

3.10. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise (eelnõu § 94)

Eelnõu § 94 punkt 1 – TsMS § 356 muutmise. Muudatus on seotud eelnõu § 64 lõikega 4, mis annab FI-le aluse taotleda kohtumenetluse peatamist nõutavaks ajaks (vt selgitusi ka § 64 lõike 4 juures).

Paragrahv reguleerib menetluse peatamist teise menetluse tõttu. Analoogselt pankade kriisilahendusmenetluse korral kohtumenetluse peatamisega, on FI-l võimalus taotleda ka kindlustuse kriisilahenduse korral kohtumenetluse peatamist.

IRRD direktiivi artikli 68 lõige 3 ütleb, et kui see on vajalik kriisilahendusmeetmete tulemuslikuks rakendamiseks ja kriisilahenduse õiguste tulemuslikuks kasutamiseks, tagavad liikmesriigid, et kriisilahendusasutused võivad paluda kohtul peatada taotletavast eesmärgist lähtuvalt asjakohaseks ajavahemikuks kohtumenetluse, milles kriisilahendusmenetluses olev kindlustus- või edasikindlustusandja osaleb või hakkab osalema.

Kohtumenetluse peatamine on ette nähtud üksnes ajaks, mil see on vajalik konkreetse kriisilahendusmeetme tulemuslikuks rakendamiseks ja kriisilahendusõiguste kasutamiseks. Seega on peatamise kestus seotud eesmärgiga, mille saavutamiseks peatamist taotletakse, ning peatamine peab lõppema niipea, kui selle sisuline vajadus ära langeb.

Sätte eesmärk on tagada kohtumenetluse kooskõla kriisilahendustegevuse elluviimisega. Seega võib FI menetluse peatamist taotleda eelkõige olukordades, kus on algatatud kriisilahendusmenetlus või rakendatakse kriisilahendusmeetmeid, mille eesmärk on kindlustusandja tegevuse ümberkorraldamine, vara või kohustiste ülekandmine või muu finantssektori stabiilsuse tagamiseks vajalik meede. Sellisel juhul võib paralleelne kohtumenetlus takistada või kahjustada kriisilahendusmeetmete rakendamist. Näiteks võib menetluse peatamine olla vajalik olukorras, kus:

- FI on algatanud kriisilahenduse ning kavandab kindlustusandja vara või kohustiste ülekandmist;
- pooleliolev kohtumenetlus puudutab nõudeid või õigusi, mida kriisilahendusmeetmed võivad otseselt mõjutada;
- kohtulahendi tegemine enne kriisilahendusmeetmete rakendamist võiks ohustada finantssüsteemi stabiilsust või kahjustada võlausaldajate võrdset kohtlemist.

Tsiviilkohtumenetluses peatatakse menetlus kuni peatamise aluse äralangemiseni. Menetluse peatamise alus langeb ära eelkõige siis, kui kriisilahendus lõpetatakse, konkreetne kriisilahendusmeede, mille rakendamine tingis menetluse peatamise, on lõpule viidud või kui FI ei pea menetluse jätkuvat peatamist enam vajalikuks.

Lõike 4 muutmine. Tulenevalt IRRD direktiivi artikli 67 lõikest 3 peab kriisilahendusamet olema õigus paluda kohtul vastavast eesmärgist lähtuvalt ajaks peatada mis tahes kohtumenetluse, mille pooleks on kriisilahendusmenetluses olev krediitiasutus või investeerimisühing, kui see on vajalik kriisilahenduse vahendite ja õiguste tõhusaks kasutamiseks. Kohtumenetluse peatamiseks vajalikku tähtaega ei ole võimalik ette näha, sest tuleb arvestada, et kriisilahendusmenetlust viiakse läbi erakorralistes tingimustes. FI saab taotleda kohtul menetlus peatada lähtudes eesmärgist ja asjaoludest, mis tingivad menetluse peatamise. Seetõttu tuleb rõhutada, et peatamise tähtaja pikkuse otsustab kohus ja FI saab seda põhjendada, miks FI peab põhjendatuks menetluse peatamist konkreetselt selliseks ajaks.

Eelnõu § 94 punkt 2 – TsMS § 607 muutmine. Paragrahv reguleerib äriühingu osanikele ja aktsionäridele hüvitise suuruse määramist.

Lõike 2 muutmine. Eelnõu § 61 lõike 6 kohaselt vaadatakse hüvitise määramisega seotud nõuded läbi tsiviilkohtumenetluse korras hagita menetluses. Hüvitise määramisel tsiviilkohtumenetluse korras tagatakse kohtulik kontroll hüvitise õiglase suuruse üle. Kooskõlas TsMS § 475 lõike 1 punktiga 12 lahendatakse hagita menetluses äriühingu osanikele ja aktsionäridele hüvitise suuruse määramise asjad, millised lahendatakse TsMS 60. peatükis sätestatud menetluskorda järgides. Lõike 2 kohaselt kohaldatakse 60. peatükis sätestatud krediitiasutuse või investeerimisühingu aktsionäridele, osanikele või võlausaldajatele hüvitise määramisel finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses või krediitiasutuste seaduses sätestatud hüvitise määramisel.

Finantskriiside ennetamise ja lahendamise seaduse eelnõu (SE 821)⁹⁷ seletuskirjas on, et tsiviilkohtumenetluse § 475 lõike 1 punktiga 12 lahendatakse hagita menetluses äriühingu osanikele ja aktsionäridele hüvitise suuruse määramise asjad, millised on nimetatud äriseadustiku § 363⁸ lõikes 3, § 398 lõikes 3, § 404 lõikes 1, § 441 lõikes 3, § 448 lõikes 1, § 481 lõikes 3 ja § 488 lõikes 1 nimetatud hüvitise suuruse määramiseks. Sarnaselt eelviidatud sätetega on kriisilahendusmenetluses aktsionäridel ja asjakohasel juhul võlausaldajal õigus hüvitisele, esitades vastuväited hüvitise maksmiseks kohustatud isiku arvestusele. Eeltoodu tõttu on otstarbekas ka kriisilahendusmenetluses rakendada analoogilist menetluslikku korda.

Hagita menetluses peavad isiku õigused, kes taotleb hüvitist, olema kaitstud kohtu aktiivse rolliga menetluses. Kohus kaasab kõik asjast huvitatud isikud, s.o. asjakohasel juhul kriisilahendusmenetluses oleva ettevõtja aktsionärid või sama nõudeõiguse järguga võlausaldajad, menetlusse ka juhul, kui avaldaja ei ole nende kaasamist taotlenud. Kuna avalikes huvides tegutseb kriisilahendusmenetluses FI ja/või erihaldur, siis tuleks kaasata hüvitise määramise menetluses ka FI esindaja ja/või erihaldur. Samuti on kohtul kohustus kontrollida, kas avaldus vastab seadusele ja on tõendatud, ka siis, kui vastuväited sellele puuduvad. Hagita menetluses on kohtul suurem aktiivsus ja asjaolude selgitamise kohustus. Hagita menetluses on kohtul kohustus vajaduse korral nõuda avaldajalt tõendite esitamist, samuti koguda tõendeid järeelhindamise läbiviimise kohta omal algatusel, sh FI-lt. Eelnõus toodud regulatsioon ei välista asja lahendamist hagimenetluses.⁹⁸

⁹⁷ Riigikogu veebileht. Finantskriiside ennetamise ja lahendamise seaduse eelnõu (SE 821) seletuskiri [Eelnõu - Riigikogu](#)

⁹⁸ Vt. Riigikohtu 17.05.2010.a. otsus asjas nr [3-2-1-42-10](#)

IRRD artikli 57 kohaselt on ka kindlustusandja kriisilahenduse korral aktsionäridel, kindlustusvõtjatel, soodustatud isikutel, nõude esitajatel ja muudel võlausaldaja või asjakohasel juhul kindlustuse tagamise skeemil õigus vahe ulatuses hüvitisele, kui nad on kooskõlas kohaldatava riigisisese õigusega kandnud suuremat kahjumit, kui nad oleks kandnud likvideerimisel tavalises maksejõuetusmenetluses.

Seega lisatakse lõikesse 2 viide KKELS-ile ehk ka kindlustusandja kriisilahenduse korral on asjakohane kohaldada TsMKS 60. peatükis sätestatud.

3.11. Võlaõigusseaduse muutmine (elnõu § 95)

Eelnõu § 95 punkt 1 – VÕS § 526 lõigete 1 ja 2 muutmine (Solventsus II direktiivist tulenev õigusabikulude kindlustuse muudatus).

Paragrahviiga määratletakse kindlustusandja kohustus õigusabikulude kindlustuse pakkumisel ja kindlustusjuhtumi toimumisel. Muudatusega viiakse lõike 1 sõnastus paremini kooskõlla Solventsus II direktiivi artikli 198 lõikega 1, täpsustades, millistes menetlustes ja olukordades kindlustusandja kaitse on asjakohane. VÕS § 526 lõike 1 kehtiva sõnastuse kohaselt eeldatakse, et kindlustus katab õigusabi nii kohtus kui haldusmenetluses, samuti väljaspool ametiasutusi. Kuna kehtiva seaduse sõnastuse kohaselt eeldatakse, siis võib kokku leppida sellest ka erinevalt. Direktiivi sõnastuse kohaselt tuuakse aga välja need juhud, mil eelkõige (*in particular*) on kaitse tagatud ehk direktiivi kohaselt võib see ulatus olla pigem laiem. Sealjuures eristatakse olukorrad, kui kindlustatud isiku õigusi on rikutud ja kui kindlustatud isiku vastu on esitatud nõue. Kui nõue on esitatud isiku vastu, on ka kaitse ulatus laiem.

Lõikes 2 sätestatakse, et kindlustusvõtja kohta sätestatud kohaldatakse ka kindlustatud isiku suhtes, kes ei ole kindlustusvõtja. Muudatusettepanekuga täpsustatakse, et seda ei kohaldata VÕS § 531¹ lõike 1 punktis 3 sätestatud juhul. Selline täpsustus tuleneb direktiivist, kuivõrd viidatakse just kindlustusvõtja alalisele asukohale, mitte kindlustatu asukohale.

Eelnõu § 95 punkt 2 – VÕS § 527 muutmine (Solventsus II direktiivist tulenev õigusabikulude kindlustuse muudatus). Paragrahvi algsest tekstist on moodustatud kaks lõiget, kuna kehtiva sõnastuse esimene lause reguleerib üldist olukorda, kui õigusabikulude kindlustuse valdkonna kindlustusriske on kindlustatud kõrvuti muude kindlustusriskidega ning teise lausega (uus lõige 2) nähakse ette kohustus märkida lepingus nimeliselt ära isik, kellele õigusabikulude kindlustuse nõuete haldamine on edasi antud.

Lõige 3. Kui kindlustusandja rakendab KindLTS § 103³ lõikes 4 kirjeldatud meetet, tuleb kindlustatud isiku õigus (usaldada oma huvide kaitse alates hetkest, kui tal on õigus nõue esitada, oma valitud advokaadile või muule kvalifitseeritud isikule) ette näha kindlustuslepinguga.

Eelnõu § 95 punkt 3 – VÕS § 528 muutmine (Solventsus II direktiivist tulenev õigusabikulude kindlustuse muudatus).

Lõige 1 sõnastatakse ümber, et oleks selgemalt reguleeritud, millistel juhtudel on kindlustatud isikul õigus vabalt valida advokaati või muud kvalifitseeritud isikut. Esiteks on tal vastav õigus, kui seda on vaja tema kaitsmiseks, esindamiseks ja huvide kaitseks mistahes kohtu- või haldusmenetluses (*inquiry or proceedings*) ehk esineb vajaduse aspekt ja kindlustusjuhtum on jõudnud teatud staadiumisse. Teiseks juhuks, kui kindlustatud isikul on õigus valida esindaja, on huvide konflikti korral ehk ka väljaspool kohtu- või halduskohtumenetlust. Kehtivas

sõnastuses on üritatud kaks juhtu kokku panna, kuid tegelikult on tegemist kahe erineva olukorraga. Kuna lõike 1 kehtivas sõnastuses on palju küsitavust tekitanud ka lauseosa „sealhulgas suhetes kindlustusandjaga“, on viidatud osa lõikest kustutatud.

Muu kvalifitseeritud isiku valik sõltub, millises staadiumis kindlustatud isik enda esindamist vajab ja kuidas/kas on riigisiselt reguleeritud isiku esindamise nõuded. Näiteks kohtus võib esindajaks olla tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 218 lõike 1 punkti 2 kohaselt lisaks advokaadile ka muu isik, kes on omandanud õiguse õppesuunal vähemalt riiklikult tunnustatud magistrakraadi, sellele vastava kvalifikatsiooni Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 2 tähenduses või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni.

Vajaduse aspekti on analüüsitud kohtuasjas C-442/12⁹⁹ just sellest vaatenurgast, kas selle vajaduse olemasolu saab otsustada kindlustusandja ise. Euroopa Kohus jõudis otsusele, et kindlustatud isiku õigust vabalt advokaati valida ei tohi piirata üksnes nende olukordadega, kus kindlustusandja otsustab, et on vaja ettevõttevälise õigusnõustaja abi. Siiski, erinevad meetodid, mille kaudu kindlustatud isik võib teostada oma õigust vabalt esindaja valida, ei välista võimalust, et teatavatel juhtudel võiks kehtestada piirangud kindlustusandja kantavatele kuludele.

Advokaadi valikut on käsitletud ka kohtuasjas C-199/08¹⁰⁰ ning kohtuotsuse kohaselt ei või kohtukulude kindlustusandja juhul, kui suur osa kindlustusvõtjatest on saanud kahju samast sündmusest, valida ise kõigi asjaomaste kindlustatute esindajat.

E-21/16¹⁰¹ kohtuasjas on lisaks jõutud järeldusele, et direktiivi 2009/138/EÜ artikli 201 lõike 1 punkt a välistab õigusabikulude kindlustuslepingus selliste tingimuste sätestamise, millega kindlustusandja vabastatakse tema lepingulistest kohustustest, kui kindlustatud isik volitab ilma kindlustusandja nõusolekuta oma huve esindama juristi ajal, mil kindlustatud isikul oleks lepingu kohaselt õigus esitada nõue.

Kohtuasja C-5/15¹⁰² raames on muu hulgas uuritud, kas viide toimingule *inquiry* hõlmab avalik-õiguslikus asutuses toimuvat vaidemenetlust, mille käigus teeb see asutus otsuse, mille võib kohtus vaidlustada. Euroopa Kohtu otsuse kohaselt see nii ka on.

Lõige 2. Kindlustusvõtja õigus, et ta võib enda esindamiseks vabalt valida advokaadi või muu kvalifitseeritud isiku, tuleb kindlustuslepingus selgelt ära märkida. Solventsus II direktiivi artikkel 201 ütleb: „Igas õigusabikulude kindlustuse lepingus märgitakse sõnaselgelt:“.

Lõige 3. KindITS § 103³ kohaselt rakendab kindlustusandja õigusabikulude turustamise korral nõuete haldamisel vähemalt ühte viidatud paragrahvis kirjeldatud meetodit. Üheks meetodiks on õigus usaldada oma huvide kaitse alates hetkest, kui tal on vastavalt lepingule õigus kindlustusandjale nõue esitada, oma valitud advokaadile või muule kvalifitseeritud isikule. Seetõttu nähakse lõikega 3 ette täpsustus, et sellisel juhul on kindlustusvõtjal/kindlustatud isikul õigus advokaat või muu isik valida sõltumata § 528 lõikest 1. Ehk kui lõike 1 kohaselt võib valida advokaadi või muu isiku, kui menetlus on jõudnud teatu staadiumisse või esineb huvide konflikt, kuid kui kindlustusandja on valinud KindITS § 103³ lõikes 4 kirjeldatud meetme, siis võib kindlustatud isik valida advokaadi kohe, kui on toimunud kahjujuhtum ja tal on õigus nõue esitada.

⁹⁹ Euroopa Kohtu 07.11.2013 otsus kohtuasjas [C-442/12](#)

¹⁰⁰ Euroopa Kohtu 10.09.2009 otsus kohtuasjas [C-199/08](#)

¹⁰¹ Kohtu 27.10.2017 otsus kohtuasjas [E-21/16](#)

¹⁰² Euroopa Kohtu 07.04.2016 otsus kohtuasjas [C-5/15](#)

Lõige 4. Solventsus II direktiivi artikli 204 kohaselt tuleb kindlustatud isikut teavitada õigusest valida advokaat või muu kvalifitseeritud isik kohe, kui ilmneb huvide konflikt.

Kehtiva seaduse lõige 3 tunnistatakse kehtetuks, kuna see ei ole kooskõlas direktiiviga.

Eelnõu § 95 punkt 4 – VÕS uus § 531¹ (Solventsus II direktiivist tulenev õigusabikulude kindlustuse muudatus). Õigusabikulude kindlustuse nõudeid ei kohaldata uues paragrahvis sätestatud juhtudel. Paragrahvi aluseks on Solventsus II direktiivi artikli 198 lõige 2. Õigusabikulude kindlustus ei kata vaidlusi või riske, mis on seotud meresõidukite kasutamisega. Lisaks ei kata õigusabikulude kindlustus juhtumeid, kus kindlustusandja tagab tsiviilvastutuskatet kindlustatu kaitsmiseks või esindamiseks kohtu- või haldusmenetluses, juhul kui selline kate on seotud kindlustusandja enda huvidega. Õigusabikulude kindlustus ei kata ka abistamisteenuste kindlustuse hulgas näidatavat õigusabikulude kindlustust. Abistamisteenuse kindlustuslepingus tuleb selgelt ette näha, et kõnealune kindlustuskaitse piirdub üksnes lõike 1 punktis 3 kirjeldatud olukordadega ja lisandub osutatavale abile.

Eelnõu § 95 punkt 4 – seaduse normitehniline märkus. Kuna VÕS sisaldab muu hulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2009/138/EÜ tulenevaid sätteid, on asjakohane normitehnilises märkuses viidata ka nimetatud direktiivile.

3.12. Võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seaduse muutmise (eelnõu § 96)

Võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seaduse § 17³ näeb ette rakendussätteid kindlustuslepingute sõlmimisele.

Uue lõike 2 kohaselt kohaldatakse õigusabikulude kindlustusega seotud VÕS muudatusi kindlustuslepingutele, mis on sõlmitud alates 2027. aasta 30. jaanuarist. Selline lähenemine tagab õigusselguse ning väldib juba kehtivate lepingute tingimuste tagasiulatuvat muutmist, mis võiks kahjustada lepingupoolte õiguspäraseid ootusi. Kuna muudatused puudutavad eelkõige uute lepingute sõlmimist ega mõjuta juba kehtivaid lepinguid, on selline üleminekuperiood piisav, et tagada sujuv üleminek uuele regulatsioonile.

3.13. Väärtpaberituruseaduse muutmise (eelnõu § 97)

Eelnõu § 97 punkt 1 – VpTS § 166 lõike 2 muutmise. Muudatus põhineb IRRD direktiivi artiklil 88, millega muudetakse ülevõtmispakkumiste direktiivi 2004/25/EÜ.¹⁰³

Paragrahv 166 lõike 1 kohaselt on sihtemitendi üle valitseva mõju otse või kooskõlastatult tegutsevate isikutega koos saanud isik kohustatud 20 päeva jooksul valitseva mõju saamisest arvates tegema ülevõtmispakkumise sihtemitendi kõigi aktsiate suhtes. Seda ei kohaldata kriisilahendusmeetmete või -õiguste rakendamise korral.

Eelnõu § 97 punkt 2 – Normitehniline märkus. Vastavalt HÕNTE § 27 lõikele 3 nimetatakse normitehnilises märkuses Euroopa Liidu õigusakt, mida seaduseelnõuga üle võetakse ning vastavalt sama paragrahvi lõikele 4 nimetatakse normitehnilises märkuses muudetav Euroopa Liidu õigusakt. Kuna IRRD direktiiviga muudetakse direktiivi 2004/25/EÜ, täiendatakse VpTS normitehnilist märkust viitega IRRD direktiivile.

¹⁰³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2004/25/EÜ](#), 21. aprill 2004, ülevõtmispakkumiste kohta

3.14. Äriseadustiku muutmine (eelnõu § 98)

Eelnõu § 98 punkt 1 – ÄS § 290¹ lõike 3 muutmine. Muudatus põhineb IRRD direktiivi artiklil 89, millega muudetakse direktiivi 2007/36/EÜ¹⁰⁴, mis puudutab erandeid, mille kohaselt ei tule üldkoosolekute korraldamise suhtes rakendada üldisi reegleid neile kindlustusandjatele, kelle suhtes on algatatud kriisilahendus.

Eelnõu § 98 punkt 2 – seaduse normitehniline märkus. Vastavalt HÖNTE § 27 lõikele 3 nimetatakse normitehnilises märkuses Euroopa Liidu õigusakt, mida seaduseelnõuga üle võetakse ning vastavalt sama paragrahvi lõikele 4 nimetatakse normitehnilises märkuses muudetav Euroopa Liidu õigusakt. Kuna IRRD direktiiviga muudetakse direktiivi 2007/36/EÜ, täiendatakse ÄS normitehnilist märkust viitega IRRD direktiivile.

3.15. Seaduse jõustumine (eelnõu § 99)

Seadus jõustub teatud eranditega 2027. aasta 30. jaanuaril. Jõustumiskuupäev tuleneb Solventsus II ja IRRD direktiividest, mis näevad ette, et liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad direktiivide järgimiseks vajalikud normid hiljemalt 29. jaanuariks 2027. a ning kohaldavad neid norme alates 30. jaanuarist 2027. a.

Erandid (üldises korras jõustuvad sätted):

- FIS § 50² lõike 6 volitusnormi kehtetuks tunnistamine (ei ole enam asjakohane, mistõttu ei ole ka ülemineku periood vajalik);
- kindlustusandja juhtide arvu ja juhtide sobivusnõuete menetlusnõuded (KindlITS § 106 lõige 1¹ ja lõike 2 punkt 1, § 107 lõiked 1, 4, 4² ja 4³) jõustuvad üldises korras, kuna pole seotud direktiivide ülevõtmisega, vaid teiste finantssektori eriseadustega kooskõla tagamiseks (ülemineku periood pole vajalik);
- õigusabikulude kindlustuse muudatused (KindlITS § 103³, § 105 lõige 1 punkt 2², VÕS §-id 526–528, § 531¹) jõustuvad üldises korras, kuid muudatused rakenduvad kindlustuslepingute suhtes, mis sõlmitakse alates 2027. aasta 30. jaanuarist (VÕSRS § 17³);
- auditi muudatused, mis ei ole seotud Solventsus II direktiiviga lisanduva SFCR bilansi auditeerimisega (KindlITS § 129 lõiked 1 ja 5–9) jõustusvad samuti üldises korras (ülemineku periood pole vajalik);
- finantssektori halduskoormuse vähendamise ettepanekud (KindlITS § 127 lõige 1, § 235 lõige 3) jõustuvad üldises korras (ülemineku periood ei ole vajalik).

3.16. Eelnõu kooskõla EV põhiseadusega

IRRD direktiivi põhjenduspunkti 35 kohaselt peab igasugune kriisilahenduse meetmest tulenev aktsionäride ja võlausaldajate õigustesse sekkumine olema kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga (edaspidi *põhiõiguste harta*). Kui kriisilahendusmeetme kontekstis koheldakse sama järgu võlausaldajaid erineval viisil, peaks selline eristamine olema eelkõige õigustatud avaliku huvi seisukohast ja käsitletava riskiga proportsionaalne ega tohiks olla ei otseselt ega kaudselt diskrimineeriv kodakondsuse alusel.

(i) Omandiõiguse kaitse. PS § 32 esimene lause sätestab omandi puutumatus, kuid see põhimõte ei ole absoluutne ja samas järgnevad sätted annavad erandid ja tingimused, mille korral omandi puutumatus võib siiski riivata. Põhiseadus kaitseb ka kõikvõimalikke majanduslik-rahalist väärtust omavaid õigusi, sh aktsiad, patendid, firmaväärtus,

¹⁰⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv [2007/36/EÜ](#), 11. juuli 2007, noteeritud äriühingute aktsionäride teatavate õiguste kasutamise kohta

tegevusluba, mis annab õiguse teatud majandustegevuseks. Omand, sh nõue peab realselt eksisteerima, olema õiguslikult tuvastatud ja täidetav, olema piisavalt selgelt ja veenvalt kindlaks tehtud (näit kohtumenetluses).

Õigus omandile on üks õigustest ja vabadustest, mida võib piirata, kuid teatud tingimustel, rakendades sh individuaalsete ja üldiste huvide tasakaalustamise ning proportsionaalsuse kriteeriume. Üldiste ja individuaalsete huvide õiglane tasakaalustamine on omandiõiguse kaitse keskne küsimus.¹⁰⁵

Erinevate kriisilahendusmeetmete ja -õiguste kasutamine võib riivata omandiõiguse instrumendi omajate (ettevõtja omanike) ja võlausaldajate omandiõigusi erineval moel. Eelkõige riivab ettevõtja omanikke FI õigus anda omanike omandiõiguse instrumendid või kogu ettevõtja vara või osa selle varast üle erasektorist pärit omandajale ilma omanike nõusolekuta. PS § 32 sätestab, et omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras üldistes huvides õiglase ja kohese hüvituse eest. Igahel, kelle vara on tema nõusolekuta võõrandatud, on õigus pöörduda kohtusse ning vaidlustada vara võõrandamine, hüvitus või selle suurus.

Kriisilahenduse meetmed peavad olema sobivad seatud legitiimsete eesmärkide saavutamiseks, eelkõige finantsstabiilsuse tagamiseks, kindlustusvõtjate ja teiste kaitstud isikute huvide kaitseks, kriitiliste kindlustusfunktsioonide jätkusuutlikkuse säilitamiseks ja avaliku sektori erakorralise finantstoetuse või muude avalike vahendite kasutamise vajalikkuse vältimiseks. Kuna kindlustusandjate makseraskused võivad kaasa tuua olulise ühiskondliku kahju ja tõsiseid häireid turuosalistele, on kriisilahendusmeetmete rakendamine sobiv viis nende ohtude ennetamiseks ja piiramiseks.

Omandiõigust võib piirata üksnes siis, kui see on vajalik, st kui vähem piirava vahendiga ei ole võimalik sama eesmärki saavutada. Kriisilahendusmenetluses kohaldatavad meetmed, nagu aktsiate ülevõtmine, võlainstrumentide konverteerimine või juhtorgani asendamine, võivad riivata omanike ja võlausaldajate õigusi, kuid need on õigustatud juhul, kui kindlustusandja ei suuda enam jätkata oma tegevust turupõhiselt, muud meetmed ei oleks piisavad või oleksid ajaliselt ebaefektiivsed või riive on vajalik suurema kahju või süsteemse kriisi vältimiseks.

Kriisilahendusmeetmete rakendamisel tuleb ka tagada, et omandiõiguse riive oleks mõõdukas ehk proportsionaalne kitsamas tähenduses – see tähendab, et õigusi ei piirata rohkem, kui see on eesmärgi saavutamiseks hädavajalik. IRRD direktiivi põhjenduspunkt 40 ütleb, et omandiõiguse riive ei tohiks olla eaproportsionaalne. Kindlustusandjate mõjutatud aktsionärid, kindlustusvõtjad, soodustatud isikud, nõude esitajad ja muud võlausaldajad ei peaks seetõttu kandma suuremat kahjumit kui see, mida nad oleksid kandnud juhul, kui kindlustusandja oleks kriisilahenduse otsuse langetamise hetkel likvideeritud. See võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõte peegeldab põhiõiguste harta artikliga 17 kaitstud põhiõigust omandile. Seda õigust tuleks haldusõiguslikus kriisilahendusmenetluses kaitsta, tagades, et ühegi mõjutatud aktsionäri, kindlustusvõtja, soodustatud isiku, nõude esitaja või muu võlausaldaja olukord ei ole halvem kui tavalises maksejõuetusmenetluses.

Kokkuvõte. Seaduseelnõus kavandatud kriisilahendusmeetmed vastavad sobivuse, vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele. Need meetmed on:

- sobivad finantsstabiilsuse, klientide kaitse ja avaliku huvi eesmärkide saavutamiseks;

¹⁰⁵ R. Maruste Konstitutsionalism ning põhiõiguste ja –vabaduste kaitse. Juura, Tallinn 2004, lk. 475 - 480.

- vajalikud, kuna alternatiivsed meetmed ei võimalda sama kiiret ega tõhusat reageerimist kriisiolukordades;
- proportsionaalsed, sest isikute õigusi piiratakse üksnes ulatuses, mis on vajalik suurema kahju vältimiseks, tagades samal ajal õiguskaitse ja hüvituse mehhanismid.

(ii) Eelnõuga riivatakse ettevõtlusvabadust (PS § 31), kuna seadusega kehtestatakse nõuded kindlustusandja juhtimisele, aruandlusele ja usaldatavusnõuete täitmisele. Ettevõtlusvabadus annab isikule õiguse nõuda, et avalik võim ei sekkuks tema ettevõtlusena käsitatavasse tegevusse. Ettevõtlusvabadus ei ole absoluutne – seda võib piirata, kui piirangud tulenevad seadusest, need on seotud finantsstabiilsuse, avaliku korra ja tarbijate kaitse tagamisega ning on proportsionaalsed. Kindlustusandjate tegevusel on ühiskonnas suur mõju ning nende jätkusuutlikkuse ja usaldatavuse tagamine on avalikkuse seisukohalt hädavajalik. Seega on kehtestatavad piirangud sobivad eelnimetatud eesmärkide saavutamiseks.

Kindlustusandjatele on nende tegevuse iseloomust tulenevalt avalikkusel kõrgemad ootused ja nõuded, mistõttu on nendele kehtestatud ulatuslikult regulatsioone nii EL tasandil kui riigisiselt. Antud juhul toob uute nõuete kehtestamine küll kaasa täiendavaid kohustusi ja vajaduse teha teatud ümberkorraldusi, kuid see on vajalik, kuna olemasolevad reeglid ei pruugi olla piisavad kindlustusandjate pikaajalise jätkusuutlikkuse ja usaldatavuse tagamiseks.

Eelnõuga ette nähtud piirangud on mõistlikud. Kuigi uued nõuded on ühest küljest kindlustusandjaid koormavad, siis teisest küljest tagab see nende tegevuse toimimise ja jätkusuutlikkuse igapäevases majanduses üleüldiselt. See omakorda on seotud avaliku huviga, kuna finantsasutuste stabiilsus aitab kaasa ka riigi majanduse toimimise stabiilsusele. Lisaks aitab nõuete rakendamine ära hoida kahjusid, mis võiks kaasneda, kui kindlustusandjat juhitakse halvasti ja kindlustusandjal ei ole kapitali kohustuste täitmiseks.

Lisaks kaitsevad eelnõuga kehtestatavad nõuded isikute omandit, kes on oma raha usaldanud kindlustusandja hoolde, see omakorda vähendab isikute halduskoormust, kuna nad ei pea hoolitsema ja muretsema täiendavate tagatiste olemasolu eest. PS § 32 kohaselt on igaühe omand puutumatu ja võrdselt kaitstud. Antud eelnõuga võtab riik meetmeid, et see isikute õigus saaks tagatud.

Kokkuvõtte. Seaduseelnõus sätestatud kindlustusandjatele suunatud täiendavad nõuded ja piirangud:

- sobivad finantsstabiilsuse ja tarbijakaitse eesmärkide saavutamiseks;
- vajalikud, kuna ilma nendeta ei oleks võimalik neid eesmärke piisava tõhususega saavutada;
- proportsionaalsed, kuna õiguste riivet on hoolikalt kaalutud ja see on mõõdukas võrreldes saavutatavate avalike hüvedega.

(iii) Eelnõuga keelatakse kindlustusandjal sõlmida uusi kindlustuslepinguid. Seaduseelnõuga nähakse kriisilahenduse olukorras ette piirang kindlustusandjale sõlmida uusi kindlustuslepinguid, mida võib pidada ettevõtlusvabaduse riiveks PS § 31 tähenduses. Ettevõtlusvabadus hõlmab muu hulgas õigust ise otsustada, kas ja millist majandustegevust isik soovib läbi viia, sh milliseid lepinguid sõlmida.

Keeldu uute lepingute sõlmimiseks rakendatakse kriisilahenduse käigus olukorras, kus kindlustusandja on sattunud või sattumas makseraskustesse ning tegevuse jätkamine seaks ohtu kindlustusvõtjate huvid ja finantsstabiilsuse. Sellises olukorras on uus äritegevus (uute

kohustuste võtmine) vastuolus kriisilahenduseesmärkidega. Seega on piirang sobiv meede takistamiseks kindlustusandja olukorra süvenemist ja vältimaks riski laienemist kindlustusvõtjatele ja kogu finantssüsteemile.

Uute kindlustuslepingute sõlmimise keeld on vajalik meede, kuna see võimaldab vältida kindlustusportfelli edasist suurenemist ajal, mil kindlustusandja majanduslik seis on ebakindel. Ilma sellise keeluta suureneks kindlustusandja kohustuste maht, mis raskendaks kriisilahendusmeetmete rakendamist ja suurendaks riski olemasolevatele kindlustusvõtjatele.

Eelnõus sätestatud piirang on ka proportsionaalne kitsamas tähenduses, kuna piirang on ajutine ning seondub konkreetse kriisiolukorraga, meede on suunatud kindlustusvõtjate ja avaliku huvi kaitsele, mis õigustab ajutist sekkumist ettevõtlusvabadusse ning meedet rakendatakse seaduse alusel ja selgelt piiritletud juhtudel, mille eesmärk on tagada kriisilahenduse edukus ning vältida suuremaid kahjusid. Kriisilahenduseesmärkide – sealhulgas kindlustusvõtjate, soodustatud ja kahjustatud isikute huvide kaitse, finantsstabiilsuse säilitamine ja avaliku sektori vahendite säästmine – saavutamine kaalub üles ajutise ettevõtlusvabaduse riive. Samas vähendab see kindlustusandja halduskoormust, sest uusi lepinguid ei sõlmita ning lepingute ettevalmistamise ning sõlmimisega kaasnevat menetlust jääb ära.

Kokkuvõte. Uute kindlustuslepingute sõlmimise keeld kriisilahenduse käigus on:

- sobiv, sest see takistab kriisi süvenemist ja edasiste kohustuste võtmist ebastabiilses olukorras;
- vajalik, kuna muud meetmed ei saavutaks samaväärset kaitset kindlustusvõtjatele ja avalikele huvidele;
- proportsionaalne, kuna see on ajutine, sihipärane ja seaduslik ning tagab kriisilahenduse eesmärkide saavutamise.

(iv) Juhtide tagasikutsumine. Seaduseelnõuga antakse kriisilahendusametusele õigus kutsuda tagasi või vahetada välja kindlustusandja kõrgem juhtkond, kui kindlustusandja suhtes rakendatakse kriisilahendusmeetmeid. Tegemist on ettevõtlusvabaduse (PS § 31) riivega, kuivõrd see sekkub ettevõtja sisemisse korraldusvabadusse ja juhtimisõigustesse.

Juhtkonna tagasikutsumine või väljavahetamine on sobiv olukorras, kus olemasolev juhtkond ei ole olnud suuteline vältima kindlustusandja kriisi, on tegevusetu või isegi põhjastanud kriitilise seisuga. Meede võimaldab tagada pädeva ja usaldusväärse juhtimise olukorras, kus kriisilahenduse edukas elluviimine eeldab operatiivseid, pädevaid ja avalikku huvi teenivaid otsuseid.

Meede on vajalik, sest alternatiivsed ja leebemad sekkumisviisid (nt juhiste andmine või järelevalvemenetluse pikendamine) ei pruugi tagada kriisilahenduse eesmärkide kiiret ja usaldusväärset täitmist. Juhtkond on keskne otsustaja kriitilistes olukordades, mistõttu on tähtis, et selle liikmetel oleksid vastavad oskused, pädevused ja sõltumatus, mis toetaksid kriisist väljumise strateegiat. Juhtkonna jätkamine olukorras, kus puudub avalik usaldus või professionaalne pädevus, võib suurendada riski kindlustusvõtjatele ja takistada kriisilahenduse tõhusust.

Meede on proportsionaalne kitsamas tähenduses, kuna:

- seda rakendatakse üksnes konkreetse kriisiolukorra lahendamiseks ja mitte püsivalt;
- tagasikutsumine on suunatud juhtimisvõimekuse tagamisele;
- rakendatakse seaduses sätestatud tingimuste ja kriteeriumite alusel.

Kokkuvõte. Kindlustusandja juhtorgani või juhtkonna tagasikutsumise õigus kriisilahenduse raames:

- on sobiv, kuna see võimaldab tagada kriisilahenduse elluviimise pädeva juhtimise kaudu;
- on vajalik, kuna leebemad meetmed ei pruugi tagada sama efektiivselt kriisist väljumise tingimusi;
- on proportsionaalne, kuna meede on ajutine, seaduslikult piiritletud, eesmärgipärane ning tagab õiglase tasakaalu ettevõtlusvabaduse ja avaliku huvi vahel.

(v) **Väärteokaristused seaduses sätestatud nõuete rikkumise eest.** Sellega on puutumuses PS § 11, mille kohaselt võib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas seadusega. Samuti riivatakse PS § 31, mille korral mõned ettevõtlusega seotud teod võivad olla kvalifitseeritud väärteguudeks ning nende eest nähakse ette karistused¹⁰⁶. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust.

Rahatrahvide kehtestamine väärteokaristusena on sobiv meede, sest see aitab saavutada eelnõu keskseid eesmärke – finantsstabiilsuse tagamine, kindlustusvõtjate kaitse ja avaliku usalduse säilitamine finantssektori vastu. Finantssektor põhineb suurel määral usaldusel ning väärkäitumine või regulatiivsete nõuete eiramine võib ohustada kogu süsteemi toimimist. Seega on karistused sobivad õigusrikkumiste tõkestamiseks ning seaduskuuleka käitumise edendamiseks.

Meede on vajalik, sest ainult järelevalvemeetmetest, nagu sunniraha või ettekirjutused, ei pruugi piisata. Üldpreventiivne mõju – st sõnum, et seaduserikkumised on ebasoovitavad ja toovad kaasa tõsised tagajärjed – on rahatrahvi kui väärteokaristuse oluline funktsioon. Finantssektoris võivad nõuete rikkumise tagajärjed ulatuda oluliselt kaugemale konkreetse rikkumise või ettevõtte tasandist, mõjutades kindlustusvõtjaid, soodustatud isikuid ja muid kolmandaid isikuid. Seetõttu on täiendav karistusõiguslik vastutus vajalik, et katta juhtumeid, mille puhul rikkumise tagajärg on ulatuslikum ja ohtlikum kui see, mida oleks võimalik kõrvaldada üksnes ettekirjutuse või sunniraha abil.

Eelnõuga ette nähtavad rahatrahvid on juriidilise isiku puhul kuni 10% tema aastasest kogukäibest eelneval majandusaastal ja füüsilise isiku puhul kuni 5 000 000 eurot. Määrad on kooskõlas finantssektoris tavapäraselt kohaldatavate sanktsioonimääradega ning lähtuvad Euroopa Liidu finantssektori regulatsioonidest. Täpsemad selgitused on toodud vastavate sätete selgituste juures.

Finantssektoris on väärteokaristuste rahatrahvid ette nähtud kõrgemas suurusjärgus kui paljudes teistes eluvaldkondades, kuna sektor põhineb usaldusel ning finantsteenuste toimimine mõjutab laiemalt majanduse stabiilsust. Seadusest tulenevate kohustuste rikkumine võib põhjustada ulatuslikke tagajärgi mitte ainult rikkumise toime pannud ettevõtjale, vaid ka kindlustusvõtjatele, kindlustatutele, soodustatud isikutele ja kannatanutele ning mõjutada negatiivselt finantsturu usaldusväarsust ja toimimist. Samuti võivad rikkumised kaasa tuua vajaduse kasutada avalikke vahendeid või tekitada täiendavaid kulusid avalikule sektorile.

¹⁰⁶ O. Kask, S. Ehrlich, A. Henberg. PS § 31 kommentaarid, p 33. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne, viies, parandatud ja täiendatud väljaanne. Justiitsministeerium: 2020. <https://pohiseadus.ee/sisu/3502>

Karistusmäärade proportsionaalsust toetab see, et seaduses sätestatud summad on ülemmäärad, mille piires määratakse konkreetne karistus vastavalt väärteo raskusele, laadile, rikkumise kestusele ja muudele asjaoludele. Seega võimaldab regulatsioon määrata iga üksikjuhtumi puhul õiglase ja proportsionaalse karistuse.

Kokkuvõte. Eelnõuga kehtestatavad väärteokaristused:

- on sobivad, kuna aitavad ennetada ja ohjata olulisi rikkumisi finantssektoris;
- on vajalikud, kuna leebemad meetmed ei pruugi tekitada piisavat heidutust ega tagada õigusrikkumiste vältimist;
- on proportsionaalsed, kuna karistusmäärad on kooskõlas sektori riskidega, kujutavad endast üksnes ülemmäärasid ning võimaldavad igal üksikjuhtumil määrata rikkumise raskusele vastava karistuse.

(vi) Õiguste ja vabaduste kohtuliku kaitse tagamine. PS § 15 lg 1 esimene lause sätestab keskse normina üldise kohtusse pöördumise õiguse. See sisaldab ka üldist põhiseaduslikku õigust tõhusale õiguskaitsele ja ausale õigusemõistmisele, st iga subjektiivset õigust peab olema võimalik realiseerida kohtus tõhusas ja ausas menetluses mõistliku aja jooksul. Isikuliselt kaitsealalt on PS § 15 lg 1 kõigi ja igapäevase õigus.

EL põhiõiguste harta art 47 sätestab õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele. EL õigust saab rikkuda riigi tegevus või EL institutsiooni tegevus. Üksikisik peab saama siseriiklikus kohtus vaidlustada iga siseriikliku EL õiguse alusel antud akti seaduslikkust. Siseriiklik kohus ei saa seejuures arutada EL institutsiooni õigusakti tühistamist. EL õigusakti kehtivuse kindlakstegemiseks peab liikmesriigi kohus küsima Euroopa Kohtult eelotsust (ELTL art 267).

Üksikisikul on õigus esitada hagi ja kaebusi ka EL toimimise lepingu artikli 263(4) alusel, mis sätestab, et iga füüsiline või juriidiline isik võib esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu ning üldkohaldatava akti vastu, mis puudutab teda otseselt ja ei sisalda rakendusmeetmeid.

IRRD direktiiv ei loo kaebeõiguse realiseerimiseks teistsugust korda. Kriisilahendusmenetluse rakendamine on ülesehitatud üldjuhul viisil, kus haldusotsuseid ja/või toiminguid haldusväliste isiku suhtes teeb liikmesriigi kriisilahendusamet. Seega on kohtulik kaitse korraldatud üldjuhul läbi siseriikliku kohtusüsteemi.

Kokkuvõtvalt on käesoleva eelnõuga tagatud üksikisiku õigus kohtusse pöörduda, samuti õigus õiglasele kohtulikule arutamisele, mis on kooskõlas PS ja EL õiguse üldpõhimõtetega.

(vii) Kahju hüvitamise tagamine. PS § 25 järgi on igapäevase õiguse talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. PS § 25 esemeks on riigivastutus, st avaliku võimu kandja vastutus oma tegevusega kaasnenud õigusvastaselt põhjustatud kahju eest. Seaduse tasandil kuulub kahju hüvitamine riigivastutuse seaduse kohaldamisalasse ning on seotud seal sätestatud tingimustega.

EL toimimise lepingus reguleerib kahju hüvitamist artikkel 268, mille järgi kuuluvad Euroopa Liidu Kohtu pädevusse vaidlused, mis on seotud kahjude hüvitamisega artikli 340 teise ja kolmanda lõigu põhjal, ning artikkel 340, mille lõige 2 kohaselt lepinguvälise vastutuse korral heastab liit kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele. Direktiiv ei piira kahjuhüvitamisnõuete esitamist.

IRRD direktiivi artikli 67 lõige 4 sätestab, et kriisilahendusasutuste õigusvastase otsuse või meetme puhul kohaldatavad õiguskaitsemeetmed piirduvad sellise kahju hüvitamisega, mis taotleja selle otsuse või toimingu tagajärjel kandis (eelnou § 62).

(viii) Õigus eraelu puutumatusetele. PS § 26 kohaselt on igal isikul õigus perekonna- ja eraelu puutumatusetele. Eelnõu kohaselt ei sobi iga isik juhtima kindlustusandjat ega olema vastutav võtmefunktsioonide täitmise eest. Selle tagamiseks kontrollitakse isiku tausta. Taustakontroll hõlmab isikuandmete kogumist (nt karistusandmed, haridus, töökogemus) ning kujutab endast sekkumist isiku eraellu. Seetõttu riivab meede PS §-s 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusetele.

Riive eesmärk on tagada finantssektori usaldusvärsus, juhtide sobivus ning klientide ja turu kaitse. Eelkõige on oluline, et kindlustusandjate juhtimises ja tegevuses osalevad isikud oleksid ausad, pädevad ja laitmatu reputatsiooniga. Sellised nõuded tulenevad EL õigusest ning eesmärk on käsitatav avaliku huvina, mistõttu ka legitiimne.

Kavandatud meede on eesmärgi saavutamiseks sobiv, kuna taustakontroll võimaldab hinnata isikute usaldusvärsust ning tuvastada asjaolusid, mis võivad ohustada kindlustusandja juhtimist ja nõuetekohast toimimist. Meede on ka vajalik, sest pelgalt isikute enesedeklaratsioon või piiratud kontroll ei pruugi anda piisavat kindlust nende sobivuse hindamiseks.

Proportsionaalsuse seisukohalt tuleb arvestada, et taustakontroll võib hõlmata ka tundlikumaid isikuandmeid ning mõjutada isiku tööalaseid võimalusi. Kuigi isiku põhiõigust piiratakse, on see õigustatud, sest piirangu negatiivne mõju üksikisikule on väiksem, kui kasu ühiskonnale (finantsstabiilsus, klientide kaitse). Riive on mõõdukas eelkõige juhul, kui taustakontrolli ulatus on piiratud üksnes vajalike andmetega, selle läbiviimine on selgelt reguleeritud ning tagatud on isikuandmete kaitse.

Kokkuvõtvalt on juhatuse liikmete ja vastutavate isikute taustakontrollist tulenev eraelu puutumatus riive põhiseaduspärane, kui see on selgelt seadusega ette nähtud, suunatud legitiimse eesmärgi saavutamisele ning vastab proportsionaalsuse põhimõttele.

(ix) Õigus valida tegevusala, elukutset ja töökohta. PS § 29 lõike 1 kohaselt on Eesti kodanikul õigus valida tegevusala, elukutset ja töökohta, kuid seadusega võib sätestada selle õiguse kasutamise korra ja tingimused. Eelnõu näeb ette nõuded juhatuse liikmete ja teatud töötajate (vastutavate isikute) sobivusele. Sellised nõuded piiravad isikute võimalust asuda teatud ametikohtadele või jätkata nendel töötamist ning kujutavad endast sekkumist PS §-s 29 sätestatud õigusesse valida vabalt tegevusala, elukutset ja töökohta.

Riive eesmärk on tagada finantssektori usaldusväärne toimimine, kaitsta kliente ning ennetada süsteemseid riske. Kindlustusandjate juhtimisel ja tegevuses osalevate isikute pädevus ning usaldusvärsus on otseselt seotud kindlustusandja võimega täita oma kohustusi kindlustusvõtjate ees. Seetõttu on riive eesmärk legitiimne ning käsitatav olulise avaliku huvina.

Kehtestatud nõuded on eesmärgi saavutamiseks sobivad, kuna need aitavad tagada, et kindlustusandja juhtimises osalevad üksnes pädevad ja usaldusväärsed isikud. Meetmed on ka vajalikud, sest ilma selliste nõueteta ei oleks võimalik piisavalt ennetada juhtimis- ja tegevusriske, mis võivad kahjustada nii kliente kui ka kogu finantsüsteemi.

Proportsionaalsuse hindamisel tuleb arvestada, et kuigi nõuded piiravad teatud isikute ligipääsu konkreetsetele ametikohtadele, ei välista need üldiselt isiku võimalust tegutseda muudes valdkondades. Piirang puudutab üksnes spetsiifilisi ametikohti, mille täitmine eeldab kõrgendatud usaldusväarsust ja pädevust. Lisaks on regulatsioon piisavalt selge ja läbipaistev, et isikud saaksid ette näha, millistele tingimustele nad peavad vastama.

Kokkuvõtvalt on juhatuse liikmetele ja töötajatele kehtestatud nõuetest tulenev riive õigusele valida elukutset ja kutseala põhiseaduspärane, kui see on sätestatud seaduses, teenib legitiimset eesmärki ning vastab proportsionaalsuse põhimõttele.

4. Terminoloogia

Eelnõuga võetakse kasutusele mitmed uued terminid, mis on defineeritud eelnõu §-des 3–7 ning on vajalikud uue seaduse kohaldamiseks (ja direktiivi ülevõtmiseks). Nendest olulisemad ja seaduses läbivalt kasutatavad terminid:

- kriisilahendustegevus – kriisilahenduse algatamise kohta otsuse tegemine, kriisilahendusmeetme rakendamine ja kriisilahendusõiguse kasutamine;
- kriisilahendusmeede – vahend ettevõtja suhtes kriisilahenduse läbiviimiseks;
- kriisilahendusõigus – kriisilahendusasutuse õigus kriisilahendusmeetmete rakendamiseks;
- kriisilahenduses olev ettevõtja – kindlustusandja või muu ettevõtja (nt kindlustusgruppide puhul juhtiv ematäht, kelle suhtes on algatatud kriisilahendus, st ta vastab kriisilahenduse algatamise tingimustele ja kriisilahendusasutus on teinud otsuse kriisilahenduse algatamiseks;
- rahastu - Tagatisfondi juurde loodav kindlustusandjate kriisilahenduse osafond.

Lisaks võetakse KindITS-is ja FIS-is kasutusele järgmised uued terminid:

- väike ja mittekeerukas kindlustusandja – seaduses sätestatud tingimustele vastav kindlustusandja või kaptiivkindlustusandja, kellel on õiguse rakendada proportsionaalsuse meetmeid;
- väike ja mittekeerukas kindlusgrupp – seaduses sätestatud tingimustele vastav kindlustusgrupp, kellel on õiguse rakendada proportsionaalsuse meetmeid;
- oluline piiriülene kindlustustegevus – seaduses sätestatud tingimustele vastav kindlustustegevus teises lepinguriigis, mille puhul kohalduvad täiendavad järelevalveasutuste koostöökohustused;
- kestlikkustegur – keskkonnaval, sotsiaalne, töötajate, inimõiguste austamise ning korrupsiooni- ja altkäemaksuvastase võitlusega seonduv asjaolu;
- kestlikkusrisk – kestlikkusteguriga seotud sündmuse või olukorra aset leidmise oht, mis avaldab või võib avaldada negatiivset mõju investeringu või kohustise väärtusele.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Seaduseelnõu on kooskõlas järgmise EL õigusega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2025/1 (vt seletuskirja lisa 1 vastavustabelit);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2025/2 (vt seletuskirja lisa 2 vastavustabelit);
- Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/35¹⁰⁷, mida muudetakse 29. oktoobril 2025. a vastu võetud komisjon delegeeritud määruse ettepanekuga¹⁰⁸.

¹⁰⁷ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) [2015/35](#), 10. oktoober 2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventus II) (EMPs kohaldatav tekst)

¹⁰⁸ [EUR-Lex - C\(2025\)7206 - ET - EUR-Lex](#)

Seaduseelnõuga täpsustatakse ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2009/138/EÜ tulenevat õigusabikulude kindlustuse kehtivat regulatsiooni, mille tõlgendamisel on analüüsitud järgmisi kohtupraktikaid: C-442/12, C-199/08, E-21/16 ja C-5/15 (vt VÕS § 528 selgitusi) (direktiivi sätete vastavus on esitatud seletuskirja lisa 3).

6. Seaduse mõju

Käesolevas peatükis selgitatakse seaduse rakendamise eeldatavat valdkondliku mõju. Mõju olulisuse hindamisel lähtutakse nende esinemise sagedusest, ulatusest, sihtrühma suuruselt ning ebasoovitavate mõjude avaldumise riskist.

Seaduse mõju avaldub peamiselt majandusvaldkonnas, mõjutades kindlustusandjate riskijuhtimist, aruandlust ning kriisiennetuse ja kriisilahenduse korraldust, mis omakorda tugevdab kindlustusturu stabiilsust ja finantsüsteemi toimimist. Mõju avaldub ka riigiasutuste korralduses, eeskätt Finantsinspeksiooni tegevuses seoses uute järelevalve- ja kriisilahendusülesannete lisandumisega, ning kaudselt kindlustusvõtjate parema kaitse kaudu. Seaduse rakendamisega kaasneb kindlustusandjatele mõõdukas halduskoormuse suurenemine, mis tuleneb eelkõige uute kavade ja plaanide koostamise, täiendavate aruandlus- ja teavitamiskohustuste ning riskihindamiste läbiviimise nõuetest. Halduskoormus on siiski proportsionaalne seaduse eesmärgiga ning puudutab peamiselt suuremaid ja olulisemaid kindlustusandjaid, samas kui väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad on mitmest kohustusest vabastatud ning nende olemasolevaid kohustusi samuti leevendatakse.

Seaduse rakendamisel ei ole eeldatavalt mõju riigi julgeolekule ega välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele, sest seadus ei too neis valdkondades kaasa sisulisi muutusi ega uusi kohustusi. Samuti puudub tavapärasel olukorras seadusel oluline sotsiaalne mõju, kuid kriisilukorras võib mõju olla positiivne, kuna raamistik aitab vähendada teenuse katkemisega seotud sotsiaalseid tagajärgi.

6.1. Sihtrühm

6.1.1. Kindlustusturu osalised

FI tegevusloaga tegutseb Eesti turul kaks elukindlustusandjat ja seitse kahjukindlustusandjat. Lisaks tegutseb Eesti turul 2026. aasta alguse seisuga seitsme väliskahjukindlustusandja ja kolme väliselukindlustusandja filiaali. Piiriülel pakub Eestis elukindlustust 97 kindlustusandjat ja kahjukindlustust 456 kindlustusandjat.¹⁰⁹ Eestis ei ole asutatud ühtegi lõplikku emattevõtjat kindlustusandjat (kes ei ole teise kindlustusandja, kindlustusvaldusettevõtja ega segafinantsvaldusettevõtja tütarettevõtja) ega ka kindlustusvaldusettevõtjat ja segafinantsvaldusettevõtjat – Eestis pole ühtegi kindlustusgruppi.

Ülevaade Eesti kindlustusturu mahtudest

Finantsinspeksiooni tegevusloaga kindlustuse turustajad			
	2025	2024	
Kahjukindlustusandjad	7	7	
varade väärtus	1,1 mld eurot	1,1 mld eurot	
kindlustuskohustusi	487 mln eurot	499 mln eurot	
kindlustusmakseid	861 mln eurot	836 mln eurot	
Elukindlustusandjad	2	2	
varade väärtus	1,7 mld eurot	1,6 mld eurot	
kindlustuskohustusi	1,2 mld eurot	1,1 mld eurot	
kindlustusmakseid	369 mln eurot	354 mln eurot	

Allikas: *kuvatõmmis*, „Finantsinspeksiooni aastaraamat 2025“¹¹⁰

¹⁰⁹ Finantsinspeksiooni veebileht. Turuosaliste register. [Kindlustusandjad | Finantsinspeksioon](#)

¹¹⁰ Finantsinspeksiooni veebileht. Aastaraamatud. [FINANTSINSPEKTSIOONI AASTARAAMAT 2025](#)

Tabel 7. Eesti kindlustusandjad ja Eestis asutatud filiaalid (*allikas: Rahandusministeerium*)

	Turuosa ¹¹¹ 2026 (jaan-veeb)	Filiaalid	Piiriülene tegevus ¹¹²	Grupp/ omanikud	Päritolu riik
Elukindlustusandjad					
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	16,1%	Läti Leedu		Kindlustusgrupp (VIG Holding, Austria)	
Swedbank Life Insurance SE	33,1%	Läti Leedu		Pangagrupp (Swedbank AS), mis kuulub Swedbank AB (publ)	
Elukindlustuse filiaalid					
ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal	9,3%				Leedu
SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaal	39,9%				Läti
UAB Artea Life Insurance Eesti filiaal	1,6%				Leedu
KOKKU	100%				
Kahjukindlustusandjad					
Elama Kindlustus AS	2,1%		Saksamaa, Soome, Hispaania	Tavex Group AS, OÜ R-Holding	
Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus	0,3%			Eesti Vabariik, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus	
AS LHV Kindlustus	10,8%		Läti Leedu	LHV Group AS, Toveko Invest OÜ	
ERGO Insurance SE	13,6%	Läti Leedu	Soome, Rootsi, Poola, Läti, Leedu	Kindlustusgrupp (Ergo, Saksamaa), kuulub Munich Re gruppi Münchener Rückversicherungs-Gesellschaft AG	
If P&C Insurance AS	16,1%	Läti Leedu	EMÜ riigid	Kindlustusgrupp (If Skadeförsäkring Holding, Rootsi), mis omakorda kuulub Sampo kontserni	
Salva Kindlustuse AS	4,2%		Hispaania, Portugal, UK, Kreeka, Prantsusmaa,	ING Luxembourg S.A, Tiit Pahapill, Peep Kütt,	

¹¹¹ Tegevus ainult Eestis (ei sisalda teistes riikides kogutud kindlustusmaksleid)

¹¹² FI veebilehel avaldatud kindlustusandjate vastuvõtivate riikide põhjal (võib erineda tegelikkusest ja osades riikides kindlustustegevusega ei tegeleta)

		Iirimaa, Soome, Läti, Leedu, Belgia	Triin Teramäe
Swedbank P&C Insurance AS	16,5%	Läti Leedu	Pangagrupp (Swedbank AS, Eesti), mis kuulub Swedbank AB (publ)
Kahjukindlustuse filiaalid			
AAS BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaal	6,2%		Läti
AB 'Lietuvos draudimas' Eesti filiaal	14,3%		Leedu
Akcine draudimo bendrove 'Gjensidige' Eesti filiaal	1,6%		Leedu
Balcia Insurance SE Eesti filiaal	1,4%		Läti
Compensa Vienna Insurance Group, ADB Eesti Filiaal	12,2%		Leedu
If P&C Insurance Ltd (publ) Eesti filiaal	0		Rootsi
Telia Försäkring AB Eesti filiaal	0,7%		Rootsi
KOKKU	100%		

Kuna seaduse teatud sätete rakendamisel vaadatakse kindlustusandjate turuosasid kogutegevusmahtude ja tehniliste eraldiste alusel (hõlmates ka piiriülest tegevust), siis on käesoleva seletuskirja tabelites 8 ja 9 esitatud Eesti tegevusloaga kindlustusandjate turuosade jaotused kahjukindlustustegevuse ja elukindlustustegevuse alusel (st ei ole arvesse võetud Eestis asutatud filiaalide mahte).

Tabel 8. Eesti kindlustusandjate turuosad kahjukindlustustegevuse alusel (hõlmab tegevust kogu Baltikumis) (allikas: Rahandusministeerium; kindlustusandjate SFCR aruannetes kajastatud andmete põhjal)

Kindlustusandja	Maksed (bruto) kokku (2025, euro)	Turuosa
ERGO Insurance SE (kindlustusgrupp)	286 930 252	30,9%
If P&C Insurance AS (kindlustusgrupp)	253 195 000	27,3%
Swedbank P&C Insurance AS (pangagrupp)	233 044 000	25,1%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE (kahjukindlustuse osa), (kindlustusgrupp)	67 495 000	6,8%
AS LHV Kindlustus	42 959 880	4,6%

Salva Kindlustuse AS		31 388 956	3,4%
Elama Kindlustus AS		11 662 000	1,2%
Aktsiaselts Krediidikindlustus	KredEx	1 701 983	0,2%
KOKKU		928 376 070	100%

Tabel 9. Eesti kindlustusandjate turuosad elukindlustustegevuse alusel (*allikas: Rahandusministeerium; kindlustusandjate SFCR aruannetes kajastatud andmete põhjal*)

Kindlustusandja	Tehnilised eraldised (2025, euro)	Turuosa
Swedbank Life (pangagrupp)	700 001 130	57,7%
Compensa Life (kindlustusgrupp)	514139000	42,3%
KOKKU	1 214 140 130	100%

6.1.2. Kindlustusvõtjad ja muud võlausaldajad

Kindlustusvõtjad. Sihtrühma kuuluvad Eestis asutatud kindlustusandjate kliendid (kindlustusvõtjaid, kindlustatuid, soodustatud isikuid) ja kahjustatud isikuid, sealhulgas piiriülesed ja teises lepinguriigis asuvate filiaalide kliendid.

Elukindlustusandjatest teenindab Compensa Life Vienna Insurance Group SE üle 175 tuhande kliendi Baltikumis. Swedbank Life Insurance'ül on Eestis 92 tuhat klienti 114 tuhande jõusoleva lepinguga, äriühingul on Leedus 162 tuhat klienti 205 tuhande jõusoleva lepinguga ning Lätis 68 tuhat klienti 88 tuhande jõusoleva lepinguga.

Kahjukindlustusandjatest on AS LHV Kindlustusel 231 tuhat klienti, Elama Kindlustuse AS-il on üle 46 tuhande kliendi, ERGO Insurance SE-l on Baltikumis üle 640 tuhande kliendi (Eestis üle 100 tuhande) ja If P&C Insurance AS-il ligikaudu 374 tuhat klienti.

Teoreetiliselt kuuluvad sihtrühma ka kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaalide kliendid, keda hetkel Eestis ei ole.

Muud võlausaldajad. Sihtrühma kuuluvad ka muud võlausaldajaid, kelle ees on kindlustusandjal kohustused. Kindlustusvõtjat, kindlustatut ja soodustatud isikut käsitletakse õiguslikus mõttes võlausaldajana, sest kui kindlustusleping on sõlmitud, tekib neil nõudeõigus kindlustusandja vastu (nt hüvitise väljamakse, pensionimakse näol).

Muude võlausaldajate arvu ei ole võimalik hinnata. Kuna puudub teave kõikide kindlustusandjate võlausaldajate kohta.

6.1.3. Muu sihtrühm

Sihtrühma kuuluvad asutused, kes täidavad kesksel rollil kindlustusandjate järelevalves, kriisilahenduses ning finantsstabiilsuse, hüvitiste väljamaksmise ja õiguskaitse tagamises. Nende hulka kuuluvad Finantsinspeksioon, Rahandusministeerium, Eesti Pank, Tagatisfond, Eesti Liikluskindlustuse Fond, audiitorettevõtjad ja ning kohtud.

Finantsinspeksioon on sõltumatu finantsjärelevalve ja kriisilahenduse asutus, tehes riskipõhiselt riiklikku finantsjärelevalvet pankade, kindlustusandjate, kindlustusvahendajate, investeerimisühingute, fondivalitsejate, investeerimis- ja pensionifondide, makseasutuste, e-raha asutuste, krediidiandjate ja -vahendajate, ühisrahastusteenuse osutajate, krediidiinkassode ning krüptovara- ja väärtpaberituru üle.

Finantsinspeksioon tegutseb Eesti riigi nimel ja seisab hea selle eest, et finantsturg oleks stabiilne, usaldusväärne ning läbipaistev. Samuti hoolitseb Finantsinspeksioon selle eest, et pankade kriitilised funktsioonid jätkuksid kriisiolukordades ja hoiustajate, investorite ning muude klientide vahendid oleksid piisavalt kaitstud. Finantsjärelevalves ja finantskriiside lahendamisel lähtub Finantsinspeksioon avalikust huvist, nagu see on sätestatud õigusaktides. Finantsinspeksiooni tegevust ei rahastata riigieelarvest, vaid järelevalve- ja menetlustasudest, mida maksavad turuosalised.

2025. aasta lõpus töötas Finantsinspeksioonis 146 inimest.

FI tegevust rahastavad eelkõige finantsturu osalised (FI finantsjärelevalve subjektid). Finantsinspeksiooni 2026. aasta eelarves oli kahjukindlustusandjatelt laekuvate järelevalvetasude prognoos 1 324 158 eurot ning elukindlustusandjatelt laekuvate järelevalvetasude prognoos 570 417 eurot.

tuhandetes eurodes

TULUD	2025	2024	LISA
Järelevalvetasud	14 348	13 313	3
Muud tulud	285	209	4
Kokku tegevustulud	14 633	13 522	
KULUD			
Tööjõukulud	10 270	9 240	5
Mitmesugused tegevuskulud	4 398	3 884	6
Kokku tegevuskulud	14 668	13 124	
Põhitegevuse tulem	-35	398	
Intressitulu	326	520	7
Aruandeaasta tulem	291	918	

Allikas: kuvatõmmis „Finantsinspeksiooni aastaraamat 2025“, lk 39¹¹³

Eesti Pank on Eesti Vabariigi keskpank ja Euroopa Keskpankade Süsteemi liige, tegutsedes muudest riigiasutustest sõltumatult ja täidab talle seadusega pandud ülesandeid. Keskpanga esmane eesmärk on hinnastabiilsuse säilitamine. Eesti Panga ülesandeks on muu hulgas finantssüsteemi stabiilsusele kaasaaitamine ja finantssüsteemi makrotasandi usaldatavusjärelevalve (makrofinantsjärelevalve) teostamine. Selleks kogub Eesti Pank vajalikku teavet, selgitab välja finantssüsteemi osalised ja finantsstruktuurid, mille tegevusel võib olla oluline mõju süsteemse riski kujunemisele, tuvastab süsteemsed riskid ja hindab nende olulisust, koostab ja avaldab ülevaateid ja hinnanguid finantssüsteemi stabiilsuse ning riskide kohta, teeb makrofinantsjärelevalve teostamiseks vajalikku koostööd RaM-i ja FI-ga, rakendab

¹¹³ Finantsinspeksiooni veebileht. Aastaraamatud. [FINANTSINSPEKTSIOONI AASTARAAMAT 2025](#)

õigusaktides sätestatud meetmeid süsteemsete riskide vähendamiseks ning teeb muid toiminguid, mis on eelnimetatud eesmärkide saavutamiseks.

2024. aasta 31. detsembri seisuga on Eesti Pangas 234 töötajat ja 3 juhatuse liiget.

Tagatisfondi eesmärk on tagada krediidi- ja investeerimisasutuste klientide, kohustusliku pensionifondide osakuomanike ja kohustusliku kogumispensioni kindlustuslepingu sõlminud kindlustusvõtjate poolt paigutatud vahendite kaitse ning vahendite kogumine kriisilahendusmenetluse rahastamiseks. Koos teiste finantssüsteemi turvavõrgustikku kuuluvate institutsioonidega on Tagatisfondi ülesandeks säilitada finantssüsteemi stabiilsus ja tugevdada usaldust finantssüsteemi suhtes tervikuna. Oma eesmärgi saavutamiseks kogub Tagatisfond krediidasutustelt, investeerimisasutustelt, kohustuslike pensionifondide valitsejatelt ja pensionilepinguid sõlmivatelt kindlustusandjatelt ehk fondiosalistelt ühekordseid, korralisi ja kvartaliosamakseid. Seaduseelnõu näeb ette uue osafondi moodustamise Tagatisfondi juurde kindlustusandjate kriisilahenduse rahastamiseks.

Tagatisfondi majandustegevuse netotulem kujunes 2024. ja 2023. a järgmiselt.

	2024	2023	Muutus
Tagatisfondile laekunud osamaksed	42 274	50 503	-8 229
Üle kantud ühtsesse kriisilahendusfondi	-132	-12 080	11 948
Määratus hüvitised	-140	0	-140
Finantstulud ja -kulud	10 595	7 204	3 391
Administratiivkulud	-359	-324	-35
Tagatisfondi netotulem	52 239	45 304	6 935

Allikas: kuvatõmmis „Majandusaasta aruanne 2024“¹¹⁴

MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond on liikluskindlustuse registri pidaja, garantiifond, hüvitusorgan ja Eesti roheline kaardi büroo. Fond tagab liikluskindlustuse süsteemi toimimise, täites liikluskindlustuse seadusest, riigiga sõlmitud halduslepingust ja põhikirjast tulenevaid ülesandeid. 2024. a lõpu seisuga oli organisatsioonil tööleping sõlmitud 24 töötajaga.

LKF kogub liikmemaksu LKFi ülesannete täitmisega seotud kulutuste katmiseks. Lisaks finantseeritakse liikmemaksuga LKFi põhikirjalisi ülesandeid. Liikmemaksu põhiosa, mida kogutakse LKindITS-ist tulenevate kohustuste täitmisega seotud kulude katmiseks Eesti riskiasukohaga sõidukitele sõlmitud liikluskindlustuse kindlustuslepingute maksete summast, efektiivne maksumäär oli 2,28% (2023: 3,33%). Liikmemaksu baas kasvas 2024. aastal eelmise aastaga võrreldes 6,5%, moodustades 131,3 (2023: 123,3) miljonit eurot. Maksejõuetuse riski katmisega seotud liikmemaksu kogutakse Eesti kindlustusandja poolt Eestis ja/või välisriigis sõlmitud liikluskindlustuse kindlustuslepingute järgsetelt kindlustusmaksetelt. 2024. aastal on määraks 0,3%. Aasta eest arvestati liikmemaksu 614,1 tuhat eurot, liikmemaksu baas oli 204,7 miljonit eurot (2023. aastal võrreldavat arvestust ei olnud). Liikmemaksu lisaosa eest on liikmetel õigus kasutada normeerimistarkvara CABAS¹¹⁵.

Audiitorettevõtjate ja vandeaudiitorite tegevust koordineerib Audiitorkogu, mis on omavalitsuslikul põhimõttel tegutsev kutseühendus arvestusala audiitortevgevuse korraldamiseks era- ja avalikes huvides ning oma liikmete kutsealaste õiguste kaitsmiseks. Audiitorkogusse kuuluvad kõik Eestis vandeaudiitori kutset omavad vandeaudiitorid (341 spetsialisti) ja kõik tegevusluba omavad audiitorettevõtjad (116 juriidilist isikut).

¹¹⁴ Tagatisfondi veebileht. Majandusaasta aruanded, 27.06.2025. [Majandusaasta aruanne 2024](#)

¹¹⁵ LKF 2024. aasta majandusaasta aruanne

Kohtud. Eestis on kolmeastmeline kohtusüsteem. Maakohtud ja halduskohtud on esimese astme kohtud. Ringkonnakohtud on teise astme kohtud, mis vaatavad apellatsiooni korras läbi esimese astme kohtu lahendeid. Riigikohus on kõrgeim kohus, mis vaatab kohtulahendeid läbi kassatsiooni korras. Riigikohus on ühtlasi ka põhiseaduslikkuse järelevalve kohus. Kohtud on oma tegevuses sõltumatud ja mõistavad õigust kooskõlas põhiseaduse ja seadustega.

6.2. Kindlustusandjate kriiside ennetamise ja lahendamise raamistiku mõju

6.2.1. Üldine mõju

Kriisiennetusmeetmed aitavad tagada, et järelevalvel on selgemad volitused varajaseks sekkumiseks ja kindlustusturg on piisavalt ette valmistunud, et kindlustusandja hätta sattumise korral taastuks ta finantsseisund võimalikult kiiresti ja oleks tagatud kindlustusvõtjate ees võetud kohustuste täitmine.

Kriisilahendusmeetmete rakendamise eesmärk on kindlustusandja raskustesse sattumise korral minimeerida negatiivseid tagajärgi, säilitades kriitiliste funktsioonide järjepidevuse (kindlustuskaitse katkematus). Kindlustuskaitse järjepidevus on sageli eelistatum kui maksejõuetu ettevõtja lõpetamine, kuna selline järjepidevus pakub kindlustusvõtjatele, soodustatud ja kahjustatud isikutele kõige soodsamaid tulemusi. Seega kindlustusandjate tegevust, teenuseid või toiminguid, mida ei ole võimalik mõistliku aja jooksul või kindlustusvõtjate, soodustatud või kahjustatud isikute jaoks mõistlike kuludega asendada, tuleb käsitada kriitiliste funktsioonidena, mis peavad jätkuma.

6.2.2. Kriisilahenduse ennetamise ja lahendamise mõju kindlustusandjatele, nende omanikele ja juhtidele

Sihtrühma kuuluvad FI tegevusloa alusel tegutsevad kindlustusandjad (vt seletuskirja punkti 6.1.1), sealhulgas omandiõiguse instrumendi omajad (ettevõtja omanikud) ja juhid ning kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaalid (hetkel ühtegi Eestis asutatud ei ole).

Finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamise kohustus on vähemalt 60%-l Eesti kindlustusturust (hetkeseisuga ühel elukindlustusandjal ja ühel kahjukindlustusandjal). Kriisilahenduse kava peab FI koostama vähemalt 40%-le Eesti kindlustusturust (hetkeseisuga ei pea ühtegi kava koostama). Kriisilahenduse võib algatada ka sellise kindlustusandja suhtes, kelle kohta ei ole kriisilahenduskava koostatud, kuid kes vastab kriisilahenduse algatamise tingimustele ehk kriisilahenduse sihtrühma kuuluvad ka need kindlustusandja, kes ei kuulu kriisilahenduse kavandamise sihtrühma.

Kuna Eestis ühtegi kindlustusvaldusettevõtjat ja segafinantsvaldusettevõtjat asutatud ei ole, kes kuuluks seaduse kohaldamisalasse, ei ole nende kohta eraldi mõjuanalüüsi koostatud.

Kuna kriisilahenduse algatamise ehk uues seaduses sätestatud kriisilahenduse rakendamise üheks tingimuseks on kindlustusandja makseraskustesse sattumine või tõenäoliselt makseraskustesse sattumine, on alljärgnevalt välja toodud Eesti kindlustusandjate SCR¹¹⁶ ja MCR¹¹⁷ näitajad (makseraskustesse sattumise üheks kriteeriumiks on, et kindlustusandja ei täida MCR-i või on ilmne, et ta ei täida seda lähiajal ja selle täitmiseks puudub realistlik väljavaade). Ülevaade Eesti kindlustusandja kapitalinõuete täitmise kohta 2025. aasta SFCR

¹¹⁶ SCR on kindlustusandja "puhver", mis näitab, kui palju kapitali peab neil olema, et ellu jääda ka halbades oludes. See vastab kindlustusandja omavahendite suurusele, mis võimaldab kindlustusandjal 99,5-protsendilise tõenäosusega täita järgmise 12 kuu jooksul kindlustuslepinguga võetud kohustused.

¹¹⁷ MCR on minimaalne kapital, mida kindlustusandja peab alati omama — kui see langeb alla, on ettevõtte tõsisel ohus.

aruannete põhjal on esitatud tabelis 10. Andmete põhjal on Eesti kindlustusandjad üldiselt hästi kapitaliseeritud. Nende omavahendid ületavad selgelt nii SCR kui ka MCR nõudeid, pakkudes märkimisväärset kapitalipuhvrit. Enamiku kindlustusandjate puhul on SCR kaetud ligikaudu 1,5–2 korda, samas kui MCR kaetus on mitmekordne. See viitab sektori heale finantsseisule ja suutlikkusele toime tulla võimalike riskide realiseerumisega.

Tabel 10. Eesti kindlustusandjate kapitalinõuded (allikas: Rahandusministeerium; väljavõtted kindlustusandjate 2025. a SFCR aruannetest)

Compensa Life Vienna Insurance Group SE	Seisuga 31.12.2025 oli Ettevõtte SCR 93,11 miljonit eurot ja MCR oli 23,34 miljonit eurot. Sobivad omavahendid kapitalinõuete katteks olid 165,16 miljonit eurot. Seega Compensa SCR kaetus oli 1,77 kordne ja miinimumkapitalinõude kaetus 7,07-kordne. ¹¹⁸
Swedbank Life Insurance SE	2025. aasta lõpus moodustas solventsuskapitalinõue 134,0 miljonit eurot, see kasvas aastaga 4,0 miljoni euro võrra (+3,1%). Äriühingu kättesaadavad omavahendid ületasid solventsuskapitalinõuet 1,55 korda (2024: 1,56 korda). ¹¹⁹
Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus	2025. aasta lõpu seisuga moodustasid Aktsiaseltsi omavahendid 540,6% arvestuslikust solventsuskapitalinõudest. Solventsuskapitalinõude suuruseks aruandeaasta lõpu seisuga oli 4,0 mln eurot (2024. aasta lõpu seisuga 4,8 mln eurot) ning miinimumkapitalinõude suuruseks 4,0 mln eurot (2024. lõpu seisuga 4,0 mln eurot). Nõuetekohaseid omavahendeid kapitalinõuete täitmiseks oli 21,5 mln eurot. Aktsiaselts täitis kapitalinõudeid kogu aruandeaasta vältel. Seisuga 31.12.2025 oli Aktsiaseltsi solventsuspositsioon vastavalt Solventsus II reeglitele tugev ning vastas õigusaktidega kehtestatud nõutele. ¹²⁰
AS Kindlustus	LHV Kindlustusel oli SII omavahendeid 31.12.2025. a seisuga 15 miljonit eurot (31.12.2024: 13 miljonit eurot). Kapitali eesmärkide määramisel lähtub LHV Kindlustus nii regulatiivsetest miinimumnõuetest kui ka sisemisest täiendavast puhvrist ehk 125% solventsuskapitalinõudest. 2025. a lõpu seisuga oli LHV Kindlustuse SII solventsussuhe 144,6% (2024: 139,3%). Omavahendite suurenemine on tingitud SII omavahendite kasvust läbi kasumliku äritegevuse. 2025. a nagu ka 2024. a olid LHV Kindlustusele kasumlikud ning läbi selle kasvas SII varade maht kiiremini kui SII kohustused. ¹²¹
Elama Kindlustus AS	31.12.25 seisuga oli solventsuskapitalinõue 4 878 880 eurot ja miinimumkapitalinõue 4 000 000 eurot ning omavahendeid 9 040 855 eurot. Elamal on omavahendeid piisavalt, et katta regulatiivsed kapitalinõuded: omavahenditega on solventsuskapitalinõue kaetud 185% ja miinimumkapitalinõu on kaetud 226%. 2025. aastal täitis Elama kõiki regulatiivseid ja sisemisi kapitalinõudeid. ¹²²

¹¹⁸ Compensa veebileht. Finantstulemused. [Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

¹¹⁹ Swedbank veebileht. Solventsuse ja finantsseisundi aruanded. [Swedbank Life Insurance SE solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

¹²⁰ KredEx Krediidikindlustus veebileht. Aruanded. [Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

¹²¹ LHV veebileht. Tütarettevõtete aruanded. [Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

¹²² Elama Kindlustus veebileht. Finantsaruanded. [Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

ERGO Insurance SE	ERGO solventsuskapitalinõue on 62 562 357 eurot ja miinimumkapitalinõue 28 153 061 eurot. 2025. aasta jooksul suurenes solventsuskapitalinõude väärtus 3,1 miljoni euro võrra. Kindlustusriskide kapitalinõue enne hajutamist suurenes 3,1 miljoni euro võrra. Miinimumkapitalinõue suurenes 1,4 miljoni euro võrra seoses solventsuskapitalinõude suurenemisega. Sarnaselt eelmisele aastale, määrati miinimumkapitalinõue kindlaks selle ülempiiri väärtusega 45% solventsuskapitalinõudest. ¹²³
If P&C Insurance AS	If-il on tugev maksevõime, nõuetekohaste omavahendite suhe solventsuskapitalinõudesse oli 2025. aastal 162% ning nõuetekohaste omavahendite suhe miinimumkapitalinõudesse 395%. Solventsuskapitalinõue suurenes 2,4 miljonit eurot, ulatudes 2025. aastal 88,7 miljoni euroni (2024. aastal 85,3 miljonit eurot), mis on tingitud põhisolventsuskapitalinõude suurenemisest. Miinimumkapitalinõue suurenes 0,4 miljonit eurot ja oli 2025. aastal 36,5 miljonit eurot (2024 aastal 36,1 miljonit eurot), suurenemise põhjuseks on kindlustusmaksete kasv. ¹²⁴
Salva Kindlustuse AS	Seltsi maksevõimekus on tugev – nõuetekohased omavahendid ületasid solventsuskapitalinõuet 2,04 korda (2024: 1,94 korda). Selts on jätkuvalt tegutsev ja tugevalt kapitaliseeritud ettevõtte. Regulaatiivse miinimumkapitalinõude täitmiseks vajalik alammäär moodustas 31.12.2025 seisuga 4 mln eurot. ¹²⁵
Swedbank P&C Insurance AS	2025. aasta lõpus moodustas solventsuskapitalinõue 52,5 miljonit eurot (2024. aasta lõpul 49,8 miljonit eurot) ning äriühingu nõuetekohased omavahendid ületasid solventsuskapitalinõuet 1,59 korda (2024: 1,5). Ettevõtte SCR kasvab peamiselt portfelli kasvu tõttu, eriti kodu- ja liikluskindlustuses. ¹²⁶

A. Mõju majandusele

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>(i) Finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamine</p> <p>Kava koostamine tähendab kulu kindlustusandjatele, kellel on vastav kohustus. Elukindlustusandjatest peab finantsseisundi taastamise kava koostama üks kindlustusandja kahest (Swedbank Life Insurance SE). Teine elukindlustusandja (Compensa Life Vienna Insurance Group SE) on kaetud kindlustusgrupi kavaga, mille koostab kindlustusgrupi lõplik emaettevõtja kindlustusgrupi tasandil. Kuigi Swedbank Life kuulub pangagruppi ning FELS-ist tulenevalt koostatakse konsolideerimisgrupi finantsseisundi taastamise kava, ei vabasta see kindlustusandjat kindlustusandjate finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamisest.</p> <p>2025. a SFCR andmete alusel peaks ka üks kahjukindlustusandja koostama finantsseisundi taastamise ennetava kava. Kuigi kahe</p>
--	---

¹²³ ERGO Life Insurance SE veebileht. Finantstulemused. [ERGO Insurance SE Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

¹²⁴ If Kindlustus veebileht. Finantsandmed 2012–2025. [Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

¹²⁵ Salva Kindlustuse veebileht. Majandustulemused. [Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

¹²⁶ Swedbank veebileht. Aruanded. [Swedbank P&C Insurance AS Solventsuse ja finantsseisundi aruanne 2025](#)

kahjukindlustusandja kavad koostatakse kindlustusgrupi tasandil, siis nende kahe kindlustusandja turuosad Eestis kokku on 58% (vt tabelit 7), mistõttu ei ole kohustuslik turujaotuse norm (60%) täidetud ning üks kindlustusandja peaks lisaks solo tasandil kava koostama. Selle kindlustusandja määrab FI, võttes aluseks komisjoni delegeeritud määruse.¹²⁷ Lisaks ei piira seaduseelnõu FI-l küsimast kava koostamist kindlustusandjatelt, vaatamata normi täitmisele. Kava koostamise kohustus tekib automaatselt, kui FI on otsustanud koostada selle kindlustusandja kohta kriisilahenduskava.

Kui kindlustusgrupi tasandil kava ei koostata, võib FI nõuda ka kindlustusgruppi kuuluvalt kindlustusandjalt kava koostamist individuaalsel tasandil.

Kahjukindlustustegevus	Turuosa	60% turuosa kaetus peab olema täidetud 2025	
ERGO Insurance SE (kindlustusgrupp)	31%	KKELS § 8 lõike 5 kohaselt võetakse turuosade arvestamisel arvesse kindlustusgruppi kuuluvad kindlustusandjad. ERGO ja If turuosa kokku on 58%. Seega on 2025. a andmete seisuga kindlustusgrupi kavadega Eesti turuosade norm täidetud üksnes 58% ulatuses (juhul, kui grupi tasandil kava koostatakse).	
If P&C Insurance AS (kindlustusgrupp)	27%		
Swedbank P&C Insurance AS (pangagrupp)	24%		
Compensa Life Vienna Insurance Group SE (kahjukindlustuse osa) (kindlustusgrupp)	7%		Kui Compensa (elukindlustusandja) grupikava saab arvesse võtta kahjukindlustuse turuosa normi täitmisesse, siis ei pea ükski kahjukindlustusandja solo tasandil kava koostama.
AS LHV Kindlustus (grupp)	5%		
Salva Kindlustuse AS	3%		
Elama Kindlustus AS	1%		
Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus	0%		
Elukindlustustegevus	Turuosa	60% turuosa kaetus peab olema täidetud 2025	
Swedbank Life Insurance SE (pangagrupp)	58%	Kuna kindlustusgrupi tasandil koostatud kava katab ära vaid 42% elukindlustusturust, peab Swedbank kava koostama. Kui	

¹²⁷ Vt EIOPA raportit turuosade kindlaksmääramise kohta: [FINAL REPORT on the draft Regulatory Technical Standards on criteria for pre-emptive recovery planning requirements and methods to be used when determining the market shares](#)

Compensa Life Vienna Insurance Group SE (kindlustusgrupp)	42%	Compensa emaettevõtja ei koosta kindlustusgrupi kava, siis peavad mõlemad kindlustusandjad kava koostama.
---	-----	---

Kava koostamine on küll lisakoormus, kuid arvestades, et see kohustus on hetkeseisuga kahel kindlustusandjal ning grupis on kavade koostamise kogemus olemas, ei saa muudatuse mõju pidada märkimisväärseks, sealjuures võib FI nõusolekul koostada kava lihtsustatud kujul.

Finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamata, haldamata, ajakohastamata või FI-le esitamata jätmise, mitteõigeaegse esitamise või vale, ebapiisava või eksitava teabe esitamise eest on kindlustusandjale ette nähtud ka rahaline karistus.

Esmane mõju avaldub kava koostamisel, kuid see tuleb reeglina iga kahe aasta järel läbi vaadata ja vajadusel ajakohastada. Rahalise karistuse määramisega seotud mõju avaldub vaid juhul, kui rikutakse kava koostamise jne seotud nõudeid.

(ii) Kriisilahenduse kavandamine

Kuigi kriisilahenduskava koostab FI ja kindlustusgrupi tasandil kindlustusgrupi kriisilahendusamet, tõuseb kindlustusandja halduskoormus seoses kriisilahendusametusele nõuetekohase teabe esitamisega, mis on vajalik kriisilahenduskava koostamiseks ja kriisilahenduskõlblikkuse hindamiseks. Samuti võib osutada vajalikuks rakendada kindlustusandja suhtes meetmeid kriisilahendust takistavate asjaoludega tegelemiseks. Näiteks võib kindlustusandjat mõjutada see, kui temalt nõutakse ühe meetmena vara võõrandamist või kohustiste restruktureerimist või teatavate tegevuste piiramist või ka teatud kindlustusteenuste osutamise piiramist (vt meetmed § 23 lõikes 5, mis mõjutavad kindlustusandjat).

Kriisilahenduskava koostamiseks vajaliku teabe esitamata jätmise või mitteõigeaegse esitamise või vale, ebapiisava või eksitava teabe esitamise eest nähakse seaduses ette ka rahaline karistus.

Kuna kava koostatakse 40%-le kindlustusturust, võib 2025. a SFCR andmetele tuginedes järeldada, et FI kriisilahendusüksus ei pea elukindlustusandjate kohta koostama ühtegi kriisilahenduskava, kuna elukindlustussektoris katab Compensa Life Vienna Insurance Group SE oma 42% turuosaga (vt tabelit 9) kohustusliku turujaotuse miinimumnormi ära (kava koostab kindlustusgrupi kriisilahendusamet), kui just FI kriisilahendusüksus ei otsusta koostada kava Swedbank Life kohta. Samuti ei pea FI kriisilahendusüksus koostama ühtegi kava kahjukindlustussektoris, kuna 40% turuosa miinimumnorm on kaetud kindlustusgrupi kavadega, mille koostavad kindlustusgrupi kriisilahendusametused. Turuosa miinimumnormi täitmine ei tähenda, et FI kriisilahendusüksus ei võiks kriisilahenduskavasid Eesti kindlustusandjate kohta koostada. Samuti on kindlustusandjate turuosad ajas muutuvad ja

väljastatud ei ole, et FI kriisilahendusüksus peab siiski kava koostama miinimumnormi täitmiseks.

Seega, kriisilahenduse kavandamisega seoses avaldub kindlustusandjale mõju juhul, kui FI on otsustanud kindlustusandja kohta kriisilahenduskava koostada, mistõttu teeb kindlustusandja FI-ga koostööd seoses vajaliku teabe esitamisega ja kriisilahendust takistavate asjaoludega tegelemisel. Sellisel juhul avaldub mõju uute nõuete kohaldumise algfaasis, mil FI-le tuleb esitada kava koostamiseks vajalik teave. Hiljem võib osutada vajalikuks kava ajakohastamiseks teabe esitamine. Mõju seoses rahalise karistuse määramisega avaldub vaid juhul, kui rikutakse FI-le teabe esitamise nõudeid.

(iii) Kriisilahenduse mõju, sh kindlustusandja omanikele ja juhtidele

Mõju avaldub vaid juhul, kui mõne Eesti kindlustusandja suhtes on vajalik algatada kriisilahendus ning kriisilahendusasutus rakendab tema suhtes ühte või mitut kriisilahendusmeetet ehk kindlustusandja on juba keerulises olukorras. Muudel juhtudel ei ole pädevatel asutustel õigust kasutada uues seaduses sätestatud kriisilahendusõigusi. Kriisilahendus kindlustusandja suhtes on äärmuslik meede, mida kasutatakse eelkõige selleks, et kaitsta laiemalt kindlustusvõtjaid, turu stabiilsust, avalikke huve ja maksumaksja raha. Viimased pankrotid Eesti kindlustussektoris leidsid aset 26 a tagasi.

Kriisilahendusmeetmete rakendamisel lähtutakse põhimõttest, et ettevõtja kahjumi katavad esimeses järjekorras omandiõiguse instrumendi omajad ehk ettevõtja omanikud. Seega avaldub kriisilahenduse mõju kõige rohkem omanikele.

Kriisilahenduse käigus võib raskustesse sattunud kindlustusandja juhtorganid asendada kriisilahendusasutus oma esindajatega, mis tähendab, et ettevõtja kaotab otsustusõiguse enda üle. Samas võiski seniste juhtide tegevus või tegevusetus olla põhjuseks, miks kindlustusandja olukord jõudis selleni, et tema suhtes tuli algatada kriisilahendus. Tagasikutsumine võib kahjustada juhtide mainet. Samas võib juhtkonna vahetus suurendada usaldust, et uutel juhtidel on kriisiohje pädevus, sõltumatus ja usaldusväärsus. Seaduseelnõu näeb ette ka rahalise karistuse kindlustusandja juhtidele, kui nad ei teavita kriisilahendusasutust kindlustusandja makseraskustesse sattumisest või raskustesse sattumise tõenäosusest. Sellisel juhul on ette nähtud maksimaalne karistus 5 miljonit eurot.

Kapitaliinstrumentide ja võla konverteerimine või allahindamine tähendab, et senised aktsionärid ja võlausaldajad (sh mõnel juhul kindlustusvõtjad) kaotavad osa oma varast või nõudeõigusest – see vähendab usaldust ettevõtja ja selle juhtimise vastu. Konverteerimise tulemusel võivad uued aktsionärid (nt kindlustusvõtjad või riik) saada kontrolli ettevõtja üle, mis tähendab senise juhtkonna ja omanike mõjuvõimu vähenemist või kadumist. Kui uus kapitalistruktuur

asendatakse täielikult, kaotavad olemasolevad aktsionärid tihti kogu oma investeeringu, sest nende osalus nullitakse või muudetakse marginaalseks.

Kauplemine aktsiate, võlakirjade või muude väärtpaberitega peatatakse või lõpetatakse, et vältida paanikamüüki või hinnalangust.

Ka uute aktsiate või kapitaliinstrumentide emiteerimine vähendab olemasolevate omanike suhtelist osalust kindlustusandjas, kui nad ei saa või ei soovi uutesse instrumentidesse investeerida. Osaluse lahjenemisega võivad olemasolevad omanikud kaotada strateegilise kontrolli ettevõtja üle. Samuti võib aktsiate ja muude omandiõiguse instrumentide üleandmine tähendada, et omanikud võivad kaotada kontrolli ettevõtja üle ilma oma nõusolekuta, kuid kuna meede on osa kriisilahendusraamistikust, toimub see avaliku huvi kaitseks (vt ka PS analüüsi).

Kindlustusandja õiguste, vara või kohustiste üleandmine teisele ettevõtjale (viimase nõusolekul) tähendab kontrolli kaotust vara üle ehk kui ettevõtja vara või õigused antakse üle teisele ettevõtjale, võib see tähendada omanikele sisuliselt ettevõtja väärtuse kaotamist või märkimisväärset vähenemist. Kui kriisilahendusasutus otsustab, et vara ja kohustised antakse üle „puhtalt“, ilma et neid piiraks olemasolevad tagatised või muud kohustised, võib see ettevõtja jääkväärtust veelgi kahandada.

Võlainstrumentide tühistamine vähendab kindlustusandja kohustiste kogumahtu, mis võib teoreetiliselt parandada ettevõtja omakapitali positsiooni, kuid kuna sellist meedet rakendatakse ainult tõsise kriisiolukorra puhul, on omanikud üldjuhul juba oma osaluse väärtuse kaotanud või kaotamas, eriti kui tühistamine toimub paralleelselt teiste kriisilahendusmeetmetega (nt aktsiate üleviimine, restruktureerimine).

Maksete edasilükkamine või intresside vähendamine võib samuti ajutiselt parandada ettevõtja rahavoogu, mis võib kasuks tulla omanikele (vältides nt täielikku likvideerimist), kuid see ei pruugi päästa omanike osalust, kui muud kriisilahendusmeetmed (nt aktsiate tühistamine või ülevõtmine) viiakse paralleelselt ellu. Maksete ja tarnete ajutine peatamine annab küll ajutise hingetõmbepausi, kuid võib halvendada usaldusväärset ja suhteid lepingupartneritega. Kuna automaatselt peatatakse ka vastaspoole maksete ja tarnetega seotud kohustused, võivad mõned kriitilised teenused/tarned katkeda (need katked on siiski lühiajalised, 1–2 päeva pikad).

Kriisilahendusasutus saab ajutiselt ka keelata tagatud võlausaldajatel oma tagatise realiseerimise, mis aitab säilitada kriisilahenduses oleva kindlustusandja vara kriitilisel ajal. Kui kõik tagatud võlausaldajad saaksid kohe ja korraga hakata tagatise realiseerima, siis see süvendaks kriisilahenduses oleva kindlustusandja olukorda, kahjustaks teisi võlausaldajaid ja ei annaks õiget ülevaadet vara väärtuse kohta.

Meetmete rakendamine võib viia ka selleni, ettevõtja vara müüakse turuhinnast odavamalt või soodustingimustel. Samuti viivad mõned kriisilahendusmeetmed (nt portfelli üleandmine teisele kindlustusandjale,

kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimine) selleni, et ettevõtja lõpetab täielikult tegevuse.

Mõju avaldumise sagedus – kriisilahendus on mõeldud viimase abinõuna, kui tavapärased turu- või järelevalvemehhanismid enam ei toimi. Seega avaldub mõju vaid juhul, kui kindlustusandja on sattunud olukorda, et tema suhtes on vaja algatada kriisilahendus, st kõik tingimused selleks on täidetud. Kriisilahenduse algatamise üheks tingimuseks on, et kindlustusandja peab olema makseraskustes või esineb selge oht, et ta satub makseraskustesse (vt tabelit 10 Eesti kindlustusandjate kapitaliseerituse kohta).

(iv) Rahastamine

Seaduseelnõuga luuakse Tagatisfondi juurde kindlustusandjate kriisilahenduse osafond, mida rahastavad kindlustusandjad (see nõue tuleb direktiivist). Kuna tegemist on tagantjärele rahastamise mudeliga, siis mõju avaldub kindlustusandjatele alles juhul, kui mõne kindlustusandja suhtes on tehtud kriisilahenduse algatamise otsus ning kriisilahenduse läbiviimiseks või hüvitise maksmiseks on vaja kasutada rahalisi vahendeid. Täpset mõju ei ole võimalik hinnata, kuna see sõltub, millise kindlustusandja suhtes algatatakse kriisilahendus, milline on ta tegevusportfell, kas esinevad bilansikõikumised ning kas osutub vajalikuks kasutada rahastut hüvitise maksmiseks (KKELS §-st 64 tulenevalt). Kindlustusandjad peavad oma tegevuses arvestama potentsiaalse rahalise kohustusega, mille täitmise ajastust ja täpset ulatust pole võimalik prognoosida.

Ettepaneku kohaselt oleksid maksimaalsed suurused, mida kindlustusandjad peaksid aastas osafondi tasuma järgmised (2% kindlustusmaksete mahust, kui võtta aluseks 2025. aasta andmed kindlustusmaksete kohta eurodes):

Kindlustusandja	2% kogukindlustusmaksetest	Aruandeperioodi puhaskasum (2025. a)
ERGO Insurance SE	5 738 605	2 451 482
If P&C Insurance AS	5 063 880	41 877 000
Swedbank P&C Insurance AS	4 660 880	43 694 000
AS LHV Kindlustus	859 198	2 521 000
Salva Kindlustuse AS	627 779	4 159 109
Elama Kindlustus AS	233 240	200 264
Aksiaselts KredEx Krediidikindlustus	34 040	381 639
Swedbank Life Insurance SE	3 224 817	22 831 000

	Compensa Life Vienna Insurance Group SE	4 163 700	10 997 338
Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk	<p>Käesoleva näite puhul tuleb arvestada, et tegelik suurus sõltub Tagatisefondi kehtestatavast piirmäärast ja sellest, milliste kindlustuslepingute (kindlustusliikide) kindlustusmaksed arvestusse võetakse.</p> <p>Suur osa eelkirjeldatud mõjust seoses kriisilahendusmeetmete rakendamisega on kriisilahenduses oleva kindlustusandja vaates ebasoovitav. Kriisilahenduse eesmärk ei ole karistada kindlustusandjat, vaid minimeerida suurema kahju tekkimist klientidele, turule ja ühiskonnale. Mõju sõltub sellest, milliseid konkreetseid kriisilahendusmeetmeid rakendatakse.</p> <p>Ebasoovitav mõju võib avalduda ka selles, et kuna kriisilahenduse rahastamine on n-ö tagantjäreli rahastatav, siis kindlustusandja kriisilahendusse sattumise korral võib osutuda vajalikuks, et teised kindlustusandjad peavad „kinni maksma“ selle kindlustusandja vara ja kohustiste üleandmise ning lisaks hüvitise asjaosalistele, kui kriisilahendus osutub nende jaoks ebasoodsamaks, kui oleks olnud kindlustusandja pankrot. Oluline on siinjuures rõhutada, et kriisilahenduse rahastut ei tohi kasutada kriisilahenduses oleva kindlustusandja kahjumi katmiseks.</p>		
Mõju olulisus	<p>Kuna kindlustusandjad on Eestis üldiselt hästi kapitaliseeritud ja tegutsevad tugeva solventsusraamistik (Solventsus II) alusel, on nende riskitaluvus ja vastupanuvõime finantsšokkidele kõrge. Samuti tagab tõhus järelevalveraamistik, et riskide võtmist ja kapitali adekvaatsust jälgitakse pidevalt ning probleemide ilmnemisel on võimalik sekkuda varases staadiumis. Sellest tulenevalt ei ole kriisilahenduse regulatsiooni mõju kindlustussektorile tervikuna märkimisväärne. Regulatsioon loob pigem lisakaitsekihi äärmuslike ja väga ebatõenäoliste stsenaariumite tarbeks, kuid ei muuda oluliselt turuosaliste igapäevast tegevust ega finantsseisundit. Kokkuvõttes on regulatsiooni mõju sektori toimimisele väike, täites eelkõige usaldusväarsuse ja turustabiilsuse suurendamise rolli.</p>		

B. Sotsiaalne mõju

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	(v) Kriitiliste funktsioonide jätkumine
	<p>Kriisilahenduse regulatsiooni üks keskseid eesmärke on tagada kindlustussektori kriitiliste funktsioonide jätkumine ka siis, kui mõni kindlustusandja satub raskustesse. See tähendab, et isegi juhul, kui ettevõtja tavapärase tegevus katkeb, peavad inimesed jätkuvalt saama kätte need kindlustushüvitised ja maksed, mille katkemine võiks otseselt kahjustada nende sotsiaalset heaolu. Kui pensionimaksed peatuksid, võiks see jätta pensionärid ilma oma igapäevaseks toimetulekuks vajaliku sissetulekuta. See suurendaks vaesusriski ja sõltuvust riiklikest toetustest.</p>

	<p>Ravikindlustushüvitiste katkemine võib takistada inimeste juurdepääsu ravile (kui puudub ka riiklik ravikindlustus), suurendada terviseriske ja põhjustada pikaajalist negatiivset mõju töövõimele ning elukvaliteedile. Muude pikaajaliste elukindlustuslepingute ootamatu katkestus võib kahjustada majanduslikku turvatunnet ja usaldust kogu kindlustussüsteemi vastu.</p> <p>Kriisilahendusraamistiku rakendamine aitab tagavad, et olulised lepingud täidetakse ka kindlustusandja makseraskuste korral, kaitstakse mh eriti haavatavaid sihtrühmi (pensionärid, krooniliste haigustega inimesed), kelle toimetulek sõltub regulaarsetest väljamaksetest. Mõju avaldub ka riigi koormusele, sest kui lepinguid täidetakse, ei pea riik asendama lõppenud makseid sotsiaaltoetustega.</p> <p>Seega kriisilahenduse regulatsiooni sotsiaalne mõju kindlustussektoris on valdavalt positiivne, kuna see aitab vältida kriiside ülekandumist ühiskonna kõige haavatavamatele gruppidele.</p>
Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk	<p>Töökohtade ja teenuste kättesaadavuse kadumine.</p> <p>Kriisilahendusametuses on õigus piirata raskustes oleva kindlustusandja tegevust, sealhulgas keelata uute lepingute sõlmimine ja algatada ettevõtja lõpetamine. Sellised meetmed on vajalikud kriisilahenduseesmärkide saavutamiseks, kuid nende otsesteks tagajärgedeks võivad olla töökohtade kadumine, kontorite sulgemine ja teenuste kättesaadavuse vähenemine. Töökohtade kadumisega kaasneb sissetuleku kaotus. Teenuse kättesaadavuse kadumine võib tähendada olukorda, kus raskustesse sattunud kindlustusandja portfellis on mõni selline kindlustusteenus, mida teised turuosalisel ei paku. Kui see kindlustuskaitse kaob, võib see jätta inimesed ilma olulise turvavõrguta ja seeläbi mõjutada nende sotsiaalset heaolu.</p>
Mõju olulisus	<p>Mõju avaldub vaid kindlustusandja raskustesse sattumise korral. Analooogne mõju oleks ka kindlustusandja pankroti korral.</p> <p>Mõju igapäevasele kindlustusturule on väike. Eesti kindlustusandjad on hästi kapitaliseeritud ja tugeva riskipõhise järelevalve all. See tähendab, et kriisilahendust kasutatakse vaid harvadel juhtudel ning äärmuslike stsenaariumite korral.</p>

6.2.3. Mõju kindlustusvõtjatele ja muudele võlausaldajatele

A. Mõju majandusele

Sihtrühma ülevaade on esitatud seletuskirja punktis 6.1.2.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>(i) Kriisilahenduse mõju kindlustusvõtjatele, kindlustatutele, soodustatud isikutele ja muudele võlausaldajatele</p> <p>Kui kindlustusandja satub kriisi, on kriisilahenduesmärgiks muu hulgas kindlustusvõtjate, soodustatud isikute ja õigustatud isikute kollektiivsete huvide kaitsmine ning kindlustuskaitse katkemise vältimine ehk</p>
--	---

kindlustusvõtjad saavad loota, et poliisid kehtivad edasi ja hüvitised saavad makstud.

Kuigi omandiõiguse instrumendi omajate ehk omanike ja muude võlausaldajate esmase kahjukatmise kohustus kaitseb kindlustusvõtjaid – nende huvid ei ole esmajärjekorras ohus – ei ole välistatud, et kriisilahenduse käigus ei sekkuta ka kindlustusvõtjate õigustesse (seda siiski erandkorras kõige viimase meetmena).

Kapitaliinstrumentide ja võla konverteerimine või allahindamine tähendab, et võlausaldajad (sh mõnel juhul kindlustusvõtjad) kaotavad osa oma varast või nõudeõigusest. Kindlustusvõtja võib jääda ilma oodatud hüvitisest, isegi kui lepinguline alus on kehtiv, mis omakorda võib oluliselt vähendada klientide usaldust kindlustusturu vastu. Kui kriisilahendusasutus otsustab vähendada või tühistada kindlustusandja kohustusi, viitab see sellele, et ettevõtte finantsseisund on sedavõrd kriitiline, et omanike omakapital on tõenäoliselt juba väheväärtuslik või kaotatud. Sellisel juhul muutub vajalikuks rakendada meetmeid ka kindlustusvõtjate nõuete suhtes. Samas ei tohiks kriisilahendusmeetmete rakendamine kindlustusvõtjatele kaasa tuua suuremat kahju, kui nad kannaksid pankrotimenetluses (hüvitamise mehhanism, mida kindlustusandjad rahastavad).

Kui kindlustuslepingust tulenev nõue konverteeritakse omandiõiguse instrumendiks (nt lihtaktsiaks), ei saa klient enam otsest rahalist hüvitist, vaid spekulatiivset omandiosalust kindlustusandjas või sildkindlustusandjas. Investorile tähendab võlainstrumendi konverteerimine aktsiaks, et ka omanikuriskid kanduvad neile, kaotades eelisjärjekorra nõudeõiguses. Samas, kui kriisilahendus on edukas, võib uus osalus (aktsiad) omandada väärtust tulevikus.

Kriisilahenduses oleva kindlustusandja emiteeritud võlainstrumentide tühistamine mõjutab märkimisväärselt investoreid. Kui võlainstrumendid (nt allutatud võlakirjad) tühistatakse, siis investorid kaotavad oma investeeringu – neile ei maksta tagasi põhiosa ega intresse. Kuna tagatud kohustisi ei saa tühistada, jäävad eelisvõlausaldajad paremasse olukorda kui allutatud või tagamata võlainstrumentide omanikud. Kuigi kindlustusandja kriisilahendusesse sattumise tõenäosus on pigem väga väike, võivad sellised juhtumid vähendada investorite huvi investeerida kindlustussektori instrumentidesse.

Omandistruktuuri nullimine võib võimaldada ettevõtja päästmist või sujuvamat üleminekut uuele omanikule, mis aitab säilitada kindlustuslepingute kehtivust ja vältida teenusekatkestusi. Kui omanikud kannavad esmase kahju (enne kindlustusvõtjaid), võib see tugevdada avalikkuse usaldust, et kriisides kaitstakse esmajärjekorras tarbijat.

Kriisilahenduses oleva kindlustusandja uute aktsiate või kapitaliinstrumentide emiteerimine mõjutab ka potentsiaalseid uusi investoreid, kes võivad saada ettevõtjas strateegilise positsiooni kriisiolukorras odavalt, kuid kuna tegemist on kriisiolukorraga, on risk kõrge, kuid edukas restruktureerimine võib anda märkimisväärset tulu.

Kui kriisilahendusasutus on otsustanud kasutada kindlustusandja maksevõimelisena likvideerimise meetet, mistõttu ei ole kindlustusandjal õigus sõlmida uusi kindlustuslepinguid, võib see tähendada, et kindlustuse kliendid ei saa (sh pikendada) kindlustuskaitset riskide vastu, mida ka näiteks ükski teine kindlustusandja ei paku. Sealjuures kaitse katkemine ja riski realiseerimine võib tähendada majanduslikku kahju isikutele. Uue kindlustusandja leidmine lühikese etteteatamisajaga võib olla kulukas või keeruline.

Lepingutingimuste ühepoolne muutmine võib tähendada, et kriisilahendusasutus saab muuta tagasimaksetähtaegu, lükata makseid edasi või vähendada intressimäärasid. Investorid ja võlausaldajad võivad kaotada oodatud intressitulu, kannatada rahavoo katkestuse tõttu või saada oma raha tagasi planeeritust hiljem. Kuigi lepingud jäävad formaalselt kehtima, ei ole neil sama tagatist kui tavapärasel turusituatsioonis.

Kindlustusandja omandiõiguse instrumentide, vara, õiguste ja kohustiste üleviimine võib võimaldada kriisilahendusasutusel säilitada kindlustusandja elujõulisust, tagades kindlustusteenuste jätkumise kindlustusvõtjatele. Samas võivad omanikumuudatused lühiajaliselt tekitada klientides ebakindlust, eriti kui puudub selgus uue omaniku osas. Vara, kohustiste ja õiguste osalise üleandmise korral on ette nähtud ka kaitsemeetmed, et sellisel juhul rahuldatakse kindlustusvõtjate, soodustatud isikute, õigustatud isikute ja muude võlausaldajate, kelle nõuded ei ole üle antud, nõuded vähemalt ulatuses, milles need oleks rahuldatud tavalises maksejõuetusmenetluses.

(ii) Kriisilahendusraamistiku rahastamisest avalduv mõju

Kuna FI finantskriisi lahendamise üksuse juurde lisatava kindlustusandjate kriisilahenduse funktsiooni kulud kaetakse kindlustusandjate järelevalvetasudest ning lisaks võib osutada vajalikuks, et kindlustusandjad peavad tegema osamakseid Tagatisfondi kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi, võib see kaasa tuua kindlustusteenuste hindade tõusu lõppkasutajatele. Kõrgemad kulud kindlustusandjatele võivad kanduda edasi kindlustusteenuse hinnas, eriti standardiseeritud toodete puhul, mille hinnakujundus on tundlik kulude muutustele.

Kindlustusteenuse hinnamõju täpne prognoosimine ei ole võimalik, kuivõrd see sõltub iga kindlustusandja individuaalsetest valikutest halduskoormuse kasvust tingitud kulude katmisel.

**Ebasoovitavate
mõjude
avalumise risk**

(iii) Kindlustushüvitise muutmine

Kriisilahenduse raames võib tekkida vajadus kohandada või vähendada hüvitisi. See puudutab eriti elukindlustuse ja pensionitoodete lepinguid, mis on paljude leibkondade jaoks pikaajalise finantsplaneerimise ja turvatunde alus. Hüvitiste kärped või tühistamised võivad otseselt mõjutada inimeste majanduslikku toimetulekut ja sotsiaalset heaolu.

	<p>Vähenenud hüvitised võivad jätta leibkonnad ilma olulise sissetulekuallikata, mida oli arvestatud igapäevakulude või vanaduspõlve elatise katmiseks. Sama, mõõdukad kärped võivad olla vajalikud, et vähemalt osa hüvitisi makstaks jätkuvalt. Seaduseelnõu kohaselt käsitatakse kindlustushüvitiste vähendamist või tühistamist äärmusliku meetmena, mida rakendatakse üksnes viimase abinõuna.</p> <p>Tagamaks, et kindlustusvõtjad ja muud võlausaldajad ei kannaks kriisilahenduse käigus suuremat kahju, kui nad oleks kandud pankrotimenetluses, on ette nähtud hüvitise mehhanism ehk neile kompenseeritakse kahju kandmise vahe.</p>
Mõju olulisus	Mõju puudub igapäevases perspektiivis, kuid märkimisväärne kriisiolukorras.

B. Sotsiaalne mõju

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	Kindlustusandja makseraskustesse sattumine võib mõjutada kindlustusvõtjate ja muude õigustatud isikute sotsiaalset poolt, kui kindlustusandja ei suuda täita lepingust tulenevaid kohustusi (nt tagada pikaajalisi ravikindlustusmaksed jne), mistõttu on seaduseelnõu muudatused Eesti kodanikele ja ettevõtjatele tervikuna positiivsed, kuna tugevdatakse kindlustusvõtjate ja muude isikute kaitset, mis omakorda viib suurema sotsiaalse kindlustunde tekkimisele.
Ebasoovitavate mõjude avalumise risk	Vähenenud hüvitised võivad jätta leibkonnad ilma olulise sissetulekuallikata, mida oli arvestatud igapäevakulude või vanaduspõlve elatise katmiseks. Seaduseelnõu kohaselt käsitatakse kindlustushüvitiste vähendamist või tühistamist äärmusliku meetmena, mida rakendatakse üksnes viimase abinõuna.
Mõju olulisus	Mõju on väike igapäevases perspektiivis, kuid märkimisväärne kriisiolukorras.

6.2.4. Mõju Finantsinspeksioonile ja Tagatisfondile

Sihtrühma ülevaade on esitatud seletuskirja punktis 6.1.3.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>(i) Finantsinspeksiooni finantsjärelvalveüksus</p> <p>Kindlustusandjate kriiside ennetamise ja lahendamise raamistikus on FI roll seotud eelkõige finantsseisundi taastamise ennetavate kavade läbivaatamisega ning kriisilahenduse kavandamisel ja lahendamisel FI kriisilahendusüksusega koostöö tegemisega.</p> <p>FI-le tähendab finantsseisundi taastamise kava hindamine teatud halduskoormuse tõusu. EIOPA on hinnanud, et sõltuvalt liikmesriikidest võib kavade esmahindamisel täistööaja ekvivalent olla 0,05–5 ja edaspidi 0,06–3. Arvestades, et Eestis peab kava koostama ja FI-le esitama üks kindlustusandja, ei tohiks see olla märkimisväärne koormus FI-le. Kuna Eesti kindlustusandjad tegelevad Lätis ja Leedus olulise piiriülese kindlustustegevusega ja ka Läti ja Leedu kindlustusandjad tegelevad</p>
--	--

	<p>Eestis olulise piiriülese kindlustusategevusega, siis tõuseb FI halduskoormus ka seoses koostööga Läti ja Leedu finantsjärelevalve asutustega kavade läbivaatamisel.</p> <p>(ii) Finantsinspeksiooni kriisilahendusüksus</p> <p>Seoses kindlustusandjate kriisilahendusraamistiku rakendamisega integreeritakse kindlustusandjate kriisilahendus FI finantskriisi lahendamise üksuse juurde. Seega ei pea Eesti uut üksust kindlustusandjate kriisilahenduse kavandamiseks ja läbiviimiseks looma. FI hinnangul tuleks täiendavat tööjõudu kaasata ühe täistööaja ekvivalendi ulatuses (nt kindlustuseksperdi kaasamine). EIOPA ise on hinnanud, et kriisilahendusasutuse aastakulu võiks sõltuvalt riigist jääda 21000–450000 euro vahele.</p> <p>Kuigi 2025. aasta andmete alusel ei peaks FI kriisilahendusüksus ühtegi kriisilahenduskava koostama, võivad nad otsusta seda siiski teha ning sellisel juhul tõuseb koormus kriisilahenduskavade koostamise ja kindlustusandjate kriisilahenduskõlblikkuse hindamise näol. Koormus suureneb ka seoses kriisilahenduskolleegiumites osalemisega. Lisaks on FI-l kohustus esitada EIOPA-le regulaarselt teavet kindlustusandjate kohta (arv), kellel on finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamise kohustus ja nende arvust, kelle kohta koostatakse kriisilahenduskava, sealjuures tuues eraldi välja, kui paljude suhtes kohaldatakse lihtsustatud lähenemist.</p> <p>Märkimisväärne koormus avaldub juhul, kui kindlustusandja suhtes on vaja rakendada kriisilahendusmeetmeid. See võimaldab FI-l sekkuda kiiresti ja võtta juhtimine üle, et vältida kahju suurenemist või usalduskriisi ning seada avalik huvi esikohale.</p> <p>Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk</p> <p>Kriisilahendus on ressursimahukas: nõuab tööjõudu, finantsanalüüsi, juriidilist tuge ja koordinatsiooni teiste asutuste (nt järelevalve, Tagatisfond, kohtud) vahel.</p> <p>Kriisilahendusega seotud otsused saab edasi kaevata. Kaebuste käsitlemine nõuab täiendavat juriidilist tuge ja ressursse. Pikaajalises perspektiivis aitab see siiski tagada, et otsused on õiglased ja seadusega kooskõlas.</p> <p>Mõju olulisus</p> <p>FI finantskriisi lahendamise üksusele kindlustusandjate kriisilahendusülesannete andmine on väikese mõjuga, kuna FI ei pea selleks suuri struktuurseid muudatusi tegema. Kriisilahenduse kavandamise mõju on hetkeseisuga minimaalne.</p> <p>Kuna kriisilahendusmeetmete rakendamise mõju sõltub sellest, kas kindlustusandja suhtes on vaja alata kriisilahendust, sealjuures mõju avaldumise tõenäosus on väike, ei saa pidada ka mõju oluliseks FI igapäevase tegevuse kontekstis.</p>
--	--

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	(iii) Tagatistfond Tagatistfondi juurde luuakse uus kindlustusandjate kriisilahenduse osafond. Kuna osafondi rahastamine toimub n-ö tagantjärele rahastamise mudeli alusel, tõuseb Tagatistfondi koormus ja lisanduvad kulud seoses uue osafondi haldamisega eelkõige siis, kui mõne Eesti kindlustusandja suhtes algatatakse kriisilahendus ning esineb alus osafondi vahendite kogumiseks ja kasutamiseks. Osafondi haldamisega seotud kulu ei ole märkimisväärne ning täiendavat tööjõudu ei ole esialgsel hinnangul vaja selleks kaasata.
--	--

6.2.5. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Finantskriisi lahendamine toimub Eestis **Rahandusministeeriumi**, Eesti Panga ja FI koostöös. Lisaks tuleb ministeerium kaasata asjakohasel juhul kriisilahenduse kolleegiumisse. Kuigi kriisilahendusse on kaasatud ka Rahandusministeerium, ei too see kaasa märkimisväärseid uusi tööülesandeid või kohustusi, välja arvatud juhul, kui kriisilahenduse läbiviimisel on vaja asutada sildkindlustusandja. Väikeriigi puhul ei ole sildkindlustusandja loomine reeglina esimene ega kõige tõhusam meede, kuid väga spetsiifilistes olukordades, näiteks suurema kindlustusandja ootamatu maksejõuetuse korral ning kui puudub huviline, kellele portfelli üle anda, võib osutada vajalikuks ajutise lahenduse loomine sildkindlustusandja näol ehk seda meetet kasutatakse väga äärmuslikel juhtudel. Tegemist on võimaluse, mitte kohustusega luua sildkindlustusandja. Kuna sildkindlustusandja loomine, kapitaliseerimine ja haldamine on kallis ja keerukas, tuleks Eesti kui väikeriigi puhul tõsiselt kaaluda sellise meetme rakendamist. Väiketurgude puhul võib olla mõistlikum kasutada muid meetmeid (nt portfelli üleviimine/ kindlustusandja müümine). Lisaks on sildasutuste kasutamine kindlustusvaldkonnas palju haruldasem kui panganduses.

Rahandusministeeriumi roll on seotud ka teavituste saamisega kriisilahendusega seotud otsuste kohta, sealjuures, kui kindlustusandja suhtes on otsustatud algatada kriisilahendus ehk kui algatamise tingimused on täidetud. Mõju avaldub vaid juhul, kui kindlustusandja suhtes on otsustatud algatada kriisilahendus.

Mõju **kohtutele** – eelnõu kohaselt vaadatakse kriisiohjemeetme rakendamisest tulenevad kaebused läbi halduskohtumenetluses. Samuti vaadatakse hagita tsiviilkohtumenetluses läbi hüvitise määramisega seotud nõuded, kui omandiõiguse instrumendi omajatel, kindlustusvõtjatel, kindlustatutel, soodustatud isikutel, õigustatud isikutel ja muudel võlausaldajatel või kindlustuse tagamise skeemil on õigus hüvitisele, kui järelhindamise tulemusel selgub, et nad on kandnud suuremat kahju, kui nad oleks kandnud ettevõtja likvideerimisel tavalises maksejõuetusmenetluses. Selleks, et kindlustusandjate kriisilahendusraamistiku loomisest tulenev mõju kohtutele saaks avalduda, tuleks kindlustusandja või muu kriisilahenduse subjekti suhtes algatada kriisilahendus pankrotimenetluse asemel. Ka sellisel juhul avalduks mõju kohtutele vaid juhul, kui kriisilahendusega seotud otsused edasi kaevatakse.

Eelnõu ei mõjuta **kohalike omavalitsuste** korraldust.

6.3. Mõju Eesti Liikluskindlustuse Fondile ja kahjustatud isikutele kindlustusandja erirežiimi korral

Sihtrühma ülevaade LKF kohta on esitatud seletuskirja punktis 6.1.3. Lisaks kuuluvad sihtrühma kõik isikud, kes on sõlminud liikluskindlustuslepingu Eesti tegevusloaga kindlustusandjaga, sh kui nad on seda teinud Eesti kindlustusandja Läti ja Leedu filiaali kaudu.

Tabel 11. Eesti kindlustusandjate liikluskindlustuse statistika (*allikas: Rahandusministeerium; kindlustusandjate 2025. a SFCR aruannete põhjal*)

Kindlustusandja	Mootorsõiduki valdaja vastutuskindlustuse kindlustusmaksed (2025. a)	Mootorsõiduki valdaja vastutuskindlustuse tehnilised eraldised (2025. a)
ERGO Insurance SE	98 797 495	90 331 279
If P&C Insurance AS	90 331 279	108 378 000
Swedbank P&C Insurance AS	31 459 000	14 052 000
AS LHV Kindlustus	5 744 830	3 351 070
Salva Kindlustuse AS	9 630 252	7 762 872
Elama Kindlustus AS	5 385 000	

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>(i) Liikluskindlustuse Fond</p> <p>Eelnõuga nähakse ette, et kindlustusandja erirežiimi korral võib erirežiimihaldur liikluskindlustusportfelli üle anda LKF-ile. Samuti võib kindlustusandja kriisilahenduse korral anda LKF-ile sildkindlustusandja ülesanded ja kohustused. Mõju LKF-ile avaldub vaid juhul, kui liikluskindlustuse lepinguid sõlmiv Eesti kindlustusandja on raskustes ja tema suhtes on FI teinud otsuse kehtestada erirežiim ning erirežiimihaldur on teinud otsuse anda kindlustusportfell üle LKF-ile, st turulahend ei sobi (liikluskindlustuse portfelli ei ole võimalik üle anda teisele kindlustusandjale). Portfelli ülevõtmine tähendab fondile halduskoormuse tõusu, samuti võib suureneeda fondi rahaline koormus ja riskipositsioon.</p> <p>Samas tuleb silmas pidada, et portfelli ülevõtmine on fondi õigus mitte kohustus, ning portfelli ülevõtmine saab kõne alla tulla eelkõige olukorras, kus on tõenäoline, et kindlustusandja majanduslikud raskused päädivad maksejõuetusega, mil fond täidaks niikuinii liikluskindlustusest tulevat maksejõuetusametuse funktsiooni (LKindIS §-d 50¹, 60 lg 1 p 3 ja 7¹ ja 71³). Rahaline koormus ja riskipositsioon on mõlemal juhul võrreldavad. Pealegi tuleb arvestada, et portfelli ülevõtmisel tulevad üle liiklusekindlustuse portfelliga seotud õigused ja kohustised, sh üleantavale kindlustusportfellile vastavad tehnilised eraldised, mis vähendavad riskipositsiooni võrreldes tavalise maksejõuetusmenetlusega.</p> <p>Portfelli ülevõtmine on kaalutusotsus ja see toimuda eelkõige juhul, kui riskipositsioon oluliselt ei muutu ja ülevõtmine pakuks leevendust võrreldes tavalise maksejõuetusmenetlusega nii kindlustatutele, kannatanutele kui ka fondile endale.</p>
--	--

<p>Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk</p>	<p>Kui fondi kulud suurenevad, võib see viia fondi liikmete kõrgemate sissemakseteni ja lõpuks kõrgemate kindlustusmakseteni tarbijatele. Maksejõuetuse riski katmisega seotud liikmemaks kogutakse Eesti kindlustusandja poolt Eestis ja/või välisriigis sõlmitud liikluskindlustuse kindlustuslepingute järgsetelt kindlustusmaksetelt. 2024. aastal on määraks 0,3%.</p> <p>Portfelli ülevõtmine saab toimuda eelnõu järgi kui selleks on:</p> <p>a) Eesti kindlustusandja st Eesti tegevusloaga kindlustusandja liikluskindlustusportfell, mis tähendab kolme kindlustusandja Eestis sõlmitud lepinguid ja nendega seotud kahjusid ja kolme kindlustusandja Eestis, Lätis ja Leedus sõlmitud kindlustuslepinguid ja nendega seotud kahjusid.</p> <p>b) kolmanda riigi kindlustusandja Eesti filiaali liikluskindlustuse lepinguid, milliseid täna Eestis ei ole.</p> <p>LKindIS § 71¹ järgi arvatud fondi omavahendid võtavad punkti a puhul selle vastaspoole riski juba arvesse ja 2024. aasta lõpu seisuga on vastaspoole riski osasummaks 10,9 miljonit eurot ning LKF omavahendid summas 27,6 miljonit eurot (30.06.2025 seis) on hetkeseisuga sellise riski katmiseks piisavad. Punkti b puhul ei ole seaduse muudatuse mõju võimalik hinnata, kuna sellist kindlustusandjat liikluskindlustuse portfelliga Eestis hetkel ei ole.</p>
<p>Mõju olulisus</p>	<p>Mõju avaldub vaid juhul, kui Eesti kindlustusandja satub raskustesse ning selle kindlustusandja liikluskindlustuse portfell antaks üle LKF-ile. Kuna mõju avaldumise tõenäosus on pigem väike, siis ei saa ka mõju pidada oluliseks.</p>

<p>Mõju ulatus ja avaldumise sagedus</p>	<p>(ii) Kahjustatud isikud</p> <p>Kui fond võtab kindlustuslepingutest tulenevad kohustused üle, ei katke kindlustuskaitse ning lepingud jäävad kehtima ka pärast kindlustusandja raskustesse sattumist. Kahjunõuded makstakse välja fondi kaudu, seega kindlustusvõtja ja kannatanu õigused säilivad.</p>
<p>Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk</p>	<p>Kahjustatud isikud võivad ajutiselt olla teadmatuses, kelle poole kahju korral pöörduda. Teade portfelli vastuvõtmise kohta avaldatakse küll fondi veebilehel, kuid kindlustusvõtjatele ja kannatanutele võib see teavitus jääda märkamatuks.</p>
<p>Mõju olulisus</p>	<p>Kahjustatud isikute vaates võib pidada mõju oluliseks (positiivseks), kui Eesti kindlustusandja satub raskustesse ja fond jätkab hüvitiste maksmist.</p>

6.4. Solventsus II direktiivi muudatuste mõju

Solventsus II direktiivi ülevaatamisel jõuti järeldusele, et kuigi üldiselt toimib Solventsus II raamistik tõhusalt, tuleb teatud elemente täiustada. Solventsus II sisaldab endiselt takistavaid tegureid seoses pikaajaliste aktsiainvesteeringutega ega hõlma pikemaajalisi jätkusuutlikkusega seotud riske. Solventsus II ei võta asjakohaselt arvesse madalate intressimäärade keskkonda ja võib põhjustada solventsuse suhtarvude liigset volatiilsust.

Samuti võib Solventsus II osutada väikeste ja vähem riskantsete kindlustusandjate jaoks liiga keeruliseks. Piiriüleselt tegutsevate kindlustusandjate hiljutised ebaõnnestumised tõid esile puudused järelevalves ja kinnitasid, et kindlustusvõtjad ei ole kogu ELis järjekindlalt kaitstud, kui nende kindlustusandja ebaõnnestub. Lisaks leiti, et järelevalve vahendid süsteemsete riskide ennetamiseks võivad osutada ebapiisavaks.

6.4.1. Mõju kindlustusandjatele

Sihtrühma ülevaade on esitatud seletuskirja punktis 6.1.1.

A. Mõju majandusele

Kõigi rohkem mõjutavad Eesti kindlustusandjaid järgmised muudatused: kindlustusandjate juhtimissüsteem (huvide lahusus ja lisaressurss võtmefunktsioonide lahususe tagamiseks), likviidsusplaanide koostamise nõue, avaliku aruande avalikustamine kahes osas ning auditeerimiskohustuse lisandumine. Kindlustusandjate hinnangul tähendavad muudatused tööjõukulude kasvu (huvide lahususe tagamine) ja suutlikkuse suurendamist, et teatud uusi kohustusi täita.

<p>Mõju ulatus ja avaldumise sagedus</p>	<p>(i) Väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad ja FI nõusolekul leevendusi kasutavad kindlustusandjad</p> <p>Leevendusmeetmete kasutamise võimaldamine mõjutab 2025. andmete seisuga kahte kuni kolme Eesti kindlustusandjat, kes võiksid klassifitseeruda väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks. Ainuüksi tegevusmahtude kriteeriumi põhjal (100 mln eurot brutokindlustusmaksid aastas) ei saa väikesed ja mittekeerukad kahjukindlustusandjad olla ERGO (287 mln), If (253 mln) ja Swedbank (233 mln). Lisaks ei kvalifitseeru Kredex väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks tulenevalt oma tegevusmudelist. Nimelt ei tohi ühe kindlustusliigi osakaal portfellis moodustada rohkem kui 30%, kuid Kredexi tegevus hõlmab ühe spetsiifilise kindlustusliigi – krediidikindlustuse – pakkumist.</p> <p>Elukindlustusandjate puhul tasub vaadata piiriülese tegevusmahu kriteeriumi. Swedbank'i tegevus Lätis ja Leedus moodustab 121 mln ja Compensal 126 mln eurot, mistõttu pole ka kumbki Eesti elukindlustusandja väike ja mittekeerukas.</p> <p>Leevenduste kasutamine on vabatahtlik. Kuna juba tegutsevatel kindlustusandjatel on tegutsemiseks vajalikud süsteemid ja protsessid paigas, ei pruugi leevenduste kasutamine suurt efekti anda, mistõttu järelevalve teavitamine ja leevenduste kasutamise kohta aruandluse esitamine ei pruugi olla proportsioonis saadava kasuga. Suurem kasu leevendustest oleks uutel kindlustusturule sisenejatel.</p> <p>Kindlustusandja, kes ei kvalifitseeru väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks, saab FI nõusolekul samuti leevendusi kasutada. Nõusoleku saamiseks taotluse esitamine võib korraks tõsta nende halduskoormust. Halduskoormust tekitav norm on tähtsajaline.</p>
---	---

Mõju avaldub väikeste ja mittekeerukate kindlustusandjate puhul esimeses järgus tingimustele vastavuse hindamisel ja muudele kindlustusandjatele taotluse esitamisel, kuid leevenduste kasutamise mõju on pidev (seni kuni tingimused on täidetud) ja annab võimaluse tegevuskulude vähendamiseks.

(ii) Usaldatavusnõuded

Tehniliste eraldiste sisendeid puudutavad muudatusettepanekud (volatiilsuse kohandamine, kattuvuse kohandamine) Eesti kindlustusandjate tegevust 2026. aasta jaanuari seisuga ei mõjuta.

Kindlustusandja	Volatiilsuse kohandamise kasutamine	Kattuvuse kohandamise kasutamine	Tehniliste eraldiste üleminekumeetmete kasutamine
Swedbank Life Insurance SE	Ei	Ei	Ei
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	Ei	Ei	Tehniliste eraldiste üleminekuline mahaarvamine
ERGO Insurance SE	Ei	-	Ei
If P&C Insurance AS	Ei	-	Ei
Swedbank P&C Insurance	Ei	-	Ei
AS LHV Kindlustus	Ei	-	Ei
Salva Kindlustuse AS	Ei	-	Ei
Elama Kindlustus AS	Ei	-	Ei
Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus	Ei	-	Ei

2027. aasta 30. jaanuarist saavad kindlustusandjad kasutada tehniliste eraldiste üleminekumeetmeid vaid juhul, kui nad on meetme kasutamise nõusoleku taotlemisele eelneva kuue kuu jooksul saanud loa sellise kindlustusandja kindlustusportfelli vastuvõtmiseks, kes rakendas üleantava kindlustusportfelli suhtes üleminekumeetmeid.

Ekstrapoleerimisel on kindlasti oluline mõju pikaajaliste kohustustega kindlustusandjatele. Sümmeetrilise kohanduse muudatus mõjutab peamiselt elukindlustusandjaid läbi investeerimisriskiga elukindlustuse finantskohustuse käitumise stressitingimustes.

Pikaajaliste investeeringutega seotud muudatused loovad võimaluse teha pikaajalisi aktsiainvesteeringuid teatud varaklassidesse nii, et kapitali

hoidmise vajadus ei ole enam nii kõrge. Otseinvesteeringute maht on Eestis olnud seni üsna väike. Muudatused võimaldavad kindlustusandjatel rohkem selliseid investeeringuid kaasata (eeldusel, et need sobivad muude kindlustusandjate põhimõtetega). Kindlustusandjatele võib see kaasa tuua ka mõningasi kulusid hindamaks pikaajaliste aktsiainvesteeringute sobivuskriteeriumite täitmist. Kehtivad usaldatavusnõuete kalibreeringud on taganud küll kõrge kindlustusvõtjate kaitstuse taseme ja andud olulise panuse finantsstabiilsusesse, on need kalibreeringud olnud ülemäära konservatiivsed, piirates kindlustusandjate suutlikkust teha pikaajalisi investeeringuid. Soodustades pikaajaliste aktsiate varaklassi kasutamist (selgema ja lihtsamad kriteeriumid, mida tuleb täita pikaajaliste aktsiate varaklassi kasutamiseks), mille suhtes kohaldatakse kapitalisoodustust, on kindlustusandjatel „odavam“ teha pikaajalisi investeeringuid teatud aktsiatesse. EIOPA mõjuhinnangu kohaselt oleks vähemalt 22 miljardi euro väärtuses täiendavaid aktsiaid, mis vastaksid soodustuse saamise kriteeriumitele. Soodustades pikaajaliste aktsiate varaklassi kasutamist, vähendaks meede kapitalinõudeid vähemalt 3 miljardi euro võrra (kõik muu on võrdne). Seda raha saab majandusse edasi investeerida, suurendades oma panust majanduse taastamisel, soodustades tegema roheinvesteeringuid ning panustama Euroopa ettevõtete (sh VKE-de) ja taristute pikaajalisse rahastamisesse.

Riskimarginaal on hetkel kalibreeritud konservatiivselt, kuid muudatusega vähendatakse riskimarginaali arvutamise aluseks olevat kapitalikulu määra, mille tulemusena väheneb riskimarginaali tase kokku umbes 21%. Kuna see ei kajasta piisavalt teatud riskide loomulikku vähenemist aja jooksul, kehtestatakse eksponentsiaalne ajas sõltuv tegur, mis tagab riskide aastase vähenemise vähemalt 3,5% võrra. Sellega parandatakse praeguse kalibreeringu konservatiivset kallutatust, vähendades kindlustusandjate tehnilisi eraldisi ning suurendades seeläbi SCR katmiseks kättesaadavat kapitali. Näide: kui ilma muudatuseta oleks pikaajalise annuiteeditoote riskimarginaal näiteks 200 miljonit eurot, siis uue eksponentsiaalse teguri tõttu riskimarginaal väheneb näiteks 150 miljonini euron. Vabanenud 50 miljonit suurendab kapitalipositsiooni ja annab võimaluse investeerida vabanenud kapitali näiteks reaalmajandusse.

SCR arvutamisel lihtsustuste kasutamine on ka hetkel võimalik, kuid seadusemuudatustega nähakse ette täiendavad võimalused lihtsustuste kasutamiseks. Muudatus vähendab kindlustusandjate halduskoormust, kes vastavad leevenduse saamise kriteeriumidele.

Kindlustusandja	SCR arvutamisel lihtsustuste kasutamine (2025. a SFCR aruannete põhjal)
Swedbank Life Insurance SE	Ei
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	Ei
ERGO Insurance SE	Jah – kasutatakse üleelamisrisiki, katkestuste riski ja katastroofiriski arvutamisel.
If P&C Insurance AS	Ei

Swedbank P&C Insurance	Ei
AS LHV Kindlustus	Ei
Salva Kindlustuse AS	Ei
Elama Kindlustus AS	Jah – kasutatakse kahjukindlustuse kindlustusriski arutamisel.
Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus	Jah – kasutatakse vastaspoole maksejõuetuse riski moodulis.

(iii) Kliima ja kestlikkus

Kliimamuutuste ja jätkusuutlikkuse riski muudatused tõstavad kindlustusandjate arusaama kliima- ja keskkonnariskidest ning kindlustusandjate otsused peavad neid riske kajastama. Looduskatastroofid läksid maailmale möödunud aastal maksmata hinnanguliselt 274 miljardit eurot, millest ligikaudu 124 miljardit oli kindlustatud. Üleujutustest või metsatulekahjustest tulenevad otsesed kahjud mõjutavad nii kindlustusportfelle kui ka kindlustusandjate endi vara. Kliimamuutuste ja jätkusuutlikkuse riskidega seotud rangemad riskijuhtimise nõuded pakuvad kaudseid stiimuleid jätkusuutlikeks investeeringuteks ja keskkonnakahjulikust varast loobumiseks. Kuigi uued nõuded tähendavad kindlustusandjate vaates halduskoormuse tõusu (kliimastenaariumide koostamine eeldab andmete kogumist, modelleerimist, analüüsi – see võib olla kallis ja ajamahukas), toetavad muudatused pikaajalist äriplaneerimist ja ESG eesmärke.

Kliimastenaariumi koostamisega seotud mõju avaldub vaid juhul, kui kindlustusandja on eelneva hindamise põhjal kindlaks määranud, et kliimamuutustega seotud riskid teda mõjutavad (vastupidisel juhul ta stsenaariume koostama ei pea).

(iv) Aruandlus

Kuigi see ei kajastu otseselt eelnõus, on EL-is võetud suund vähendada kindlustusandjate aruandlust 25%. 2026. aasta 30. märtsil avaldas EIOPA raporti koos lisadega aruandluskoormuse vähendamiseks.¹²⁸ Üldine aruandluse vähenemine saavutatakse järgmiste meetmetega:

- kvartaalse aruandluse vormide esitamise sageduse vähendamine;
- aastaaruande vormide kaotamine;
- proportsionaalsuse suurendamine; lihtsustamine ja selgitamine ning
- tehnilised lihtsustused.

EIOPA ise on veendunud, et need meetmed vähendaksid oluliselt Euroopa kindlustusandjate halduskoormust. Kui need rakendada vastavalt ettepanekule, väheneks üksikettevõtjate aastaste ja kvartaalsete aruandlusvormide arv hinnanguliselt vähemalt 26% ning väikeste ja mittekeerukate ettevõtjate puhul vähemalt 36%. Seejuures ei kahjustaks

¹²⁸ EIOPA veebileht. EIOPA raport: [Final report on supervisory reporting and public disclosure requirements under Solvency II - European Insurance and Occupational Pensions Authority](#)

see EIOPA ega järelevalveasutuste võimet tagada kindlustusvõtjate kaitse ja säilitada finantsstabiilsus Euroopa kindlustussektoris.

Kindlustusandjate halduskoormus tõuseb seoses sellega, et SFCR (avalik aruanne) peab edaspidi olema koostatud kahes osas. Üks osa on suunatud kindlustusvõtjatele ning on oma sisult lihtsamini arusaadav. Teine osa on suunatud kindlustusturu asjatundjatele, sh investoritele. Varem on täheldatud, et kindlustusvõtjatel on olnud raske aruande sisust aru saada.

Aruannete esitamise ja avalikustamise tähtaegade edasilükkamine annab kindlustusandjatele rohkem aega aruannete koostamiseks ja koormuse hajutamiseks.

(v) Likviidsusriski juhtimine

Kindlustusandjate halduskoormust tõstab likviidsusriski juhtimise plaani koostamine. EIOPA on hinnanud, et likviidsusriski juhtimise süsteemi arendamise korral oleks täistööaja ekvivalent 0,46 (0,06% kogu töötajatest) ning hiljem aastane ekvivalent 0,41 (0,05% kogu töötajatest). Kuna eesmärk on tagada, et kindlustusandja oleks piisavalt likviidne, et täita tähtaegselt finantskohustusi kindlustusvõtjate ja muude osapoolte ees, on muudatuse mõju pigem positiivne, kuna aitab ennetada likviidsusraskustesse sattumist ning kaitseb kindlustusvõtjate ja muude võlausaldajate huve. Kindlustusandja suudab paremini toime tulla rahaliste kohustustega ka ootamatutes olukordades. Lisaks võimaldab see järelevalveasutusel saada varakult ülevaade kindlustusandja potentsiaalsetest likviidsusprobleemidest ja vajadusel sekkuda.

Plaani koostamine on ühekordne mõju halduskoormuse tõusu näol, kuid selle ajakohasena hoidmine on pidev. Mõju, et likviidsusprobleemidesse sattumise oht on väiksem, on pidev.

(vi) Likviidsusriski järelevalve

Seadusemuudatused lubavad FI-le sekkuda kindlustusandja olulise likviidsusriski korral, kui see ohustab otseselt kindlustusvõtjate huvide kaitset või finantsüsteemi stabiilsust. FI võib piirata või peatada:

- dividendide jaotamist aktsionäridele või osanikele;
- muude maksete tegemist aktsionäridele või osanikele ja allutatud võlausaldajatele;
- aktsiate või osade tagasiostmist ning omavahendite tagasimaksmist või lunastamist;
- tulemustasu või muu muutuvtasu maksmist ning peatada õiguse elukindlustusleping üles öelda.

Eesmärk on tagada, et kindlustusandja ei vähendaks kriitilisel hetkel oma kapitalipositsiooni väljamaksete kaudu. Seeläbi suureneb võime täita kohustusi kindlustusvõtjate ja teiste lepingupartnerite ees.

Kindlustusandja

Kindlustusandjate enda hinnangud likviidsusriski ja selle juhtimise kohta (2025. a SFCR väljavõtete põhjal)

Swedbank Insurance SE	Life	Äriühingu likviidsusrisk on väike, võttes arvesse riskimaandamise meetmeid ning asjaolu, et neto rahavood kindlustustegevusest on seni positiivsed. Väga suure osa varadest saaks realiseerida lühikese aja jooksul (eeldusel et finantsturud üldiselt toimivad).
Compensa Vienna Group SE	Life Insurance	Compensa koostab igas kvartalis rahaliste vahendite ja portfelli likviidsuse prognoosid. Nende prognooside põhjal veendub Ettevõtte, et tal on piisavalt likviidseid varasid oma finantskohustuste täitmiseks tavapärasel äritegevuses ja eriolukordades. Likviidsusrisiki mõõdetakse ja jälgitakse äritegevuse rahavoogude ja portfelli likviidsuse prognooside abil. Need võimaldavad samaaegselt hallata nii lühiajalist likviidsusvajadust kui ka pikaajaliste likviidsusvajaduste kujunemist.
ERGO SE	Insurance	Arvestades fikseeritud tulumääraga portfelli lühiajalisust ja turukõlblikkust, saab ettevõtte eeldada likviidsete vahendite olemasolu ka kõige tõsisemate kindlustusjuhtumite ning turusündmuste korral. Likviidsusvajadused võivad oluliselt suureneva kindlustusjuhtumi (erakordselt suure kahjunõude) tõttu, kuid isegi sel juhul ei maksta kahjunõuet välja kohe, vaid tavaliselt varem kokkulepitud ajakava alusel. Seega on likviidsusrisk ettevõtte seisukohast väheoluline.
If AS	P&C Insurance	Likviidsusrisiki maandamiseks hoiab If osa varadest sellistes likviidsetes instrumentides nagu võlakirjad ning muud intressi kandvad instrumendid. Likviidsusrisiki vähendatakse investeringutega, millega saab likviidsetel turgudel vabalt kaubelda. Enamik Ifi investeeritud varadest on realiseeritavad järgmise 12 kuu jooksul. Suurte katastroofisündmuste tõttu tekkinud kahjunõuete lahendamine nõuab aega, mistõttu Ifil on piisavalt aega, et vajadusel realiseerida investeerimisvarad õigeaegselt.
Swedbank Insurance AS	P&C	SPCI likviidsusrisiki võib pidada väikeseks, kuna äriühingu rahavood on pidevalt positiivsed ja jäävad eelduste kohaselt positiivseks ka ebasoodsate stsenaariumide korral. Investeringuid tehakse lühiajalistesse ja likviidsetesse instrumentidesse, mida saab likviidsusvajaduse tekkimisel lühikese ajaga maha müüja. Kindlustustegevusega seotud kohustused

		on peamiselt lühiajalised, enamuses tähtajaga alla ühe aasta.
AS Kindlustus	LHV	LHV Kindlustuse hinnangul ei esine likviidsusriski puhul olulist riskikontsentratsiooni. 2025. a ORSA-s leidis kinnitust, et LHV Kindlustuse likviidsuspuhver on piisav.
Salva AS	Kindlustuse	Selts kogub kindlustusmakseid igapäevaselt ning kahjude hüvitamiseks on igapäevane vajadus rahaliste vahendite järele. Likviidsusriski maandamiseks on ettevõtte varade paigutus tehtud konservatiivselt. Arvestades, et edasikindlustusandjad on seotud kohustusega vajadusel meile omapoolne osa kahjust kanda 14 päeva jooksul ning keskmine kahjukäsitluse ning reservi väljamaksmise aeg jääb enamike kahjude osas vahemikku 20 kuni 40 päeva, on hinnanguliselt likviidsusrisk ettevõttes piisava varuga juhitud.
Elama AS	Kindlustus	Likviidsusriski maandamiseks on Elama investeerimispoliitikas sätestatud minimaalne piirmäär nõudmiseni hoiuste arvelduskontol ning investeringute tegemisel peetakse silmas, et oleks tagatud likviidsete rahaliste vahendite säilimine vähemalt investeerimispoliitikas kinnitatud perioodi keskmiste hüvitiste ja püsikulude ulatuses. Kohustuste täitmiseks hoiab Selts piisavalt finantsvahendeid tähtajalistes hoiustes ning nõudmiseni hoiustes, mis võimaldab vahendeid hankida piisavalt kiiresti.
Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus		Seoses likviidsusriskiga ei esine olulisi riskikontsentratsioone. Ootamatult ilmnevate kahjuhüvitiste maksmise kohustuste täitmiseks on valmisolek tagatud kehtestatud likviidsusreserviga. Aktsiaselts hoiab igal ajahetkel vajalikul hulgal likviidseid vahendeid ning peab investeerimistegevuses lähtuma sellest, et kohustuste kestus tuleb ühildada samasuguse kestusega varaga. Enamus Aktsiaseltsi varadest on realiseeritavad järgmise 12 kuu jooksul. Kahjukäsitluse protsessiks on kindlustuslepingutega tagatud piisav ajavaru, et vajaduse korral realiseerida investeeritud varad õigeaegselt.
(vii) Kindlustusandja likviidsusprobleemid sektoriülese kriisi korral		

Seaduseelnõu võimaldab järelevalveasutustel kiiresti sekkuda olukorras, kus kogu kindlustussektorit tabab ootamatu šokk (nt majanduskriis, geopoliitiline konflikt, intressimäärade järsk tõus), mistõttu esineb oht kindlustusvõtjate kaitsele või finantssüsteemi stabiilsusele. Selle tulemusel võidakse peatada või piirata dividendide väljamaksed või muud maksed, tulemustasude maksmine, aktsiate tagasiostmine, omavahendite tagasimaksmine või lunastamine. Dividendide, boonuste ja omafinantseerimisvahendite väljamaksete piiramine tagab, et vahendid jäävad ettevõtjasse ja on olemas kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks. Samuti võidakse erandkorras peatada õigus elukindlustusleping üles öelda. Kõik need meetmed sekkuvad isikute ootustesse teatud tasusid/tulu saada, kuid see on majanduslikult õigustatud, aidates vältida kindlustusandja maksejõuetuse riski ja tagades kindlustusvõtjate huvide kaitse.

Mõju avaldub vaid juhul, kui 1) esineb tõsine sektoriülene kriis ning 2) kindlustusandjal on tõsised likviidsusprobleemid sellise kriisi (šoki) tõttu, mistõttu ta on haavatav.

(viii) Vastutavate isikute arv

Kuna võtmefunktsioonide täitmis eest peavad vastutama erinevad isikud, võib see osade kindlustusandjate jaoks tähendada sobivusnõuetele vastavate täiendavate isikute määramist vastutavaks isikuks, mis omakorda võib tähendada personalikulude tõusu. Võtmefunktsioone on kokku neli – riskijuhtimise, aktuaari, vastavuskontrolli ja siseauditi funktsioonid, sealjuures on paljudel kindlustusandjatel juba hetkel vastutavateks isikuteks määratud erinevad isikud.

Muudatuse mõju on küll ühekordne (vastutavate isikute määramine), kuid selle muudatusega seotud personalikulu on kindlustusandja jaoks püsikulu. Muudatus ei mõjuta väikeseid ja mittekeerukaid kindlustusandjaid. Lisaks on võimalus ka teistel kindlustusandjatel taotleda FI-lt vabastust sätte kohaldamisest, kui teatud tingimused on täidetud (sealjuures peab arvestama, et erandi taotlemine võib tähendada kindlustusandjale teatud halduskoormuse tõusu taotluse ja sellega seotud dokumentide esitamise näol).

(ix) Auditeerimine

SFCR bilansi auditeerimise kohustus tähendab kindlustusandjatele lisakulusid, kuna tegemist on uue töövõtuga audiitorettevõtjate jaoks. Audititasu lepitakse tavaliselt kokku enne auditi alustamist ning see ei sõltu lõpp-tulemusest. Aruandlus ja avalikustamine on oluline teabeallikas sidusrühmadele, kuid seni ei olnud ELi tasandil nõuet, et tagada tuleb ka esitatud teabe täpsus. Seitseteist liikmesriiki on kehtestanud enne EL muudatuste jõustumist auditinõuded, mille ulatus on erinev (näiteks tuleb osades riikides auditeerida ainult bilanss, bilanss koos kapitalinõuetega jne). Seega ühelt poolt toob see muudatus kaasa lisakulusid, kuid teisalt suurendab kindlustusandja aruannete usaldusväarsust nii järelevalveasutuste, investorite, reitinguagentuuride kui ka kindlustusvõtjate silmis.

	<p>Auditeerimise mõju avaldub kord aastas, kuid usaldusväärset teavet saavad sidusrühmad kasutada pidevalt. Muudatus ei mõjuta väikeseid ja mittekeerukaid kindlustusandjaid, kuna nendel pole kohustust SFCR bilanssi auditeerida.</p> <p>(x) Sekkumine finantsseisundi halvenemise korral</p> <p>Muudatused aitavad kaasa õigeaegsele tegutsemisele – enne kui kindlustusandja finantsseisund muutub kriitiliseks. See aitab vältida tegevusloast ilmajäämist, maksejõuetust või kindlustuslepingutest tulenevate kohustuste mittetäitmist. Nõue uuendada või rakendada finantsseisundi taastamise ennetavat kava tagab, et kindlustusandjal on valmisolek tegutsemiseks juba olemas, mitte alles siis, kui olukord on tõsine. Tänu sellele on võimalik rahalistest raskustest ka kiiremini välja tulla.</p> <p>Mõju avaldub ainult siis, kui kindlustusandja finantsseisund halveneb.</p>
Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk	<p>Audit nõuab andmete kogumist, dokumentatsiooni ja selgituste esitamist – see võib pikendada aruandluse koostamise protsessi ja tekitada töökoormust perioodil, mil niigi on suur regulatiivsete aruannete maht.</p>
Mõju olulisus	<p>Kliimamuutuste stsenaariumid on spekulatiivsed ja tulemused võivad olla ebatäpsed.</p> <p>Dividendide või omavahendite väljamaksete keelamine võib kahandada investorite ja aktsionäride usaldust. Boonuste ja muutuvtasu peatamine võib vähendada töötajate motivatsiooni.</p> <p>Mõju võib pidada keskmiseks, kuna ühelt poolt tõhustatakse proportsionaalsuse nõuete rakendamist, kuid samas nähakse kindlustusandjatele ette täiendavad nõuded.</p>

B. Sotsiaalne mõju

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>(xi) Juhtorgani mitmekesisuse edendamine</p> <p>Kindlustusandja peab kehtestama sise-eeskirjad juhtorgani mitmekesisuse edendamiseks, sealhulgas seoses soolise tasakaalu kvantitatiivsete eesmärkide saavutamiseks. See tähendab, et juhtorgani liikmete omadused, sealhulgas nende hariduslik ja erialane taust, sugu, vanus ja geograafiline päritolu, on piisavalt erinevad, et võimaldada juhtorganil mitmekesisuseid vaatenurki. Kuigi seadusemuudatused ei kohusta kindlustusandjaid kohe tegema muudatusi juhtimiskorralduses, peaksid nad määrama kindlaks sobiva ajakava, mille jooksul tuleks täita soolise tasakaaluga seotud individuaalsed kvantitatiivsed eesmärgid. Sise-eeskirjade väljatöötamine, eesmärkide seadmine ja jälgimine võib nõuda täiendavaid ressursse, eriti väiksemates organisatsioonides.</p>
--	--

	Kindlustusandja ¹²⁹	Nõukogu liikmete arv	Juhatuse liikmete arv
	Compensa Life Vienna Insurance Group SE	4 meest	3 meest
	Swedbank (elu ja kahju sama)	5 meest ja 1 naine	2 naist ja 1 meest
	Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus	2 naist ja 1 mees	2 naist
	AS LHV Kindlustus	4 meest	2 meest
	Elama Kindlustus AS	4 meest	2 meest
	ERGO Insurance SE	2 meest ja 2 naist	2 meest ja 3 naist
	If P&C Insurance AS	3 meest ja 1 naine	4 meest ja 3 naist
	Salva Kindlustuse AS	7 meest	4 meest ja 1 naine
	Näiteks " <i>Diversity Wins: How inclusion matters</i> " ¹³⁰ ja enne seda avaldatud " <i>Why diversity matters</i> " ¹³¹ uuringud näitavad, et mitmekesised juhatused on seotud paremate finantstulemuste ja otsustusprotsessidega.		
Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk	Nagu eelkirjeldatud, ei tähenda mitmekesisuse edendamise muudatus koheste ümberkorralduste tegemist, kuid pikemas perspektiivis peavad kindlustusandjad juhtorgani liikmete määramisel võtma arvesse lisaks sobivusnõuetele mitmekesisuse nõudeid. Ebasoovitav mõju võib avalduda olukorras, kui soolise tasakaalu saavutamist tuleb eelistada pädevusele – kvantitatiivsete soolise tasakaalu eesmärkide rakendamine võib viia olukorrani, kus muidu igati sobiva, pädeva ja kogunud kandidaadi nimetamine juhtorganisse osutub problemaatiliseks üksnes soolise tasakaalu nõude tõttu. Selline lähenemine võib kitsendada pädevate kandidaatide ringi ning mõjutada negatiivselt juhtorgani tõhusat toimimist.		
	Seega võib nõude rakendamine praktikas vähendada kindlustusandjate paindlikkust juhtorganite liikmete valimisel ning mõjutada negatiivselt juhtimise kvaliteeti. Samas kohaldub proportsionaalsuse põhimõtet, mille kohaselt tuleb mitmekesisuse poliitika ja selle rakendamine kohandada vastavalt kindlustusandja tegevuse iseloomule, ulatusele ja keerukusele. Nõuded ei eelda kindlustusandjatelt jäika ega mehaanilist lähenemist juhtorganite koosseisu kujundamisel, vaid jätavad piisava paindlikkuse sobivate kandidaatide valikuks, arvestades samal ajal kindlustusandja konkreetset profiili ja Eesti kindlustusturu eripära.		
Mõju olulisus	Lühiajaline mõju on väike, kuna ei eelda koheseid ümberkorraldusi. Pikaajaline mõju on keskmine ja sõltub mh sellest, kuivõrd kindlustusandjad suudavad ühildada mitmekesisuse eesmärgid ja pädevusnõuded.		

¹²⁹ Juhatuse ja nõukogu liikmete arv 2026. a jaanuari seisuga

¹³⁰ V. Hunt, S. Prince, S. Dixon-Fyle, K. Dolan. McKinsey&Company. Mai 2020. [Diversity Wins: How Inclusion Matters | PDF | Multiculturalism | Leadership](#)

¹³¹ V. Hunt, S. Prince, D. Layton. McKinsey&Company. Jaanuar 2015. [Why diversity matters | McKinsey](#)

6.4.2. Mõju kindlustusvõtjatele, kindlustatutele ja soodustatud isikutele

Sihtrühma ülevaade on esitatud seletuskirja punktis 6.1.2.

A. Mõju majandusele

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>Ettepaneku mõju võib üldiselt pidada positiivseks, kuid kapitalinõuetes teatud soodustuste andmine kindlustusandjatele võib tähendada järeleandmist kindlustuse klientide kaitses. Siiski ei tohiks see mõju olla märkimisväärne ning teised meetmed (sealjuures järelevalveasutuse sekkumismeetmete tõhustamine) aitavad tagada kindlustuse klientide kaitse.</p> <p>Piiriülese järelevalvekvaliteedi parandamine tagab, et kui lepinguriigi kindlustusandja tegevuses on ohumärgid, siis jõuavad järelevalveasutused kiiremini sekkuda ja kaitsta paremini ka teise riigi kindlustusandjate Eesti klientide huve. Avaliku aruande lihtsamaks muutmine tagab, et ka kindlustuse kliendid saavad sellest paremini aru, kuna teatud juhtudel võib kindlustuse klient kindlustusotsuse tegemisel lähtuda lisaks kindlustustingimustele ka kindlustusandja tegevusnäitajatest.</p> <p>Suures pildis avaldub majanduslik mõju selles, et kui kindlustusvõtjate huvid ja õigustatud isikud on kaitstud ja kindlustusandja suudab täita nende ees võetud kohustusi (sh maksta kindlustusjuhtumi korral hüvitisi, sealjuures kahjustatud isikutele). See hoiab ära ootamatud suured rahakaotused, mis võiksid majanduslikult laastavalt mõjuda näiteks tervise-, õnnetus- või varakahju puhul.</p>
Ebasoovitavate mõjude avalumise risk	<p>Kindlustusandjate halduskoormuse tõus võib tähendada kindlustusmaksete tõusu, kuid täpsemat prognoosi ei ole võimalik teha, kuna see sõltub kindlustusandjast, kas või kuidas ta halduskoormuse tõusust tulenevad kulud katab. Sealjuures saaks kapitaliülelenduste kasutamisest vabastatud kapitali kasutada ka tegevuskulude katmiseks, hoides ära hinnatõusu.</p>
Mõju olulisus	<p>Mõju võib pidada pigem väikeseks. Muudatustega ei kaasne kindlustusvõtjatele halduskoormuse tõusu. Kindlustusmaksete hinna võimalik kasv on hinnanguliselt väike ning selle mõju kindlustusvõtjatele marginaalne.</p>

B. Sotsiaalne mõju

Kindlustuskaitse jätkamise tagamine ja hüvitiste maksmine aitab vältida inimeste või perede sotsiaalsetesse raskustesse sattumist, näiteks vaesuspiirile langemist pärast õnnetust või töövõimetust, kodutusrisiki pärast tulekahju või veekahjustust või ravivajadustest tingitud rahalist koormust. Kindlustusvõtjate, kindlustatud isikute ja kahjustatud isikute kaitse vähendab ühiskondlikku haavatavust ja tugevdab sotsiaalset kaitset.

6.4.3. Mõju audiitorettevõtjatele ja vandeaudiitoritele

Sihtrühma ülevaade on esitatud seletuskirja punktis 6.1.3. Otsene mõju avaldub vaid nendele, kes peavad hakkama auditeerima kindlustusandja Solventsus II (SFCR) bilanssi.

Kindlustusandja	Audiitorettevõtja (2025)
ERGO Insurance SE	Ernst & Young Baltic
If P&C Insurance AS	Sirius Audit OÜ
Swedbank P&C Insurance AS	AS PricewaterhouseCoopers
AS LHV Kindlustus	AS PricewaterhouseCoopers
Salva Kindlustuse AS	KPMG Baltics OÜ
Elama Kindlustus AS	Ernst & Young Baltic
Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustu	KPMG Baltics OÜ
Swedbank Life Insurance SE	AS PricewaterhouseCoopers
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	KPMG Baltics OÜ

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>Seaduseelnõu kohaselt tuleb SFCR osaks olev bilanss auditeerida ehk audiitoritel peab olema vastav kompetents Solventsus II andmete auditeerimiseks. Tegemist ei ole raamatupidamisbilansiga. SFCR bilansi aluseks on turupõhine hindamine – kõik varad ja kohustised hinnatakse õiglases väärtuses.</p> <p>SFCR bilansi auditeerimise kohustus on audiitoritele majanduslikult kasulik, kuna toob kaasa täiendava teenustulu. Samas tuleb arvestada, et uute nõuete rakendumise algusfaasis võib osutada vajalikuks läbida täiendkoolitusi ja arendada vajalikku erialast kompetentsi (kulu), et tagada auditi kvaliteet ja vastavus regulatiivsetele nõuetele.</p> <p>Bilanssi tuleb auditeerida kord aastas ehk mõju avaldub kord aasta. SFCR avalikustatakse 18 nädala jooksul pärast majandusaasta lõppu ehk mõnevõrra varem, kui majandusaasta aruanne tuleb esitada äriregistrile (kuue kuu jooksul arvates majandusaasta lõppemisest).</p>
Ebasoovitavate mõjude avalumise risk	<p>Solventsus II bilanss tugineb keerukatel kindlustustehnilistel ja regulatiivsetel hinnangutel (nt kindlustustehnilised eraldised, riskimarginaal). Audiitorid peavad omama süvitsi teadmisi kindlustusmatemaatika, finantsmudelite ja regulatiivsete nõuete kohta – see võib tähendada, et vaja on lisakoolitusi (kulu).</p>
Mõju olulisus	<p>Kuna regulatsioon mõjutab 4 ettevõtjat (116-st), võib mõju pidada sektoriülelalt pigem väheoluliseks (sealjuures väikese ja mittekeeruka kindlustusandja SFCR bilanssi ei ole kohustust auditeerida ehk hinnanguliselt peab auditeerima 6–7 kindlustusandja SFCR bilanssi). Mõju nendele ettevõtjatele, kelle tegevusest lisandunud auditeerimisnõuded mõjutavad, võib pidada keskmiseks.</p>

6.4.4. Mõju Finantsinspeksioonile ja Eesti Pangale

Sihtrühma ülevaade on esitatud seletuskirja punktis 6.1.3.

A. Mõju majandusele

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	(i) Finantsinspeksioon																						
	<p>Kavandatavad muudatused mõjutavad FI järelevalvelist tegevust. FI töökoormus tõuseb vähemalt seoses järgmiste tegevustega:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hindamine, kas kindlustusandja kvalifitseerub väikeseks ja mittekeerukaks kindlustusandjaks (potentsiaalselt 2–3 kindlustusandja korral kriteeriumidele vastavuse hindamine); - kindlustusandja taotluse hindamine, kui ta soovib teatud leevendusmeetmeid kasutada; - leevendusmeetmete kasutamise järjepidev jälgimine; - järelevalve selle üle, et kindlustusandjad järgivad pikaajaliste aktsiainvesteeringute uusi kriteeriume; - täiendavate sobivushindamiste läbiviimine; - järelevalve seoses muude kindlustusandjatele kohalduvate uute nõuetega. <p>Järelevalvekvaliteedi tõstmise kaudu paraneb järelevalveasutuste suutlikkus kaitsta kindlustatud isikuid lisaks kindlustusgruppide ja piiriülese kindlustustegevuse korral. Tõhus koostöö eri järelevalveasutuste vahel tagab parema reageerimisvõime ja riskide tuvastamise.</p> <p>FI halduskoormus suureneb ka seoses järelevalveasutuste vahelise koostöö ja teabevahetuse suurenemisega. Päritoluriigi ja vastuvõtva riigi järelevalveasutuste koostöö paraneb ja teabevahetuse mahud suurenevad, kui kindlustusandja piiriülene tegevus (sh filiaali kaudu) on vastuvõttavas riigis oluline (kindlustusandja vastuvõttavas riigis sõlmitud kindlustuslepingute brutokindlustusmaksete aastasumma on suurem kui 15 miljonit eurot või vastuvõtva lepinguriigi hinnangul on kindlustusandja tegevus vastuvõttavas riigis oluline). Vt selgitusi FIS § 47¹² ja 47¹³ juures koostöö ja teabevahetuse kohta.</p>																						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="475 1456 829 1568">Eesti kahjukindlustusandja piiriülese kindlustustegevuse maht teistes lepinguriikides brutokindlustusmaksete alusel (euro, 2025)</th> <th data-bbox="829 1456 1165 1568"></th> <th data-bbox="1165 1456 1434 1568">Tegevuse olulisus teises lepinguriigis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="475 1568 829 1657">ERGO Insurance SE</td> <td data-bbox="829 1568 1165 1657">LV – 46 609 465 LT – 159 728 216</td> <td data-bbox="1165 1568 1434 1657">Oluline</td> </tr> <tr> <td data-bbox="475 1657 829 1747">If P&C Insurance AS</td> <td data-bbox="829 1657 1165 1747">LV – 62 470 00 LT – 87 392 000</td> <td data-bbox="1165 1657 1434 1747">Oluline</td> </tr> <tr> <td data-bbox="475 1747 829 1881">Swedbank P&C Insurance AS</td> <td data-bbox="829 1747 1165 1881">LV – 50 640 000 LT – 69 118 000</td> <td data-bbox="1165 1747 1434 1881">Oluline</td> </tr> <tr> <td data-bbox="475 1881 829 1926">AS LHV Kindlustus</td> <td data-bbox="829 1881 1165 1926">LV – 1 247 134</td> <td data-bbox="1165 1881 1434 1926"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="475 1926 829 1971">Salva Kindlustuse AS</td> <td data-bbox="829 1926 1165 1971">LV – 317 917</td> <td data-bbox="1165 1926 1434 1971"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="475 1971 829 2074">Elama Kindlustus AS</td> <td data-bbox="829 1971 1165 2074">ES – 16 000</td> <td data-bbox="1165 1971 1434 2074"></td> </tr> </tbody> </table>		Eesti kahjukindlustusandja piiriülese kindlustustegevuse maht teistes lepinguriikides brutokindlustusmaksete alusel (euro, 2025)		Tegevuse olulisus teises lepinguriigis	ERGO Insurance SE	LV – 46 609 465 LT – 159 728 216	Oluline	If P&C Insurance AS	LV – 62 470 00 LT – 87 392 000	Oluline	Swedbank P&C Insurance AS	LV – 50 640 000 LT – 69 118 000	Oluline	AS LHV Kindlustus	LV – 1 247 134		Salva Kindlustuse AS	LV – 317 917		Elama Kindlustus AS	ES – 16 000	
Eesti kahjukindlustusandja piiriülese kindlustustegevuse maht teistes lepinguriikides brutokindlustusmaksete alusel (euro, 2025)		Tegevuse olulisus teises lepinguriigis																					
ERGO Insurance SE	LV – 46 609 465 LT – 159 728 216	Oluline																					
If P&C Insurance AS	LV – 62 470 00 LT – 87 392 000	Oluline																					
Swedbank P&C Insurance AS	LV – 50 640 000 LT – 69 118 000	Oluline																					
AS LHV Kindlustus	LV – 1 247 134																						
Salva Kindlustuse AS	LV – 317 917																						
Elama Kindlustus AS	ES – 16 000																						

Aktsiaselts KredEx - Krediidikindlustus		
Eesti elukindlustusandja piiriülese kindlustustegevuse maht teistes lepinguriikides brutokindlustusmaksete alusel (euro, 2025)		Tegevuse olulisus teises lepinguriigis
Swedbank Life Insurance SE	LV – 39 669 411 LT – 81 425 880	Oluline
Compensa Life	LV – 56 803 000 LT – 135 634 000	Oluline
Teise lepinguriigi kahjukindlustusandja piiriülese kindlustustegevuse maht Eestis (euro, 2025)¹³²		Tegevuse olulisus Eestis
AAS BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaal	31 639 600	Oluline
AB 'Lietuvos draudimas' Eesti filiaal	85 846 500	Oluline
Akciné draudimo bendrovė 'Gjensidige' Eesti filiaal	11 375 200	Sõltub FI hinnangust
Balcia Insurance SE Eesti filiaal	9 496 000	Sõltub FI hinnangust
Compensa Vienna Insurance Group, ADB Eesti Filiaal	66 375 100	Oluline
If P&C Insurance Ltd (publ) Eesti filiaal		
Telia Försäkring AB Eesti filiaal	4 757 500	Sõltub FI hinnangust
Teise lepinguriigi elukindlustusandja piiriülese kindlustustegevuse maht Eestis (euro, 2025)¹³³		Tegevuse olulisus Eestis
ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal	9 482 300	Sõltub FI hinnangust
SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaal	25 426 100	Oluline
UAB Artea Life Insurance Eesti filiaal	1 993 400	Sõltub FI hinnangust
<p>Seega suureneb FI koostöö eelkõige Läti ja Leedu finantsjärelevalve asutustega seoses ERGO, If, Swedbank elu ja kahju ning Compensa piiriülese järelevalvega. Kuna ka Läti ja Leedu kindlustusandjate tegevuse Eestis filiaalide kaudu võib pidada oluliseks piiriüleseks kindlustustegevusega, suureneb koostöö Läti ja Leedu finantsjärelevalve asutustega tulenevalt filiaalide tegevusest Eestis.</p>		

¹³² Statistikaamet: Statistika andmebaas: [RRI07: KAHJUKINDLUSTUS LIIGI JA KINDLUSTUSANDJA JÄRGI \(KUUD\) | Aasta, Kuu, Näitaja, Kindlustusliik ning Kindlustusselts. Statistika andmebaas](#)

¹³³ Statistikaamet: Statistika andmebaas: [RRI05: ELUKINDLUSTUS LIIGI JA KINDLUSTUSANDJA JÄRGI \(KUUD\) | Aasta, Kuu, Näitaja, Kindlustusliik ning Kindlustusselts. Statistika andmebaas](#)

Mõnevõrra väheneb FI koormus seoses sellega, et osad kindlustusandjad peavad esitama järelevalvele teavet harvemini (nt regulaarne aruanne, ORSA) või ei pea seda tegema üldse.

Lisaks paranevad FI sekkumisvõimalused kindlustusandja likviidsusprobleemide korral.

Teatud uute nõuete üle tõhusa järelevalve teostamine võib eeldada FI kompetentsi täiendamist, sealhulgas spetsialiseeritud teadmiste ja oskuste arendamist. See omakorda võib kaasa tuua vajaduse suurendada personalimahtu või investeerida täiendõppesse, mis väljendub kõrgemates personalikuludes.

Finantsjärelevalve subjektid panustavad FI eelarvesse 90%, mistõttu FI kulude tõus võib avalduda järelevalvetasude suurenemises.

Kuna FI ei ole kindlustusgrupi järelevalve teostaja, siis sellega seonduvalt tema töökoormus ei tõuse, kuid FI peab osalema järelevalvekolleegiumide ning asjakohasel juhul koostööplatvormide töös. 2024. aasta lõpuseisuga on FI järgmiste kolleegiumite liige¹³⁴:

- Vienna Insurance group;
- Münchner Rück/ERGO;
- Capital group PZU;
- Sampo Plc.

Kuna FI teostatav finantsjärelevalve on järjepidev protsess, avaldub ka sellest tulenev mõju pidevalt. Samas võib uute nõuete rakendamise esialgses etapis halduskoormuse kasv olla ajutiselt suurem. Seejärel eeldatavalt halduskoormus stabiliseerub ning mõju muutub tavapäraseks järelevalve osaks.

(ii) Eesti Pank

Eesti Pank kaasatakse mõjude hindamisse, kui FI on otsustanud peatada elukindlustuslepingute tagasiostuõiguse (kindlustusandja olulise likviidsusriski ilmnemisel). Enne sellise meetme rakendamist hinnatakse õiguse kasutamist tulenevat võimalikku soovimatut mõju finantsturgudele ning kindlustusvõtjate ja soodustatud isikute õigustele.

FI kaasab Eesti Panga ka hindamisse, et teha kindlaks, kas esineb erakorraline kogu kindlustussektorit mõjutav kriis.

Samuti on Eesti Pank kaasatud koostöö tegemisse FI-ga, et teha vajadusel kindlaks makromajanduskeskkonnast tulenevad riskid seoses kindlustusandja tegevustega, mis võivad mõjutada makromajanduslikke ja finantsturgude arenguid.

Mõju avaldub vaid juhul, kui oluline likviidsusrisk on tuvastatud kindlustusandja tasandil ning hinnatakse kindlustusandja suhtes

¹³⁴ EIOPA veebileht. [List OF GROUPS FOR WHICH A COLLEGE OF SUPERVISORS is ESTABLISHED 2024](#)

	rakendatava meetme mõju või kui kogu sektori tasandil on vaja hinnata, kas erakorraline kriis eksisteerib.
Ebasoovitavate mõjude avaldumise risk	Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.
Mõju olulisus	Mõju ei ole märkimisväärne.

6.4.5. Mõju keskkonnale

Regulatsioon toob kestlikkustegurid – sealhulgas keskkonnategurid nagu kliimamuutus, saastamine, elurikkus jms – otseselt kindlustusandjate riskihindamise ja äristrateegia osaks. See aitab muuta finantssektori senisest proaktiivsemaks keskkonnariskide ennetamisel ja juhtimisel, mis vähendab keskkonnakahju potentsiaali.

Kuna kindlustusandjad hindavad investeerimisotsuste tegemisel keskkonnariske ja seavad mõõdetavad eesmärgid nende maandamiseks, soodustab see investeringuid rohetehnoloogiatesse, taastuvenergiasse ja ringmajandusse.

Kohustus avalikustada kord aastas mõõdetavad eesmärgid, motiveerib kindlustusandjaid järgima keskkonnasäästlikke praktikaid ja võimaldab huvigruppidel hinnata kindlustusandjate panust keskkonnahoidu.

6.5. Õigusabikulude kindlustuse muudatuste mõju

Sihtrühma kuuluvad õigusabikulude kindlustuse pakkujad ja õigusabikulude kindlustuse kliendid. FI veebilehe andmetel on õigusabikulude kindlustuse pakkumise tegevusluba hetkeseisuga ERGO Insurance SE-l ja If P&C Insurance AS-l, kuid If õigusabikulude kindlustust hetkel ei paku. 2025. aastal oli ERGO brutokindlustusmaksete maht 286 930 252 eurot, millest õigusabikulude osa moodustas 0,5% (1 545 457 eurot) ERGO kogutegevusmahust.

Filiaalidest on ka Compensa Vienna Insurance Group, ADB Eesti filiaal lisanud enda osutatavate teenuste nimekirja õigusabikulude kindlustuse, kuid teadaolevalt nad hetkel seda kindlustusteenust ei osuta.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus	<p>Mõju ulatus sõltub, mis ulatuses peavad õigusabikulude kindlustuse pakkujad sise-eeskirju ja kindlustustingimusi muutma, et tagada nende vastavus seadusemuudatustele.</p> <p>Mõju avaldub ka õigusabikulude kindlustuse klientidele, kuna seadusemuudatustega tagatakse, et kindlustatud isiku jaoks on selgem, kuidas on kindlustusandjas juhitud võimalikud huvide konfliktid ning ka millistel juhtudel on tal õigus advokaadile või muule kvalifitseeritud esindajale.</p> <p>Õigusabikulude kindlustuse pakkujale on esmane mõju ehk tegevuse kooskõlla viimine seaduse muudatustega ühekordne, kuid uute reeglite järgi kindlustuse pakkumine pidev. Juhul, kui kindlustusandja midagi oma senises tegevuses muutma ei pea – mõju puudub.</p>
--	---

	Õigusabikulude kindlustuse kliendile avaldub esmane mõju kindlustustingimustega tutvumisel ja otsuse tegemisel, kas selline kindlustus sobib tema kindlustusvajaduse ja nõudmistega, kuid üldjuhul avaldub mõju ka kahjukäsitluse etapis.
Ebasoovitavate mõjude avalumise risk	Ebasoovitavate mõjude avaldumise riski ei tuvastatud.
Mõju olulisus	Arvestades õigusabikulude kindlustuse mahtu Eestis ja klientide arvu, on tegemist väheolulise mõjuga.

6.6. Muud mõjud

Regulatsioonil puudub mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elukeskkonnale ning regionaalarengule. Samuti ei mõjuta eelnõu kohalike omavalitsuste korraldust.

Eelnõu koostamise käigus ei ole tehtud andmekaitse mõjuhinnangut, kuna eelnõu alusel ei töödelda GDPR artiklist 35 tulenevaid isikuandmeid, millest võiks tekkida suur oht isikute õigustele ja vabadustele.

6.7. Mõjude kokkuvõte

Ettevõtjate halduskoormus suureneb, kuid sõltuvalt ettevõtjast on see mõju erinev. Väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad saavad kasutada proportsionaalsuse meetmeid ja nende koormus pigem väheneb. Eelnõu ei mõjuta kindlustuse klientide halduskoormust. Avaliku sektori töökoormuse tõus sõltub sellest, kas seaduses sätestatud kriisilahendust on vaja rakendada ehk kas RaM ja kohtud on seotud kindlustusandja kriisilahendusega. Kokkuvõtte mõjudest on esitatud seletuskirja tabelis 12.

Lisaks võib eelnõul olla kaudne mõju turuosaliste käitumisele ja kindlustusteenuste hindadele, kuna uute nõuete täitmisega kaasnevad kulud võivad osaliselt kajastuda teenuste hinnas. Samuti aitab selge kriisilahendusraamistik suurendada usaldust kindlustussektori vastu ning toetab finantsstabiilsust kui majandusjulgeoleku olulist komponenti. Kuigi tavapärases olukorras puudub oluline sotsiaalne mõju, võib kriisiolukorras mõju olla positiivne, kuna raamistik aitab vähendada teenuse katkemisega seotud sotsiaalseid tagajärgi.

Tabel 12. Mõjude kokkuvõte (*allikas: Rahandusministeerium*)

Muudatus	Sihtrühm	Mõju	Risk/ebasoovitav mõju
Kriisi ennetamine	Kindlustusandjad (60% kindlustusturust)	<ul style="list-style-type: none"> - finantsseisundi taastamise ennetava kava koostamine, ajakohastamine; - FI-le kava esitamine. 	<ul style="list-style-type: none"> - täiendav halduskoormus, kuid hetkeseisuga peavad kava koostama 2 kindlustusandjat (turukaetus saavutatakse kindlustusgrupi tasandil kavade koostamisega).

	Finantsinspeksioon	- kava hindamine.	- täiendav töökoormus
Kriisilahenduse kavandamine	Finantsinspeksioon (40% kindlustusturust)	- kava koostamine 40% turust, kava ajakohastamine; - kriisilahenduse kõlblikkuse hindamine.	- täiendav töökoormus, kuid hetkeseisuga ei pea ühtegi kava koostama (turunorm kaetud grupi kavadega)
	Kindlustusandjad	- FI-le teabe esitamine kava koostamiseks	- täiendav halduskoormus
Kriisilahendus	Finantsinspeksioon	- kriisilahenduse elluviimine.	- mõju avaldub vaid juhul, kui kindlustusandja suhtes algatatakse kriisilahendus
	Kriisi sattunud kindlustusandja	- omanikud kannavad kahju; - võimalik juhtorgani asendamine; - võla konverteerimine või allahindamine; - vara ja kohustiste üleandmine	- omandiõiguse ja kontrolli kaotus; - mainekahju; - töökohtade kadumine, kuid mõju avaldub vaid juhul, kui kindlustusandja suhtes algatatakse kriisilahendus.
	Kriisi sattunud kindlustusandja kindlustusvõtjad ja muud võlausaldajad	- võimalusel kindluskaitse jätkumine; - haavatavate kaitse; - nõuete rahuldamise jätkumine.	- võimalik spetsiifilise kindlustusteenuse kadumine kindlustusturult; - hüvitiste suuruse vähendamine või nõuete konverteerimine; - lepingutingimuste muutmine.
Kriisilahenduse rahastamine	Kõik kindlustusandjad	Tuleb tasuda kuni 2% kindlustusmaksetest.	- võimalik lühiajaline finantskoormuse kasv teise kindlustusandja kriisi sattumise korral.
	Tagatisfond	Kindlustusandja kriisi korral uue osafondi haldamine.	- täiendav koormus, kuid mõju avaldub vaid juhul, kui kindlustusandja kriisi sattumise korral on vaja aktiveerida kindlustusandjate kriisilahenduse osafond.

Kindlustus-regulatsiooni leevenduste kasutamine	Väikesed ja mittekeerukad kindlustusandjad Kindlustusandjad, kes saavad leevenduste kasutamiseks nõusoleku.	<ul style="list-style-type: none"> - leevendus vastutavate isikute määramisel; - ei pea koostama likviidsusriski juhtimise plaani; - oma riskide ja maksevõime hindamise (ORSA) sagedus iga kahe aasta järel; - ei pea hindama makromajanduslikke tegureid; - võib kasutada deterministlikku hindamist parima hinnangu arvutamisel; - ei pea koostama kliimamuutuste stsenaariume; - teatud sise-eeskirjade läbivaatamine viie aasta järel; - regulaarse järelevalvelise aruande esitamise sagedus viie aasta järel; - ei pea auditeerima solventsuse ja finantsseisundi aruande (edaspidi <i>SFCR aruanne</i>) bilansi ning aruandes peab esitama vähem teavet; - Solventsus II määruse proportsionaalsuse meetmed. 	<ul style="list-style-type: none"> - halduskoormuse vähenemine.
Usaldatavusnõuded, kapital ja riskijuhtimine	Kindlustusandjad	<ul style="list-style-type: none"> - riskimarginaali vähendamine ja kapitalinõuete (SCR) lihtsustused; - pikaajaliste investeeringute soodustamine; - kliima- ja kestlikkusriskide arvestamine; - likviidsusriski juhtimise plaani kohustus. 	
Aruandlus, läbipaistvus	Kindlustusandjad	<ul style="list-style-type: none"> - avaliku aruande koostamine kahes osas; - avaliku aruande bilansi auditeerimise kohustus. 	<ul style="list-style-type: none"> - halduskoormuse tõus, lisakulud audiitorteenuse lisandumisega; - väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele leevendus.

	Audiitorettevõtjad	SFCR aruande bilansi auditeerimise kohustus	
Juhtimine	Kindlustusandjad	<ul style="list-style-type: none"> - nelja võtmefunktsiooni selgem eristamine; - mitmekesisuse nõuded. 	<ul style="list-style-type: none"> - võimalik personalikulude kasv; - leevendused väikestele ja mittekeerukatele kindlustusandjatele
Järelevalve	Finantsinspektsioon	<ul style="list-style-type: none"> - väikeste ja mittekeerukate kindlustusandjate kvalifikatsiooni hindamine; - leevendusmeetmete taotluste hindamine ja nende kasutamise järelevalve; - järelevalve lisandunud nõuete üle; - piiriülese järelevalve ja teabevahetuse suurenemine (eriti Läti ja Leedu suunal); - paranenud sekkumisvõimalused likviidsusprobleemide korral. 	<ul style="list-style-type: none"> - täiendav töökoormus, rahvusvahelise koostöö koormus.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seadusega viiakse miinimumini võimalus, et kindlustusandja raskuste lahendamiseks tuleb kasutada maksumaksjate (riigieelarvelisi) vahendeid. Siiski, kui seaduses sätestatud kriisilahenduse vahenditest (sh allahindamis- või konverteerimismeetmest ja Tagatisfondi osafondist) ei piisa kriisilahendustegevuse läbiviimiseks, võib osutada vajalikuks, et riik peab oma eelarveliste vahenditega aitama. Siinjuures on oluline märkida, et vastav võimalus on ka kehtivate seaduste alusel olemas ning käesoleva eelnõuga uusi avaliku sektori vahendite kasutamise aluseid ette ei nähta. Riigi sekkumisel on kulu võimatu prognoosida, kuna seda mõjutavad erinevad tegurid – nt millise (riski- ja äriprofiiliga ja tegevusmahtudega) kindlustusandja suhtes algatatakse kriisilahendus, milline on ta kindlustusportfell ja kas sellele on võimalik leida uut omanikku, millist kriisilahendusmeedet rakendatakse, millises ulatuses on võimalik kasutada Tagatisfondi vahendeid ja kui palju on abi allahindamis- ja konverteerimismeetme rakendamisest, sest näiteks võrreldes otsetoetustega (nt riiklik päästepakett), võimaldab see meede katta kahjud eelkõige erasektori vahenditega (kriisilahenduse rakendamisel lähtutakse põhimõttest, et ettevõtja kahjumi katavad esimeses järjekorras selle omanikud), vähendades avaliku sektori koormust (maksumaksja raha kasutamise vajadust).

Potentsiaalse tuluallikana võib välja tuua olukorra, kui sildkindlustusandja meetme rakendamisel see sildkindlustusandja hiljem maha müüakse (vt selgitusi punktis 5.1.5 sildkindlustusandja asutamise tõenäosuse kohta).

Kuna FI tegevus on rahastatav kindlustusandjate ja teiste turuosaliste poolt, siis sellega seoses riigieelarvelisi kulusid ei kaasne.

Seaduseelnõuga ei kaasne kulu ja tulu kohaliku omavalitsuse tegevusele.

8. Rakendusaktid

Seaduseelnõuga:

- antakse valdkonna eest vastutavale minister võimalus kehtestada määrusega kindlustusandjate kriisilahenduse osafondi aruandluse ulatus ja kord (TFS § 92 lõike 2¹ alusel). Kuna kindlustusandjate rahastamine toimub tagantjärele makstavate osamaksete mudeli alusel, ei ole asjakohane kehtestada aruandlust enne kriisilahenduse mehhanismi aktiveerimist. Selline lähenemine tagab, et regulatsioon ei seisa alusetult jõus ega koorma turuosalisi täiendava kohustusega enne kriisi ja rahastamise vajaduse ilmumist. Kavandi koostamine enne vajaduse ilmumist ei annaks praktilist lisaväärtust ja võib tekitada ebaselgust turuosalistes, mistõttu on otstarbekas määrus välja töötada alles siis, kui on selge, kas ja millist teavet peavad turuosalistes hakkama esitama;
- tunnistatakse kehtetuks FIS § 50² lõike 6 volitusnorm, mistõttu tunnistatakse kehtetuks ka rahandusministri 17. aprilli 2017. a määrus nr 23 [RT I, 14.04.2017, 1](#) „Nõuded teavituste vastuvõtmiseks ning tagasiside ja selgituste andmiseks kasutatavatele suhtluskanalitele, teavituste vastuvõtmisele ja säilitamisele ning andmete konfidentsiaalsuse tagamisele“ (seletuskirja lisa 4 kavand 2);
- muudetakse KindlITS § 129 lõike 2 volitusnormi sõnastust. Kehtiva sõnastuse kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister määrusega kehtestada § 123 lõigetes 1 ja 3 nimetatud SFCR aruande auditeerimise kohustuse ja korra, et tagada neis aruannetes avaldatud kindlustusandja omavahendite ja kapitalinõuete vastavuse usaldusväärsus. Seni ei ole olnud vajadust osutatud määruse kehtestamiseks. Kuna SFCR aruande bilansi auditeerimine muutub kindlustusandjatele kohustuslikuks, ei ole volitusnorm sellises sõnastuses enam asjakohane, mistõttu sõnastatakse see ümber, et vajadusel saaks määruses anda täpsemad juhised Solventsus II bilansi auditeerimiseks. Rakendusakti kavandit ei ole koostatud, kuna määruse kehtestamine on võimalus ning aja jooksul selgub, kas täpsemad juhised auditeerimiseks on vajalikud ja põhjendatud;
- nähakse TFS-is ette uus kindlustusandjate kriisilahenduse osafond, mistõttu tuleb muuta Tagatisfondi põhikirja, mis muu hulgas reguleerib osafondide ingliskeelseid nimetusi (seletuskirja lisa 4 kavand 1). Sellesse loetellu tuleb lisada ka uue osafondi ingliskeelne nimetus.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub teatud eranditega 2027. aasta 30. jaanuaril. Jõustumiskuupäev tuleneb Solventsus II ja IRRD direktiividest, mis näevad ette, et liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad direktiivide järgimiseks vajalikud normid hiljemalt 29. jaanuariks 2027. a ning kohaldavad neid norme alates 30. jaanuarist 2027. a.

Erandid (üldises korras jõustuvad sätted):

- FIS § 50² lõike 6 volitusnormi kehtetuks tunnistamine (ei ole enam asjakohane, mistõttu ei ole ka üleminekuperiood vajalik);
- kindlustusandja juhtide arvu ja juhtide sobivusnõuete menetlusnõuded (KindlITS § 106 lõige 1¹ ja lõike 2 punkt 1, § 107 lõiked 1, 4, 4² ja 4³) jõustuvad üldises korras, kuna pole seotud direktiivide ülevõtmisega, vaid on ette nähtud teiste finantssektori eriseadustega koosõla tagamiseks (üleminekuperiood pole vajalik);

- õigusabikulude kindlustuse muudatused (KindlITS § 103³, § 105 lõige 1 punkt 2², VÕS §-id 526–528, § 531¹) jõustuvad üldises korras, kuid muudatused rakenduvad kindlustuslepingute suhtes, mis sõlmitakse alates 2027. aasta 30. jaanuarist (VÕSRS § 17³ uus lõige 2);
- auditi muudatused, mis ei ole seotud Solventsus II direktiiviga lisanduva SFCR bilansi auditeerimisega (KindlITS § 129 lõiked 1 ja 5–9) jõustuvad samuti üldises korras (ülemineku periood pole vajalik);
- finantssektori halduskoormuse vähendamise ettepanekud (KindlITS § 127 lõige 1, § 235 lõige 3) jõustuvad üldises korras (ülemineku periood ei ole vajalik).

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu [25-1364/01](#) ning arvamuse avaldamiseks Eesti Pangale, MTÜ FinanceEstoniale, Eesti Kindlustusseltside Liidule, Eesti Liikluskindlustuse Fondile, Eesti Kindlustusmaaklerite Liidule, Eesti Aktuaaride Liidule, Audiitorkogule, Riigikontrollile, Tagatisfondile, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale ja kohtutele.

Finantsinspektsiooni¹³⁵, Audiitorkogu¹³⁶, Eesti Kindlustusseltside Liidu¹³⁷, Eesti Liikluskindlustuse Fondi¹³⁸ ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoja¹³⁹ märkused koos seaduseelnõu väljatöötaja selgitustega on esitatud märkuse tabelis (seletuskirja lisa 5). Riigikohus¹⁴⁰ andis teada, et ei soovi avaldada arvamust eelnõu kohta.

Algatab Vabariigi Valitsus 21. mail 2026. a

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik

¹³⁵ Finantsinspektsiooni kooskõlastus: [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

¹³⁶ Audiitorkogu aramus: [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

¹³⁷ EKsL aramus: [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

¹³⁸ LKF aramus: [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

¹³⁹ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda aramus: [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)

¹⁴⁰ Riigikohtu kiri: [Rahandusministeeriumi avalik dokumendiregister](#)